

राष्ट्रिय सूचना आयोग
National Information Commission

वार्षिक प्रतिवेदन
२०८०/८१

राष्ट्रिय सूचना आयोग
काठमाडौं, नेपाल

आयोगका वर्तमान पदाधिकारीहरू

श्री महेन्द्र मान गुरुङ्ग
-कृषि ; रंग र फूल

श्री कमला ओली थापा
-; रंग र फूल

श्री रत्न प्रसाद मैनाली
-; रंग र फूल

श्री कमल प्रसाद मट्टराई
-; रंग र फूल

राष्ट्रिय सूचना आयोगको वार्षिक प्रतिवेदन, २०८०/८१

प्रकाशक : राष्ट्रिय सूचना आयोग

काठमाडौँ, नेपाल ।

फोन नं. : ०१-४५९६५४४

इमेल : info@nic.gov.np

वेबसाईट : www.nic.gov.np

हेल्प लाइन : ०१-४५९६५४४

प्रकाशन मिति : २०८१

प्रति :

मुद्रक : ओम्भा प्रिन्ट एण्ड ट्रेड प्रा. लि., बागबजार, काठमाण्डौ

हाम्रो भनाइ

नेपालको संविधानको धारा २७ मा प्रत्येक नागरिकलाई आफ्नो वा सार्वजनिक सरोकारको विषयमा सूचना माग्ने र पाउने हक हुनेछ भन्ने व्यवस्था छ। संविधानमा व्यवस्था गरिएको नागरिकको मौलिक हकको कार्यान्वयनका लागि जारी गरिएको सूचनाको हकसम्बन्धी ऐन, २०६४ मा प्रत्येक नेपाली नागरिकलाई सार्वजनिक निकायमा रहेको सूचनामा पहुँच हुनेछ भनेर सूचना माग गर्ने र प्राप्त गर्ने नागरिक अधिकारलाई कानूनद्वारा नै प्रत्याभूत गरिएको छ।

सोही ऐनको दफा ११ मा सूचनाको हकको संरक्षण, सम्बर्द्धन र प्रचलन गर्ने कामको लागि एक स्वतन्त्र राष्ट्रिय सूचना आयोग रहनेछ भन्ने व्यवस्था छ। कानून अनुरूप गठित राष्ट्रिय सूचना आयोगले ऐनको दफा २० उपदफा १ बमोजिम सूचना माग गर्ने र प्राप्त गर्ने नागरिकको अधिकार कार्यान्वयन एवम् सूचनाको हकको सम्बर्द्धन र प्रबर्द्धनका क्रममा आर्थिक वर्ष २०८०/०८१ मा सम्पन्न गरेका मुख्य-मुख्य कार्यहरू समावेश गरी योण वार्षिक प्रतिवेदन तयार गरेको छ।

आर्थिक वर्ष २०८०/०८१ मा राष्ट्रिय सूचना आयोगद्वारा सम्पादित कामकारवाही समेटिएको प्रस्तुत वार्षिक प्रतिवेदन सम्माननीय प्रधानमन्त्रीमार्फत व्यवस्थापिका-संसदमा छलफलका लागि प्रस्तुत गर्न तथा सर्वसाधारणको जानकारीका लागि सार्वजनिकरूपमा प्रकाशन गर्नुपर्ने कानूनी व्यवस्था अनुरूप कानूनले सुम्पिएको जिम्मेवारीलाई मन, वचन र कर्मद्वारा इमान्दारीपूर्वक क्रियाशील रही पूरा गर्ने क्रममा भए/गरेका कार्यहरू प्रतिवेदनमा समेटिएको छ।

प्रतिवेदनलाई आठ वटा परिच्छेदमा विभाजन गरिएको छ। पहिलो परिच्छेदमा आयोगको परिचय र दोस्रो परिच्छेदमा सूचनाको हकसम्बन्धी ऐन, नियम तथा कानूनी व्यवस्था समावेश गरिएको छ। तेस्रो परिच्छेदमा आयोगमा परेका पुनरावेदन तथा तिनको फछ्छौटको विवरण समावेश गरिएको छ भने चौथो परिच्छेदमा आयोगबाट यस आर्थिक वर्षमा भएका महत्वपूर्ण आदेश तथा सजाय समावेश गरिएको छ। पाँचौ परिच्छेदमा आयोगबाट सम्पन्न भएको प्रमुख कार्यक्रमहरूको विवरण समेटिएको छ। छैठौँ परिच्छेदमा आयोगबाट सञ्चालित वित्तीय तथा भौतिक प्रगतिको विवरण समावेश गरिएको छ भने सातौँ परिच्छेदमा सूचनाको हकसम्बन्धी अभ्यास र आठौँ परिच्छेदमा आयोगका सुझावहरूको विवरण समावेश गरिएको छ। साथै बाह्र अनुसूची र दुई परिशिष्ट समावेश गरी तयार पारिएको यो वार्षिक प्रतिवेदन सर्वसाधारणको जानकारीका लागि आयोगको वेबसाइट www.nic.gov.np मा पनि राखिएको छ।

संविधानमा व्यवस्था गरिएको मौलिक हकको सदुपयोग गर्ने नागरिक, सूचनाको हकको प्रचलन र प्रबर्द्धनमा विभिन्न प्रकारले योगदान पुऱ्याउने नेपाल सरकार, सार्वजनिक निकाय, नेपाल पत्रकार महासंघ, नागरिक समाज, अभियन्ता तथा प्रतिवेदन तयार पार्न महत्वपूर्ण भूमिका निर्वाह गर्ने आयोगमा कार्यरत राष्ट्रसेवक कर्मचारीहरूप्रति आयोग आभार व्यक्त गर्दछ।

(रत्नप्रसाद मैनाली)
सूचना आयुक्त

(कमला ओली थापा)
सूचना आयुक्त

(महेन्द्र मान गुरूङ्ग)
प्रमुख सूचना आयुक्त

विषय सूची

कार्यकारी सारांश

परिच्छेद- १	राष्ट्रिय सूचना आयोगको परिचय	१
१.१	संवैधानिक व्यवस्था	१
१.२	कानूनी व्यवस्था	२
१.३	राष्ट्रिय सूचना आयोगको गठन	२
१.४	राष्ट्रिय सूचना आयोगको काम, कर्तव्य र अधिकार	३
१.५	राष्ट्रिय सूचना आयोगको थप काम, कर्तव्य र अधिकार	४
१.६	अनुगमन तथा अधिकार प्रत्यायोजन	५
१.७	अधिकार प्रत्यायोजन सम्बन्धी गतिविधि	१०
१.८	आयोगको कार्यालय र कर्मचारीसम्बन्धी व्यवस्था	११
१.९	आयोगको वार्षिक प्रतिवेदन	१२
परिच्छेद- २	सूचनाको हकसम्बन्धी ऐन, नियम तथा कानूनी व्यवस्था	१३
२.१	सूचनाको हकसम्बन्धी ऐन, २०६४ तथा सूचनाको हकसम्बन्धी नियमावली, २०६५ को कानूनी व्यवस्था	१४
२.२	सूचना माग गर्ने प्रक्रिया र पुनरावेदन	१५
२.३	आयोगबाट गरिने निर्णय प्रक्रिया	१७
२.४	सूचनाको संरक्षण र वर्गीकरण	१८
२.५	सूचनाको हकसम्बन्धी राष्ट्रिय रणनीतिक योजना (२०२१ देखि २०२५)	१९
परिच्छेद- ३	पुनरावेदन र फल्र्याुटको अवस्था	२१
३.१	निवेदन, उजुरी तथा पुनरावेदनको विवरण	२१
३.२	क्षेत्रगत पुनरावेदनको विवरण	२२
३.३	उजुरी, निवेदनको विवरण	२४
३.४	प्रदेशगत पुनरावेदनको अवस्था	२४
परिच्छेद- ४	आयोगबाट भएका आदेश तथा सजाय	२६
४.१	आयोगबाट भएका महत्वपूर्ण आदेश	२६
४.२	आयोगबाट भएको कारबाही	३८
परिच्छेद- ५	आयोगबाट सम्पन्न भएका प्रमुख कार्यक्रम	४०
५.१	पृष्ठभूमि	४०
५.२	अन्तरक्रिया तथा प्रशिक्षण कार्यक्रम	४१

५.३	सूचनाको हकसम्बन्धी दिवस	५९
५.४	क्षमता अभिवृद्धि कार्यक्रम	६४
५.५	प्रकाशन तथा प्रचारप्रसार	७३
५.६	विविध गतिविधिहरू	७५
५.७	विविध निकायको सहकार्यमा कार्यक्रम	८५
५.८	सम्मान तथा पुरस्कार	१०२
५.९	आरटिआई अडिट	१०४
५.१०	अन्य निकायबाट सम्पादित क्रियाकलापहरू	१०५
५.११	निचोड	१०७

परिच्छेद- ६ वित्तीय तथा भौतिक प्रगति १०८

६.१	विनियोजित बजेट र खर्चको विवरण	१०८
६.२	विगत दश वर्षको विनियोजित बजेट र खर्चको विवरण	१०९
६.३	प्रशासनिक र कार्यक्रम खर्च	११०
६.४	सहकार्य र साभेदारी	१११
६.५	आयोगका पदाधिकारीहरूले लिएको भुक्तानीको विवरण	११२

परिच्छेद- ७ सूचनाको हकसम्बन्धी अभ्यास ११४

७.१	अन्तर्राष्ट्रिय अभ्यास	११४
७.२	नेपालको सन्दर्भ	११५
७.३	चुनौती	११६
७.४	अबको बाटो	११७

परिच्छेद- ८ सूचनाको हकको प्रभावकारी कार्यान्वयनका लागि आयोगका सुझाव ११७

अनुसूची-१	राष्ट्रिय सूचना आयोगको संगठन संरचना	१२२
अनुसूची-२	नागरिक बडापत्र	१२३
अनुसूची-३	आयोगमा आर्थिक वर्ष २०८०/८१ मा कार्यरत पदाधिकारी र कर्मचारीको विवरण	१२४
अनुसूची-४	आर्थिक वर्ष २०८०/८१ आयोगको बैठकबाट भएका निर्णय	१२६
अनुसूची-५	आर्थिक वर्ष २०८०/८१ को पुनरावेदन शाखाको प्रगति विवरण	१४७
अनुसूची-६	राष्ट्रिय सूचना आयोगबाट भएका महत्वपूर्ण आदेश	१४८
अनुसूची-७	राष्ट्रिय सूचना आयोगबाट सूचनाको हकसम्बन्धी ऐन, २०६४ को दफा ३२ बमोजिम कारवाही भएको विवरण	१६१
अनुसूची-८	आर्थिक वर्ष २०८०/८१ मा जिल्लास्थित कार्यालय प्रमुखसँग सूचनाको हकसम्बन्धी अन्तर्क्रिया कार्यक्रमको तालिका	१६२

अनुसूची-९	रणनीतिक प्राथमिकता	१६३
अनुसूची-१०	राष्ट्रिय सूचना आयोग र द एशिया फाउण्डेशन, सिएसएम कार्यक्रमबीच भएको Letter of Exchange अनुसार २०८१ असार मसान्तसम्म भएको प्रगति विवरण ।	१७१
अनुसूची-११	विगतका वार्षिक प्रतिवेदनमा दिइएका सुझाव	१७३
अनुसूची-१२	उच्च अदालत पाटनमा राष्ट्रिय सूचना आयोगलाई विपक्षी बनाइएका मुद्दाको विवरण	१९५
परिशिष्ट १	आ. व. ०८०/८१ मा आयोगमा परेको पुनरावेदनउपर भएको कारवाहीको संक्षिप्त विवरण	२००
परिशिष्ट २	आ. व. ०८०/८१ मा आयोगमा परेको उजुरीउपर भएको कारवाहीको संक्षिप्त विवरण	

कार्यकारी सारांश

नेपालको संविधानको धारा २७ मा नेपाली नागरिकको सूचनाको हकको प्रत्याभूत गरिएको छ । जसमा प्रत्येक नागरिकलाई आफ्नो वा सार्वजनिक सरोकारको कुनै पनि विषयको सूचना माग्ने र पाउने हक हुनेछ, भन्ने व्यहोरा उल्लेख छ । नागरिकलाई सूचनाको हकको प्रत्याभूत गरिएकोले संविधानको उक्त व्यवस्था कार्यान्वयनका लागि सूचनाको हकसम्बन्धी ऐन, २०६४ जारी भएको हो । सूचनाको हकसम्बन्धी ऐन, २०६४ को उद्देश्य कार्यान्वयन गर्न नेपाल सरकारले सूचनाको हकसम्बन्धी नियमावली, २०६५ बनाई लागु गरेको छ । नेपाल सरकारबाट यस नियमावलीमा २०६८ चैत्र १३ गते पहिलो संशोधन, २०७० श्रावण २८ गते दोस्रो संशोधन र २०७७ मंसिर १९ मा तेस्रो संशोधन गरिएको छ । सूचनाको हकसम्बन्धी ऐन, २०६४ को परिच्छेद ३ को दफा ११ मा सूचनाको हकको संरक्षण, सम्बर्द्धन र प्रचलन गर्ने कामका लागि कम्तिमा एकजना महिलासमेत रहने गरी प्रमुख सूचना आयुक्त र दुई जना सूचना आयुक्त भएको तीन सदस्यीय स्वतन्त्र राष्ट्रिय सूचना आयोग रहने व्यवस्था छ । सूचनाको हकको कार्यान्वयनलाई प्रभावकारी बनाउन नेपाल सरकारले, वि. सं. २०७६ सालमा सूचनाको हक कार्यान्वयन सम्बन्धी अनुगमन निर्देशिका पनि जारी गरेको छ । उक्त निर्देशिकामा प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालयमा रहने गरी केन्द्रीय समन्वय इकाई, सञ्चार तथा सूचना प्रविधि मन्त्रालयको सचिवको संयोजकत्वमा कार्यान्वयन अनुगमन इकाई, मुख्यमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालयमा रहने गरी प्रदेश अनुगमन इकाई र प्रमुख जिल्ला अधिकारीको संयोजकत्वमा जिल्ला अनुगमन इकाईको व्यवस्था गरिएको छ ।

नेपालको संविधानको धारा २७ मा भएको सूचना माग्ने र पाउने हकसम्बन्धी व्यवस्थाको कार्यान्वयनका लागि जारी भएको सूचनाको हकसम्बन्धी ऐन, २०६४ को दफा ११ को उपदफा (१) बमोजिम सूचनाको हकको संरक्षण, सम्बर्द्धन र प्रचलन गर्ने काम, कर्तव्य तथा अधिकारका लागि गठित राष्ट्रिय सूचना आयोगले सोही ऐनको दफा २५ को उपदफा (१) बमोजिम प्रत्येक वर्ष आफूले गरेका काम कारबाहीको वार्षिक प्रतिवेदन प्रधानमन्त्री मार्फत व्यवस्थापिका संसदमा प्रस्तुत गर्ने व्यवस्था भएबमोजिम आर्थिक वर्ष २०८०/८१ को सोही वार्षिक प्रतिवेदन तयार गरिएको हो । यस वार्षिक प्रतिवेदनमा ८ परिच्छेद, १२ अनुसूची र दुई परिशिष्ट रहेका छन् । आयोगले आयोजना गरेका कार्यक्रममा सरोकारवालाले उठान गरेका विषय र आयोगले आफूले सूचनाको हकको प्रभावकारी कार्यान्वयनका लागि महशुस गरेका विषयको आधारमा सुझावहरू तयार गरी यस प्रतिवेदनमा प्रस्तुत गरिएको छ ।

राष्ट्रिय सूचना आयोगको कार्यालय काठमाडौँ त्रिपुरेश्वरमा रहेको छ । आयोगलाई आवश्यक कर्मचारीको व्यवस्था नेपाल सरकारले गर्नेछ, भन्ने व्यवस्था भएबमोजिम निजामती सेवाका कर्मचारी उपलब्ध गराउने गरिएको छ । आयोगको प्रशासकीय प्रमुखका रूपमा निजामती सेवाको राजपत्राङ्कित प्रथम श्रेणीको पदाधिकारी सचिव रहने व्यवस्था रहेको छ । आयोगको सचिवालयमा प्रशासन शाखा, योजना तथा प्रबर्द्धन शाखा र पुनरावेदन तथा फैसला कार्यान्वयन शाखा गरी ३ वटा शाखा रहेका छन् । आयोगमा अधिकृत स्तरका १३ जना, सहायक स्तरका ८ जना र श्रेणीविहीन १६ समेत गरी कूल ३७ जनाको दरबन्दी रहेको छ । आयोगको कार्यसम्पादन गर्न आवश्यक पर्ने बजेटको व्यवस्था नेपाल सरकारबाट विनियोजन हुने गरेको छ ।

सूचनाको हकको कार्यान्वयनको अवस्थाबारे अनुगमन, प्रचलनका साथै प्रवर्द्धन गर्ने कानूनी दायित्व आयोगमा रहेको छ। सोही बमोजिम आर्थिक वर्ष २०८०/८१ मा राष्ट्रिय सूचना आयोगबाट जिल्लास्थित कार्यालय प्रमुख, सूचना अधिकारी, जनप्रतिनिधि तथा सञ्चारकर्मीको सहभागितामा अन्तर्क्रिया कार्यक्रम सम्पन्न भएको थियो। आयोगबाट संघ, प्रदेश र स्थानीय तह अन्तर्गतका विभिन्न सरकारी तथा गैरसरकारी सार्वजनिक निकायमा सूचनाको हकको कार्यान्वयनको अवस्था तथा समस्याको बारेमा अनुगमन तथा मूल्याङ्कनका कार्यसमेत भएका थिए। यही आर्थिक वर्षमा आयोगले गरेको अन्तर्क्रियात्मक अभिमुखीकरण कार्यक्रमबाट ६८० जना महिला र १५०१ जना पुरुष गरी जम्मा २१८१ जनालाई सूचनाको हकसम्बन्धी कानूनी तथा व्यावहारिक ज्ञान प्रदान गरिएको थियो। जसमा विभिन्न निकायका कार्यालय प्रमुख, सूचना अधिकारी, जनप्रतिनिधि, सूचनाको हकका अभियन्ता र सञ्चारकर्मीसमेत संलग्न रहेका थिए।

सूचनाको हकसम्बन्धी ऐन, २०६४ तथा सूचनाको हकसम्बन्धी नियमावली, २०६५ मा सूचना माग गर्न सकिने निकाय र विषय, सूचना माग गर्ने प्रक्रिया र पुनरावेदन, आयोगबाट गरिने निर्णय प्रक्रिया, सूचनाको संरक्षण र वर्गीकरणजस्ता विषयमा कानूनी व्यवस्था गरिएको छ। आर्थिक वर्ष २०८०/८१ मा १२६५ पुनरावेदन प्राप्त भएका थिए। यसरी प्राप्त पुनरावेदन मध्ये १२०० फछ्यौट भई ९४.८६ प्रतिशत पुनरावेदनउपर आयोगले अन्तिम निर्णय गरेको छ। यही अवधिमा सर्वसाधारण नागरिकले सूचना माग गर्दा सूचना उपलब्ध नगराउने १ वटा सार्वजनिक निकायका कार्यालय प्रमुख उपर सूचनाको हकसम्बन्धी ऐन, २०६४ को दफा ३२ बमोजिम कारवाही आयोगबाट भएको छ।

राष्ट्रिय सूचना आयोगबाट सूचनाको हकबारे नागरिकलाई अभिमुखीकरण गर्न सञ्चारका विभिन्न माध्यम मार्फत पनि प्रयास भएको छ। नागरिकको चेतनास्तर अभिवृद्धि गर्नका लागि राष्ट्रिय सूचना आयोगबाट आर्थिक वर्ष २०८०/८१ मा नेपाल टेलिभिजन, रेडियो नेपाल र गोरखापत्र संस्थानसँगको सहकार्यमा विभिन्न जनचेतनामूलक कार्यक्रमहरू सञ्चालन भएका थिए। आयोगसँगको सहकार्यमा नेपाल टेलिभिजनमार्फत प्रसारण हुने “सूचना मेरो हक” तथा गोरखापत्रमा विभिन्न समयमा प्रकाशित नागरिक चेतनामूलक सामग्री सूचनाको हकको प्रचलन र प्रवर्द्धनमा प्रभावकारी भएको आयोगले अनुभव गरेको छ। आयोगले आफ्ना क्रियाकलापहरूलाई सर्वसाधारण नागरिक तथा सार्वजनिक निकायमा पुर्याउने उद्देश्यबाट “सूचना मेरो अधिकार” नामक बुलेटिन त्रैमासिकरूपमा नेपाली र अंग्रेजी भाषामा प्रकाशन गर्नुका साथै सूचनाको हकका विज्ञहरूको लेख रचना समेटिएको आर. टी. आई. जर्नल प्रकाशन गरेको थियो। आफ्नो वेबसाइट www.nic.gov.np र सामाजिक सञ्जालमार्फतसमेत आयोगले आफ्ना गतिविधि प्रवाह गर्ने गरेको छ।

सूचनाको हक सम्बन्धी संवैधानिक तथा कानूनी प्रावधान र यसबाट सुशासनमा पुग्न सक्ने योगदानबारे नागरिकलाई जानकारी दिने उद्देश्यले आयोगले सूचनाको हकसम्बन्धी सूचना मागकर्ताको लागि सहयोगी पुस्तिका तयार गरी वितरण गरेको छ। यो पुस्तिका नेपाली, अंग्रेजी, मैथिली, भोजपुरी, थारु र अवधी भाषामा समेत तयार गरी वितरण गरेको छ। सूचनाको प्रवाहलाई सहज बनाउन मद्दत पुगोस भन्ने उद्देश्यले सार्वजनिक निकायका लागि पनि सहयोगी पुस्तिका नेपाली र अंग्रेजी भाषामा तयार गरी वितरण गरिएको छ। यसबाट सूचना माग गर्ने नागरिक र सूचना प्रवाह गर्ने सार्वजनिक निकायका पदाधिकारीको क्षमतावृद्धिमा महत्वपूर्ण योगदान पुगेकोमा आयोग विश्वस्त छ।

राष्ट्रिय सूचना आयोगले सर्वसाधारण नागरिकलाई सूचनाको हकको प्रयोग गर्दा सुशासनमा पुग्न सक्ने योगदान र यसबाट प्राप्त उपलब्धी बारे नागरिकलाई जानकारी दिन नेपाली, मैथिली, भोजपुरी, थारु र अवधी भाषामा श्रव्य तथा दृश्य सामग्री तयार गरी सामाजिक सञ्जालका साथै विभिन्न रेडियो र टेलिभिजनबाट समेत प्रसारण गर्ने व्यवस्था पनि गरेको छ । यसबाट आगामी दिनमा सुशासनको क्षेत्रमा उल्लेख्य योगदान पुग्ने विश्वास आयोगले लिएको छ ।

सूचनाको हकसम्बन्धी ऐन, २०६४ तथा सूचनाको हकसम्बन्धी नियमावली, २०६५ मा समय सापेक्ष संशोधन र परिमार्जन गर्नुपर्ने देखिन्छ । आयोगको कार्यक्षेत्र विस्तार गर्न पर्याप्त वित्तीय स्रोतसाधन विनियोजन गर्नुको साथै बजेट व्यवस्थामा स्वायत्तता प्रदान गर्नु पर्ने देखिन्छ । संघीय संरचना अनुरूप आगामी दिनमा आयोगले आफ्ना कार्यक्रम, कामकारवाहीलाई र क्रियाकलापहरूलाई नागरिकसामु पुर्‍याउन यथाशक्य प्रदेश तथा स्थानीय तहमा लक्षित कार्यक्रम गर्नु पर्ने महशुस गरेको छ ।

आयोगले सूचनाको हक कार्यान्वयनलाई नागरिक तहसम्म पुर्‍याउन र प्रभावकारी बनाउन विभिन्न निकायहरूसँगको सहकार्य वा निकायहरूले सञ्चालन गर्ने कार्यक्रमहरूमा सहभागिता जनाई सूचनाको हकको प्रयोग बढाउन प्रोत्साहित गर्ने गरेको छ । आयोगका अतिरिक्त अन्य निकायहरूबाट सञ्चालन गरिने यस्ता कार्यक्रमहरूमा फरक वर्गको सहभागिता तथा नागरिक समाजको सहभागिता हुने कारणबाट पनि यस्ता कार्यक्रमहरू प्रभावकारी भएको पाइएको छ ।

आयोगले भदौ ३ मा राष्ट्रिय सूचना दिवस, सेप्टेम्बर २८ मा सूचनाको हकमा विश्वव्यापी पहुँच सम्बन्धी अन्तर्राष्ट्रिय दिवस, वैशाख २२ मा आयोग स्थापना दिवसका अवसरमा फरकफरक कार्यक्रमहरू आयोजना गरेको छ । साथै राष्ट्रिय सूचना दिवसका अवसरमा आयोगका पूर्व पदाधिकारीलाई सम्मान र स्थापना दिवसको अवसर पारी विनय कसजु उत्कृष्ट अभियन्ता पुरस्कार, उत्कृष्ट सूचना अधिकारी पुरस्कार र आयोगका उत्कृष्ट कर्मचारी पुरस्कार वितरण गरी सूचनाको हकका क्षेत्रमा लाग्न प्रोत्साहित गरेको छ ।

प्रत्येक वर्ष गरिंदै आएको आरटिआई अडिट यस वर्ष कर्णाली र लुम्बिनी प्रदेशस्तरको सम्पन्न भएको छ र अडिट प्रतिवेदनबाट प्राप्त सुझावहरू कार्यान्वयन गर्ने क्रममा रहेको छ । त्यसैगरी सूचनाको हकका क्षेत्रमा अन्तर्राष्ट्रिय अभ्यास तथा नेपालमा रहेका कार्यान्वयनगत चुनौतीहरूलाई सामना गर्दै थप प्रभावकारी बनाउनुपर्ने आयोगको निचोड रहेको छ ।

आयोगले विगत वार्षिक प्रतिवेदनहरूमा दिइएका सुझावहरूको कार्यान्वयन हुन सक्दा सूचनाको हकको कार्यान्वयनमा प्रभावकारिता आउने हुँदा कार्यान्वयनमा सबै सार्वजनिक निकायको ध्यानाकर्षण गराउँदै यस आर्थिक वर्षमा पनि विभिन्न कार्यक्रमहरूमा सहभागीहरूले व्यक्त गरेका विचार, सार्वजनिक निकायका पदाधिकारीहरूले व्यक्त गरेका विचार, आयोगका पदाधिकारीहरू तथा राष्ट्रसेवक कर्मचारीहरूको अनुभव, अभियन्ता तथा नागरिक समाजबाट प्राप्त सुझावहरूका आधारमा नेपाली नागरिकलाई प्राप्त यस महत्वपूर्ण अधिकारको कार्यान्वयनलाई थप प्रभावकारी बनाउन १९ वटा सुझावहरू प्रस्तुत गरेको छ ।

परिच्छेद- १

राष्ट्रिय सूचना आयोगको परिचय

नेपाल संघीय लोकतान्त्रिक गणतन्त्रात्मक शासन प्रणाली अपनाएको मुलुक हो । नेपालको संविधानको प्रस्तावनामा समृद्ध राष्ट्र निर्माण गर्न संघीय लोकतान्त्रिक गणतन्त्रात्मक शासन व्यवस्थाको माध्यमद्वारा दिगो शान्ति, सुशासन, विकास र समृद्धिको आकाङ्क्षा पूरा गर्न संविधान जारी भएको उल्लेख गरिएको छ । संविधानबमोजिम नेपालको सार्वभौमसत्ता र राजकीयसत्ता नेपाली जनतामा निहित रहेको छ ।

संविधानको धारा २७ मा सूचनाको हकअन्तर्गत प्रत्येक नागरिकलाई आफ्नो वा सार्वजनिक सरोकारको कुनै पनि विषयको सूचना माग्ने र पाउने हक हुनेछ, भन्ने व्यवस्था छ । नागरिकलाई सूचनाको हकको प्रत्याभूत गरिएकोले संविधानको यस धाराको कार्यान्वयनका लागि व्यवस्थापिका संसद्बाट सूचनाको हकसम्बन्धी ऐन, २०६४ पारित भई वि. सं. २०६४ भदौ ३ गतेदेखि लागु भएको हो । सूचनाको हकसम्बन्धी ऐन, २०६४ लागु भएको दिनलाई राष्ट्रिय सूचना दिवसका रूपमा मनाउने गरिएको छ ।

सूचनाको हकसम्बन्धी ऐन, २०६४ ले नेपाली नागरिकको सूचनाको हकको संरक्षण, सम्बर्द्धन र प्रचलन गराउन एक स्वतन्त्र राष्ट्रिय सूचना आयोग रहने कानूनी व्यवस्था गरेको छ । आयोगले आफूले सम्पादन गरेका काम कारवाहीको वार्षिक प्रतिवेदन सम्माननीय प्रधानमन्त्रीमार्फत संघीय संसद्मा प्रस्तुत गर्नुपर्ने कानूनी व्यवस्था ऐनको दफा २५ ले गरेको छ । यसबमोजिम आयोगबाट आर्थिक वर्ष २०८०/८१ मा सूचनाको हकको संरक्षण, सम्बर्द्धन र प्रचलनका लागि भएगरेका काम कारवाही एवम् गतिविधि समेटि प्रस्तुत सोही वार्षिक प्रतिवेदन तयार गरिएको छ ।

१.१ सवैधानिक व्यवस्था

नेपालमा सूचनाको हकलाई सर्वप्रथम ऐतिहासिक जनआन्दोलनपश्चात् जारी भएको तत्कालीन नेपाल अधिराज्यको संविधान, २०४७ मा प्रत्याभूत गरिएको थियो । सो संविधानको भाग- ३, मौलिक हकअन्तर्गत धारा १६ मा प्रत्येक नागरिकलाई सार्वजनिक महत्वको कुनै पनि विषयको सूचना माग्ने र पाउने हक हुनेछ, भन्ने व्यवस्था र सोही धाराको प्रतिबन्धात्मक व्यवस्थामा तर यस धारामा लेखिएको कुनै कुराले कानूनबमोजिम गोप्य राख्नुपर्ने सूचनाको जानकारी दिन कसैलाई कर लगाएको मानिने छैन भन्ने उल्लेख गरिएको थियो । तत्पश्चात् जारी भएका दुवै वटा संविधानमा सूचनाको हकलाई मौलिक हकका रूपमा व्यवस्था गरिएको छ ।

नेपालको अन्तरिम संविधान, २०६३ को भाग-३, मौलिक हकअन्तर्गत धारा २७ मा प्रत्येक नागरिकलाई आफ्नो वा सार्वजनिक सरोकारको कुनै पनि विषयको सूचना माग्ने वा पाउने हक हुनेछ, भन्ने व्यवस्था र सोही धाराको प्रतिबन्धात्मक व्यवस्थामा तर कानूनद्वारा गोप्य राख्नुपर्ने सूचनाको जानकारी दिन कसैलाई कर लगाएको मानिने छैन भन्ने उल्लेख गरिएको थियो ।

वर्तमान नेपालको संविधानको भाग- ३ मौलिक हकअन्तर्गत धारा २७ मा प्रत्येक नागरिकलाई आफ्नो वा सार्वजनिक सरोकारको कुनै पनि विषयमा सूचना माग्ने र पाउने हक हुनेछ, भन्ने उल्लेख गरिएको छ । सोही धाराको प्रतिबन्धात्मक व्यवस्थामा तर

कानूनद्वारा गोप्य राख्नुपर्ने सूचनाको जानकारी दिन कसैलाई कर लगाएको मानिने छैन भन्ने उल्लेख गरिएको छ ।

यसैगरी धारा २८ मा गोपनियताको हकसम्बन्धमा व्यक्तिको जीउ, आवास, सम्पत्ति, लिखत, तथ्याङ्क, पत्राचार, चरित्रसम्बन्धी कुराहरूको गोपनियता कानूनद्वारा तोकिएको अवस्थामा बाहेक अनतिक्रम्य हुनेछ, भनी उल्लेख गरिएको छ ।

१.२ कानूनी व्यवस्था

वर्तमान नेपालको संविधानको धारा २७ मा व्यवस्था गरिएको सूचनाको हकअन्तर्गत नागरिकको आफ्नो र सार्वजनिक सरोकारको कुनै पनि विषयको सूचना माग्ने र पाउने हकलाई कानूनद्वारा व्यवस्थित गर्नुका साथै राज्यका काम कारवाहीलाई लोकतान्त्रिक पद्धतिअनुरूप खुला र पारदर्शी बनाई नागरिकप्रति जवाफदेही र जिम्मेवार बनाउन, सार्वजनिक निकायमा रहेको सार्वजनिक महत्वको सूचनामा आमनागरिकको पहुँचलाई सरल र सहज तुल्याउन, राज्य र नागरिकको हितमा प्रतिकूल असर पार्ने संवेदनशील सूचनाको संरक्षण गर्न र नागरिकको सुसूचित हुने हकलाई संरक्षण र प्रचलन गराउने सम्बन्धमा कानूनी व्यवस्था गर्न वाञ्छनीय भएकोले तत्कालीन व्यवस्थापिका संसदले सूचनाको हकसम्बन्धी ऐन, २०६४ पारित गरी २०६४ साल श्रावण ५ गते प्रमाणीकरण गरेको हो । सो ऐन प्रमाणीकरण भएको ३० औँ दिनमा प्रारम्भ हुने व्यवस्थाबमोजिम २०६४ भाद्र ३ गतेदेखि कार्यान्वयनमा आएको हो । सोही ऐनको दफा ३ ले प्रत्येक नेपाली नागरिकलाई यस ऐनको अधीनमा रही सूचनाको हक हुने र सार्वजनिक निकायमा रहेको सूचनामा पहुँच हुने व्यवस्था सुनिश्चित गरेको छ । यसरी संवैधानिक र कानूनीरूपमा राज्यको काम, कारवाहीलाई लोकतान्त्रिक पद्धति अनुरूप खुला, पारदर्शी, उत्तरदायी र जवाफदेही बनाई सूचनाको हकको संरक्षण, सम्बर्द्धन र प्रचलन गर्नु/गराउनु सार्वजनिक निकायहरूको दायित्व हो भनी व्याख्या गरिएको छ ।

सूचनाको हकसम्बन्धी ऐन, २०६४ को उद्देश्य कार्यान्वयन गर्न नेपाल सरकारले सूचनाको हकसम्बन्धी नियमावली, २०६५ बनाई लागु गरेको छ । यस नियमावलीमा २०६८ चैत्र १३ गते पहिलो संशोधन, २०७० साल श्रावण २८ गते दोस्रो संशोधन र २०७७ साल मंसिर १९ मा तेस्रो संशोधन गरिएको छ ।

१.३ राष्ट्रिय सूचना आयोगको गठन

सूचनाको हकसम्बन्धी ऐन, २०६४ को परिच्छेद ३ को दफा ११ मा सूचनाको हकको संरक्षण, सम्बर्द्धन र प्रचलन गर्ने कामका लागि कम्तिमा एकजना महिलासमेत समावेश हुने गरी एक जना प्रमुख सूचना आयुक्त र दुई जना सूचना आयुक्त भएको तीन सदस्यीय स्वतन्त्र राष्ट्रिय सूचना आयोग रहने व्यवस्था छ । सभामुखको अध्यक्षतामा सञ्चार तथा सूचना प्रविधि मन्त्री र नेपाल पत्रकार महासंघका सभापति सदस्य रहेको समितिको सिफारिसमा नेपाल सरकारले प्रमुख सूचना आयुक्त र आयुक्तहरूको नियुक्ति गर्ने व्यवस्था छ ।

सोही व्यवस्था अनुसार २०६५ साल वैशाख २२ गते पहिलो पटक गठन भएदेखि हालसम्म नियुक्त हुनु भएका प्रमुख सूचना आयुक्त र सूचना आयुक्तहरूको विवरण तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ ।

तालिका नं. १
हालसम्म नियुक्त प्रमुख सूचना आयुक्त र सूचना आयुक्तहरूको विवरण

सि. नं.	नाम, थर	पद	नियुक्ति मिति	सम्म
---------	---------	----	---------------	------

पहिलो कार्यकाल

१.	श्री विनय कुमार कसजु	प्रमुख सूचना आयुक्त	२०६१।०१।२२	२०६९।०४।०३ सम्म
२.	श्री श्रीआचार्य	सूचना आयुक्त	२०६१।०१।२२	२०६९।०४।०३ सम्म
३.	श्री श्रीआचार्य	कावा प्रमुख सूचना आयुक्त	२०६९।०४।०४ देखि	२०७०।०१।२१ सम्म
४.	श्री सविता भण्डारी बराल	सूचना आयुक्त	२०६१।०१।२२	२०७०।०१।२१ सम्म

दोस्रो कार्यकाल

१.	श्री कृष्णहरि बाँस्कोटा	प्रमुख सूचना आयुक्त	२०७१।०९।२४	२०७६।०९।२३
२.	श्री किरणकुमार पोखरेल	सूचना आयुक्त	२०७१।०९।२४	"
३.	श्री यशोदादेवी तिम्सिना	सूचना आयुक्त	२०७१।०९।२४	"

हालको पदाधिकारी

१.	श्री महेन्द्र मान गुरुङ्ग	प्रमुख सूचना आयुक्त	२०७६।०९।२४	
२.	श्री कमला ओली थापा	सूचना आयुक्त	२०७६।०९।२४	
३.	श्री रत्नप्रसाद मैनाली	सूचना आयुक्त	२०७६।०९।२४	

मिति २०७० वैशाख २२ देखि २०७१ पुस २३ सम्म करिब १७ महिना आयोग पदाधिकारीविहीन रहेको थियो । मिति २०७६ पुष २४ देखि प्रमुख सूचना आयुक्तमा महेन्द्र मान गुरुङ्ग र सूचना आयुक्तमा कमला ओली थापा र रत्नप्रसाद मैनाली रहनु भएको छ । आयोगका पदाधिकारीको कार्यकाल ५ वर्षको हुने कानूनी व्यवस्था रहेको छ । राष्ट्रिय सूचना आयोगको संगठन तालिका **अनुसूची- १** मा राखिएको छ ।

१.४ राष्ट्रिय सूचना आयोगको काम, कर्तव्य र अधिकार

सूचनाको हकसम्बन्धी ऐन, २०६४ को परिच्छेद ३ को दफा १९ मा राष्ट्रिय सूचना आयोगको काम, कर्तव्य र अधिकार देहायबमोजिम तोकिएको छः

१.४.१ सार्वजनिक निकायमा रहेको सार्वजनिक महत्वको सूचनासम्बन्धी अभिलेख, लिखत तथा अन्य सामग्रीको अध्ययन तथा अवलोकन गर्ने ।

- १.४.२ त्यस्तो निकायमा रहेको अभिलेख, लिखत वा अन्य सामग्रीसम्बन्धी सूचना सूचीकृत गरी मिलाई राख्न आदेश दिने ।
- १.४.३ नागरिकको जानकारीको लागि सूचना सार्वजनिक गर्न सम्बन्धित सार्वजनिक निकायलाई आदेश दिने ।
- १.४.४ समय किटान गरी निवेदकले माग गरेको सूचना दिन सम्बन्धित सार्वजनिक निकायलाई आदेश दिने ।
- १.४.५ यस ऐनबमोजिमको दायित्व पालना गर्न/गराउन सम्बन्धित पक्षलाई आदेश दिने ।
- १.४.६ नेपाल सरकार तथा सूचना तथा सञ्चारसँग सम्बन्धित विभिन्न निकायहरूलाई सूचनाको हकको संरक्षण र सम्बर्द्धनका लागि आवश्यक सुझाव दिने वा सिफारिस गर्ने ।
- १.४.७ सूचनाको हकको संरक्षण, सम्बर्द्धन र प्रचलन गर्नको लागि आवश्यक पर्ने उपयुक्त आदेश दिने ।

१.५ राष्ट्रिय सूचना आयोगको थप काम, कर्तव्य र अधिकार

सूचनाको हकसम्बन्धी ऐन, २०६४ को परिच्छेद ३ को दफा १९ मा तोकिएको काम कर्तव्य र अधिकारको अलावा राष्ट्रिय सूचना आयोगको थप काम, कर्तव्य र अधिकार देहायबमोजिम तोकिएको छः

- १.५.१ नेपाली नागरिकले सार्वजनिक निकायसँग सूचना माग गर्दा मागेको सूचना नपाएमा वा पाएको सूचनाउपर चित्त नबुझेमा निजले आयोगसमक्ष पुनरावेदन दिन सक्छन् । आयोगले सो पुनरावेदनमाथि कारवाही गरी सूचना दिनु भन्ने आदेश जारी गर्न सक्छ ।
- १.५.२ सरकारी निकायमा रहेका सूचनाको वर्गीकरण गर्न बनेको समितिले वर्गीकरण गरेको सूचनाउपर चित्त नबुझी त्यस्तो सूचना सार्वजनिक हुनुपर्ने भनी पुनरावलोकनको लागि निवेदन पर्न सक्छ । यस्ता निवेदनउपर आयोगले छानबिन गरी त्यस्तो सूचना गोप्य राख्नुपर्ने नदेखिएमा सार्वजनिक गर्न आदेश दिन सक्छ ।
- १.५.३ सूचना नदिने, दिन इन्कार गर्ने, आंशिक रूपमा सूचना दिने वा गलत सूचना दिने वा समयमा सूचना नदिने सार्वजनिक निकायको प्रमुख वा सूचना अधिकारीलाई जरिवाना गर्न र विभागीय कारवाहीका लागि आयोगले सम्बन्धित पदाधिकारीसमक्ष लेखी पठाउन सक्छ ।
- १.५.४ सूचना नदिएको, दिन इन्कार गरेको, आंशिक रूपमा दिएको वा गलत सूचना दिएको वा सूचना नष्ट गरेको कारणले कुनै व्यक्तिलाई हानिनोक्सानी पर्न गएमा आयोगले सम्बन्धित निकाय वा पदाधिकारीबाट क्षतिपूर्ति भराई दिन सक्छ ।
- १.५.५ सूचना प्रवाह गर्ने क्रममा कुनै निकाय वा पदाधिकारीले बढी दस्तुर लिने अवस्था सिर्जना भएमा नागरिकले आयोगमा उजुरी गर्न सक्ने र आयोगले दस्तुर पुनरावलोकनको आदेश दिन सक्छ ।

- १.५.६ आयोगले सूचनादाताको संरक्षण गर्छ र निजलाई कुनै कारबाही भएको भए त्यस्तो कारबाही बदर गर्न र कुनै क्षति पुऱ्याइएको भए क्षतिपूर्तिसमेत भराई दिन सक्छ ।
- १.५.७ कुनै पनि व्यक्तिले सार्वजनिक निकायबाट प्राप्त गरेको सूचनालाई दुरुपयोग गरेमा आयोगले जरिवाना गर्न सक्छ ।
- १.५.८ आयोगले आफूले वर्षभरि गरेको कामकारवाहीको वार्षिक प्रतिवेदन प्रधानमन्त्रीमार्फत संघीय संसद्मा प्रस्तुत गर्छ । यसका साथै सर्वसाधारणको जानकारीको लागि सार्वजनिक रूपमासमेत प्रकाशन गर्छ ।

राष्ट्रिय सूचना आयोगको नागरिक बडापत्र **अनुसूची- २** मा राखिएको छ ।

१.६ अनुगमन तथा अधिकार प्रत्यायोजन

- १.६.१ सूचनाको हक कार्यान्वयन सम्बन्धी अनुगमन निर्देशिका, २०७६ मा भएको गर्ने व्यवस्था

१. केन्द्रीय समन्वय इकाई : (१) सूचनाको हकको कार्यान्वयन सम्बन्धमा अनुगमन गर्न, गराउन तथा तत्सम्बन्धमा समन्वय कायम गर्न देहायबमोजिमको एक केन्द्रीय समन्वय इकाई रहनेछ :

(क)	सचिव, प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय संयोजक	-
(ख)	सचिव, मन्त्रालय सदस्य	-
(ग)	सचिव, आयोग सदस्य	-
(घ)	सहसचिव, प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय सदस्य-सचिव	-

(२) उपदफा (१) बमोजिमको केन्द्रीय समन्वय इकाईको काम, कर्तव्य र अधिकार देहायबमोजिम हुनेछ :

(क)	ऐन तथा नियमावलीको व्यवस्थालाई प्रभावकारी रूपमा कार्यान्वयन गराउन आवश्यक समन्वय तथा अनुगमन गर्ने, गराउने,
(ख)	ऐनको दफा २७ बमोजिमको समितिलाई सूचनाको वर्गीकरण सम्बन्धी काममा सहयोग गर्ने,
(ग)	विभिन्न मन्त्रालय र केन्द्रीयस्तरका निकायबाट सूचनाको हक सम्बन्धी व्यवस्था कार्यान्वयन भए, नभएको अनुगमन गर्ने, गराउने,

- (घ) सूचनाको हक सम्बन्धी नीतिगत विषयमा नेपाल सरकारसमक्ष सुझाव पेश गर्ने,
- (ङ) सूचनाको हक कार्यान्वयन सम्बन्धमा विभिन्न मन्त्रालय, आयोग तथा केन्द्रीय स्तरका निकाय बीच समन्वय गर्ने,
- (च) सूचनाको हक कार्यान्वयन सम्बन्धमा नेपाल सरकार र आयोगबाट प्राप्त निर्देशनको पालना गर्ने, गराउने ।

(२) उपदफा (१) बमोजिमको केन्द्रीय समन्वय इकाईले ऐन, नियमावली तथा यस निर्देशिकाको अधीनमा रही आफ्नो काम कारवाही तथा बैठक सम्बन्धी कार्यविधि आफैं निर्धारण गर्न सक्नेछ ।

२. कार्यान्वयन अनुगमन इकाई : (१) ऐन तथा नियमावलीको व्यवस्थालाई प्रभावकारी रूपले कार्यान्वयन गर्न सञ्चार तथा सूचना प्रविधि मन्त्रालयमा देहायबमोजिमको कार्यान्वयन अनुगमन इकाई रहनेछ:

- (क) सचिव, मन्त्रालय - संयोजक
- (ख) सहसचिव, प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय - सदस्य
- (ग) सहसचिव (सञ्चार महाशाखा हेर्ने), मन्त्रालय - सदस्य
- (घ) सहसचिव, आयोग - सदस्य
- (ङ) महानिर्देशक, हुलाक सेवा विभाग - सदस्य
- (च) सूचना अधिकारी, मन्त्रालय -सदस्य-सचिव

(२) उपदफा (१) बमोजिमको कार्यान्वयन अनुगमन इकाईको काम, कर्तव्य र अधिकार देहायबमोजिम हुनेछ :

- (क) विभिन्न मन्त्रालय र केन्द्रीयस्तरका निकायबाट हुने सूचनाको हकको कार्यान्वयनसम्बन्धी काम कारवाहीको अनुगमन गरी एकीकृत विवरण तयार गर्ने,
- (ख) सार्वजनिक निकायमा सूचना माग गरेको विवरण तथा त्यस्ता निकायबाट सूचना दिइएको वा दिन इन्कार गरेको विवरणको छुट्टाछुट्टै अभिलेख राखे नराखेको अनुगमन गर्ने र त्यसरी अनुगमन गर्दा छुट्टाछुट्टै अभिलेख नराखेको पाइएमा छुट्टाछुट्टै अभिलेख राख्न लगाउने,
- (ग) विभिन्न मन्त्रालय र केन्द्रीयस्तरका निकायहरूमा सूचना अधिकारीको व्यवस्था भए नभएको अनुगमन गर्ने र त्यसरी अनुगमन गर्दा सूचना अधिकारीको व्यवस्था नगरिएको भए त्यस्तो व्यवस्था गर्न निर्देशन दिने,
- (घ) सूचना प्रवाहको व्यवस्था सम्बन्धमा अनुगमन गर्ने, गराउने,

- (ड) सूचना अधिकारीको क्षमता अभिवृद्धि सम्बन्धी कार्य गर्ने, गराउने,
- (च) खण्ड (क) बमोजिमको एकीकृत विवरण त्रैमासिक रुपमा केन्द्रीय समन्वय इकाईलाई उपलब्ध गराउने,
- (छ) आयोग र केन्द्रीय समन्वय इकाईले दिएका निर्देशन कार्यान्वयन गर्ने, गराउने ।

(३) उपदफा (१) बमोजिमको कार्यान्वयन अनुगमन इकाईले ऐन, नियमावली र यस निर्देशिकाको अधीनमा रही आफ्नो काम कारवाही तथा बैठक सम्बन्धी कार्यविधि आफैं निर्धारण गर्न सक्नेछ ।

३. प्रदेश अनुगमन इकाई : (१) प्रदेशस्तरका कार्यालयबाट सूचनाको हकको कार्यान्वयन भए नभएको विषयमा अनुगमन गर्न गराउन प्रत्येक प्रदेशमा मुख्यमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालयको सचिवको संयोजकत्वमा एक प्रदेश अनुगमन इकाई रहनेछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिमको प्रदेश अनुगमन इकाईमा रहने अन्य सदस्य प्रदेश सरकारले तोकेबमोजिम हुनेछ ।

(३) उपदफा (१) बमोजिमको प्रदेश अनुगमन इकाईको काम, कर्तव्य र अधिकार देहायबमोजिम हुनेछ :

- (क) ऐन तथा नियमावलीको व्यवस्थालाई प्रदेश सरकारका कार्यालय तथा प्रदेशस्तरका सार्वजनिक निकायबाट प्रभावकारी रुपमा कार्यान्वयन गर्ने, गराउने,
- (ख) प्रदेश सरकारका मन्त्रालय र अन्तर्गतका कार्यालयबाट हुने सूचनाको हकको कार्यान्वयन सम्बन्धी काम कारवाहीको अनुगमन गरी एकीकृत विवरण तयार गर्ने र सो विवरण त्रैमासिक रुपमा कार्यान्वयन अनुगमन इकाईलाई उपलब्ध गराउने,
- (ग) प्रदेश सरकारका मन्त्रालय र अन्तर्गतका कार्यालयबाट सूचना अधिकारीको व्यवस्था गरे नगरेको अनुगमन गर्ने र त्यसरी अनुगमन गर्दा सूचना अधिकारीको व्यवस्था नभएको देखिएमा सूचना अधिकारीको व्यवस्था गर्न निर्देशन दिने,
- (घ) प्रदेश सरकारका मन्त्रालय र अन्तर्गतका कार्यालयमा ऐनको दफा ५ को उपदफा (३) र नियमावलीको नियम ३ बमोजिम प्रकाशन गर्नु पर्ने सूचना प्रकाशित गरे, नगरेको अनुगमन गर्ने,

- (ड) सूचनाको हक कार्यान्वयन सम्बन्धमा प्रदेश सरकारका मन्त्रालय, प्रदेश सरकार अन्तर्गतका कार्यालय तथा प्रदेशस्तरका अन्य निकाय बीच समन्वय गर्ने,
- (च) प्रदेश सरकारका मन्त्रालय, प्रदेश सरकार अन्तर्गतका कार्यालय तथा स्थानीय तहका सूचना अधिकारीको क्षमता अभिवृद्धि सम्बन्धी कार्य गर्ने, गराउने,
- (छ) सूचनाको हक कार्यान्वयन गर्ने सम्बन्धमा आयोग, केन्द्रीय समन्वय इकाई र कार्यान्वयन अनुगमन इकाईले दिएका निर्देशन कार्यान्वयन गर्ने, गराउने ।

(४) उपदफा (१) बमोजिमको प्रदेश अनुगमन इकाईले ऐन, नियमावली र यस निर्देशिकाको अधीनमा रही आफ्नो काम कारबाही तथा बैठक सम्बन्धी कार्यविधि आफै निर्धारण गर्न सक्नेछ ।

४. जिल्ला अनुगमन इकाई : (१) जिल्लास्थित सार्वजनिक निकायबाट सूचनाको हकको कार्यान्वयन भए, नभएको विषयमा अनुगमन गर्न, गराउन प्रत्येक जिल्लामा देहायबमोजिमको जिल्ला अनुगमन इकाई रहनेछः

- (क) प्रमुख जिल्ला अधिकारी - अध्यक्ष
- (ख) जिल्ला समन्वय अधिकारी,
जिल्ला समन्वय समितिको कार्यालय - सदस्य
- (ग) प्रमुख, जिल्ला हुलाक कार्यालय - सदस्य-सचिव

(२) उपदफा (१) बमोजिमको जिल्ला अनुगमन इकाईको काम, कर्तव्य र अधिकार देहायबमोजिम हुनेछः

- (क) जिल्लास्थित सार्वजनिक निकायमा सूचना माग गरेको विवरण तथा सूचना दिएको वा दिन इन्कार गरेको विवरणको छुट्टा छुट्टै अभिलेख राखे, नराखेको अनुगमन गर्ने,
- (ख) जिल्लास्थित सार्वजनिक निकायले ऐनको दफा ५ को उपदफा (३) र नियमावलीको नियम ३ बमोजिम प्रकाशन गर्नु पर्ने सूचना प्रकाशन गरे, नगरेको अनुगमन गर्ने,
- (ग) जिल्लास्थित सार्वजनिक निकायमा सूचना अधिकारीको व्यवस्था गरे, नगरेको अनुगमन गर्ने र त्यसरी अनुगमन गर्दा सूचना अधिकारीको व्यवस्था नभएको देखिएमा सूचना अधिकारीको व्यवस्था गर्न निर्देशन दिने ।

(३) उपदफा (१) बमोजिमको जिल्ला अनुगमन इकाईको बैठक सम्बन्धी कार्यविधि सो समिति आफैले निर्धारण गरेबमोजिम हुनेछ ।

(४) सूचनाको हकको कार्यान्वयन तथा अनुगमन गर्न जिल्ला अनुगमन इकाईका लागि आयोगले आवश्यक रकम जिल्ला हुलाक कार्यालय/हुलाक सेवा निर्देशनालयमा उपलब्ध गराउन सक्नेछ ।

(५) जिल्ला हुलाक कार्यालय/हुलाक सेवा निर्देशनालयले जिल्ला अनुगमन इकाईको प्रत्येक महिनाको खर्चको फाँटवारी मन्त्रालय र आयोगमा पठाउनु पर्नेछ ।

५. प्रतिवेदन पेश गर्नु पर्ने : (१) कार्यान्वयन अनुगमन इकाई र प्रदेश अनुगमन इकाईले यस निर्देशिकाबमोजिम आ-आफ्नो कार्य क्षेत्र भित्र परेका कार्यहरू सम्पन्न गरी अनुसूची- १ बमोजिमको ढाँचामा प्रतिवेदन तयार गरी प्रत्येक तीन महिनामा आयोग तथा मन्त्रालयमा पठाउनु पर्नेछ ।

(२) जिल्ला अनुगमन इकाईले सार्वजनिक निकायबाट जिल्लास्तरमा भएको सूचनाको हक सम्बन्धी कार्यक्रमको विवरण तथा सूचनाको हकको कार्यान्वयनको अवस्थाको बारेमा अनुसूची- २ बमोजिमको ढाँचामा प्रतिवेदन तयार गरी प्रत्येक तीन महिनामा आयोग र प्रदेश अनुगमन इकाईमा पठाउनु पर्नेछ ।

६. सचिवालय सम्बन्धी व्यवस्था : (१) केन्द्रीय समन्वय इकाईको सचिवालय प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालयमा रहनेछ ।

(२) कार्यान्वयन अनुगमन इकाईको सचिवालय मन्त्रालयमा रहनेछ ।

(३) प्रदेश अनुगमन इकाईको सचिवालय प्रदेश मुख्यमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालयमा रहनेछ ।

(४) जिल्ला अनुगमन इकाईको सचिवालय जिल्ला हुलाक कार्यालय/हुलाक सेवा निर्देशनालयमा रहनेछ ।

१.७ अधिकार प्रत्यायोजन सम्बन्धी गतिविधि

राष्ट्रिय सूचना आयोगले आफूलाई प्राप्त पुनरावेदनको कारवाही र किनारा गर्ने अधिकार बाहेक अन्य काम, कर्तव्य र अधिकारमध्ये कुनै काम, कर्तव्य र अधिकार प्रमुख सूचना आयुक्त, सूचना आयुक्त वा कुनै निकाय वा अधिकारीलाई तोकिएको शर्तको अधीनमा रही प्रयोग तथा पालना गर्न पाउने गरी प्रत्यायोजन गर्न सक्ने कुरा ऐनको दफा २० मा उल्लेखित छ । यस अनुसार आयोगले २०७७ मंसिर ११ गतेको बैठकबाट ७७ जिल्लाका प्रमुख जिल्ला अधिकारीहरूलाई निम्नानुसार अधिकार प्रत्यायोजन गरेको छ ।

१.७.१ सूचनाको हकसम्बन्धी ऐन, २०६४ को दफा ५ को उपदफा (३) र (४) तथा सूचनाको हकसम्बन्धी नियमावली, २०६५ को नियम ३ बमोजिम प्रत्येक तीन/तीन महिनामा स्वतः प्रकाशन (Pro-Active Disclosure) नियमित प्रकाशन गर्न तहाँ जिल्लाका सबै सरकारी कार्यालय, स्थानीय तह र सार्वजनिक निकायहरूलाई (सूचनाको हकसम्बन्धी ऐन, २०६४ को दफा २(क)) आदेश दिने ।

१.७.२ सूचनाको हकसम्बन्धी ऐन, २०६४ को दफा ६ र सूचनाको हकसम्बन्धी नियमावली, २०६५ को नियम २४ क बमोजिम जिल्लाका सबै सरकारी कार्यालय, स्थानीय तह तथा सार्वजनिक निकायमा सूचना अधिकारी तोक्न र पदाधिकारीको नाम, सम्पर्क र फोटोसहित विवरण फ्लेक्स बोर्ड (Flex Board) लगायतका उपयुक्त माध्यमद्वारा सार्वजनिक गर्न आदेश दिने ।

१.७.३ सूचनाको हकसम्बन्धी नियमावली, २०६५ को नियम ३ ख (४) मा सार्वजनिक निकायमा परेको सूचनाको मागसम्बन्धी निवेदन र सोउपर सूचना दिएको विषयलाई पनि ३/३ महिनामा सार्वजनिक गर्नुपर्ने व्यवस्था भएबमोजिम जिल्लाका उल्लेखित सबै सरकारी कार्यालय, स्थानीय तह तथा सार्वजनिक निकायहरूमा पर्ने निवेदन र सोबमोजिम सूचना उपलब्ध गराइएको वा इन्कार गरिएको विवरणको छुट्टै अभिलेख राख्न आदेश दिने ।

१.७.४ जिल्ला प्रशासन कार्यालयबाट प्रत्यायोजित अधिकार बमोजिम सम्पादित कार्यहरू

- सार्वजनिक निकायहरूमा सूचना अधिकारी तोके/ नतोकेको सम्बन्धमा जिल्ला प्रशासन कार्यालयहरूबाट अनुगमन गर्ने गरिएको ।
- नियमित रूपमा सूचना अधिकारीहरूको बैठक बस्ने गरेको ।
- स्वतः प्रकाशन गर्ने कार्य र अनुगमन गर्ने कार्यहरू अपेक्षित रूपमा हुन नसकेको ।

१.८ आयोगको कार्यालय र कर्मचारीसम्बन्धी व्यवस्था

राष्ट्रिय सूचना आयोगको कार्यालय काठमाडौँमा रहेको छ । यस आयोगले आवश्यकता अनुसार नेपालका विभिन्न स्थानमा आफ्नो कार्यालय खोल्न सक्नेछ । सूचनाको हकसम्बन्धी क्रियाकलाप अझ प्रभावकारी रूपमा सञ्चालन गर्न राष्ट्रिय सूचना आयोगले नेपाल सरकारलाई सातै प्रदेशमा प्रादेशिक सूचना आयोग गठन गर्नुपर्ने सुझाव दिएको छ । साथै, प्रादेशिक सूचना आयोगको स्थापना नहुञ्जेल आयोगको प्रदेशस्तरमा वा जिल्लास्तरमा सम्पर्क कार्यालय स्थापना गर्न पनि नेपाल सरकारसमक्ष सुझाव प्रस्तुत भएको छ । आयोगलाई आवश्यक कर्मचारीको व्यवस्था नेपाल सरकारले गर्नेछ, भन्ने व्यवस्था भएबमोजिम निजामति सेवाका कर्मचारी उपलब्ध गराउने गरिएको छ । आयोगको प्रशासकीय प्रमुखका रूपमा निजामती सेवाको राजपत्राङ्कित प्रथम श्रेणीको पदाधिकारी सचिव रहने व्यवस्था रहेको छ । आयोगमा कार्यरत पदाधिकारी तथा कर्मचारीको विवरण **अनुसूची- ३** मा रहेको छ ।

आयोगको सचिवालयमा ३ वटा शाखाहरू क्रमशः प्रशासन शाखा, योजना तथा प्रवर्द्धन शाखा र पुनरावेदन तथा फैसला कार्यान्वयन शाखा रहेका छन् । कूल दरबन्दी ३७ जना रहेकोमा अधिकृत स्तरका १३ जना, सहायक स्तरका ८ जना र श्रेणीविहीन १६ जनाको दरबन्दी रहेको छ । आयोगको कार्यसम्पादन गर्न आवश्यक पर्ने खर्चको व्यवस्था नेपाल सरकारले गर्दछ । आयोग स्थापना कालदेखि विभिन्न स्थानहरूमा भाडाको भवनबाट आफ्नो कार्य सञ्चालन गर्दै आइरहेको थियो । आयोगले नेपाल सरकारसँग पटक पटक सरकारी भवन वा जग्गा उपलब्ध गराउन अनुरोध गरिरहेको थियो । हाल नेपाल सरकारबाट

त्रिपुरेश्वरमा सरकारी भवन उपलब्ध गराइएकोले २०८० साल साउन १ गतेबाट आयोग आफ्नो सूचना आयोग भवनमा सरेको छ ।

१.९ आयोगको वार्षिक प्रतिवेदन

सूचनाको हकसम्बन्धी ऐन, २०६४ को दफा २५ मा आयोगले प्रत्येक वर्ष आफूले सम्पादन गरेका कामकारवाहीको वार्षिक प्रतिवेदन सम्माननीय प्रधानमन्त्रीमार्फत् संघीय संसदसमक्ष प्रस्तुत गर्नु पर्ने व्यवस्था गरिएको छ । यही व्यवस्था अनुसार आयोगले स्थापनाकालदेखि नै प्रतिवेदन प्रस्तुत गर्दै आएको छ । सोही ऐनको दफा २५ को उपदफा (२) बमोजिम यसरी प्रस्तुत गरिएको प्रतिवेदन सर्वसाधारणको जानकारीका लागि आयोगको वेबसाइट www.nic.gov.np मार्फत पनि सार्वजनिक रूपमा प्रकाशित गर्ने गरिएको छ ।

आयोगले विगतका आर्थिक वर्ष २०६५/०६६ देखि आर्थिक वर्ष २०७९/८० सम्म १५ वटा प्रतिवेदन सम्माननीय प्रधानमन्त्रीमार्फत् व्यवस्थापिका संसदमा प्रस्तुत गर्नका लागि पेश गरिसकेको छ । यो आयोगको सोह्रौँ प्रतिवेदन हो ।

परिच्छेद- २

सूचनाको हकसम्बन्धी ऐन, नियम तथा कानूनी व्यवस्था

नेपाल अधिराज्यको संविधान, २०१५ को भाग ३ को मौलिक हकअन्तर्गत धारा ३ को वैयक्तिक स्वतन्त्रता अन्तर्गत उपधारा (६) र नेपालको संविधान, २०१९ को धारा ११ को समानताको हकअन्तर्गत उपधारा (६) मा कुनै गिरफ्तार भएको व्यक्तिलाई गिरफ्तार भएको कारणसहितको सूचना, यथाशक्य चाँडो नदिई थुनामा राखिने छैन भनी मौलिक हकअन्तर्गत स्वतन्त्रताको हकमा केही विषयलाई समावेश गरिएको थियो ।

नेपाल अधिराज्यको संविधान, २०४७ को धारा १६ मा पहिलो पटक सूचनाको हकसम्बन्धी छुट्टै धाराको व्यवस्था गरी प्रत्येक नागरिकलाई सार्वजनिक महत्वको कुनै पनि विषयको सूचना माग्ने र पाउने हक हुनेछ भनी उल्लेख गरेको पाइन्छ । नेपालको अन्तरिम संविधान, २०६३ मा पनि यसका केही प्रावधानहरू थिए । वर्तमान नेपालको संविधान, २०७२ को धारा २७ मा सूचनाको हकसम्बन्धी व्यवस्था गरी प्रत्येक नागरिकलाई सार्वजनिक महत्वको कुनै पनि विषयको सूचना माग्ने र पाउने हक हुनेछ भनी व्यवस्था गरिएको छ । संवैधानिक व्यवस्थालाई आधार मानी पहिलो पटक सूचनाको हकसम्बन्धी ऐन, २०६४ तथा सूचनाको हकसम्बन्धी नियमावली, २०६५ को कानूनी व्यवस्थाबाट नेपालमा सूचना आयोग गठन भई सूचनाको हक कार्यान्वयनमा आएको हो ।

सूचनाको हकसम्बन्धी ऐन, २०६४ को उद्देश्य कार्यान्वयन गर्न नेपाल सरकारले आयोगसँग परामर्श गरी सूचनाको हकसम्बन्धी नियमावली, २०६५ बनाई लागु गरेको छ । यस नियमावलीमा २०६८ चैत्र १३ गते पहिलो, २०७० श्रावण २८ गते दोस्रो संशोधन र २०७७ साल मंसिर १९ मा तेस्रो संशोधन गरिएको छ । संविधान र ऐन-नियममा व्यवस्थित नागरिकको सूचनाको हकलाई प्रचलन गर्न/गराउन राष्ट्रिय सूचना आयोगले आफ्नो आन्तरिक कार्यविधिलाई चुस्त र दुरुस्त पार्ने क्रममा राष्ट्रिय सूचना आयोगको बैठक व्यवस्थापनसम्बन्धी कार्यविधि, २०७२, पुनरावेदनको कारवाही र किनारा गर्नेसम्बन्धी कार्यविधि, २०७८, उजुरीको कारवाही र किनारा गर्नेसम्बन्धी कार्यविधि, २०७७ तथा निवेदनको कारवाही र किनारा गर्नेसम्बन्धी कार्यविधि, २०७२ बनाई कार्यान्वयन भइरहेका छन् ।

यसैगरी राष्ट्रिय सूचना आयोगमा कार्यरत कर्मचारीले पालना गर्नुपर्ने आचारसंहिता, २०७२; सरकारी निकायले स्वतः प्रकाशन (Proactive Disclosure) गर्नुपर्नेसम्बन्धी निर्देशिका, २०७१; राष्ट्रिय सूचना आयोगको इजलास सञ्चालनसम्बन्धी निर्देशिका, २०७५; इजलास सञ्चालन तथा पेसी व्यवस्थापनसम्बन्धी निर्देशिका, २०७६, सूचनाको हक कार्यान्वयनसम्बन्धी अनुगमन निर्देशिका, २०७६ र राष्ट्रिय सूचना आयोगका पदाधिकारीको आचारसंहिता, २०७६ जारी भई कार्यान्वयन भइरहेका छन् ।

२.१ सूचनाको हकसम्बन्धी ऐन, २०६४ तथा सूचनाको हकसम्बन्धी नियमावली, २०६५ को कानूनी व्यवस्था :

सूचना माग गर्न सकिने निकाय र विषय :

सार्वजनिक निकायमा रहेको सार्वजनिक महत्वको विषयमा नेपाली नागरिकले सूचना माग गर्न पाउँछन् । सार्वजनिक निकाय भन्नाले सूचनाको हकसम्बन्धी ऐनको दफा २ को खण्ड (क) अनुसार,

- (१) संविधानअन्तर्गतका निकाय,
- (२) ऐनद्वारा स्थापित निकाय,
- (३) नेपाल सरकारद्वारा गठित निकाय,
- (४) प्रदेश सरकारका कार्यालय वा प्रदेश सरकारद्वारा गठित निकाय,
- (५) स्थानीय तह वा त्यसका कार्यालयहरू,
- (६) कानूनद्वारा स्थापित सार्वजनिक सेवाप्रदायक संगठित संस्था वा प्रतिष्ठान,
- (७) प्रचलित कानूनबमोजिम दर्ता भएका राजनितिक दल तथा संगठन,
- (८) नेपाल सरकारको पूर्ण वा आंशिक स्वामित्व वा नियन्त्रणमा रहेको वा अनुदानमा सञ्चालित वा नेपाल सरकारको अनुदान प्राप्त संगठित संस्था,
- (९) नेपाल सरकार वा कानूनद्वारा स्थापित निकायले कुनै सम्झौता गरी गठन गरेको संगठित संस्था,
- (१०) प्रत्यक्ष वा अप्रत्यक्ष रूपमा नेपाल सरकार वा विदेशी राष्ट्र वा अन्तर्राष्ट्रिय संघ/संस्थाबाट रकम प्राप्त गरेर सञ्चालन भएका गैरसरकारी संघ/संस्थाहरू,
- (११) प्रदेश सरकारको पूर्ण वा आंशिक स्वामित्व वा नियन्त्रणमा रहेको वा अनुदानमा सञ्चालित वा प्रदेश सरकारको अनुदान प्राप्त संगठित संस्था,
- (१२) प्रदेश सरकार वा कानूनद्वारा स्थापित निकायले कुनै सम्झौता गरी गठन गरेको संगठित संस्था,
- (१३) प्रत्यक्ष वा अप्रत्यक्ष रूपमा प्रदेश सरकारबाट रकम प्राप्त गरेर सञ्चालन भएका गैरसरकारी संघ र संस्थाहरू,
- (१४) नेपाल सरकारले नेपाल राजपत्रमा सूचना प्रकाशन गरी सार्वजनिक निकाय भनी तोकेका अन्य निकाय वा संस्था रहेका छन् ।

सार्वजनिक महत्वको विषय भन्नाले सोही ऐनको दफा २ को खण्ड (ग) अनुसार सार्वजनिक सरोकारको विषय समावेश भएको छ ।

२.२ सूचना माग गर्ने प्रक्रिया र पुनरावेदन :

१. ऐनको दफा ७ बमोजिम सूचना माग गर्ने मागकर्ताले आफूले चाहेको सार्वजनिक सरोकारको सूचना कारणसहित माग गर्न सक्दछ । निवेदनमा कुन सूचना मागिएको हो भन्ने कुरा स्पष्ट रूपमा उल्लेख गरेको हुनु पर्नेछ । सूचना अधिकारीले तत्काल उपलब्ध गराउन सकिने प्रकृतिको सूचना भए तत्काल र तत्काल उपलब्ध गराउन नसकिने प्रकृतिको सूचना भए निवेदन प्राप्त भएको मितिले पन्ध्र दिनभित्र निवेदकलाई सूचना उपलब्ध गराउनु पर्नेछ ।
२. तत्काल सूचना उपलब्ध गराउन नसकिने भएमा सूचना अधिकारीले सोको कारणसहितको जानकारी तुरुन्त निवेदकलाई गराउनु पर्नेछ । कुनै व्यक्तिको जीउ-ज्यानको सुरक्षसँग सम्बन्धित सूचना माग गरेको रहेछ भने त्यस्तो सूचना माग गरेको चौबीस घण्टाभित्र निवेदकलाई उपलब्ध गराउनु पर्नेछ । सूचनाको हकसम्बन्धी ऐनको उद्देश्य नै खुला, पारदर्शी, जिम्मेवार र जवाफदेही शासन व्यवस्थाको स्थापना गर्नु रहेकोले सूचना माग गर्दा मौखिक, टेलिफोन, इमेल वा

अन्य माध्यमबाट माग्न सकिन्छ । सूचना माग गर्दा कुनै दस्तुर लाग्दैन । वारेशद्वारा पनि सूचना माग्न सकिन्छ ।

३. सूचना अधिकारीले निवेदकद्वारा माग भएको सूचना सम्भव भएसम्म माग भएको स्वरूपमा नै उपलब्ध गराउनु पर्नेछ । कुनै लिखत, सामग्री वा काम कारवाहीको अध्ययन वा अवलोकन गर्नको लागि निवेदन दिएको भए सूचना अधिकारीले निवेदकलाई त्यस्तो लिखत, सामग्री वा काम कारवाहीको अध्ययन वा अवलोकनको निमित्त मनासिव समय उपलब्ध गराउनेछ ।

४. सूचना माग गर्दा बुझाउनु पर्ने दस्तुरको सम्बन्धमा ऐनको दफा ८ तथा सूचनाको हकसम्बन्धी नियमावली, २०६५ को नियम ४ बमोजिम प्रचलित कानूनमा छुट्टै व्यवस्था गरेकोमा सोहीबमोजिमको दस्तुर र त्यस्तो दस्तुरको व्यवस्था नगरेकोमा देहायबमोजिमको दस्तुर सम्बन्धित सार्वजनिक निकायसमक्ष बुझाउनु पर्नेछ:

- (क) सामान्य आकारको (आठ दशमलब तीन इञ्च चौडाइ र एघार दशमलब सात इञ्च लम्बाइसम्म आकार भएको) कागजमा तयार गरिएको वा रहेको सूचनाको लागि प्रतिपृष्ठ पाँच रूपैयाँ,
- (ख) खण्ड (क) मा उल्लेख भएभन्दा ठूलो आकारको कागजमा तयार गरिएको वा रहेको सूचनाको लागि प्रतिपृष्ठ दश रूपैयाँ,
- (ग) डिस्कट, सीडी र अन्य यस्तै प्रकारका विद्युतीय माध्यमद्वारा प्रदान गरिने सूचनाको लागि प्रति डिस्कट, सीडीबापत पचास रूपैयाँ,
- (घ) सार्वजनिक निकायमा रहेको कुनै लिखत, सामग्री वा सो निकायको काम/कारवाहीको अध्ययन वा अवलोकन वा सार्वजनिक महत्वको निर्माण कार्य भइरहेको स्थलको भ्रमण वा अवलोकन आधा घण्टाभन्दा बढी समय गर्ने भएमा प्रतिघण्टा प्रतिव्यक्ति पचास रूपैयाँ । तर सार्वजनिक पुस्तकालय र सार्वजनिक रूपमा निःशुल्क उपलब्ध गराइएको स्थानको अवलोकनबापत दस्तुर लाग्ने छैन ।

५. माथि जुनसुकै कुरा लेखिएको भएता पनि सामान्य आकारको (आठ दशमलब तीन इञ्च चौडाइ र एघार दशमलब सात इञ्च लम्बाइसम्म आकार भएको) कागजमा तयार गरिएको वा रहेको त्योभन्दा बढी दश पृष्ठसम्मको सूचना सम्बन्धित सार्वजनिक निकायले निःशुल्क उपलब्ध गराउनु पर्नेछ । कुनै सूचना तयार गर्दा लेखिएभन्दा बढी खर्च लाग्ने भएमा सार्वजनिक निकायले वास्तविक लागतको आधारमा दस्तुर निर्धारण गर्न सक्नेछ । सार्वजनिक निकायले सूचना दिँदा लिने दस्तुरबापतको रकम नगर्दै लिने वा कुनै खास वैङ्गमा जम्मा गरी सोको भौचर पेश गर्न लगाउन वा सो रकम बराबरको टिकट निवेदनमा टाँस गर्न लगाउन सक्नेछ । सूचनाबापतको दस्तुर प्रत्येक दुई वर्षमा पुनरावलोकन गरी अद्यावधिक गरिनेछ भनिएतापनि हालसम्म पुनरावलोकन हुन सकेको छैन ।

६. ऐनको दफा ९ बमोजिम सूचना अधिकारीले सूचना उपलब्ध नगराएमा, सूचना दिन अस्वीकार गरेमा, आंशिकरूपमा सूचना उपलब्ध गराएमा वा गलत सूचना दिएमा वा सरोकारवाला होइन भनी सूचना नदिएमा सम्बन्धित व्यक्तिले त्यसरी

सूचना नपाएको वा आंशिक रूपमा सूचना पाएको मितिले सात दिनभित्र सम्बन्धित कार्यालयका कार्यालय प्रमुखसमक्ष उजुरी दिन सक्नेछ ।

७. उजुरी प्राप्त भएपछि उजुरी जाँचबुझ गर्दा सूचना नदिएको वा आंशिक रूपमा सूचना दिएको वा गलत सूचना दिएको देखिएमा प्रमुखले निवेदकद्वारा माग भएबमोजिमको सूचना उपलब्ध गराउन सूचना अधिकारीलाई आदेश दिनेछ, र त्यसरी आदेश भएमा सूचना अधिकारीले सम्बन्धित निवेदकलाई सूचना उपलब्ध गराउनु पर्नेछ । सूचना अधिकारीले जानी जानी वा बदनियतपूर्वक सूचना नदिएको, सूचना दिन अस्वीकार गरेको वा आंशिक रूपमा सूचना दिएको वा गलत सूचना दिएको देखिएमा प्रमुखले त्यस्तो सूचना अधिकारीलाई प्रचलित कानूनबमोजिम विभागीय कारवाही गर्न सक्नेछ र सूचनाको हकसम्बन्धी नियमावली, २०६५ को नियम ५ (क) बमोजिम ७ दिनभित्र सूचना उपलब्ध गराउन आदेश दिन सक्दछ । जाँचबुझ गर्दा सूचना दिन नमिल्ने देखिएमा प्रमुखले सोही व्यहोराको निर्णय गरी सोको कारणसहितको जानकारी निवेदकलाई दिनु पर्नेछ ।

८. कार्यालय प्रमुखसमक्ष उजुरी दिँदा निवेदकको उजुरीउपर सात दिनभित्र कुनै कारवाही नभएमा वा सार्वजनिक निकायको प्रमुखले गरेको निर्णयउपर चित्त नबुझे व्यक्तिले ऐनको दफा १० बमोजिम त्यस्तो निर्णयको जानकारी पाएको मितिले पैंतीस दिनभित्र आयोगसमक्ष देहायबमोजिमको विवरण उल्लेख गरी स्वयम् आफै कार्यालयमा उपस्थित भई लिखित निवेदन दिन, वारेशमार्फत, ईमेल वा अनलाइनमार्फत, हुलाक वा जिल्ला प्रशासन कार्यालयमार्फत पुनरावेदन दिन सक्नेछ ।

- क. पुनरावेदकको नाम, थर, वतन र सम्पर्क नम्बर सम्भव भए इमेल ठेगाना ।
- ख. वारिस भए निजको नाम, थर, वतन र सम्पर्क नम्बर ।
- ग. विपक्षीको नाम, थर, वतन सम्भव भए सम्पर्क नम्बर ।
- घ. आफूले माग गरेको सूचनाको स्पष्ट विवरण ।
- ङ. सूचना रहेको सार्वजनिक निकायमा पुनरावेदक सूचना माग गर्न गएको स्पष्ट विवरण ।

- च. सूचना रहेको सार्वजनिक निकायको कुन पदाधिकारी वा शाखा र उपशाखामा सूचना छ, सम्भव भए खुलाउने ।

९. पुनरावेदकले पुनरावेदन गर्दा देहायबमोजिमको कागजात पेश गर्नुपर्दछ :

१. नेपालको नागरिक प्रमाणित गर्ने कुनै प्रमाण ।
२. सूचना अधिकारीसमक्ष सूचना माग गरेको निवेदनको प्रतिलिपि ।
३. कार्यालय प्रमुखसमक्ष उजुरी गरेको प्रमाणको प्रतिलिपि ।
४. हुलाकमार्फत सूचना माग गरिएको रहेछ भने हुलाकको छाप लागेको रसिद वा डकुमेन्ट ।
५. वारिस राखेमा सम्बन्धित व्यक्तिले सहीछाप गरेको वारिसनामा वा मञ्जुरीनामा कागज ।

२.३ आयोगबाट गरिने निर्णय प्रक्रिया :

प्रक्रिया पूरा गरी प्राप्त हुन आएका पुनरावेदनको कारवाही र किनारा गर्दा आयोगले सम्बन्धित प्रमुख वा सूचना अधिकारीलाई आफूसमक्ष उपस्थित गराई बयान गराउन, कुनै लिखत पेश गर्न लगाउन, सो सम्बन्धमा साक्षीप्रमाण बुझ्न वा सार्वजनिक निकायबाट कुनै लिखतको नक्कल माग गर्न सक्नेछ। पुनरावेदनको कारवाही र किनारा गर्दा देहायबमोजिमको आदेश गर्न सकिनेछः

- (क) पुनरावेदनको व्यहोरा मनासिब देखिएमा समयावधि तोकी पुनरावेदकलाई बिनाशुल्क सूचना उपलब्ध गराउनु भनी सम्बन्धित सार्वजनिक निकायको प्रमुख र सूचना अधिकारीको नाममा आदेश गर्न ।
- (ख) सार्वजनिक निकायको प्रमुख वा सूचना अधिकारीले मनासिब कारणबिना सूचना नदिएको वा दिन इन्कार गरेको, आंशिक रूपमा वा गलत सूचना दिएको वा सूचना नष्ट गरेको देखिएमा आयोगले त्यस्तो प्रमुख वा सूचना अधिकारीलाई एक हजारदेखि पच्चीस हजार रूपैयाँसम्म जरिवाना गरी त्यस्तो प्रमुख वा सूचना अधिकारी विभागीय कारवाही हुने पदमा रहेको भए निजलाई विभागीय सजायको लागि सम्बन्धित निकायमा लेखी पठाउन ।
- (ग) प्रमुख वा सूचना अधिकारीले समयमा दिनु पर्ने सूचना बिनाकारण समयमा उपलब्ध नगराई ढिलाइ गरेमा जति दिन ढिलाइ गरेको हो प्रतिदिन दुई सय रूपैयाँको दरले निजलाई जरिवाना गर्न ।
- (घ) पुनरावेदन निरर्थक देखिएमा पुनरावेदन खारेज गर्न ।

आयोगले दर्ता भएको पुनरावेदनउपर ६० (साठ्ठी) दिनभित्र निर्णय गर्नेछ। आयोगले पुनरावेदनको कारवाही र किनारा गर्दा पुनरावेदकको माग दावी, सम्बन्धित सार्वजनिक निकायको जवाफ तथा प्राप्त सबुद प्रमाण र प्रचलित कानूनको मूल्याङ्कनका आधारमा गर्नेछ ।

यस आर्थिक वर्षमा आयोगको बैठक १२ पटक बसेको र उक्त बैठकमा भएका निर्णयहरू **अनुसूची- ४** मा राखिएको छ ।

२.४ सूचनाको संरक्षण र वर्गीकरण :

सार्वजनिक निकायमा रहेको सार्वजनिक महत्वको सूचनासम्बन्धी अभिलेख, लिखत तथा अन्य सामग्री आदेशसम्बन्धी सूचना सूचीकृत गरी मिलाई राख्नु सार्वजनिक निकायको दायित्व हो । सार्वजनिक निकायले सम्भव भएसम्म सूचनाको हकसम्बन्धी ऐन, २०६४ लागु हुनुभन्दा कम्तिमा बीस वर्षसम्मका आफ्नो निकायसँग सम्बन्धित सूचना अद्यावधिक गर्नु/गराउनु पर्ने व्यवस्था ऐ. ऐनको दफा ५ मा गरेको छ भने प्रत्येक ३/३ महिनामा सूचना अद्यावधिक गरी प्रकाशनसमेत गरी आफ्नो निकायसँग सम्बन्धित सूचना अद्यावधिक गरी राख्नु पर्नेछ । सार्वजनिक निकायमा रहेको देहायको विषयसम्बन्धी सूचना प्रवाह गरिने छैन । यस्ता प्रकृतिका सूचनाहरू बढीमा तीस वर्षको अवधिसम्म मात्र गोप्य राख्न सकिनेछः

- (क) नेपालको सार्वभौमसत्ता, अखण्डता, राष्ट्रिय सुरक्षा, सार्वजनिक शान्ति सुव्यवस्था वा अन्तर्राष्ट्रिय सम्बन्धमा गम्भीर खलल पार्ने,

- (ख) अपराधको अनुसन्धान, तहकिकात तथा अभियोजनमा प्रत्यक्ष असर पार्ने,
- (ग) आर्थिक, व्यापारिक तथा मौद्रिक हित वा बौद्धिक सम्पत्तिको संरक्षण वा बैकिङ्ग वा व्यापारिक गोपनियतामा गम्भीर आघात पार्ने,
- (घ) विभिन्न जातजाति वा सम्प्रदायबीचको सुसम्बन्धमा प्रत्यक्ष रूपमा खलल पार्ने,
- (ङ) व्यक्तिगत गोपनियता र व्यक्तिको जीउ, ज्यान, सम्पत्ति, स्वास्थ्य वा सुरक्षामा खतरा पुऱ्याउने ।

२.५ सूचनाको हकसम्बन्धी राष्ट्रिय रणनीतिक योजना (२०२१ देखि २०२५)

सूचनाको हकको संरक्षण, सम्बर्द्धन र प्रचलनका लागि स्वतन्त्र राष्ट्रिय सूचना आयोगको अझ बढी सक्रिय भूमिका अपेक्षित रहेको सन्दर्भ संस्थागत विश्लेषणबाट प्राप्त नतिजाबाट देखिन आएको छ । राज्यको कामकारवाहीलाई खुला र पारदर्शी बनाउन, नागरिकप्रति जवाफदेही र जिम्मेवार बनाउन, सार्वजनिक निकायमा रहेका सूचनामा नागरिकको सरल र सहज पुऱ्याउन तथा माग गरेको सूचना प्रवाह गर्न आयोगको संस्थागत क्षमतामा अभिवृद्धि, ऐन कानुनमा सुधार, पूर्वाधारको व्यवस्था गर्न अत्यावश्यक देखिएको छ । सरोकारवाला विश्लेषणबाट गैरसरकारी संस्था तथा समर्थक र प्रवर्द्धकको सुदृढीकरण गरी समन्वयात्मक रूपमा एकीकृत र परिपूरक कार्यक्रमहरूको तर्जुमा गरी कार्यान्वयन गरी सशक्तीकरण गरिनु पर्ने पनि उत्तिकै आवश्यकता देखिएको छ । सार्वजनिक निकायलाई बढी जिम्मेवार र जवाफदेही तथा उत्तरदायी बनाई नागरिकको हकको सम्मान, सूचना संरक्षण र सम्प्रेषण गर्ने प्रविधिमैत्री प्रणालीको प्रयोग गरी सक्षम गराउनु पर्ने देखिएको छ । सबैभन्दा महत्वपूर्ण पक्ष भनेको नागरिकलाई सशक्तीकरण गर्नुपर्ने देखिएको छ । आयोगका सवल पक्ष र अवसरहरूको उपयोग र कार्यान्वयनबाट सशक्त संगठनात्मक क्षमता भएको र मौलिक हकको प्रत्याभूति गराउन सक्षम गराउनुपर्ने देखिएको छ भने दुर्बल पक्ष तथा चुनौतिहरूलाई योजनाबद्ध ढंगबाट हटाउँदै लागी भविष्यको लागि स्पष्ट दिशाबोध दिने गरी विकास गरिनुपर्ने देखिएको छ ।

प्रस्तुत रणनीतिक योजना तर्जुमा गर्दा राष्ट्रिय आवश्यकता, विगतका अनुभव र अभ्यास एवम् सूचनाका हकको विश्वव्यापी सिद्धान्तहरूलाई आत्मसात गर्दै निम्न बमोजिम मार्गदर्शक सिद्धान्तहरूबाट निर्देशित रही तर्जुमा गरिएको छ ।

- (क) खुला र पारदर्शी कार्यसंस्कृति,
- (ख) नागरिकको सूचनाको हकको सम्मान र संरक्षण,
- (ग) सूचनामा सरल र सहज पहुँच पुऱ्याउने तथा माग गरेमा र नगरेमा पनि अधिकतम खुलासा गर्ने,
- (घ) नागरिकप्रति जिम्मेवार र जवाफदेही,
- (ङ) राष्ट्रसेवकको भावना र व्यवहार तथा प्रभावकारी कार्यान्वयन,
- (च) सूचना प्रवाहमा तत्परता एवम् वास्तविक र भरपर्दो सूचना समयभित्रै प्रवाह गर्ने प्रणालीगत व्यवस्था,
- (छ) प्रविधिमैत्री सूचना अभिलेख र व्यवस्थापन प्रणाली,
- (ज) स्वच्छ, निष्पक्ष, निर्भिक र समन्यायिक, परिणाममुखी, सिर्जनशील र जनसेवी सार्वजनिक प्रशासन, समावेशी आधार र सूचनामा पहुँच,
- (झ) सूचनाको हकका सरोकारवालासँग साभेदारी र सहकार्यको विकास,

- (ज) समावेशी आधार,
- (ट) मानव अधिकारको सम्मान, संरक्षण एवम् प्रत्याभूति,
- (ठ) सूचना माग र प्रयोगकर्ताको सशक्तीकरण,
- (ड) आमसंचारको प्रयोगमा वृद्धि,
- (ढ) खुला समाज एवम् सचेत, सक्रिय र जिज्ञासु नागरिक,
- (ण) सूचनाको हकप्रति नागरिक समाजको अपनत्व/स्वामित्व ।

रणनीतिक योजनाको दूरदृष्टि सुशासनका लागि पारदर्शी र सुसूचित समाजको निर्माण रहेको छ भने ध्येय सार्वजनिक निकायमा रहेको सूचनामा नागरिकको सरल र सहज पहुँच अभिवृद्धि गर्ने रहेको छ । सार्वजनिक निकायका काम कारवाहीहरूलाई खुला, पारदर्शी र प्रविधिमैत्री बनाई नागरिकप्रति जिम्मेवार बनाउने र नागरिकको सूचनाको हकको संरक्षण, सम्बर्द्धन र प्रचलन गराउने लक्ष्य लिएको रणनीतिक योजनाका उद्देश्यहरू देहाय बमोजिम रहेका छन्:

- (क) सूचनामा नागरिकको सहज पहुँच मार्फत् सुशासन कायम गराउने ।
- (ख) सेवा प्रवाहलाई खुला, पारदर्शी, जनमुखी र उत्तरदायी बनाउन नागरिक समाज, सूचनाका अभियन्ता, प्रवर्द्धक र समर्थकहरूको क्षमता अभिवृद्धि गर्ने ।
- (ग) सार्वजनिक निकायलाई नागरिकप्रति जिम्मेवार र जवाफदेही बनाउन प्रविधिमैत्री सूचना व्यवस्थापन प्रणालीको माध्यमबाट क्षमता अभिवृद्धि गर्ने ।
- (घ) आयोगको संस्थागत सुदृढीकरण तथा क्षमता अभिवृद्धि गरी राष्ट्रिय तथा अन्तर्राष्ट्रिय मान्यता प्राप्त व्यावसायिक र प्रतिष्ठायुक्त संस्थाको रूपमा पहिचान दिलाउने ।
- (ङ) मागपक्षलाई सूचनाको हकप्रति सचेत बनाई सक्षम नागरिक बनाउन सघाउने ।

आयोगको दोस्रो पञ्चवर्षीय रणनीतिक योजना २०२१-२०२५ को कार्यान्वयनमा सूचनाको हकका माग पक्ष, आपूर्ति पक्ष र आयोग, सूचनाका हकका प्रवर्द्धक समर्थक र आमसंचार माध्यमको सक्रिय र सशक्त भूमिका रहन आवश्यक रहनेछ । प्रस्तुत रणनीतिहरू एक अर्काका परिपूरक र अभिन्न अंगको रूपमा रहेकोले उस्तै उस्तै देखिएता पनि कार्यक्रमहरूमा सहकार्य एवम् साभेदारी तथा सहयोग र समन्वयमा मात्र सम्पन्न हुनसक्ने अपेक्षा राखिएको छ । प्रस्तुत रणनीतिक योजनाका मुख्य रणनीतिहरू देहाय बमोजिम रहेका छन् ।

- रणनीति १ : नागरिकलाई सूचनाको हकको प्रयोग गर्न प्रोत्साहन र सशक्तीकरण गर्ने ।
- रणनीति २ : सूचनाको हकका प्रवर्द्धक, समर्थक/अभियन्ताहरूलाई प्रोत्साहन, सहजीकरण, सशक्तीकरण तथा संवर्द्धन गर्ने ।
- रणनीति ३ : सार्वजनिक निकायलाई पुनः अभिमुखीकरण तथा सुदृढीकरण गर्ने ।
- रणनीति ४ : आयोगको संस्थागत क्षमता अभिवृद्धि तथा सुदृढीकरण गर्ने ।

उल्लेखित रणनीतिहरू कार्यान्वयनका लागि कार्ययोजना पनि बनेको छ । कार्ययोजनामा ९६ वटा कृयाकलापहरू तय गरिएको छ र त्यहि रणनीतिक योजना अनुरूप सूचनाको हक सम्बन्धी कार्यक्रमहरू आयोगका तर्फबाट सञ्चालन भईरहेका छन् ।

परिच्छेद- ३

पुनरावेदन र फछ्यौटको अवस्था

३.१ निवेदन, उजुरी तथा पुनरावेदनको विवरण

सूचनाको हकसम्बन्धी ऐन, २०६४ र सूचनाको हकसम्बन्धी नियमावली, २०६५ मा भएको कानूनी व्यवस्थाबमोजिम नागरिकले सार्वजनिक निकायमा सूचना माग गर्दा प्राप्त सूचना वा निर्णयउपर चित्त नबुझेमा वा सूचना प्राप्त नभएको कारणबाट आयोगमा दिएका निवेदन उजुरी तथा पुनरावेदनको अवस्था निम्न तालिका नं. २ मा प्रस्तुत गरिएको छ। प्रस्तुत तालिका अनुसार प्रत्येक वर्ष उजुरी तथा पुनरावेदनको सङ्ख्या बृद्धि हुँदै गरेको अवस्थाले सूचना माग गर्ने प्रवृत्ति बढ्दै गएको बुझिन्छ। आयोगले प्राप्त निवेदन, उजुरी तथा पुनरावेदनहरूउपर तोकिएको समय भित्रै कार्य सम्पन्न हुने गरी काम गरिरहेको छ। पुनरावेदन उपर आयोगबाट भएका कारवाहीको विवरण **अनुसूची- ५** मा राखिएको छ।

आर्थिक वर्ष २०८०/८१ मा १२६५ वटा पुनरावेदन र ४ वटा उजुरी प्राप्त भएका थिए। जसउपर आयोगबाट ९८ वटा इजलाश सञ्चालन भई दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने १०७३ वटा र दफा ३१(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने २ वटा आदेश भए भने सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने ८७३ वटा आदेश भए। त्यसैगरी सूचनाको हकसम्बन्धी ऐन, २०६४ को दफा ३२ बमोजिम किन कारवाही नगर्ने भनी चेतावनीसहितको आदेश ३४ वटा भए भने सोही दफाबमोजिमको कारवाहीको आदेश १ वटा भयो। त्यसै गरी दफा २९ बमोजिमको आदेश २ वटा भयो। पुनरावेदकले सूचना पाएकोले/जानकारी दिएकोले ३३२ वटा पुनरावेदनउपर थप कारवाही गर्न आवश्यक नभएकोले खारेज गर्नु भनी आदेश भएको थियो। यस अवधिमा ऐनबमोजिम प्रक्रिया नपुगेको वा ऐनको अवधिभित्र नपरेको पुनरावेदनउपर आयोगका सचिवबाट दरपीठ गर्नु भन्ने ४ वटा आदेश भए। विभिन्न पुनरावेदनका सम्बन्धमा २६०० वटा पत्राचार भएका थिए। आयोगबाट आर्थिक वर्ष २०८०/८१ मा पुनरावेदनउपर भएका महत्वपूर्ण आदेशहरू **अनुसूची- ६** मा राखिएको छ।

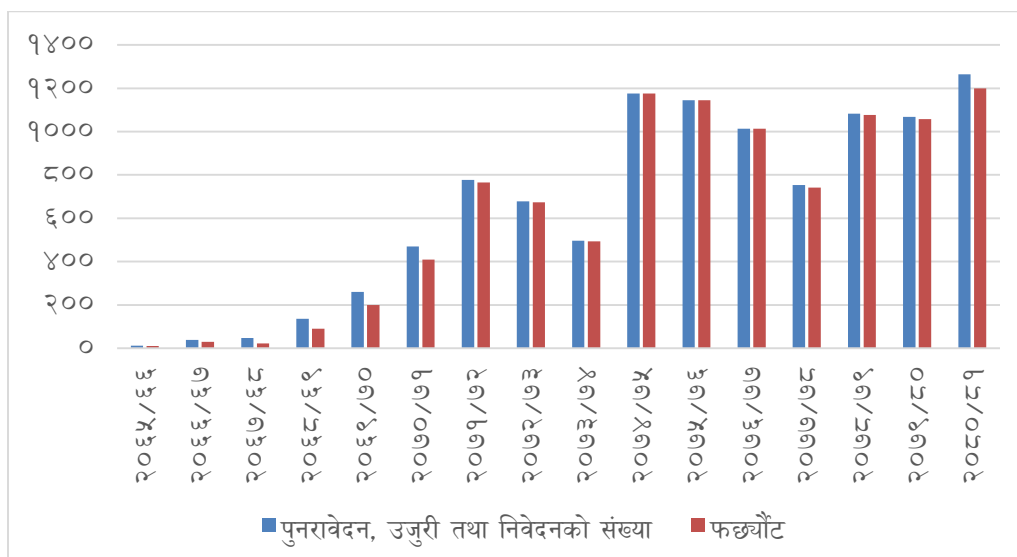
तालिका नं. २ : पुनरावेदनको अवस्था

आर्थिक वर्ष	पुनरावेदन	फछ्यौट	फछ्यौट प्रतिशत	कैफियत
२०६५/०६६	१२	११	९१.६७	
२०६६/०६७	३९	२९	७४.३६	
२०६७/०६८	४७	२२	४६.८१	
२०६८/०६९	१३६	९०	६६.१८	
२०६९/०७०	२६०	१९९	७६.५५	
२०७०/०७१	४७०	४०९	८७.०२	
२०७१/०७२	७७७	७६५	९८.४५	
२०७२/०७३	६७८	६७४	९९.४१	
२०७३/०७४	६७२	६७०	९९.७९	
२०७४/०७५	११७६	११७५	९९.९९	
२०७५/०७६	११४४	११४४	१००	

२०७६/०७७	१०१३	१०१३	१००	
२०७७/०७८	७५३	७४२	९८.५	पुनरावेदन मात्र
२०७८/७९	१०८३	१०७७	९९.४	"
२०७९/८०	१०६८	१०५४	९९.०४	"
२०८०/८१	१२६५	१२००	९४.८६	"

प्रस्तुत तालिका नं. २ को विवरण आयोगमा प्राप्त भएका उजुरी, निवेदन र पुनरावेदनको मात्र अवस्था हो । प्रस्तुत विवरणमा सार्वजनिक निकायहरूमा सूचना माग भएको, सूचना प्राप्त गरेको, सूचना दिन इन्कार गरिएको विवरण सङ्कलन गर्न सकिएको अवस्था छैन । सबै सार्वजनिक निकायले सूचनाको हकसम्बन्धी व्यवस्थाको कार्यान्वयन गर्ने विषयलाई प्राथमिकताका साथ सम्बोधन गर्न र सूचनाको माग भएको विवरण अभिलेखबद्ध गर्ने तथा अनुगमन इकाई मार्फत आयोगमा विवरण पेश गर्ने गर्न जरुरी छ । साथै, सूचना प्रविधिको प्रयोगमार्फत एकीकृत तथ्याङ्क सङ्कलन र विश्लेषणका लागि छुट्टै सफ्टवेयर बनाई लागु गर्नु पर्ने आवश्यकता देखिएको छ ।

चार्ट नं. १ : पुनरावेदनको अवस्था

३.२ क्षेत्रगत पुनरावेदनको विवरण

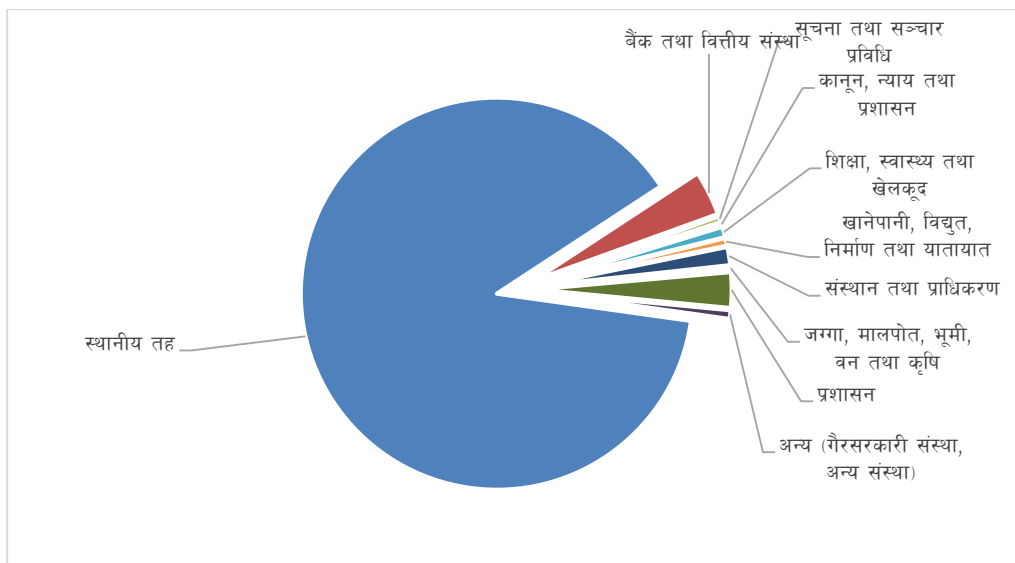
आर्थिक वर्ष २०८०/८१ मा सूचनाको हक प्रचलन गराउने सम्बन्धमा आयोगमा पर्न आएका १२६५ पुनरावेदनहरूको क्षेत्रगत स्थिति देहाय अनुसार रहेको छ । यस अनुसार स्थानीय तहको पुनरावेदन सङ्ख्या सबैभन्दा बढी अर्थात् ८८.५४ प्रतिशत रहेको छ । अर्को क्षेत्र बैंक तथा वित्तीय संस्थासम्बन्धी पुनरावेदनको प्रतिशत ३.७२ रहेको छ भने शिक्षा, स्वास्थ्य तथा खेलकुद क्षेत्रमा ०.८७ प्रतिशत पुनरावेदन परेको पाइन्छ ।

तालिका नं. ३ : क्षेत्रगत पुनरावेदनको विवरण

आयोगमा पर्न आएका १२६५ पुनरावेदनहरूको क्षेत्रगत विवरणलाई निम्न रेखाचित्रबाट पनि प्रस्तुत गरिएको छ ।

क्र. सं.	क्षेत्र	आर्थिक वर्ष २०७९/८०	प्रतिशत	आर्थिक वर्ष २०८०/८१	प्रतिशत
१	स्थानीय तह	७६५	७१.६३	११२०	८८.५४
२	बैंक तथा वित्तीय संस्था	१३०	१२.१७	४७	३.७२
३	सूचना तथा सञ्चार प्रविधि	७	०.६६	६	०.४७
४	कानून, न्याय तथा प्रशासन	१४	१.३१	४	०.३२
५	शिक्षा, स्वास्थ्य तथा खेलकूद	२९	२.७२	११	०.८७
६	खानेपानी, विद्युत, निर्माण तथा यातायात	१६	१.५०	८	०.६३
७	संस्थान तथा प्राधिकरण	२९	२.७२	१९	१.५०
८	जग्गा, मालपोत, भूमी, वन तथा कृषि	१९	१.७८	४	०.३२
९	प्रशासन	११	१.०३	३७	२.९२
१०	अन्य (गैरसरकारी संस्था, अन्य संस्था)	४८	४.४९	९	०.७१
	जम्मा	१०६८	१००	१२६५	१००

रेखाचित्र नं. १ क्षेत्रगत पुनरावेदनको स्थिति

स्थानीय तहसँग सम्बन्धित सूचनाहरू प्राप्त नगरेको कारणबाट पुनरावेदन पर्नुबाट सूचनाको मागको सङ्ख्या पनि स्थानीय तहमा बढी हुनु पर्ने अनुमान आयोगले गरेको छ । स्वाभाविकरूपमा नागरिकसँग बढी नजिक रहेर कार्य सम्पादन हुने स्थानीय तहका क्रियाकलापमा नागरिकको चासो रहनु पर्दछ । पुनरावेदन बढी पर्नुमा स्थानीय तहमा बढी सूचना माग भएको कारणबाट वा सूचना दिन उदासिनता भएको कारणबाट हो भन्ने पनि अनुमान गर्न सकिन्छ । यसका लागि मधेश प्रदेश र लुम्बिनी प्रदेशको २/२ वटा जिल्लामा स्थानीय तहमा सूचनाको हक कार्यान्वयन सम्बन्धी अध्ययन (आरटिआई अडिट) आयोगले गरेको छ । यसको प्रतिवेदनले सार्वजनिक निकायहरूमा रहेका समस्याहरूको पहिचान गर्न सफल हुने विश्वास आयोगले गरेको छ ।

३.३ उजुरी, निवेदनको विवरण

आर्थिक वर्ष ०८०/८१ मा आयोगसमक्ष सूचना वर्गीकरण सम्बन्धी उजुरी १ वटा, सूचना उपलब्ध गराए बापत कारवाही भएकोमा सूचना दाताको संरक्षण गरी पाऊँ भनी २ वटा र उपलब्ध गराएको सूचनाको दुरुपयोग भएको भनी ४ वटा उजुरी परेकोमा आयोगबाट सबै उजुरी उपर आवश्यक कारवाही भएको थियो ।

तालिका नं. ४ : उजुरी, निवेदनको अवस्था

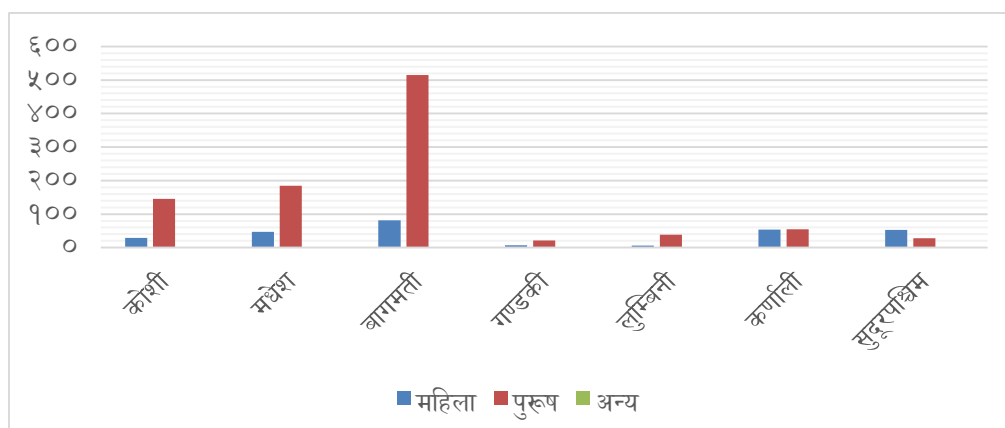
आर्थिक वर्ष	उजुरी, निवेदन	फछ्यौट	फछ्यौट प्रतिशत
२०७९/८०	७	७	१००
२०८०/८१	४	४	१००

३.४ प्रदेशगत पुनरावेदनको अवस्था

तालिका नं. ५ : प्रदेशगत पुनरावेदनको विवरण

प्रदेश	महिला	पुरुष	अन्य	जम्मा	प्रतिशत
कोशी	२९	१४५		१७४	१३.७६
मधेश	४७	१८५	१	२३३	१८.४२
बागमती	८१	५१५		५९६	४७.११
गण्डकी	७	२१		२८	२.२१
लुम्बिनी	६	३८		४४	३.४८
कर्णाली	५४	५५		१०९	८.६२
सुदूरपश्चिम	५३	२८		८१	६.४०
जम्मा	२७७	९८७	१	१२६५	१००

यस आर्थिक वर्षमा सार्वजनिक निकायमा सूचनाको हकको प्रयोग गरी सूचना मागको अवस्थालाई प्रदेशगत रूपमा हेर्दा बागमती प्रदेशमा अन्य प्रदेशको तुलनामा बढी सङ्ख्यामा सूचना माग भएको अवस्था छ । यसरी सूचना माग गर्नेहरूको सङ्ख्यामा महिलाको तर्फबाट माग भएको सूचनाको सङ्ख्या पुरुषको तुलनामा त्यति बढ्न सकेको अवस्था छैन । सूचना पाउन नसकी सबैभन्दा बढी पुनरावेदन गर्ने प्रदेशका रूपमा पनि बागमती प्रदेश रहेको छ भने सबैभन्दा कम पुनरावेदन परेको प्रदेशमा गण्डकी प्रदेश रहेको छ ।

परिच्छेद- ४

आयोगबाट भएका महत्वपूर्ण आदेश तथा सजाय

सूचनाको हकसम्बन्धी ऐन, २०६४ को दफा १९ मा राष्ट्रिय सूचना आयोगको काम, कर्तव्य र अधिकार तोकेको छ । दफा १९ को खण्ड (ड) मा यस ऐन बमोजिमको दायित्व पालना गर्न गराउन सम्बन्धित पक्षलाई आदेश दिने र खण्ड (छ) मा सूचनाको हकको संरक्षण, सम्बर्द्धन र प्रचलन गर्नका लागि आवश्यक पर्ने अन्य उपयुक्त आदेश दिने अधिकार आयोगमा रहने व्यवस्था गरेको छ । आयोगले समय समयमा सर्वसाधारण नागरिकलाई उपयोगी र महत्वपूर्ण हुने सूचना सार्वजनिक गर्न, प्रवाह गर्न, उपलब्ध गराउन वा उपयुक्त व्यवस्था गर्न आदेश वा निर्देश दिने गरेको छ । त्यसै गरी सूचनाको हकसम्बन्धी ऐन, २०६४ को दफा ३२ मा नेपालको संविधान तथा सूचनाको हकसम्बन्धी ऐनले सर्वसाधारण नागरिकलाई दिएको सूचना माग्ने र पाउने अधिकारबमोजिम माग गरेको सूचना मनासिब कारण बिना नदिएको, दिन इन्कार गरेको, आंशिक रुपमा वा गलत सूचना दिएको वा सूचना नष्ट गरेको देखिएमा, सूचना दिन ढिलाई गरेमा वा ऐनबमोजिम गरेको निर्णय वा दिएको आदेश पालना नगरेमा त्यस्तो सार्वजनिक निकायका कार्यालयप्रमुख वा सूचना अधिकारी वा व्यक्तिलाई सजाय वा कारबाही गर्ने व्यवस्था गरेको छ । यसै अधिकारको प्रयोग गरी आयोगले त्यस्ता पदाधिकारीउपर कारबाही गर्ने गरेको छ । यस आर्थिक वर्षमा १ जना पदाधिकारीउपर कारबाही भएको छ ।

४.१ आयोगबाट भएका महत्वपूर्ण आदेश

४.१.१ नेपाल सरकारका तालिम केन्द्रहरूलाई सूचनाको हकसम्बन्धी विषय पाठ्यक्रममा समावेश गराउने सम्बन्धमा मिति २०८०।०६।०५ मा आयोगको बैठकबाट भएका महत्वपूर्ण आदेश :

नेपालको संविधानको धारा २७ मा प्रत्येक नागरिकलाई आफ्नो वा सार्वजनिक सरोकारको कुनै पनि विषयको सूचना माग्ने र पाउने हक हुनेछ उल्लेख गरी नेपाली नागरिकलाई सार्वजनिक निकायमा रहेका आफ्नो र सार्वजनिक सरोकारको सूचना माग्ने र पाउने अधिकार प्रदान गरेको छ । सोही व्यवस्थालाई कार्यन्वयन गर्न सूचनाको हकसम्बन्धी ऐन, २०६४ को दफा ३ को उपदफा (१) मा प्रत्येक नेपाली नागरिकलाई यस ऐनको अधीनमा रही सूचनाको हक हुनेछ र उपदफा (२) मा प्रत्येक नेपाली नागरिकलाई सार्वजनिक निकायमा रहेको सूचनामा पहुँच हुनेछ व्यवस्था गरको छ । त्यसै गरी सोही ऐनको दफा २ को खण्ड (क) मा संविधान अन्तर्गतका निकाय, ऐनद्वारा स्थापित निकाय, नेपाल सरकारद्वारा गठित निकाय, प्रदेश सरकारका कार्यालय वा प्रदेश सरकारद्वारा गठित निकाय, स्थानीय तह वा त्यसका कार्यालयहरू, कानूनद्वारा स्थापित सार्वजनिक सेवाप्रदायक सङ्गठित संस्था वा प्रतिष्ठान, प्रचलित कानूनबमोजिम दर्ता भएका राजनैतिक दल तथा सङ्गठन, नेपाल सरकारको पूर्ण वा आंशिक स्वामित्व वा नियन्त्रणमा रहेको वा अनुदानमा सञ्चालित वा नेपाल सरकारको अनुदान प्राप्त सङ्गठित संस्था, नेपाल सरकार वा कानूनद्वारा स्थापित निकायले कुनै सम्झौता गरी गठन गरेको सङ्गठित संस्था, प्रत्यक्ष वा अप्रत्यक्ष रुपमा नेपाल सरकार वा विदेशी राष्ट्र वा अन्तरराष्ट्रिय संघ/संस्थाबाट रकम प्राप्त गरेर सञ्चालन भएका गैरसरकारी संघ/संस्थाहरू, प्रदेश सरकारको पूर्ण वा

आंशिक स्वामित्व वा नियन्त्रणमा रहेको वा अनुदानमा सञ्चालित वा प्रदेश सरकारको अनुदान प्राप्त संगठित संस्था, प्रदेश सरकार वा कानूनद्वारा स्थापित निकायले कुनै सम्झौता गरी गठन गरेको संगठित संस्था, प्रत्यक्ष वा अप्रत्यक्ष रूपमा प्रदेश सरकारबाट रकम प्राप्त गरेर सञ्चालन भएका गैरसरकारी संघ र संस्थाहरू, नेपाल सरकारले नेपाल राजपत्रमा सूचना प्रकाशन गरी सार्वजनिक निकाय भनी तोकेका अन्य निकाय वा संस्थाहरूलाई सार्वजनिक निकायका रूपमा परिभाषित गरेको छ। सार्वजनिक निकायको परिभाषामा रहेको व्यापकता र विषयवस्तुको कार्यान्वयन गर्नु पर्ने दायित्व सार्वजनिक निकायको रहेको हुँदा त्यस्ता सार्वजनिक निकायमा रहने पदाधिकारी, कार्यालय प्रमुख तथा सूचना अधिकारी र अन्य कर्मचारीलाई समेत सूचनाको हकका बारेमा र अपनाउनु पर्ने कार्यविधिका बारेमा जानकारी हुन आवश्यक हुन्छ। राष्ट्रिय सूचना आयोगले समय समयमा सिमित जनशक्ति र बजेटको सदुपयोग गरी अभिमुखीकरण कार्यक्रमहरू सञ्चालन गर्ने गरिरहेको नै छ। तर यसबाट मात्र पर्याप्त हुने अवस्था छैन र संभव पनि हुँदैन।

सार्वजनिक निकायका पदाधिकारी तथा कर्मचारीको क्षमता विकासका लागि विभिन्न प्रकारका तालिम, प्रशिक्षण, अभिमुखीकरण, गोष्ठी, छलफल, कार्यक्रमहरू सञ्चालन गर्न विभिन्न संस्थाहरू सक्रिय रहेका छन्। ती संस्थाहरूले विभिन्न पाठ्यक्रम बनाई कार्यक्रमहरू सञ्चालन गरेको पाइन्छ। यस आयोगबाट यस भन्दा अगाडि पनि विभिन्न तालिम प्रशिक्षण चलाउने संस्थाहरूलाई त्यस्तो पाठ्यक्रममा अनिवार्य रूपमा सूचनाको हकको विषयलाई समावेश गर्न गराउन अनुरोध भए अनुरूप कतिपय संस्थाहरूले यस्तो कार्यलाई प्राथमिकता दिइरहेको पाइन्छ। यसका लागि त्यस्ता संस्थाहरू प्रति आयोग आभार व्यक्त गर्दछ। तर यसै बीचमा यस्तै प्रकारका कार्यका लागि नयाँ नयाँ संस्थाहरू पनि स्थापना भई रहेको र संघीयताको कार्यान्वयन क्रममा नयाँ संस्थाहरू खडा हुनु स्वभाविक नै मान्नु पर्ने हुन्छ।

विश्वको १२६ भन्दा बढी राष्ट्रमा सूचनाको हकसम्बन्धी कानून बनाई कार्यान्वयनमा रहेका छन्। संयुक्त राष्ट्र संघले सूचनाको हकको महत्वलाई ध्यानमा राखी सेप्टेम्बर २८ लाई सूचनामा सर्वव्यापी पहुँच सम्बन्धी अन्तर्राष्ट्रिय दिवसका रूपमा मनाउने निर्णय गरे अनुरूप यस दिनलाई प्रत्येक वर्ष मनाउने गरिएको छ। साथै दिगो विकास लक्ष्यको सूचकांक १६.१०.२ मा सूचनामा पहुँच सम्बन्धी व्यवस्था राखिएको छ। संयुक्त राष्ट्र संघीय मानव अधिकार समिति तथा Transparency International का प्रतिवेदनहरूमा सूचनाको हकलाई मानव अधिकारका रूपमा स्वीकार गरिएको छ।

उल्लेखित कारणहरूले गर्दा पनि लोकतान्त्रिक पद्धतिमा सूचनाको हकको महत्व र सार्वजनिक निकायहरूका क्रियाकलापहरूमा सर्वसाधारण नागरिकहरूको सहभागिता बढाई सुशासन कायम गर्न आवश्यक भएको सन्दर्भलाई ध्यानमा राखी देहायका संस्थाहरूलाई सूचनाको हकसम्बन्धी विषयलाई पाठ्यक्रममा समावेश गरी त्यस्ता संस्थाबाट सञ्चालन हुने तालिम, प्रशिक्षण, गोष्ठी, अभिमुखीकरण वा त्यस्तै प्रकारका कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने व्यवस्था हुन लेखी पठाउने। साथै त्यस्तो कार्यक्रममा

प्रशिक्षकहरूको आवश्यकता भएमा आयोगबाट आवश्यक सहयोग र समन्वय हुने जानकारी गराउने ।

देहाय

क्र.	नाम र ठेगाना	क्र.	नाम र ठेगाना
१	नेपाल प्रशासनिक प्रशिक्षण प्रतिष्ठान जावलाखेल, ललितपुर ।	१७	एपीएफ कमाण्ड एण्ड स्टाफ कलेज सशस्त्र प्रहरी बल, नेपाल प्रधान कार्यालय सानो गौचर काठमाडौं ।
२	महिला विकास प्रशिक्षण केन्द्र जावलाखेल, ललितपुर ।	१८	पशु सेवा तालिम तथा प्रसार निर्देशनालय हरिहर भवन, ललितपुर ।
३	नेपाल पर्यटन तथा होटल व्यवस्थापन प्रतिष्ठान, रविभवन, काठमाडौं ।	१९	शिक्षा तालिम केन्द्र वागमती प्रदेश, धुलिखेल काभ्रे ।
४	हुलाक प्रशिक्षण केन्द्र ववरमहल, काठमाडौं ।	२०	कृषि व्यवसाय प्रवर्द्धन सहयोग तालिम केन्द्र भण्डारा, चितवन ।
५	सैनिक कमाण्ड तथा स्टाफ कलेज शिवपुरी, काठमाडौं ।	२१	लघु घरेलु तथा साना उद्योग प्रवर्द्धन केन्द्र त्रिपुरेश्वर, काठमाडौं ।
६	परराष्ट्र मामिला अध्ययन प्रतिष्ठान कान्तिपथ, काठमाडौं	२२	नागरिक उड्डयन प्रशिक्षण प्रतिष्ठान सानोठिमी, भक्तपुर ।
७	भूमि व्यवस्थापन प्रशिक्षण केन्द्र धुलीखेल, काभ्रे ।	२३	सहकारी प्रशिक्षण तथा अनुसन्धान केन्द्र नयाँवानेश्वर, काठमाडौं ।
८	राष्ट्रिय स्वास्थ्य तालिम केन्द्र टेकु, काठमाडौं ।	२४	सार्वजनिक वित्त व्यवस्थापन तालिम केन्द्र हरिहर भवन, ललितपुर ।
९	शिक्षा तथा मानव स्रोत विकास केन्द्र सानोठिमी, भक्तपुर ।	२५	कृषि सूचना तथा प्रशिक्षण केन्द्र हरिहर भवन, ललितपुर ।
१०	वन अनुसन्धान तथा प्रशिक्षण केन्द्र ववरमहल, काठमाडौं ।	२६	व्यवसायिक तथा सिप विकास तालिम प्रतिष्ठान भैसेपाटी, ललितपुर ।
११	राष्ट्रिय प्रहरी प्रशिक्षण प्रतिष्ठान महाराजगञ्ज, काठमाडौं ।	२७	न्याय सेवा तालिम केन्द्र ववरमहल, काठमाडौं ।
१२	स्थानीय विकास प्रशिक्षण प्रतिष्ठान जावलाखेल, ललितपुर ।	२८	नेपाल धितो पत्र बोर्ड नेपाल
१३	नेपाल वीमा समिति रामशाहपथ, काठमाडौं	२९	शिक्षा तालिम केन्द्र वागमती प्रदेश, धुलिखेल काभ्रे
१४	नेपाल राष्ट्र बैंक वालुवाटार, काठमाडौं	३०	कृषि विकास बैंक रामशाहपथ, काठमाडौं
१५	नेपाली सेना, भद्रकाली	३१	नेपाल बैंकर्स एसोसिएसन, थापाथली
१६	प्रदेश सुशासन केन्द्र, सातौं प्रदेश	३२	राष्ट्रिय वाणिज्य बैंक, रामशाहपथ

४.१.२ मिति २०८० साल कार्तिक १७ गते जाजरकोट केन्द्र विन्दू भई गएको विकानासकारी भूकम्पको सन्दर्भमा सत्य तथ्य सूचना प्रवाह गर्न सरकारलाई निर्देशन दिने सम्बन्धमा मिति २०८०।०७।२४ मा आयोगको बैठकबाट भएका महत्वपूर्ण आदेश :

मिति २०८०।०७।१७ गते राती जाजरकोट केन्द्र विन्दू भई गएको विनासकारी भूकम्पबाट ठूलो जनधनको क्षति भएको छ। भूकम्पका कारण मृत्यु हुने नागरिकहरू प्रति आयोग हार्दिक श्रद्धाञ्जली व्यक्त गर्दै शोकसन्तप्त परिवारजनमा गहिरो समवेदना र घाइतेहरूको शीघ्र स्वास्थ्यलाभको कामना गर्दछ।

यस विपदका घडीमा खोज, उद्धार र राहतका लागि नेपाल सरकार, प्रदेश सरकार तथा स्थानीय तहका सार्वजनिक निकायहरूले गरिरहेका प्रयासहरू सकारात्मक दिशातर्फ गइरहेको अवस्था रहेको पाइन्छ। विपदमा परेका नागरिकहरूका लागि तीनै तहका सार्वजनिक निकायहरूले घाइतेहरूको उपचार, राहत वितरण, अस्थायी बसोबासलगायतका कार्यहरू गरिरहेका छन्। यसका लागि आवश्यक पर्ने उपचार सामग्रीदेखि राहत सामग्रीहरू खरिद तथा वितरणका कार्यहरू भइरहेका छन्। नीतिगत र कार्यान्वयन तथा समन्वय सम्बन्धि प्रशस्त निर्णयहरू हुनुका साथै ती निर्णयहरू कार्यान्वयनमा समेत गएका छन्। विपदमा परेका नागरिक तथा व्यवसायहरूका लागि विभिन्न तहका सार्वजनिक निकायहरूबाट केही न केही प्रकारका सहूलियत तथा राहतका प्याकेजहरू घोषणा भएका छन्। यही उद्देश्यका लागि सरकारी तथा निजी क्षेत्रबाट सहयोगका लागि रकम तथा सामग्री उपलब्ध भइरहेका छन् भने मित्रराष्ट्रहरूबाट पनि सहयोग प्राप्त भइरहेको पाइन्छ। सार्वजनिक सरोकारको विषय भएको हुनाले यस विपदका समयमा नागरिकलाई उद्धार गर्न र उपचार गर्न, राहत प्रदान गर्न विभिन्न तहका सार्वजनिक निकायहरूबाट भएका र अब हुने यस्ता निर्णयहरूको क्रममा भएका कार्यहरू सम्बन्धी सूचनाहरू अद्यावधिक गरि राख्नु पर्ने जिम्मेवारी सूचनाको हक सम्बन्धी ऐन २०६४ को दफा ५ को उपदफा (१) ले सार्वजनिक निकायलाई दिएको छ। साथै यस्ता सूचनाहरूको संरक्षण तथा उचित व्यवस्थापनबाट मात्र भविष्यमा आइपर्ने सक्ने यस्तै विपदका वेलामा पुन प्रयोग गर्न सकिनुका साथै तत्काल सार्वजनिक गर्न समेत सहज हुनेछ। अहिलेको प्रविधिको युगमा यस्ता दस्तावेजहरू विद्युतीय स्वरूपमा संरक्षण गर्नु पनि उपयुक्त हुने यस आयोगको ठहर रहेको छ।

स्वाभाविक रूपमा अहिलेको अवस्थामा कुनैपनि सार्वजनिक निकायको पहिलो प्राथमिकता भनेको सर्वसाधारण नागरिकलाई उद्धार र राहत उपलब्ध गराउनु हो र यसैमा जोड दिन आवश्यक रहेको विषयमा आयोग सहमत छ।

सार्वजनिक निकायहरूको पारदर्शी र उत्तरदायी क्रियाकलाप लोकतन्त्रको एउटा महत्वपूर्ण आधार स्तम्भ हो। उपचार र राहतका लागि सार्वजनिक निकायहरूले गरेका प्रयासहरूका बारेमा यथार्थ र सही सूचना समयमै पाउँदा सर्वसाधारण नागरिकबाट स्वाभाविक सहयोग र समर्थन प्राप्त गर्न सकिन्छ। नेपालको संविधानको धारा २७ ले प्रत्येक नागरिकलाई आफ्नो वा सार्वजनिक सरोकारको विषयको सूचना माग्ने र पाउने हक हुनेछ भन्ने व्यवस्था गरेको छ। यस संवैधानिक हकलाई कार्यान्वयन गर्न सूचनाको हक सम्बन्धी ऐन, २०६४ ले कानूनी व्यवस्था गरेको छ। सही सूचना प्रवाह हुन नसक्दा मिथ्या, गलत, भ्रामक,

अफवाहजन्य सूचनाका कारण सर्वसाधारण नागरिकलाई दिगभ्रमित बनाउने संभावना रहन्छ ।

सूचनाको हक सम्बन्धी ऐन २०६४ को दफा ४ को उपदफा (१) र उपदफा (२) को खण्ड (क), (ख) र (ग) बमोजिम क्रमशः सूचनाको हकको सम्मान र संरक्षण गर्नु गराउनु पर्नेछ, सूचना समयसमयमा सार्वजनिक, प्रकाशन तथा प्रसारण गर्ने गराउने, सूचनामा नागरिकको पहुँच सरल र सहज बनाउने, आफ्नो कामकारवाही खुला र पारदर्शी रुपमा गर्ने दायित्व सार्वजनिक निकायहरूको हुने व्यवस्था गरेको छ । यस अवस्थामा सार्वजनिक निकायहरूले भूकम्प पिडितहरूको उपचार र राहतका लागि गरेका निर्णय, खरिद तथा वितरण सम्बन्धी क्रियाकलापका सूचना स्वतः सार्वजनिक गर्दै जान सकिने हो भने सर्वसाधारण नागरिकलाई सूचना माग गरिरहन पर्ने अवस्था तथा सार्वजनिक निकायका कर्मचारीहरूलाई सूचना उपलब्ध गराउन लाग्ने समयबाट छुटकारा पाउन संभव हुन्छ भन्ने आयोगको विश्वास रहेको छ । तसर्थ सूचनाको हक सम्बन्धी ऐन २०६४ को दफा १९ को खण्ड (ख), (ग) र (ङ) बमोजिम संघीय सार्वजनिक निकायका हकमा नेपाल सरकारका मुख्य सचिव मार्फत, राष्ट्रिय विपद जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन प्राधिकरणका प्रमुख, लुम्बिनी र कर्णाली प्रदेशका सार्वजनिक निकायहरूका हकमा सो प्रदेश सरकारका प्रमुख सचिवमार्फत, भूकम्पग्रस्त जिल्लाका विपद व्यवस्थापन समितिका अध्यक्ष प्रमुख जिल्ला अधिकारी र भूकम्पग्रस्त स्थानीय तहका प्रमुख प्रशासकीय अधिकृतलाई देहाय बमोजिम गर्न गराउन निर्देशन दिने ।

१. नेपाल सरकार, प्रदेश सरकार तथा स्थानीय तहका सार्वजनिक निकायहरूबाट भूकम्प पिडितहरूको उपचार तथा राहतका लागि भए गरेका कामहरूका बारेमा सञ्चारका विभिन्न माध्यमबाट नियमित रुपमा सार्वजनिक गराउने व्यवस्था मिलाउने ।
२. उपलब्ध र वितरण भएका वा गरिने तथा खरिद गरिने सामग्री, सेवा तथा राहतका बारेमा सञ्चारका विभिन्न माध्यमबाट नियमित रुपमा नेपाल सरकार, प्रदेश सरकार तथा स्थानीय तहहरूबाट सार्वजनिक गराउने व्यवस्था मिलाउने ।
३. नेपाल सरकार, प्रदेश सरकार तथा स्थानीय तहका सार्वजनिक निकायहरूबाट राहत उपलब्ध गराउन पर्ने नागरिकहरूलाई वितरण गरिएको राहतको विवरण तथा आधार नियमित रुपमा सार्वजनिक गर्ने व्यवस्था मिलाउने । सहजता तथा अभिलेखका लागि यस्ता विवरण विद्युतीय प्रणालीमा राख्ने व्यवस्था गर्ने ।
४. यस सन्दर्भमा सामाजिक वा सांस्कृतिक दृष्टिले पिछ्छाडिएका महिला, दलित, आदिवासी, आदिवासी जनजाति, मधेशी, थारू, मुस्लिम, उत्पीडित वर्ग, पिछ्छा वर्ग, अल्पसंख्यक, सीमान्तीकृत, किसान, श्रमिक, युवा, बालबालिका, ज्येष्ठ नागरिक, लैंगिक तथा यौनिक अल्पसंख्यक, अपांगता भएका व्यक्ति, गर्भावस्थाका व्यक्ति, अशक्त वा असहाय, पिछ्छाडिएको क्षेत्र र आर्थिक रूपले विपन्न खस आर्य लगायत नागरिकका लागि छुट्टै कार्यक्रम ल्याइएको भए त्यस्ता कार्यक्रमका बारेका सूचना सार्वजनिक गर्ने ।
५. नेपाल सरकार, प्रदेश तथा स्थानीय तहहरूले राहत कोषहरू स्थापना गरेका विवरणहरू सार्वजनिक भैरहेका छन्, यस्ता कोष संचालनका लागि स्पष्ट कार्यविधि

- तथा निर्देशिका तयार गरी यस कोषमा जम्मा हुने र खर्च भएको विवरण नियमित र अनिवार्य रुपमा स्वतः सार्वजनिक गर्ने व्यवस्था गर्ने गराउने ।
६. नेपाल सरकार, प्रदेश सरकार तथा स्थानीय तह र सम्बद्ध निकायहरूले आ-आफ्नो निकायका सूचना अधिकारीलाई यस समयमा ईमेल, भाइवर, मोवाइल तथा अन्य माध्यमबाट समेत सम्पर्क गर्न सकिने व्यवस्था गर्ने ।
 ७. नेपाल सरकारबाट स्वीकृत सूचनाको हक कार्यान्वयन सम्बन्धी अनुगमन निर्देशिका, २०७६ बमोजिम गठित केन्द्रीय समन्वय इकाई, कार्यान्वयन अनुगमन इकाई, प्रदेश अनुगमन इकाई र जिल्ला अनुगमन इकाईहरूलाई सकृय गराई यस अवधिमा र नियमित रुपमा सूचनाको हकको प्रयोग वारेमा अनुगमन गरी त्यसको प्रतिवेदन सार्वजनिक गर्ने र यस आयोगलाई पनि जानकारी दिने व्यवस्था मिलाउने ।
 ८. सार्वजनिक निकायमा रहेका सूचना संकलन गरी सर्वसाधारण नागरिकसम्म पुऱ्याउने आमसञ्चारकर्मीहरू तथा सूचनाका हकका अभियन्ताहरू सार्वजनिक निकायहरूमा गई रहने पर्ने हुंदा निजहरूको सुरक्षाको व्यवस्था मिलाउन आवश्यक व्यवस्था गर्ने ।
 ९. सूचना प्रवाह गर्ने क्रममा सार्वजनिक निकायहरूले व्यक्तिगत प्रकृतिका सूचनाहरू पनि दिएको वा दिने संभावना रहेको र यसबाट पर्ने प्रभाव दुखदायी हुन सक्ने तथा यस्ता कार्य गर्न कानुनी रुपमा पनि सूचनाको हक सम्बन्धी ऐन २०६४ को दफा २८ तथा अन्य कानूनहरूले प्रतिबन्ध लगाइएको हुंदा यस्तो कार्य नगर्ने नगराउने ।
 १०. कोभिड महामारीका क्रममा स्वास्थ्य तथा जनसंख्या मन्त्रालयले प्रयोग गरेको सामाजिक सञ्जाल समुह निर्माण गरी सूचना प्रवाह गरेको प्रणाली निकै हदसम्म प्रभावकारी रहेको आयोगको बुझाई रहेको छ । तसर्थ यस विपदका अवसरमा पनि सर्वसाधारण नागरिकसम्म सूचना पुऱ्याउन सामाजिक सञ्जालको अधिकतम प्रयोग गर्ने गराउने । जस्तै भाइवर समुह, फेसबुक पेज, ट्वीटर पेज आदि ।
 ११. प्रत्येक सार्वजनिक निकायले कानूनी व्यवस्था बमोजिम प्रत्येक तीन/तीन महिनामा गरिने स्वतः प्रकाशनमा उल्लेखित विवरणहरू समावेश गर्ने ।

४.१.३ बागमती प्रदेश सरकारका सार्वजनिक निकायहरूबाट सूचनाको हकसम्बन्धी कानूनी व्यवस्था कार्यान्वयन नभएको सम्बन्धमा मिति २०८०।०९।१४ मा आयोगको बैठकबाट भएका महत्वपूर्ण आदेश :

बागमती प्रदेश सरकार अन्तर्गतका कतिपय सार्वजनिक निकायहरूमा सूचना अधिकारी नतोकिएको, स्वतः प्रकाशन नभएको र सूचना माग गर्दा सूचना उपलब्ध नगराएको भन्ने समाचार प्रकाशन भएको सम्बन्धमा आयोगको ध्यानाकर्षण भएको छ । नेपालको संविधानको धारा २७ मा प्रत्येक नागरिकलाई आफ्नो वा सार्वजनिक सरोकारको कुनै पनि विषयको सूचना माग्ने र पाउने हक हुनेछ भनी उल्लेख भएको व्यवस्था र त्यही व्यवस्था कार्यान्वयन गर्न ल्याइएको सूचनाको हकसम्बन्धी ऐन, २०६४ र सूचनाको हकसम्बन्धी नियमावली, २०६५ मा भएका व्यवस्थाहरूको कार्यान्वयन गर्नु प्रत्येक सार्वजनिक निकायको दायित्व हुन्छ ।

सूचनाको हकसम्बन्धी ऐन, २०६४ को दफा ३ को उपदफा (१) मा प्रत्येक नेपाली नागरिकलाई यस ऐनको अधीनमा रही सूचनाको हक हुनेछ र उपदफा (२) मा प्रत्येक नेपाली नागरिकलाई सार्वजनिक निकायमा रहेको सूचनामा पहुँच हुनेछ, भनी उल्लेख भएको छ । त्यसै गरी सोही ऐनको दफा ४ मा सार्वजनिक निकायको दायित्व सम्बन्धी व्यवस्था रहेको छ । साथै दफा ५ मा स्वतः प्रकाशन गर्नु पर्ने व्यवस्था रहेको छ भने दफा ६ मा सूचना अधिकारी नियुक्त गर्नु पर्ने व्यवस्था गरेको छ ।

ऐनका अन्य खण्डहरूमा सूचना माग्ने तरिका, उजुरी तथा पुनरावेदन गर्ने व्यवस्थादेखि कारबाहीका व्यवस्थासमेत उल्लेख भएको छ । सार्वजनिक निकाय आफैले कानूनको पालना नगर्दा सर्वसाधारण नागरिकलाई कानून पालना गर्न गराउन थप जटिल हुन्छ । तसर्थ, बागमती प्रदेश सरकार अन्तर्गतका सार्वजनिक निकायहरूलाई बागमती प्रदेश मुख्यमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालयका प्रमुख सचिव मार्फत सूचनाको हकसम्बन्धी कानूनी व्यवस्थाहरूको पालना तथा कार्यान्वयन गर्न गराउन सूचनाको हकसम्बन्धी ऐन, २०६४ को दफा १९ को खण्ड (ड) बमोजिम आदेश जारी गर्ने ।

४.१.४ सबै विश्वविद्यालयहरूबाट सम्बन्धन प्राप्त शैक्षिक संस्थाहरूमा सूचना अधिकारी तोक्न, सार्वजनिक गर्न र ३/३ महिनामा स्वतः प्रकाशन गर्न निर्देशन दिने सम्बन्धमा मिति २०८०।०९।१४ मा आयोगको बैठकबाट भएका महत्वपूर्ण आदेश :

नेपालको संविधानको धारा २७ मा प्रत्येक नागरिकलाई आफ्नो वा सार्वजनिक सरोकारको कुनै पनि विषयको सूचना माग्ने र पाउने हक हुनेछ, भनी उल्लेख भएको व्यवस्था र त्यही व्यवस्था कार्यान्वयन गर्न ल्याइएको सूचनाको हकसम्बन्धी ऐन, २०६४ र सूचनाको हकसम्बन्धी नियमावली, २०६५ मा भएका व्यवस्थाहरूको कार्यान्वयन गर्नु प्रत्येक सार्वजनिक निकायको दायित्व हुन्छ ।

सूचनाको हकसम्बन्धी ऐन, २०६४ को दफा ३ को उपदफा (१) मा प्रत्येक नेपाली नागरिकलाई यस ऐनको अधीनमा रही सूचनाको हक हुनेछ र उपदफा (२) मा प्रत्येक नेपाली नागरिकलाई सार्वजनिक निकायमा रहेको सूचनामा पहुँच हुनेछ, भनी उल्लेख भएको छ । त्यसैगरी सोही ऐनको दफा ४ मा सार्वजनिक निकायको दायित्वसम्बन्धी व्यवस्था रहेको छ । साथै दफा ५ मा स्वतः प्रकाशन गर्नु पर्ने व्यवस्था रहेको छ भने दफा ६ मा सूचना अधिकारी नियुक्त गर्नु पर्ने व्यवस्था गरेको छ । ऐनका अन्य खण्डहरूमा सूचना माग्ने तरिका, उजुरी तथा पुनरावेदन गर्ने व्यवस्था देखि कारबाहीका व्यवस्था समेत उल्लेख भएको छ । सार्वजनिक निकाय आफैले कानूनको पालना नगर्दा सर्वसाधारण नागरिकलाई कानून पालना गर्न गराउन थप जटिल हुन्छ ।

विश्वविद्यालयहरू विद्यार्थीहरूलाई सूचनाको हकजस्ता महत्वपूर्ण मौलिक हकहरूका बारेमा जानकारी दिने निकाय पनि हुन् । विश्वविद्यालयहरू आफै सूचनाको हकको पालना तथा कार्यान्वयन गर्नु पर्ने दायित्व भएका संस्था हुन् भने यस विषयमा थप अध्ययन अनुसन्धान गरी प्रभावकारी रूपमा कार्यान्वयन गर्ने गराउने सार्वजनिक निकाय पनि हुन् । साथै विश्वविद्यालयहरूका स्वतन्त्र अस्तित्व लिएका अध्ययन संस्थान, केन्द्रहरू, डीनका कार्यालयहरू तथा सम्बन्धन प्राप्त अध्ययन संस्थानहरूले पनि

सूचनाको हकको पालना तथा कार्यान्वयन गर्नु गराउनु पर्ने हुन्छ। तसर्थ, देहायका विश्वविद्यालयहरूका उपकुलपतिलाई र उपकुलपतिमार्फत अन्तर्गतका निकाय तथा सम्बन्धन प्राप्त शिक्षण संस्थाहरूमा सूचनाको हकसम्बन्धी व्यवस्थाको पालना तथा कार्यान्वयन गर्न गराउन सूचनाको हकसम्बन्धी ऐन, २०६४ को दफा १९ को खण्ड (ड) बमोजिम देहायका विश्वविद्यालयहरूको नाममा देहाय बमोजिमको आदेश जारी गर्ने।

१. त्रिभुवन विश्वविद्यालय
२. पूर्वाञ्चल विश्वविद्यालय
३. पोखरा विश्वविद्यालय
४. काठमाण्डौ विश्वविद्यालय
५. नेपाल संस्कृत विश्वविद्यालय
६. सुदुरपश्चिम विश्वविद्यालय
७. मध्यपश्चिम विश्वविद्यालय
८. कृषि तथा वन विज्ञान विश्वविद्यालय
९. लुम्बिनी बौद्ध विश्वविद्यालय
१०. नेपाल खुला विश्वविद्यालय
११. राजर्षि जनक विश्वविद्यालय
१२. मनमोहन प्राविधिक विश्वविद्यालय
१३. मधेश कृषि विश्वविद्यालय
१४. गण्डकी विश्वविद्यालय
१५. लुम्बिनी प्राविधिक विश्वविद्यालय
१६. मधेश विश्वविद्यालय

तपसिल

- क) सबै विश्वविद्यालयहरूले सूचनाको हकसम्बन्धी ऐन, २०६४ मा उल्लेख भएबमोजिम सूचना अधिकारी तोक्ने, सूचना अधिकारीको नाम, पद, सम्पर्क फोन (मोबाइल) नम्बरलगायतका आवश्यक विवरण सार्वजनिक गर्ने, ३/३ महिनामा स्वतः प्रकाशन गर्ने, सूचना माग भएको अवस्थामा तत्काल सूचना उपलब्ध गराउने, सूचना माग भएको विवरण तथा तथ्याङ्कको अभिलेख बनाउने र सार्वजनिक गर्ने लगायतका कार्यहरू गर्ने,
- ख) सबै विश्वविद्यालयहरूका स्वतन्त्र कार्यालयका रुपमा रहेका अन्तर्गतका निकायहरूमा सूचनाको हकसम्बन्धी ऐन, २०६४ मा उल्लेख भएबमोजिम सूचना अधिकारी तोक्ने, सूचना अधिकारीको नाम, पद, सम्पर्क फोन (मोबाइल) नम्बरलगायत आवश्यक विवरण सार्वजनिक गर्ने, ३/३ महिनामा स्वतः प्रकाशन गर्ने, सूचना माग भएको अवस्थामा तत्काल सूचना उपलब्ध गराउने, सूचना

माग भएको विवरण तथा तथ्याङ्कको अभिलेख बनाउने र सार्वजनिक गर्ने लगायतका कार्यहरू गर्ने गराउने,

- ग) विश्वविद्यालयहरूसँग सम्बन्धन प्राप्त अध्ययन संस्थाहरूमा सूचनाको हकसम्बन्धी ऐन, २०६४ मा उल्लेख भएबमोजिम सूचना अधिकारी तोक्ने, सूचना अधिकारीको नाम, पद, सम्पर्क फोन (मोबाइल) नम्बरलगायत आवश्यक विवरण सार्वजनिक गर्ने, ३/३ महिनामा स्वतः प्रकाशन गर्ने, सूचना माग भएको अवस्थामा तत्काल सूचना उपलब्ध गराउने, सूचना माग भएको विवरण तथा तथ्याङ्कको अभिलेख बनाउने र सार्वजनिक गर्ने लगायतका कार्यहरू गर्ने गराउने,

४.१.५ बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूका शाखा कार्यालयहरूमा सूचना अधिकारी तोक्ने, सार्वजनिक गर्न र ३/३ महिनामा स्वतः प्रकाशन गर्न निर्देशन दिने सम्बन्धमा मिति २०८०।०९।१४ मा आयोगको बैठकबाट भएका महत्वपूर्ण आदेश :

नेपालको संविधानको धारा २७ मा प्रत्येक नागरिकलाई आफ्नो वा सार्वजनिक सरोकारको कुनै पनि विषयको सूचना माग्ने र पाउने हक हुने छ भनी उल्लेख भएको व्यवस्था र त्यही व्यवस्था कार्यान्वयन गर्न ल्याइएको सूचनाको हकसम्बन्धी ऐन, २०६४ र सूचनाको हकसम्बन्धी नियमावली, २०६५ मा भएका व्यवस्थाहरूको कार्यान्वयन गर्नु प्रत्येक सार्वजनिक निकायको दायित्व हुन्छ ।

सूचनाको हकसम्बन्धी ऐन, २०६४ को दफा ३ को उपदफा (१) मा प्रत्येक नेपाली नागरिकलाई यस ऐनको अधीनमा रही सूचनाको हक हुनेछ र उपदफा (२) मा प्रत्येक नेपाली नागरिकलाई सार्वजनिक निकायमा रहेको सूचनामा पहुँच हुनेछ भनी उल्लेख भएको छ । त्यसैगरी सोही ऐनको दफा ४ मा सार्वजनिक निकायको दायित्वसम्बन्धी व्यवस्था रहेको छ । साथै दफा ५ मा स्वतः प्रकाशन गर्नु पर्ने व्यवस्था रहेको छ भने दफा ६ मा सूचना अधिकारी नियुक्त गर्नु पर्ने व्यवस्था गरेको छ । ऐनका अन्य खण्डहरूमा सूचना माग्ने तरिका, उजुरी तथा पुनरावेदन गर्ने व्यवस्थादेखि कारबाहीका व्यवस्थासमेत उल्लेख भएको छ । सार्वजनिक निकाय आफैले कानूनको पालना नगर्दा सर्वसाधारण नागरिकलाई कानून पालना गर्न गराउन थप जटिल हुन्छ ।

बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूले केन्द्रीय तहमा सूचनाको हकसम्बन्धी व्यवस्थाको पालना गरिरहेको भएता पनि यसका प्रदेश तथा जिल्ला र स्थानीय तहमा रहेका शाखा-प्रशाखाबाट यसको पालना र कार्यान्वयन गर्ने व्यवस्था नहुँदा गाउँगाउँका सर्वसाधारण नागरिकलाई बाधा पुगिरहेको विषयका बारेमा सूचनाको हकका अभियान्ता तथा नागरिकबाटसमेत समय-समयमा प्रश्न उठ्ने गरेको छ । सर्वसाधारण नागरिकलाई सहजरूपमा सेवा पुऱ्याउने मात्र नभई सूचना प्रवाह गर्ने पनि दायित्व ती शाखा प्रशाखाहरूको भएको विषयमा दुई मत हुन सक्दैन । तसर्थ, बैंक तथा वित्तीय संस्था अन्तर्गतका शाखा, प्रशाखा कार्यालयहरूमा समेत सूचनाको हकसम्बन्धी कानूनी व्यवस्थाहरूको पालना तथा कार्यान्वयन गर्न गराउन सूचनाको हकसम्बन्धी ऐन, २०६४ को दफा १९ को खण्ड (ड) बमोजिम नेपाल राष्ट्र बैंकका कार्यालय प्रमुखमार्फत आदेश जारी गर्ने ।

४.१.६ अनलाइन सेवा वा इमेल मार्फत आवेदन दिने सेवाग्राहीलाई दर्ता नम्बर उपलब्ध गराउने सम्बन्धमा मिति २०८१।०२।०९ मा आयोगको बैठकबाट भएका महत्वपूर्ण आदेश :

नेपालको संविधानको धारा २ मा नेपालको सार्वभौमसत्ता र राजकीय सत्ता नेपाली जनतामा निहित हुनेछ भनी उल्लेख भएको छ। नेपालको संविधान र प्रचलित कानूनहरूको अधिनमा रही सार्वजनिक निकायहरूले सर्वसाधारण नागरिकका हितमा विभिन्न कार्यहरू सम्पादन गर्ने गर्दछन्। साथै सार्वजनिक निकायहरूबाट प्रदान हुने सेवा वा वस्तु प्राप्त गर्न सर्वसाधारण नागरिकले सार्वजनिक निकायहरूमा आवेदन गर्ने व्यवस्था रहेको छ। सर्वसाधारण नागरिकले सार्वजनिक निकायमा आवेदन गर्दा आफै उपस्थित भएर, हुलाकमार्फत, फ्याक्स, इमेल तथा प्रचलित अन्य माध्यमहरूको प्रयोग गर्ने गरेका छन्। सूचना प्रविधिको विकास सँगसँगै सार्वजनिक निकायहरूले आफ्नो कृयाकलापलाई सहज र सरल बनाउन सूचना प्रविधिको प्रयोग बढाउँदै लगेका छन्। सूचना प्रविधिमा ठूलो लगानी पनि भैरहेको छ। परम्परागत रूपमा आवेदन पेश गर्दा सबै सार्वजनिक निकायले आवेदन दर्ता गरी दर्ता नम्बर दिने प्रचलन र कानूनी व्यवस्था रहेको छ। सूचना प्रविधिको प्रयोग बढ्दै जाँदा सार्वजनिक निकायले मात्र नभै सर्वसाधारण नागरिकले पनि अनलाईन सेवा वा इमेल मार्फत आवेदन दिने प्रचलन बढ्दै गरेको छ। यसरी सूचना प्रविधिको प्रयोगसँगै इमेल मार्फत वा अनलाइन कारोबार गर्दा सार्वजनिक निकायले सर्वसाधारणको आवेदन दर्ता भएको र आवेदन उपर भएको कारवाही वारेमा इमेल वा अनलाईन वा अन्य माध्यम मार्फत नै जानकारी दिने विषयलाई त्यति प्रभावकारी बनाउन सकिएको अवस्था देखिँदैन। नेपाल सरकार वा सार्वजनिक निकायहरूले कार्य सम्पादन गर्ने कार्य सञ्चालन कार्यविधि परिमार्जन गरी यस्तो व्यवस्था गर्न आवश्यक भैसकेको छ। कतिपय सार्वजनिक निकायले प्रचलनमा ल्याएका सूचना प्रविधि प्रणालीले त्यस्तो कार्य सम्पादन गरेका पनि छन्। जस्तै पासपोर्ट आवेदन, राष्ट्रिय परिचय पत्र आवेदन, ड्राइभिङ लाइसेन्स आवेदन जस्ता विषयहरूमा एसएमएस (SMS), इमेलबाट जानकारी दिने व्यवस्था प्रभावकारी रूपमा सम्पादन भैरहेको अवस्था छ।

यस अवस्थामा आवेदकले यस आयोगमा पेश गरेको निवेदनमा उल्लेखित विषयहरू सान्दर्भिक र उपयुक्त देखिन्छ। सर्वसाधारण नागरिक प्रति जिम्मेवार हुनु पर्ने सार्वजनिक निकायले आफ्नो प्रणाली स्थापना गर्दा वा बनाउँदा सर्वसाधारणलाई सूचित, सरल र सहज बनाउन प्रयास गर्नु पर्ने हुन्छ। यो विषय सार्वजनिक निकायको दायित्व भित्र नै पर्ने विषय हो। आवेदन चाहे इमेलबाट प्राप्त होस वा हुलाकबाट प्राप्त होस वा अन्य कुनै माध्यमबाट प्राप्त होस त्यसको अभिलेख राखी दर्ता नम्बर उपलब्ध गराउनु पर्ने दायित्व स्वाभाविक रूपमा सार्वजनिक निकायले पूरा गर्न आवश्यक र जरुरी रहेको छ।

उल्लेखित विषयको कार्यान्वयनका लागि सूचनाको हकसम्बन्धी ऐन, २०६४ को दफा १९ को खण्ड (ड) बमोजिम देहायको कार्य गर्न गराउन संघीय सार्वजनिक निकायका हकमा नेपाल सरकारका मुख्य सचिव मार्फत, प्रदेशका सार्वजनिक निकायका हकमा प्रदेश सरकारका प्रमुख सचिव मार्फत र स्थानीय तहका सार्वजनिक निकायका हकमा स्थानीय तहका प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत मार्फत आदेश गर्ने।

१. सर्वसाधारण नागरिकले सूचना माग सम्बन्धी निवेदन आफै, वारिस मार्फत, हुलाक मार्फत, इमेल मार्फत वा अन्य उपलब्ध जुनसुकै माध्यमबाट पेश गरेता पनि त्यस्तो निवेदन दर्ता गरी दर्ता नम्बर आवेदकलाई उपलब्ध गराउने अनिवार्य व्यवस्था गर्नु ।
२. नेपाल सरकार, प्रदेश सरकार, स्थानीय तह वा अन्य सार्वजनिक निकायले पनि कार्य सञ्चालन सम्बन्धी कार्यविधि, नियम, निर्देशिका र कानून निर्माण गर्दा प्रविधिका कारण विकसित भएका माध्यम वा प्रणालीलाई पनि समावेश गरी सूचना माग सम्बन्धी निवेदन दर्ता गर्ने गराउने व्यवस्था गर्नु गराउनु ।
३. सार्वजनिक निकायहरू विस्तारै सूचना प्रविधिको माध्यमबाट स्वचालित प्रणालीमा गइरहेको अवस्थामा सूचना मागसम्बन्धी निवेदन जुनसुकै माध्यमबाट प्राप्त भएता पनि त्यस्तो स्वचालित प्रणालीमा दर्ता हुने र स्वतः दर्ता नम्बर सृजना र निवेदकलाई उपलब्ध गराउने प्रणाली राख्ने व्यवस्था गर्नु गराउनु ।
४. सूचना प्रविधिको बढ्दो प्रयोगसँगै सार्वजनिक निकायहरूमा इमेलको प्रयोग अनिवार्य भएको र सुशासनको हिसाबबाट पनि इमेलको माध्यमबाट निवेदन लिने व्यवस्था गर्नु वान्छनीय ठहर्छ । यसका लागि प्रत्येक सार्वजनिक निकायले सर्वसाधारण नागरिकले सूचना माग गर्दा प्रयोग गर्ने इमेल अनिवार्य रूपमा आफ्नो वेबसाइटमा राख्न लगाउनु, यस आयोगको कार्यविधि तथा पूर्व आदेशमा उल्लेख भए बमोजिम suchanaadhikari@.....gov.np प्रयोग गर्न प्रोत्साहन गर्नु गराउनु ।
५. सूचना माग गर्ने सर्वसाधारण नागरिकलाई सूचना उपलब्ध गराउँदा सम्भव भएसम्म इमेल, हुलाक वा अन्य सहज माध्यमको प्रयोग गरी सूचना उपलब्ध गर्न गराउन लगाउनु ।

४.१.७ बाढी-पहिरो तथा प्राकृतिक प्रकोपबाट हुने जनधनको क्षति कम गर्न सम्बन्धित सार्वजनिक निकायकले गरेको पूर्व तयारीको सम्बन्धमा मिति २०८१।०२।३२ मा आयोगको बैठकबाट भएका महत्वपूर्ण आदेश :

प्रस्ताव नं. २ को सम्बन्धमा जल तथा मौसम विज्ञान विभागका अनुसार नेपालमा मनसुन सुरु भइसकेको छ । मनसुन अवधिमा नेपालभर निरन्तर वर्षा हुने गर्दछ । राष्ट्रिय विपद जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन प्राधिकरणका अनुसार सामान्यतया नेपालमा हुने कूल वर्षाको लगभग ८० प्रतिशत मनसुनी वर्षाको रूपमा जेठदेखि असोजसम्मको चार महिनाको अवधिमा हुने गर्दछ । यसरी छोटो अवधिमा निरन्तर र ठूलो मात्रामा वर्षा हुँदा प्रत्येक वर्ष हुने विपदका घटनाका कारण नेपालमा बर्षेनी ठूलो मात्रामा जनधन तथा भौतिक संरचनाको क्षति हुने गरेको छ । मनसुनको अवधिमा बाढी, पहिरो तथा भारी वर्षा हुने गरेको छ । साथै यही अवधिमा मनसुनकै कारण वा अन्य कारणबाट पनि भाडापखालाजस्ता पानीजन्य, सर्पदंश, डेङ्गु, मलेरिया लगायत किटजन्य प्रकोप बढ्ने गर्दछ ।

बाढी पहिरोबाट विस्थापित हुने परिवार, भाडापखालाजस्ता पानीजन्य रोगबाट प्रभावित परिवार तथा भौतिक संरचनामा हुने नोक्सानीबाट प्रभावित यातायात तथा सञ्चारलगायतका क्षेत्रमा तत्काल पुनर्स्थापना र राहतका कार्यहरू गर्नुपर्ने हुन्छ । यसका लागि नेपाल सरकार तथा स्थानीय तहका विभिन्न निकायहरूमार्फत पूर्वतयारीका कार्य भइरहेका छन् । यसरी भइरहेको तयारी तथा विपदका बारेमा बेलैमा सम्पर्क गर्ने, विपदको समयमा सुरक्षित रहन गर्नु पर्ने र सावधानी अपनाउनु पर्ने विषय तथा गर्न नहुने कार्यबारे समयमै सर्वसाधारण नागरिकका तहमा पुऱ्याउन सकियो भने मात्र जनधनको क्षतिलाई न्यूनीकरण गर्न सकिन्छ भन्ने विश्वास आयोगको रहेको छ ।

यसै सन्दर्भमा सम्बन्धित निकायहरूलाई तयारी तथा सूचना प्रवाह गर्ने प्रणालीका बारेमा विवरण पठाउन पत्राचार गरिएकोमा केही निकायले विवरण उपलब्ध गराइसकेको अवस्था छ । उपलब्ध कागजात तथा विवरणहरूको अध्ययन तथा विश्लेषण गर्दा नेपाल सरकार गृह मन्त्रालय, उर्जा, जलस्रोत तथा सिँचाई मन्त्रालय, भौतिक पूर्वाधार तथा यातायात मन्त्रालय र स्वास्थ्य तथा जनसंख्या मन्त्रालयका सचिव, जल तथा मौसम विज्ञान विभागका महानिर्देशक, राष्ट्रिय विपद जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन प्राधिकरणका कार्यकारी प्रमुखका नाममा देहायबमोजिम गर्न गराउन सूचनाको हकसम्बन्धी ऐन, २०६४ को दफा १९ को खण्ड (ड) बमोजिम आदेश जारी गर्ने निर्णय गरिएको छ ।

- क. मनसुनजन्य विपदका बारेमा सर्वसाधारण नागरिकले बुझ्ने भाषामा अर्थात् नेपालको संविधानको धारा ६ तथा सूचनाको हकसम्बन्धी ऐन, २०६४ को दफा ४ को उपदफा (३) बमोजिम विभिन्न राष्ट्र भाषामा प्रचारप्रसार गर्ने गराउने ।
- ख. विपदका समयमा विपद आउनु अगावै सर्वसाधारण नागरिकलाई दिन सकिने पूर्व सूचना प्रणालीका बारेमा के-कसरी प्रयोग उपयोग गर्ने बारेमा जानकारी दिने ।
- ग. विपदका समयमा सम्पर्क गर्ने, गर्न सकिने, सम्पर्क व्यक्ति, सम्पर्क नम्बर सर्वसाधारण नागरिकले थाहा पाउने गरी जानकारी दिने व्यवस्था गर्ने ।
- घ. विपदमा परेका सर्वसाधारण नागरिकले राहत वा स्वास्थ्य उपचारका लागि सम्पर्क गर्ने व्यक्ति तथा सम्पर्क नम्बरका बारेमा जानकारी गराउने ।
- ड. विपदका समयमा भएका उल्लेखित व्यवस्थाहरूका बारेमा सञ्चारमाध्यम, विद्यालय तथा अन्य संस्थाहरूमार्फत पनि व्यापक रूपमा प्रचार-प्रसार गर्ने ।
- च. विपद तयारी तथा अन्य आवश्यक विषयवस्तुका बारेमा विभिन्न सञ्चार माध्यम, सामाजिक सञ्जाल तथा उपलब्ध हुन सक्ने अन्य माध्यमहरूको उपयोग गरी सर्वसाधारण नागरिकसम्म पुऱ्याउने ।

४.२ आयोगबाट भएको कारबाही

नेपालको संविधानको धारा २७ र सूचनाको हकसम्बन्धी ऐन, २०६४ बमोजिम नागरिकले सार्वजनिक निकायमा सूचना माग गर्दा सूचना नपाएको कारणबाट राष्ट्रिय सूचना आयोगमा उजुरी परेको अवस्थामा छानवीन गर्दा प्रमाणित भएको अवस्थामा आयोगले सूचनाको हकसम्बन्धी ऐन, २०६४ को दफा ३२ बमोजिम कारबाही गर्ने गरेको छ । यस आर्थिक वर्षमा १ वटा सार्वजनिक निकायका प्रमुख तथा सूचना अधिकारीलाई कारबाही भएको छ ।

आयोगबाट हालसम्म भएका कारबाहीको विवरण **अनुसूची- ७** मा राखिएको छ । यसबाट सार्वजनिक निकायलाई नागरिकप्रति थप जिम्मेवार हुन र सूचनाको हकको कार्यान्वयन गर्न प्रेरित गरेको आयोगले विश्वास गरेको छ । यस आर्थिक वर्षमा भएका कारबाहीको छोटकरी विवरण तपसिलमा प्रस्तुत गरिएको छ ।

४.२.१ प्यारामाउण्ट बोर्डिङ स्कूल, रामघाट, कास्कीका कार्यालय प्रमुख, प्राचार्य, श्रीमान गुरूङ्गउपर भएको कारबाही :

कास्की जिल्ला, पोखरा म. पा.-१६, बाटुलेचौर निवासी यदुनाथ वज्जाराले प्यारामाउण्ट बोर्डिङ स्कूल, रामघाट, कास्की समक्ष सूचना माग गरेकोमा सूचना उपलब्ध नगराएकोले उपलब्ध गराई पाउँ भनी यस आयोग समक्ष मिति २०७९।०७।२० मा पुनरावेदन गरेको । उक्त पुनरावेदनको सम्बन्धमा यस आयोगबाट प्यारामाउण्ट बोर्डिङ स्कूल, रामघाट, कास्कीको नाममा सूचनाको हकसम्बन्धी ऐन, २०६४ को दफा १० को उपदफा (२) बमोजिम ७ (सात) दिनभित्र आयोग समक्ष लिखित व्यहोरा पठाउनु भनी मिति २०७९।०८।०८ मा आदेश भएको । आयोगको आदेश पश्चात प्यारामाउण्ट बोर्डिङ स्कूल, रामघाट, कास्कीले पुनरावेदकले सूचना माग गरी निवेदन दिएको नदेखिएको भनी मिति २०७९।०८।२९ को पत्रसाथ आयोग समक्ष लिखित जवाफ पेश गरेकोमा आयोगबाट सूचनाको हकसम्बन्धी ऐन, २०६४ को दफा १० को उपदफा (३) को खण्ड (क) अनुसार ७ (सात) दिनभित्र सूचना उपलब्ध गराउनु भनी मिति २०७९।०९।२५ मा आदेश भएको ।

आयोगको आदेश पश्चात पनि तोकिएको म्यादभित्र सूचना उपलब्ध नगराएको । आयोगबाट भएको आदेश पश्चात पनि विपक्षीले कुनै सूचना उपलब्ध नगराएकोले प्राचार्य, श्रीमान गुरूङ्ग, प्यारामाउण्ट बोर्डिङ स्कूल, रामघाट, कास्कीका नाममा सूचना उपलब्ध नगराए सूचनाको हकसम्बन्धी ऐन, २०६४ को दफा ३२ (१) बमोजिम कारबाही हुने व्यहोराको आदेश मिति २०७९।०५।०४ मा भएको ।

आयोगबाट भएको चेतावनी सहितको आदेश पश्चात पनि प्यारामाउण्ट बोर्डिङ स्कूल, रामघाट, कास्कीले कुनै जानकारी उपलब्ध गराएको नदेखिएकोले नागरिकको संविधानप्रदत्त हक र कानूनको व्यवस्थाबमोजिम माग गरिएको सूचना नदिने कार्यालय प्रमुख, प्राचार्य श्रीमान गुरूङ्गलाई सूचनाको हकसम्बन्धी ऐन, २०६४ को दफा ३२ बमोजिम रु १५,०००/- कारबाही गर्नु भनी २०८०।०६।१५ मा आदेश भएको ।

परिच्छेद- ५

आयोगबाट सम्पन्न भएका प्रबर्द्धनात्मक कार्य

५.१ पृष्ठभूमि

नेपालको संविधानको धारा २७ मा प्रत्येक नेपाली नागरिक समाजलाई आफ्नो वा सार्वजनिक सरोकारको कुनै पनि विषयको सूचना माग्ने र पाउने हकको व्यवस्था छ। संविधानले व्यवस्था गरेको सोही प्रावधानलाई सम्मान गर्दै सरकार तथा मातहतका सार्वजनिक निकायलाई खुला र पारदर्शी बनाई नागरिक समाजप्रति जवाफदेही बनाउन नेपालको संविधान, २०७२ को भाग ३ मा भएको मौलिक हक र कर्तव्यअन्तर्गत धारा २७ मा प्रत्येक नागरिक समाजलाई आफ्नो वा सार्वजनिक सरोकारको कुनै पनि विषयको सूचना माग्ने र पाउने हक हुनेछ भनी सूचना माग गर्ने र प्राप्त गर्ने नागरिक समाजको हकलाई संवैधानिकरूपमा व्यवस्था गरिएको छ।

राज्यका कामकारवाही लोकतान्त्रिक पद्धति अनुरूप खुल्ला र पारदर्शी बनाई नागरिक समाजप्रति जवाफदेही र जिम्मेवार बनाउन, सार्वजनिक निकायमा रहेको सार्वजनिक महत्वको सूचनामा आमनागरिक समाजको पहुँचलाई सरल र सहज बनाउन, राज्य र नागरिक समाजको हितमा प्रतिकूल असर पार्ने सम्बेदनशील सूचनाको संरक्षण गर्न र नागरिक समाजको सुसूचित हुने हकलाई संरक्षण र प्रचलन गराउनुका साथै संविधानमा व्यवस्था भएको सूचनाको हकसम्बन्धी प्रावधानलाई कार्यान्वयन गर्न व्यवस्थापिका संसद्बाट सूचनाको हकसम्बन्धी ऐन, २०६४ जारी गरिएको थियो।

सोही ऐनमा संवैधानिक रूपमा नागरिक समाजलाई प्रत्याभूत गरिएको सूचनाको हकको संरक्षण, सम्बर्द्धन र प्रचलन गर्ने प्रयोजनका लागि एक स्वतन्त्र राष्ट्रिय सूचना आयोग रहने व्यवस्था गरिएको छ। राष्ट्रिय सूचना आयोगबाट सूचनाको हकसम्बन्धी ऐन, २०६४ र सूचनाको हकसम्बन्धी नियमावली, २०६५ ले निर्धारण गरेका उद्देश्य तथा लक्ष्य प्राप्तिका लागि विविध कार्यहरू सम्पादन भएका छन्। यस परिच्छेदमा आयोगले आर्थिक वर्ष २०८०/०८१ मा सूचनाको हकको प्रचलन गर्न गराउन अन्तरक्रिया तथा प्रशिक्षणको माध्यमबाट गरिएका कार्यहरूलाई प्रस्तुत गरिएको छ। आर्थिक वर्ष २०८०/८१ मा सूचनाको हकसम्बन्धी अन्तर्क्रिया कार्यक्रमको तथ्याङ्क तालिका **अनुसूची- ८** मा राखिएको छ।

उद्देश्य:

- सूचनाको हकसम्बन्धी जनप्रतिनिधि, राष्ट्रसेवक कर्मचारी र आमनागरिक र समाजमा सचेतना फैलाउने।
- सार्वजनिक निकायका जिम्मेवार पदाधिकारीहरूलाई संविधानप्रदत्त नागरिक समाजको सूचनाको हकको सम्मान गर्न उत्प्रेरित गर्ने।
- सार्वजनिक निकायहरूलाई तीन/तीन महिनामा आ-आफ्नो निकायबाट सम्पादन भएका कार्यको विवरण सार्वजनिक गर्न प्रोत्साहित गर्ने।

- सार्वजनिक निकायमा सूचना अधिकारीको व्यवस्था गर्न आदेश दिने र तोकिएका सूचना अधिकारीलाई तालिम र अभिमुखीकरण कार्यक्रमहरूमार्फत सक्षम बनाई सूचना प्रवाहलाई सरल र सहज बनाउने ।
- सार्वजनिक निकायमा सूचना माग भएको विवरण छुट्टै अभिलेखमा राख्ने पद्धति विकास गरी एकरूपता अपनाउन प्रेरित गर्ने ।
- कानूनले तोकेकै अवधिभित्र माग भएको सूचना दिन जिम्मेवार पदाधिकारीहरूलाई उत्प्रेरित गर्ने र नागरिक समाजले पाउनु पर्ने सूचना नपाएमा उजुरी वा पुनरावेदन गर्ने निकायको बारेमा जानकारी दिने ।
- ऐनमा व्यवस्था भएको सूचनाको वर्गीकरण गरी दिनु पर्ने/नपर्ने सूचनाको जानकारी प्रदान गर्ने ।
- सूचनाको हकसम्बन्धी ऐन नियमको व्यवस्था र विश्वव्यापी प्रचलनबारे जानकारीमूलक सन्देश प्रवाह गर्ने गराउने । सार्वजनिक निकायलाई सुशासनयुक्त र पारदर्शी बनाउने हेतु नागरिक समाजलाई सूचना माग गर्न प्रेरित गर्ने ।

५.२ अन्तर्क्रिया तथा प्रशिक्षण कार्यक्रम

सूचनाको हकसम्बन्धी ऐन, २०६४ को दफा ११ को उपदफा (१) मा सूचनाको हकको संरक्षण, सम्बर्द्धन र प्रचलन गर्ने कार्यको लागि एक स्वतन्त्र राष्ट्रिय सूचना आयोग रहने व्यवस्था छ । यसरी आयोगलाई सूचनाको हकको संरक्षण, सम्बर्द्धन र प्रचलन गर्ने जिम्मेवारी प्राप्त भएबमोजिम आयोगले विभिन्न अन्तर्क्रिया तथा प्रशिक्षण कार्यक्रमहरू सञ्चालन गर्ने गरेको छ । बजेटको सीमितताले गर्दा पर्याप्त मात्रामा कार्यक्रम सञ्चालन गर्न नसकिएको भएता पनि सञ्चालन भएका कार्यक्रमहरूले सहभागीहरूलाई सूचनाको हक कार्यान्वयनमा प्रोत्साहित गरेको आयोगको ठहर छ । यस आर्थिक वर्षमा सार्वजनिक निकायका कार्यालय प्रमुख, सूचना अधिकारी, जनप्रतिनिधि, नागरिक समाज, सूचनाको हकका अभियन्ता, सञ्चारकर्मी तथा आमनागरिक गरी ६८० महिला र १५०१ पुरुष गरी २१८१ जनालाई अभिमुखीकरण गरिएको छ ।

५.२.१ जिल्लास्तरीय सूचनाको हकसम्बन्धी कार्यक्रम

क. भापा

राष्ट्रिय सूचना आयोगको नियमित वार्षिक कार्यक्रम अन्तर्गत २०८० भदौ २६ गते भापा जिल्लाको भद्रपुरस्थित जिल्ला समन्वय समितिको हलमा सूचनाको हक सम्बन्धी अन्तरक्रियात्मक कार्यक्रम सम्पन्न भयो । राष्ट्रिय सूचना आयोगका सूचना आयुक्त श्री रत्नप्रसाद मैनालीको अध्यक्षतामा भएको कार्यक्रममा जिल्ला समन्वय समिति भापाका प्रमुख श्री विश्वनाथ बराल, प्रमुख अतिथि तथा भद्रपुर नगरपालिका नगरप्रमुख श्री गणेश पोखरेल, प्रमुख जिल्ला अधिकारी श्री शिवराम पोखरेल, नेपाल पत्रकार महासंघ भापाका अध्यक्ष श्री एकराज गिरी अतिथि रहनु भएको थियो ।

नेपाल पत्रकार महासंघ भापाका अध्यक्ष श्री एकराज गिरीले सूचनाको हकको कार्यान्वयनमा यो अन्तरक्रियात्मक कार्यक्रमले महत्वपूर्ण भूमिका खेल्ने विश्वास व्यक्त गर्दै सूचनाको हकको कानून बनाउन र यसको कार्यान्वयनमा नेपाल पत्रकार महासंघले खेलेको भूमिकाको

चर्चा गर्नु भयो । पछिल्लो समय सूचना प्राप्त गर्न सहज हुँदै गएको अनुभूति भएको उल्लेख गर्दै अध्यक्ष गिरीले सूचनाको हकको प्रभावकारी कार्यान्वयनका लागि आयोगसँग सहकार्यका लागि नेपाल पत्रकार महासंघ सदैव तत्पर रहेको बताउनु भयो ।

प्रमुख जिल्ला अधिकारी श्री शिवराम पोखरेलले सूचनाको हक नागरिकलाई सशक्तीकरण गर्ने भरपर्दो माध्यम रहेको उल्लेख गर्दै सूचनाको हकसँगै गोपनीयताको हकलाई पनि ख्याल गरेर सूचना प्रवाहलाई व्यवस्थित बनाउनु पर्नेमा जोड दिनु भयो ।

भद्रपुर नगरपालिकाका नगर प्रमुख श्री गणेश प्रसाद पोखरेलले आयोगद्वारा आयोजित सूचनाको हकसम्बन्धी कार्यक्रमले हौसला प्रदान गरेको धारणा व्यक्त गर्दै स्थानीय तह नागरिकसँग प्रत्यक्ष सरोकार राख्ने निकाय भएकाले त्यहाँ नागरिकले सूचना बढी माग गर्नु स्वाभाविक भएको बताउनु भयो ।

जिल्ला समन्वय समिति भापाका प्रमुख श्री विश्वनाथ बरालले सूचनाको हकसम्बन्धी कार्यक्रमले जिल्लास्तरमा सूचनाको हकको कार्यान्वयनमा मद्दत पुग्ने उल्लेख गर्दै कार्यक्रमका लागि भापा जिल्ला समन्वय समितिको हललाई रोजेकोमा आयोगलाई धन्यवादका साथ कार्यक्रम सफलताको शुभकामना व्यक्त गर्नु भयो ।

कार्यक्रममा सञ्चारकर्मी श्री प्रदीप परियारले सूचनाको हकलाई नागरिक तहसम्म पुर्याउन आयोगले पहल गर्नु पर्ने सुझाव राख्दै सार्वजनिक निकायले तोक नलगाई सूचना माग गरेको निवेदन दर्ता गर्न नमानेकोले त्यसउपर आयोगले के गर्छ ? भन्ने जिज्ञासा राख्नु भयो । सूचना पत्रकारले मात्र माग गर्ने हो कि भन्ने भ्रम रहेकोले यस विषयमा प्रष्टता आवश्यक रहेको सुझाव परियारले राख्नु भयो ।

सञ्चारकर्मी श्री मोहन काप्रीले माग गरेको सूचना तत्काल नपाए त्यसको अर्थ नहुने बताउँदै सूचना प्रवाहलाई छिटोछरितो बनाउन कानुन परिमार्जन गर्नु पर्ने सुझाव राख्नु भयो ।

इलाका प्रशासन कार्यालय गौरीगञ्जका कार्यालय प्रमुख श्री चुडामणि अमगाईंले सूचनादाताको क्षमता अभिवृद्धि गर्नुपर्ने, पूर्वाधार, प्रणाली, स्रोतसाधन डिजिटल स्टोरेजलाई व्यवस्थित बनाउन सकेमात्र सूचना प्रवाह सहज हुनेमा जोड दिँदै अमूर्त प्रकारले सूचना माग हुने गरेको बताउनु भयो ।

सञ्चारकर्मी श्री अम्बिका भण्डारीले स्थानीय निकायले सूचना सङ्कलनलाई व्यवस्थित बनाउन नसकेको तथा प्रत्येक ३/३ महिनामा गर्नुपर्ने धारणा व्यक्त गर्दै स्वतः प्रकाशन नगरे कस्तो कारवाही हुन्छ भन्ने जिज्ञासा राख्नु भयो ।

दमक नगरपालिकाका सूचना अधिकारी श्री समीप चुडालले कति सूचना माग भए र कति सूचना दिइयो भन्ने विषयलाई व्यवस्थित बनाउन सूचना आयोगले आधुनिक प्रविधिको प्रयोग गर्नु पर्ने सुझाव दिनु भयो ।

भापा गाउँपालिकाका सूचना अधिकारी श्री पूर्णचन्द्र मैनालीले सार्वजनिक निकायमा छुट्टै सूचना शाखाको व्यवस्था गर्नु पर्ने बताउँदै सूचना अधिकारीको पनि छुट्टै सेवा समूह बनाउन सके सूचनाको हक कार्यान्वयन सहज हुने विचार व्यक्त गर्नु भयो ।

भद्रपुर नगरपालिकाका सूचना अधिकारी श्री नेत्रप्रसाद पोखरेलले सूचना वर्गीकरण हुनु पर्ने धारणा व्यक्त गर्दै छुट्टै प्रयोजनका लागि सूचना माग गरेर सामाजिक सञ्जालमा राख्न मिल्छ कि मिल्दैन भन्ने जिज्ञासा राख्नु भयो ।

मेचीनगर नगरपालिकाका प्रमुख प्रशासकीय श्री अधिकृत महेश पराजुलीले समयमै स्वतः प्रकाशन भए सूचना प्रवाहको क्षेत्रमा धेरै समस्या हल हुने धारणा राख्नु हुँदै सूचना मागकर्ताबाट सूचना माग गर्दा उल्लेख गरिएको प्रयोजन सही हो कि होइन कसरी निक्क्यौल गर्ने भन्ने जिज्ञासा राख्नु भएको थियो ।

कार्यक्रममा जिल्ला समन्वय समिति झापाका श्री गणेश चापागाउँ, सञ्चारकर्मी श्री चिरञ्जीवी घिमिरे, अभियन्ताहरू श्री लक्ष्मण बस्नेत, श्री ईश्वरा कँडेल तिवारीलगायतबाट सुझावसहित जिज्ञासा राखिएका थिए ।

सहभागीबाट राखिएको जिज्ञासाको जवाफ दिँदै सूचना आयुक्त श्री रत्नप्रसाद मैनालीले सूचना अधिकारीलाई सूचनामा पहुँच दिने जिम्मेवारी कार्यालय प्रमुखको रहेको बताउनु भयो ।

नेपालको संविधानले सूचना माग गर्ने प्राप्त गर्ने अधिकार नेपाली नागरिकलाई मात्र दिएको र विदेशी नागरिकलाई नेपालको संविधान र कानूनले सूचना माग गर्न र प्राप्त गर्ने अधिकार नदिएको प्रसङ्ग उल्लेख गर्दै सूचना आयुक्त मैनालीले संविधानले मौलिक हकका रूपमा सुनिश्चित गरेको सूचना माग गर्ने र प्राप्त गर्ने नागरिकको अधिकारलाई भ्रण्णटका रूपमा नलिन आग्रह गर्नु भयो ।

कार्यक्रममा सूचनाको हकको प्रयोगबाट सुशासनमा पुगेका राष्ट्रिय तथा अन्तर्राष्ट्रिय घटना-प्रसङ्गसहित सूचनाको हकको व्यावहारिक प्रयोगबारे सूचना आयुक्त मैनालीले र सूचनाको हकसम्बन्धी कानुनी व्यवस्थाबारे आयोगका उपसचिव रामप्रसाद ढकालले कार्यपत्र प्रस्तुत गर्नु भएको कार्यक्रम आयोगका लेखा अधिकृत श्री शर्मिला सुवेदीले सञ्चालन गर्नु भएको थियो । सहभागीको सक्रिय सहभागितासहित भव्य रूपमा सम्पन्न सो अन्तरक्रियात्मक कार्यक्रममा २७ जना पुरुष र ८१ जना महिला गरि १ सय ८ जनाको उपस्थिति रहेको थियो ।

ख. सोलुखुम्बु

राष्ट्रिय सूचना आयोगद्वारा सूचनाको हक सम्बन्धी जिल्लास्तरीय अन्तरक्रिया कार्यक्रम मिति २०८१ मंसिर २६ गते सोलुखुम्बुमा आयोजना गरिएको थियो । जिल्ला स्थित कार्यालयका कार्यालय प्रमुख, सूचना अधिकारी लगायत सग सूचनाको हक सम्बन्धी अन्तरक्रिया कार्यक्रम सोलुदुधकुण्ड नगरपालिका, सोलुखुम्बुमा सम्पन्न भएको थियो । राष्ट्रियगानबाट शुरु भएको उक्त कार्यक्रमको अध्यक्षता आयोगका प्रमुख सूचना आयुक्त श्री महेन्द्रमान गुरुङ्गले गर्नुभएको थियो भने सोलुदुधकुण्ड नगरपालिका, सोलुखुम्बुका नगर प्रमुख एवम् कार्यक्रमका प्रमुख अतिथि श्री नाम्गेल जाङ्बु शेर्पाले कार्यक्रमको व्यानर पढेर कार्यक्रमको औपचारिक शुभारम्भ गर्नुभएको थियो । आयोगका तर्फबाट आयोगका सचिव श्री होम प्रसाद लुँइटेल नेपालमा सूचनाको हकका सन्दर्भमा कार्यपत्र प्रस्तुत गर्नुभएको थियो । उक्त कार्यक्रमलाई सूचना आयोगका शाखा अधिकृत श्री डिल्लीराम भट्टले सञ्चालन गर्नुभएको थियो भने आयोगका उपसचिव श्री सन्तोष कुमार दाहालले स्वागत

मन्तव्य र कार्यक्रमको उद्देश्य माथि प्रकाश पार्नुभएको थियो । सोलुखुम्बु जिल्लाका निमित्त प्रमुख जिल्ला अधिकारी श्री सरोज अर्याल लगायतले मन्तव्य राख्नु भएको थियो । अन्तरक्रिया कार्यक्रममा आयोगका सचिव श्री होम प्रसाद लुइटेले कार्यपत्र प्रस्तुतीकरणका क्रममा सूचनाको हकको संवैधानिक र कानूनी आधार, सार्वजनिक निकायको दायित्व, सूचना अधिकारीको व्यवस्था, सूचनाको हकका विषयमा उजुरी दिने प्रक्रिया र पुनरावेदको व्यवस्था, सूचनाको संरक्षण गर्नुपर्ने र यसको दुरुपयोग गर्दा भोग्नु पर्ने कारवाही त्यस्तै दिनुपर्ने सूचना नदिएका कारण भोग्नु पर्ने सँजाय र क्षतिपूर्ती समेतको व्यवस्थाका बारेमा सविस्तार बताउनु भएको थियो । कार्यक्रममा उठेका प्रश्न तथा जिज्ञासाको जवाफ दिने क्रममा राष्ट्रिय सूचना आयोगका प्रमुख सूचना आयुक्त श्री महेन्द्रमान गुरुङले सूचनाको हक सम्बन्धी अन्तरक्रिया कार्यक्रममा उठेका जिज्ञासाको जवाफ दिदै कार्यक्रमको समापन गर्नु भएको थियो । सूचनाको हक सम्बन्धी व्यवस्थाको उचित अभ्यासले सुशासन ल्याउन मद्दत पुग्ने भएकोले माग पक्षद्वारा माग गरिएका कुनै पनि सूचनाहरू दिन आनाकानी गर्न नहुने । सूचना व्यवस्थित गरेर अभिलेख राख्नु पर्ने तथा स्वतः प्रकाशन अनिवार्य गर्ने गर्दा सूचनाको हकका विषयमा जनचेतना अभिवृद्धि भई सुशासन कायम गर्न मद्दत पुग्ने विचार व्यक्त गर्नुभयो । यस अन्तरक्रिया कार्यक्रममा महिला १०, पुरुष ६२ गरी ७२ जनाको उपस्थिति रहेको थियो ।

ग. बागलुङ

मिति २०८०।०९।२२ गते जिल्ला समन्वय समितिको सभाहल बागलुङमा सरकारी कार्यालयका कार्यालय प्रमुख, सूचना अधिकारी, सञ्चारकर्मी, एवम् सूचनाको हकका अभियन्ताहरू लगायतको उपस्थितिमा आयोजित सूचनाको हकसम्बन्धी अन्तरक्रिया कार्यक्रम सम्पन्न भएको थियो । राष्ट्रिय गानबाट शुरु भएको उक्त कार्यक्रममा कार्यक्रमका प्रमुख अतिथि जिल्ला समन्वय समिति बागलुङका प्रमुख श्री अमर बहादुर थापाले व्यानर पढेर कार्यक्रमको औपचारिक शुभारम्भ गर्नुभएको थियो । आयोगका तर्फबाट सूचना आयुक्त श्री कमला ओली थापाले सूचनाको हक कार्यान्वयनमा सार्वजनिक निकायको दायित्व र कानूनी प्रावधानका बारेमा कार्यपत्र प्रस्तुत गर्नु भएको थियो भने आयोगका सचिव श्री होम प्रसाद लुइटेले सूचनाको हकको विषयमा कार्यपत्र प्रस्तुत गर्नु भएको थियो । उक्त कार्यक्रमलाई सूचना आयोगका शाखा अधिकृत श्री हरिहर कार्कीले सञ्चालन गर्नुभएको थियो भने आयोगका उपसचिव श्री सुदर्शन ढकालले स्वागत मन्तव्य र कार्यक्रमको उद्देश्य माथि प्रकाश पार्नुभएको थियो । आयोगका उपसचिव श्री सुदर्शन ढकालले कार्यक्रममा स्वागत मन्तव्य र उद्देश्य माथि प्रकाश पाउँदै जिल्ला स्थित सार्वजनिक निकायका कार्यालय प्रमुख, सूचना अधिकारी र आम सरोकारवालाहरूलाई सूचनाको हक सम्बन्धी विषयमा जानकारी गराउनु, निजहरूले निर्वाह गर्नुपर्ने विषयमा जनचेतना जगाउनु, सूचनाको हक सम्बन्धी विषयमा उत्पन्न भएका द्विविधाहरूलाई एउटै थलोबाट सम्बोधन गर्नु आदि कार्यक्रमको उद्देश्य रहेको बताउनु भएको थियो । आयोगका सूचना आयुक्त श्री कमला ओली र सचिव श्री होम प्रसाद लुइटेले छुट्टाछुट्टै कार्यपत्र प्रस्तुत गर्दै सूचनाको हक, यसको कानूनी व्यवस्था, सार्वजनिक निकायहरूमा सूचना अधिकारीको व्यवस्था, उजुरी र पुनरावेदनको व्यवस्था, सूचनाको संरक्षण गर्नुपर्ने र यसको दुरुपयोग गर्दा भोग्नु पर्ने कारवाही सँजाय र क्षतिपूर्ती आदिका बारेमा बताउँदै सूचनाको हकसम्बन्धी ऐन २०६४ ले सार्वजनिक निकायलाई जिम्मेवार र जवाफदेही बनाउँदै पारदर्शिता र सुशासनको

परिकल्पना गरेको कुरा प्रष्ट पार्दै ऐनले सार्वजनिक निकायको जिम्मेवारीलाई सम्बन्धित कार्यालयका प्रमुखको जिम्मेवारीका रूपमा परिभाषित गरेको र सूचनाको हकसम्बन्धी ऐन तथा नियमावलीमा भएको व्यवस्था, सूचना अधिकारी तोक्ने विषय, स्वतः प्रकाशन गर्नुपर्ने विषय, सूचना माग गर्दा सूचना दिनुपर्ने विषय, सार्वजनिक निकायको दायित्वको विषय, आयोगले गरेका आदेशहरूको कार्यान्वयन सम्बन्धी विषय र यसको राष्ट्रिय तथा अन्तराष्ट्रिय पृष्ठभूमिका वारेमा समेत प्रकाश पार्नुभएको थियो । कार्यक्रममा सूचनाको हकका विषयमा सहभागीहरूले जिज्ञासा राख्नुका साथै यस्ता कार्यक्रमबाट सूचनाको हकको कार्यान्वयनमा सहजता आउने बताएका थिए । कार्यक्रमका प्रमुख अतिथि जिल्ला समन्वय समिति बागलुङका प्रमुख श्री अमर बहादुर थापाले यस किसिमको अन्तरक्रिया कार्यक्रमले जिल्लामा रहेका सार्वजनिक निकायमा काम गर्ने राष्ट्रसेवक र सम्बन्धित सरोकारवालाहरूलाई त्यसका वारेमा जानकारी हुने र आगामी दिनमा सूचना मागकर्ता र आपूर्तिकर्ता बीच आउने समस्यामा न्यूनीकरण हुने, सूचना दिनका लागि सूचना अधिकारीहरू उत्साहित हुने र मागकर्ताले पनि आफूलाई आवश्यक पर्ने सूचना प्रयोजन सहित खुलाएर माग्ने अभ्यासमा सहजता उत्पन्न हुने र सूचनाको हक लोकतन्त्र बलियो बनाउने आधार हो भन्नु भएको थियो । कार्यक्रमका अध्यक्ष एवम् सूचना आयुक्त श्री कमला ओली थापाले सहभागीहरूबाट उठेका जिज्ञासा एवम् सवालहरूको जवाफ दिनु हुँदै उपस्थित सहभागीहरूलाई धन्यवाद दिदै कार्यक्रम समापन गर्नुभएको थियो । यस अन्तरक्रिया कार्यक्रममा महिला १०, पुरुष ७५ गरी ८५ जनाको उपस्थिति रहेको थियो ।

घ. कास्की

कास्की जिल्लाका कार्यालय प्रमुख, सूचना अधिकारी, सञ्चारकर्मी एवम् सरोकारवालाहरूसँग मिति २०८० माघ १७ गते जिल्ला समन्वय समितिको सभाहलमा सूचनाको हकसम्बन्धी अन्तरक्रिया कार्यक्रम सम्पन्न भएको छ । जिल्ला समन्वय समितिका प्रमुख श्री लिलाधर पौडेलको प्रमुख आतिथ्यतामा सम्पन्न भएको उक्त कार्यक्रमको अध्यक्षता सूचना आयुक्त श्री रत्नप्रसाद मैनालीले गर्नु भएको थियो भने अतिथिका रूपमा जिल्ला प्रशासन कार्यालय कास्कीका प्रमुख जिल्ला अधिकारी श्री वासुदेव घिमिरे, जिल्ला समन्वय समितिका उपप्रमुख श्री सरिता माल, पोखरा महानगरपालिका कास्कीका प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत श्री श्यामकृष्ण थापा, नेपाल पत्रकार महासंघ कास्कीका अध्यक्ष श्री विमला भण्डारी, सूचनाको हकका लागि राष्ट्रिय महासंघ गण्डकी प्रदेशका अध्यक्ष श्री यदुनाथ बज्जारा र सूचनाको हक समन्वय केन्द्रका केन्द्रीय अध्यक्ष श्री दीपक आचार्य रहनु भएको थियो । उपसचिव श्री सुदर्शन ढकालले स्वागत मन्तव्य सहित कार्यक्रमको औचित्य माथि प्रकाश पार्नु भएको उक्त कार्यक्रमलाई आयोगका शाखा अधिकृत श्री हरिहर कार्कीले सञ्चालन गर्नु भएको थियो । कार्यक्रममा आयोगका सूचना आयुक्त श्री रत्नप्रसाद मैनालीद्वारा सूचनाको हकको व्यवहारिक प्रयोग विषयमा र आयोगका सचिव श्री होमप्रसाद लुईटेलद्वारा सूचनाको हकको कार्यान्वयनमा कानूनी तथा पुनरावेदन सम्बन्धी व्यवस्था विषयमा कार्यपत्र प्रस्तुती गर्नुभएको थियो । कार्यक्रममा नेपाल पत्रकार महासंघ कास्कीका जिल्ला अध्यक्ष श्री विमला भण्डारीले सूचनाको हक महत्वपूर्ण हक भएको आफूहरूले सूचनाको हकका विषयमा गण्डकी प्रदेशलाई अन्य प्रदेशको तुलनामा धेरै अगाडि बढाउन चाहेको, हामीले प्रवाह गर्ने सहि सूचनाले देशलाई समृद्ध बनाउन मद्दत पुग्ने भन्नु हुँदै

उहाँले सूचना प्रविधिलई मजबुत बनाएर लैजान सके पारदर्शिता र सुशासन कायम गर्न मद्दत पुग्ने बताउनु भएको थियो ।

कार्यक्रमका अतिथि एवम् कास्की जिल्लाका प्रमुख जिल्ला अधिकारी श्री बासुदेव घिमिरेले सूचनाको हक नागरिकको थाहा पाउने हक हो भन्दै वेबसाइटमा हरेक सूचनाहरू अद्यावधिक गरी राखिने गरेको र यदि नगरेको भए नियमित गरी राख्न आग्रह गर्नुभयो हामीहरूले कसैले पनि सूचना नपाएको भनेर कुनै पनि नागरिकको गुनासो आउन दिन नहुने भन्नुभयो । सूचनाको हकका लागि राष्ट्रिय महासंघका संस्थापक उपाध्यक्ष, सूचनाको हक समन्वय केन्द्रका केन्द्रीय अध्यक्ष श्री दिपक आचार्यले सूचना वर्गीकरण नगरिएको कारण सूचनाको हक सम्बन्धी ऐनमा दिन नमिल्ने भनी उल्लेख गरिए बाहेकका सबै सूचना दिन मिल्ने भन्नुभयो त्यस्तै सूचनाको हकका लागि राष्ट्रिय महासंघ गण्डकी प्रदेशका अध्यक्ष श्री यदुनाथ बज्राराले राष्ट्रिय सूचना आयोगले अभियन्ता, सूचना दाता र आयोग तीन पक्षलाई एकै ठाउँमा भेला पारेर यस किसिमको कार्यक्रमको आयोजना गरेर ज्यादै सहायीय कार्य गरेको भन्नुहुँदै सूचना मागदा सूचना मागकर्ताहरूलाई विभिन्न आरोप समेत लाग्ने गरेकोले त्यस किसिमका आरोपहरूबाट मुक्त हुन जरुरी रहेको भनाइ राख्नुभयो । कार्यक्रमका प्रमुख अतिथि एवम् जिल्ला समन्वय समिति पाल्पाका प्रमुख श्री लिलाधर पौडेलले सूचनाको हकले पारदर्शिता र सुशासन कायम हुने, उहाँले सूचनाको हक लोकतन्त्रको गहना भएकोले यसलाई बलियो बनाउन मागकर्ताले सार्वजनिक सरोकारका विषयमा सूचना माग्नै नपर्ने गरी सार्वजनिक निकायले सूचना उपलब्ध गराउनुपर्ने भनाइ समेत व्यक्त गर्नुभयो । देशमा हामीले चाहे जस्तो सुशासन कायम हुन सूचनाको हकले महत्वपूर्ण भूमिका खेल्ने भएकोले सार्वजनिक निकायका पदाधिकारी र जनप्रतिनिधिहरूले असल नियतले कायम गर्ने हो भने देश सुशासन र समृद्ध हुन धेरै समय नलान्ने विचार व्यक्त गर्नुभएको थियो । कार्यक्रमको अन्तमा सूचना आयुक्त श्री रत्नप्रसाद मैनालीले कार्यक्रममा उठेका जिज्ञासा र सवालहरूको जवाफ दिँदै सूचनाको हक सम्बन्धी कार्यक्रम राख्ने अवसर प्रदान गरि त्यसका लागि आवश्यक समन्वय र सहजीकरण गरेकोमा प्रमुख जिल्ला अधिकारी श्री बासुदेव घिमिरे लगायत कास्की जिल्ला स्थित कार्यालय प्रमुख एवम् सूचना अधिकारीहरूलाई धन्यवाद दिँदै सहभागीहरूबाट उठेका जिज्ञासा एवम् सवालहरूको जवाफ समेत दिनुहुँदै सबैलाई धन्यवाद व्यक्त गर्दै कार्यक्रम समापन गर्नुभएको थियो । यस अन्तरक्रिया कार्यक्रममा महिला १३, पुरुष ९९ गरी ११२ जनाको उपस्थिति रहेको थियो ।

ड. दाङ

जिल्ला स्थित कार्यलयका कार्यालय प्रमुख, सूचना अधिकारी लगायतसँग सूचनाको हकसम्बन्धी अन्तरक्रिया मिति २०८०।१०।२८ गते जिल्ला समन्वय समितिको सभाहल, दाङमा सम्पन्न भएको थियो । उक्त कार्यक्रममा प्रमुख अतिथि जिल्ला समन्वय समितिका प्रमुख श्री नित्यानन्द शर्मा, अतिथिहरू घोराही उपमहानगरपालिकाका प्रमुख श्री नरुलाल चौधरी, प्रमुख जिल्ला अधिकारी श्री राम बन्धु सुवेदी, घोराही उपमहानगरपालिकाका प्रमुख प्रशासकिय अधिकृत श्री ऋषिराम के. सी. हुनुहुन्थ्यो । कार्यक्रमको अध्यक्षता प्रमुख सूचना आयुक्त श्री महेन्द्रमान गुरुङ्गले गर्नु भएको थियो । उक्त कार्यक्रममा कार्यपत्र प्रस्तुत राष्ट्रिय सूचना आयोगका सचिव श्री होमप्रसाद लुइटेलले गर्नु भएको थियो । उक्त कार्यक्रममा स्वागत मन्तव्य राष्ट्रिय सूचना आयोगका शाखा अधिकृत श्री डिल्लीराम भट्टले गर्नु भएको थियो भने राष्ट्रिय सूचना आयोगका शाखा अधिकृत श्री जीवन कुँवरले

कार्यक्रमको सञ्चालन गर्नु भएको थियो । कार्यक्रममा जिल्ला प्रशासन कार्यालयका प्रमुख जिल्ला अधिकारी श्री राम बन्धु सुवेदीले मन्तव्य राख्दै सूचनाको हकलाई कार्यान्वयन गर्ने र प्रत्येक सूचनाहरू सरोकारवालाहरू समक्ष पुर्याउने विषयमा जिल्ला प्रशासन कार्यालयले काम गरिरहेको । सूचनाहरू सकेसम्म छिटो छरितो र सर्वसुलभ ढङ्गबाट आम नागरिकको तहसम्म पुर्याउन जिल्ला प्रशासन कार्यालय क्रियाशिल रहेको । कार्यालय प्रमुखको बैठक नियमित राख्ने गरिएको, वेबसाइट सामाजिक सञ्जाल अपडेट गर्ने गरिएको र नागरिकको निरासालाई आशा जगाउने गरी सार्वजनिक निकायहरूले काम कारवाही गर्नुपर्ने विचार व्यक्त गर्नुभयो । प्रमुख अतिथि जिल्ला समन्वय समितिका प्रमुख श्री नित्यानन्द शर्माले मन्तव्य राख्दै नेपालको संविधानको मौलिक हकको रूपमा रहेको सूचनाको हक महत्त्वपूर्ण अधिकार हो । यसले सुशासनलाई बलियो बनाउछ । सूचनाको हकको कार्यान्वयनको लागि सूचना अधिकारी तोकने र ३/३ महिनामा स्वतः प्रकाशन गर्नुपर्ने विचार व्यक्त गर्नुभयो । यस कार्यक्रमबाट सूचनाको हक सम्बन्धी कानूनको जानकारी भएको विचार व्यक्त गर्नुहुँदै सूचनाको हक सम्बन्धी अन्तरक्रिया कार्यक्रम दाङ जिल्लामा संचालन गरेकोमा आयोग प्रति आभार व्यक्त गर्नु भयो । प्रमुख सूचना आयुक्त श्री महेन्द्रमान गुरुङले समापन मन्तव्य राख्दै सूचनाको हक लोकतन्त्रको आधार हो । अर्थपूर्ण सहभागितामा नै सूचनाको हकको प्रभावकारी कार्यान्वयन हुन्छ । संबैधानिक अधिकारको रूपमा रहेको सूचनाको हक नेपाली नागरिकको लागि सुरक्षित गरिएको अधिकार हो । जनप्रतिनिधि न्यायाधिश कर्मचारी, आम नागरिक लगायतबाट आयोगमा पुनरावेदन आउने गरेको भनाइ राख्नुभयो । सो क्रममा प्रमुख सूचना आयुक्तले सूचनाको हक सम्बन्धी व्यवस्थाको उचित अभ्यासले सुशासन ल्याउन मद्दत पुग्ने भएकोले माग पक्षद्वारा माग गरिएका कुनै पनि सूचनाहरू दिन आनाकानी गर्न नहुने, सूचना व्यवस्थित गरेर अभिलेख राख्नुपर्ने, स्वतःप्रकाशन अनिवार्य गर्नुपर्ने र यसो गरेमा सूचनाको हकका विषयमा जनचेतना अभिवृद्धि भई सुशासन कायम गर्न मद्दत पुग्ने विचार व्यक्त गर्नुभयो । राष्ट्रिय सूचना आयोगका प्रमुख सूचना आयुक्त श्री महेन्द्रमान गुरुङले सूचनाको हकसम्बन्धी अन्तरक्रिया कार्यक्रममा उठेका जिज्ञासाको जवाफ दिँदै कार्यक्रमको समापन गर्नु भएको थियो । यस अन्तरक्रिया कार्यक्रममा महिला १३ पुरुष १११ गरी १२४ जनाको उपस्थिति रहेको थियो ।

च. गुल्मी

सरकारी कार्यालयका कार्यालय प्रमुख, सूचना अधिकारी, सञ्चारकर्मी, एवम् सूचनाको हकका अभियन्ताहरू लगायत संग आयोजित सूचनाको हक सम्बन्धी अन्तरक्रिया कार्यक्रम मिति २०८०।११।३० गते जिल्ला प्रशासन कार्यालय गुल्मीको सभाहलमा सम्पन्न गरिएको थियो । राष्ट्रियगानबाट शुरु भएको उक्त कार्यक्रमको अध्यक्षता सूचना आयुक्त श्री कमला ओली थापाले गर्नु भएको थियो । कार्यक्रमका प्रमुख अतिथि रेसुङ्गा नगरपालिकाका उपप्रमुख श्री अमृता देवी कुँवरले व्यानर पढेर कार्यक्रमको औपचारिक शुभारम्भ गर्नुभएको थियो । आयोगका सचिव श्री होम प्रसाद लुईटेलले सूचनाको हकको विषयमा कार्यपत्र प्रस्तुत गर्नुभएको थियो । उक्त कार्यक्रमलाई सूचना आयोगका शाखा अधिकृत श्री जीवन कुँवरले सञ्चालन गर्नु भएको थियो भने आयोगका उपसचिव श्री सन्तोष कुमार दाहालले स्वागत मन्तव्य र कार्यक्रमको उद्देश्य माथि प्रकाश पार्नुभएको थियो । उक्त कार्यक्रममा जिल्लास्थित सरकारी कार्यालयका कार्यालय प्रमुखहरू जिल्ला स्थित सरकारी कार्यालयका

सूचना अधिकारीहरू, जिल्लास्थित सुरक्षा निकायका प्रमुख तथा प्रतिनिधिहरू, सञ्चारकर्मी एवम् सूचनाको हकका अभियन्ताहरूको सहभागिता रहेको थियो ।

आयोगका उपसचिव श्री सन्तोष कुमार दाहालले कार्यक्रममा स्वागत मन्तव्य र उद्देश्य माथि प्रकाश पार्दै कुनै पनि सूचना माथिको सहज पहुँच नै सूचनाको हक हो भन्दै मानवलाई प्रत्याभुत गरिएका अधिकारहरू मध्ये सूचनाको हक सर्वश्रेष्ठ अधिकारका भएको र यसलाई नेपालको संविधानको धारा २७ मा व्यवस्था गरिएको, प्रत्येक नागरिकलाई आफ्नो वा सार्वजनिक सरोकारको कुनै पनि विषयको सूचना माग्ने वा पाउने हक हुनेछ भनी मौलिक हकका रुपमा समेत उल्लेख गरिएको बताउनु भयो । सूचनाको हकको प्रभावकारी कार्यान्वयनबाट मात्र देशमा सुशासन कायम हुने भएकाले राष्ट्रिय सूचना आयोगले आफूलाई प्राप्त सार्वजनिक निकायहरूलाई विभिन्न आदेश दिन सक्ने अधिकारको प्रयोग गर्दै संघीय मन्त्रालयका सचिवहरू, सातवटै प्रदेशका सातै मन्त्रालयका सचिवहरू र ७५३ वटै स्थानीय तहका प्रमुख प्रशासकीय अधिकृतहरूलाई सूचना अधिकारी नियुक्ति गर्न, तीन/तीन महिनामा स्वतः प्रकाशन गर्न, सूचना दिएको र दिन इन्कार गरिएको विवरण आयोगमा पठाउनु, सूचना माग र प्रवाह सम्बन्धी अलग्गै अभिलेख राख्न समेत आदेश जारी गरेको कुरा कार्यक्रमका सहभागीहरूलाई बताउनु भयो । यस क्रममा आयोगले आयोगमा दर्ता भएका उजुरी, निवेदन र पुनरावेदनमा फैसला तथा आदेश गर्ने, त्यस्तै आयोगले आफ्नो स्थापना काल देखि नै सूचनाको हक सम्बन्धी प्रवर्द्धनात्मक कार्यक्रम, अनुगमन, प्रशिक्षण लगायतका कार्य गरी सूचनाको हकलाई संरक्षण र प्रचलन गर्ने कार्य गर्दै आएको कुरा समेत व्यक्त गर्नुभयो । कार्यक्रमका प्रमुख अतिथि रेसुगां नगरपालिकाका उपप्रमुख अमृता देवी कुँवरले सूचनाको हक सम्बन्धी अन्तरक्रिया कार्यक्रम जिल्लामा आयोजना गरेर जिल्लामा रहेका सार्वजनिक निकायमा काम गर्ने राष्ट्रसेवक र सम्बन्धित सरोकारवालाहरूलाई त्यसका बारेमा जानकारी हुने र आगामी दिनमा सूचना मागकर्ता र आपूर्तिकर्ता बीच आउने समस्यामा न्यूनीकरण हुने, सूचना दिनका लागि सूचना अधिकारीहरू उत्साहित हुने र मागकर्ताले पनि आफूलाई आवश्यक पर्ने सूचना प्रयोजन सहित खुलाएर माग्ने अभ्यासमा सहजता उत्पन्न हुने भनाइ राख्नु भयो । उहाँले उक्त कार्यक्रम आयोजना गरेकोमा आयोग प्रति धन्यवाद प्रकट समेत गर्नु भएको थियो । कार्यक्रमका अध्यक्ष एवम् सूचना आयुक्त श्री कमला ओली थापाले जिल्ला स्थित कार्यालय प्रमुख एवम् सूचना अधिकारीहरूलाई कार्यक्रममा उपस्थित भई सक्रिय सहभागिता जनाइदिनु भएकोमा धन्यवाद दिदै सहभागीहरूबाट उठेका जिज्ञासा एवम् प्रश्नहरूको जवाफ पनि दिदै सूचना सहज रुपमा प्राप्त गर्न नसकेको विषयमा आयोगमा उजुरी आउने गरेको र सूचना जस्तो स्वरुपमा वा ढाँचामा माग्यो सोही ढाँचामा सूचना मागकर्तालाई सूचना दिनु सूचना अधिकारीको दायित्व हुने भनाइ राख्नु भएको थियो । अन्तमा सूचना आयुक्त श्री कमला ओली थापाले सूचनाको हक सम्बन्धी कार्यक्रम राख्ने अवसर प्रदान गरि त्यसका लागि आवश्यक समन्वय र सहजीकरण गरेकोमा जिल्ला प्रशासन कार्यालयलाई कार्यक्रमका लागि हल र प्रमुख अतिथिका रुपमा कार्यक्रममा उपस्थित भइदिनु भएकोमा रेसुगां नगरपालिकाका उपप्रमुख श्री अमृता देवी कुँवर प्रति हार्दिक धन्यवाद व्यक्त गर्नुभयो । आयोगले सूचनाको हकका सम्बन्धमा गरेका फैसला एवम् कार्यहरूका बारेमा समेत सविस्तार भनाइ राख्दै अन्तरक्रिया कार्यक्रममा सहभागी भएर कार्यक्रम सफल पार्न सहयोग

पुन्याउने सबैलाई धन्यवाद व्यक्त गर्दै कार्यक्रम समापन गर्नुभएको थियो यस अन्तरक्रिया कार्यक्रममा महिला ७ पुरुष १०३ गरी १११ जनाको उपस्थिति रहेको थियो ।

छ. सिन्धुली

सूचनाको हकसम्बन्धी अन्तरक्रिया कार्यक्रम मिति २०८१।०३।१६ गते जिल्ला प्रशासन कार्यालयको सभाहल, सिन्धुलीको सभाहलमा सञ्चालन भएको थियो । जिल्ला समन्वय समितिका उपप्रमुख श्री शान्ता कार्की प्रमुख अतिथि रहेको उक्त कार्यक्रममा नेपाल पत्रकार महासंघका जिल्ला अध्यक्ष श्री कृष्णहरि घिमिरे, अतिथि: सूचनाको हकको लागि राष्ट्रिय महासंघका के. स. तथा जिल्ला अध्यक्ष श्री राज कुमार कार्की, अतिथि जिल्ला स्थित सूचना अधिकारीहरूको समन्वयकर्ता तथा सहायक प्रमुख जिल्ला अधिकारी, जिल्ला समन्वय अधिकारी, नगरपालिकाका प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत, नेपाली सेना, सशस्त्र प्रहरी तथा जिल्ला प्रहरी कार्यालयका कार्यालय प्रमुख, स्थानीय तहका प्रमुख प्रशासकीय अधिकृतहरू, अतिथि: जिल्ला स्थित कार्यालयका कार्यालय प्रमुख तथा सूचना अधिकारीहरू, सूचनाको हकको लागि राष्ट्रिय महासंघका जिल्ला उपाध्यक्ष लगायतको उपस्थिति रहेको थियो । राष्ट्रिय गानबाट सुरु भएको कार्यक्रममा आयोगका उपसचिव श्री सन्तोष कुमार दाहालले स्वागत मन्तव्य दिनुभएको दिँदै कार्यक्रमको उद्देश्य माथि प्रकाश पार्दै कुनै पनि सूचना माथिको सहज पहुँचनै सूचनाको हक हो भन्दै मानवलाई प्रत्याभुत गरिएका अधिकारहरू मध्ये सूचनाको हक सर्वश्रेष्ठ अधिकार भएको र यसलाई नेपालको संविधानको धारा २७ मा व्यवस्था गरिएको, प्रत्येक नागरिकलाई आफ्नो वा सार्वजनिक सरोकारको कुनै पनि विषयको सूचना माग्ने वा पाउने हक हुनेछ भनी मौलिक हकका रूपमा समेत उल्लेख गरिएको बताउनु भएको थियो कार्यक्रममा कार्यपत्र प्रस्तुत गर्दै आयोगका सचिव श्री होम प्रसाद लुँइटेलले सूचनाको हकको संवैधानिक र कानूनी आधार, सार्वजनिक निकायको दायित्व, सूचना अधिकारीको व्यवस्था, सूचनाको हकका विषयमा उजुरी दिने प्रक्रिया र पुनरावेदको व्यवस्था, सूचनाको संरक्षण गर्नुपर्ने र यसको दुरुपयोग गर्दा भोग्नु पर्ने कारवाही त्यस्तै दिनुपर्ने सूचना नदिएका कारण भोग्नु पर्ने सँजाय र क्षतिपूर्ती समेतको व्यवस्थाका बारेमा विस्तार बताउनु भएको थियो । मन्तव्यकै क्रममा नेपाल पत्रकार महासंघ, सिन्धुलीका अध्यक्ष, श्री कृष्णहरि घिमिरेले सूचनाको हकलाई कार्यान्वयन गर्ने र प्रत्येक सूचनाहरू सरोकारवालाहरूसँग पुन्याउने विषयमा काम गरिरहेको । सूचनाहरू सकेसम्म छिटो छरितो र सर्वसुलभ ढङ्गबाट आम नागरिकको तहसम्म पुन्याउनुपर्ने, र पारदर्शिताले नै लोकतन्त्रलाई मजबुत बनाउने बताउँदै सिन्धुली जिल्लाका सार्वजनिक निकायहरूलाई सरल रूपमा सूचना उपलब्ध गराउन आग्रह गर्दै सूचनाको हक सम्बन्धी अन्तरक्रिया कार्यक्रम सिन्धुली जिल्लामा संचालन गरेकोमा आयोग प्रति आभार व्यक्त गर्नुभयो । त्यसैगरी जिल्ला प्रशासन कार्यालय सिन्धुलीका प्रमुख जिल्ला अधिकारी श्री भरत खनालले सूचनाको हक सम्बन्धी कानूनको अध्ययन सबैले गर्नु पर्ने, सूचना अधिकारीलाई सेवा सुविधा दिनु पर्ने, सूचनाको हक सम्बन्धी अन्तरक्रिया कार्यक्रम सिन्धुली जिल्लामा जिल्लास्तरिय कार्यक्रम संचालन गरेकोमा आयोग प्रति आभार व्यक्त गर्नु भयो । कार्यक्रमका प्रमुख अतिथि तथा जिल्ला समन्वय समितिका उपप्रमुख श्री शान्ता कार्कीले आयोगले सिन्धुली जिल्लामा यस किसिमको कार्यक्रम आयोजना गरिदिएर कर्मचारी, जनप्रतिनिधि र स्थानीय सर्वसाधारणलाई सूचनाको हकका विषयमा थोरै मात्र भए पनि जानकारी प्राप्त भएको, सूचना दिने विषयमा सरोकारवालाहरूलाई जानकारी प्राप्त भएको

भन्दै सूचनाबाट कोही पनि बञ्चित हुन नहुने, सूचना सबैका लागि महत्वपूर्ण र अनिवार्य भएकोले मागकर्ताबाट माग भएका सार्वजनिक सरोकारका विषयका दिन मिल्ने सूचानाहरू दिलाउन आफू पनि लागि पर्ने भनाइ राख्नु भएको थियो । यस अन्तरक्रिया कार्यक्रममा महिला २४, पुरुष ९१ गरी ११५ जनाको उपस्थिति रहेको थियो ।

५.२.२ स्थानीय तहस्तरीय अन्तर्क्रिया कार्यक्रम

क. इलाम नगरपालिका, इलाम

राष्ट्रिय सूचना आयोगको नियमित वार्षिक कार्यक्रम अन्तर्गत २०८० भदौ २७ गते इलाम जिल्लाको सदरमुकाम इलाम नगरपालिकाको हलमा सूचनाको हक सम्बन्धी अन्तरक्रियात्मक कार्यक्रम सम्पन्न भयो । राष्ट्रिय सूचना आयोगका सूचना आयुक्त श्री रत्नप्रसाद मैनालीको अध्यक्षता, इलाम नगरपालिकाका उपमेयर श्री विष्णुकुमारी लिम्बुको प्रमुख आतिथ्यता तथा इलाम जिल्लाका प्रमुख जिल्ला अधिकारी श्री श्रवणकुमार पोखरेल, नेपाल पत्रकार महासंघ इलामका अध्यक्ष श्री विप्लव भट्टराईको आतिथ्यतामा सम्पन्न भयो ।

कार्यक्रममा मन्तव्य राख्दै नेपाल पत्रकार महासंघ इलामका अध्यक्ष श्री विप्लव भट्टराईले सुशासन र पारदर्शिताका लागि सूचनाको हकको कार्यान्वयनमा जोड दिनु भयो । पत्रकारिता र सूचनाको हक अन्तरसम्बन्धित भएकोले सञ्चारकर्मीले यसको सही सदुपयोग गर्न सके सुशासनमा योगदान पुग्ने बताउँदै सूचना अधिकारीलाई सूचनामा पहुँचका लागि सशक्तीकरण गर्नु पर्नेमा अध्यक्ष भट्टराईले जोड दिनु भयो ।

प्रमुख जिल्ला अधिकारी श्री श्रवणकुमार पोखरेलले जिल्लामा सूचनाको हकको प्रयोग सकारात्मक रूपमा भइरहेको चर्चा गर्दै जिल्लाका सबै निकायमा नागरिक बडापत्रको व्यवस्था गरिएको बताउनु भयो । नागरिकका गुनासा सुन्न र नागरिकलाई सूचना प्रवाहका लागि इमेल, मोवाइल, ट्वाट्सएप, सामाजिक सञ्जाल र विभिन्न एप्समार्फत प्रयास गरिएको चर्चा गर्दै प्रजिअ पोखरेलले जिल्लाका सबै सार्वजनिक निकायमा सूचना अधिकारीको व्यवस्था गरिएको बताउनु भयो । प्रत्येक महिना कार्यालय प्रमुख र सूचना अधिकारीको बैठक राखी समीक्षासहित सूचना प्रवाहलाई सहज बनाउन आफूले निर्देशन दिएको बताउँदै प्रजिअ पोखरेलले नागरिकलाई सूचनामा सहज पहुँच होस् भनेर नागरिकसँग अन्तरक्रियात्मक प्रणाली अवलम्बन गरिएको उल्लेख गर्नु भयो ।

इलाम नगरपालिकाका उपमेयर श्री विष्णुकुमारी लिम्बुले कृषि उपजको मूल्यबारे सही सूचना प्रवाह हुन सके कृषक लाभान्वित हुने चर्चा गर्दै प्रविधि र सूचनाको हकलाई जोडेर लैजानु पर्ने बताउनु भयो । पत्रकारले सत्य कुरा पत्ता लगाएर तथ्यपरक ढङ्गले सूचना प्रवाह गर्नुपर्ने धारणा राख्दै सामाजिक सञ्जाललाई सदुपयोग गर्न र सभ्य रूपले चलाउन नागरिकलाई अनुरोध गर्नु भयो ।

श्री नेत्र तामाङले सूचना तुरुन्तै चाहिएको हुन्छ तर सूचना माग गर्ने र प्राप्त गर्ने प्रक्रिया लामो भएकोले यसलाई छिटोछरितो बनाउनु पर्ने सुझाव राख्नु भयो । प्रेम घिमिरेले सूचना माग गर्नेले आर्थिक बाहेक अन्य विषयसँग सम्बन्धित सूचना माग गरेको नदेखिएकोले अन्य विषयसँग सम्बन्धित विषयमा पनि सूचना माग गर्न आग्रह गर्नु भयो ।

सञ्चारकर्मी श्री राम योडहाडले इलामका १० वटै स्थानीय तहले स्वतः प्रकाशन नगरेको उल्लेख गर्दै ती निकायलाई स्वतः प्रकाशनको व्यवस्था गर्नका लागि आयोगको ध्यानाकर्षण गराउनु भयो ।

इलाम नगरपालिकाका प्रवक्ता श्री नूतनदेव दुलालले सामाजिक सञ्जालबाट हुने गलत सूचना प्रवाह, समाचार तथा लेखमार्फत आक्षेप लगाउने विषयमा आयोगले के गर्छ, भन्ने जिज्ञासा राख्नु भयो ।

कार्यक्रममा श्री दुर्गा श्रेष्ठ, श्री कृष्णनारायण श्रेष्ठ, श्री शोभा रिजाल, श्री विजयशेखर भट्टलगायतका सहभागीले सूचनाको हकसम्बन्धी कानुनी व्यवस्था तथा आयोगको भूमिकाबारे जिज्ञासा सहित सुझावहरू राख्नु भएको थियो ।

सहभागीबाट राखिएका सुझावका लागि धन्यवाद ज्ञापन गर्दै सूचना आयुक्त श्री रत्नप्रसाद मैनालीले जिज्ञासाको जवाफ दिनु भएको थियो । सूचनाको हकको कानुनी व्यवस्था तथा आयोगबाट सम्पादन भएका कार्य, सार्वजनिक निकायका पदाधिकारीलाई जवाफदेही बनाई सुशासन कायम गर्नका लागि आयोगबाट निर्वाह भएको भूमिकाको चर्चा गर्दै सूचना आयुक्त मैनालीले सूचना अधिकारीलाई सूचनामा पहुँच दिने जिम्मेवारी कार्यालय प्रमुखको रहेकोमा जोड दिनु भयो ।

सूचनाको हकको प्रयोग गरी सूचना माग गर्दा अवलम्बन गर्नु पर्ने प्रक्रियालाई भन्फटिलो नमानी पूरा गर्नुपर्नेमा जोड दिँदै सूचना आयुक्त मैनालीले नागरिकले संविधानप्रदत्त मौलिक हकको प्रयोग गरी सूचना माग गर्दा दुःख दिएको तथा हैरान पारेको रूपमा नलिन सूचना अधिकारी र कार्यालय प्रमुखलाई आग्रह गर्नु भयो । सूचनामा सूचना अधिकारीको सहज पहुँच हुन सके सूचना प्रवाह पनि सहज हुने उल्लेख गर्दै सूचना आयुक्त मैनालीले प्रवाह गर्न बाध्य नहुने सूचना, सूचनाको वगीकरण, सूचना माग गर्दाको प्रक्रिया, सूचनादाताको संरक्षणसम्बन्धी व्यवस्था लगायतका विषयमा विस्तृत चर्चा गर्नु भएको थियो । भौगोलिक रूपमा सुन्दर इलाम नगरपालिकालाई सूचनाको हकको कार्यान्वयनको नमूना नगर बनाउन आग्रह गर्दै सूचना आयुक्त मैनालीले कार्यक्रममा सक्रिय सहभागिताका लागि सबैलाई धन्यवाद ज्ञापन गर्नु भयो ।

कार्यक्रममा सूचनाको हकको प्रयोगबाट सुशासनमा पुगेका राष्ट्रिय तथा अन्तर्राष्ट्रिय घटना प्रसङ्गसहित सूचनाको हकको व्यावहारिक प्रयोगबारे सूचना आयुक्त मैनालीले र सूचनाको हकसम्बन्धी कानुनी व्यवस्थाबारे आयोगका उपसचिव श्री रामप्रसाद ढकालले कार्यपत्र प्रस्तुत गर्नु भएको थियो । आयोगका लेखा अधिकृत श्री शर्मिला सुवेदीले सञ्चालन गर्नु भएको कार्यक्रममा ४३ जना महिला र ५९ जना पुरुष गरी १०२ जनाको उपस्थिति रहेको थियो ।

ख. मोलुङ्ग गाँउपालिका, ओखलढुङ्गा

स्थानीय तहका जनप्रतिनिधि, कर्मचारी, समूदाय र समूहका लागि आयोजित सूचनाको हकसम्बन्धी अन्तरक्रिया कार्यक्रम मिति २०८०।०८।२५ गते मोलुङ्ग गाँउपालिका, ओखलढुङ्गामा सम्पन्न गरिएको थियो । राष्ट्रियगानबाट शुरु भएको उक्त कार्यक्रमको अध्यक्षता आयोगका प्रमुख सूचना आयुक्त श्री महेन्द्रमान गुरुङ्गले गर्नुभएको थियो भने मोलुङ्ग गाँउपालिका, ओखलढुङ्गाका नगर प्रमुख एवम् कार्यक्रमका प्रमुख अतिथि श्री उत्तम

राईले कार्यक्रमको व्यानर पढेर कार्यक्रमको औपचारिक शुभारम्भ गर्नुभएको थियो । आयोगका तर्फबाट आयोगका सचिव श्री होम प्रसाद लुईटेल नेपालमा सूचनाको हकका सम्बन्धमा कार्यपत्र प्रस्तुत गर्नु भएको थियो । उक्त कार्यक्रमलाई सूचना आयोगका शाखा अधिकृत श्री डिल्लीराम भट्टले सञ्चालन गर्नुभएको थियो भने आयोगका उपसचिव श्री सन्तोष कुमार दाहालले स्वागत मन्तव्य र कार्यक्रमको उद्देश्य माथि प्रकाश पार्नु भएको थियो भने कार्यक्रममा मोलुङ्ग गाउँपालिकाका प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत श्री उपेन्द्र राईले समेत मन्तव्य राख्नु भएको थियो । आयोगका सचिव श्री होम प्रसाद लुईटेल बाट कार्यपत्र प्रस्तुती दिने क्रममा सहभागीहरू माभक्त सूचनाको हकको कार्यान्वयनमा कानूनी तथा पुनरावेदन सम्बन्धी व्यवस्था विषयक आफ्नो कार्यपत्र प्रस्तुत गर्ने क्रममा सूचनाको हक के हो ? सूचनाको हकको सैद्धान्तिक आधार, यसको उद्देश्य र सिद्धान्तहरूका साथै सूचनाका लागि यसको आवश्यकता किन पर्दछ ? संघ, प्रदेश र स्थानीय तह सबैमा यसको व्यवस्था छ, छैन ? नेपालको संविधानमा सूचनाको हक सम्बन्धी कस्तो व्यवस्था छ ? सूचनाको हक सम्बन्धी कानूनी व्यवस्था र सार्वजनिक निकाय संग सूचना माग्ने विधि आदिका बारेमा बताउनु भएको थियो । कार्यक्रमका प्रमुख अतिथि गाउँपालिका प्रमुख श्री उत्तम राई आयोगले आफ्नो पालिकामा यस किसिमको कार्यक्रम आयोजना गरिदिएर कर्मचारी, जनप्रतिनिधि र स्थानीय सर्वसाधारणलाई सूचनाको हकका विषयमा थोरै मात्र भए पनि जानकारी प्राप्त भएको बताउनुभएको थियो । आयोगका प्रमुख सूचना आयुक्त श्री महेन्द्रमान गुरुङ्गबाट कार्यक्रममा उठेका जिज्ञासाको जवाफ सहित समापन मन्तव्य दिने क्रममा अन्तरक्रिया कार्यक्रममा आयोगका प्रमुख सूचना आयुक्त श्री महेन्द्रमान गुरुङ्गले सूचनाको हक कार्यान्वयनमा सार्वजनिक निकायको दायित्व र कानूनी प्रावधानका बारेमा बताउँदै सूचना के हो, सूचनाको हक किन, सूचनाको हक सम्बन्धी विश्वव्यापी सिद्धान्तहरू, सूचनाका हकको सवैधानिक र कानूनी आधार, सार्वजनिक निकायको दायित्व, सूचना अधिकारीको व्यवस्था, सूचनाको हकका विषयमा उजुरी दिने प्रक्रिया र पुनरावेदको व्यवस्था, सूचनाको संरक्षण गर्नुपर्ने र यसको दुरुपयोग गर्दा भोग्नु पर्ने कारवाही त्यस्तै दिनुपर्ने सूचना नदिएका कारण भोग्नु पर्ने सँजाय र क्षतिपूर्ती समेतको व्यवस्थाका बारेमा सविस्तार बताउनु भएको थियो । साथै प्रमुख सूचना आयुक्तले कार्यक्रममा उठेका जिज्ञासाको जवाफ दिनेक्रममा सार्वजनिक सरोकारका विषयमा आम सर्वसाधारणले सूचना माग्न नै नपरोस । हामी पारदर्शी भयौं भने सूचना कसैले माग्नै पर्दैन, मनमा समझदारी र काँधमा जिम्मेवारी बहन गर्न सक्यौं, सहकार्यमै अगाडि बढ्न सक्यौं भने सबैको हित हुने भनाइ राख्नु हुँदै अन्तमा आयोगको आग्रहलाई स्वीकार गरेर कार्यक्रममा उल्लेख्य मात्रामा सहभागीहरू जुटाइदिएकोमा नगरपालिका परिवारलाई हार्दिक धन्यवाद दिनुभएको थियो । यस अन्तरक्रिया कार्यक्रममा महिला ३७, पुरुष ९१ गरी १२८ जनाको उपस्थिति रहेको थियो ।

ग. मंगला गाउँपालिका, म्याग्दी

स्थानीय तहका जनप्रतिनिधि, कर्मचारी, समूदाय र समूहका लागि आयोजित सूचनाको हक सम्बन्धी अन्तरक्रिया कार्यक्रम मिति २०८०।०९।२३ गते म्याग्दी जिल्लाको मंगला गाउँपालिकामा सम्पन्न भएको थियो । राष्ट्रियगानबाट शुरु भएको उक्त कार्यक्रममा मंगला गाउँपालिकाका अध्यक्ष श्री सत बहादुर रोकाले कार्यक्रमको व्यानर वाचन गरेर कार्यक्रमको औपचारिक शुभारम्भ गर्नुभएको थियो । आयोगका तर्फबाट आयोगका सूचना आयुक्त श्री कमला ओली थापा र सचिव श्री होम प्रसाद लुईटेलले सूचनाको हक सम्बन्धी छुट्टाछुट्टै

कार्यपत्र प्रस्तुत गर्नुभएको थियो । आयोगका उपसचिव श्री सुदर्शन ढकालले स्वागत मन्तव्य र कार्यक्रमको उद्देश्य माथि प्रकाश पार्नुभएको उक्त कार्यक्रमलाई आयोगका शाखा अधिकृत श्री हरिहर कार्कीले सञ्चालन गर्नुभएको थियो । कार्यक्रममा गाउँपालिकाका उपाध्यक्ष श्री प्रेम कुमारी क्षेत्रीद्वारा आयोगबाट गएको टोलीलाई फुल माला सहित स्वागत गर्नुभएको थियो । कार्यक्रममा मंगला गाउँपालिकाका वडा अध्यक्षहरू, कर्मचारीहरू, गाउँपालिका भित्रका विभिन्न समूह र समूदायका प्रमुख एवम् प्रतिनिधिहरू, राजनैतिक दलका प्रतिनिधिहरू, विद्यालयका सूचना अधिकारीहरू, गाउँपालिकाका विभिन्न वडाका सर्वसाधारण नागरिकहरू र सञ्चारकर्मी एवम् सूचनाको हकका अभियन्ताहरू समेत गरी करीव ८५ जनाको सहभागिता रहेको थियो । आयोगका सूचना आयुक्त श्री कमला ओली थापा र सचिव श्री होम प्रसाद लुईटेलले क्रमशः सूचनाको हकको कार्यान्वयनमा सार्वजनिक निकायको दायित्व र कानूनी प्रावधान साथै सूचनाको हक के किन र कसरी भन्ने विषयमा कार्यपत्र प्रस्तुत गर्नु भएको थियो । मंगला गाउँपालिकाका प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत श्री शिव कुमार पौडेलले गाउँपालिकाका तर्फबाट स्वागत गर्दै नेपालको संविधानमार्फत व्यवस्था भएको सूचनाको हकले सुशासन कायम गर्न समेत उल्लेख्य भूमिका खेल्ने हुनाले आयोगले मंगला गाउँपालिकामा सूचनाको हक सम्बन्धी अन्तरक्रिय कार्यक्रमको आयोजना गरेर एउटै थलोमा जनप्रतिनिधि, कर्मचारी र समूदाय सबैलाई केही हद सम्म भएपनि सुसुचित गरेको भन्नु भएको थियो । मंगला गाउँपालिकाले पनि सूचनाको हक कार्यान्वयन गर्ने सम्बन्धमा आफ्ना गतिविधि र क्रियाकलापहरूलाई पारदर्शी बनाउँदै आम जनताप्रति जवाफदेही भएको भनाइ राख्नु भयो उहाँले आम नागरिकलाई सुशासन प्रत्याभूत गर्न सूचनाको हक अपरिहार्य तत्व हो भन्नु भएको थियो । कानूनले वर्जित गरेको बाहेक सबै सूचना स्वःस्फूर्त रूपमा दिनु सार्वजनिक निकायको दायित्व हो । कार्यक्रमले सूचनाको हक सम्बन्धी जानकारी प्राप्त हुने र सूचनाको हक कार्यान्वयन गरी सुशासन कायम गरी समृद्धि तिर लम्कन सहयोग पुग्ने भनाइ राख्दै कार्यक्रमको सफलताको कामना समेत गर्दै आफ्नो भनाइ अन्त गर्नु भएको थियो । त्यस्तै पत्रकार महासंघ म्याग्दीका अध्यक्ष श्री प्रकाश पौडेल सूचनाको हक सम्बन्धी अन्तरक्रिया कार्यक्रमहरू जिल्लाको सदरमुकाममा सम्भव भएसम्म सबै स्थानीय तहका जनप्रतिनिधि र कर्मचारीहरूलाई समेटेर गर्न सके राम्रो हुने भनाइ राख्दै पत्रकारहरूले दुःख दिने नियतले मात्र सूचनाहरू माग गर्ने गरेको भन्ने सोचबाट सार्वजनिक निकायका सूचना अधिकारी र कार्यालय प्रमुखहरू माथि उठ्नु जरुरी रहेको भन्नु भयो । कार्यक्रमका प्रमुख अतिथि एवम् मंगला गाउँपालिकाका अध्यक्ष श्री सत प्रसाद रोकाले आयोगले पालिकामा सूचनाको हक सम्बन्धी कार्यक्रम राखेकोमा खुशी व्यक्त गर्दै यसबाट गाउँपालिकाले आफूलाई सौभाग्यशाली र भाग्यमानी ठान्नुका साथै सिङ्गो गाउँपालिका आयोगप्रति आभारी रहेको बताउनु भयो । उहाँले सूचना छैन सुशासन छैन, सुशासन छैन विकास छैन भन्दै जनप्रतिनिधिहरू विकासका संवाहक रहेको, जनप्रतिनिधिहरू जनताबाट म्याण्डेट प्राप्त र कर्मचारीहरू राज्यबाट म्याण्डेट प्राप्त भएकोले दुवैपक्ष नागरिकप्रति जवाफदेही हुँदै आफूले गर्ने हरेक कामहरू पारदर्शी हुनुपर्ने कुरामा जोडदिनु भयो । अन्तरक्रिया कार्यक्रमबाट उपस्थित भएका जनप्रतिनिधि र कर्मचारीहरूले धेरै कुरा सिकेको भनाइ व्यक्त गर्दै सूचनाको हक सबैका लागि महत्वपूर्ण र अनिवार्य भएकोले मागकर्ताबाट माग भएका सार्वजनिक सरोकारका विषयका दिन मिल्ने सूचनाहरू दिलाउन आफूले पनि तत्पर भएर गाउँपालिकामा सहयोगी भूमिका खेल्ने भनाइ व्यक्त गर्नु भएको

थियो । कार्यक्रमका प्रमुख अतिथि सूचना आयोगका सूचना आयुक्त श्री कमला ओलीले मंगला गाउँपालिकाले सूचनाको हक सम्बन्धी कार्यक्रम राख्ने अवसर प्रदान गरि त्यसका लागि आवश्यक समन्वय र सहजीकरण गरेकोमा धन्यवाद दिँदै नागरिकलाई पनि शक्ति सम्पन्न बनाउनु पर्छ भनेर संविधानमै सूचनाको हकको व्यवस्था गरिएकोले कानून प्रतिको पालनामा सबैको प्रतिवद्धता आवश्यक पर्ने कुरा बताउनु भयो । कार्यक्रममा उठेका प्रतिक्रिया र जिज्ञासाको जवाफ सहित कार्यक्रम सफल भएकोमा सबैलाई धन्यवाद ज्ञापन गरि कार्यक्रमको समापन गर्नुभएको थियो । यस अन्तरक्रिया कार्यक्रममा महिला ३७, पुरुष ५३ गरी ९० जनाको उपस्थिति रहेको थियो ।

घ. बन्दीपुर गाउँपालिका, तनहुँ

स्थानीय तहका जनप्रतिनिधि, कर्मचारी, समूदाय र समूहका सूचनाको हक सम्बन्धी अन्तरक्रिया कार्यक्रम मिति २०८०।१०।१८ गते बन्दीपुर गाउँपालिकामा सम्पन्न भएको थियो । आयोगका सूचना आयुक्त श्री रत्न प्रसाद मैनालीको अध्यक्षतामा सम्पन्न भएको उक्त कार्यक्रममा बन्दीपुर गाउँपालिकाका अध्यक्ष श्री सुरेन्द्र बहादुर थापा कार्यक्रमको प्रमुख अतिथिका रुपमा रहनु भएको थियो भने कार्यक्रममा आयोगका सचिव श्री होम प्रसाद लुङ्गटेलले नेपालमा सूचनाको हकका सन्दर्भमा कार्यपत्र प्रस्तुत गर्नुभएको थियो । उक्त कार्यक्रमलाई सूचना आयोगका शाखा अधिकृत श्री हरिहर कार्कीले सञ्चालन गर्नुभएको थियो भने आयोगका उपसचिव श्री सुदर्शन ढकालले स्वागत मन्तव्य र कार्यक्रमको उद्देश्य माथि प्रकाश पार्नुभएको थियो । बन्दीपुर गाउँपालिकाका नि. प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत श्री विष्णु खत्री क्षेत्रीले स्थानीय तहका जनप्रतिनिधि, कर्मचारी, समूदाय र समूहका लागि सूचनाको हक सम्बन्धी अन्तरक्रिया जस्तो महत्वपूर्ण कार्यक्रम बन्दीपुर गाउँपालिकामा गरेकोमा राष्ट्रिय सूचना आयोग प्रति धन्यवाद तथा आभार प्रकट गर्दै बन्दीपुर गाउँपालिकाले नियमित रुपमा स्वतः प्रकाशन गरिरहेको, सूचनाको हकको कार्यन्वयनको सम्बन्धमा गम्भिर भएको र अन्य निकाय/संस्थाहरू र अभियान्ताबाट पनि सहयोग पाईराखेको जानकारी दिनुभएको थियो । आयोगका सचिव श्री होम प्रसाद लुङ्गटेलले सूचनाको हकको कार्यान्वयनमा कानूनी तथा पुनरावेदन सम्बन्धी व्यवस्था विषयक आफ्नो कार्यपत्र प्रस्तुत गर्ने क्रममा सूचनाको हक के हो ? सूचनाको हकको सैद्धान्तिक आधार, यसको उद्देश्य र सिद्धान्तहरूका साथै सूचनाका लागि यसको आवश्यकता किन पर्दछ ? संघ, प्रदेश र स्थानीय तह सबैमा यसको व्यवस्था छ, छैन ? नेपालको संविधानमा सूचनाको हक सम्बन्धी कस्तो व्यवस्था छ ? सूचनाको हक सम्बन्धी कानूनी व्यवस्था र सार्वजनिक निकायसँग सूचना माग्ने विधि आदिका बारेमा बताउनु भएको थियो । यस क्रममा उहाँले कुनै पनि नागरिकले सार्वजनिक सरोकारका विषयहरूको सूचना माग्न, सोध्न र सोको जानकारी पाउने हक भएको, जनतालाई राज्य प्रणालीका सबै गतिविधि जान्ने हक प्राप्त भएकोले सूचनाको हक आवश्यक परेको, सूचनाको हकलाई मौलिक हकका रुपमा पनि लिइएको, यसलाई संविधानमै व्यवस्था गरिएको, सूचनाको हक सम्बन्धी छुट्टै कानूनको व्यवस्था गरिएको कुरा आफ्नो प्रस्तुतीमा राख्दै सूचनाको हक सम्बन्धी सूचना कसरी माग्ने र त्यसको विधि के हो भन्ने विषयमा समेत प्रष्ट पार्नु भएको थियो । त्यसैगरी कार्यक्रमका प्रमुख अतिथि तथा गाउँपालिका प्रमुख श्री सुरेन्द्र बहादुर थापाले आयोगले आफ्नो पालिकामा यस किसिमको कार्यक्रम आयोजना गरिदिएर कर्मचारी, जनप्रतिनिधि र स्थानीय सर्वसाधारणलाई सूचनाको हकका विषयमा थोरै मात्र भए पनि जानकारी प्राप्त भएको, सूचना दिने विषयमा

सरोकारवालाहरूलाई जानकारी प्राप्त भएको भन्दै सूचनाबाट कोही पनि बञ्चित हुन नहुने, सूचना सबैका लागि महत्वपूर्ण र अनिवार्य भएकोले मागकर्ताबाट माग भएका सार्वजनिक सरोकारका विषयका दिन मिल्ने सूचानाहरू दिलाउन आफू पनि लागि पर्ने, गाउँपालिकाले सूचना अधिकारी तोकेर सूचना माग भएमा सबै सूचना जनताहरूलाई दिइरहेको जानकारी दिनुभयो भने अब उपरान्त गाउँपालिकाले कार्यपालिका बैठक सञ्चालन विद्युतीय माध्यमबाट प्रत्यक्ष रुपमा सबैले हेर्न पाउने गरी व्यवस्था गर्ने बताउनु भएको थियो । कार्यक्रमका अध्यक्ष गरिरहनु भएका आयोगका सूचना आयुक्त श्री रत्न प्रसाद मैनालीबाट कार्यक्रममा उठेका जिज्ञासाको जवाफ दिनुहुँदै उक्त अन्तरक्रिया कार्यक्रममा सूचनाको हक कार्यान्वयनमा सार्वजनिक निकायको दायित्व र कानूनी प्रावधानका बारेमा बताउँदै सूचना के हो सूचनाको हक किन, सूचनाको हकसम्बन्धी विश्वव्यापी सिद्धान्तहरू, सूचनाका हकको सवैधानिक र कानूनी आधार, सार्वजनिक निकायको दायित्व, सूचना अधिकारीको व्यवस्था, सूचनाको हकका विषयमा उजुरी दिने प्रक्रिया र पुनरावेदको व्यवस्था, सूचनाको संरक्षण गर्नुपर्ने र यसको दुरुपयोग गर्दा भोग्नु पर्ने कारवाही त्यस्तै दिनुपर्ने सूचना नदिएका कारण भोग्नु पर्ने सँजाय र क्षतिपूर्ती समेतको व्यवस्थाका बारेमा सविस्तार बताउनु भएको थियो । साथै सूचना आयुक्तले कार्यक्रममा उठेका जिज्ञासाको जवाफ दिनेक्रममा सार्वजनिक सरोकारका विषयमा आम सर्वसाधारणले सूचना माग्न नै नपरोस, सार्वजनिक निकाय पारदर्शी हुनुपर्ने र हामी पारदर्शी भयौं भने सूचना कसैले माग्नै पर्दैन, मनमा समझदारी र काँधमा जिम्मेवारी बहन गर्न सक्थौ, सहकार्यमै अगाडि बढ्न सक्थौ भने सबैको हित हुने भनाइ राख्नु हुँदै अन्तमा आयोगको आग्रहलाई स्वीकार गरेर कार्यक्रममा उल्लेख्य मात्रामा सहभागिहरू जुटाइदिएकोमा गाउँपालिका परिवारलाई हार्दिक धन्यवाद दिदै कार्यक्रमको समापन गर्नुभएको थियो । यस अन्तरक्रिया कार्यक्रममा महिला २५, पुरुष ४८ गरी ७३ जनाको उपस्थिति रहेको थियो ।

ड. रोल्पा नगरपालिका, रोल्पा

स्थानीय तहका जनप्रतिनिधि, कर्मचारी, समुदाय र समूहका लागि आयोजित सूचनाको हक सम्बन्धी अन्तरक्रिया कार्यक्रम मिति २०८०।१०।२९ गते रोल्पा नगरपालिका, रोल्पामा सम्पन्न गरिएको थियो । राष्ट्रिय गानबाट शुरु भएको उक्त कार्यक्रमको अध्यक्षता राष्ट्रिय सूचना आयोगका प्रमुख सूचना आयुक्त श्री महेन्द्रमान गुरुङ्गले गर्नुभएको थियो । उक्त कार्यक्रमको प्रमुख अतिथि रोल्पा नगरपालिकाको उपप्रमुख श्री गीता आचार्यले गर्नुभएको थियो । आयोगका तर्फबाट आयोगका सचिव श्री होमप्रसाद लुईटेलले नेपालमा सूचनाको हकको अभ्यास विषयमा कार्यपत्र प्रस्तुत गर्नु भएको थियो । उक्त कार्यक्रमलाई सूचना आयोगका शाखा अधिकृत श्री जीवन कुँवरले सञ्चालन गर्नुभएको थियो भने आयोगका शाखा अधिकृत श्री डिल्ली राम भट्टले स्वागत मन्तव्य र कार्यक्रमको उद्देश्य माथि प्रकाश पार्नुभएको थियो । उक्त कार्यक्रममा मन्तव्य राख्दै सहायक प्रमुख जिल्ला अधिकारी श्री लेखनाथ खतिवडाले जिल्ला प्रशासन कार्यालयले नियमितरूपमा सूचना अधिकारीहरूको बैठक राख्ने गरेको, सूचना अधिकारीहरूको छुट्टै कार्यालयको मोबाईल नम्बर व्यवस्था गरिएको व्यहोरा राख्नु भएको थियो । साथै आगामी दिनमा जिल्ला प्रशासन कार्यालयले सूचनाको हक कार्यान्वयन गर्न प्रतिवद्ध र सहयोगी रहने व्यहोरा राख्नुभएको थियो । उक्त कार्यक्रममा कार्यक्रमका प्रमुख अतिथि रोल्पा नगरपालिकाका उपप्रमुख श्री गीता आचार्यबाट मन्तव्यका क्रममा आयोगले रोल्पा नगरपालिकाबाट यस किसिमको कार्यक्रम

आयोजना गरिदिएर कर्मचारी, जनप्रतिनिधि र स्थानीय सर्वसाधारणलाई सूचनाको हकका विषयमा थोरै मात्र भए पनि जानकारी प्राप्त भएको, सूचना दिने विषयमा सरोकारवालाहरूलाई जानकारी प्राप्त भएको भन्दै सूचनाबाट कोही पनि बञ्चित हुन नहुने, सूचना सबैका लागि महत्वपूर्ण र अनिवार्य भएकोले मागकर्ताबाट माग भएका सार्वजनिक सरोकारका विषयका दिन मिल्ने सूचनाहरू दिलाउन आफू पनि लागि पर्ने भनाइ राख्नु भएको थियो । अन्तरक्रिया कार्यक्रममा आयोगका सूचना आयुक्त श्री महेन्द्रमान गुरुङ्गले सार्वजनिक सरोकारका विषयमा स्थानीय तहले स्वतः प्रकाशन लगायतका कार्य गरी आम सर्वसाधारणले सूचना माग्न नै नपरोस भन्ने कुरा राख्नुभयो । सार्वजनिक निकायले आफुले गरेको हरेक कार्य सार्वजनिक गर्दा संस्थाको गरिमा बढ्ने व्यहोरा राख्नु भएको थियो । हामी पारदर्शी भयौं भने सूचना कसैले माग्नै पर्दैन, मनमा समझदारी र काँधमा जिम्मेवारी बहन गर्न सक्थौं, सहकार्यमै अगाडि बढ्न सक्थौं भने सबैको हित हुने भनाइ राख्नु हुँदै अन्तमा आयोगको आग्रहलाई स्वीकार गरेर कार्यक्रममा उल्लेख्य मात्रामा सहभागीहरू जुटाइ दिएकोमा नगरपालिका परिवारलाई हार्दिक धन्यवाद दिनुभएको थियो । आयोगका प्रमुख सूचना आयुक्त श्री महेन्द्रमान गुरुङ्गबाट कार्यक्रममा उठेका जिज्ञासाको जवाफ सहित समापन गर्नुभएको थियो । उक्त कार्यक्रममा रोल्पा नगरपालिकाका वडा अध्यक्षहरू कर्मचारीहरू विभिन्न समूह र समूदायका प्रमुख एवम् प्रतिनिधिहरू विभिन्न राजनैतिक दलका प्रतिनिधिहरू सञ्चारकर्मी एवम् सूचनाको हकका अभियन्ताहरू लगायत विभिन्न व्यक्तित्वहरू कार्यक्रममा महिला २७, पुरुष ५७ गरी ८४ जनाको उपस्थिति रहेको थियो ।

च. शितगंगा नगरपालिका, अर्घाखाँची

स्थानीय तहका जनप्रतिनिधि, कर्मचारी, समूदाय र समूहका लागि आयोजित सूचनाको हकसम्बन्धी अन्तरक्रिया कार्यक्रम मिति २०८०।१२।१ गते शितगंगा नगरपालिका, अर्घाखाँचीमा सम्पन्न गरिएको थियो । राष्ट्रियगानबाट शुरु भएको उक्त कार्यक्रममा अध्यक्षता सूचना आयुक्त श्री कमला ओलीले गर्नु भएको थियो । नगरपालिकाको नगर प्रमुख तथा प्रमुख अतिथि श्री छविबहाल पौडेलले औपचारिक शुभारम्भ गर्नुभएको थियो । आयोगका तर्फबाट आयोगका सचिव श्री होमप्रसाद लुईटलेले नेपालमा सूचनाको हकको अभ्यास विषयमा कार्यपत्र प्रस्तुत गर्नु भएको थियो । उक्त कार्यक्रमलाई सूचना आयोगका शाखा अधिकृत श्री जीवन कुँवरले सञ्चालन गर्नु भएको थियो भने आयोगका उपसचिव श्री सन्तोष कुमार दाहालले स्वागत मन्तव्य र कार्यक्रमको उद्देश्य माथि प्रकाश पार्नु भएको थियो । कार्यक्रमका सहभागीहरू शितगंगा नगरपालिकाका वडा अध्यक्षहरू, शितगंगा नगरपालिकाका कर्मचारीहरू शितगंगा नगरपालिकाका भित्रका विभिन्न समूह र समूदायका प्रमुख एवम् प्रतिनिधिहरू शितगंगा नगरपालिकाका स्थीत विभिन्न राजनैतिक दलका प्रतिनिधिहरू शितगंगा नगरपालिका विभिन्न वडाका सर्वसाधारण नागरिकहरू सञ्चारकर्मी एवम् सूचनाको हकका अभियन्ताहरू लगायत विभिन्न व्यक्तित्वहरूको सहभागिता रहेको थियो । आयोगका उपसचिव श्री सन्तोष कुमार दाहालले कार्यक्रममा स्वागत मन्तव्य र उद्देश्य माथि प्रकाश पाउँ कुनै पनि सूचना माथिको सहज पहुँचनै सूचनाको हक हो भन्दै मानवलाई प्रत्याभुत गरिएका अधिकारहरू मध्ये सूचनाको हक सर्वश्रेष्ठ अधिकारका भएको र यसलाई नेपालको संविधानको धारा २७ मा व्यवस्था गरिएको, प्रत्येक नागरिकलाई आफ्नो वा सार्वजनिक सरोकारको कुनै पनि विषयको सूचना माग्ने वा पाउने हक हुनेछ भनी मौलिक हकका रुपमा समेत उल्लेख गरिएको बताउनु भयो । यस क्रममा आयोगले

आयोगमा दर्ता भएका उजुरी, निवेदन र पुनरावेदनमा फैसला तथा आदेश गर्ने, त्यस्तै आयोगले आफ्नो स्थापना कालदेखिनै सूचनाको हक सम्बन्धी प्रवर्द्धनात्मक कार्यक्रम, अनुगमन, प्रशिक्षण लगायतका कार्य गरी सूचनाको हकलाई संरक्षण र प्रचलन गर्ने कार्य गर्दै आएको कुरा समेत व्यक्त गर्नुभयो । सञ्चारकर्मी श्री अराज बेलबासेले यस कार्यक्रमले जनप्रतिनिधि, कर्मचारी लगायत सबैलाई सूचनाको हक कार्यान्वयन गर्न थप जिम्मेवार बनाएको भन्दै विद्यालय लगायत सबै सार्वजनिक निकायमा सूचनाको हक कार्यान्वयन गर्न सूचना अधिकारी राख्नु पर्ने विषय राख्नु भएको थियो । साथै जनताले पाउनु पर्ने सूचना नागरिकले मागे पनि नमागे पनि स्वतः सार्वजनिक गर्नु पर्ने व्यवस्था हुनु पर्ने धारणा राख्नु भएको थियो । निज सञ्चार कर्मिले नगरपालिकाबाट प्राप्त हुनु पर्ने सूचना सरल तरिकाबाट प्राप्त भइरहेको व्यहोरा राख्नु भएको थियो । प्रमुख प्रशासकीय श्री अर्जुन शर्माले आयोगले यस नगरपालिकालाई छनोट गरी कार्यक्रम सञ्चालन गरेकोमा आयोग प्रति धन्यवाद प्रकट गर्नु भएको थियो । सूचनाको हक कार्यान्वयन गर्न नगरपालिकाका सबै जनप्रतिनिधि, कर्मचारी, विद्यालय, स्वास्थ्य संस्था लगायत सबै सार्वजनिक निकाय प्रतिवद्ध हुनु पर्ने धारणा राख्नु भएको थियो । सूचनाको हकले लोकतन्त्र वलियो र संस्थागत बनाउन योगदान दिने हुँदा नगरपालिका सूचनाको हक कार्यान्वयन गर्न प्रतिवद्ध रहेको धारणा राख्नु भएको थियो । नगर उपप्रमुख श्री गीता भाटले आफ्नो मन्तव्य राख्दै आयोगको यस कार्यक्रमले जनता प्रति उत्तरदायित्व बृद्धि गर्न मदत गरेको धारणा राख्नु भयो । सूचनाको हक सहि प्रयोग नहुँदा व्यक्तिको जीवनमा नकारात्मक प्रभाव पार्ने हुँदा सही ढंगबाट प्रयोग गर्नु पर्ने विचार राख्नु भयो । नगरपालिका नागरिकलाई सूचना उपलब्ध गराउन कुनै कञ्जुस्याईं नगर्ने धारणा समेत राख्नु भएको थियो । कार्यक्रमका प्रमुख अतिथि नगर प्रमुख श्री छविलाल पौडेलले आयोगले नगरपालिकामा यस किसिमको कार्यक्रम आयोजना गरिदिएर कर्मचारी, जनप्रतिनिधि र स्थानीय सर्वसाधारणलाई सूचनाको हकका विषयमा थोरै मात्र भए पनि जानकारी प्राप्त भएको, सूचना दिने विषयमा सरोकारवालाहरूलाई जानकारी प्राप्त भएको भन्दै सूचनाबाट कोही पनि बञ्चित हुन नहुने, सूचना सबैका लागि महत्वपूर्ण र अनिवार्य भएकोले मागकर्ताबाट माग भएका सार्वजनिक सरोकारका विषयका दिन मिल्ने सूचनाहरू दिलाउन आफू पनि लागि पर्ने भनाइ राख्नु भएको थियो । सूचनाको हकले विभिन्न ठेक्का सम्बन्धी कार्य परदर्शी हुने गरेको विषय राख्नु भयो । सामुदायिक वन लगायत विभिन्न सार्वजनिक निकायले आफ्ना सूचना सार्वजनिक गर्नु पर्ने बताउनु भयो । सूचना आयुक्त श्री कमला ओलीले आफ्नो मन्तव्य राख्दै हरेक सार्वजनिक निकायले स्वतः प्रकाशन अनिवार्य रूपमा गर्नु पर्ने र सार्वजनिक निकायका पदाधिकारीहरूमा उच्च सदरचारिता कायम हुनु पर्ने बताउनु भएको थियो साथै सूचनाको हकलाई जनस्तरमा पुर्‍याउनु पर्ने सुझाव राख्नु भएको थियो । आयोगका सूचना आयुक्तबाट सूचनाको हक कार्यान्वयनमा सार्वजनिक निकायको दायित्व र कानूनी प्रावधानका बारेमा बताउँदै सूचना के हो, सूचनाको हक किन, सूचनाको हक सम्बन्धी विश्वव्यापी सिद्धान्तहरू, सूचनाका हकको सवैधानिक र कानूनी आधार, सार्वजनिक निकायको दायित्व, सूचना अधिकारीको व्यवस्था, सूचनाको हकका विषयमा उजुरी दिने प्रक्रिया र पुनरावेदको व्यवस्था, सूचनाको संरक्षण गर्नुपर्ने र यसको दुरुपयोग गर्दा भोग्नु पर्ने कारवाही त्यस्तै दिनुपर्ने सूचना नदिएका कारण भोग्नु पर्ने सँजाय र क्षतिपूर्ति समेतको व्यवस्थाका बारेमा सविस्तार बताउनु भएको थियो । मन्तव्यका क्रममा स्थानीय तह पारदर्शी र सहभागितामूलक भएको खण्डमा विकासले तिब्र गति लिने,

नागरिकको विश्वास बढ्न जाने विषय राख्नुभएको थियो । सार्वजनिक सरोकारका विषयमा स्थानीय तहले स्वतः प्रकाशन लगायतका कार्य गरी आम सर्वसाधारणले सूचना माग्न नै नपरोस भन्ने कुरा राख्नुभयो । सार्वजनिक निकायले आफुले गरेको हरेक कार्य सार्वजनिक गर्दा संस्थाको गरिमा बढ्ने व्यहोरा राख्नु भएको थियो । हामी पारदर्शी भयौं भने सूचना कसैले मान्ने पर्दैन, मनमा समझदारी र काँधमा जिम्मेवारी बहन गर्न सक्यौं, सहकार्यमै अगाडि बढ्न सक्यौं भने सबैको हित हुने भनाइ राख्नु हुँदै अन्तमा आयोगको आग्रहलाई स्वीकार गरेर कार्यक्रममा उल्लेख्य मात्रामा सहभागिहरू जुटाइदिएकोमा नगरपालिका परिवारलाई हार्दिक धन्यवाद दिदै कार्यक्रमको समापन गर्नु भएको थियो । यस अन्तरक्रिया कार्यक्रममा महिला २७ पुरुष ७६ गरी १०३ जनाको उपस्थिति रहेको थियो ।

५.३ सूचनाको हकसम्बन्धी दिवस

५.३.१ १७ औँ राष्ट्रिय सूचना दिवस

संवैधानिक व्यवस्थाको कार्यान्वयनका लागि सूचनाको हकसम्बन्धी ऐन २०६४ साल साउन ५ गते जारी भइ २०६४ भदौ ३ गते देखि लागु भएको दिनको सम्झनामा हरेक वर्ष भदौ ३ गते राष्ट्रिय सूचना दिवस मनाउँदै आइरहेको छ । यसै सन्दर्भमा काठमाडौँमा एक मूल कार्यक्रम आयोजना गरी उक्त दिवस मनाइएको थियो । कार्यक्रममा प्रमुख अतिथिको रुपमा सम्माननीय प्रधानमन्त्री श्री पुष्पकमल दाहाल 'प्रचण्ड' रहनु भएको उक्त कार्यक्रममा २७ महिला र पुरुष ९८ गरी जम्मा १२५ जनाको सहभागिता रहेको थियो । कार्यक्रमको शुरुवात राष्ट्रिय गानवाट गरिएको थियो । आयोगका सचिव श्री दिवस आचार्यले स्वागत मन्तव्य र कार्यक्रमको उद्देश्य माथि प्रकाश पार्नु भएको थियो भने कार्यक्रमलाई आयोगका शाखा अधिकृत श्री जीवन कुँवरले सञ्चालन गर्नु भएको थियो । उक्त कार्यक्रममा सूचनाको हकको संरक्षण, प्रचलन र सम्बर्द्धनमा उल्लेख्य भूमिका निर्वाह गरी सुशासन कायम गर्न योगदान पुऱ्याएकोमा आयोगका पूर्व सूचना आयुक्त श्री सविता भण्डारी बराललाई सम्मान र आयोगलाई सूचना प्रविधिमा आधारित सामाग्रीहरू उपलब्ध गराई सहयोग पुऱ्याएकोमा नेपाल दूरसञ्चार प्राधिकरणलाई धन्यवाद पत्र प्रदान गरिएको थियो ।

आयोगका पूर्व सूचना आयुक्त श्री सविता भण्डारीले मन्तव्य राख्ने क्रममा सूचनाको हक नागरिकको मौलिक हक मात्र हैन यो राज्यले कानून अनुसार कार्य गरेको छ, छैन भनेर त्यसको मापन गर्ने अस्त्र समेत हो भन्नु भएको थियो । उहाँले नेपाल सरकारले लाल आयोग र यस्तै अन्य आयोगहरूका प्रतिवेदनहरू सार्वजनिक गर्नुपर्ने, राज्यले सूचना आयोगलाई संवैधानिक बनाउनु पर्ने, भैरहेको सचिवको दरबन्दी कटौती गरिएको प्रति गुनासो व्यक्त गर्दै यसमा पूर्वविचार गर्न समेत आग्रह गर्नुभएको थियो । यसै क्रममा सूचनाको हकका लागि राष्ट्रिय महासंघका अध्यक्ष श्री उम्मीद बागचन्दले अबै पनि सार्वजनिक निकाय र सूचना अधिकारीहरू सूचना दिन आनाकानी गर्ने गरेका छन भन्दै प्रत्येक नागरिकले सूचना माग्ने र सार्वजनिक निकायहरूले पनि मागेको सूचना सहज रुपमा दिने अभ्यासको सही कार्यान्वयन भएको दिन मात्र महासंघ र सूचना आयोगको उद्देश्य पुरा हुने बताउनु भएको थियो । साथै नेपाल पत्रकार महासंघका अध्यक्ष श्री विपुल पोखरेलले लोकतन्त्रको प्रतिफल आम नागरिक समक्ष पुऱ्याउन सूचनाको हकलाई बलियो बनाउन राज्यको अभिभावकीय भूमिका महत्वपूर्ण हुने भएकोले यस तर्फ राज्य इमान्दार भएर लाग्नु पर्ने, राज्यका संयन्त्रहरू नागरिकलाई सूचना दिने विषयमा इमान्दार हुनु पर्ने,

त्यस्तै उहाँले राष्ट्रिय सूचना आयोगको संस्थागत सवलीकरणका लागि आयोगलाई सबैधानिक हैसियत प्राप्त हुनु पर्ने धारणा राख्नु भएको थियो । कार्यक्रमका प्रमुख अतिथि सम्माननीय प्रधानमन्त्री श्री पुष्पकमल दाहाल 'प्रचण्ड' ले आफ्नो मन्तव्य राख्नु हुँदै सुशासनको माध्यमबाट लोकतन्त्रलाई संस्थागत गर्न सार्वजनिक निकायमा रहेका सूचनामा नागरिकको सहज पहुँच हुनु पर्ने सूचनाको हकबाट पारदर्शिता, सुशासन, लोकतान्त्रिक पद्धतीलाई बलियो बनाउन सकिन्छ भन्दै सूचना लिने मात्र हैन दिने संस्कृतिको पनि विकास हुनु आवश्यक रहेको भनाइ राख्नु भयो । कार्यक्रममा प्रमुख अतिथिले नेपाल सरकार सूचनाको हक कार्यान्वयन गर्न प्रतिवद्ध रहेको र राष्ट्रिय सूचना आयोगको संस्थागत सवलीकरणका लागि लागि रहेको बताउनु भयो । त्यस्तै सार्वजनिक निकायमा हुने अनियमितताका विषयमा सूचना दिन उत्प्रेरित गर्न सूचनादाताको संरक्षण सम्बन्धी कानूनको व्यवस्था गर्न अत्यन्त जरुरी भएको बताउनु भयो । मन्तव्यका क्रममा लाल आयोगको प्रतिवेदनमात्र हैन यस्तै किसिमका अन्य प्रतिवेदन पनि सार्वजनिक हुनु पर्छ भन्ने पक्षमा आफू रहेको भनाइ व्यक्त गर्नु भयो ।

कार्यक्रमका अध्यक्ष एवम् राष्ट्रिय सूचना आयोगका प्रमुख सूचना आयुक्त, श्री महेन्द्रमान गुरुडले समापन मन्तव्य राख्ने क्रममा १७ औँ राष्ट्रिय सूचना दिवसको अवसरमा सबैलाई शुभकामना व्यक्त गर्दै नेपालको संविधानको धारा २७ बमोजिम हकसम्बन्धी ऐन २०६४ जारी भई कार्यान्वयनमा आएको दिन भाद्र ३ लाई राष्ट्रिय सूचना दिवसका रूपमा मनाउने गरिएको सन्दर्भ उल्लेख गर्दै तत्कालीन समयमा सूचनाको हक ल्याउन प्रयास गर्ने विधायिका, सञ्चार जगत, सूचनाको हकका विज्ञ, अभियन्ताहरू प्रति आभार व्यक्त गर्नुभयो साथै आयोगलाई सरकारी भवन उपलब्ध गराउन सहयोग पुऱ्याएकोमा प्रधानमन्त्री प्रति आभार व्यक्त गर्दै सूचनाको हकको प्रभावकारी कार्यान्वयनका लागि राजनैतिक दल तथा नेतृत्व, सार्वजनिक निकायका पदाधिकारी, सूचनाको हकका अभियन्ता, सञ्चारकर्मी, नागरिक समाजको महत्वपूर्ण भूमिका रहने भएकोले सूचनाको हकजस्तो महत्वपूर्ण मौलिक हकको प्रचलन र संरक्षणका लागि सबै पक्षबाट सूचना आयोगलाई नियमित रूपमा प्राप्त सुझाव र सहयोग प्रति आभार व्यक्त गर्दै १७ औँ राष्ट्रिय सूचना दिवसका अवसरमा सबैलाई शुभकामना व्यक्त गर्दै कार्यक्रम समापन गर्नु भएको थियो ।

५.३.२ सूचनामा सर्वव्यापी पहुँचसम्बन्धी अन्तर्राष्ट्रिय दिवस (सेप्टेम्बर २८)

राष्ट्रिय सूचना आयोगद्वारा **सूचनामा सर्वव्यापी पहुँचसम्बन्धी अन्तर्राष्ट्रिय दिवस** कार्यक्रम मिति २०८० असोज १२ गते काठमाडौँमा आयोजना गरिएको थियो । उक्त कार्यक्रम संघीय संसद प्रतिनिधी सभाका सम्माननीय सभामुख श्री अग्नि प्रसाद सापकोटाको प्रमुख आतिथ्यतामा सम्पन्न भएको थियो । उक्त कार्यक्रमको अध्यक्षता प्रमुख सूचना आयुक्त श्री महेन्द्रमान गुरुडले गर्नुभएको थियो । कार्यक्रममा प्रमुख सूचना आयुक्त श्री महेन्द्रमान गुरुडले सूचनाको हक प्रचलनको लागि अन्तर्राष्ट्रिय रूपमा प्रयोगमा आएका नविन प्रविधिहरूको क्रमसः शासकीय प्रणालिसँग आवद्ध गर्दै लैजानु पर्ने विषयमा जोड दिनु भएको थियो । नेपालमा पनि Artificial Intellegience को माध्यमबाट सूचनाको हक कार्यान्वयन गर्ने तर्फ कानूनी, प्राविधिक, सामाजिकरूपमा पूर्वाधारको तयार पार्नु पर्ने कुरामा जोड दिनुभएको थियो । उक्त कार्यक्रममा सञ्चार तथा सूचना प्रविधि मन्त्रालयका सहसचिव अनिल कुमार दत्तले कार्यपत्र प्रस्तुत गर्नु भएको थियो । सचिव श्री दिवस आचार्यले स्वागत मन्तव्य गर्नु भएको थियो । राष्ट्रिय सूचना आयोगका उपसचिव श्री सीता

निरौला फुँयालले कार्यक्रम सञ्चालन गर्नुभएको थियो । यस अन्तरक्रिया कार्यक्रममा सूचना आयुक्तद्वय श्री कमला ओली थापा र श्री रत्नप्रसाद मैनाली, सञ्चार तथा सूचना मन्त्रालयका सहसचिवहरू, विभिन्न सार्वजनिक निकायका सूचना अधिकारीहरू, कार्यालय प्रमुख, सञ्चार कर्मी, सूचनाको हकका अभियान्ताहरू लगायत महिला २०, पुरुष ११४ गरी १३४ जनाको उपस्थिति रहेको थियो । प्रमुख अतिथि सम्माननीय सभामुख श्री अग्नि प्रसाद सापकोटाले राज्यका तिनै निकायमा रहनेहरूको इच्छाशक्ति र नियत सफा भए सवै चुनौतीलाई परास्त गर्न सकिने बताउनु भएको थियो । यस अन्तरक्रिया कार्यक्रममा प्रमुख सूचना आयुक्त श्री महेन्द्रमान गुरुङले सहभागीका तर्फबाट उठाइएका जिज्ञासाहरूको संवोधन सहित कार्यक्रमको समापन गर्नु भएको थियो ।

५.३.३ राष्ट्रिय सूचना आयोगको १७ औं स्थापना दिवस

राष्ट्रिय सूचना आयोगको स्थापना दिवस कार्यक्रम मिति २०८१ वैशाख २२ गते काठमाडौंमा आयोजना गरिएको थियो । राष्ट्रिय सूचना आयोगको १७ औं स्थापना दिवसका अवसरमा राष्ट्रपति भवनमा आयोजित कार्यक्रममा प्रमुख अतिथि सम्माननीय राष्ट्रपति रामचन्द्र पौडेलले नेपाली जनताले पटक, पटक गर्दै आएका ऐतिहासिक जनआन्दोलन, संघर्ष, त्याग र बलिदानका कारण प्राप्त मौलिक हकहरूमध्ये अत्यन्त महत्वपूर्ण मानिएको सूचनाको हकको प्रवर्द्धन, सम्बर्द्धन र प्रचलनका लागि स्थापित राष्ट्रिय सूचना आयोगको १७ औं स्थापना दिवसका अवसरमा आयोग परिवार तथा सम्पूर्ण नेपाली दिदीबहिनी तथा दाजुभाइलाई हार्दिक बधाई तथा शुभकामना व्यक्त गर्नुभएको थियो । नेपाली जनताको मौलिक हकको प्रवर्द्धन, सम्बर्द्धन र प्रचलनको काममा लागि रहेको आयोगको स्थापना दिवसका अवसरमा आफू सरिक हुन पाउँदा खुशी समेत व्यक्त गर्नुभएको थियो । सम्माननीय राष्ट्रपतिले लोकतन्त्र सर्वशक्तिमान नागरिक र नागरिकको स्वतन्त्रताको सर्वोच्चता स्थापित गर्ने दर्शनबाट अभिप्रेरित व्यवस्था हो भन्नुहुँदै सूचित नागरिकमात्रै सर्वशक्तिमान हुन्छ र उसको स्वतन्त्रताको सर्वोच्चता स्थापित हुन्छ भन्ने मूल मान्यता र दर्शनका आधारमा लोकतान्त्रिक व्यवस्थामा जनतालाई शासन प्रणालीबारे सबै सूचना जान्न पाउने मौलिक हकको व्यवस्था गरिएको हुन्छ भन्नु हुँदै संविधानको धारा २७ ले प्रत्येक नेपाली नागरिकलाई आफ्नो वा सार्वजनिक सरोकारको सूचना माग्ने र प्राप्त गर्ने मौलिक हकको व्यवस्था गरेको बताउनु भयो ।

माननीय सञ्चार तथा सूचना प्रविधि मन्त्री रेखा शर्माले सूचनाको हकसम्बन्धी ऐनको पूर्ण कार्यान्वयनका लागि राष्ट्रिय सूचना आयोग सहित सरोकारवालाहरूले दिने गरेका सुझावप्रति सरकार गम्भीर रहेको, नेपाल सरकार र सूचना तथा सञ्चारसंग सम्बन्धित विभिन्न निकायहरूलाई सूचनाको हकको संरक्षण र सम्बर्द्धनका लागि आवश्यक सुझाव दिने वा सिफारिश गर्ने दायित्व समेत राष्ट्रिय सूचना आयोगको भएकाले आयोगबाट आउने सुझाव वा सिफारिस कार्यान्वयनका लागि सरकारको तर्फबाट प्रतिवद्धता व्यक्त गर्नुभयो । सार्वजनिक सूचनाको अद्यावधिक र स्वतः प्रकाशनको कामलाई प्राथमिकताका साथ अघि बढाउने प्रतिवद्ध छ र संघीयताको मर्मअनुरूप सूचनाको हकलाई कार्यान्वयन गर्न कानुन पुनरावलोकन आवश्यक रहेको र प्रदेश तथा स्थानीय तहमा तदनुकूल कानुन नबनेको गुनासो पनि आइरहेको छ । यसमा सरकारले आवश्यक अध्ययन गरी सहजीकरण गर्ने जानकारी गराउनु भएको थियो । सूचनाको हकको कार्यान्वयनलाई प्रभावकारी बनाउन

अन्तर मन्त्रालय प्रवक्ता र सूचना अधिकारीहरूको सञ्जाल बनाइ सूचना प्रवाहलाई प्रभावकारी बनाउने लगायतका आयोग तथा जनस्तरबाट प्राप्त सुझावहरू मननयोग्य भएकाले सरकारले यसका लागि पहल गर्ने बताउनु भयो । सूचनादाताको सुरक्षाको सवालमा पनि सरकार संवेदनशील रहेको र जनताले सूचनाको माग गर्नुको अर्थ सरकारी अधिकारीहरूलाई भ्रष्टाचार दिन नभएर सरकारी सेवा प्रवाहलाई पारदर्शी बनाउनु रहेको बताउनु भयो । जनताले चाहेको सूचना सहज रूपमा प्राप्त नगरेमा सम्बन्धित अधिकारीहरू दण्डित हुने कानूनी व्यवस्था समेत भएकाले आफूले चाहेका सार्वजनिक महत्वका सूचना हुक्क भएर माग्न पनि आफूले अपिल गर्न चाहेको बताउँदै आफ्नो मन्तव्य राख्दै राष्ट्रिय सूचना आयोगको स्थापना दिवसको अवसरमा शुभकामना व्यक्त गर्दै मन्तव्य अन्त्य गर्नु भएको थियो ।

आयोगको १७ औं स्थापना दिवसका अवसरमा आयोजित कार्यक्रममा प्रमुख सूचना आयुक्त श्री महेन्द्रमान गुरुङले नेपालको संविधानले दिएको सूचनाको हकसम्बन्धी अधिकार प्रयोग गर्न गराउन २०६५ साल वैशाख २२ अर्थात आजैका दिन राष्ट्रिय सूचना आयोगको स्थापना भएको र आयोगको १७ औं स्थापना दिवस मनाई रहँदा सूचनाको हकसम्बन्धी व्यवस्था नेपालको संविधानमा राख्न, सूचनाको हकसम्बन्धी ऐन ल्याउन योगदान गर्ने महानुभावहरूलाई आयोगले स्मरण गर्न चाहेको बताउँदै विशेष गरी लोकतन्त्रका लागि लडेका राजनैतिक दलका नेता लगायत नागरिक, कानून मस्यौदा पेश गर्न तथा बनाउन योगदान गर्ने तत्कालिन मन्त्री, सचिव, कार्यदलका संयोजक लगायत सदस्यहरू, सूचनाका अभियन्ता, संचारकर्मी तथा नागरिक समाज प्रति आभार व्यक्त गर्नु भयो । अन्त्यमा आयोग स्थापना दिवसको विशेष समारोहमा आयोगको अनुरोधलाई स्वीकार गरी प्रमुख आतिथ्यता ग्रहण र आफ्नो महत्वपूर्ण मन्तव्यका माध्यमबाट सूचनाको हक प्रति प्रतिबद्धता व्यक्त गर्नु भएकोमा नेपालको संविधानको संरक्षक पनि रहनुभएका सम्माननीय राष्ट्रपतिप्रति आयोग परिवार सादर आभार व्यक्त गर्दछ भन्नुभयो । साथै आयोगको अनुरोधलाई स्वीकार गरी विशिष्ट अतिथिका रूपमा कार्यक्रमको शोभा बढाई दिनु भएको र महत्वपूर्ण भनाइ राख्नुभएकोमा माननीय सञ्चार तथा सूचना प्रविधि मन्त्री रेखा शर्माप्रति पनि आभार व्यक्त गर्नुभयो । त्यस्तै आयोगको निमन्त्रणालाई स्वीकार गरेर सहभागी हुनुभएका सम्पूर्ण आमन्त्रित महानुभावहरू, सञ्चारकर्मी मित्रहरू र सबै महिला तथा सज्जनवृन्दमा धन्यवाद व्यक्त गर्दै स्थापना दिवसको यो अवसरमा आयोगलाई दिइएको जिम्मेवारीमा खरो उत्रने प्रतिबद्धता व्यक्त गर्दै आयोग सबैमा हार्दिक शुभकामना व्यक्त गर्दछ भन्नुभयो । साथै आयोगको कार्यलाई उपलब्धीमूलक बनाउन निरन्तर लागि रहने आयोगका सचिवालयमा कार्यरत राष्ट्रसेवक कर्मचारी लगायत सबैप्रति आभार व्यक्त गर्दै आगामी दिनमा पनि सदाभै साथ र सहयोग प्राप्त हुने अपेक्षा आयोगले गरेको बताउँदै विशेष गरी सम्माननीय राष्ट्रपतिका सल्लाहकार तथा कार्यालयका पदाधिकारीहरूको सहयोग आयोगकालागि उल्लेखनीय रहेको बताउँदै कार्यक्रमलाई समापन गर्नुभयो । यस अन्तरक्रिया कार्यक्रममा महिला २२ पुरुष ११८ गरी १४० जनाको उपस्थिति रहेको थियो ।

५.४ क्षमता अभिवृद्धि कार्यक्रम

५.४.१ सूचनाको हकमा महिला सशक्तीकरण सम्बन्धी अन्तरक्रिया कार्यक्रम

क. धनकुटा नगरपालिका, धनकुटा

सूचनाको हकको लागि महिला सहभागितालाई जोड दिदै सूचनाको हकमा महिला सशक्तीकरण सम्बन्धी अन्तरक्रिया कार्यक्रम मिति २०८०।०७।१७ गते धनकुटा नगरपालिकामा सम्पन्न भयो ।

राष्ट्रिय सूचना आयोगका उपसचिव श्री सन्तोष कुमार दाहालले स्वागत मन्तव्य दिदै सुरु भएको कार्यक्रममा नगरपालिकाका उपप्रमुख भिमादेवी खनाल प्रमुख आतिथि र राष्ट्रिय सूचना आयोगका सूचना आयुक्त श्री कमला ओली थापाले अध्यक्षता गर्नुभएको थियो । कार्यक्रममा पूर्व प्रदेश सभा सदस्य एवम् पूर्व जिल्ला बार अध्यक्ष श्री हिमादेवी बस्नेत, धनकुटा जिल्लाका प्रमुख जिल्ला अधिकारी श्री पुण्य विक्रम पौडेल, नेपाल पत्रकार महासंघ धनकुटाका जिल्ला अध्यक्ष श्री नगेन्द्र राई, सूचनाका हकका लागि राष्ट्रिय महासंघका धनकुटा जिल्ला अध्यक्ष श्री संगिता चापागाइ, धनकुटा नगरपालिकाका प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत श्री दशरथ राई, सुरक्षा निकायका प्रतिनिधि पत्रकार विद्वान अधिवक्ता, जनप्रतिनिधि, कर्मचारी, सहकारीका प्रतिनिधि, गैरसरकारी संस्थाका प्रतिनिधि, स्वास्थ्य स्वयम् सेविका तथा स्वास्थ्यकर्मी, शैक्षिक संस्थाका प्रतिनिधि, एवम् नागरिक समाजका अगुवाहरू लगायतको उपस्थिति थियो ।

सूचना आयुक्त श्री कमला ओलीले धनकुटा नगरपालिकामा सूचनाको हकमा महिला सशक्तीकरण सम्बन्धी अन्तरक्रिया कार्यक्रम राख्ने अवसर प्रदान गरी त्यसका लागि आवश्यक समन्वय र सहजीकरण गरेकोमा नगरपालिकालाई धन्यवाद दिदै आम नागरिकलाई पनि शक्ति सम्पन्न बनाउनु पर्छ भनेर संविधानमै सूचनाको हकको व्यवस्था गरिएकोले कानून प्रतिको पालनामा सबैको प्रतिवद्धता आवश्यक पर्ने कुरा बताउनु भयो । यसै विषयमा प्रमुख जिल्ला अधिकारीसमक्ष सूचना नपाएको गुनासो गर्न सक्ने प्रावधान रहेको विषयका सम्बन्धमा जानकारी गराउनु भयो । त्यसैगरी सूचनाको हक माग गर्न अभियन्ता जन्माउनु पर्ने विषयमा जोड दिदै महिलाहरू नीति निर्माण गर्ने तहमा नपुगेसम्म विकास सम्भव नहुने विचार राख्नुभयो । सार्वजनिक सरोकार राख्ने सबै निकायमा सूचना अधिकारीको व्यवस्था गर्नुपर्ने, सूचनाको हक पालना गराउने तर्फ वातावरण तयार पार्न जनप्रतिनिधिको भूमिका आवश्यक हुने र कसैले सूचना मागेमा त्यसलाई सकारात्मक दृष्टिकोणले हेर्ने र त्यसको उचित सम्बोधन हुनुपर्ने कुरा व्यक्त गर्नुभयो ।

अन्तरक्रिया कार्यक्रममा आयोगका सचिव श्री होम प्रसाद लुइटेलले कार्यपत्र प्रस्तुत गर्दै सूचनाको हकको संवैधानिक र कानूनी आधार, सार्वजनिक निकायको दायित्व, सूचना अधिकारीको व्यवस्था, सूचनाको हकका विषयमा उजुरी दिने प्रक्रिया र पुनरावेदको व्यवस्था, सूचनाको संरक्षण गर्नुपर्ने र यसको दुरुपयोग गर्दा भोग्नु पर्ने कारवाही त्यस्तै दिनुपर्ने सूचना नदिएका कारण भोग्नु पर्ने सँजाय र क्षतिपूर्ति समेतको व्यवस्थाका बारेमा सविस्तार बताउनु

भएको थियो । सूचनाको हकमा सम्बन्धमा राष्ट्रिय तथा अन्तराष्ट्रिय पृष्ठभूमिका बारेमा समेत प्रकाश पाउँ सूचनाको हकमा महिला सशक्तीकरणको पाटोलाई प्रकाश पार्नुभयो ।

धनकुटा नगरपालिकाका नगर उपप्रमुख तथा प्रमुख अतिथि श्री भिमादेवी खनालले सूचनाको हकमा महिला सशक्तीकरण विषयमा उपस्थित सबैको भूमिका महत्वपूर्ण रहेको जानकारी दिँदै यस्ता कार्यक्रमहरूका कार्यान्वयन कार्ययोजना बनाएर कार्यक्रम गर्नु आवश्यक रहेको र यस्ता पहलहरू भइरहेको अवस्थामा पनि समयमै सूचना पाउन नसकेको अवस्था भइरहेकोमा यसलाई न्यूनिकरण गर्न आयोगबाट हुने कार्यक्रमहरूले सहयोग पुग्ने विश्वास व्यक्त गर्नुभयो । नगर उपप्रमुखले सूचनाको हकमा महिला सशक्तीकरण विषयमा उपस्थित सबैको भूमिका महत्वपूर्ण रहेको जानकारी दिँदै यस्ता कार्यक्रमहरूका कार्यान्वयन कार्ययोजना बनाएर कार्यक्रम गर्नु आवश्यक रहेको र यस्ता पहलहरू भइरहेको अवस्थामा पनि समयमै सूचना पाउन नसकेको अवस्था भइरहेकोमा यसलाई न्यूनिकरण गर्न आयोगबाट हुने कार्यक्रमहरूले सहयोग पुग्ने विश्वास व्यक्त गर्नुभयो ।

प्रमुख जिल्ला अधिकारी श्री पुण्य विक्रम पौडेलले सूचनाको हकमा महिला सशक्तीकरण जस्तो महत्वपूर्ण कार्यक्रम धनकुटा नगरपालिकामा गरेकोमा राष्ट्रिय सूचना आयोग प्रति धन्यवाद तथा आभार प्रकट गर्दै सबै मिलेर राष्ट्रिय सूचना आयोगको अभियानलाई सार्थक बनाउनुपर्ने, व्यक्तिगत र सार्वजनिक सूचनाको विषयलाई ध्यान दिनुपर्ने, साथै सुशासनलाई अगाडि बढाउन वा सुधार गर्न पनि सार्वजनिक सूचना लिने दिने काम गर्नुपर्ने र यसलाई बानी बनाउनुपर्ने विचार राख्नुभयो । त्यसैगरी सूचना उपलब्ध गराउन सबै कार्यालयलाई निर्देशन दिने विषयमा प्रतिवद्धता व्यक्त गर्नुभयो ।

धनकुटा नगरपालिकाका प्रमुख प्रशासकिय अधिकृत श्री दशरथ राईले सूचनाको हकमा महिला सशक्तीकरण जस्तो महत्वपूर्ण कार्यक्रम धनकुटा नगरपालिकामा गरेकोमा राष्ट्रिय सूचना आयोग प्रति धन्यवाद तथा आभार प्रकट गर्दै धनकुटा नगरपालिकाले नियमित रूपमा स्वतः प्रकाशन गरिरहेको, सूचनाको हकको कार्यान्वयनको सम्बन्धमा गम्भिर भएको र अन्य निकाय/संस्थाहरू र अभियन्ताबाट पनि सहयोग पाईराखेको जानकारी दिनुभयो ।

सूचनाको हकका लागि राष्ट्रिय महासंघका धनकुटा अध्यक्ष श्री संगिता चापागाइले राष्ट्रिय सूचना आयोगले यस किसिमको कार्यक्रम आयोजना गरेकोमा आयोग परिवार प्रति आभार व्यक्त गर्दै विगतका तुलनामा आम जनमानसमा सूचनाको हक सम्बन्धी चेतना बढेको भए पनि अबै सूचना माग गर्ने प्रचलनलाई बढाउन आवश्यक रहेको र यस सम्बन्धमा आयोग अपेक्षा रहेको साथै यस्ता कार्यक्रमलाई बडास्तरसम्म पुऱ्याई बडास्तरसम्म कार्यक्रम गर्दा उचित र प्रभावकारी हुने विचार व्यक्त राख्नुभयो गर्नुभएको थियो ।

नेपाल बार एसोसिएसनका धनकुटा जिल्लाका सचिव श्री सुमित्रा राइले कार्यक्रममा आफ्नो मन्तव्य राख्ने क्रममा नेपाल बार एसोसिएसनका धनकुटा जिल्ला सचिवले आयोजनलाई कार्यक्रम गरेकोमा धन्यवाद ज्ञापन दिनुहुँदै नेपालको संविधानको मौलिक हकको रूपमा रहेको अधिकार उचित प्रचार र सूचना माग कसरी गर्ने भन्ने न्यूनतम विषय थाहा नहुँदा आफ्नो अधिकार उपभोग गर्न नसकेको बारेमा चिन्ता व्यक्त गर्नुभयो ।

उक्त कार्यक्रमलाई आयोगका शा. अ. श्री जीवन कुँवरले संचालन गर्नुभएको थियो । कार्यक्रममा सञ्चारकर्मि, अभियन्ता, विद्वान अधिवक्ता, महिला प्रतिनिधि लगायत कर्मचारी समेत गरी महिला ८१ र पुरुष २४ गरी १०५ जनाको सहभागिता रहेको थियो ।

ख. वीरगञ्ज महानगरपालिका, पर्सा

पर्सा जिल्लाका वीरगञ्ज महानगरपालिकामा मिति २०८० फागुन ६ गते त्रिजुद्ध मा. वि. को सभाहलमा सूचनाको हकमा महिला सशक्तीकरण सम्बन्धी अन्तरक्रिया कार्यक्रम सम्पन्न भएको थियो । महानगर प्रमुख श्री राजेशमान सिंहको प्रमुख अतिथ्यतामा सम्पन्न भएको उक्त कार्यक्रमको अध्यक्षता सूचना आयुक्त श्री कमला ओलीले गर्नु भएको थियो भने अतिथिका रुपमा जिल्ला प्रशासन कार्यालय पर्साका प्रमुख जिल्ला अधिकारी श्री दिनेश सागर भुसाल, वीरगञ्ज महानगरपालिकाका प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत श्री मातृका भट्टराई, नेपाल पत्रकार महासंघ पर्साका अध्यक्ष श्री अनुप तिवारी, त्रिजुद्ध मा. वि. का प्र. अ. श्री नविन मिश्र रहनु भएको थियो । उपसचिव श्री सन्तोष कुमार दाहालले स्वागत मन्तव्य सहित कार्यक्रमको औचित्य माथि प्रकाश पार्नु भएको उक्त कार्यक्रमलाई आयोगका शाखा अधिकृत श्री जीवन कुँवरले सञ्चालन गर्नु भएको थियो ।

उक्त कार्यक्रममा आयोगका सूचना आयुक्त श्री कमला ओलीद्वारा सूचनाको हकमा महिला सशक्तीकरण र सूचनाको हकको व्यवहारिक प्रयोग विषयमा र आयोगका सचिव श्री होमप्रसाद लुईटेलद्वारा सूचनाको हकको कार्यान्वयनमा कानूनी तथा पुनरावेदन सम्बन्धी व्यवस्था विषयमा कार्यपत्र प्रस्तुति गर्नुभएको थियो ।

कार्यक्रममा नेपाल पत्रकार महासंघ पर्साका जिल्ला अध्यक्ष श्री अनुप तिवारीले सूचनाको हक महत्वपूर्ण हक भएको आफूहरूले सूचनाको हकका विषयमा मधेस प्रदेशलाई अन्य प्रदेशको तुलनामा धेरै अगाडि बढाउन चाहेको, हामीले प्रवाह गर्ने सहि सूचनाले देशलाई समृद्ध बनाउन मद्दत पुग्ने भन्नु हुँदै उहाँले सूचना प्रविधिले मजबुत बनाएर लैजान सके पारदर्शिता र सुशासन कायम गर्न मद्दत पुग्ने बताउनु भएको थियो ।

कार्यक्रमका अतिथि एवम् पर्सा जिल्लाका प्रमुख जिल्ला अधिकारी श्री दिनेश सागर भुसाल सूचनाको हक नागरिकको थाह पाउने हक हो भन्दै वेबसाइटमा हरेक सूचनाहरू अद्यावधिक गरी राखिने गरेको र यदि नगरेको भए नियमित गरी राख्न आग्रह गर्नुभयो हामीहरूले कसैले पनि सूचना नपाएको भनेर कुनै पनि नागरिकको गुनासो आउन दिन नहुने भन्नुभयो ।

यस किसिमको कार्यक्रमको आयोजना गरेर ज्यादै सहायीय कार्य गरेको भन्नुहुँदै सूचना मागदा सूचना मागकर्ताहरूलाई विभिन्न आरोप समेत लाग्ने गरेकोले त्यस किसिमका आरोपहरूबाट मुक्त हुन जरुरी रहेको भनाइ राख्नुभयो । कार्यक्रमका प्रमुख अतिथि एवम् वीरगञ्ज महानगरका प्रमुख श्री राजेशमान सिंहले सूचनाको हकले पारदर्शिता र सुशासन कायम हुने, उहाँले सूचनाको हक लोकतन्त्रको गहना भएकोले यसलाई बलियो बनाउन मागकर्ताले सार्वजनिक सरोकारका विषयमा सूचना माग्नै नपर्ने गरी सार्वजनिक निकायले सूचना उपलब्ध गराउनुपर्ने भनाइ समेत व्यक्त गर्नुभयो । देशमा हामीले चाहे जस्तो सुशासन कायम हुन सूचनाको हकले महत्वपूर्ण भूमिका खेल्ने भएकोले सार्वजनिक निकायका

पदाधिकारी र जनप्रतिनिधिहरूले असल नियतले कायम गर्ने हो भने देश सुशासन र समृद्ध हुन धेरै समय नलाग्ने विचार व्यक्त गर्नुभएको थियो ।

कार्यक्रमको अन्तमा सूचना आयुक्त श्री कमला ओलीले कार्यक्रममा उठेका जिज्ञासा र सवालहरूको जवाफ दिँदै सूचनाको हकसम्बन्धी कार्यक्रम राख्ने अवसर प्रदान गरि त्यसका लागि आवश्यक समन्वय र सहजीकरण गरेकोमा वीरगंज महानगरपालिकाका प्रमुख, प्रमुख जिल्ला अधिकारी लगायत सबैमा धन्यवाद दिँदै सहभागीहरूबाट उठेका जिज्ञासा एवम् सवालहरूको जवाफ समेत दिनुहुँदै सबैलाई धन्यवाद व्यक्त गर्दै कार्यक्रम समापन गर्नुभएको थियो । उक्त कार्यक्रममा ७८ जना महिला र ३० जना महिला गरी १०८ जनाको सहभागिता थियो ।

ग. हेटौँडा, मकवानपुर

राष्ट्रिय सूचना आयोगको वार्षिक कार्यक्रम अन्तर्गत मिति २०८१।३।२० गते मकवानपुर जिल्लाको हेटौँडामा राष्ट्रिय सूचना आयोगको आयोजना र मकवानपुर जिल्ला वार एशोसिएसनको संयोजनमा सूचनाको हकमा महिला सशक्तीकरण सम्बन्धी अन्तरक्रिया कार्यक्रम सम्पन्न गरिएको थियो । राष्ट्रिय सूचना आयोगका सूचना आयुक्त श्री कमला ओली थापाको अध्यक्षतामा भएको सो कार्यक्रम शाखा अधिकृत श्री जीवन कुँवरले संचालन गर्नु भएको थियो । उक्त कार्यक्रममा वागमती प्रदेशका माननीय सामाजिक विकास मन्त्री श्री कुमारी मोक्तानको प्रमुख आतिथ्यतामा, हेटौँडा उपमहानगरपालिकाका प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत, मकवानपुर वार एशोसिएसनका अध्यक्ष, कानून व्यवसायीहरू, प्रदेश सहकारीका प्रतिनिधिहरू, समाजसेवीहरू, संचारकर्मीहरू, सुरक्षा निकायका महिला प्रतिनिधिहरू, विभिन्न संघसंस्थाका प्रतिनिधिहरू, बुद्धिजीवी महिलाहरू, स्वास्थ्यकर्मीहरू, विद्यालयका शिक्षिका तथा विद्यार्थीहरू लगायतका महानुभावहरूको उपस्थितमा आयोजित उक्त कार्यक्रमलाई वागमती प्रदेशका माननीय सामाजिक विकास मन्त्री श्री कुमारी मोक्तानले पानसमा बत्ती बालेर कार्यक्रमको औपचारिक शुभारम्भ गर्नु भएको थियो ।

राष्ट्रिय सूचना आयोगका सचिव श्री होम प्रसाद लुईटेलले सूचनाको हकमा महिला सशक्तीकरण सम्बन्धी कार्यपत्र प्रस्तुत गर्दै सूचनाको हकमा महिला सशक्तीकरण सम्बन्धी विषयमा सरोकारवालाहरूलाई जानकारी गराउनु भएको थियो । कार्यपत्र प्रस्तुतीकरणका क्रममा सूचनाको हकको संवैधानिक र कानूनी आधार, सार्वजनिक निकायको दायित्व, सूचना अधिकारीको व्यवस्था, सूचनाको हकका विषयमा उजुरी दिने प्रक्रिया र पुनरावेदको व्यवस्था, सूचनाको संरक्षण गर्नुपर्ने र यसको दुरुपयोग गर्दा भोग्नु पर्ने कारवाही त्यस्तै दिनुपर्ने सूचना नदिएका कारण भोग्नु पर्ने सजाय र क्षतिपूर्ती समेतको व्यवस्थाका बारेमा सविस्तार बताउनु भएको थियो । आयोगका उपसचिव श्री सन्तोष कुमार दाहालले स्वागत मन्तव्य र कार्यक्रमको उद्देश्य माथि प्रकाश पार्नु भएको थियो । कार्यक्रमका प्रमुख अतिथि एवम् वागमती प्रदेशका माननीय सामाजिक विकास मन्त्री श्री कुमारी मोक्तानबाट महिलासँग जोडेर सूचनाको हकको विषयमा अन्तरक्रिया गरेकोमा खुशी व्यक्त गर्नु भएको थियो । अझै पनि विशेष गरी महिला भएकै कारण सूचनाबाट बञ्चित हुनुपरेको अवस्था रहेकोले दूर दराजमा रहेका महिलाहरूका लागि लक्षित गरेर यस किसिमका कार्यक्रमहरू आयोजना हुनुपर्ने र सूचनाको हकको प्रभावकारी कार्यान्वयनमा हामी सबै आ-आफ्नो

ठाउँबाट जिम्मेवार भएर लाग्नु पर्ने तब मात्र देश विकास र समृद्धिका लागि अगाडि बढ्न सकिन्छ भन्दै आफ्नो मन्तव्य राख्नु भएको थियो । कार्यक्रमका अतिथि एवम् मकवानपुर जिल्ला वार एशोसिएसनका अध्यक्ष श्री अप्सरा बस्नेतबाट राष्ट्रिय सूचना आयोगले सूचनाको हकमा महिला सशक्तीकरण सम्बन्धी अन्तरक्रिया कार्यक्रम मकवानपुरमा छनोट गरेको र उक्त कार्यक्रममा समन्वय गर्न पाएकोमा आयोग परिवार प्रति धन्यवाद र आभार व्यक्त गर्दै उक्त कार्यक्रम महत्वपूर्ण कार्यक्रम रहेको तथा विगतका तुलनामा आम जनमानसमा सूचनाको हकसम्बन्धी चेतना बढेको, साथै सम्पूर्ण उपस्थित प्रति आभार तथा धन्यवाद ज्ञापन गर्दै आफ्नो भनाइ व्यक्त गर्नु भएको थियो ।

कार्यक्रमका अध्यक्ष एवम् राष्ट्रिय सूचना आयोगका सूचना आयुक्त श्री कमला ओलीबाट हेटौँडा उप- महानगरपालिकामा सूचनाको हकमा महिला सशक्तीकरण सम्बन्धी अन्तरक्रिया कार्यक्रम राख्ने अवसर प्रदान गरी त्यसका लागि आवश्यक समन्वय र सहजीकरण गरेकोमा मकवानपुर वार एशोसिएसनका अध्यक्ष श्री अप्सरा बस्नेतलाई धन्यवाद दिँदै कार्यक्रमका सहभागीहरूलाई सूचनाको हकको कार्यक्रममा उठेका प्रतिक्रिया र जिज्ञासाको जवाफ सहित कार्यक्रम सफल बनाउन सहयोग गरेकोमा सहभागी सबैलाई धन्यवाद ज्ञापन गरी कार्यक्रमको समापन गर्नुभएको थियो । उक्त कार्यक्रममा १०७ जना महिला र ८ जना पुरुष गरी ११५ जनाको सहभागिता थियो ।

५.४.२ तनाव व्यवस्थापन र क्षमता अभिवृद्धि तालिम

राष्ट्रिय सूचना आयोगमा कार्यरत कर्मचारीहरूलाई आयोगका क्रियाकलापमा सक्रियतापूर्वक सहभागी गराउन उत्प्रेरित गर्ने उद्देश्यका साथ तालिमका लागि स्रोत व्यक्तिका रूपमा आयोगका सचिवका साथै आयोग बाहिरबाटसमेत स्रोत व्यक्ति रहन सक्ने गरी आयोगमा कार्यरत कर्मचारीहरूको लागि २०८१ असार ७ गते शुक्रवार र ८ गते शनिवार दुई दिन आवासीय रूपमा ओम अध्याय रिट्रिटमा कर्मचारी क्षमता अभिवृद्धि तालिम सञ्चालन गरिएको थियो । उक्त तालिममा सचिव होम प्रसाद लुईटेलले तनाव व्यवस्थापन सम्बन्धि विविध विषयमा सहभागी कर्मचारीहरूका लागि तनाव व्यवस्थापनमा सहयोग पुर्याउनु भएको थियो ।

कार्यक्रममा सहभागी कर्मचारीहरूलाई तनाव व्यवस्थापन सम्बन्धी तालिममा स्वागत गर्नुहुँदै आयोगका उपसचिव श्री सन्तोष कुमार दाहालले यस सम्बन्धी तालिमले कर्मचारीहरूमा केही हदसम्म भए पनि उत्साह र नयाँ उर्जा थपिने, एकै किसिमको दैनिकी र गर्नुपर्ने कामका कारण व्यक्तिमा देखापर्ने अनेक किसिमका तनावहरूलाई पनि कमी गर्न मद्दत पुग्ने भनाइ राख्नु भएको थियो । स्रोत व्यक्ति श्री उत्तम आचार्य र योग प्रशिक्षक श्री ऋषिराज बाराकोटीले प्रशिक्षणबाट सहभागीहरूलाई तनाव व्यवस्थापनमा सहयोगी भूमिका निर्वाह गर्नु भएको थियो । कार्यक्रमका प्रशिक्षक श्री उत्तम आचार्यले तनाव व्यवस्थापन सम्बन्धी पहिलो दिनको सत्रमा तनाव के हो, तनावको परिचय, यसका किसिम, वातावरणीय तत्वहरू, तनावका तहहरू र तनावका प्रभाव र लक्षणहरूका बारेमा बताउनु भएको थियो । यस क्रममा तनावका विशेषताहरू के हुन तनावलाई कसरी व्यवस्थापन गर्न सकिन्छ र

यसलाई व्यवस्थापन गर्ने उपायहरू के के हुन भन्ने विषयमा समेत आफ्नो कार्यपत्र प्रस्तुत गर्नु भएको थियो ।

कार्यक्रमका अर्का प्रशिक्षक डा. ऋषिराज बाराकोटीले आजको समाजमा तनावबाट मुक्त मान्छे पाउन कठिन छ, तनावसँग हामी सबै गुजिरहेका हुन्छौं । यसको मात्रा र किसिमले मात्रै हामीमा नकारात्मक असरहरू कति र कुन रूपमा देखा पर्छन् भन्ने हुन्छ । तनावलाई हामीले नचाहँदा नचाहँदै पनि भेल्लु पर्ने हुन्छ । काम, क्रोध, लोभ र मोहका कारण पनि हामीमा तनाव सृजना हुन्छ यदि यसमा कमी ल्याउन खोज्ने हो भने हामी पनि यसबाट कसरी बच्ने भनेर सोही अनुरूप जीवन जीउने गर्नुपर्दछ भन्नु भयो भने डा बाराकोटीले हामीमा देखा पर्ने तनाव व्यवस्थापनका लागि योगको सहारा लिने हो भने यो पनि एक उपाय हुन सक्छ भन्दै योग सम्बन्धी प्रशिक्षण दिनु भएको थियो ।

तनाव व्यवस्थापन सम्बन्धी दोस्रो दिनको सत्रको शुरुमा अधिल्लो दिनको कार्यपत्र सम्बन्धमा सहभागीहरूबाट पुनरावलोकन गरिएको थियो । त्यसपछि स्रोत व्यक्ति उत्तम आचार्यले तनावका किसिम र तह/यसको प्रभाव र लक्षणका साथै यसबाट मुक्त हुने उपायहरूका बारेमा आफ्नो कार्यपत्र प्रस्तुत गर्नु भएको थियो । योग प्रशिक्षक श्री ऋषिराज बाराकोटीले योगध्यान मार्फत प्रशिक्षण दिनु भएको थियो ।

दोस्रो दिनको सत्र समापन पश्चात निजामती सेवामा तनाव व्यवस्थापनका उपायका बारेमा सचिव होम प्रसाद लुईटेलले तनावका विशेषता, तनावका प्रकार, निजामती सेवामा तनाव व्यवस्थापनको अवस्था, तनावको कारण, तनावका परिणाम, तनाव व्यवस्थापनका उपाय र बाह्य तथा अन्य प्रयासका बारेमा विचार व्यक्त गर्नु भएको थियो । तनाव व्यवस्थापनका विषयमा सहभागी कर्मचारीहरूले सक्रियतापूर्वक भाग लिँदै आफूहरूलाई केही हदसम्म भए पनि यस किसिमको तालिम प्रभावकारी भएको र यस्ता तालिमहरूले कर्मचारीको आफ्नो दैनिक जीवनमा समेत सकारात्मक प्रभाव पर्ने अनुभूति गरेका थिए । उक्त तालिमलाई आयोगका सचिवले कर्मचारीहरूलाई यस तालिमले कर्मचारीहरूले प्रवाह गर्ने सेवामा समेत गुणस्तरीयता आउने विश्वास गर्दै कार्यक्रम समापन गर्नुभएको थियो । उक्त कार्यक्रममा ८ जना महिला र १७ जना पुरुष गरी २५ जना कर्मचारीको सहभागिता थियो ।

५.४.३ न्यायाधीश र कानून व्यवसायीहरूसँग सूचनाको हक सम्बन्धी अन्तरक्रिया

राष्ट्रिय सूचना आयोगद्वारा न्यायाधीश र कानून व्यवसायीसँग सूचनाको हकसम्बन्धी अन्तरक्रिया कार्यक्रम काठमाडौंमा मिति २०८०।१२।०९ मा सम्पन्न भएको थियो । उक्त कार्यक्रममा उच्च अदालत पाटनका न्यायाधीशहरूको सहभागिता रहेको थियो । कार्यक्रमको शुरुवात राष्ट्रिय गानबाट गरिएको थियो । कार्यक्रममा आयोगका सचिव श्री होम प्रसाद लुईटेलले स्वागत मन्तव्य र कार्यक्रमको उद्देश्यमाथि प्रकाश पार्नु भएको थियो भने कार्यक्रमलाई आयोगका उपसचिव श्री सुदर्शन ढकालले सञ्चालन गर्नु भएको थियो । उक्त कार्यक्रममा आयोगका सूचना आयुक्त श्री कमला ओली थापाले सूचनाको हकको कार्यान्वयनमा पुनरावेदन सम्बन्धी व्यवस्था र उच्च अदालत पाटनका माननीय न्यायाधीश हेमन्त रावलले Right to information & its scope an Overview from Judicious mind विषयमा कार्यपत्र प्रस्तुत गर्नु भएका थियो । आयोगका सचिव श्री होमप्रसाद लुईटेलले कार्यक्रममा स्वागत मन्तव्य राख्दै यस किसिमको कार्यक्रम राख्नुको उद्देश्यहरूमा

उच्च अदालत र आयोगबीचको अन्तरसम्बन्धलाई सुदृढ बनाउनु, सूचनाको हकको कार्यान्वयनमा प्रभावकारिता ल्याउनु, सूचना आयोगबाट सूचनाको हकको कार्यान्वयनका लागि आदेश तथा फैसला लेखनमा थप स्पष्टता प्राप्त गर्नु, फैसला तथा आदेशका लागि प्रमाण परीक्षणको विधि र प्रकृयाको सम्बन्धमा थप स्पष्ट हुन र सूचनाको हक, नियमावली र अन्य कानूनको समसामयिक सुधार गर्ने सम्बन्धमा पनि सुझाव प्राप्त गर्न, सहयोग प्राप्त गर्न, आजको यो अन्तरक्रिया कार्यक्रम आयोजना गरिएको भनाइ राख्नु भएको थियो । सूचना आयोगका सूचना आयुक्त श्री कमला ओलीले सूचनाको हक कार्यान्वयनमा पुनरावेदन सम्बन्धी व्यवस्था विषयमा कार्यपत्र प्रस्तुत गर्दै आयोगले सूचनाको हकका विषयमा आयोगमा परेका पुनरावेदनहरूमा विभिन्न आदेशहरू दिनुपर्ने र आयोगले गरेका त्यस आदेश उपर चित्त नबुझेहरूले उच्च अदालतमा पुनरावेदन गर्ने व्यवस्था छ । यस क्रममा आयोग र उच्च अदालतका माननीय न्यायाधिशहरूबीच एउटै थलोमा यस सम्बन्धी विषयमा अन्तरक्रिय कार्यक्रम गर्नाले आयोगले आफूले गर्ने आदेशहरूमा थप प्रष्ट हुन मद्दत पुग्ने र एक अर्को संस्थालाई लागेका विषयहरूमा थप प्रष्टता समेत हुने हुँदा यस्तो कार्यक्रमको प्रभावकारीता हुने भनाइ राख्नु भएको थियो । त्यस्तै आयोगबाट भएका महत्वपूर्ण आदेश र उक्त आदेशबाट भएका सकारात्मक प्रभावहरू, सूचनाको हक सम्बन्धी नजिर, सूचना नदिए वापत कारवाहीमा परेका केही सार्वजनिक निकायहरू वारेमा कार्यपत्रमा प्रस्तुत गर्नुभएको थियो । उहाँले आयोगको सम्मानित अदालत समक्ष केही अपेक्षा रहेको बताउँदै आयोगलाई प्राप्त अधिकारको सिमा भित्र रहेर विवेकसम्मत रूपमा गरिएका निर्णयमाथिको पुनरावेदन सुन्दा नागरिकको सूचनाको हकलाई केन्द्रविन्दुमा राखेर विवेकसम्मत निर्णयको अपेक्षा गरेको, आयोगले गरेका निर्णयको कमजोरी सच्चाउने र आयोगले गरेका सही निर्णयलाई पूनर्पुष्टि गर्ने न्यायिक फैसलाको अपेक्षा गरेको, न्याय दिएर मात्र हुँदैन न्याय परेको पनि हुनुपर्छ भन्ने न्यायको सिद्धान्तलाई अवलम्बन होस भन्ने अपेक्षा गरेको र ढिलो न्याय दिनु न्याय नदिनु सरह हो भन्ने न्यायको सिद्धान्तको मर्मलाई आत्मसात गरी छिटो न्याय दिने अपेक्षा राखेका छौं भन्नु भएको थियो । सूचनाको हक प्राप्त गर्ने सन्दर्भमा कानूनी प्रक्रियाको ढिलाइले सूचनाको हक प्राप्त गर्ने मर्म मर्ने परिस्थितिको अन्त्यका लागि न्यायिक सक्रियताको आवश्यकता देखिएको त्यस्तै आयोग र अदालत दुवैले न्यायिक सक्रियताको माध्यमबाट सूचनाको हकको मूल्य मान्यतालाई स्थापित गर्नुपर्छ भन्दै आफ्नो कार्यपत्र प्रस्तुत गर्नुभएको थियो । उच्च अदालत पाटनका माननीय न्यायाधीश श्री हेमन्त रावलबाट **Right to information & its scope an Overview from Judicious mind** विषयमा कार्यपत्र प्रस्तुत गर्दै आफूले प्रस्तुत गर्न लागेको कार्यपत्र अदालतको आधिकारिक धारणा नभइ यो न्यायाधीशहरूको सैद्धान्तिक देखिने सर्वसम्मत धारणाहरू मात्र हुन भन्नुभयो । प्रमुख सूचना आयुक्त श्री महेन्द्र मान गुरुङले दुवै कार्यपत्र अत्यन्तै महत्वपूर्ण रहेको भनाइ राख्नुहुँदै सूचनामा सार्वजनिक नागरिकको पहुँचका लागि राज्यले के के गर्नुपर्छ र के के गर्नु हुँदैन, जुन देशमा सूचनाको हकको सहि कार्यान्वयन भएको हुन्छ त्यो देशमा भ्रष्टाचारमा समेत कमी आउँछ भन्नुहुँदै आएको भन्दै उहाँले नेपालमा सूचनाको हकको कार्यान्वयनमा कमी/कमजोरी रहेको बताउनु भयो । नेपालमा पनि सूचनाको हकको प्रयोग गरेर धेरै राम्रा कामहरू भएको छ । आजको कार्यक्रमको उद्देश्य आयोग र उच्च अदालत बीच रहेको असमझदारी पनि हटाउनु हो भन्नु भएको थियो । अन्तमा प्रमुख सूचना आयुक्तले सूचनाको हक नागरिकलाई दिएको

अधिकार हो नागरिकसँग सबै कुराको ज्ञान हुँदैन, सार्वजनिक निकायसँग स्रोत छ, साधन छ, ज्ञान छ, सूचनाको हक सम्बन्धी विषय पढेर आएका कर्मचारी छन्, वकील राख्न सक्छ, त्यस्ता मान्छेसँग कुन सूचना दिन मिल्छ र कुन दिन मिल्दैन भनेर अन्यौल पैदा हुन्छ, आनाकानी गर्छन भने आयोग सकभर नागरिकहरूकै पक्षमा उभिनु जरुरी छ । सूचनाको दुरुपयोग भयो भन्ने विषयमा उहाँले सूचना मागेर दुरुपयोग भएको प्रमाणित भएमा आयोगले त्यस्तो दुरुपयोग गर्नेलाई कारवाही गर्दछ तर त्यस्तो उजुरी अहिले सम्म आयोगमा परेको छैन भन्नु भयो । उहाँले सूचनाको हकको सही कार्यान्वयन भएमा सुशासन कायम हुने, पारदर्शिता कायम गर्न जिम्मेवार बनाउन मद्दत गर्छ यो सबै सूचना मागकर्ताको काम हो भन्नुहुँदै उहाँले उच्च अदालत पाटनबाट २०७८ सालमा आयोजित यस्तै कार्यक्रममा प्रस्तुतीकरण गर्दै उच्च अदालत पाटनका तत्कालिन माननीय न्यायाधिश श्री महेश पौडेलले उच्च अदालतको कार्यक्षेत्र दफा ३२ बमोजिम भएको कारवाही उपर हो अन्य हैन भन्नुभएको बताउनु भएको थियो । त्यसैगरी उच्च अदालत पाटनले गत वर्ष आयोगले दफा १० बमोजिम गरेको आदेशमा पुनरावेदन दर्ता गर्दा दफा ३२ बमोजिम भएको कारवाहीमा मात्र पुनरावेदन लाग्ने व्यवस्था भएकोले प्राप्त पुनरावेदन खारेज गरेको थियो । यस वर्ष सम्मानित उच्च अदालत पाटनबाट आयोगबाट दफा १० बमोजिम गरेको आदेशउपर परेको पुनरावेदन सुनुवाई गरी उल्ट्याएको अवस्थाले गर्दा आयोग अलि अन्यौलमा परेको हुँदा सम्मानित उच्च अदालतले यस विषयमा स्पष्ट भई आदेश भएमा उपयुक्त हुने अनुरोध गर्दै प्रमुख सूचना आयुक्तले कार्यक्रममा सहभागी सबै प्रति धन्यवाद व्यक्त गर्दै कार्यक्रम समापन गर्नुभएको थियो । यस अन्तरक्रिया कार्यक्रममा महिला १४ पुरुष ६६ गरी ८० जनाको उपस्थिति रहेको थियो ।

५.४.४ विद्यालयस्तरीय अभिमुखीकरण कार्यक्रम

क. इन्द्रेश्वरी माध्यामिक विद्यालयमा मेलम्ची, सिन्धुपाल्चोक

आजका विद्यार्थी भोलिका कर्णधार हुन, सूचनाको हकलाई विद्यालय स्तर देखि नै पर्वद्धन गर्ने उदेश्यले आयोगको वार्षिक स्वीकृत कार्यक्रम अन्तर्गत रहेको सूचनाको हकसम्बन्धी विद्यालय अभिमुखीकरण कार्यक्रम मिति २०८१ असार २ गते श्री इन्द्रेश्वरी माध्यामिक विद्यालय, मेलम्ची सिन्धुपाल्चोकमा सम्पन्न भयो । राष्ट्रिय सूचना आयोगका सचिव श्री होम प्रसाद लुईटेलको अध्यक्षतामा सम्पन्न उक्त कार्यक्रममा मेलम्ची नगरपालिकाका प्रमुख कार्यकारी अधिकृत श्री अशोक भट्टराई प्रमुख अतिथि रहनुभएको थियो । उहाँले कार्यक्रममा आफ्नो मन्तव्य राख्दै सूचनाको हकको विकास, नेपालमा यसका कानूनी प्रावधान तथा सूचनाको हकको महत्वमाथि प्रकाश पार्नु भयो । कार्यक्रममा विशिष्ट अतिथि सोही विद्यालयका प्रधानाध्यापक श्री देवि श्रेष्ठ तथा अतिथि मेलम्ची नगरपालिकाका सूचना अधिकारी श्री अर्चना श्रेष्ठ रहनुभएको थियो । उक्त कार्यक्रममा राष्ट्रिय सूचना आयोगका उपसचिव श्री सुदर्शन ढकालले सूचनाको हकसम्बन्धी जानकारी विषयक कार्यपत्र प्रस्तुत गर्दै आयोगको काम कर्तव्य र अधिकार सम्बन्धमा समेत स्पष्ट पार्नु भयो । इन्द्रेश्वरी मा. वि. मेलम्चीका कक्षा ९ र १० का १२५ जना विद्यार्थी सहभागी रहेको उक्त कार्यक्रममा सहभागीहरूका तर्फबाट श्री स्वस्तिका धिताल र श्री निर्जन भट्टराईले मन्तव्य राख्नुभयो । उक्त कार्यक्रममा समापन मन्तव्य राख्नु हुँदै आयोगका सचिव श्री होम प्रसाद लुईटेलले आयोगमा प्राप्त पुनरावेदन पश्चात भएका फैसलाहरूबाट विभिन्न व्यक्ति तथा संस्थाहरूले प्राप्त गरेको अधिकार तथा न्याय सम्बन्धमा प्रकाश पार्दै सूचनाको हकले सुशासन कायम

गर्न मद्धत गर्ने बताउनु भयो । सचिव लुईटेलले कार्यक्रममा सहभागिका तर्फबाट उठेका प्रश्नहरूको जवाफ दिदै कार्यक्रम समापन गर्नुभयो । उक्त कार्यक्रममा आयोगका तर्फबाट लेखा अधिकृत श्री अशोक न्यौपाने स्वागत मन्तव्य राख्नुभएको थियो भने कार्यक्रम संचालन शाखा अधिकृत श्री शालिकराम भट्टराईले गर्नुभएको थियो । यस अन्तरक्रिया कार्यक्रममा महिला ३५ पुरुष ४५ गरी ८० जनाको उपस्थिति रहेको थियो ।

ख. हेटौंडा क्याम्पस, हेटौंडा, मकवानपुर

आयोगको वार्षिक स्वीकृत कार्यक्रम अन्तर्गत रहेको सूचनाको हकसम्बन्धी विद्यालय अभिमुखीकरण कार्यक्रम मिति २०८१ असार ११ गते श्री हेटौंडा क्याम्पस, हेटौंडामा सम्पन्न भयो ।

राष्ट्रिय सूचना आयोगका सचिव श्री होम प्रसाद लुईटेलको अध्यक्षतामा सम्पन्न उक्त कार्यक्रममा हेटौंडा उपमहानगरपालिकाका ४ न का वडा अध्यक्ष श्री नवीन सिग्देल प्रमुख अतिथि रहनुभएको थियो । उहाँले कार्यक्रममा आफ्नो मन्तव्य राख्दै सूचनाको हकको विकास, नेपालमा यसका कानूनी प्रावधान तथा सूचनाको हकको महत्व माथि प्रकाश पार्नुभयो । कार्यक्रममा विशिष्ट अतिथि सोही विद्यालयका प्रधानाध्यापक श्री देविराम लामा तथा अतिथि वडा सदस्य र विद्यालय व्यवस्थापन समितिका पदाधिकारी र शिक्षकहरू रहनुभएको थियो ।

उक्त कार्यक्रममा राष्ट्रिय सूचना आयोगका उपसचिव श्री सुदर्शन ढकालले सूचनाको हक सम्बन्धी जानकारी विषयक कार्यपत्र प्रस्तुत गर्दै आयोगको काम कर्तव्य र अधिकार सम्बन्धमा समेत स्पष्ट पार्नु भयो । भुटनदेवी मा. वि., श्रमिक मा. वि. र आधुनिक मा. वि. हेटौंडा मकवानपुरका कक्षा ९ र १० का १०० जना विद्यार्थी तथा शिक्षकहरूको सहभागिता रहेको थियो ।

उक्त कार्यक्रममा समापन मन्तव्य राख्नु हुँदै आयोगका सचिव श्री होम प्रसाद लुईटेलले आयोगमा प्राप्त पुनरावेदन पश्चात भएका फैसलाहरूबाट विभिन्न व्यक्ति तथा संस्थाहरूले प्राप्त गरेको अधिकार तथा न्याय सम्बन्धमा प्रकाश पार्दै सूचनाको हकले सुशासन कायम गर्न मद्धत गर्ने बताउनु भयो । सचिव लुईटेलले कार्यक्रममा सहभागीका तर्फबाट उठेका प्रश्नहरूको जवाफ दिदै कार्यक्रम समापन गर्नुभयो । उक्त कार्यक्रममा आयोगका तर्फबाट लेखा अधिकृत श्री अशोक न्यौपाने स्वागत मन्तव्य राख्नुभएको थियो भने कार्यक्रम संचालन शाखा अधिकृत श्री जीवन कुँवरले गर्नुभएको थियो ।

५.५ प्रकाशन तथा प्रचारप्रसार

५.५.१ सूचना मेरो अधिकार त्रैमासिक बुलेटिन

सूचनाको हकको प्रभावकारी कार्यान्वयनका लागि राष्ट्रिय सूचना आयोग लगायत विभिन्न निकाय तथा संस्थाको आयोजनामा भएका कार्यबारे सर्वसाधारणलाई जानकारी होस् र अभिलेखबद्ध गर्न सकियोस् भन्ने उद्देश्यले राष्ट्रिय सूचना आयोगले प्रत्येक त्रैमासिकमा भएका गतिविधिहरू समेटी त्रैमासिक रूपमा **सूचना मेरो अधिकार** नामक बुलेटिन प्रकाशन गर्ने कार्य बजेट अभावका कारण प्रत्येक त्रैमासिकमा निकाल्नु पर्ने बुलेटिन यस आर्थिक

वर्षमा ४ वटा अंक मात्र प्रकाशन गर्न सकिएको छ । साथै यस बुलेटिनको अंग्रेजी संस्करण पनि "Information My Right" प्रत्येक ३ महिनामा प्रकाशन गरिएको छ ।

५.५.२ रेडियो नेपालमार्फत सम्पन्न भएका कार्यक्रम

राष्ट्रिय सूचना आयोगको आर्थिक वर्ष २०८०/८१ को स्वीकृत वार्षिक कार्यक्रम अनुसार नागरिकको सूचनाको हक सुरक्षित गर्ने प्रयोजनार्थ रेडियो नेपालसँगको सहकार्यमा सूचना हाम्रो अधिकार नामक कार्यक्रम निर्माण तथा प्रसारण गर्ने सम्झौता भई सोही अनुरूप कार्यक्रम रेडियो नेपालबाट प्रसारण भयो । रेडियो नेपालबाट १० वटा प्रसारण भएका १५ मिनेटका यी कार्यक्रमले नेपालका विकट तथा दूरदराजमा रहेका नागरिकलाई समेत सूचनाको हकका बारेमा महत्वपूर्ण जानकारीहरू प्रसारण गरी सुसूचित गराई जनचेतना अभिवृद्धिमा महत्वपूर्ण योगदान पुगेको विश्वास आयोगले गरेको छ ।

५.५.३ गोरखापत्र संस्थानमार्फत भएका कार्यक्रम

राष्ट्रिय सूचना आयोगको आर्थिक वर्ष २०८०/८१ को स्वीकृत वार्षिक कार्यक्रम अनुसार आयोगले जनताको सूचनाको हक सुरक्षित गर्न गोरखापत्र संस्थानसँगको सहकार्यमा गोरखापत्र दैनिकमार्फत सूचनाको हक सम्बन्धमा जानकारीमूलक, सन्देशमूलक एवम् सूचनामूलक सामग्रीहरू प्रकाशन गर्न सम्झौता भई १० वटा जानकारीमूलक, सन्देशमूलक एवम् सूचनामूलक सामग्री प्रकाशन गरिएका थिए । यस कार्यक्रमले नेपालका सुगम तथा दुर्गम भेगमा रहेका नागरिकले सूचनाको हक र अधिकारका बारेमा पढ्ने मौका पाई सूचनाको हकका सम्बन्धमा आमनागरिक सुसूचित भएको विश्वास आयोगले गरेको छ ।

५.५.४ नेपाल टेलिभिजनमार्फत सम्पन्न भएका कार्यक्रम

राष्ट्रिय सूचना आयोगको आर्थिक वर्ष २०८०/८१ को स्वीकृत वार्षिक कार्यक्रम अनुसार नेपाल टेलिभिजनसँगको सहकार्यमा सूचना मेरो हक कार्यक्रम निर्माण तथा प्रसारण गर्न सम्झौता भई सोही अनुरूप नेपाल टेलिभिजनबाट यो आर्थिक वर्ष ८ वटा कार्यक्रम प्रसारण गरियो । यी ८ वटा शृङ्खला आयोगका प्रमुख सूचना आयुक्त, सूचना आयुक्त, सचिव, पूर्व सचिव, पूर्व पदाधिकारी र सूचना प्रवाहको क्षेत्रमा विशिष्ट योगदान गर्नुभएका अन्य व्यक्तित्वहरू सहभागी भई सञ्चालन भएकाले सूचनाको हकको संरक्षण, सम्बर्द्धन, जनचेतना तथा पारदर्शिताका क्षेत्रमा महत्वपूर्ण योगदान भएको ठानिएको छ । यस कार्यक्रमले शहरी एवम् विद्युतीय पहुँच भएका स्थानका नागरिकलाई संविधानमा व्यवस्था भएको सूचनाको हकको बारेमा प्रष्ट्याउने एवम् जनचेतना अभिवृद्धि गराउने कार्य भएको आयोगको ठम्याइ रहेको छ । कार्यक्रमका वक्ताहरू सूचनाको हकका विषयमा विज्ञ रहनुले पनि आमनागरिकमा सूचनाको हकका बारेमा प्रत्येक नागरिक देशका सर्जक हुन् भन्ने अनुभूति गराएको आयोगले महसुस गरेको छ ।

५.५.५ सूचनाको अधिकार आरटीआई जर्नल प्रकाशन

सूचनाको हकको प्रयोगको क्षेत्रमा नयाँ अध्ययन, अनुसन्धान तथा सिद्धान्तहरूको विकास भइरहेको हुन्छ । सूचनाको हकका क्षेत्रमा कार्य गर्ने, योगदान पुर्‍याउने, अध्ययन गर्ने, प्रयोग गर्ने, अनुसन्धान गर्ने विद्वत वर्गको योगदान महत्वपूर्ण हुन्छ । यस क्षेत्रमा भएका प्रयोग यसरी विद्वत वर्गको उपलब्धीलाई सर्वसाधारणको जानकारीमा ल्याउन आवश्यक र उपयोगी हुने तथ्यलाई मनन गरी राष्ट्रिय सूचना आयोगले प्रत्येक वर्ष आरिटआई जर्नल प्रकाशन

गर्ने गरेको छ । यस जर्नलमा सूचनाको हकका क्षेत्रमा अध्ययन गर्ने, अनुसन्धान गर्ने विद्वत वर्गबाट तयार गरिएका लेखहरू समावेश गर्ने गरिएको छ । यस आर्थिक वर्षमा प्रकाशन भएको **सूचनाको अधिकार (A Journal of RTI)** वर्ष ८ अंक १ मा २२ वटा लेख समावेश गरिएको थियो ।

५.५.६ हाते पुस्तिका प्रकाशन

सूचनाको हकको प्रयोगलाई व्यवस्थित बनाउन सहयोग पुग्ने ध्येयले नेपाली, अंग्रेजी, अवधि, मैथली, भोजपुरी र थारु गरी ६ वटा भाषामा हाते पुस्तिका प्रकाशन गरी वितरण गरिएको छ । जसबाट सूचनामा नागरिकको पहुँच बढ्ने अपेक्षा आयोगले गरेको छ ।

५.५.७ आयोगको परिचय प्रकाशन

राष्ट्रिय सूचना आयोगको स्थापना सूचनाको हक सम्बन्धी ऐन २०६४ को दफा ११ बमोजिम सूचनाको हकको संरक्षण, संवर्द्धन र प्रचलन गर्ने कामका लागि स्वतन्त्र आयोगका रूपमा २०६५ साल वैशाख २२ गते स्थापना भएको हो । यस आयोगका बारेमा स्थापनाका कानूनी आधार, गठन प्रकृया, आयोगलाई प्राप्त काम, कर्तव्य र अधिकार तथा आयोगले सम्पादन गर्ने कार्य प्रकृयाका बारेमा सवैलाई जानकारी दिने उद्देश्यबाट नेपाली र अङ्ग्रेजी भाषामा आयोगको परिचय नामक पुस्तिका प्रकाशन गरेको छ ।

५.६ विविध गतिविधिहरू

५.६.१ सम्माननीय प्रधानमन्त्री समक्ष वार्षिक प्रतिवेदन हस्तान्तरण

राष्ट्रिय सूचना आयोगले आर्थिक वर्ष २०७९/८० मा आयोगबाट सम्पादन भएका कामकारवाहीको वार्षिक प्रतिवेदन सूचनाको हकसम्बन्धी ऐन २०६४ को दफा २५ को उपदफा १ बमोजिम व्यवस्थापिका संसदमा पेश गर्नका लागि २०८० साल मंसिर २१ गते सम्माननीय प्रधानमन्त्री पुष्पकमल दाहाल समक्ष आयोगको वार्षिक प्रतिवेदन पेश गरेको छ । वार्षिक प्रतिवेदन बुझ्दै सम्माननीय प्रधानमन्त्री पुष्पकमल दाहाल 'प्रचण्ड' ले सूचनाको हकको प्रभावकारी कार्यान्वयनका लागि सरकार प्रतिवद्ध रहेको र यसका लागि आयोगलाई स्रोत साधनसम्पन्न बनाउन तथा कानून संशोधन गर्नसमेत आफ्नो तर्फबाट सकारात्मक पहल हुने विश्वास दिलाउनु भयो । प्रधानमन्त्री दाहालले सार्वजनिक निकायलाई नागरिकप्रति जवाफदेही बनाउन र सुशासन कायम गर्न आफु प्रतिवद्ध रहेको कुरा बताउनु भएको थियो । उक्त प्रतिवेदन आयोगले सोही दफाको उपदफा (२) बमोजिम सर्वसाधारणको जानकारीका लागि सार्वजनिक रूपमा प्रकाशन समेत गरिसकेको छ ।

५.६.२ अल्वानियामा सूचनाको हकसम्बन्धी आयोगको प्रतिनिधि मण्डलको सहभागिता

सूचनाको हक सम्बन्धी आयोगहरूको अन्तर्राष्ट्रिय संगठन (International Conference of Information Commissioners- ICIC) को १५ औं वार्षिक सम्मेलन Information and Data Protection Commissioner, Albania ले २०८१ जेठ २१ देखि २३ सम्म (3-5 June, 2024) मा Tirana को Maritim Hotel Plaza, Tirana मा आयोजना गरेको कार्यक्रममा आयोगका तर्फबाट प्रमुख सूचना आयुक्त श्री महेन्द्रमान गुरुङ्ग, सूचना आयुक्त श्री कमला ओली थापा, सचिव श्री होम प्रसाद लुइटेल, उपसचिव श्री सन्तोष कुमार दाहाल

को सहभागिता थियो भने द एशिया फाउण्डेशन नेपालका तर्फबाट श्री अजय कुमार दासको उपस्थिति रहेको थियो ।

कार्यक्रमको पहिलो दिन June 03 मा सम्मेलनको उद्घाटन तथा विभिन्न कार्यक्रमहरूको आयोजना भएको थियो । सम्मेलनको Albania का प्रधानमन्त्री श्री Edi Rama ले समुद्घाटन गरी शुभारम्भ भएको थियो । प्रधानमन्त्रीले सवैलाई स्वागत गर्दै अल्बानियाको इतिहास तथा अहिलेका चुनौति र आफ्नो योजना वारेमा विचार व्यक्त गर्दै पारदर्शिता र जवाफदेहिताका लागि सूचनाको हकको महत्व रहेको विचार व्यक्त गर्नु भएको थियो । उद्घाटन सत्रमा विभिन्न देशबाट उपस्थित भएका प्रतिनिधिहरूले सूचनाको हकका वारेमा मन्तव्य राखेका थिए । त्यसैगरी सूचना आयुक्तहरूको क्षेत्रीय बैठकहरू पनि सम्पन्न भएका थिए । क्षेत्रीय बैठकमा आआफ्नो क्षेत्र भित्र पर्ने देशका सूचना आयुक्तहरू बसी आगामी दिनमा सूचनाको हकलाई थप प्रभावकारी बनाउन कसरी संयुक्त प्रयास गर्न सकिन्छ भन्ने वारेमा छलफल भएको थियो । नेपाल क्षेत्रीय संगठनमा सदस्य नभएको कारणबाट पर्यवेक्षकका रुपमा मात्र सहभागी भएको थियो ।

कार्यक्रमको दोस्रो दिन June 04 मा विगतका बैठकहरूबाट गठन भएका ४ वटा Working Group हरूका कार्य प्रगतिको जानकारी र समीक्षा प्रस्तुति हुनुका साथै कार्यपत्रहरूमा छलफल भएको थियो । समुहहरूले तयार पारेका प्रतिवेदन तथा प्रतिवेदनले दिएका सुझावहरूका वारेमा सघन छलफल भएको थियो । त्यसैगरी दोस्रो दिन नै ICIC को अबको रणनीतिक कार्यदिशा के हुने, सूचनाको हकका नियामकहरूका चुनौतिका वारेमा Future of the ICIC conference: What is next for information regulators? What are our common challenges and where should the ICIC work focus in the future strategic direction? विषयक प्यानल छलफल भएको थियो । उक्त अवसरमा सूचनाको हक सम्बन्धी तथा ICIC सम्बन्धी विभिन्न विचारहरू व्यक्त भएका थिए ।

कार्यक्रमको तेस्रो दिन दिन सदस्य राष्ट्रहरूका प्रतिनिधिहरू मात्र सहभागी भएको बन्द सत्र सञ्चालन भएको थियो । बन्दसत्रमा विभिन्न क्षेत्रीय प्रतिवेदनहरू प्रस्तुत भएका थिए । विभिन्न देशका सूचना आयोगहरूले गत आर्थिक वर्षमा गरेका उल्लेखनिय उपलब्धी तथा अनुभवहरू राखिएका थिए । यसबाट सूचनाको हक कार्यन्वयनका क्षेत्रमा प्रयोग भएका नयाँ र राम्रा कार्यक्रमहरूका वारेमा जान्ने र सिक्ने अवसर प्राप्त भएको थियो ।

सम्मेलन शुरु हुनु भन्दा अगावै नेपालले Online को माध्यमबाट ICIC को सचिवालय अध्यक्ष र कार्यकारिणी समितिका सदस्यको लागि मतदान गरेकोमा अध्यक्षमा मेक्सिको र कार्यकारिणी समिति सदस्यमा अष्ट्रेलिया र केन्या निर्वाचित भएको जानकारी बैठकमा जानकारी गराइएको थियो । ICIC को कार्यसमितिको अध्यक्षमा पुन आगामी तीन वर्षका लागि मेक्सिकोको Federal Institute for Access to Public Information and Data Protection (INAI) रहने भएको छ । कार्यक्रममा सदस्य राष्ट्रका सूचना आयोगका प्रमुख तथा अन्य प्रतिनिधिहरूको सहभागिता रहेको थियो । सदस्य राष्ट्र एवम् संघसंस्था र दातृनिकाय समेत गरी करिब १२० जना प्रतिनिधिको उक्त सम्मेलनमा सहभागिता रहेको थियो । सम्मेलन उपलब्धिमुलक रहेको थियो । सम्मेलनबाट सिक्ने र सिकाउने तथा नयाँ अवसरहरूसँग परिचित हुने अवसर मिलेको छ । कतिपय विषयहरू अर्थात Panel Discussion, Regional Presentation तथा अन्य प्रस्तुतिकरण र छलफलबाट नेपालले

सिकने अवसर प्राप्त गरेको छ । यस्ता सिकाईहरू आगामी दिनमा बनाइने रणनीति तथा कार्ययोजना र कार्यक्रममा समावेश गर्दै जान सकिनेमा नेपालमा सूचनाको हकको कार्यान्वयनलाई थप प्रभावकारी बनाउदै जाने सकिने विश्वास लिइएको छ । Working Group हरूले सिफारिश गरेका विषयहरू नेपालका लागि अत्यन्त महत्वपूर्ण रहेका छन् । दुईवटा Working Group मा नेपाल पनि सदस्य रही महत्वपूर्ण योगदान दिन सफल भएको छ । साथै सम्मेलनका क्रममा नेपालका तर्फबाट भएका हस्तक्षेपहरूलाई सम्मेलनले सकारात्मक रूपमा लिएको र निर्णयमा पनि समावेश गरेको छ ।

५.६.३ सूचनाको हक कार्यान्वयनमा महासंघहरूको भूमिका विषयक अन्तरक्रिया कार्यक्रम

राष्ट्रिय सूचना आयोगबाट मिति २०८०।१२।२५ गते सूचनाको हक कार्यान्वयनमा महासंघहरूको भूमिका विषयक अन्तरक्रिया कार्यक्रम प्रतिनिधि सभामा रहेको शिक्षा तथा सूचना प्रविधि समितिका सभापति माननीय श्री अम्मर बहादुर थापाको प्रमुख आतिथ्यतामा सम्पन्न भएको थियो । उक्त कार्यक्रमको अध्यक्षता प्रमुख सूचना आयुक्त श्री महेन्द्रमान गुरुङले गर्नुभएको थियो भने कार्यक्रममा विभिन्न महासंघहरूका अध्यक्ष एवम् पदाधिकारी लगायत सञ्चारकर्मीहरूको उपस्थिति रहेको थियो । उक्त कार्यक्रममा सूचना आयुक्तद्वय श्री कमला ओली थापा र श्री रत्नप्रसाद मैनाली, सचिव श्री होमप्रसाद लुईटेल र आयोगका कर्मचारीहरूको सहभागिता रहेको थियो । कार्यक्रममा राष्ट्रिय सूचना आयोगका सूचना आयुक्त श्री रत्नप्रसाद मैनालीले **“सूचनाको हक: कानूनी व्यवस्था, अभ्यास र महासंघहरूको दायित्व”** विषयक कार्यपत्र प्रस्तुत गर्नुभएको थियो । उहाँले कार्यपत्र प्रस्तुत गर्ने क्रममा सूचनाको हक के हो ? सूचनाको हक किन ? सूचनाको हकको ऐतिहासिक र सैद्धान्तिक पक्ष, यसको संवैधानिक र कानूनी व्यवस्था, सूचनाको हक सम्बन्धी ऐन, २०६४ का मुख्य व्यवस्था, सार्वजनिक निकायको दायित्व, सूचनाको हक कार्यान्वयन सम्बन्धी अनुगमन निर्देशिका, २०७६ नेपालमा सूचनाको हक सम्बन्धी व्यवस्थाको कार्यान्वयनको अवस्था, आयोगमा प्राप्त निवेदन, उजुरी र पुनरावेदनको स्थिति, सूचनाको हकको कार्यान्वयनमा देखिएका समस्या र समाधानका उपायहरू, सूचनाको हक कार्यान्वयनमा कार्यालय प्रमुखको दायित्व, सूचनाको हकको कार्यान्वयन, सूचना प्रवाह र सुशासनका लागि आयोगबाट भएका कार्यहरू, विभिन्न महासंघहरूसँग आयोगको अपेक्षा आदि विषयहरूलाई कार्यपत्रमा समेट्नु भएको थियो । कार्यक्रमका प्रमुख अतिथि शिक्षा तथा सूचना प्रविधि समितिका सभापति माननीय श्री अम्मर बहादुर थापाले सूचनाको हक लोकतान्त्रिक विधिहरूलाई नभै नहुने कुरा हो, अबै पनि हामीले सूचनाको हकलाई राम्रोसँग कार्यान्वयन गर्न सकेका छैनौं । यसको कार्यान्वयनमा महासंघहरूको उल्लेख्य भूमिका रहने बताउँदै देशको समग्र विकाशका लागि शिक्षा, स्वास्थ्य र सञ्चार क्षेत्रको गुणस्तरीय विकास हुनु पर्ने भन्नु हुँदै हाम्रो संविधान लिखित रूपमा संसारकै उत्कृष्ट छ तर यसको कार्यान्वयनमा अबै पनि कमी कमजोरी रहेको छ भन्नुभयो । राज्यको स्रोत साधन खर्च गरेर विकास निमार्णहरू के कसरी भइरहेका छन् तिनीहरूको सही र समुचित प्रयोग भइरहेको छ छैन भनेर आम नागरिकले सूचनाको हकको प्रयोग गरेर जान्न र बुझ्न जरुरी छ भन्ने धारणा व्यक्त गर्नु भयो । कार्यक्रममा सहभागीहरूलाई राष्ट्रिय सूचना आयोगका सचिव श्री होमप्रसाद लुईटेलले स्वागत मन्तव्य राख्दै सूचनाको हकको सही प्रयोगबाट पारदर्शिता कायम हुने, भ्रष्टाचारमा कमी आउने र सुशासन कायम हुने बताउँदै महासंघहरूको देशभरि

सञ्जाल विस्तार भएको हुँदा सूचनाको हक कार्यान्वयनमा सहजता आउने बताउनु भएको थियो । कार्यक्रमको अध्यक्षता गर्नुभएका प्रमुख सूचना आयुक्त श्री महेन्द्रमान गुरुङले सूचनाको हकले नागरिकका हक अधिकारको सुनिश्चित गर्न, सार्वजनिक निकायलाई उत्तरदायी र जवाफदेही बनाई सुशासन कायम राख्न सूचनाको हकको महत्वपूर्ण भूमिका रहने हुँदा सोको सुनिश्चितताका लागि महासंघहरूले आ-आफ्ना सञ्जाल मार्फत नागरिक तहमा पुग्न सहयोग गर्नुपर्ने धारणा व्यक्त गर्दै कार्यक्रम समापन गर्नु भयो । यस अन्तरक्रिया कार्यक्रममा महिला १७ पुरुष ५५ गरी ७२ जनाको उपस्थिति रहेको थियो ।

५.६.४ पत्रकारितामा सूचनाको हकको अभ्यास र चुनौतीहरू विषयक अन्तरक्रिया कार्यक्रम

सूचनाको हकसम्बन्धी ऐन, २०६४ र सूचनाको हकसम्बन्धी नियमावली, २०६५ को उद्देश्य तथा लक्ष्य प्राप्तिका लागि ऐनको दफा १९ को प्रवर्द्धनात्मक कार्य अन्तर्गत सञ्चार जगतसँग सूचनाको हकसम्बन्धी अन्तरक्रिया आयोजना गर्ने राष्ट्रिय सूचना आयोगको नियमित वार्षिक कार्यक्रममा उल्लेख भएबमोजिम आयोगबाट प्राप्त कार्यक्रम नेपाल पत्रकार महासंघले २०८१ वैशाख २१ गते काठमाडौंको राष्ट्रिय सभागृहमा भव्यताका साथ सम्पन्न गरेको थियो ।

६५ वर्ष लामो इतिहास बोकेको नेपाल पत्रकार महासंघ नेपालका पत्रकारहरूको साझा छाता संगठन हो । सूचनाको हक पत्रकारहरूका लागि मात्र नभएर सम्पूर्ण नागरिकहरूका लागि सार्वजनिक महत्वका सूचनाहरू प्राप्त गर्न सघाउने साधन भएकोमा कार्यक्रमका सहभागीबीच मतैक्यता रह्यो । खासगरी खोजी पत्रकारिताका लागि नेपालमा पनि सूचनाको हकको व्यापक प्रयोग भइरहेको सन्दर्भमा यसको अभ्यासमा देखिएका चुनौतीहरू पहिचान गर्ने र ती चुनौतीसँग जुध्ने रणनीतिहरू तय गर्न सरोकारवालाहरूलाई मार्ग निर्देशन प्राप्त हुने महासंघको अपेक्षा पूरा भएको छ ।

नेपालको संविधानको धारा २७ मा प्रत्येक नागरिकलाई आफ्नो वा सार्वजनिक सरोकारको विषयमा सूचना माग्ने र पाउने हक हुनेछ भन्ने व्यवस्था छ । संविधानमा व्यवस्था गरिएको नागरिकको मौलिक हकको कार्यान्वयनका लागि जारी गरिएको सूचनाको हकसम्बन्धी ऐन, २०६४ मा प्रत्येक नेपाली नागरिकलाई सार्वजनिक निकायमा रहेको सूचनामा पहुँच हुनेछ भनेर सूचना माग गर्ने र प्राप्त गर्ने नागरिक अधिकारलाई कानूनद्वारा नै प्रत्याभूत गरिएको छ । तर यसको प्रयोग अहिले पनि सहज ढंगले नभइरहेको अन्तरक्रियाले निष्कर्ष निकालेको छ । पत्रकारहरूले सूचना सङ्कलनका लागि सूचनाको हक प्रयोग गरे पनि सार्वजनिक निकायले अहिले पनि आवश्यक सूचना दिन आनाकानी गर्दछन् भन्ने अधिकांश सहभागीको मत थियो । अतः सूचनाको हक अभ्यासका क्रममा पत्रकारहरूले भोगेका चुनौतीहरू र समाधानका उपायहरू खोज्न अन्तरक्रिया कार्यक्रम सफल भएकोमा नेपाल पत्रकार महासंघ खुसी व्यक्त गर्दै कार्यक्रम सम्पन्न गर्न महत्वपूर्ण सहयोग गरेकोमा राष्ट्रिय सूचना आयोगलाई आर्दिक आभार व्यक्त गर्दछ ।

कार्यक्रममा सूचनाको हकलाई समाचार संकलनको साधनको रूपमा प्रयोग गरिरहेका २४० जना पत्रकारहरू सहभागी भएका छन् । अध्यक्ष श्री विपुल पोखरेलले सूचनाको हकसम्बन्धी ऐन कार्यान्वयनमा देखिएका समस्या र चुनौतीहरू औल्याउँदै सरकारी निकायहरूलाई

सूचना दिन थप जिम्मेवार र उत्तरदायी बन्न आग्रह गर्नुभयो । वरिष्ठ उपाध्यक्ष श्री रमेश विष्टले पत्रकारहरूलाई सूचना माग्ने र प्राप्त गर्ने सीप विकास गर्न सहयोग गर्नुपर्ने बताउनुभयो । महासचिव श्री रोसन पुरीले सरकारी निकायहरूमा सूचना अधिकारीहरूलाई प्रशिक्षण दिएर क्षमता अभिवृद्धि गर्नुपर्ने धारणा राख्नुभयो । कोषाध्यक्ष श्री कलेन्द्र सेजुवालले सूचनाको हकसम्बन्धी ऐन कार्यान्वयनको अनुगमन गर्न र उल्लंघनकर्ताहरूलाई कारबाही गर्न राष्ट्रिय सूचना आयोगलाई थप सक्रिय हुन आग्रह गर्नुभयो ।

सूचनाको हकसम्बन्धी ऐन अभ्यासका क्रममा पत्रकारहरूले गरेका अनुभव तथा भोगेका चुनौतीहरू खोजी भयो । खासगरी पत्रकारहरूले सूचनाको हकको उपयोग गर्ने विधि गर्ने विधि, सूचना माग्ने तरिका र सूचना प्राप्त गर्न अपनाउनुपर्ने प्रक्रियाका बारेमा पत्रकारहरूमा समान ज्ञान नरहेको भेटियो । सूचनाको हक प्रयोग गरी निवेदन दिएपछि उक्त निवेदनको फलोअपमा भन्कट बेहोर्नुपरेको, सूचना अधिकारी तथा सार्वजनिक निकायका जिम्मेवार पदाधिकारीहरूले सूचना दिन आनाकानी गर्ने गरेको, पूरा सूचना नदिने गरेको लगायतका समस्या पत्रकारहरूले उठाएका थिए । पत्रकारहरूले सूचनाको हक सम्बन्धी ऐनको प्रयोग गरी सूचना खोज्ने क्रममा भोगेका चुनौतीहरू कम गर्न अपनाउन सकिने रणनीतिहरूबारे छलफल भयो । पत्रकारहरूले सूचना माग गर्ने तौरतरिका तथा प्रक्रियाका बारेमा सचेतना जगाउन समाचार कक्षहरूमा नै त्यसखालको संयन्त्र विकास गर्न सुझाव दिएका थिए भने डिजिटल टुल विकास गरी सूचनाको हक प्रयोगमा पत्रकारहरूको क्षमता अभिवृद्धि गर्न सुझाव आएको छ । त्यसबाहेक सार्वजनिक निकायका सूचना अधिकारी, प्रवक्ता तथा कार्यालय प्रमुखहरूलाई अझ तदारुकताका साथ सूचनाहरू प्रवाह गर्न तथा सूचना माग भएमा उपलब्ध गराउन अभिप्रेरित गर्न सूचना आयोग तथा सम्बन्धित निकायहरूले सहजीकरण गर्नुपर्ने सुझाव पनि अन्तरक्रियामा सहभागी पत्रकारहरूले दिएका थिए । उक्त कार्यक्रममा ३३१ जनाको सहभागिता थियो ।

५.६.५ सूचनाको हकसम्बन्धी प्रदेश स्तरीय अन्तरक्रिया कार्यक्रम

क. धनगढी

२०८० माघ २६ गते शुक्रबारका दिन धनगढी उपमहानगरपालिका वडा नम्बर १६ भादा गाउँस्थित ऐतिहासिक तथा पर्यटकीय स्थलका रूपमा रहेको थारु सामुदायिक होमस्टेमा सूचनाको हकका लागि राष्ट्रिय महासंघ केन्द्रीय कार्यालय काठमाडौंको आयोजनामा एक दिवसीय ‘सूचनाको हकसम्बन्धी प्रदेश स्तरीय अभिमुखीकरण कार्यक्रम’ सम्पन्न भयो । अभिमुखीकरण कार्यक्रममा सुदूरपश्चिम प्रदेशका ९ वटै जिल्लाका सूचनाको हकका लागि राष्ट्रिय महासंघका अध्यक्ष, प्रतिनिधि तथा अभियान्ताहरूको उपस्थिति थियो । कार्यक्रमको उद्घाटन गर्न सुदूरपश्चिम प्रदेशका मुख्यमन्त्री तथा कार्यक्रमका प्रमुख अतिथि श्री कमलबहादुर शाहले कार्यक्रममा विशिष्ट अतिथि आन्तरिक मामिला तथा कानून मन्त्री श्री शिवराज भट्ट, राष्ट्रिय सूचना आयोगका प्रमुख आयुक्त श्री महेन्द्रमान गुरुङ्ग, सुदूरपश्चिम प्रदेशका प्रमुख सचिव डा. हरि लम्साल, आन्तरिक मामिला तथा कानून मन्त्रालयका सचिव, नागरिक समाज, पत्रकार, सूचनाको हकका अभियान्ता, महासंघका अध्यक्ष तथा प्रतिनिधि गरी करिब १ सय जनाको उपस्थितिमा भव्यताका साथ उद्घाटनसँगै सूचनाको हकसम्बन्धी प्रदेश स्तरीय अभिमुखीकरण कार्यक्रम सञ्चालन भएको थियो । उक्त कार्यक्रममा प्रमुख

अतिथिको आशनबाट बोल्दै मुख्यमन्त्री शाहले सूचनाको हकका अभियान्ता तथा महासंघसँग मिलेर आगामी दिनमा कार्यक्रमलाई अगाडि बढाउने र निरन्तरता दिने बताउनु भयो । कार्यक्रममा राष्ट्रिय सूचना आयोगका प्रमुख आयुक्त श्री महेन्द्रमान गुरुङले आफ्नो प्रस्तुति राख्नु भएको थियो । उहाँको प्रस्तुति सुनेर सहभागी अभियान्ता, पत्रकार तथा नागरिक समाजले जिज्ञासा राखेका थिए ।

राष्ट्रिय सूचना आयोगको सहयोगमा आयोजित कार्यक्रमको उद्घाटनका अवसरमा पत्रकार श्री चित्रांग थापा, श्री दिर्घराज उपाध्यायले समेत शुभकामना मन्तव्य व्यक्त गर्नु भएको थियो । कार्यक्रमको अध्यक्षता महासंघका केन्द्रीय अध्यक्ष श्री उम्मीद बागचन्दको रहेको थियो । एक दिवसीय अन्तरक्रिया कार्यक्रम भव्यताका साथ सम्पन्न भएको थियो । कार्यक्रमका अध्यक्ष महासंघका केन्द्रीय अध्यक्ष श्री उम्मीद बागचन्दले सूचनाको हक जस्तो जनताको पक्षमा रहेको कानूनको प्रवर्द्धनका लागि आयोजना गरिएको सूचनाको हकसम्बन्धी प्रदेशस्तरीय अभिमुखीकरण कार्यक्रम सम्पन्न गर्न सहयोग गर्नु हुने राष्ट्रिय सूचना आयोग र आन्तरिक मामिला तथा कानून मन्त्रालयलाई धन्यवाद दिदै आभार व्यक्त गर्नु भएको थियो ।

ख. कोशी प्रदेश

सूचनाको हकका लागि राष्ट्रिय महासंघमार्फत सूचनाको हकसम्बन्धी प्रदेशस्तरीय अन्तरक्रिया कार्यक्रम २०८० कोशी प्रदेशमा सम्पन्न भएको कार्यक्रममा उपस्थित पाहुनाहरूलाई स्वागत मन्तव्य सहित के. स तथा कोशी प्रदेश संयोजक श्री नजबुल खान (निलम) ले स्वागत गर्नु भएको थियो । खानले सम्मेलनमा सहभागीहरूलाई अहिलेको अवस्थामा मानिस सूचनाबिना एक क्षण पनि बाँच्न नसक्ने अवस्थामा पुगेको बताउनु भयो । खानले सूचनाको हकका लागि राष्ट्रिय महासंघ देशव्यापी रुपमा फैलिरहेको समेत बताउनु भयो । उनले यो सम्मेलनले सूचना मागकर्ता, सूचना दिने सार्वजनिक निकायहरू र सरोकारवालाहरू बिच बृहत छलफल गराई आम नागरिकले सहज रुपमा सूचना प्राप्त गर्ने वातावरण तयार गर्ने बताउनु भयो । प्रमुख अतिथि, माननिय मन्त्री, आन्तरिक मामिला तथा कानून मन्त्रालय, कोशी प्रदेश सरकार, श्री शमशेर राईले देश कुशासनको प्रभावबाट गुज्रिरहेको तथा सूचनाको हकले भ्रष्टाचार अन्त्यको कार्यमा सहयोग गर्ने बताउनु भयो । उनले संविधानमा सूचनाको हकलाई महत्वका साथ राखेको तथा सूचनाको हक प्रजातन्त्रको अभिन्न अंग भएको पनि बताउनु भयो । सूचनाको हकका लागि राष्ट्रिय महासंघसँग सहकार्य गर्दै नागरिकको सूचनाको हकसम्बन्धी गतिविधिमा सहयोग गर्ने तथा सूचनाको हकसम्बन्धी प्रादेशिक स्तरमा कानून तत्काल कार्यान्वयनका लागि संसदमा पेश गर्ने पनि बताउनु भयो ।

त्यसैगरि विशिष्ट अतिथि, प्रमुख सूचना आयुक्त श्री महेन्द्रमान गुरुङले सूचनाको हकको क्रममा मागकर्ता अभियन्ता एवम् सूचना अधिकारीहरूको आआफ्नै गुनासो रहेको र सार्वजनिक निकायहरूले, आफ्ना गतिविधिहरू सार्वजनिकीकरण गरेर पारदर्शिता, जवाफदेहिता, सुशासन प्रवर्द्धनमा प्रदेश सरकारको प्रतिबद्धता आउनु पर्ने जिकिर समेत गर्नु भयो । सूचना लिने दिने कार्यमा सौदाबाजी सम्बन्धी गुनासोलाई न्युनीकरण गर्नु आवश्यक रहेको र सूचना दिने कार्यको बृद्धि हुनुपर्ने, गोपनीयताको नाममा सूचना नदिने प्रवृत्तिको

अन्त्य हुनुपर्ने जिकिर गर्नु भयो । सूचनाको हकसम्बन्धी कानून कार्यान्वयनका लागि सूचनाको हकका लागि राष्ट्रिय महासंघसंग साभेदारको रुपमा कार्य गर्ने पनि बताउनु भयो ।

कोशी प्रदेश सभा उपसभामुख, माननीय श्री सृजना दनुवारले राज्यका विभिन्न अङ्गका विभिन्न तह तप्काहरूमा सूचना अधिकारीको व्यवस्था हुनुपर्ने, सुशासन, पारदर्शिता, तथा जिम्मेवारीपनको साथै कोशी प्रदेशको दिगो विकाश र समृद्धिको लागि सूचनाको हकका लागि प्रादेशिक स्तरमा समेत कानून निर्माणको आवश्यकता बारे जिकिर गर्दै सूचनामा आम नागरिकको पहुँच वृद्धि गर्न नागरिक समाज, संस्था र सञ्चार क्षेत्रको भूमिका अपरिहार्य रहेको पनि बताउनु भयो ।

कार्यक्रममा बोल्दै आन्तरिक मामिला तथा कानून मन्त्रालय, कोशी प्रदेशका सचिव श्री लक्ष्मी पौडेलले सार्वजनिक पद धारण गरेका राष्ट्रसेवकलाई सार्वजनिक सरोकारका विषयमा आम नागरिकलाई हानी नोक्सानी पुऱ्याउने गरी सूचना प्रवाहमा अवरोध गरे कानूनी दायरामा ल्याइने विचार व्यक्त गर्नु भयो । सूचना मागकर्ताले नियतवश सूचना माग गर्न नहुने, सूचना मागकर्ता एवम् सूचना प्रदाता दुबैबीच समस्या रहेको र पचास हजार पृष्ठ सम्मको सूचना माग समेत भएको प्रसँग उल्लेख गर्नु भयो ।

सूचनाको हकका लागि राष्ट्रिय महासंघका वरिष्ठ उपाध्यक्ष श्री तारा बहादुर भण्डारीले २०६४ मा सूचनाको हकसम्बन्धी कानून आउँदा र अहिलेको अवस्थामा धेरै भिन्नता आएको बताउनु भयो । अहिले नागरिकले सूचना मागिरहेका छन् । देशको सूचनाको हकसम्बन्धी कानूनको निकै महत्व छ । यसले खोजमूलक पत्रकारिताका लागि सहजता प्रदान गरेको छ । तर अझै पनि सूचना दिन राज्य कटिबद्ध नभएको तथा सूचनाको वर्गीकरणमा सरकार असफल भएको दावी गर्नु भयो । सार्वजनिक निकाय सूचना दिनुपर्छ भनेर बलियो गरी नआएको उहाँको भनाइ थियो । तर उहाँले सूचना माग्ने र सूचना प्रदान गर्ने दुवैको सुरक्षाको सुनिश्चितता हुनु आवश्यक रहेको बताउनु भयो ।

राष्ट्रिय सूचना आयोगका प्रमुख सूचना आयुक्त श्री महेन्द्र मान गुरुङ्ग, कोशी प्रदेश सरकारका मुख्य न्यायाधिवक्ता श्री रुपेश कोईरालाले अन्तरक्रियामा सहभागी श्री सुरेन्द्र भण्डारी-भापा, श्री सोनी कुमारी शर्मा, श्री सकुन्तला सापकोटा, श्री लिला सुब्बा, श्री गमचन्द्र दहाल, श्री सोनुकुमार दास, श्री गुलाब कुमार चौधरी, श्री सन्तोष पाण्डे, श्री निरज पोखरेल, श्री लबदेव बिष्ट, श्री नारायण राई, श्री कृष्ण बिदुसी गौतम, श्री ललित साह, श्री बिष्णु चौलागाईं लगायतका अभियन्ताहरूका जिज्ञासाको स्वतः प्रकाशनको सूचना कसैले नमागे पनि सूचना सार्वजनिक गर्नु पर्ने तर सार्वजनिक निकायले सूचना प्रकाशन गर्न नपरे हुन्थ्यो भन्ने अवस्थामा रहेको, सूचना दिने तथा सूचना प्रकाशन गर्ने मामिलामा मन्त्रालय तथा सार्वजनिक निकायहरूमा धेरै सुधार गर्नुपर्ने आवश्यकता रहेको, सार्वजनिक निकायले सूचना निकालेको तथा स्वतः प्रकाशन गरेको वा नगरेको अनुगमन नहुने, सार्वजनिक निकायले सूचना उत्पादन र भण्डारणमा जोड दिनुपर्ने जवाफ प्रमुख आयुक्त गुरुङ्गले व्यक्त गर्नु भएको थियो ।

त्यस्तै गरी मुख्य न्यायाधिवक्ता कोईरालाले अभियन्ता र सूचना दाताबीच कुनैपनि किसिमको सौदाबाजी हुने कार्यको प्रतिबाद गर्दै सूचना आयोगले पुनरावेदनको गतिलाई तिब्रता दिनुपर्ने

बताउनु भयो । सूचना सम्बन्धी हकले सबै सार्वजनिक निकायलाई पारदर्शी तथा सूचना छलकपट गर्न लुकाइने गरिएको दावी समेत गर्नु भयो । सूचनाको हकसम्बन्धी कानूनले सरकारलाई जिम्मेवार बनाउने तथा सुशासनमा बृद्धि तथा भ्रष्टाचारमा अंकुश लगाउने औजार समेत भएको बताउनु भयो । स्वस्तिका बस्नेत पुरस्कार स्थापना गर्ने समितिको सचिवको रूपमा कार्यरत भई सूचना अभियन्ताको रूपमा समेत योगदान पुर्याएको जिकिर गर्नु भयो । सूचना नदिने सूचनादातालाई कानूनको दायरामा ल्याएर दण्डित गर्ने कार्यमा सूचना आयोगको ध्यानाकर्षण समेत गराउनु भयो ।

कार्यक्रमको समापन गर्दै सूचनाको हकका लागि राष्ट्रिय महासंघका केन्द्रीय अध्यक्ष श्री उम्मीद बागचन्दले सूचनाको हकका लागि राष्ट्रिय महासंघ २०७४ मा अनौपचारिक रूपमा तथा २०७८ मा औपचारिक रूपमा स्थापना भएको बताउनु भयो । उहाँले सूचनाको हकका लागि राष्ट्रिय महासंघले जनता र नागरिकको पक्षमा आएको सूचनाको हकसम्बन्धी कानून कार्यान्वयनमा भूमिका निर्वाह गरेको बताउनु भयो । अध्यक्ष बागचन्दले सूचनाको हकसम्बन्धी कानून व्यावहारिक रूपका कार्यान्वयन हुनुपर्ने तथा जनताले सहज रूपले सूचना पाउने अवस्थाको सृजना हुनुपर्ने धारणा राख्नु भयो । उहाँले अहिले पनि कतिपय सरकारी निकायमा सूचना पाउन सहज नभएको तथा यसका लागि सरकारले पहल गर्नुपर्ने बताउनु भयो । बागचन्दले पुनरावेदन भएका मुद्दा निरूपणका लागि राष्ट्रिय सूचना आयोगमा जनशक्ति नियुक्त गरिनुपर्ने समेत जनाउनु भयो । उहाँले विद्यार्थीहरूले पनि सूचना माग्न अग्रसर हुनुपर्ने बताउनु भयो । उक्त कार्यक्रममा पुरुष ५३ जना र महिला ५२ जना गरी १०५ जनाको उपस्थिति थियो ।

५.६.६ सूचनाको हकसम्बन्धी राष्ट्रिय रणनीतिक योजना (२०२१ देखि २०२५) सम्बन्धी प्रगति

सूचनाको हकसम्बन्धी राष्ट्रिय रणनीतिक योजना (२०२१-२०२५) ले मुख्य रूपमा ४ वटा रणनीतिक प्राथमिकता निर्धारण गरेको छ । पहिलो रणनीतिक प्राथमिकताले नागरिकलाई सूचनाको हकको प्रयोग गर्न प्रोत्साह तथा सशक्तीकरण गर्ने विषय अन्तर्गत ३ वटा रणनीतिक उद्देश्यहरू तोकेको छ भने दोस्रो रणनीतिक प्राथमिकतामा सूचनाको हकका प्रबर्द्धक/समर्थक/अभियान्तालाई प्रोत्साहन, प्रबर्द्धन, सहजीकरण गर्ने गरी ४ वटा रणनीतिक उद्देश्यहरू तय गरेको छ । त्यसै गरी तेस्रो रणनीतिक प्राथमिकताले सार्वजनिक निकायलाई पुनः अभिमुखीकरण तथा सुदृढ गर्ने ७ वटा रणनीतिक उद्देश्यहरू प्राप्त गर्ने भनी उल्लेख गरेको छ । चौथो रणनीतिक प्राथमिकता सूचना आयोगको संस्थागत क्षमता विकास तथा सुदृढीकरण गर्नका लागि १० वटा रणनीतिक उद्देश्यहरू निर्धारण गरेको छ ।

रणनीतिक योजना (२०२१-२०२५) ले निर्धारण गरेका उपरोक्त ४ वटा रणनीतिक प्राथमिकता अन्तर्गतका रणनीतिक उद्देश्यहरू र सो उद्देश्य परिपूर्तिका लागि तोकिएका क्रियाकलापहरूमा आर्थिक वर्ष २०८०/८१ मा भएका मुख्य मुख्य प्रगति विवरणहरू निम्न बमोजिम रहेका छन् । साथै प्रगतिको विस्तृत विवरणहरू **अनुसूची- ९** मा राखिएको छ ।

- सूचना मागकर्ताको लागि सहयोगी हाते पुस्तिका नेपाली, मैथली, अवधी, भोजपुरी, थारू लगायतका राष्ट्रिय भाषाहरूमा तयार गरी प्रकाशन तथा वितरण गरेको ।

- सूचना हाम्रो अधिकार नामक कार्यक्रम निर्माण तथा प्रसारण गर्ने कार्य रेडियो नेपालबाट भएको (१० वटा)
- सूचनाको हकसम्बन्धी जानकारीमूलक, सन्देशमूलक सामाग्रीहरू गोरखापत्रमा प्रकाशन गरिएको (८ वटा)
- सूचना मेरो हकसम्बन्धी Talk Show नेपाल टेलिभिजनबाट प्रसारण गरिएको (८ वटा)
- आयोगको Facebook बाट प्रचार प्रसार गरेको ।
- राष्ट्रिय सूचना आयोग र द एसिया फाउण्डेशन, सिएसएम कार्यक्रमसँग LOE गरी क्षमता विकास, ज्ञान प्रवर्धन एवम् प्रकाशन र अन्तर्राष्ट्रिय अनुभव आदान प्रदानको लागि अन्तर्राष्ट्रिय भ्रमण सम्बन्धी कार्य संचालन भएको ।
- राष्ट्रिय सूचना आयोग र राष्ट्रियस्तरका महासंघहरूसँग सूचनाको हक कार्यान्वयनमा महासंघहरूको भूमिका विषय अन्तरक्रिया कार्यक्रम भएको ।
- नेपाल पत्रकार महासंघ एवम् सूचनाको हकका लागि राष्ट्रिय महासंघमार्फत कार्यक्रम सञ्चालन गरेको ।
- न्यायाधिश र कानून व्यवसायीहरूसँग सूचनाको हकसम्बन्धी अन्तरक्रिया सम्पन्न गरेको ।
- वृत्तचित्र र जनचेतामूलक (PSA) श्रव्य तथा दृश्य (Audio र Video) सामाग्री निर्माण गर्ने क्रममा रहेको ।
- सार्वजनिक निकायको लागि सहयोगी हाते पुस्तिका प्रकाशित गरी वितरण गरेको ।
- सूचनाको हकसम्बन्धी कानूनहरूको संगालो प्रकाशन गरी वितरण गरेको ।
- अधिकांश सार्वजनिक निकायमा सूचना अधिकारी तोकिएको परीक्षण र सर्वेक्षणबाट देखिएको ।
- आयोगद्वारा आदेश जारी भएको ।
- प्र. जि. अ. लाई गर्न गराउने कार्यको लागि अनुगमन गर्न जिल्ला अनुगमन इकाई रहेको ।
- आयोगको बैठकबाट निर्णय गरी सबै तालिम सञ्चालन गर्न संस्थालाई निर्देशन सहित पत्राचार भएको ।
- आयोगले जिल्ला र पालिकास्तरमा वार्षिक स्वीकृत कार्यक्रम अनुसार अन्तरक्रिया गरेको ।
- अन्तरक्रिया कार्यक्रमहरूमा पृष्ठपोषण प्राप्त हुने गरेको र सुधारको प्रयास भइरहेको ।
- वार्षिक प्रतिवेदन, बुलेटिन (त्रैमासिक), स्वतः प्रकाशनमार्फत प्रचार प्रसार गर्ने एवम् सामाजिक संजालमार्फत समेत प्रचार प्रसार गर्ने गरेको ।
- अन्तर्राष्ट्रिय सूचना आयुक्तहरूको वार्षिक सम्मेलनमा सहभागिता जनाई पारस्परिक सम्बन्धमो विकास गरेको ।
- प्रत्येक वर्ष भदौ ३ गते राष्ट्रिय सूचना दिवस एवम् २८ सेप्टेम्बरमा अन्तर्राष्ट्रिय सूचनामा सर्वव्यापी पहुँचसम्बन्धी दिवस मनाउने गरेको ।

- वार्षिक रुपमा विज्ञहरूको लेखहरूको संगालो सूचना मेरो अधिकार (RTI Journal) प्रकाशन गरेको ।
- कम्पनी रजिष्ट्रारको कार्यालयको पुरानो भवनलाई मर्मत सम्भार गरी आयोगको कार्यालय स्थापना गरिएको तर स्वामित्व आयोगको नाममा नरहेको ।
- आयोगले प्रदेश मन्त्रालयहरूको आर. टि. आई. अडिट विज्ञहरूबाट गराई प्रतिवेदन प्राप्त गरेको ।
- संघीय संसदमा वार्षिक प्रतिवेदन पठाउने गरेको । छलफल गराउने प्रयास भएको ।
- आयोग र द एशिया फाउण्डेशन, सिएसएम सँगको सहकार्यमा Partner Organization मार्फत लुम्बिनी र मधेश प्रदेशमा Training Camp सञ्चालन गरेको ।

५.७ विविध निकायको सहकार्यमा कार्यक्रम

५.७.१ सूचनाको हकलाई नागरिक तहसम्म पुर्‍याउन सरकार प्रयत्नशील : मन्त्री शर्मा

नेपाल सरकार, सञ्चार तथा सूचना प्रविधि मन्त्रालयले शुरु गरेको प्रवक्ता सम्बाद शृङ्खला अन्तर्गतको दोस्रो कार्यक्रममा सार्वजनिक निकायका प्रवक्ताहरूसँग सूचनाको हक सम्बन्धी छलफल कार्यक्रम मन्त्रालयको सभाहलमा २०८० मंसिर १३ गते सम्पन्न भयो । कार्यक्रममामा सञ्चार तथा सूचना प्रविधि मन्त्री श्री रेखा शर्माले प्रवक्ताको भूमिकालाई थप प्रभावकारी बनाउन र सूचनाको हकको कार्यान्वयनलाई नागरिक तहसम्म पुर्‍याउन नेपाल सरकारको तर्फबाट पहल हुने विश्वास दिलाउँदै राष्ट्रिय सूचना आयोगका तर्फबाट पनि त्यही खालको प्रयास हुन जारी रहेको विचार व्यक्त गर्नु भएको थियो ।

प्रमुख सूचना आयुक्त श्री महेन्द्र मान गुरुङले सूचनाको हकको प्रभावकारी कार्यान्वयनका लागि सार्वजनिक निकायले गर्नु पर्ने विषय, संघीय निकायहरूको हालको अवस्था, अब गर्नु पर्ने क्रियाकलापहरूका बारेमा विस्तृत चर्चासहित कार्यपत्र पेश गर्नु भएको थियो । कार्यक्रममा उपस्थित प्रवक्ता तथा सूचना अधिकारीहरूले राखेको कस्तो सूचना दिने भन्ने विषयमा द्विविधा हुने गरेको, सूचना मागकर्ताको उद्देश्य स्पष्ट नहुँदा सूचना दिन बाधा परेको, वैयक्तिक गोपनीयताका सूचना दिन नसकिने, अत्यधिक धेरै संख्यामा सूचना माग गर्दा दिन समय लाग्ने, पारिश्रमिकको विवरण दिने कि नदिने, मन्त्रिपरिषदको निर्णय दिने नदिने, अर्को जिल्लाको नागरिकलाई सरोकारवाला कसरी मान्ने, अस्पतालमा विपन्नलाई उपलब्ध गराइएको सुविधाको विवरण दिन मुश्किल रहेको जस्ता जिज्ञासा राख्नु भएको थियो । सहभागीबाट राखिएका जिज्ञासाका सम्बन्धमा प्रमुख सूचना आयुक्तले सूचना दिन उदार हुनुपर्ने, आयोगले आदेश गरेकामा आयोगमा जिम्मेवारी सर्ने हुँदा तत्काल सूचना उपलब्ध गराउन पर्ने, मन्त्रिपरिषदका निर्णय गोप्य नहुने हुँदा निर्णयको प्रतिलिपि दिनु पर्ने, वैयक्तिक गोपनीयताका हकमा आयोगले पनि आदेश दिन नसक्ने जानकारी गराउनु भएको थियो ।

कार्यक्रममा मन्त्रालयका प्रवक्ता श्री नेत्रप्रसाद सुवेदीले मन्त्रालयले गरेका कामहरूका बारेमा जानकारी गराउनु भएको थियो भने हेलो सरकारका कामका बारेमा प्रधानमन्त्री तथा

मन्त्रिपरिषदको कार्यालयका अधिकारीले जानकारी गराउनु भएको थियो । कार्यक्रममा मन्त्रालयका सचिव श्री कृष्ण बहादुर रावत, सहसचिवहरू, प्रवक्ता तथा सूचना अधिकारीहरूको उपस्थिति रहेको थियो ।

५.७.२ विर्तामोड नगरपालिकामा सूचनाको हक सम्बन्धी कार्यक्रम

भापाको विर्तामोड नगरपालिकामा २०८० कात्तिक १८ गते सूचनाको हकसम्बन्धी अन्तरक्रिया कार्यक्रम सम्पन्न भयो । विर्तामोड नगरपालिकाका नगरप्रमुख श्री पवित्रा महतराको अध्यक्षतामा सम्पन्न उक्त कार्यक्रमको प्रमुख अतिथि राष्ट्रिय सूचना आयोगका सूचना आयुक्त श्री कमला ओली रहनु भएको थियो ।

कार्यक्रममा नगर उपप्रमुख श्री नगेन्द्र संग्रौलाले सूचनाको हक मानव जीवनको अपरिहार्यता रहेको बताउनु भएको थियो । नगरप्रमुख पवित्रा महतराले सूचनाको हकले सबै नागरिकलाई सुसूचित बनाउने भएकोले यसको सही प्रयोग हुनुपर्नेमा जोड दिनु भयो । नगर प्रमुख महतराले विर्तामोड नगरपालिकाले सूचनाको हकको राम्रो पालना गरेको पनि बताउनु भएको थियो । आयोगका सूचना आयुक्त थापाले सूचनाको हकसम्बन्धी कानूनी व्यवस्था, सूचना मागको प्रक्रिया र सूचनाको हकमा आयोगले गरेका कामको जानकारी गराउँदै सूचनाको हकको सही सदुपयोग गर्न आग्रह गर्नु भएको थियो ।

५.७.३ बास नेपालको आयोजनामा सूचनाको हक सम्बन्धी कार्यक्रम सिराहामा सम्पन्न

२०८० पुस ७ गते सिराहा जिल्लाको सदरमुकामस्थित कृषि ज्ञान केन्द्रमा बास नेपाल सिरहाको आयोजनामा सूचनाको हकसम्बन्धी अन्तरक्रियात्मक अभिमुखीकरण कार्यक्रम सम्पन्न भयो । राष्ट्रिय सूचना आयोगका सूचना आयुक्त श्री रत्नप्रसाद मैनाली प्रमुख अतिथिका रूपमा आमन्त्रित सो कार्यक्रम बास नेपाल, सिरहाका अध्यक्ष श्री गोविन्द बहादुर विष्टको अध्यक्षतामा सम्पन्न भएको थियो । कार्यक्रमका सहभागीलाई सूचना अभियन्ता तथा बास नेपाल सिरहाका सचिव श्री रामचन्द्र साहले स्वागत गर्नु भएको थियो । कार्यक्रममा सूचना आयुक्त श्री रत्नप्रसाद मैनालीले सूचनाको हकको कानूनी व्यवस्था तथा प्रयोगबारे प्रस्तुतीकरणसहित मन्तव्य राख्दै सूचनाको अधिकार संविधान प्रदत्त विशिष्ट प्रकारको मौलिक हक भएकोले कुनै पनि बहानामा यसलाई सङ्कुचन गर्न नसकिने उल्लेख गर्नुभयो । सार्वजनिक निकायले पारदर्शिता कायम गर्न सकेमात्र सुशासन प्राप्त हुनसक्ने उल्लेख गर्दै सूचना आयुक्त मैनालीले सार्वजनिक निकायलाई नागरिकप्रति पारदर्शी र जवाफदेही बनाउन सूचनाको हकलाई संविधानमा मौलिक हक खण्डअन्तर्गत राखिएको बताउनु भयो ।

सार्वजनिक निकायका पदाधिकारीलाई गलत कार्य गर्नबाट रोक्न विभिन्न कानूनी व्यवस्था गरिए पनि त्यसका लागि नागरिक निगरानी सबैभन्दा भरपर्दो माध्यम भएकोले सूचनाको हकलाई संविधानमै व्यवस्था गरिएको धारणा व्यक्त गर्दै यस्तो महत्वपूर्ण अधिकारलाई नागरिकले जति धेरै प्रयोगमा ल्याउन सक्थे त्यति नै योगदान पुग्नेमा सूचना आयुक्त मैनालीले जोड दिनु भयो । सार्वजनिक निकायले मनलागेमात्र सूचना प्रवाह गर्ने नभई नागरिकले चाहेको विषयमा चाहेका बखत सूचना दिनुपर्ने अधिकारको रूपमा सूचनाको अधिकारको व्यवस्था गरिएको उल्लेख गर्दै सूचनाको हक ठूलो बलिदान र

सङ्घर्षपछिमात्र नेपाली नागरिकले प्राप्त गरेको सूचना आयुक्त मैनालीले बताउनु भयो । सार्वजनिक निकायमा रहेका आफूसँग सम्बन्धित व्यक्तिगत सरोकार र सार्वजनिक सरोकारका जुनसुकै विषयमा सूचना माग गर्ने र प्राप्त गर्ने अधिकार नेपाली नागरिकलाई संविधानमा प्रत्युभूत गरिएकोले सार्वजनिक जिम्मेवारीमा रहेका कार्यालय प्रमुख र सूचना अधिकारीले सूचना माग गर्ने र प्राप्त गर्ने नागरिकको अधिकारलाई हैरानीका रूपमा नलिन आग्रह गर्दै सूचना मागकर्ता नागरिकले पनि संवैधानिकरूपमा व्यवस्था गरिएको कानुनी अधिकारको प्रयोग गर्दा सकारात्मक उद्देश्य हासिल गर्न प्रयत्नशील रहनु पर्नेमा सूचना आयुक्त मैनालीले जोड दिनु भयो । नागरिकले सूचनाको हकको प्रयोग गरेर सुशासन कायम गर्न कसरी सकारात्मक योगदान पुऱ्याउन सक्छन् भन्ने नेपाल र विश्वभरका उदाहरणहरू प्रस्तुत गर्दै सूचना आयुक्त मैनालीले सूचनाको हक लोकतन्त्रमा भन्ने गरिएको नागरिक सर्वोच्चताको वास्तविक स्वरूप भएको पुष्टि गर्ने उदाहरणहरू प्रस्तुत गर्नु भयो ।

सूचना माग गर्ने अभियन्ता र नागरिकले सूचना माग गरेर सार्वजनिक निकायलाई कानुनको पालना गर्न र सुशासन कायम गर्न निरन्तर खबरदारी गर्नुपर्नेमा जोड दिँदै सूचना माग गर्दा सार्वजनिक निकायका पदाधिकारीसँग विनम्रतापूर्वक प्रस्तुत हुन सूचना आयुक्त मैनालीले अभियन्तालाई अनुरोध गर्नु भयो । श्री रामचन्द्र साहले सूचना माग गर्दा नागरिकले सास्ती र समस्या भैल्लु परेको तथा सूचना माग गर्नेवित्तिकै सार्वजनिक निकायका पदाधिकारीले त्रास मान्ने गरेको लगायतका विषयमा जिज्ञासा राख्नु भएको थियो । श्री रामलखन मण्डलले सिरहा जिल्लालाई भ्रष्टाचारमुक्त बनाउन आफूहरूले सूचना मागको अभियान सञ्चालन गर्ने बताउँदै सूचना मागकर्ताले सुरक्षाको अनुभूति गर्न नसकेको तथा सूचना माग गरेकै कारण मुद्दा भैल्लु परेको प्रसङ्ग उल्लेख गर्नु भयो । सूचना माग गरेकैले भन्सारबाट राजस्व राम्रोसँग उठेको उदाहरण पनि उहाँले प्रस्तुत गर्नु भएको थियो ।

कार्यक्रमका अध्यक्ष श्री गोविन्द बहादुर विष्टले जुनसुकै निकायका पदाधिकारीले जिम्मेवारी ग्रहण गर्दा पहिला गोपनीयताको सपथबाट सुरु गर्ने चलनले सुशासन कायम हुन बाधा पुऱ्याएको बताउनु भयो । विष्टले नेपाल पत्रकार महासंघले भाडामा लगाएको भवनबाट प्राप्त रकम कहाँ कसरी खर्च भएको भनी सूचना माग गर्दा नागरिकलाई मुद्दा लगाएको प्रसङ्ग उल्लेख गर्दै सूचना माग गर्दा सूचना आयोगले पुनरावेदकका पक्षबाट मुद्दा लडिदिने भएकोले विचलित नभई सूचना माग गर्ने अभियानमा लाग्न सहभागीलाई आह्वान गर्नुभयो । सूचनाको हकका अभियन्ता श्री परशुराम साहले सिरहा जिल्लामा दुई वर्ष अगाडिसम्म सूचनाको हकबारे सार्वजनिक निकायका पदाधिकारीले थाहा नपाएजस्तो गर्ने गरेको उल्लेख गर्दै अहिले केही हदसम्म नागरिक तहसम्म सूचनाको हकबारे जानकारी हुँदै गएको बताउनु भयो । साहले सूचना अधिकारी नतोक्ने र स्वतः प्रकाशन नगर्नेलाई कस्तो कार्वाही हुने भन्नेबारे कानुनी व्यवस्था नभएको बताउँदै अब हुने कानुन संशोधनमा यसबारे व्यवस्था गर्न सुझाव दिनु भयो । नेपाल पत्रकार महासंघ सिरहा शाखासँग सम्बन्धित विषयमा सूचना माग गरेकै कारण एकजना अभियन्ताले मुद्दा खेप्नु परेको स्मरण गर्दै पत्रकार महासंघले सूचना माग गर्ने अभियानमा सघाउनु पर्नेमा सूचना मागकर्तालाई धम्क्याउने गरेको र पत्रकार महासंघबाटै अभियन्ता सबैभन्दा असुरक्षित हुनु सुहाउँदो नभएको बताउनु भयो ।

माग गरेको सूचना समयमै प्राप्त गर्न नसके सूचनाको उपादेयता समाप्त हुने भएकोले कम्तिमा कानुनले तोकेको समयावधिमा सूचना मागकर्ता नागरिकले माग गरेको सूचना प्राप्त गर्ने वातावरण निर्माण गर्न आयोगलाई ध्यानाकर्षण गराउनु भयो । पछिल्लो समय सिरहामा सूचना प्राप्त गर्न सहज भएकाले आयोगसमक्ष पुनरावेदन कम भए पनि सिरहा नगरपालिकालगायतका केही निकायले सूचनाको हकको पालना गर्न आनाकानी र अटेर गरेकोले आयोगले त्यस्ता निकायलाई कानुनको पालना गर्न आदेश गर्नु पर्ने सुझाव साहले दिनु भयो । कार्यक्रममा जिल्ला प्रहरी कार्यालय सिरहाका तर्फबाट प्रहरी निरीक्षक श्री उदयनाथ द्विवेदी, श्री नुर महमद, श्री दिपेन्द्र कुमार यादव, श्री महमद नइमराइन, श्री श्रीकृष्ण यादव, श्री राकेशकुमार सिंह, श्री लोकेन्द्र यादव, श्री राजकिशोर यादव, श्री भोगेन्द्र साह लगायतका सहभागीले पनि सूचना आयुक्त मैनालीसमक्ष जिज्ञासा र सुझाव राख्नु भएको थियो । कार्यक्रममा, जिल्ला प्रशासन कार्यालयका सूचना अधिकारी श्री गणेश कुमार भाले सिरहामा नागरिकले सूचनाको हकको प्रयोग गरेकाले सुशासनमा योगदान पुगेको उल्लेख गर्दै गैरसरकारी संस्थाले सूचना अधिकारी तोकेको र स्वतः प्रकाशन गरेको प्रमाण पेश नगरे संस्था नवीकरण नहुने व्यवस्था गरेको बताउनु भयो । सो प्रावधानपछि जिल्लाका ६० प्रतिशत गैरसरकारी संस्थाले नवीकरण गरेको बताउँदै ९० प्रतिशत सरकारी निकायले सूचना अधिकारी तोकेको भाले जानकारी गराउनु भयो । जिल्ला प्रशासन कार्यालयले सिरहाले सूचना अधिकारीको नाम (iodaosiraha@gmail.com) मा इमेलको व्यवस्था गरेको पनि भाले सो अवसरमा जानकारी गराउनु भयो । सहभागीबाट राखिएका जिज्ञासाका लागि धन्यवाद ज्ञापन गर्दै सूचना आयुक्त मैनालीले जवाफ दिनु भएको थियो । कार्यक्रममा महिला र पुरुष गरी ४६ जनाको सक्रिय सहभागिता रहेको थियो ।

५.७.४ दक्षिण एसियामा सूचनाको हक कार्यान्वयनमा चुनौति विषयक कार्यक्रम

विश्व सामाजिक मञ्च २०२४ का अवसरमा फ्रिडम फोरमले आयोजना गरेको दक्षिण एसियामा सूचनाको हक कार्यान्वयनमा चुनौति विषयक छलफल कार्यक्रममा प्रमुख सूचना आयुक्त श्री महेन्द्र मान गुरुङ्गले सूचनाको हक नेपालमा लागु भएको १६ वर्ष हुँदै गर्दा सूचनाको हक कार्यान्वयनमा केही सकारात्मक प्रभाव देखिएता पनि नेपालका सार्वजनिक निकायहरूमा सूचना अधिकारी तोक्न तथा स्वतः प्रकाशन गर्न नचाहने प्रवृत्ति अझै रहनु चिन्ताको विषय भएको बताउनु भएको छ । गोपनियताको संस्कारबाट ग्रसित मानसिकता सूचनाको हक प्रचलन र सूचना प्रवाहमा बाधक रहेको बताउँदै लोकतन्त्रमा सर्वसाधारण नागरिकको अर्थपूर्ण सहभागितामा बृद्धि गरी सुशासन कायम गर्न तथा सार्वजनिक निकायलाई उत्तरदायी बनाउन सूचनाको हकको प्रभावकारी कार्यान्वयन अपरिहार्य रहेको हुँदा सार्वजनिक निकायहरू जिम्मेवार हुनुपर्ने विचारसमेत प्रमुख सूचना आयुक्त गुरुङ्गले व्यक्त गर्नु भएको थियो ।

श्रीलङ्काको सूचना आयोगका आयुक्त श्री किशाली पिण्टो जयवर्द्धनेले श्रीलङ्कामा सूचनाको हकसम्बन्धी कानून ल्याउन निकै परिश्रम गर्नु परेको र गएको सात वर्षमा हजारौं आदेशहरू गरी आयोगले सूचनाको हकका क्षेत्रमा महत्वपूर्ण योगदान पुर्याएको विचार व्यक्त गर्नु भएको थियो । भारतकी सूचनाको हकका ख्यातिप्राप्त अभियन्ता श्री अञ्जली भारद्वाजले जबसम्म नागरिकलाई सूचनाको हकबाट बञ्चित राखिन्छ, लोकतन्त्र सफल हुन नसक्ने र सरकारबाट सूचनाको हकलाई सङ्कुचित बनाउने प्रयासहरूबाट सचेत पर्ने विचार रहनु

राख्नु भएको थियो । त्यसरी मनुशोर वुनो फाउण्डेशन, बंगलादेशका कार्यकारी निर्देशक श्री शाहीन अनामले बंगलादेशमा घट्टदै गइरहेको सूचनाको मागसम्बन्धी आवेदनहरूको सङ्ख्याले चिन्तित बनाएको र दक्षिण एसियामा सूचनाको हकमा सहकार्य महत्वपूर्ण रहेको विचार व्यक्त गर्नुभएको थियो ।

कार्यक्रममा द सोसल आर्किटेक्ट्स, श्रीलङ्काका कार्यकारी निर्देशक श्री शरिन जेभियर, नेशनल क्याम्पेन फर पिपुल्स आर्टिआईका कार्यकारी निर्देशक श्री अमृता जोहरीले पनि आफ्ना भनाइ राख्नु भएको थियो । २०८० फागुन ६ गते काठमाडौंमा आयोजित सो कार्यक्रममा फ्रिडम फोरमका कार्यकारी निर्देशक श्री तारानाथ दाहालले कार्यक्रमको महत्व र सूचनाको हकको प्रभावकारी कार्यान्वयनले लोकतन्त्रमा खेल्न सक्ने भूमिकाका बारेमा बोल्दै कार्यक्रमको मोडरेसन गर्नु भएको थियो भने फ्रिडम फोरमका महासचिव श्री सञ्जीव घिमिरेले सहभागीलाई स्वागत गर्नु भएको थियो ।

५.७.५ सूचनाको हकको कार्यान्वयनमा राष्ट्र बैंक प्रतिवद्ध: गभर्नर अधिकारी

नेपाल राष्ट्र बैंकका गभर्नर श्री महाप्रसाद अधिकारीले सूचनाको हकको कार्यान्वयनमा राष्ट्र बैंक प्रतिवद्ध रहे पनि सूचनाको दुरुपयोग गर्ने मनसायले कतिपयले सूचनाको हकको प्रयोग गरेको बताउनु भएको छ । नेपाल राष्ट्र बैंक, कानून महाशाखाद्वारा २०८० चैत्र १६ गते काठमाडौंमा आयोजित बैंकको कार्यसम्पादनमा प्रयोग हुने कानूनसम्बन्धी अन्तरक्रिया कार्यक्रममा आफ्नो मन्तव्य राख्दै गभर्नर अधिकारीले सो कुरा बताउनु भएको हो । नेपाल राष्ट्र बैंकले सूचनाको हकसम्बन्धी कानूनले तोकेका सूचना अधिकारी तोक्ने र स्वतः प्रकाशन नियमित गर्नुका साथै सूचना मागकर्ताले माग गरेको सूचना उपलब्ध गराइएको विवरण सार्वजनिक गर्ने गरेको गभर्नर अधिकारीले दाबी गर्नु भयो । सूचना माग गरेर सार्वजनिक निकायलाई सचेत गराउन सकिने भए पनि व्यक्तिका पछि लागेर सूचना माग हुने गरेकोले यस्तो प्रवृत्तिप्रति आयोगले विचार गर्नु पर्ने बताउँदै कुनै विषयमा बैंकले आन्तरिक छानवीन गरिरहेको विषयको रिपोर्ट माग हुँदा अन्योल हुने गरेको बताउनु भयो ।

सूचनाको हकको कानूनी व्यवस्था र अभ्यासबारे राष्ट्र बैंकका निर्देशक तहका कर्मचारीलाई यसको कार्यान्वयनका क्रममा आउन सक्ने समस्या र सूचना प्रवाहका लागि अत्यन्तै उपयोगी भएको बताउँदै गभर्नर अधिकारीले सूचना आयुक्त श्री रत्नप्रसाद मैनालीलाई प्रस्तुतीकरणका लागि धन्यवाद दिनु भएको थियो । राष्ट्र बैंकका निर्देशक तथा सूचना अधिकारी डा. डिल्लीराम पोखरेलले केही व्यक्तिले सूचना मागलाई खेतीका रुपमा सञ्चालन गरेको बताउँदै माग गरिएका कतिपय सूचना दिन मिल्ने हो कि होइन भन्ने द्विविधा हुने गरेको बताउनु भयो । कतिपय अवस्थामा राष्ट्र बैंकमा हुँदै नभएका सूचना माग हुने गरेको उल्लेख गर्दै डा. पोखरेलले सूचनाको हकको प्रयोग गरी प्राप्त सूचनाको दुरुपयोग गर्नेलाई आयोगले के गर्छ भन्ने प्रश्न राख्नु भएको थियो । सो क्रममा बैंकमा २०८० साउनदेखि फागुन मसान्तसम्म सूचनाको हकको प्रयोग गरेर ५३ वटा निवेदन परेको र तीमध्ये ३८ वटा निवेदनको सूचना मागकर्तालाई उपलब्ध गराइएको जानकारी पनि सूचना अधिकारी डा. पोखरेलले गराउनु भएको थियो ।

बैंक सूचना प्रविधि विभागका कार्यकारी निर्देशक श्री नरेश शाक्यले कुनै व्यक्तिगत सूचना माग गर्दा वैयक्तिक गोपनीयताको अधिकार हुने नहुने प्रश्न गर्नु भएको थियो । राष्ट्र

बैंकका सहायक निर्देशक श्री जुगलकिशोर कुशवाहले सूचना माग गर्नेले बैंकको सिस्टममा भएको भन्दा फरक फर्म्याटमा सूचना माग गर्दा अप्ठेरो पर्ने गरेको बताउँदै एउटै व्यक्तिले एउटै विषयमा पटक-पटक सूचना माग गर्ने गर्दा बैंकको कार्यसम्पादनमा असर गरेको बताउनु भयो । राष्ट्र बैंकका निर्देशक श्री सुवाश चन्द्र घिमिरे सहायक निर्देशक श्री जुगलकिशोर कुशवाहले सूचना अधिकारीभन्दा अन्य कर्मचारी सूचनाप्रवाह गर्न बाध्य हुने हो कि होइन भन्ने प्रश्न राख्दै सूचना मागको चाप बढ्दा अन्य कार्यक्रम प्रभावित हुने गरेको बताउनु भयो । संस्था भित्रकै कर्मचारीले आफू कार्यरत संस्थामा सूचना माग गर्न पाउने कि नपाउने भन्ने प्रश्न पनि उहाँले राख्नु भएको थियो । राष्ट्र बैंकका सहायक निर्देशक तथा सहायक सूचना अधिकारी डा. भागवत आचार्यले जुन प्रयोजनका लागि माग गरेको सो प्रयोजनका लागि प्रयोग नगर्दा के हुन्छ भन्ने प्रश्न राख्दै सूचनाको दुरुपयोग गर्नेउपर आयोगमा परेका उजुरीलाई आयोगले कसरी लिएको छ भन्ने प्रश्न गर्नु भएको थियो । सहभागीबाट राखिएका जिज्ञासाको जवाफ सूचना आयुक्त मैनालीले दिनु भएको थियो । सहभागीलाई धन्यवाद दिँदै नेपाल राष्ट्र बैंकका डेपुटी गभर्नर श्री बमबहादुर मिश्रले सूचनाको दुरुपयोगले बैंकिङ क्षेत्र चिन्तित रहेको उल्लेख गर्दै त्यसतर्फ आयोगले पनि ध्यान दिनु पर्ने सुझाव राख्नु भएको थियो ।

५.७.६ संघीय संसद राष्ट्रिय सभा अन्तर्गतका विकास, आर्थिक मामिला तथा सुशासन समितिमा छलफल सम्पन्न

संघीय संसद राष्ट्रिय सभा अन्तर्गतको विकास, आर्थिक मामिला तथा सुशासन समितिले सूचनाको हक कार्यान्वयनमा राष्ट्रिय सूचना आयोगको भूमिका बारेमा २)८१ जेठ ३१ गते छलफल कार्यक्रमको आयोजना गरेको थियो । सिंहदरबारस्थित समितिको सभा हलमा सम्पन्न कार्यक्रम समितिका माननीय सभापति श्री कमला पन्तको अध्यक्षतामा भएको थियो । कार्यक्रममा माननीय सञ्चार तथा सूचना प्रविधि मन्त्री श्री रेखा शर्माले सूचनाको हक नेपाली नागरिकका लागि ल्याइएको हुँदा नागरिक तहसम्म पुग्ने गरी कार्यान्वयन गर्नु पर्ने आवश्यकता रहेको र नेपाल सरकार यसको प्रभावकारी कार्यान्वयनका लागि प्रतिबद्ध रहेको विचार व्यक्त गर्नु भएको थियो ।

आयोगका प्रमुख सूचना आयुक्त श्री महेन्द्र मान गुरुङले सूचनाको हक जनआन्दोलन पश्चात् बनेको संसदले नागरिक सर्वोच्चतालाई महत्वलाई ध्यानमा राखी संविधानमा राख्दै कानुन बनाई कार्यान्वयनमा ल्याएको हुँदा नेपाली नागरिकको सशक्तीकरणका लागि यसको प्रयोगमा प्रभावकारिता ल्याउनु पर्ने र यसमा समिति लगायत सांसदहरूको महत्वपूर्ण भूमिका रहने विचार राख्नुभएको थियो । सूचना आयुक्त श्री कमला ओली थापाले आफ्नो अनुभव सुनाउनु भएको थियो भने सञ्चार सचिव श्री रामकृष्ण सुवेदीले सूचनाको हक कार्यान्वयनका लागि मन्त्रालयले गरेका कामका बारेमा बोल्नु भएको थियो । समितिका माननीय सदस्यहरू, सूचना आयुक्त श्री रत्नप्रसाद मैनाली, आयोगका कर्मचारी, समितिका सचिव तथा कर्मचारी तथा सञ्चारकर्मीहरूको उपस्थिति रहेको कार्यक्रममा आयोगका सचिव श्री होम प्रसाद लुइटेलले सूचनाको हकसम्बन्धी संवैधानिक तथा कानुनी व्यवस्था, आयोगले गरेका उपलब्धीमूलक कार्यहरू र आयोगले समितिबाट राखेको अपेक्षाका बारेमा प्रस्तुतीकरण राख्नु भएको थियो ।

५.७.७ सप्तकोशी नगरपालिकामा सूचनाको हकसम्बन्धी कार्यक्रम सम्पन्न

२०८१।०२।२० गते सप्तरीको सप्तकोशी नगरपालिका र सूचनाको हक मिडिया प्रा. लि. को संयुक्त आयोजनामा सूचनाको हकसम्बन्धी अन्तरक्रिया कार्यक्रम सम्पन्न भयो । प्रमुख अतिथि सूचना आयुक्त श्री कमला ओली थापा रहनु भएको सो कार्यक्रमको अध्यक्षता नगर प्रमुख श्री कृष्ण ढकालले गर्नु भएको थियो । सो कार्यक्रममा सूचनाको हकका लागि राष्ट्रिय महासंघ कोशी प्रदेशका अध्यक्ष श्री नज्बुल खान, नगरपालिकाका वडाका प्रतिनिधि, विभिन्न विद्यालयका प्रधानाध्यापक, शिक्षक, पत्रकार, सूचना अधिकारी, सूचनाको हकका अभियन्ता लगायत करीब १०५ जनाको उपस्थिति रहेको थियो ।

५.७.८ सूचनाको हकसम्बन्धी एकदिने अन्तर्क्रियात्मक अभिमुखीकरण कार्यक्रम वर्दियामा सम्पन्न

वर्दिया जिल्ला, बाँसगढी नगरपालिकाको आयोजनामा २०८१।०१।०३ गते सूचनाको हकसम्बन्धी एकदिने अन्तर्क्रियात्मक अभिमुखीकरण कार्यक्रम नगरपालिकाका नगरप्रमुख श्री खडकबहादुर खड्काको अध्यक्षता र राष्ट्रिय सूचना आयोगका सूचना आयुक्त श्री रत्नप्रसाद मैनालीको प्रमुख अतिथ्यतामा सम्पन्न भयो । कार्यक्रममा राष्ट्रिय सूचना आयोगका सूचना आयुक्त श्री रत्नप्रसाद मैनालीले सूचनाको हक कानूनी व्यवस्था र व्यावहारिक अभ्यासका विषयमा कार्यपत्र प्रस्तुत गर्नु भएको थियो । सो अवसरमा नेपालमा सूचनाको हकको कानूनी व्यवस्था । कार्यान्वयनको अवस्थामा तथा सूचनाको हकको प्रयोगबाट भएका सकारात्मक उपलब्धीबारे विस्तृत चर्चा गर्दै सूचना माग गर्ने र प्राप्त गर्ने नागरिकको मौलिक अधिकारलाई सम्मान गर्न सूचना आयुक्त मैनालीले आग्रह गर्नु भयो । सार्वजनिक निकायले गरेका वा गर्न लागेका कामबारे नागरिकलाई जानकारी दिनका लागि नेपाली समाजमा व्यावहारिक रुपमा प्रचलनमा रहेको कटुवाल प्रथा पनि सूचनाको हकको सन्दर्भमा ऐतिहासिक रहेको उल्लेख गर्दै यसको कानूनी विकास र अवधारणाका बारे सूचना आयुक्त मैनालीले विस्तृत चर्चा गर्नु भयो । विश्वका विभिन्न देशमा सूचनाको हकको प्रयोगबाट भएका सकारात्मक घटनाबारे चर्चा गर्दै नेपालको संविधानमा लेखिएको नागरिक सर्वोच्चताको महत्वपूर्ण पक्ष सूचनाको हक रहेको सूचना आयुक्त मैनालीले बताउनु भयो ।

सार्वजनिक निकायलाई नागरिकप्रति जवाफदेही र उत्तरदायी बनाउन तथा सुशासन र पारदर्शिता कायम गर्न सूचनाको हकको प्रचलन विश्वव्यापीरूपमा बढ्दै गएको प्रसङ्ग उल्लेख गर्दै सार्वजनिक निकायका जिम्मेवार पदाधिकारीलाई गलत कार्य नगर्न खबरदारी गर्ने सबैभन्दा बलियो औजार सूचनाको हक भएको सूचना आयुक्त मैनालीले बताउनु भयो । यतिबेला विश्वमा खुला सरकारको अवधारणा विकास भइरहेको सन्दर्भबारे चर्चा गर्दै सूचनाको हकलाई कुण्ठित गर्न नहुने तथा सूचना प्रवाहमा अवद्धता भएको अवस्थामा आयोगबाट हुने जरिवाना र विभागीय कारवाहीलगायतका विषयमा समेत सूचना आयुक्त मैनालीले चर्चा गर्नु भएको थियो । कार्यक्रमका अध्यक्ष तथा बाँसगढी नगरपालिकाका प्रमुख श्री खडकबहादुर खड्काले सूचना माग गर्ने र प्राप्त गर्ने नागरिक अधिकारको सबैले सम्मान गर्नु पर्ने उल्लेख गर्दै कतिपयले दुःख दिने नियतले सूचना माग गर्ने गरेको, सूचना माग गर्ने र प्राप्त गर्ने अधिकारको दुरुपयोग गरेको तथा नगरपालिकाको दैनिक क्रियाकलापमा नकारात्मक असर पार्ने ढङ्गले सूचना माग गर्ने गरेकोले त्यसतर्फ राष्ट्रिय सूचना आयोगको

ध्यानाकर्षण गराउनु भयो । बाँसगढी नगरपालिकाले सूचनाको हकको सम्मान गर्ने भए पनि सीमित व्यक्ति खासगरी केही पत्रकारले गलत मनसायले सूचना माग गर्दा नगरपालिकाले असहज महसुस गरेको नगरप्रमुख खड्काले बताउनु भयो । कर्मचारी साथीहरूलाई कुन सूचना दिन, मिल्ने कुन दिन मिल्ने भन्ने द्विविधा हुने गरेकोले सो द्विविधा हटाउन कार्यक्रम आयोजना गरिएको बताउनु भयो ।

बाँसगढी नगरपालिकाका प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत श्री नोखिराम ओलीले कार्यक्रमका सहभागीलाई स्वागत गर्दै सूचनाको हकको प्रयोग र प्रचलनका लागि सहज होस् भनी कार्यक्रमको आयोजना गरिएको बताउनु भयो । सूचना माग गर्ने नागरिकको अधिकार भए पनि सरोकारै नभएका व्यक्तिले सूचना माग गर्ने, एउटा प्रयोजनका लागि सूचना माग गरेर अर्कै प्रयोजनमा प्रयोग गर्ने, केही सञ्चारकर्मीले नगरपालिकाको अनुमतिबिना नै सूचना प्रकाशन गरी भुक्तानी माग गर्ने तथा सो रकम भुक्तानी नभएपछि गलत र दुःख दिने मनसायले सूचना माग गरी पालिकाको दैनिक कार्यमा नकारात्मक प्रभाव पारिरहेको, पालिकासँग सरोकार नै नभएका अन्यत्रका नागरिकले सूचना माग गरेर हैरानी दिने गरेको बताउँदै यस्तो अवस्थामा कस्ता प्रकारका सूचना प्रवाह गर्दा के हुने भन्ने अन्याल भएकोले कार्यक्रमबाट सो अन्याल हट्ने विश्वास व्यक्त गर्नु भयो ।

नेपाल पत्रकार महासंघ, बर्दियाका अध्यक्ष श्री यादव आचार्यले सूचना माग गर्ने र प्राप्त गर्ने नागरिकको अधिकारलाई कुनै पनि बहानामा कुण्ठित गर्न नहुने बताउँदै गलत मनसायले सूचना माग गर्ने पत्रकारका बारेमा महासंघलाई जानकारी प्राप्त भए महासंघका त्यस्ता सदस्यविरुद्ध गम्भीर कदम चाल्ने बताउनु भयो ।

इलाका प्रशासन कार्यालयका प्रमुख श्री डिल्लीराम आचार्यले सूचना माग गर्ने र प्राप्त गर्ने महत्वपूर्ण अधिकारको सदुपयोग हुन सके सुशासन कायम हुने बताउनु भयो । कार्यक्रमका सहभागीबाट राखिएका प्रश्न र जिज्ञासाको जवाफ दिँदै सूचना आयुक्त मैनालीले राष्ट्रिय सूचना आयोगबाट भएका आदेश र फैसलाहरूबाट सुशासन र पारदर्शिताका क्षेत्रमा पुगेका योगदानबारे प्रसङ्गसहित घटनाहरू उल्लेख गर्नु भएको थियो । बाँसगढी नगरपालिकालाई सूचनाको हकमैत्री नमूना पालिका बनाउन सुझाव दिँदै कार्यक्रमबाट सूचनाको हकको कार्यान्वयनमा मद्दत पुग्ने विश्वास व्यक्त गर्नु भयो । कार्यक्रममा बाँसगढी नगरपालिकाका उपप्रमुख श्री इन्दिरा चौधरी, इलाका प्रशासन कार्यालयका प्रमुख श्री डिल्लीराम आचार्य, उपसचिव श्री मनप्रसाद रेग्मी, इलाका प्रहरी कार्यालयका प्रमुख श्री सुरज सिंह अतिथि रहनु भएको कार्यक्रमको सञ्चालन बाँसगढी नगरपालिकाका सूचना अधिकारी श्री क्षितिज पौडेलले सञ्चालन गर्नु भएको थियो । कार्यक्रममा १ सय ५० भन्दा बढीको सक्रिय सहभागिता रहेको सो कार्यक्रममा श्री भीमप्रसाद रिजाल, श्री अर्जुनप्रसाद तिवारीलगायतका सहभागीले जिज्ञासा राख्नु भएको थियो ।

५.७.९ जनकपुरमा आरटिआई क्याम्प सम्पन्न

Accountability Lab, Nepal को आयोजनामा २०८१ वैशाख ११ गते जनकपुरमा RTI Youth Camp सम्पन्न भयो । उक्त क्याम्पमा विविध क्षेत्रका विज्ञहरूबाट सूचनाको हकसँग सम्बन्धित जवाफदेहिता, पारदर्शिता, सूचनाको हकजस्ता विषयहरूमा प्रशिक्षण सञ्चालन

गरिएको थियो । महिला, विद्यार्थी, अभियन्ता, सञ्चारकर्मी युवाहरूको सहभागिता रहेको क्याम्प सामाजिक न्यायका लागि जागरुकता ल्याउन आयोजना गरिएको थियो ।

सो कार्यक्रममा सूचनाको हकको कार्यान्वयनका सन्दर्भमा राष्ट्रिय सूचनाको आयोगको भूमिका र व्यावहारिक पाटोका विषयमा आयोगका प्रमुख सूचना आयुक्त श्री महेन्द्र मान गुरुङ्गले प्रशिक्षण दिनु भएको थियो । प्रमुख सूचना आयुक्त गुरुङ्गले कानूनले आयोगलाई दिएको अधिकार, कार्यान्वयन प्रगति, पुनरावेदन, उजुरी तथा निवेदनका सम्बन्धमा गरिने निर्णय प्रक्रिया, आदेश तथा उपलब्धी र युवाहरूले खेल्न सक्ने भूमिका तथा अपेक्षाका बारे प्रशिक्षण दिनु भएको थियो । सहभागीबाट राखिएका जिज्ञाशा तथा प्रश्नहरूलाई पनि सम्बोधन गर्दै सूचनाको हकलाई केन्द्रमा राखेर गरिने यस्ता कार्यक्रमले सूचनाको हकलाई नागरिक तहसम्म पुर्‍याउन महत्वपूर्ण भूमिका खेल्ने विश्वास प्रमुख सूचना आयुक्त गुरुङ्गले व्यक्त गर्नु भयो । युवालाई लक्षित गरेर यस्तो प्रकारको कार्यक्रम राखेकोमा आयोगका तर्फबाट Accountability Lab, Nepal का साथै युरोपियन युनियन र इन्टरनेशनल एलर्टलाई दिदै आगामी दिनमा पनि यस्ता कार्यक्रम राख्न प्रमुख सूचना आयुक्त गुरुङ्गले अनुरोध गर्नु भयो ।

५.७.१० असल शासन संरक्षण मञ्चको कार्यक्रम सम्पन्न

असल शासन संरक्षण मञ्चको कार्यक्रम सम्पन्नले सञ्चार तथा सूचना प्रविधि मन्त्रालयको सहयोगमा २०८१ असार ११ गते काठमाडौंमा आयोजना गरेको 'सूचनाको हक कार्यान्वयनमा पत्रकारिता विषयक कार्यशालामा प्रमुख आयुक्त गुरुङ्गले सूचना मार्गकै कारण हाल चार जनाले फौजदारी मुद्दा खेपिरहेका र उनीहरूको न्यायका लागि आयोगले सहजीकरण गरिरहेको बताउनुभयो । आयोग स्थापना भएको १७ वर्षमा सम्बन्धित कार्यालयमा माग गरिएका सूचना नपाएका कारण आयोगमा नौ हजार एक सय ७० पुनरावेदन प्राप्त भएकामा ९३ प्रतिशत फछ्यौट गरिएको उहाँले जानकारी दिनुभयो । 'सूचनाको हक कार्यान्वयनमा सञ्चारमाध्यमको गर्दै भूमिका विषयक कार्यपत्र प्रस्तुत प्रमुख आयुक्त गुरुङ्गले आयोगको आदेशपश्चात् चालक अनुमतिपत्रमा भएको अनियमितता छानबिन प्रतिवेदन सार्वजनिक भएको र स्थानीय तहले गर्ने खर्चको लेखापरीक्षण प्रतिवेदन वेबसाइटमार्फत् सार्वजनिक गर्न महालेखापरीक्षकको कार्यालयलाई आयोगले आदेश गरेको जानकारी गराउनुभयो । कार्यपत्रमा जिल्ला र उच्च अदालतमा सूचना अधिकारी तोक्न र स्वतः प्रकाशनको व्यवस्था गर्न सर्वोच्च अदालतमार्फत् गरिएको आदेश, त्रिभुवन विश्वविद्यालयका परीक्षार्थीले आफ्नो उत्तरपुस्तिका हेर्न पाउने, सर्वोच्च अदालतबाट व्याख्यासहित आयोगको आदेशको पक्षमा फैसला, तराई-मधेसमा विभिन्न समयमा भएका आन्दोलनका विषयमा छानबिन गर्न गठित लाल आयोगको प्रतिवेदन सार्वजनिक गर्न आदेश गरिएको पनि प्रमुख सूचना आयुक्त गुरुङ्गले उल्लेख गर्नु भयो ।

यस्तै, आयोगले ३३ किलो सुनसम्बन्धी अध्ययन गर्न बनेको समितिद्वारा तयार प्रतिवेदन सार्वजनिक गर्न आदेश, लगानी बोर्ड र जिएमआरबीचको अपर कर्णालीको परियोजना विकास सम्झौता (पिडिए), नेपाल-भारतबीच भएको पञ्चेश्वर बहुउद्देश्यीय आयोजनाको विधान, नेपाल र चीनबीच हवाईजहाज खरिद अनुदान सम्झौता, नलसिंगाढको परामर्शदाता नियुक्तिका सूचना उपलब्ध गराउन आदेश गरेको प्रसङ्ग उल्लेख गर्दै प्रमुख आयुक्त गुरुङ्गले

सूचना नदिएको आधारमा हालसम्म ४३ जनालाई कारवाही भएको बताउनु भयो । राष्ट्रिय समाचार समिति (रासस) का कार्यकारी अध्यक्ष श्री धर्मेन्द्र भाले खोजी पत्रकारितालाई विशेष ध्यान दिई पत्रकार सूचनाका लागि समाजमा जानुपर्नेमा जोड दिनुभयो । आमसञ्चार र सूचनाको हकमा पत्रकारिता विषयक कार्यपत्र गर्दै प्रस्तुत उहाँले समाचारमा स्रोतको विविधता हुनुपर्ने, पत्रकारले स्थलगत समाचार सङ्कलनमा बढी ध्यान दिनुपर्ने र विविध भाषामा दक्षता भएका पत्रकारलाई सूचना लिन सहज हुने आफ्नो अनुभव सुनाउनु भयो । मञ्चका अध्यक्ष श्री जयादुर्गा बुढाथोकीले सूचनाको हक कार्यान्वयनमा सञ्चारमाध्यमको प्रमुख भूमिका हुने र समाजमा सुशासन, मानवअधिकार रक्षाका लागि योगदान पुग्ने उद्देश्यका साथ कार्यक्रमको आयोजना गरिएको जानकारी गराउनु भयो । कार्यक्रममा सहभागीहरूले सूचनाको हकसम्बन्धी ऐन आए पनि पत्रकारले सहजरूपमा सूचना पाउन नसकेको र सूचना दिने निकायले विभिन्न बहाना देखाउने गरेको अनुभव सुनाउनु भएको थियो ।

५.७.११ सूचनाको हक सम्बन्धी प्रदेशस्तरीय अन्तरक्रिया कार्यक्रम सम्पन्न

सुदुरपश्चिम प्रदेश, आन्तरिक मामिला तथा कानून मन्त्रालयको आयोजनामा सूचनाको हक सम्बन्धी प्रदेशस्तरीय अन्तरक्रिया कार्यक्रम २०८१ असार २३ गते धनगढीमा सम्पन्न भयो । राष्ट्रिय सूचना आयोगका प्रमुख सूचना आयुक्त श्री महेन्द्र मान गुरुङ्ग प्रमुख अतिथि रहनु भएको सो कार्यक्रमका अतिथिहरूमा प्रदेशका प्रमुख सचिव डा. हरि बस्याल र सूचनाको हकका लागि राष्ट्रिय महासंघका अध्यक्ष श्री उम्मीद बागचन्द रहनु भएको थियो । कार्यक्रमको अध्यक्षता मन्त्रालयका सचिव श्री सुशील वैद्यले गर्नु भएको थियो । कार्यक्रमका प्रमुख अतिथि प्रमुख सूचना आयुक्त गुरुङ्गले कार्यक्रमको उद्घाटन गर्नु भएको थियो । सो क्रममा प्रमुख सूचना आयुक्त गुरुङ्गले सूचनाको हकसम्बन्धी कार्यपत्र प्रस्तुत गर्नुभएको थियो । कार्यपत्रमा सूचनाको हकको कानूनी पक्ष, सूचना माग्ने तरिका, आयोगका क्रियाकलाप, महत्वपूर्ण आदेशहरू समेटिएका थिए । त्यस्तैगरी सूचनाको हकका लागि राष्ट्रिय महासंघका अध्यक्ष श्री उम्मीद बागचन्दले सूचनाको हकका विविध पक्षहरू समेटिएको अर्को कार्यपत्र पेश गर्नु भएको थियो । कार्यपत्रहरू माथि सहभागीहरूले टिप्पणी गर्दै सूचना माग्न मुश्किल रहेको, स्वतः प्रकाशन गरे नगरेको अनुगमन कसले गर्ने हो ? सूचना मागकर्ताको निवेदन प्राप्त नहुँदै आयोगको आदेश आइपुग्छ त्यस्तोमा के गर्ने ? असम्बन्धित सूचना मान्छे, करारको कर्मचारीलाई सूचना अधिकारी तोकिन्छ, प्रदेशमा सूचनाको हकसम्बन्धी कानून आवश्यक छ कि छैन ? कर्मचारीका हाजिरीजस्ता व्यक्तिगत सूचना दिनु पर्ने हो कि नपर्ने ? सूचना दुरुपयोग कसरी बुझ्ने ? अशिक्षित र अपाङ्गहरूले कसरी माग्ने ? जनप्रतिनिधिले किन सूचना चाहियो भनेर प्रश्न गर्ने ? सूचनाको हक सम्बन्धी तालिम अझ व्यापक बनाउनु पर्ने जस्ता जिज्ञासा र सुभाबसहित सूचनाको हक कार्यान्वयनका चुनौति र समाधानका विषयमा कार्यपत्र आएको भए राम्रो हुने धारणा राखेका थिए । नागरिकले सार्वजनिक निकायमा रहेको सबै सूचना माग्न पाउने, सार्वजनिक निकायले दिन मिल्ने नमिल्ने विषयमा नागरिकलाई लिखित जानकारी दिनु पर्ने, नेपाल सरकारले सूचनाको हक कार्यान्वयन अनुगमन निर्देशिका बनाएर केन्द्रदेखि प्रदेश र जिल्ला तहसम्म अनुगमन संयन्त्र बनाएको, त्यही संयन्त्रले अनुगमन गर्नु पर्ने, सूचना मागकर्ताले इमेलबाट पनि सूचना माग्न पाइने हुँदा आफ्नो इमेल हेर्ने र अपडेट गरिरहनुपर्ने, सूचना

अधिकारी कसलाई तोक्ने भन्ने विषय कार्यालय प्रमुखको जिम्मेवारी हुने र सूचना उपलब्ध नभएमा मूल जिम्मेवारी पनि कार्यालय प्रमुखको नै हुने, कर्मचारीको हाजिरी गोप्य हुन नसक्ने, सूचना मागकर्ताले सूचना माग गर्दा उल्लेख गरेको उद्देश्य विपरित प्रयोग गरेको अवस्थामा दुरुपयोग मानिने कानुनी व्यवस्था रहेको, अशक्त नागरिकले सूचना माग्न आएमा सूचना अधिकारीले अभिलेख राखी सूचना दिनु पर्ने तथा यस्ता कार्यक्रम विभिन्न जिल्ला अन्तर तथा स्थानीय तहमा हुने नै गरेको प्रमुख सूचना आयुक्त गुरुङले जानकारी दिनु भएको थियो । प्रमुख सूचना आयुक्त गुरुङले महत्वपूर्ण कार्यक्रम राखिएकोमा सुदुरपश्चिम प्रदेश आन्तरिक मामिला तथा कानून मन्त्रालयलाई धन्यवाद दिदै सूचना अधिकारीलाई सक्षम बनाउन सार्वजनिक निकायले पर्याप्त सुविधा तथा बजेट राख्ने व्यवस्था गर्न र सूचनाको हक कार्यान्वयनमा सबैको सक्रियता आवश्यक रहेको विचार व्यक्त गर्नु भएको थियो । कार्यक्रमका अतिथि तथा सुदुरपश्चिम प्रदेश सरकार प्रमुख सचिव डा. हरि बस्यालले सूचनाको हक अत्यन्त महत्वपूर्ण रहेको, अबै पनि स्वःस्फूर्त रुपमा सूचना दिन नसकिएको, नागरिकले माग गरेको सूचना सहज पाउनु पर्ने भनाइ राख्नु भएको थियो । कार्यक्रमको अध्यक्षता गर्नु भएका आन्तरिक मामिला तथा कानून मन्त्रालयका सचिव श्री सुशील वैद्यले सक्रिय सहभागिताका लागि सहभागी सबैलाई धन्यवाद दिदै, आगामी दिनमा पनि सूचनाको हक सम्बन्धी कार्यक्रम राख्दै जाने प्रतिबद्धता व्यक्त गर्नु भयो । सहभागीलाई मन्त्रालयका उपसचिव श्री कृष्णप्रसाद नेपालले स्वागत गर्नु भएको कार्यक्रमको सञ्चालन सूचना अधिकारी श्री दिपेन्द्र विष्टले गर्नु भएको थियो । उक्त कार्यक्रममा प्रदेश मन्त्रालयका सचिवहरू र सूचना अधिकारीहरू, प्रदेश प्रहरी प्रमुख, मानव अधिकार प्रदेश प्रमुख, कर्मचारी, सञ्चारकर्मी, सूचनाको हकका अभियान्ता, नागरिक समाजको उपस्थिति रहेको थियो ।

५.७.१२ सूचनाको हकको लागि राष्ट्रिय महासंघको प्रमाणमा आधारित पत्रकारिताका लागि सूचनाको हक विषयक कार्यक्रम सम्पन्न

राष्ट्रिय सूचना आयोगका प्रमुख सूचना आयुक्त श्री महेन्द्र मान गुरुङले अनियमितता हुने गरेका सार्वजनिक निकायबाट मागकर्ता नागरिकले सूचना नपाउने गरेको बताउनु भएको छ । सञ्चार तथा सूचना प्रविधि मन्त्रालयको आर्थिक सहयोगमा आयोजना भएको प्रमाणमा आधारित पत्रकारिताका लागि सूचनाको हक विषयक कार्यक्रममा प्रमुख सूचना आयुक्त गुरुङले अनियमितता हुने सार्वजनिक निकायबाट नागरिकले सूचना नपाउने देखिएको बताउनु भएको हो । सूचनाको हकका लागि राष्ट्रिय महासङ्घले २०८१ असार १३ गते काठमाडौँमा आयोजना गरेको प्रमाणमा आधारित पत्रकारिताका लागि सूचनाको हक विषयक अन्तरक्रिया कार्यक्रमलाई सम्बोधन गर्नुहुँदै उहाँले अनियमितता गर्ने सार्वजनिक निकायले सूचना नदिएपछि मागकर्ता आयोगमा पुनरावेदन लिएर आउने गरेको र आयोगको आदेशपछि सूचना पाउने गरेको सुनाउनुभयो । बाल मन्दिर, जुद्धोदय विद्यालय लगायत निकायमा पत्रकारले सूचनाको हक प्रयोग सूचना माग गरेर समाचार सार्वजनिक गरेपछि त्यसको प्रभाव परेको जानकारी उहाँले गराउनुभयो । ‘मागकर्तालाई सूचना दिलाउन सवैधानिक निकायसँगै पनि हामी लड्नुपरेको छ, लोक सेवा आयोगले सूचना नदिएपछि माग अनुसारको सूचना दिन आदेश भएको छ, शिक्षक सेवा आयोगले पनि मागकर्ताले मागेको सूचना दिएको छैन, विराटनगरकी एक छात्राको उत्तरपुस्तिका साटफेर गरिएको

घटना सूचना माग गरेर पाएको सूचनाकै आधारमा सार्वजनिक भएको थियो, प्रमुख आयुक्त गुरुङले भन्नुभयो । सूचना माग गरेकै कारण गोकर्णेश्वरका ६ जना नागरिक पक्राउ परेको घटनामा पनि आयोगको ध्यानाकर्षण भएको उहाँले बताउनुभयो । त्यस विषयमा जिल्ला प्रशासन कार्यालय, काठमाडौँलाई पत्र लेखी वास्तविकता माग गरिएको उल्लेख गर्नुहुँदै प्रमुख सूचना आयुक्त गुरुङले यससम्बन्धी निर्णय गर्न शुक्रबार आयोगको बैठक बस्ने जानकारी दिनुभयो । हाल छलफलमा रहेको शिक्षा विधेयकमा गोप्य राख्ने विषय समावेश नगर्न आयोगले पत्राचार गरेको उल्लेख गर्नुहुँदै उहाँले यसमा नागरिक संस्थाले पनि खबरदारी गर्नुपर्नेमा जोड दिनुभयो । नेपाल पत्रकार महासङ्घका पूर्व सभापति एवम् सूचनाको हकका अभियानकर्मी श्री तारानाथ दाहालले गोकर्णेश्वरका युवा अभियानकर्मीलाई सूचना मागेर भ्रष्टाचार एवम् अनियमितताको विरोध गरेकै कारण राज्यसंयन्त्रले नै भुटा मुद्दा लगाएर फसाउन खोजेकामा आपत्ति जनाउनुभयो । गोकर्णेश्वरबाट पक्राउ परेका अभियानकर्मीका विषयमा सुरुमा प्रहरीले ठीकै गरेको होला भन्ने लागेको थियो, पछि मैले तीन दिन लगाएर खोजीबन गर्दा भुटा मुद्दामा युवा अभियानकर्मीलाई फसाएर तर्साउन खोजेको पुष्टि भयो, सङ्घीय सांसद, नगर प्रमुखलगायत स्थानीय तहका जनप्रतिनिधि, प्रमुख प्रशासकीय अधिकृतलगायत संस्थाका उच्च अधिकारीको समेत मिलेमतोमा यो घटना भएको रहेछ, उहाँले भन्नुभयो ।

सूचनाको हकले गोकर्णेश्वरमा तरङ्ग ल्याएको उल्लेख गर्नुहुँदै अभियानकर्मी दाहालले पत्रकारितामा पनि यसको प्रयोग गरिनुपर्नेमा जोड दिनुभयो । सूचनाको हक प्रयोग गरेर प्राप्त भएका सूचनाका आधारमा लेखिएका समाचार प्रभावकारी देखिएको उल्लेख गर्नुहुँदै उहाँले मेलम्ची खानेपानी आयोजनामा आफूले मागेको सूचनाका आधारमा टक्सार म्यागेजिनले लेखेको समाचारले सबैको ध्यान तानेको बताउनु भयो । आन्तरिक राजश्व विभागसँग कर छुलीका विषयमा अध्ययन भएको प्रतिवेदन सूचनाको हक प्रयोग गरेर माग गरी सार्वजनिक गरेपछि अहिले रु. १० अर्ब ७७ करोड राजश्व उठेको दाहालले जानकारी गराउनुभयो । गोकर्णेश्वरबाट अभियानकर्मी पक्राउ परेको घटनामा प्रहरी पनि फसेको उल्लेख गर्नुहुँदै उहाँले यसलाई छिटो सच्याउन अपील गर्दै नसच्चिए सूचनाको हकका सबै अभियानकर्मी आन्दोलनमा उत्रन बाध्य हुने चेतावनी दाहालले दिनु भयो ।

नेपाल प्रहरीका सहप्रवक्ता विश्व अधिकारीले प्रहरीको अनुसन्धान प्रमाणमा आधारित हुने गरेको उल्लेख गर्नुहुँदै प्रहरी वृत्त बौद्धले पक्राउ गरेका गोकर्णेश्वरका अभियानकर्मीका विषयमा पनि सूचना माग गर्न सकिने बताउनु भयो । जाहेरी परेपछि पक्राउ परेका अभियानकर्मीका विषयमा अहिले अनुसन्धान भइरहेको जानकारी आफूले पाएको कार्यक्रममा उहाँले सुनाउनुभयो । महासङ्घका अध्यक्ष श्री उम्मीद बागचन्दले गोकर्णेश्वरको घटनामा सार्वजनिक भएको श्रव्यदृश्य सामग्रीका आधारमा घटना सुनियोजित भएको पुष्टि भएको बताउनुभयो । गोकर्णेश्वरको घटनाका विषयमा राष्ट्रिय मानव अधिकार आयोगको ध्यानाकर्षण गराउन जाँदा आयोगका अध्यक्षले यो घटनामा अभियानकर्मीलाई पक्राउ गर्नुपर्ने कारण नदेखेको उल्लेख गर्नुभएको उहाँले सुनाउनु भयो । दुई दिनभित्र अभियानकर्मीलाई नछोडे महासङ्घ कडा आन्दोलनमा उत्रन बाध्य हुने अध्यक्ष बागचन्दको चेतावनी थियो । सूचनाको हक प्रयोग गरेर खोजी समाचार सार्वजनिक गरी भ्रष्टाचार, अनियमितताजस्ता घटना बाहिर ल्याउने सीप पत्रकारमा बढाउन पनि महासङ्घले काम गर्ने उहाँको भनाइ थियो ।

५.८ सम्मान तथा पुरस्कार

५.८.१ पूर्व सूचना आयुक्त श्री सविता भण्डारी बराललाई आयोगद्वारा सम्मान

राष्ट्रिय सूचना दिवसका अवसरमा २०८० भदौ ३ गते राष्ट्रिय सूचना आयोगद्वारा आयोजित कार्यक्रममा सूचनाको हकको संरक्षण, प्रचलन र सम्बर्द्धनमा उल्लेख्य भूमिका निर्वाह गरी सुशासन कायम गर्न योगदान पुऱ्याएकोमा राष्ट्रिय सूचना आयोगका पूर्व सूचना आयुक्त श्री सविता भण्डारी बराललाई आयोगद्वारा सम्मान गरियो । सम्माननीय प्रधानमन्त्री श्री पुष्पकमल दाहाल 'प्रचण्ड' द्वारा सम्मान ग्रहण गर्दै पूर्व सूचना आयुक्त श्री सविता भण्डारी बरालले आयोग स्थापना भएपछि राज्यबाट नै जनतालाई सूचना उपलब्ध गराउने, सूचनाको हकलाई अगाडि बढाउन आफ्नो योगदान रहने कुरामा तत्कालीन प्रधानमन्त्री श्री पुष्पकमल दाहाल 'प्रचण्ड' बाट आयोग स्थापनाका बखत प्रतिबद्धता व्यक्त भएको स्मरण गर्दै संयोगवश आज सम्मानित पनि उहाँबाटै हुन पाउँदा खुशी लागेको बताउनु भयो । आयोगले आफूलाई गरेको सम्मानप्रति आभार व्यक्त गर्दै सम्मान पाउँदा आफू धेरै खुशी भएको र यसबाट आफूले पनि सूचनाको हकको क्षेत्रमा केही गर्न सकेको रहेछु भन्ने महसुस गर्न पाएको भनाइ पूर्व सूचना आयुक्त बरालले राख्नु भयो ।

पूर्व सूचना आयुक्त श्री सविता भण्डारीले मन्तव्य राख्ने क्रममा सूचनाको हक नागरिकको मौलिक हकमात्र नभई राज्यले कानून अनुसार कार्य गरेको छ कि छैन भनेर त्यसको मापन गर्ने अस्त्रसमेत रहेको बताउनु भयो। उहाँले सूचना आयोगलाई संवैधानिक बनाउनु पर्नेमा आयोगमा कायम रहेको सचिवको दरबन्दी कटौती गरिएकोप्रति गुनासो व्यक्त गर्दै यसमा पुनर्विचार गर्नसमेत आग्रह गर्नु भयो ।

५.८.२ पुरस्कार वितरण

सूचनाको हकको कार्यान्वयनमा सूचनाको हकका अभियन्ताहरू, सार्वजनिक निकायका सूचना अधिकारीहरू र आयोगका कर्मचारीहरूको महत्वपूर्ण भूमिका रहने विषयमा दुईमत हुन सक्दैन । यसरी महत्वपूर्ण भूमिका निर्वाह गर्नेहरूलाई प्रोत्साहन तथा उत्साहित बनाउन आयोगले ३ प्रकारका पुरस्कार प्रत्येक वर्ष वितरण गर्ने गरेको छ । सूचनाको माग र प्रवाहमा महत्वपूर्ण योगदान पुऱ्याई सुशासनको अनुभूति दिलाउन सहयोग गर्ने माग पक्षको रूपमा रहेका सूचनाको हकका ४ जना अभियन्तालाई विनय कसजु उत्कृष्ट अभियन्ता पुरस्कार, आपूर्ति पक्षको रूपमा रहेका सार्वजनिक निकायका ५ जना सूचना अधिकारीहरूलाई उत्कृष्ट सूचना अधिकारी पुरस्कार र आयोगमा रही सूचनाको हक कार्यान्वयनमा महत्वपूर्ण भूमिका निर्वाह गर्ने उत्कृष्ट ४ जना कर्मचारीलाई उत्कृष्ट कर्मचारी पुरस्कार प्रदान गर्ने निर्णय गरेको थियो । ती पुरस्कारहरू आयोग स्थापना दिवसका अवसरमा आयोजित कार्यक्रममा सम्माननीय राष्ट्रपतिबाट पुरस्कृतहरूलाई वितरण गरिएको थियो ।

क. विनय कसजु उत्कृष्ट अभियन्ता पुरस्कारबाट पुरस्कृत हुने अभियन्ताहरू

सि.नं	नाम	स्थायी ठेगाना
१	श्री परशुराम साह	सिरहा न.पा.७, सिरहा
२	श्री यदुनाथ बन्जारा	पोखरा म.न.पा-१६, कास्की
३	श्री इन्द्र प्रसाद बन्जारा	हेटौँडा उ.म.न.पा -८, मकवानपुर
४	श्री आदित्य दाहाल	मेलम्ची.न.पा-१०, सिन्धुपाल्चोक

ख. उत्कृष्ट सूचना अधिकारी पुरस्कारबाट पुरस्कृत हुने सार्वजनिक निकायका सूचना अधिकारीहरू

सि. नं.	नाम	पद	कार्यालय
१	श्री ललितबहादुर बुढा	सूचना अधिकारी	पञ्चदेवल विनायक नगरपालिका, अछाम
२	श्री किशोर कुमार वाइवा	सूचना अधिकारी	घ्याङलेख गाउँपालिका, सिन्धुली
३	श्री तुल बहादुर वि.क.	सूचना अधिकारी	गल्कोट नगरपालिका, बाग्लुङ
४	श्री टेक बहादुर खत्री	सूचना अधिकारी	दंगीशरण गाउँपालिका, दाङ
५	श्री डम्बर रोगु	सूचना अधिकारी	धनकुटा नगर कार्यपालिकाको कार्यालय, धनकुटा

ग. उत्कृष्ट कर्मचारी पुरस्कार

सि.नं	पद	नाम, थर
१	शाखा अधिकृत	श्री हरिहर कार्की
२	नायव सुब्बा	श्री सान्ता न्यौपाने
३	लेखापाल	श्री लक्ष्मण अर्याल
४	कम्प्युटर अपरेटर	श्री गौरव गुरुङ

५.९ आरटिआई अडिट

यस आयोगको मिति २०८०।०९।१९ को निर्णयबाट लुम्बिनी प्रदेश, कर्णाली प्रदेश र सुदुरपश्चिम प्रदेशका प्रदेश मन्त्रालयहरूको आ.टी.आई अडिट गर्न पूर्व प्रमुख सूचना आयुक्त श्री कृष्णहरि वास्कोटालाई लुम्बिनी प्रदेश अन्तर्गतका मन्त्रालयहरूको, नेपाल पत्रकार महासंघका अध्यक्ष श्री विपुल पोखरेललाई सुदुरपश्चिम प्रदेश अन्तर्गतका मन्त्रालयहरूको र नेपाल पत्रकार महासंघका पूर्व अध्यक्ष डा. महेन्द्र विष्टलाई कर्णाली प्रदेश अन्तर्गतका मन्त्रालयहरूको RTI AUDIT गर्न जिम्मेवारी प्रदान गरिएकोमा पूर्व प्रमुख सूचना आयुक्त श्री कृष्णहरि वास्कोटाले लुम्बिनी प्रदेश अन्तर्गतका मन्त्रालयहरूको र नेपाल पत्रकार महासंघका पूर्व अध्यक्ष डा. महेन्द्र विष्टले कर्णाली प्रदेश अन्तर्गतका मन्त्रालयहरूको RTI AUDIT गरी प्रतिवेदन पेश गर्नु भएको छ । उक्त प्रतिवेदनहरूमा उल्लेखित सुझावहरू संक्षिप्त रूपमा देहाय बमोजिम प्रस्तुत गरिएको छ ।

सुझावहरू

१. आयोगलाई सुझाव

- प्रदेशस्तरिय आयोग गठनको पहल गर्नु पर्ने ।
- प्रदेशस्तरमा व्यापकरूपमा सूचनाको हकको तालिम सञ्चालन गर्नु पर्ने
- प्रदेशस्तरमा अनुगमन वा कार्यान्वयन समितिहरू गठन गर्नु पर्ने ।
- प्रदेशस्तरमा आयोगको कार्यालय स्थापना गर्नु पर्ने ।
- आयोग गठनको पहल गर्नु पर्ने ।

२. प्रदेशस्तरीय मन्त्रालयहरूलाई सुभाब
 - मुख्यमन्त्री तथा मन्त्रीपरिषद्को कार्यालयमा सूचनाको हकको इकाई खडा गर्ने ।
 - सबै मन्त्रालय र मातहत निकायमा अनिवार्यरूपमा सूचना अधिकारी तोक्ने ।
 - सबै मन्त्रालय र निकायले अनिवार्यरूपमा स्वतः प्रकाशन जारी गर्ने ।
 - सबै सूचना अधिकारिका लागि ६-६ महिनामा तालिम कार्यक्रम आयोजना गर्ने ।
३. प्रणालिगत सुधारका लागि सुभाब
 - सूचनाको हकको संवैधानिक र कानूनी व्यवस्थाको व्यापक प्रचार प्रसार गर्ने ।
 - सूचना लिने र दिने अभ्यासका माध्यमद्वारा पारदर्शिता कायम गरि सुशासन कायम गर्ने ।
 - सूचनारूपि शक्ति आम जनतामा प्रवाह गरी नागरिक स्तरमा सम्बृद्धिको पहल गर्ने ।
 - मुलुकले अवलम्बन गरेको लोकतान्त्रिक पद्धतिको लाभको सबैले अनुभूत गर्ने वातावरणका लागि सबैले मन, बचन र कर्मले आफ्नो कानूनी कर्तव्य अक्षरशः पालना गर्ने गराउने ।

५.१० अन्य निकायबाट सम्पादित क्रियाकलापहरू :

५.१०.१ सञ्चार तथा सूचना प्रविधि मन्त्रालयमा रहेको कार्यान्वयन अनुगमन इकाईबाट सम्पादित कार्यहरू

१. सूचनाको हकको प्रभावकारी कार्यान्वयनको लागी गत आर्थिक वर्षमा (२०८०/८१ साउन-असार) सम्ममा कास्की, बागलुङ, रूपन्देही, कैलाली, कञ्चनपुर, मुस्ताङ्ग, म्याग्दी, सिन्धुली गरी ८ वटा जिल्लाहरूमा अनुगमन सम्पन्न गरिएको र वस्तुस्थिति र सुभाब सहित प्रगति प्रतिवेदन तयार गरिएको ।
२. सूचनाको हकको कार्यान्वयनको वस्तुस्थिति सम्बन्धमा अनुगमन गरी तयार गरिएको एकिकृत विवरण त्रैमासिक रूपमा केन्द्रीय समन्वय ईकाइमा पठाइएको ।
३. प्रमुख सूचना आयुक्त महेन्द्रमान गुरुङ्गको प्रमुख आतिथ्यतामा मिति २०८०।०८।१३ मा विभिन्न मन्त्रालय, संवैधानिक आयोग, केन्द्रीयस्तरका कार्यालयमा सूचनाको हक कार्यान्वयनको अवस्था समस्या, चुनौती र आगामी कार्यदिशा सम्बन्धमा “संवाद शृङ्खला” कार्यक्रम प्रवक्ताहरू र सूचना अधिकारीहरूको उपस्थितिमा मन्त्रालयमा सम्पन्न भएको ।
४. २०८१ असार ५ गते नेपाल सरकारका संघीय मन्त्रालय संवैधानिक आयोग तथा संघीय निकायका प्रवक्ताहरूसँगको बैठक तथा छलफल कार्यक्रम मन्त्रालयमा आयोजना भई देहाय बमोजिम निर्णय गरिएको ।
 - प्रवक्ताहरूको काम कर्तव्य र अधिकार सम्बन्धी निर्देशिका, २०६३ समसामायिक संशोधनका लागी सञ्चार तथा सूचना प्रविधि मन्त्रालयले

- आवश्यक प्रक्रिया अगाडी बढाउने ।
- प्रवक्ताहरूलाई आफू कार्ययत निकायको सूचना समयमा नै जानकारी हुने नगरेकोले समाचार माध्यमबाट Disclosure गर्नुपर्ने नीतिगत तथा कार्यान्वयनगत निर्णयहरू प्रवक्तालाई समयमै जानकारी गराउने व्यवस्थाको लागि सबै निकायलाई पत्रचार गर्ने ।
- प्रवक्ताहरू बिच नियमित समन्वय र सम्पर्क गर्ने सामाजिक सञ्जालमा समुहकृत गरि सूचना आदान प्रदान गर्ने व्यवस्था सञ्चार तथा सूचना प्रविधि मन्त्रालयले गर्ने ।
- विपद्को समयमा सूचना प्रवाहलाई प्रभावकारी बनाउन आफ्नो निकाय सम्बन्धी सूचनाहरू शिघ्र समाचारदाताहरूलाई उपलब्ध गराउने व्यवस्थाको लागि सबै निकायहरूलाई पत्राचार गर्ने ।

५.१०.२ जिल्ला अनुगमन इकाईबाट सम्पादिन कार्यहरू

- सूचनाको हक कार्यान्वयन सम्बन्धी अनुगमन निर्देशिका, २०७६ दफा ६ बमोजिम देहाय बमोजिमका जिल्ला प्रशासन कार्यालयहरूबाट सम्पादन भएका मुख्य मुख्य गतिविधि सम्बन्धी विवरण प्राप्त भएको छ ।
- सूचनाको हकसम्बन्धी ऐन र नियमावली अनुरूपका काम, अनुगमन गरी प्रतिवेदन पेश गरिएको ।
- सूचनाको हकसम्बन्धी कार्यक्रम सञ्चालन गरिएको ।
- जिल्लास्थित कार्यालयहरूले स्वतः प्रकाशन (त्रैमासिक) गरे नगरेको अनुगमन गरेको ।
- जिल्लास्थित कार्यालयहरू र सार्वजनिक संस्थानहरूलाई समेत समेटी समन्वय गर्ने निर्णय गरिएको ।
- आयोगको मिति २०८०।०६।१२ को फैसला अनुसार आयोगको श्री प्यारामाउण्ट बोर्डिङ्ग स्कूल, रामघाट, कास्कीका प्राचार्य श्रीमान गुरुङलाई जरिवाना बापत रु. १५०००/- राजश्व खातामा जम्मा गर्न लगाईएको ।
- त्रैमासीक विवरण स्वतः प्रकाशन गरिएको ।
- सूचना अधिकारी तोकिएको नियमित बैठक बस्ने गरेको ।
- सरोकारवालासँग अन्तरक्रिया कार्यक्रम गर्ने गरेको ।
- कार्यालयको वेबसाइट मार्फत सेवा प्रवाहको जानकारी दिइएको ।
- टोल फ्रि नम्बर/डिजिटल बोर्ड व्यवस्था गरिएको ।
- वार्षिक प्रतिवेदन सार्वजनिक गर्ने गरिएको ।
- सूचना माग गरेको विवरणको अभिलेखीकरण गर्न निर्देशन दिइएको ।
- सूचना माग भई आएमा नियमानुसार तत्काल उपलब्ध गराउने गरिएको ।
- सूचना अधिकारीको विवरण सार्वजनिक गर्ने गरिएको ।
- इमेल मार्फत समेत सूचना प्रवाह गर्ने गरिएको ।
- सूचना पाटी तथा वेबसाइट अद्यावधि गर्ने गरिएको ।
- वार्षिक प्रकाशन (बुलेटिन) प्रकाशन तथा सार्वजनिक गर्ने गरिएको ।
- तोकिएको ढाँचामा अनुगमन फारम प्रयोग गरी जिल्लास्थित कार्यालयहरूको अनुगमन गरिएको ।

५.११ निचोड

संवैधानिक रूपमा नागरिकलाई प्रत्याभूत गरिएको सूचनाको हकको संरक्षण, सम्बर्द्धन र प्रचलन गर्ने प्रयोजनका लागि एक स्वतन्त्र राष्ट्रिय सूचना आयोग रहने व्यवस्था गरिएको छ । राष्ट्रिय सूचना आयोगबाट सूचनाको हकसम्बन्धी ऐन, २०६४ र सूचनाको हकसम्बन्धी नियमावली, २०६५ ले निर्धारण गरेका उद्देश्य तथा लक्ष्य प्राप्तिका लागि विविध कार्यहरू सम्पादन भए वमोजिम ती जिल्लास्तरीय र स्थानीय तहस्तरीय अन्तर्क्रिया तथा प्रशिक्षण कार्यक्रम, सूचनाको हकसम्बन्धी दिवसहरू, क्षमता अभिवृद्धि कार्यक्रम, प्रकाशनहरू तथा प्रचार प्रसार, विविध गतिविधिहरू, विभिन्न निकायहरूको सहकार्यमा कार्यक्रमबाट निम्न निचोड प्रस्तुत गरिएको छ;

- नागरिकको तहमा सूचनाको हकको बारेमा सचेतना पुऱ्याउन सहयोग पुगेको ।
- सूचनाको हकसम्बन्धी जनप्रतिनिधि, राष्ट्रसेवक कर्मचारी सार्वजनिक निकायका जिम्मेवार पदाधिकारीहरूलाई संविधानप्रदत्त नागरिकको सूचनाको हकको सम्मान गर्न उत्प्रेरित गर्न सहयोग पुगेको । सार्वजनिक निकायहरूलाई तीन/तीन महिनामा आ-आफ्नो निकायबाट सम्पादन भएका कार्यको विवरण सार्वजनिक गर्न प्रोत्साहित गर्न सहयोग पुगेको ।
- सार्वजनिक निकायमा सूचना अधिकारीको व्यवस्था गर्न आदेश दिने र तोकिएका सूचना अधिकारीलाई तालिम र अभिमुखीकरण कार्यक्रमहरूमार्फत सक्षम बनाई सार्वजनिक निकायमा सूचना माग भएको विवरण छुट्टै अभिलेखमा राख्ने पद्धति विकास गर्न सहयोग पुगेको ।
- कानूनले तोकेकै अवधिभित्र माग भएको सूचना दिन जिम्मेवार पदाधिकारीहरूलाई उत्प्रेरित गर्ने र नागरिकले पाउनु पर्ने सूचना नपाएमा उजुरी वा पुनरावेदन गर्ने निकायको बारेमा जानकारी गर्न सहयोग पुगेको ।
- ऐनमा व्यवस्था भएको सूचनाको वर्गीकरण गरी दिनु पर्ने/नपर्ने सूचनाको जानकारी प्रदान गर्न सहयोग पुगेको ।
- सूचनाको हकसम्बन्धी ऐन/नियमको व्यवस्था र विश्वव्यापी प्रचलनबारे जानकारीमूलक सन्देश प्रवाह गर्न सहयोग पुगेको ।
- सार्वजनिक निकायलाई सुशासनयुक्त र पारदर्शी बनाउने हेतु नागरिकलाई सूचना माग गर्न प्रेरित गर्न सहयोग पुगेको ।
- आयोगद्वारा प्रवर्धनात्मक कार्यक्रम अन्तर्गत गरिएका विभिन्न कार्यक्रमले सूचनाको हक प्रवर्धन, संवर्धन एवम् कार्यान्वयनमा प्रभावकारी भूमिका निर्वाह गरेको यस्ता कार्यक्रमहरू जनस्तरसम्म पुऱ्याउनु पर्ने भनी विभिन्न सरोकारवालाहरूको सुझाव तथा पृष्ठपोषण प्राप्त गरेको हुँदा यसको कार्यान्वयन व्यापक रूपमा संचालन गर्नका लागि आयोगको क्षमता अभिवृद्धि गर्ने तर्फ नेपाल सरकारको ध्यान जानुपर्ने देखिन्छ ।

परिच्छेद- ६

वित्तीय तथा भौतिक प्रगति

६.१ विनियोजित बजेट र खर्चको विवरण

आर्थिक वर्ष २०८०/८१ मा भएको विनियोजित बजेटमध्ये चालूतर्फ ८२.२८ प्रतिशत र पूँजीगततर्फ १९ प्रतिशत रहेको थियो । समग्रमा वित्तीय प्रगति ८२.३५ प्रतिशत रहेको थियो भने भौतिक प्रगति १०० प्रतिशत रहेको थियो । विस्तृत विवरण निम्नानुसार तालिकामा उल्लेख गरिएको छः

तालिका नं. ६ : आर्थिक वर्ष २०८०/८१ को विनियोजित बजेट र खर्चको विवरण

पूँजीगततर्फ

खर्च/वित्तीय सङ्केतको नाम	खर्च/वित्तीय सङ्केतको नाम	वार्षिक बजेट	खर्च रकम	बाँकी
३११२३	फर्निचर तथा फिक्चर्स	२००,०००.००	१९८३८२.००	१,६१८.००

चालूतर्फ

खर्च/वित्तीय सङ्केतको नाम	खर्च/वित्तीय सङ्केतको नाम	वार्षिक बजेट	खर्च रकम	बाँकी
२११११	पारिश्रमिक कर्मचारी	१४३०००००.००	१३४८०३०६.९६	८९९६९३.०४
२१११२	पारिश्रमिक पदाधिकारी	३३०००००.००	३२९९५३८.००	४६२.००
२११२१	पोशाक	२००,०००.००	२००,०००.००	०
२११२३	औषधी उपचार खर्च	२००,०००.००	२००,०००.००	०
२११३२	महंगी भत्ता	५००,०००.००	४५०१३६.००	४९८६४.००
२११३४	कर्मचारीको बैठक भत्ता	२००,०००.००	४३५००.००	१५६५००.००
२११३९	अन्य भत्ता	१००,०००.००	३२२००.००	६७८००.००
२११४१	पदाधिकारी बैठक भत्ता	२००,०००.००	२००,०००.००	०
२१२१३	योगदानमा आधारित बीमा कोष खर्च	१००,०००.००	९०८००.००	९२००.००
२२१११	पानी तथा बिजुली	५००,०००.००	४७२४८०.००	२७५२०.००
२२११२	संचार महसुल	९००,०००.००	५२४८४४.००	३७५१५६.००
२२२११	इन्धन (पदाधिकारी)	१००००००.००	८०५७४९.००	१९४२५१.००
२२२१२	इन्धन (कार्यालय प्रयोजन)	९०००००.००	७८६४४४.००	११३५५६.००
२२२१३	सवारी साधन मर्मत खर्च	१२०००००.००	११६८६५३.५०	३१३४६.५०
२२२१४	बिमा तथा नदीकरण खर्च	५००,०००.००	२७३५६५.००	२२६४३५.००
२२२२१	मेशिनरी तथा औजार मर्मत सञ्चालन खर्च	१०००००.००	९९६५५.४०	३४४.६०

२२३११	मसलन्द तथा कार्यालय सामग्री	१३०००००.००	१२९८९०४.४०	१०९५.६०
२२३१३	पुस्तक तथा सामग्री खर्च	१०००००.००	२१६९६.६०	७८३०३.४०
२२३१४	इन्धन - अन्य प्रयोजन	१०००००.००	५६१२६.००	४३८७४.००
२२३१५	पत्रपत्रिका, छपाई तथा सूचना प्रकाशन खर्च	२०००००.००	१९३३८७.००	६६१३.००
२२४११	सेवा र परामर्श खर्च	३०००००.००	१८८८९०.००	१११११०.००
२२४१३	करार सेवा शुल्क	६५०००००.००	५९६६३५४.००	५३३६४६.००
२२५१२	सीप विकास तथा जनचेतना तालिम तथा गोष्ठी सम्बन्धी खर्च	३००००००.००	२६५४५०५.००	३४५४९५.००
२२५२२	कार्यक्रम खर्च	३००००००.००	२४२२९६०.००	५७७०४०.००
२२५२९	विविध कार्यक्रम खर्च	५५०००००.००	४८५८३३३.००	६४१६६७.००
२२६११	अनुगमन, मूल्यांकन खर्च	८०००००.००	७४२६००.००	५७४००.००
२२६१२	भ्रमण खर्च	११०४५००.००	११०४५००.००	०
२२७११	विविध खर्च	७००,०००.००	५८७०४०.९०	११२९५९.१०
२८१४२	घर भाडा	४५०००००.००	४६८००.००	४४५३२००.००
		५१३०४५००.००	४२२१४५६८.७६	९०८९९३१.२४

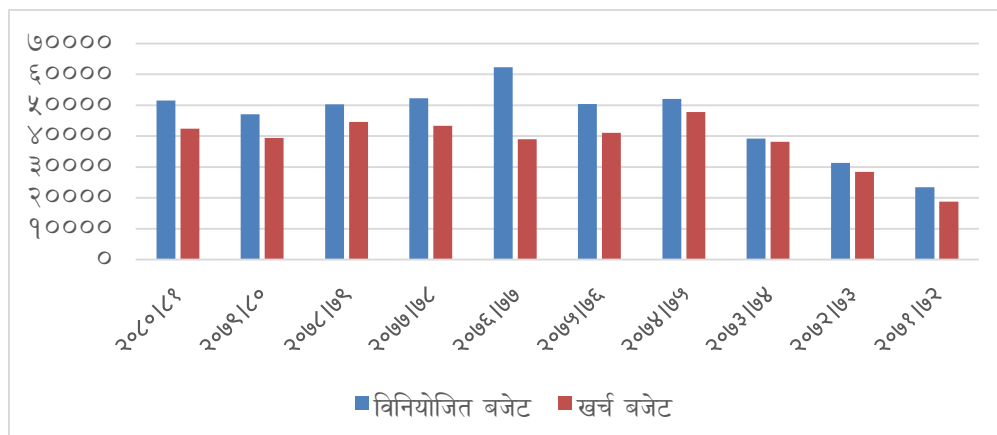
६.२ विगत दश वर्षको विनियोजित बजेट र खर्चको विवरण

विभिन्न विगत एघार आर्थिक वर्षमा भएको विनियोजित बजेट, खर्च रकम र सोको प्रतिशत निम्न तालिका नं. ७ मा प्रस्तुत गरिएको छ :

तालिका नं. ७ : विगत दश वर्षको विनियोजित बजेट र खर्चको विवरण

सि नं.	आर्थिक वर्ष	विनियोजित बजेट (रु हजारमा)	खर्च बजेट (रु हजारमा)	खर्च प्रतिशत
१	२०८०।८१	५१५०४	४२४१४	८२.३५
२	२०७९।८०	४७१००	३९४१०	८३.६७
३	२०७८।७९	५०२२५	४४५५०	८८.७०
४	२०७७।७८	५२२३३	४३३१७	८२.९३
५	२०७६।७७	६२३४१	३९०३०	६२.६१
६	२०७५।७६	५०३९९	४१०७२	८१.५
७	२०७४।७५	५२०४५	४७८००	९१.९
८	२०७३।७४	३९२०१	३८१२२	९७.३
९	२०७२।७३	३१३३३	२८४४०	९०.८
१०	२०७१।७२	२३४६४	१८७५७	८०

चार्ट नं. २ : विगत दश वर्षको विनियोजित बजेट र खर्चको विवरण

आयोगको लागि विनियोजित बजेटको अवस्थालाई अध्ययन गर्दा आर्थिक वर्ष २०७६/७७ पश्चात् प्रत्येक वर्ष विनियोजन रकम क्रमशः घट्दै गइरहेको देखिन्छ। यसबाट सूचनाको हकको संरक्षण, सम्बर्द्धन तथा प्रचलन गर्नका लागि प्रबर्द्धनात्मक कार्य पर्याप्त मात्रामा हुन सकेको छैन। बजेट अभावकै कारण प्रबर्द्धनात्मक कार्यक्रम पर्याप्त रूपमा सञ्चालन गर्न नसक्दा सूचनाको हकका बारेमा नागरिकलाई अभिमुखीकरण गर्ने कार्यलाई व्यापकता दिन नसकिएको अवस्था रहेको छ।

६.३ प्रशासनिक र कार्यक्रम खर्च

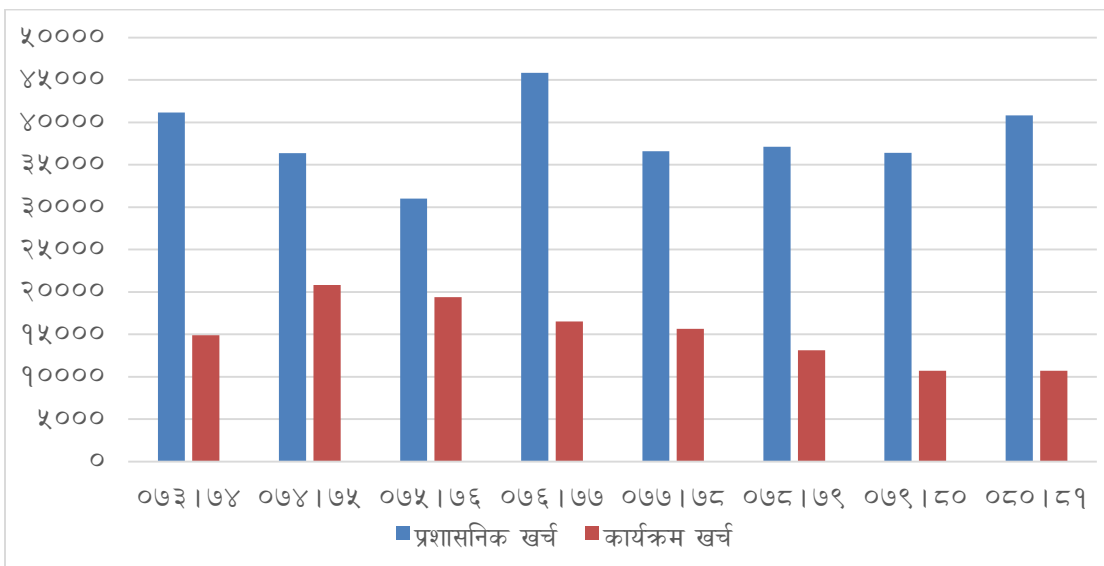
तालिकामा आयोगका लागि नेपाल सरकारबाट प्रशासनिक खर्चका लागि र कार्यक्रमका खर्चका लागि विनियोजन भएको रकमको आर्थिक वर्षगत रूपमा प्रस्तुत गरिएको छ। तालिकाबाट स्पष्ट देखिने विषय भनेको जसरी कूल विनियोजन बजेट घटिरहेको छ, त्योभन्दा तीव्र रूपमा सूचनाको हकको प्रबर्द्धनका लागि सम्पन्न गर्नुपर्ने कार्यक्रमका लागि आवश्यक पर्ने आधारभूत खर्चमा कमी आइरहेको छ। जसबाट सूचनाको हकसम्बन्धी कानूनले आयोगलाई प्रदान गरेको सूचनाको हकको प्रबर्द्धन, सम्बर्द्धन र प्रचलन गर्ने गराउने सन्दर्भमा सुम्पिएको जिम्मेवारी पूरा गर्न पर्याप्त स्रोत साधनको अभाव भइरहेको छ भन्ने स्पष्ट हुन्छ। आर्थिक वर्ष २०७३/७४ मा कूल बजेटको २६.५४ प्रतिशत कार्यक्रम खर्च विनियोजन भएकोमा आर्थिक वर्ष २०८०/८१ मा आउँदा २०.७८ प्रतिशत मात्र कार्यक्रम खर्च विनियोजन भएबाट आयोगका लागि पर्याप्त बजेट विनियोजन हुनु पर्ने आवश्यकता देखिएको छ।

तालिका नं. ८ : विगत ८ वर्षको विनियोजित प्रशासनिक र कार्यक्रम खर्चको विवरण (रु. हजारमा)

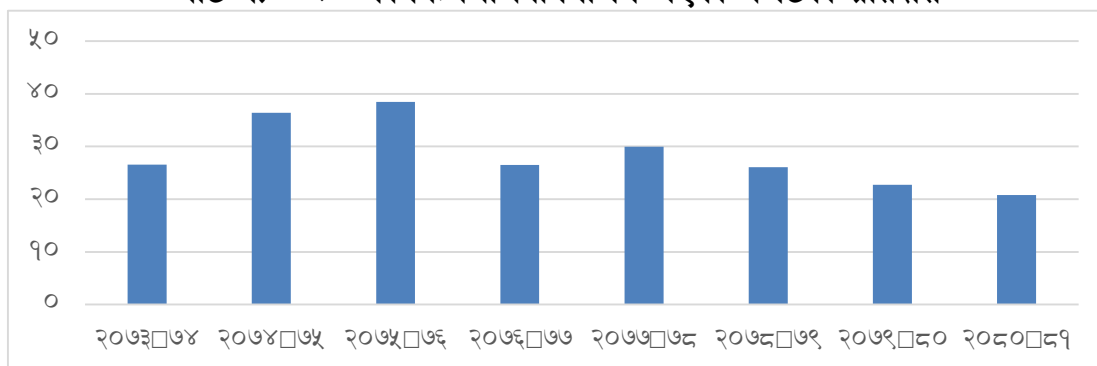
	आर्थिक वर्ष	प्रशासनिक	प्रतिशत	कार्यक्रम	प्रतिशत	कूल
१	०७३।७४	४११६५	७३.४६	१४८७६	२६.५४	५६०४१
२	०७४।७५	३६३७७	६३.६१	२०८०७	३६.३९	५७१८४
३	०७५।७६	३१००५	६१.५२	१९३९४	३८.४८	५०३९९
४	०७६।७७	४५८४१	७३.५२	१६५००	२६.४७	६२३४१
५	०७७।७८	३६५८३	७०.०४	१५६५०	२९.९६	५२२३३

६	०७८।७९	३७१२५	७३.९२	१३१००	२६.०८	५०२२५
७	०७९।८०	३६४००	७७.२८	१०७००	२२.७२	४७१००
८	०८०।८१	४०८०४	७९.२२	१०७००	२०.७८	५१५०४

चार्ट नं. ३ : विगत ८ वर्षको विनियोजित प्रशासनिक र कार्यक्रम खर्चको विवरण

चार्ट नं. ४ : कार्यक्रममा विनियोजन भएको बजेटको प्रतिशत

६.४ सहकार्य र साझेदारी

अर्थ मन्त्रालय र USAID Nepal बीच फेब्रुअरी ६, २०२३ मा भएको सम्झौता अनुरूप USAID Civil Society and Media प्रोग्राम अक्टोबर १९, २०२२ देखि अगस्ट १८, २०२७ सम्म ५ वर्षको अवधिको लागि जम्मा यूएस डलर १८,५००,०००.०० स्वीकृत भई कार्यक्रम सञ्चालन भएको छ। उक्त कार्यक्रम सञ्चालनका लागि Prime Partners को रूपमा Pact Inc. र द एशिया फाउण्डेशनलाई तोकिएको छ। अर्थमन्त्रालयको Reference Number 1008, February 14, 2023 को पत्र बमोजिम यस कार्यक्रम अन्तर्गत राष्ट्रिय सूचना आयोगको उद्देश्य प्राप्तिका लागि केहि कार्यक्रमहरूमा सहयोग प्राप्त हुने गरेको छ। यस सहयोग प्राप्त गर्नका लागि प्रत्येक

वर्ष राष्ट्रिय सूचना आयोग र The Asia Foundation, CSM Program सँग Letter of Exchange मार्फत सहमति हुने गरेको छ । Letter of Exchange को अवधि प्रत्येक वर्षको अक्टोबरदेखि सेप्टेम्बरसम्म हुने गरेको छ ।

राष्ट्रिय सूचना आयोग र USAID/CSM Program बीचको सहकार्यमा महिला, यूवा एवम् सीमान्तकृत समुदाय लक्षित सूचनाको हक सम्बन्धी सचेतनामूलक कार्यक्रम संचालन गर्ने, संघीय संसदीय समितिका माननीय सदस्यहरूसँग Open Government and RTI Interaction Program तथा RTI Effectiveness Program संचालन गर्ने लुम्बिनी एवम् मधेश प्रदेश सभाका सदस्यहरूसँग Transparency, Accountability and Oversight through RTI Seminar संचालन गर्ने, मधेश प्रदेश र लुम्बिनी प्रदेशमा सूचनाको हक सम्बन्धी सचेतना विषयक सर्वेक्षण र ४ वटा जिल्लाका पालिकाहरूमा सूचनाको हक सम्बन्धी परिक्षण (RTI Audit) गर्ने, प्रवर्धनात्मक गतिविधि सहितका विभिन्न प्रकाशन गर्ने Audio एवम् Video सन्देशमूलक कार्यक्रम निर्माण तथा वृत्तचित्र निर्माण गर्ने र अन्तर्राष्ट्रिय भ्रमणको लागि प्राविधिक एवम् लजिष्टिक सपोर्ट गर्ने गरी Letter of Exchange (LoE) गरिएको थियो ।

अन्तर्राष्ट्रिय भ्रमण अन्तरगत अल्बानियाको तिरानामा भएको सूचना आयुक्तहरूको अन्तर्राष्ट्रिय सम्मेलन (ICIC) मा सहभागिताको लागि २ जना पदाधिकारीका लागि आवश्यक लजिष्टिक सहायता सहित आयोगको तर्फबाट कार्यक्रममा सहभागिता जनाइएको थियो । असार मसान्त सम्म सम्पन्न कार्यक्रमको प्रगति **अनुसूची- १०** मा राखिएको छ ।

६.५ आयोगका पदाधिकारीहरूले लिएको भुक्तानीको विवरण

आर्थिक वर्ष २०८०/८१ मा आयोगका पदाधिकारीहरूले सूचनाको हकसम्बन्धी नियमावली, २०६५ को नियम (१०), नियम (११), नियम (१२), नियम (१३), नियम (१४), नियम (१५) र बेलाबेलामा नेपाल सरकारले निर्णय गरी तोकेबमोजिम लिएको तलब, भत्ता, घरभाडा, मर्मत खर्च, टेलिफोन, धारा र बिजुली बापतको खर्च, उपचार खर्च र दैनिक भ्रमण भत्ताको विवरण निम्न तालिका नं. १३ मा दिइएको छ ।

तालिका नं. १ : आर्थिक वर्ष २०८०/८१ मा आयोगका पदाधिकारीहरूले लिएको भुक्तानीको विवरण

नाम	तलब चाडपर्व समेत	वैठक भत्ता	धर्ममर्मत वा भाडा	टेलिफोन, धारा, बिजुली	उपचार खर्च	दैनिक भ्रमण भत्ता	कूल जम्मा	इन्धन लिटर	कैफियत
महेन्द्रमान गुरुङ्ग	१६९४८४७	२४०००	१८०००	१८०००	७००००	३०५६००	१५८१६३९	१०६०	*
कमला ओली थापा	१०८४६३८	२४०००	१४४००	१८०००	६५०००	६२५००	१२६८५३८	१०६०	
रत्नप्रसाद मैनाली	१०८४६३८	२४०००	१४४००	१८०००	६५०००	४६८७५	१२५२९९३	१०६०	

* सूचनाको हकसम्बन्धी १५ औँ अन्तर्राष्ट्रिय सम्मेलनमा भाग लिँदा रु. २६५७४०।- भ्रमण खर्च समेत समावेश भएको ।

परिच्छेद- ७

सूचनाको हकसम्बन्धी अभ्यास

७.१ अन्तर्राष्ट्रिय अभ्यास

विश्वमा सूचनामा पहुँचसम्बन्धी कानूनको अवलम्बन सर्वप्रथम सन् १७६६ मा स्वीडेनबाट शुरु भएको हो । तत्पश्चात सन् १७८९ मा फ्रान्समा “थाहा पाउने अधिकार” का रूपमा सूचनाको हकसम्बन्धी अभ्यास भएको देखिन्छ । UN General Assembly Resolution 59 (1) ले सूचनाको स्वतन्त्रतालाई आधारभूत अधिकारको रूपमा लिएको छ । त्यसैगरी सूचनाको हकसम्बन्धी कानूनलाई संयुक्त राज्य अमेरिकामा सन् १९६६ मा र युरोपमा सन् १९८१ मा अवलम्बन गरिएको पाईन्छ । त्यसैगरी UNESCO ले सूचनाको हकलाई आधारभूत अधिकार तथा ज्ञानमा आधारित समावेशी समाज निर्माणको आधारस्तम्भको रूपमा लिएको पाईन्छ । सूचनाको हक दिगो विकास लक्ष्यको १६.१०.२ नम्बरको सूचक समेत हो । UNESCO ले विश्वमा सूचनाको हक सम्बन्धी कानूनी व्यवस्थाको अभ्यास तथा कार्यान्वयन अवस्थाको अनुगमन समेत गर्ने गर्दछ । संयुक्त राष्ट्रसंघका १३५ सदस्य राष्ट्रहरूले संवैधानिक तथा नीतिगत व्यवस्था मार्फत सूचनामा नागरिकको पहुँच सुनिश्चित गरेका छन् ।

त्यसैगरी UNESCO द्वारा सन् २०२२ मा जारी सार्वजनिक सूचनामा पहुँच सम्बन्धी प्रतिवेदनमा उल्लेख भए बमोजिम विश्वमा धेरैजसो मुलुकमा संवैधानिक तथा नीतिगत व्यवस्था मार्फत सूचनामाथि नागरिकको पहुँच स्थापित गरिएको भएतापनी कानूनको व्यावहारिक कार्यान्वयनमा विवध जटिलता देखिएको छ । जलवायु परिवर्तन तथा विपद् (प्राकृतिक तथा मानव सिर्जित) का कारण सूचनामाथिको पहुँच स्थापित गर्नमा जटिलता देखिएको छ । उक्त प्रतिवेदन अनुसार सूचनाको हकसम्बन्धी अभ्यास गर्ने देशहरूको संख्या क्रमशः बढ्दै गएको देखिन्छ । UN का १२६ सदस्य राष्ट्र संलग्न सो सर्वेक्षणमा संलग्न सबै मुलुकमा सूचनामा पहुँचसम्बन्धी कानूनी व्यवस्था भएको पाईन्छ । त्यसमध्ये ११% मुलुकमा गोपनीयताको संरक्षण र सूचनामाथि पहुँचलाई एकैसाथ हेरिएको छ । त्यसैगरी सर्वेक्षणमा संलग्न मध्ये ९६% मुलुकमा राष्ट्रिय सुरक्षा सम्बन्धी सूचना उपलब्ध नगराउने गरिएको पाईयो तथा ९१% मुलुकमा गोपनीयता सम्बद्ध सूचना उपलब्ध नगराउने अभ्यास रहेको देखिन्छ । साथै सर्वेक्षणमा सम्बद्ध मध्ये ८१ % मुलुकमा वार्षिक प्रतिवेदन सार्वजनिक गरी सूचना माथि नागरिकको पहुँच स्थापित गर्ने अभ्यास गरेको देखिन्छ ।

यसका अलावा सार्वजनिक निकायहरूबाट जारी सूचनामाथि पहुँच सम्बन्धी कानूनी ढाँचाको सबलता मापन गर्न सम्बन्धमा Center for law and Democracy ले Global RTI (Right to information) Rating गर्ने गरेको छ । ० देखि १५० सम्म अंक विभाजन गरिएको उक्त Rating मा नेपालले ११२ अंक प्राप्त गरेको देखिन्छ । त्यसैगरी भारतको १२६, चीनको ७५, संयुक्त राज्य अमेरिकाको ८२ अंक प्राप्त गरेको देखिन्छ । उक्त RTI rating मा १३९ स्थान प्राप्त गरी अफगानिस्तान अग्र स्थानमा रहेको छ । समग्रमा दक्षिण एशियामा सूचनाको हक कार्यान्वयनमा सन्तोषजनक अवस्था देखिन्छ ।

७.२ नेपालको सन्दर्भ

सूचनाको स्वतन्त्रता र थाहा पाउने अधिकारका रूपमा लिईने सूचनाको हकका बारेमा नेपालमा वि. सं. २०३० को दशकको उत्तरार्धदेखि वकालत हुन थालेको हो। तत्पश्चात नेपाल अधिराज्यको संविधान, २०४७ को धारा १६ मा मौलिक हकको रूपमा सूचनाको हकको व्यवस्था गरेसँगै सूचनाको हकलाई संविधानमै मौलिक हकको रूपमा व्यवस्था गर्ने दक्षिण एशियाको पहिलो देश नेपाल भएको हो। यद्यपी उक्त हकको कार्यान्वयनका लागि कानून बन्न १७ वर्ष लाग्यो। त्यसैगरी नेपालको अन्तरिम संविधान २०६३ र २०७२ सालमा जारी भएको नेपालको संविधानमा मौलिक हकका रूपमा सूचनाको हकलाई निरन्तरता दिईएको छ। हाल उक्त हकको कार्यान्वयनका लागि ऐन, नियम तथा निर्देशिका कार्यान्वयनमा छन्। साथै राष्ट्रिय सूचना आयोगको स्थापना २०६५ मा भएसँगै सूचनाको हकसम्बन्धी अन्तरक्रिया, गोष्ठी, सेमिनारका अलावा सचेतनाका लागि विज्ञापन तथा सन्देश प्रसारण गर्ने जस्ता क्रियाकलाप सञ्चालन हुँदै आएका छन्। यसमा अन्तर्राष्ट्रिय निकायको सहकार्य समेत रहेको छ। सार्वजनिक निकायमा नागरिक वडापत्रको व्यवस्था तथा सूचना अधिकारी तोक्ने अभ्याससँगै सूचनाको हक प्रयोगमा नागरिक समाजको सक्रियता समेत बढ्दो क्रममा छ।

७.३ चुनौती

२०७८ मा भएको जनगणनाद्वारा प्रकाशित तथ्य अनुसार नेपालको साक्षरता दर ७६% रहेसँगै करिब एक चौथाई नागरिक निरक्षर देखिन्छन्। सो वर्गसम्म सूचनाको हकबारे सचेतना कार्यक्रम पुर्याउनु चुनौतीपूर्ण देखिन्छ। वि.सं. २०६४ साल साउन ५ गते अन्तरिम व्यवस्थापिकाले नेपालमा सूचनाको हकसम्बन्धी ऐन पारित गरेको थियो। यसरी सूचनाको हकसम्बन्धी कानून जारी भएको १७ वर्ष पुरा भएपनि यस हकको कार्यान्वयन र समयसापेक्ष नीतिगत सुधार हुन सकिरहेको छैन। सूचनाको हकसम्बन्धी ऐनको परिभाषामा समेटिएका सार्वजनिक निकाय भित्र पर्ने निकाय र कार्यालयको संख्या एकिन पनि छैन। साथै सरकारी र राज्यका अन्य निकायमा सूचना अधिकारी तोकिएको/नतोकिएको र आवधिक रूपमा सार्वजनिक गर्नुपर्ने सूचना स्वतः प्रकाशन भए/नभएको अनुगमन गर्नमा कठिनाई रहेको देखिन्छ। सार्वजनिक निकायमा सूचनाका लागि आवश्यक पर्ने तथ्याङ्क व्यवस्थापन (Data and information management) तथा सूचनाको वर्गीकरण गर्ने परिपाटी स्थापित गर्ने कार्य चुनौतिपूर्ण देखिन्छ। पूर्णता नपाइसकेका कार्य र प्रक्रियामा रहेका गतिविधिका सम्बन्धमा सूचना उपलब्ध गराउने प्रणालीको व्यवस्थापन गर्नुपर्ने देखिन्छ।

७.४ अबको बाटो

हामीले हालसम्म हासिल गरेका उपलब्धि र चुनौतिको विश्लेषण गर्दै र हामी सँगसँगै समान अवस्थाबाट शुरुवात गरेको मुलुकको संवैधानिक, कानूनी र व्यवहारिक पक्षलाई नजिकबाट नियाल्दै अगाडि बढ्न सकिँएमा सूचनाको हकबाट प्राप्त हुन सक्ने उपलब्धि हासिल गर्न सकिन्छ। यसका लागि अलग अलग मुलुकले भिन्न भिन्न क्षेत्रमा प्राप्त गरेका सकारात्मक पक्षलाई आधार बनाउन पनि उत्तिकै जरुरी हुन्छ। उदाहरणका लागि सूचनाको हकको स्वतः प्रकाशनका सम्बन्धमा अष्ट्रेलिया र सूचनाको वर्गीकरणमा आर्मेनिया जस्ता मुलुकको अभ्यासको अवलोकनबाट पाठ सिक्न सकिन्छ। सूचनाको हक कार्यान्वयनमा

निरन्तर क्रियाशिल यस राष्ट्रिय सूचना आयोगबाट प्रत्येक वर्ष व्यवस्थापिका संसदमा पेश हुने वार्षिक प्रतिवेदनमार्फत पेश भएको सुझावको कार्यान्वयन गर्नु गराउनु जरुरी देखिन्छ । नागरिकलाई सुसूचित गराउने कार्यक्रम प्रत्येक स्थानीय तहको वार्षिक कार्यक्रममा आन्तरिकीकरण गराउनुका साथै सूचनाको हकको अभ्यास गराउने सांगठनिक संरचना प्रदेश र स्थानीय तहसम्म विस्तारित गर्नु जरुरी देखिन्छ । समयसापेक्ष नीतिगत पुनरावलोकन, कानूनको कार्यान्वयन तथा गैरसरकारी तथा नागरिक समाजसंगको सहकार्यबाट नै सूचनाको हकबारे नागरिकलाई सुसूचित गराई सूचनाको शक्ति मार्फत पारदर्शिता र जवाफदेहिताको प्रवर्द्धन गर्दै सुशासनका माध्यमबाट नागरिकको जीवनमा सकारात्मक परिवर्तनको आभाष गराउन सकिन्छ ।

परिच्छेद- ८

सूचनाको हकको प्रभावकारी कार्यान्वयनका लागि आयोगका सुझाव

राष्ट्रिय सूचना आयोगले २०६५ साल बैशाख २२ गते स्थापना भएदेखि नै प्रत्येक वर्ष बुझाएको प्रतिवेदनमा आफ्ना सुझावहरू दिदै आएको छ। सूचनाको हकसम्बन्धी ऐन, २०६४ को दफा ११ अनुसार नागरिकको सूचनाको हक संरक्षण, सम्बर्द्धन र प्रचलन गराउन गठित यस स्वतन्त्र आयोगले विगतमा आफ्ना पन्ध्र वटा वार्षिक प्रतिवेदन सम्माननीय प्रधानमन्त्रीमार्फत संघीय संसदमा पेश गरिसकेको छ। ती सबै प्रतिवेदनमा नागरिकको सूचनाको हक संरक्षण, सम्बर्द्धन र प्रचलनका लागि आयोगले आवश्यक ठहर गरेका सुझावहरू सूचनाको हकसम्बन्धी ऐन, २०६४ को दफा ११ र अन्य दफाहरूमा सूचनाको हकको संरक्षण, सम्बर्द्धनका लागि सुझाव दिने/सिफारिस गर्ने अधिकारबमोजिम आयोगले सुझावहरू दिदै आएको हो। आयोगले विगतमा नेपाल सरकार समक्ष दिएको सुझावहरू **अनुसूची- ११** मा रहेको छ। आयोग स्थापनाको यो तेस्रो कार्यकालको पाँचौँ प्रतिवेदन पनि भएकाले यस अघि १५ वटा प्रतिवेदनसमेतमा उल्लेख भएका सुझावहरूमा सहमति कायम राख्दै हाल अनुभूत भएका तर कार्यान्वयन हुन बाँकी सूचनाको हकको संरक्षण, सम्बर्द्धन र प्रचलनलाई अभि प्रभावकारी बनाउन आयोगले अनिवार्य ठानेका र तत्काल कार्यान्वयन गर्नुपर्ने महत्वपूर्ण थप सुझावहरू निम्नानुसार रहेका छन्।

सुझावहरू

१. नेपालको संविधान र सूचनाको हक सम्बन्धी कानूनले नागरिकलाई प्रदान गरेको महत्वपूर्ण अधिकारका रूपमा रहेको सूचनाको हकको प्रभावकारी कार्यान्वयनका लागि सार्वजनिक निकायहरूले आन्तरिकीकरण गरेको हुनु पर्दछ। यसका लागि सूचनाको हकलाई सार्वजनिक निकायहरूमा मूलप्रवाहीकरण गर्न गराउन पर्ने देखिन्छ। मूलप्रवाहीकरणका लागि सार्वजनिक निकाय, राष्ट्रिय सूचना आयोग, नागरिक समाज, सञ्चारकर्मी तथा अभियन्ताहरूले गर्नु पर्ने कार्यहरूका वारेमा विस्तृत अध्ययन गरी छुट्टै बजेट सहितको कार्यक्रम सञ्चालन गर्नु पर्ने देखिन्छ।
२. राष्ट्रिय सूचना आयोगले सूचनाको हकको प्रभावकारी कार्यान्वयनका लागि सन् २०२१ देखि २०२५ सम्मका लागि सूचनाको हक सम्बन्धी राष्ट्रिय रणनीतिक योजना तयार गरी त्यसै अनुरूप आफ्ना कार्यक्रमहरू कार्यान्वयन गरिरहेको छ। तर आर्थिक स्रोतको अभावका कारण धेरै लक्ष्य अनुरूपका कार्यक्रमहरू गर्न नसकिएको कारणबाट आशंक मात्र काम भैरहेको छ। तसर्थ रणनीतिक योजना कार्यान्वयनका लागि आवश्यक र पर्याप्त आर्थिक स्रोतको व्यवस्था हुनुपर्ने।
३. नेपालको संविधानको धारा २७ मा नेपाली नागरिकलाई सार्वजनिक निकायमा रहेको सूचना मान्ने र पाउने मौलिक हक कायम गर्न र सूचनाको हक सम्बन्धी ऐन २०६४ जारी गरी सवैधानिक व्यवस्थाको कार्यान्वयनमा महत्वपूर्ण भूमिका निर्वाह गरेका अधिकांश राजनैतिक दलहरूले नै सूचनाको हक सम्बन्धी कानूनले व्यवस्था गरेका दायित्व पालना नगरेको अवस्था विद्यमान रहेको छ। राजनैतिक दलहरू पारदर्शी, जवाफदेही र जिम्मेवार हुंदा सर्वसाधारण नागरिकमा उत्साह थपिन्छ। तसर्थ राजनैतिक दलहरूले सूचनाको हक

सम्बन्धी कानून बमोजिम सूचना अधिकारी तोक्ने, स्वतः प्रकाशन गर्ने र सूचना माग भएमा तत्काल उपलब्ध गराउने व्यवस्था कार्यन्वयन गर्नु पर्ने ।

४. सूचनाको हक कार्यन्वयनमा र सूचना माग भएको तथ्याङ्क संकलनका लागि अत्यन्त महत्वपूर्ण रहेको नेपाल सरकारले स्वीकृत गरी कार्यन्वयनमा ल्याएको सूचनाको हक कार्यन्वयन अनुगमन निर्देशिका २०७६ को कार्यन्वयन अवस्थामा अपेक्षित सुधार हुन सकेको पाइएको छैन । निर्देशिकाको प्रभावकारी कार्यन्वयनका लागि प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रीपरिषदको कार्यालयमा रहेको समन्वय समिति, सञ्चार तथा सूचना प्रविधि मन्त्रालयमा रहेको अनुगमन समिति, प्रदेशको मुख्यमन्त्री तथा मन्त्रीपरिषदको कार्यालयमा रहेका प्रदेश अनुगमन इकाई र जिल्ला प्रशासन कार्यालयमा रहेको जिल्ला अनुगमन इकाईहरूको सकृयता अत्यन्त आवश्यक र अनिवार्य रहेकोले ति समन्वय र अनुगमन समिति तथा इकाईहरूलाई सकृय बनाउन पर्ने ।
५. सूचनाको हक सम्बन्धी ऐन २०६४ को दफा २७ मा रहेको सूचना वर्गीकरण सम्बन्धी व्यवस्था बमोजिम सूचनाको वर्गीकरण हुन सकेको अवस्था छैन । सूचनाको वर्गीकरण गर्दा विश्वमा पारदर्शिताका लागि भएका प्रयासहरू, लोकतन्त्रको स्थायित्वका लागि आवश्यक जवाफदेहिता, पारदर्शिता र जिम्मेवारीको आवश्यकता, सर्वसाधारण नागरिकको अपेक्षा, शुसासनका लागि आवश्यक शर्त, २०६४ सालमा बनेको कानूनी व्यवस्था भन्दा अगाडी बढेर अपवादका रूपमा र अत्यन्त थोरै र अत्यावश्यक सूचना मात्र छोटो समयका लागि गोप्य रहने गरी र नेपालको संविधान र सूचनाको हक सम्बन्धी कानूनले नेपाली नागरिकलाई प्रदान गरेको सूचनाको हकमा कुनै पनि हिसाबबाट संकुचन नहुने गरी वर्गीकरण गरिनुपर्ने ।
६. विश्वका १४० देशमा सूचनाको हक सम्बन्धी कानून बनि कार्यन्वयनमा रहँदै गर्दा सूचनाको हकका लागि स्थापित आयोगहरूको स्वायत्तता माथि प्रश्न उठिरहेको अवस्था छ । राष्ट्रिय सूचना आयोगका सन्दर्भमा धेरै विषयमा स्वयत्तता रहँदा रहँदै पनि वित्तिय स्वायत्तता नभएको कारणबाट अन्तरराष्ट्रिय मूल्याङ्कनमा कमजोर रहने गरेको सन्दर्भलाई ध्यानमा राखी आयोगलाई आवश्यक पर्ने बजेटका सम्बन्धमा सूचनाको हक सम्बन्धी संसदीय समितिमा अर्थ मन्त्रालय समेतको सहभागितामा छलफल गरी समितिको निर्णय अनुसारको बजेट विनियोजन गर्ने व्यवस्था हुन पर्ने ।
७. सूचनाको हक सर्वसाधारण नागरिकले प्रयोग गर्ने संवैधानिक र कानूनी अधिकार भएको र पछिल्लो अवधिमा सूचनाको माग गर्न जाँदा कतिपय सार्वजनिक निकायमा सूचना मागकर्ताउपर दुर्व्यवहार हुने तथा कतिपय अवस्थामा सूचनामागकर्ताको ज्यान समेत जोखिममा पर्ने गरेको अवस्थालाई ध्यानमा राखी नेपाल सरकारले सूचनामागकर्ताको सुरक्षाका लागि आवश्यक व्यवस्था गर्न पर्ने ।
८. सूचनाको हक सम्बन्धी ऐन २०६४ को दफा २९ मा रहेको सूचनादाताको संरक्षण सम्बन्धी व्यवस्थाको प्रभावकारी कार्यन्वयनका लागि नियमावली बनाउन आवश्यक भएको

सन्दर्भलाई ध्यानमा राखी राष्ट्रिय सूचना आयोगले गत वर्ष सरोकारवालाहरूसंगको राय तथा पृष्ठपोषण, गोप्यता, सर्वसाधारणको प्रतिक्रिया समेत लिई अन्तिम रूप दिइएको सूचनादाताको संरक्षण (Whistleblower's Protection) सम्बन्धी नियमावलीको मस्यौदा आयोगको मिति २०७९ भदौ १६ को बैठकले स्वीकृत गरी नेपाल सरकार समक्ष सञ्चार तथा सूचना प्रविधि मन्त्रालय मार्फत स्वीकृतिका लागि पेश गरेको छ, उक्त नियमावली जारी गर्ने व्यवस्था गर्नु पर्ने ।

९. संयुक्त राष्ट्र संघको सन् १९४८ मा पारित मानवअधिकारको घोषणा पत्रको धारा १९ मा सूचनाको अधिकार मानवअधिकारको रूपमा उल्लिखित छ । त्यसमा भनिएको छ: “हरेक व्यक्तिलाई विचार र राष्ट्रिय सूचना अभिव्यक्तिको स्वतन्त्रता छ । यो अधिकारभित्र कुनै बाधाबिना कुनै पनि विचार मान्ने र कुनै पनि माध्यमबाट र सीमाको बन्धनबिना सूचना खोज्ने, पाउने र बाँड्ने स्वतन्त्रता पर्छ ।” यो अधिकार अरु सबै मानवअधिकारको पनि आधार हो भन्ने कुरा बिर्सनु हुँदैन । सन् १९४६ मा संयुक्त राष्ट्र संघले एउटा प्रारम्भकालीन प्रस्ताव पारित गरेको थियो । त्यो प्रस्तावमा भनिएको थियो: सूचनाको हक मानिसको मौलिक अधिकार हो ... यो संयुक्त राष्ट्र संघ जुन स्वतन्त्रताका लागि समर्पित छ ती सबै स्वतन्त्रतालाई जाँच्ने आधार/कसी हो । त्यसैले समयको मागअनुसार नेपालका मानवअधिकारका लागि काम गरिरहेका गैरसरकारी संस्थाहरूले मानवअधिकारका अन्य विषयमाभन्दा सूचनाको हक स्थापित गर्ने काममा विशेष रूपमा सक्रिय हुनु आवश्यक छ ।
१०. सूचनाको हकसम्बन्धी ऐनसँग बाफिने थुप्रै ऐन नियमहरू प्रचलनमा छन् । यसले गर्दा सार्वजनिक निकायका पदाधिकारीहरूलाई नयाँ कानून अन्तर्गत कति सूचना खुला गर्ने र कति गोप्य राख्ने भन्ने निधो गर्न र काम गर्न गाह्रो भइरहेको छ । एउटा ऐनले सूचना दिनुपर्छ भन्छ भने अर्को ऐनले अनधिकृत रूपले सूचना सार्वजनिक गर्नु भन्ने सजायको भागिदार हुन्छ भन्छ । यस्तोमा कर्मचारीहरू सजायको कुराप्रति बढी सचेत भएर सूचना नदिनेतिर लाग्ने सम्भावना बढी हुन्छ । सजायको कुराले त्रास खडा गरेको अवस्था पनि छ । सूचनामा पहुँचलाई बढाउन, त्यससम्बन्धी कानूनमा एकरूपता ल्याउन र सरकारलाई खुलापनतिर लैजान यस्ता कानून बदल्नु वा संशोधन गरिनु पर्छ ।
११. नेपालमा विभिन्न पदको लागि लिइने शपथलाई चलन चल्तीमा पद तथा गोपनीयताको शपथ भन्ने गरिन्छ । पदसँग गोपनीयता गाँसिएको वा शपथ भनेकै गोपनीयताका लागि हो भन्ने सोच छ । अब कुनै पनि पदाधिकारीले कामको प्रकृति हेरी ऐनअनुसार गोप्य राख्नुपर्ने विषय मात्रै गोप्य राख्नुपर्छ । पदभार ग्रहण गर्दा नै एकमुष्ट रूपमा सूचना सार्वजनिक गर्ने काममा एकमुष्ट प्रतिबन्ध लगाउन हुँदैन । यसो गर्दा सार्वजनिक निकायका पदाधिकारीहरूमा आफ्नो कर्तव्यको बारेमा भ्रम पैदा हुनसक्छ । आफ्नो जिम्मेवारी प्रमुखप्रति हो कि जनताप्रति हो भन्ने दुविधा उत्पन्न हुनसक्छ । आधुनिक लोकतन्त्रमा गोपनीयताको सट्टा अब जनतालाई सबै कुरा खुला गर्ने पारदर्शिताको शपथ लिनुपर्छ ।
१२. अभिलेखहरू सिर्जना गर्ने, व्यवस्थित गर्ने, भण्डारण गर्ने, चाहिएको बेलामा सजिलै र तुरुन्तै प्राप्त गर्न सकिने गरी राख्ने प्रभावकारी प्रणाली भएन भने सूचना प्रवाह कठिन हुन्छ ।

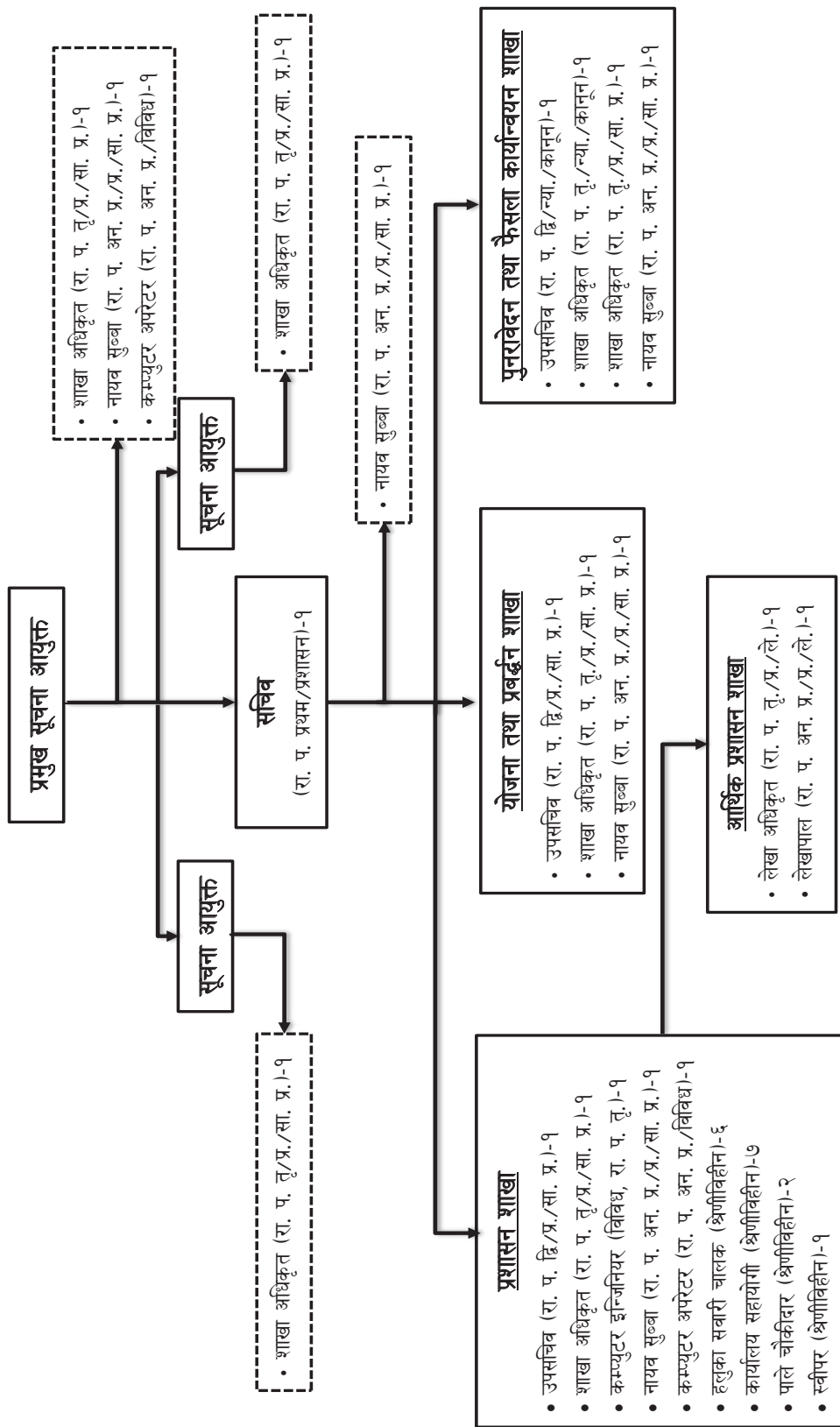
मागिएको सूचना कहाँ छ भन्ने बेलैमा थाहा भएन भने ऐनले तोकेको समयभित्र सूचना उपलब्ध गराउन सकिन्न । सूचना पढ्न वा नक्कल उतार्न नसकिने अवस्थामा पुगेको छ वा नष्ट भएको छ भने ऐन कार्यान्वयन गर्न सकिन्न । सूचनाको हकको केन्द्रमा अभिलेखहरू (Records) हुन्छन्- कागजातहरू, लिखतहरू, फाइलहरू, टिप्पणीहरू, सामग्रीहरू, भिडियो, अडियो टेपहरू, नमुनाहरू, कम्प्युटरले छापेका प्रिन्टआउटहरू, हार्डड्राइभ, पेनड्राइभ सीडी, भिडिडी आदि विभिन्न माध्यममा सूचना, अभिलेख संकलित र सुरक्षित हुन्छन् । सरकारसँग विश्वसनीय अभिलेखहरू सिर्जना र व्यवस्थित गर्ने उचित प्रणाली हुनैपर्छ । अन्यथा असल नियतले काम गर्ने कर्मचारीले पनि काम गर्न सक्तैन । सूचना व्यवस्थित गर्ने उचित प्रणाली भएन भने अभिलेखहरू विग्रन विगारिन, मेटिन वा नष्ट हुन वा हराउन सक्छन् । नियमित रूपमा अनुगमन भयो भने मात्रै अभिलेख व्यवस्थापनको अवस्था कमी र तालिम तथा अन्य उपायको आवश्यकता थाहा हुन्छ । अतः सकेसम्म एकै ढाँचाको अभिलेख व्यवस्थापन लागू गर्ने र विद्यमान व्यवस्थापनमा सुधार ल्याउनु आवश्यक छ ।

१३. राष्ट्रिय सूचना आयोगले सार्वजनिक निकायको प्रमुख वा सूचना अधिकारीलाई सूचना प्रवाह गर्न दिएको आदेशका विरुद्धमा सम्मानित सर्वोच्च अदालत वा पुनरावेदन अदालतमा पुनरावेदन वा रिट निवेदन दिएको अवस्थामा महान्यायधिवक्ताको कार्यालयबाट पहिला जुन निकायले यस्तो पुनरावेदन वा रिट निवेदन गरेको हो उसकै पक्षबाट प्रतिरक्षा गर्ने गरेको र आयोग प्रतिरक्षाविहिन भएको र निजी कानून व्यवसायी मुकरर गर्न बाध्य भएकोले यस्तो अवस्था सिर्जना हुँदा के कस्तो कार्यविधि अपनाउने भन्ने सम्बन्धमा उपयुक्त नीतिगत निर्णय वा प्रणाली व्यवस्थित गरिनु पर्ने आवश्यकता देखिएको छ ।
१४. सूचनाको हकको प्रचलन, प्रवर्द्धन गर्ने प्रयोजनका लागि सूचनाको हकसम्बन्धी ऐन, २०६४ को दफा ६ अनुसार तथा सूचनाको हकसम्बन्धी नियमावली, २०६५ को नियम २४क अनुसार सबै सार्वजनिक निकायमा सूचना अधिकारीको नियुक्ति गर्ने व्यवस्था छ । तर कतिपय निकायहरूले यसलाई औपचारिकता मात्र दिने प्रयोजन गरेको पाइएको छ । सूचना अधिकारी मात्र नियुक्त भएर सूचना प्रवाह सरल र सहज नहुने हुँदा सूचना अधिकारीको पहुँचमा सूचना पुग्ने कार्यविधि पनि तर्जुमा गरी लागू गर्ने तथा सूचना अधिकारीलाई आफ्नो जिम्मेवारी पुरा गर्न न्यूनतम भौतिक पूर्वाधार, प्रोत्साहन भत्ता र काम, कर्तव्य एवम् अधिकारको स्पष्ट व्यवस्था गर्नु पर्ने हुन्छ । यसका अतिरिक्त कुनैपनि सार्वजनिक निकायमा तोकिएको सूचना अधिकारी कुनैपनि कारणले रिक्त भएमा स्वतः अर्को व्यक्ति तोकिने स्वचालित प्रणाली कायम गरिनु पर्दछ ।
१५. नागरिक सूचना माग्न आएपनि वा नआएपनि सार्वजनिक निकाय आफै खुला, पारदर्शी र जवाफदेही हुँदै सुशासन कायम गर्न सूचना प्रवाह गर्नु संविधानको धारा २७ र सूचनाको हकसम्बन्धी ऐन, २०६४ को मूल मर्म हो । संविधान र कानूनको यो मूल मर्म कार्यान्वयनमा ल्याउन सार्वजनिक निकायका पदाधिकारी/कर्मचारीलाई जनतामा सूचना प्रवाह गर्न उत्प्रेरित, जागरुक र सचेत गराउन अनिवार्य हुन्छ । यही कारण अहिलेलाई कम्तिमा सार्वजनिक निकायमध्ये जनताप्रति बढि जवाफदेही हुनुपर्ने सरकारी कार्यालयका कर्मचारीहरूलाई सूचना प्रवाह गरेर पारदर्शी र जवाफदेही बनाउन उनीहरूको

कार्यसम्पादन र मूल्यांकनको आधारहरूमध्ये सूचनाको हक कार्यान्वयनलाई पनि समावेश गर्ने गरी सम्बन्धित कानूनमा व्यवस्था गर्ने ।

१६. सार्वजनिक निकायहरूले समय समयमा विभिन्न विषय वा घटनामा आधारित भएर छानवीन, अनुसन्धान, अध्ययन जस्ता कार्यहरू गरिरहेको हुन्छ, यसरी गरिने कार्यबाट प्राप्त हुने प्रतिवेदनहरू सार्वजनिक नहुँदा सर्वसाधारण नागरिकले शंका गर्ने, स्वामित्व नलिने तथा कतिपय अवस्थामा दुरुपयोग समेत हुन सक्ने अवस्थालाई ध्यानमा राखी सूचनाको हक सम्बन्धी कानूनले वर्जित गरेका विषय बाहेक स्वतः सार्वजनिक गर्ने गराउने ।
१७. राष्ट्रिय सूचना आयोगका कृयाकलापहरूलाई सहज र सरल तथा सर्वसाधारण नागरिक र सार्वजनिक निकायको पहुँचमा पुऱ्याउन सूचना प्रविधीको प्रयोग बढाउन पर्ने आवश्यकता देखिन्छ । कतिपय देशहरूमा आरटिआई पोर्टल नै बनाएको पाइन्छ । तसर्थ सूचना प्रविधी प्रणाली विकास गरी कार्यान्वयन गर्न तथा आरटिआई पोर्टल स्थापना गर्न बजेटको व्यवस्था हुनुपर्ने ।
१८. हालप्रचलनमा रहेका कानूनले सार्वजनिक पदमा रहेका पदाधिकारीको सम्पत्ति विवरण गोप्य रहने व्यवस्था गरेको छ । तर भ्रष्टाचार नियन्त्रण गर्न, जवाफदेहिता कायम गर्न, पारदर्शिता बढाउन सार्वजनिक पद ग्रहण गर्ने उच्च तहका पदाधिकारीहरूको सम्पत्ति विवरण सार्वजनिक हुने व्यवस्था कानूनमा राखिनु पर्ने ।
१९. सूचनाको हक कार्यान्वयनका सन्दर्भमा सूचनाको हकको सम्बर्द्धन, प्रवर्द्धन तथा प्रचलनका लागि स्थापित राष्ट्रिय सूचना आयोगका लागि हुने विनियोजनमा आईरहेको चास त्यसमा पनि कार्यक्रम बजेटमा आईरहेको निरन्तरको कमीका कारण आयोगले पुरा गर्नपर्ने जिम्मेवारी र दायित्व पुरा गर्न बाधा पुगीरहेको विषयलाई गंभीरतापूर्वक लिई बजेट विनियोजन हुने व्यवस्था गर्न पर्ने ।

राष्ट्रिय सूचना आयोगको सँगठन संरचना

अनुसूची-२ राष्ट्रिय सूचना आयोग नागरिक बडापत्र

क्र.सं.	सेवाको किसिम	सेवा प्रदान गर्ने शाखा	तल्ला	सेवा प्रदान गर्ने कर्मचारीहरू	निर्णय प्रक्रिया तथा सेवा प्राप्त गर्न पेश गर्नुपर्ने कागजात	सेवा प्राप्त गर्ने लाने समय	उजुरी/गुनासो	कैफियत
१.	सार्वजनिक निकायबाट सूचना नपाएको, गलत वा अधुरो सूचना पाएको सम्बन्धमा पुनरावेदन	पुनरावेदन तथा फैसला कार्यान्वयन शाखा	भुईँ तल्ला	उप सचिव (न्याय, कानून) ९८५१२४४६६५	- सार्वजनिक निकायको प्रमुखले गरेको निर्णयउपर चित नबुझ्ने व्यक्तिले ३५ दिनिभित्र आयोगसमक्ष पुनरावेदन दिनसक्ने । - यसरी प्राप्त पुनरावेदनको कारवाही र किनारा गर्दा आयोगले सम्बन्धित प्रमुख वा सूचना अधिकारीलाई आफू समक्ष उपस्थित गराई बयान गराउन, कुनै लिखत पेश गर्न लगाउन, सो सम्बन्धमा साक्षी प्रमाण बुझ्ने वा सार्वजनिक निकायबाट कुनै लिखतको नक्कल माग गर्ने । - पुनरावेदनको व्यहोरा मनासिव देखिएमा समयावधि तोकी पुनरावेदकलाई सूचना उपलब्ध गराउनु भनी सम्बन्धित निकायको प्रमुखको नाममा आदेश गर्ने । - पुनरावेदन निरर्थक देखिएमा वा सूचना उपलब्ध गराएमा पुनरावेदन खारेज गर्ने । - सो पुनरावेदनको सम्बन्धमा आवश्यक कारवाही गरी अन्तिम निर्णय गर्ने र आयोगको आदेशको कार्यान्वयनको अनुगमन गर्ने । - सार्वजनिक निकायले सूचना दुरुपयोग गरेको प्रमाण सहित आयोग समक्ष उजुरी दिन सक्ने । - आयोगबाट उजुरी जाँचबुझ गर्दा उजुरी मनासिव देखिएमा दुरुपयोगकालाई पाँच हजार रुपैयाँ देखि पच्चीस हजार रुपैयाँसम्म जरिवाना गर्न सक्ने । - ऐनको दफा २९ को उपदफा (१) बमोजिम सूचना दिएका कारणले सूचनादातालाई उपदफा (२) बमोजिमको सजाय भएमा सूचनादाताले निर्णय बढेर गराउन र क्षतिपूर्ति माग सहित आयोगमा उजुरी गर्न सक्ने । - आयोगबाट उजुरी जाँचबुझ गर्दा उजुरी मनासिव देखिएमा त्यस्तो निर्णय बढेर गर्न र सूचनादातालाई क्षतिपूर्ति भराउन आदेश दिन सक्ने । - योजना तथा प्रवर्द्धन शाखा प्रमुखले वार्षिक रूपमा सञ्चालन गर्ने कार्यक्रम तयार गर्ने । - स्वीकृत वार्षिक कार्यक्रम अनुसार गर्नुपर्ने कामहरूको वजेट, कार्यक्रम र औचित्यसमेत विचार गरी कार्यक्रम सञ्चालनको लागि अवधारणा तयार गर्ने र कार्यान्वयन गर्ने । - सूचना परियोजना कार्यान्वयन गर्ने ।	६० दिनिभित्र	प्रमुख सूचना आयुक्त समक्ष उजुरी गर्ने सिकने	निःशुल्क
२.	योजना तर्जुमा गर्ने, सूचनाको हकको प्रवर्द्धन गर्ने तथा अनुगमन गर्ने	योजना तथा प्रवर्द्धन शाखा	पहिलो तल्ला	उप सचिव (प्रशासन, सा. प्र.)	- योजना तथा प्रवर्द्धन शाखा प्रमुखले वार्षिक रूपमा सञ्चालन गर्ने कार्यक्रम तयार गर्ने । - स्वीकृत वार्षिक कार्यक्रम अनुसार गर्नुपर्ने कामहरूको वजेट, कार्यक्रम र औचित्यसमेत विचार गरी कार्यक्रम सञ्चालनको लागि अवधारणा तयार गर्ने र कार्यान्वयन गर्ने । - सूचना परियोजना कार्यान्वयन गर्ने ।	निरन्तर	सचिव (रा. प. प्रथम)	निःशुल्क
३.	आयोगको दैनिक प्रशासन सञ्चालन गर्ने	प्रशासन शाखा	पहिलो तल्ला	उप सचिव (प्रशासन, सा. प्र.)	- कर्मचारी प्रशासन, आर्थिक प्रशासन, आन्तरिक प्रशासन गर्ने । - स्टोर व्यवस्थापन लगायत सबै काम गर्ने । - आयोगसँग सम्बन्धित सूचना माग भएबमोजिम उपलब्ध गराउने ।	निरन्तर	सचिव (रा. प. प्रथम)	निःशुल्क

०१-४४६६५४४

info@nic.gov.np

www.nic.gov.np

@suchanaayog

facebook.com/ratinepal

अनुसूची- ३

आयोगमा आर्थिक वर्ष २०८०/८१ मा कार्यरत पदाधिकारी र कर्मचारीको विवरण

(क) पदाधिकारीहरू

क्र. सं.	नामावली	पद	कार्यरत अवधि
१	श्री महेन्द्र मान गुरूङ्ग	प्र.सूचना आयुक्त	पूरै आर्थिक वर्ष
२	श्री कमला ओली थापा	सूचना आयुक्त	पूरै आर्थिक वर्ष
३	श्री रत्नप्रसाद मैनाली	सूचना आयुक्त	पूरै आर्थिक वर्ष

(ख) कर्मचारीहरू

सि. नं.	नामावली	पद	श्रेणी	सेवा/समुह/उप समुह	कार्यरत अवधि
१	श्री होम प्रसाद लुईटेल	सचिव	रा. प. प्रथम	प्रशासन	२०८०।०६।०२ देखि
२	श्री दिवस आचार्य	सचिव	रा. प. प्रथम	प्रशासन	२०८०।०८।१७ सम्म
३	श्री युवराज अधिकारी	उप सचिव	रा.प. द्वितीय	प्रशासन, सामान्य प्रशासन	२०८१।०३।३१ देखि
४	श्री सन्तोष कुमार दाहाल	उप सचिव	रा.प. द्वितीय	प्रशासन, सामान्य प्रशासन	२०८०।०६।१५ देखि
५	श्री सुदर्शन ढकाल	उप सचिव	रा.प. द्वितीय	न्याय, कानून	पूरै आर्थिक वर्ष
६	श्री राम प्रसाद ढकाल	उप सचिव	रा.प. द्वितीय	प्रशासन, सामान्य प्रशासन	२०८०।०६।११ सम्म
७	श्री लक्ष्मण विक्रम थापा	उप सचिव	रा.प. द्वितीय	प्रशासन, सामान्य प्रशासन	२०८०।०३।३० सम्म
८	श्री मन्दिरा महर्जन	शा. अ.	रा.प. तृतीय	प्रशासन, सामान्य प्रशासन	पूरै आर्थिक वर्ष
९	श्री डिल्लीराम भट्ट	शा. अ.	रा.प. तृतीय	प्रशासन, सामान्य प्रशासन	पूरै आर्थिक वर्ष
१०	श्री हरिहर कार्की	शा. अ.	रा.प. तृतीय	प्रशासन, सामान्य प्रशासन	पूरै आर्थिक वर्ष
११	श्री दिनेश लुइटेल	शा. अ.	रा.प. तृतीय	प्रशासन, सामान्य प्रशासन	२०८१।०३।२४ देखि
१२	श्री सालिकराम भट्टराई	शा. अ.	रा.प. तृतीय	प्रशासन, सामान्य प्रशासन	२०८०।०३।२७ सम्म
१३	श्री जीवन कुँवर	शा. अ.	रा.प. तृतीय	प्रशासन, सामान्य प्रशासन	पूरै आर्थिक वर्ष
१४	श्री शर्मिला महर्जन	शा. अ.	रा.प. तृतीय	प्रशासन, सामान्य प्रशासन	२०८०।०८।२७ देखि
१५	श्री कपिल जंग रावल	का. अ.	रा.प. तृतीय	न्याय, कानून	२०८०।०९।०१ देखि
१६	श्री सन्जिप कुमार अधिकारी	का. अ.	रा.प. तृतीय	न्याय, कानून	२०८०।०५।११ सम्म
१७	श्री प्रिता दाहाल	क. ई.	रा.प. तृतीय	विविध	२०८०।०४।३२ देखि

१८	श्री अशोक न्यौपाने	ले. अ.	रा.प तृतीय	प्रशासन, लेखा	२०८१/०१/१६ देखि
१९	श्री शर्मिला सुवेदी	ले. अ.	रा.प तृतीय	प्रशासन, लेखा	२०८०/०४/२६ देखि २०८१/०१/१६ सम्म
२०	श्री सान्ता न्यौपाने	ना. सु.	रा.प.अनं. प्रथम	प्रशासन, सामान्य प्रशासन	पूरे आर्थिक वर्ष
२१	श्री रञ्जना कुमारी दाहाल	ना. सु.	रा.प.अनं. प्रथम	प्रशासन, सामान्य प्रशासन	पूरे आर्थिक वर्ष
२२	श्री सृजना ज्ञवाली	ना. सु.	रा.प.अनं. प्रथम	प्रशासन, सामान्य प्रशासन	पूरे आर्थिक वर्ष
२३	श्री योगेश खत्री	ना. सु.	रा.प.अनं. प्रथम	प्रशासन, सामान्य प्रशासन	पूरे आर्थिक वर्ष
२४	श्री युग कुमारी ढकाल	ना. सु.	रा.प.अनं. प्रथम	प्रशासन, सामान्य प्रशासन	पूरे आर्थिक वर्ष
२५	श्री लक्ष्मण अर्याल	लेखापाल	रा.प.अनं. प्रथम	प्रशासन, लेखा	पूरे आर्थिक वर्ष
२६	श्री मोहन ज्ञवाली	क. अ.	रा.प.अनं. प्रथम	विविध	पूरे आर्थिक वर्ष
२७	श्री गौरव गुरूङ्ग	क. अ.	रा.प.अनं. प्रथम	विविध	पूरे आर्थिक वर्ष
२८	हरि कृष्ण श्रेष्ठ	ह.स.चा.	श्रेणीविहिन	विविध	२०८०/०८/१२ देखि
२९	श्री महेश खड्का	ह.स.चा.	श्रेणीविहिन	विविध	पूरे आर्थिक वर्ष
३०	श्री हरि बुढाथोकी	ह.स.चा.	श्रेणीविहिन	विविध	पूरे आर्थिक वर्ष
३१	श्री सिताराम बस्नेत	ह.स.चा.	श्रेणीविहिन	विविध	पूरे आर्थिक वर्ष
३२	श्री विजय श्रेष्ठ	ह.स.चा.	श्रेणीविहिन	विविध	पूरे आर्थिक वर्ष
३३	श्री ब्रिज किशोर राउत थारु	ह.स.चा.	श्रेणीविहिन	विविध	पूरे आर्थिक वर्ष
३४	श्री अर्जुन तिमिल्सिना	ह.स.चा.	श्रेणीविहिन	विविध	पूरे आर्थिक वर्ष
३५	श्री हरि बुढाथोकी	ह.स.चा.	श्रेणीविहिन	विविध	२०८०/०७/२४ सम्म
३६	श्री माइली तामाङ	का. स.	श्रेणीविहिन	विविध	पूरे आर्थिक वर्ष
३७	श्री नविन सुवेदी	का.स.	श्रेणीविहिन	विविध	पूरे आर्थिक वर्ष
३८	श्री सुनिता पोडे	कुचीकार	श्रेणीविहिन	विविध	पूरे आर्थिक वर्ष
३९	श्री सृजना देवकोटा	का. स.	श्रेणीविहिन	विविध	पूरे आर्थिक वर्ष
४०	श्री रूपसना भट्टराई	का. स.	श्रेणीविहिन	विविध	पूरे आर्थिक वर्ष
४१	श्री नवराज कार्की	पाले/चौकि दार	श्रेणीविहिन	विविध	पूरे आर्थिक वर्ष
४२	श्री टिका प्रसाद घिमिरे	का.स.	श्रेणीविहिन	विविध	पूरे आर्थिक वर्ष
४३	श्री शुसिला अधिकारी थापा	का.स.	श्रेणीविहिन	विविध	पूरे आर्थिक वर्ष
४४	श्री दिपक न्यौपाने	का.स.	श्रेणीविहिन	विविध	पूरे आर्थिक वर्ष
४५	श्री धनमाया तिमिल्सिना	का.स.	श्रेणीविहिन	विविध	पूरे आर्थिक वर्ष

अनुसूची- ४

आर्थिक वर्ष २०८०/८१ आयोगको बैठकबाट भएका निर्णय

बैठक नं. २८७(३)४७ मिति २०८०।०४।१७

१. राष्ट्रिय सूचना आयोगले मिति २०८० भाद्र ३ गतेका दिन १७ औं राष्ट्रिय सूचना दिवस आयोगको नयाँ भवन त्रिपुरेश्वरको हलमा मूल समारोहको कार्यक्रम आयोजना गर्ने । यस अवसरमा सूचनाको हकसम्बन्धी कार्यक्रम गरी दिवस मनाउन प्रदेशका मुख्यमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालयहरूलाई, जिल्ला प्रशासन कार्यालयहरूलाई गृह मन्त्रालयमार्फत र स्थानीय तहहरूलाई संघीय मामिला तथा सामान्य प्रशासन मन्त्रालयमार्फत अनुरोध गर्ने । यसका साथै सरोकारवाला निकायहरू र सञ्चार माध्यमहरूलाई यस अवसरमा सूचनाको हकसम्बन्धी कार्यक्रम गर्न गराउन आह्वान गर्ने ।
२. आयोगका पूर्व पदाधिकारीले सूचनाको हक कार्यान्वयन क्षेत्रमा पुर्याउनु भएको योगदानको उच्च सम्मान र कदर गर्न पूर्व पदाधिकारीहरू मध्येबाट प्रत्येक वर्ष राष्ट्रिय सूचना दिवसका अवसरमा एक जना पूर्व पदाधिकारीलाई सम्मान गर्ने व्यवस्था भए अनुसार यस वर्ष पूर्व सूचना आयुक्त श्री सविता भण्डारीलाई सम्मान गरी कदर पत्र प्रदान गर्ने ।
आयोगलाई सूचना प्रविधियुक्त बनाई कार्यक्षमता बृद्धि गर्न आवश्यक सहयोगका लागि नेपाल दूरसञ्चार प्राधिकरणलाई अनुरोध गरिएकोमा प्राधिकरणबाट सूचना प्रविधि सम्बन्धी उपकरण तथा प्रणाली अपग्रेड सहितको सहयोग उपलब्ध गराएकोमा नेपाल दूरसञ्चार प्राधिकरणलाई धन्यवादको प्रमाण पत्र प्रदान गर्ने ।
३. आयोगको कार्यालय बानेश्वरस्थित भाडाको घरबाट सेवा प्रवाह हुँदै आएकोमा नेपाल सरकारले त्रिपुरेश्वर स्थित कम्पनी रजिष्ट्रारको कार्यालय रहेको भवन आयोगलाई उपलब्ध गराएकोले यही साउन १४ गतेबाट नयाँ स्थानबाट आयोगको नियमित सेवा प्रवाह सुरु भएको र कार्यालय व्यवस्थापनका कामहरू भई रहेको व्यहोरा आयोग समक्ष जानकारी भयो ।
४. विविध
 - क. राष्ट्रिय सूचना आयोग र एशिया फाउण्डेशनबीच सेप्टेम्बर सम्मको विभिन्न कार्यक्रम सम्बन्धमा सम्झौता पत्रमा आयोगका तर्फबाट आयोगका सचिव र एशिया फाउण्डेशनका तर्फबाट प्रोग्राम डाइरेक्टरले हस्ताक्षर गर्नु भएको जानकारी भयो ।
 - ख. एशिया फाउण्डेशनबाट आगामी आ. व. का लागि प्रस्तावित कार्यक्रम माग भएको सम्बन्धमा छलफल भयो र छलफल भएको कार्यक्रमको मस्यौदा पठाउने निर्णय भयो ।
 - ग. फिडम फोरमले सूचनाको हकसम्बन्धी विभिन्न क्रियाकलापहरूमा यस आयोगसँग सहकार्य गर्न सहमति माग भएकोमा आ. व. २०८०/८१ का लागि प्रचलित कानून बमोजिम तथा नेपाल सरकारको नीति विपरित नहुने र यस आयोगको समन्वयमा सूचनाको हकसम्बन्धी कार्य गर्न मात्र प्रस्तावमा उल्लेख भए बमोजिमका क्रियाकलापहरूमा सहकार्य गर्न सहमति प्रदान गर्ने ।

बैठक नं. २८८(३)४८ मिति २०८०।०६।०५

१. सूचनामा सर्वव्यापी पहुँच सम्बन्धी अन्तर्राष्ट्रिय दिवस, (Sept 28) UNESCO ले यस वर्ष २०२२ का लागि घोषणा गरेको विषय वस्तुमा आधारित रहेर “अनलाइन स्पेस र सूचनाको हक अवसर र चुनौती” विषयक राष्ट्रिय गोष्ठी आयोजना गर्ने । उक्त कार्यक्रम आयोजना गर्न डिजिटल राइट्स नेपालबाट प्राप्त सहकार्य गर्ने प्रस्ताव उपर छलफल हुँदा गोष्ठीको विषय वस्तु र संस्थाको अनुभव तथा सूचनाको हकसँग रहेको सम्बन्धलाई ध्यानमा राखी सहकार्य गर्ने निर्णय भयो । उक्त गोष्ठीमा डिजिटल राइट्स नेपालका कार्यकारी निर्देशक श्री

सन्तोष सिग्देलले कार्यपत्र पेश गर्ने र उक्त कार्यपत्र उपर ३ जना टिप्पणीकर्ताहरू आयोगका आयुक्त रत्न प्रसाद मैनाली, सञ्चार तथा सूचना प्रविधि मन्त्रालयका सहसचिव अनिल कुमार दत्त र सञ्चारिक समूहका अध्यक्ष श्री विमला तुम्बेवाले टिप्पणी गर्ने ।

२. भद्रपुर नगरपालिकाबाट च. नं. २७१ मिति २०८०।०४।३१ को पत्र पठाई सूचना मागकर्ता लक्ष्मण बस्नेतले नगरपालिका समक्ष सूचना माग गर्दा प्राप्त नभई आयोगमा पुनरावेदन गरेको र माग भएको सूचना सूचनाको हकसम्बन्धी ऐन, २०६४ को दफा ३ को उपदफा (३) को खण्ड (क) अनुसार दिन मिल्ने नमिल्ने स्पष्ट गराई पाऊँ भनी राय माग भएको । आयोगमा परेको पुनरावेदन नं. १२८ को मिसिलको अध्ययन गर्दा सूचना मागकर्ताले नगरपालिकाका सूचना अधिकारी समक्ष माग गरेको सूचना देहाय बमोजम रहेको देखिन्छ :

१. कोल्ड स्टोर निर्माणमा भारतीय राजदूतावासबाट के कस्तो अनुदान प्राप्त भएको हो ? सोको फेहरिस्त विवरण ।
२. भद्रपुर नगरपालिकाले के कति रकम भुक्तानी गरेको हो ?
३. कोल्ड स्टोर निर्माण भएको जग्गा कसको नाममा छ ? सोको पुर्जाको प्रमाणित प्रतिलिपि ।

उल्लेखित सूचना उपलब्ध गराउँदा सूचनाको हकसम्बन्धी ऐन, २०६४ को दफा ३ को उपदफा (३) को खण्ड (क) आकर्षित हुने अवस्था देखिँदैन । तसर्थ, यसरी माग भएको सूचना उपलब्ध गराउन बाधा पर्नु पर्ने देखिँदैन । माग भएको सूचना उपलब्ध गराई सकेको भए थप केही गरिरहनु परेन, उपलब्ध गराउन बाँकी भएमा सूचना उपलब्ध गराउन बाधा पर्ने अवस्था नदेखिने ।

३. नेपालको संविधानको धारा २७ मा प्रत्येक नागरिकलाई आफ्नो वा सार्वजनिक सरोकारको कुनै पनि विषयको सूचना माग्ने र पाउने हक हुनेछ उल्लेख गरी नेपाली नागरिकलाई सार्वजनिक निकायमा रहेका आफ्नो र सार्वजनिक सरोकारको सूचना माग्ने र पाउने अधिकार प्रदान गरेको छ । सोही व्यवस्थालाई कार्यान्वयन गर्न सूचनाको हकसम्बन्धी ऐन, २०६४ को दफा ३ को उपदफा (१) मा प्रत्येक नेपाली नागरिकलाई यस ऐनको अधीनमा रही सूचनाको हक हुनेछ र उपदफा (२) मा प्रत्येक नेपाली नागरिकलाई सार्वजनिक निकायमा रहेको सूचनामा पहुँच हुनेछ व्यवस्था गरेको छ । त्यसै गरी सोही ऐनको दफा २ को खण्ड (क) मा संविधान अन्तर्गतका निकाय, ऐनद्वारा स्थापित निकाय, नेपाल सरकारद्वारा गठित निकाय, प्रदेश सरकारका कार्यालय वा प्रदेश सरकारद्वारा गठित निकाय, स्थानीय तह वा त्यसका कार्यालयहरू, कानूनद्वारा स्थापित सार्वजनिक सेवाप्रदायक सङ्गठित संस्था वा प्रतिष्ठान, प्रचलित कानूनबमोजिम दर्ता भएका राजनैतिक दल तथा सङ्गठन, नेपाल सरकारको पूर्ण वा आंशिक स्वामित्व वा नियन्त्रणमा रहेको वा अनुदानमा सञ्चालित वा नेपाल सरकारको अनुदान प्राप्त सङ्गठित संस्था, नेपाल सरकार वा कानूनद्वारा स्थापित निकायले कुनै सम्झौता गरी गठन गरेको सङ्गठित संस्था, प्रत्यक्ष वा अप्रत्यक्ष रूपमा नेपाल सरकार वा विदेशी राष्ट्र वा अन्तरराष्ट्रिय संघ/संस्थाबाट रकम प्राप्त गरेर सञ्चालन भएका गैरसरकारी संघ/संस्थाहरू, प्रदेश सरकारको पूर्ण वा आंशिक स्वामित्व वा नियन्त्रणमा रहेको वा अनुदानमा सञ्चालित वा प्रदेश सरकारको अनुदान प्राप्त संगठित संस्था, प्रदेश सरकार वा कानूनद्वारा स्थापित निकायले कुनै सम्झौता गरी गठन गरेको संगठित संस्था, प्रत्यक्ष वा अप्रत्यक्ष रूपमा प्रदेश सरकारबाट रकम प्राप्त गरेर सञ्चालन भएका गैरसरकारी संघ र संस्थाहरू, नेपाल सरकारले नेपाल राजपत्रमा सूचना प्रकाशन गरी सार्वजनिक निकाय भनी तोकेका अन्य निकाय वा संस्थाहरूलाई सार्वजनिक निकायका रूपमा परिभाषित गरेको छ । सार्वजनिक निकायको परिभाषामा रहेको व्यापकता र विषयवस्तुको कार्यान्वयन गर्नु पर्ने दायित्व सार्वजनिक निकायको रहेको हुँदा त्यस्ता सार्वजनिक निकायमा रहने पदाधिकारी, कार्यालय प्रमुख तथा सूचना अधिकारी र अन्य कर्मचारीलाई समेत सूचनाको हकका बारेमा र अपनाउनु पर्ने कार्यविधिका बारेमा जानकारी हुन आवश्यक हुन्छ । राष्ट्रिय सूचना आयोगले समय समयमा सिमित जनशक्ति र बजेटको सदुपयोग गरी अभिमुखीकरण कार्यक्रमहरू सञ्चालन गर्ने गरिरहेको नै छ । तर यसबाट मात्र पर्याप्त हुने अवस्था छैन र संभव पनि हुँदैन ।

सार्वजनिक निकायका पदाधिकारी तथा कर्मचारीको क्षमता विकासका लागि विभिन्न प्रकारका तालिम, प्रशिक्षण, अभिमुखीकरण, गोष्ठी, छलफल, कार्यक्रमहरू सञ्चालन गर्न विभिन्न संस्थाहरू सक्रिय रहेका छन् । ती संस्थाहरूले विभिन्न पाठ्यक्रम बनाई कार्यक्रमहरू सञ्चालन गरेको पाइन्छ । यस आयोगबाट यस भन्दा अगाडि पनि विभिन्न तालिम प्रशिक्षण चलाउने संस्थाहरूलाई त्यस्तो पाठ्यक्रममा अनिवार्य रूपमा सूचनाको हकको विषयलाई समावेश गर्न गराउन अनुरोध भए अनुरूप कतिपय संस्थाहरूले यस्तो कार्यलाई प्राथमिकता दिइरहेको पाइन्छ । यसका लागि त्यस्ता संस्थाहरू प्रति आयोग आभार व्यक्त गर्दछ । तर यसै बीचमा यस्तै प्रकारका कार्यका लागि नयाँ नयाँ संस्थाहरू पनि स्थापना भई रहेको र संघीयताको कार्यान्वयन क्रममा नयाँ संस्थाहरू खडा हुनु स्वभाविक नै मान्नु पर्ने हुन्छ ।

विश्वको १२६ भन्दा बढी राष्ट्रमा सूचनाको हकसम्बन्धी कानून बनाई कार्यान्वयनमा रहेका छन् । संयुक्त राष्ट्र संघले सूचनाको हकको महत्त्वलाई ध्यानमा राखी सेप्टेम्बर २८ लाई सूचनामा सर्वव्यापी पहुँच सम्बन्धी अन्तर्राष्ट्रिय दिवसका रूपमा मनाउने निर्णय गरे अनुरूप यस दिनलाई प्रत्येक वर्ष मनाउने गरिएको छ । साथै दिगो विकास लक्ष्यको सूचकांक १६.१०.२ मा सूचनामा पहुँच सम्बन्धी व्यवस्था राखिएको छ । संयुक्त राष्ट्र संघीय मानव अधिकार समिति तथा Transparency International का प्रतिवेदनहरूमा सूचनाको हकलाई मानव अधिकारका रूपमा स्वीकार गरिएको छ ।

उल्लेखित कारणहरूले गर्दा पनि लोकतान्त्रिक पद्धतिमा सूचनाको हकको महत्त्व र सार्वजनिक निकायहरूका क्रियाकलापहरूमा सर्वसाधारण नागरिकहरूको सहभागिता बढाई सुशासन कायम गर्न आवश्यक भएको सन्दर्भलाई ध्यानमा राखी देहायका संस्थाहरूलाई सूचनाको हकसम्बन्धी विषयलाई पाठ्यक्रममा समावेश गरी त्यस्ता संस्थाबाट सञ्चालन हुने तालिम, प्रशिक्षण, गोष्ठी, अभिमुखीकरण वा त्यस्तै प्रकारका कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने व्यवस्था हुन लेखी पठाउने । साथै त्यस्तो कार्यक्रममा प्रशिक्षकहरूको आवश्यकता भएमा आयोगबाट आवश्यक सहयोग र समन्वय हुने जानकारी गराउने ।

देहाय

क्र.	नाम र ठेगाना	क्र.	नाम र ठेगाना
१	नेपाल प्रशासनिक प्रशिक्षण प्रतिष्ठान जावलाखेल, ललितपुर ।	१७	एपीएफ कमाण्ड एण्ड स्टाफ कलेज सशस्त्र प्रहरी बल, नेपाल प्रधान कार्यालय सानो गौचर काठमाडौं ।
२	महिला विकास प्रशिक्षण केन्द्र जावलाखेल, ललितपुर ।	१८	पशु सेवा तालिम तथा प्रसार निर्देशनालय हरिहर भवन, ललितपुर ।
३	नेपाल पर्यटन तथा होटल व्यवस्थापन प्रतिष्ठान, रविभवन, काठमाडौं ।	१९	शिक्षा तालिम केन्द्र वागमती प्रदेश, धुलिखेल काभ्रे ।
४	हुलाक प्रशिक्षण केन्द्र ववरमहल, काठमाडौं ।	२०	कृषि व्यवसाय प्रवर्द्धन सहयोग तालिम केन्द्र भण्डारा, चितवन ।
५	सैनिक कमाण्ड तथा स्टाफ कलेज शिवपुरी, काठमाडौं ।	२१	लघु घरेलु तथा साना उद्योग प्रवर्द्धन केन्द्र त्रिपुरेश्वर, काठमाडौं ।
६	परराष्ट्र मामिला अध्ययन प्रतिष्ठान कान्तिपथ, काठमाडौं ।	२२	नागरिक उड्डयन प्रशिक्षण प्रतिष्ठान सानोठिमी, भक्तपुर ।
७	भूमि व्यवस्थापन प्रशिक्षण केन्द्र धुलीखेल, काभ्रे ।	२३	सहकारी प्रशिक्षण तथा अनुसन्धान केन्द्र नयाँवानेश्वर, काठमाडौं ।
८	राष्ट्रिय स्वास्थ्य तालिम केन्द्र टेकु, काठमाडौं ।	२४	सार्वजनिक वित्त व्यवस्थापन तालिम केन्द्र हरिहर भवन, ललितपुर ।

९	शिक्षा तथा मानव स्रोत विकास केन्द्र सानोठिमी, भक्तपुर ।	२५	कृषि सूचना तथा प्रशिक्षण केन्द्र हरिहर भवन, ललितपुर ।
१०	वन अनुसन्धान तथा प्रशिक्षण केन्द्र ववरमहल, काठमाडौं ।	२६	व्यवसायिक तथा सिप विकास तालिम प्रतिष्ठान भैसेपाटी, ललितपुर ।
११	राष्ट्रिय प्रहरी प्रशिक्षण प्रतिष्ठान महाराजगञ्ज, काठमाडौं ।	२७	न्याय सेवा तालिम केन्द्र ववरमहल, काठमाडौं ।
१२	स्थानीय विकास प्रशिक्षण प्रतिष्ठान जावलाखेल, ललितपुर ।	२८	नेपाल धितो पत्र बोर्ड नेपाल
१३	नेपाल बीमा समिति रामशाहपथ, काठमाडौं	२९	शिक्षा तालिम केन्द्र वागमती प्रदेश, धुलिखेल काभ्रे
१४	नेपाल राष्ट्र बैंक बालुवाटार, काठमाडौं	३०	कृषि विकास बैंक रामशाहपथ, काठमाडौं
१५	नेपाली सेना, भद्रकाली	३१	नेपाल बैंकर्स एसोसिएसन, थापाथली
१६	प्रदेश सुशासन केन्द्र, सातै प्रदेश	३२	राष्ट्रिय वाणिज्य बैंक, रामशाहपथ

४. हालै सरकारले व्यवस्थापिका संसदमा पेश गरेको विद्यालय शिक्षा विधेयक, २०८० को अध्ययन गरी सूचनाको हकसम्बन्धी कानूनसँग बाझिने वा पारदर्शिता वा सुशासनमा असर पर्ने कुनै विषय भए अर्को बैठकमा पेश गर्ने ।

५. विविध

क. पाठ्यक्रम विकास केन्द्रले कक्षा ८ को पाठ्यक्रममा सूचनाको हकसम्बन्धी विषय समावेश गरेकोमा समावेश भएको विषयलाई अझ स्पष्ट र प्रभावकारी बनाउन सूचनाको हक शीर्षक नै राख्ने व्यवस्था हुन तथा आयोगको ठेगाना परिवर्तन भएकोले ठेगाना सच्याउने व्यवस्था हुन पाठ्यक्रम विकास केन्द्रलाई अनुरोध गर्ने ।

ख. इलाम जिल्लाको १० वटै स्थानीय तहमा सूचनाको हकसम्बन्धी ऐनको दफा ५ को उपदफा (४) बमोजिम ३/३ महिनामा अद्यावधिक गरी प्रकाशन गर्नु पर्ने दफा ५(३) बमोजिमको सूचना प्रकाशन नगरेको जानकारीमा आएको हुँदा सो सम्बन्धमा आयोगबाट प्रत्यायोजित अधिकार बमोजिम प्रमुख जिल्ला अधिकारीलाई सोको कार्यान्वयनको लागि निर्देशन गर्ने ।

ग. आयोगमा सरुवा भई आउनु भएका सचिव श्री होम प्रसाद लुइटेललाई स्वागत गर्ने ।

बैठक नं. २८९(३)४९ मिति २०८०।०७।२४

१. अमेरिकी सरकार USAID Nepal बाट नेपाललाई प्राप्त सहयोगबाट Asia Foundation मार्फत सञ्चालनमा रहेको Civil Society and Media Program अन्तर्गत आगामी वर्षको विस्तृत कार्यक्रम बनाई सहमति गर्न समय लाग्ने संभावना रहेको सन्दर्भमा तत्कालका लागि नगरी नहुने कार्यक्रम सञ्चालन गर्न आगामी आयोगको बैठकबाट समर्थन गर्ने गरी आयोगका सचिवले November, 1, 2023 (२०८०।०७।१५) मा हस्ताक्षर गरेको Letter of Exchange-II का सन्दर्भमा सो Letter of Exchange यस बैठकमा पेश भई छलफल गर्दा आयोगको बैठकबाट हस्ताक्षर भैसकेको Letter of Exchange समर्थन गर्ने निर्णय गरियो ।

२. मित्रराष्ट्र भारत, चीन र रूसमा सूचनाको हक कार्यान्वयनको स्थिति अध्ययन गरी नेपालमा समेत सूचनाको हक कार्यान्वयनमा प्रभावकारिता ल्याउन सकिने सम्भावना भएकोले उक्त मित्र राष्ट्रहरूको भ्रमणको लागि आयोगबाट परराष्ट्र मन्त्रालयमार्फत सम्बन्धित देशमा मिति २०८०।०६।२३ र २०८०।०६।३० मा अनुरोध गरिएको र परराष्ट्र मन्त्रालयबाट मित्र राष्ट्र भारतको अध्ययन भ्रमणको लागि नेपाली राजदूतावास, नयाँदिल्लीमा पत्राचार भएको विषय आयोगको बैठकमा पेश हुन आएकोमा उक्त कार्यलाई अगाडि बढाउन थप पहल गर्ने निर्णय गरियो ।

३. सूचनाको हकसम्बन्धी अन्तर्राष्ट्रिय दिवस, सेप्टेम्बर २८ को सन्दर्भमा राष्ट्रिय सूचना आयोग नेपालले अनलाइन स्पेस र सूचनाको हक : अवसर र चुनौती विषयक राष्ट्रिय गोष्ठी (National Seminar on Online Space and Right to Information : Opportunities and Challenges) मिति ११ असोज, २०८० (28th Sep, 2023) मा आयोजना गरी प्रतिवेदन समेत प्राप्त भएकोमा उक्त गोष्ठीमा उठेका देहायका विषयहरूमा नेपाल सरकार समक्ष सुझाव पेश गर्ने निर्णय गरियो :

क. कानून बमोजिम सूचना माग गर्ने, माग गरेको सूचना दिने, सूचना नदिए पुनरावेदन गर्ने र पुनरावेदन पश्चात् त्यसको कार्यान्वयन गर्ने जस्ता सबै विषय आयोगको पोर्टलमार्फत् हुनु पर्ने ।

ख. आयोगमा भएको PDMS/MIS परिमार्जन गर्न आवश्यक रहेको ।

ग. राष्ट्रिय सूचना आयोगले अनलाईनमार्फत निवेदन, उजुरी र पुनरावेदन दिन सकिने व्यवस्थालाई प्रयोगमा ल्याएकोमा अनलाईन प्रणालीलाई थुम्ने किसिमको पूर्वाधारको विकास गर्न जरूरी रहेको । यसका लागि विश्व बैंकको सहयोगमा सञ्चार तथा सूचना प्रविधि मन्त्रालयमा सञ्चालनमा रहेको आयोजना अन्तर्गत सूचनाको हक सम्बन्धी स्वचालित प्रणाली स्थापना गर्ने व्यवस्था हुन अनुरोध गर्ने ।

४. सूचनाको हकसम्बन्धी ऐन, २०६४ को दफा २५ बमोजिमको आयोगको आर्थिक वर्ष २०७९/८० को वार्षिक प्रतिवेदन बैठकमा पेश भएकोमा सोलाई स्वीकृत गरी सम्माननीय प्रधानमन्त्रीमार्फत् संसदमा पेश गर्ने निर्णय गरियो ।

५. मिति २०८०/०७/१७ गते राती जाजरकोट केन्द्र विन्दू भई गएको विनासकारी भूकम्पबाट ठूलो जनधनको क्षति भएको छ । भूकम्पका कारण मृत्यु हुने नागरिकहरू प्रति आयोग हार्दिक श्रद्धाञ्जली व्यक्त गर्दै शोकसन्तप्त परिवारजनमा गहिरो समवेदना र घाइतेहरूको शीघ्र स्वास्थ्यलाभको कामना गर्दछ । यस विपदका घडीमा खोज, उद्धार र राहतका लागि नेपाल सरकार, प्रदेश सरकार तथा स्थानीय तहका सार्वजनिक निकायहरूले गरिरहेका प्रयासहरू सकारात्मक दिशातर्फ गइरहेको अवस्था रहेको पाइन्छ । विपदमा परेका नागरिकहरूका लागि तीनै तहका सार्वजनिक निकायहरूले घाइतेहरूको उपचार, राहत वितरण, अस्थायी बसोबासलगायतका कार्यहरू गरिरहेका छन् । यसका लागि आवश्यक पर्ने उपचार सामग्रीदेखि राहत सामग्रीहरू खरिद तथा वितरणका कार्यहरू भइरहेका छन् । नीतिगत र कार्यान्वयन तथा समन्वय सम्बन्धि प्रशस्त निर्णयहरू हुनुका साथै ती निर्णयहरू कार्यान्वयनमा समेत गएका छन् । विपदमा परेका नागरिक तथा व्यवसायहरूका लागि विभिन्न तहका सार्वजनिक निकायहरूबाट केही न केही प्रकारका सहूलियत तथा राहतका प्याकेजहरू घोषणा भएका छन् । यही उद्देश्यका लागि सरकारी तथा निजी क्षेत्रबाट सहयोगका लागि रकम तथा सामग्री उपलब्ध भइरहेका छन् भने मित्रराष्ट्रहरूबाट पनि सहयोग प्राप्त भइरहेको पाइन्छ ।

सार्वजनिक सरोकारको विषय भएको हुनाले यस विपदका समयमा नागरिकलाई उद्धार गर्न र उपचार गर्न, राहत प्रदान गर्न विभिन्न तहका सार्वजनिक निकायहरूबाट भएका र अब हुने यस्ता निर्णयहरूको क्रममा भएका कार्यहरू सम्बन्धी सूचनाहरू अद्यावधिक गरि राख्नु पर्ने जिम्मेवारी सूचनाको हक सम्बन्धी ऐन २०६४ को दफा ५ को उपदफा (१) ले सार्वजनिक निकायलाई दिएको छ । साथै यस्ता सूचनाहरूको संरक्षण तथा उचित व्यवस्थापनबाट मात्र भविष्यमा आइपर्ने सक्ने यस्तै विपदका वेलामा पुन प्रयोग गर्न सकिनुका साथै तत्काल सार्वजनिक गर्न समेत सहज हुनेछ । अहिलेको प्रविधिको युगमा यस्ता दस्तावेजहरू विद्युतीय स्वरूपमा संरक्षण गर्नु पनि उपयुक्त हुने यस आयोगको ठहर रहेको छ । स्वाभाविक रूपमा अहिलेको अवस्थामा कुनैपनि सार्वजनिक निकायको पहिलो प्राथमिकता भनेको सर्वसाधारण नागरिकलाई उद्धार र राहत उपलब्ध गराउनु हो र यसैमा जोड दिन आवश्यक रहेको विषयमा आयोग सहमत छ ।

सार्वजनिक निकायहरूको पारदर्शी र उत्तरदायी क्रियाकलाप लोकतन्त्रको एउटा महत्वपूर्ण आधार स्तम्भ हो । उपचार र राहतका लागि सार्वजनिक निकायहरूले गरेका प्रयासहरूका बारेमा यथार्थ र सही सूचना समयमै पाउँदा सर्वसाधारण नागरिकबाट स्वाभाविक सहयोग र समर्थन प्राप्त गर्न सकिन्छ । नेपालको संविधानको धारा २७ ले प्रत्येक नागरिकलाई आफ्नो वा सार्वजनिक सरोकारको विषयको सूचना माग्ने र

पाउने हक हुनेछ भन्ने व्यवस्था गरेको छ । यस संवैधानिक हकलाई कार्यान्वयन गर्न सूचनाको हक सम्बन्धी ऐन, २०६४ ले कानूनी व्यवस्था गरेको छ । सही सूचना प्रवाह हुन नसक्दा मिथ्या, गलत, भ्रामक, अफवाहजन्य सूचनाका कारण सर्वसाधारण नागरिकलाई दिगभ्रमित बनाउने संभावना रहन्छ ।

सूचनाको हक सम्बन्धी ऐन २०६४ को दफा ४ को उपदफा (१) र उपदफा (२) को खण्ड (क), (ख) र (ग) बमोजिम क्रमशः सूचनाको हकको सम्मान र संरक्षण गर्नु गराउनु पर्नेछ, सूचना समय समयमा सार्वजनिक, प्रकाशन तथा प्रसारण गर्ने गराउने, सूचनामा नागरिकको पहुँच सरल र सहज बनाउने, आफ्नो कामकारवाही खुला र पारदर्शी रुपमा गर्ने दायित्व सार्वजनिक निकायहरूको हुने व्यवस्था गरेको छ । यस अवस्थामा सार्वजनिक निकायहरूले भूकम्प पिडितहरूको उपचार र राहतका लागि गरेका निर्णय, खरिद तथा वितरण सम्बन्धी कृयाकलापका सूचना स्वतः सार्वजनिक गर्दै जान सकिने हो भने सर्वसाधारण नागरिकलाई सूचना माग गरिरहन पर्ने अवस्था तथा सार्वजनिक निकायका कर्मचारीहरूलाई सूचना उपलब्ध गराउन लाने समयवाट छुटकारा पाउन संभव हुन्छ भन्ने आयोगको विश्वास रहेको छ । तसर्थ सूचनाको हक सम्बन्धी ऐन २०६४ को दफा १९ को खण्ड (ख), (ग) र (ङ) बमोजिम संघीय सार्वजनिक निकायका हकमा नेपाल सरकारका मुख्य सचिव मार्फत, राष्ट्रिय विपद जोखिम न्युनिकरण तथा व्यवस्थापन प्राधिकरणका प्रमुख, लुम्बिनी र कर्णाली प्रदेशका सार्वजनिक निकायहरूका हकमा सो प्रदेश सरकारका प्रमुख सचिव मार्फत, भुक्तम्प ग्रस्त जिल्लाका विपद व्यवस्थापन समितिका अध्यक्ष प्रमुख जिल्ला अधिकारी र भुक्तम्प ग्रस्त स्थानिय तहका प्रमुख प्रशासकीय अधिकृतलाई देहाय बमोजिम गर्न गराउन निर्देशन दिने ।

१. नेपाल सरकार, प्रदेश सरकार तथा स्थानीय तहका सार्वजनिक निकायहरूबाट भुक्तम्प पिडितहरूको उपचार तथा राहतका लागि भए गरेका कामहरूका वारेमा सञ्चारका विभिन्न माध्यमबाट नियमित रुपमा सार्वजनिक गराउने व्यवस्था मिलाउने ।
२. उपलब्ध र वितरण भएका वा गरिने तथा खरिद गरिने सामग्री, सेवा तथा राहतका वारेमा सञ्चारका विभिन्न माध्यमबाट नियमित रुपमा नेपाल सरकार, प्रदेश सरकार तथा स्थानिय तहहरूबाट सार्वजनिक गराउने व्यवस्था मिलाउने ।
३. नेपाल सरकार, प्रदेश सरकार तथा स्थानीय तहका सार्वजनिक निकायहरूबाट राहत उपलब्ध गराउन पर्ने नागरिकहरूलाई वितरण गरिएको राहतको विवरण तथा आधार नियमित रुपमा सार्वजनिक गर्ने व्यवस्था मिलाउने । सहजता तथा अभिलेखका लागि यस्ता विवरण विद्युतिय प्रणालीमा राख्ने व्यवस्था गर्ने ।
४. यस सन्दर्भमा सामाजिक वा सांस्कृतिक दृष्टिले पिछ्छडिएका महिला, दलित, आदिवासी, आदिवासी जनजाति, मधेशी, थारू, मुस्लिम, उत्पीडित वर्ग, पिछ्छडा वर्ग, अल्पसंख्यक, सीमान्तीकृत, किसान, श्रमिक, युवा, बालबालिका, ज्येष्ठ नागरिक, लैंगिक तथा यौनिक अल्पसंख्यक, अपांगता भएका व्यक्ति, गर्भावस्थाका व्यक्ति, अशक्त वा असहाय, पिछ्छडिएको क्षेत्र र आर्थिक रूपले विपन्न खस आर्य लगायत नागरिकका लागि छुट्टै कार्यक्रम ल्याइएको भए त्यस्ता कार्यक्रमका वारेका सूचना सार्वजनिक गर्ने ।
५. नेपाल सरकार, प्रदेश तथा स्थानिय तहहरूले राहत कोषहरू स्थापना गरेका विवरणहरू सार्वजनिक भैरहेका छन्, यस्ता कोष संचालनका लागि स्पष्ट कार्यविधि तथा निर्देशिका तयार गरी यस कोषमा जम्मा हुने र खर्च भएको विवरण नियमित र अनिवार्य रुपमा स्वतः सार्वजनिक गर्ने व्यवस्था गर्ने गराउने ।
६. नेपाल सरकार, प्रदेश सरकार तथा स्थानीय तह र सम्बद्ध निकायहरूले आ-आफ्नो निकायका सूचना अधिकारीलाई यस समयमा ईमेल, भाइवर, मोवाइल तथा अन्य माध्यमबाट समेत सम्पर्क गर्न सकिने व्यवस्था गर्ने ।
७. नेपाल सरकारबाट स्वीकृत सूचनाको हक कार्यान्वयन सम्बन्धी अनुगमन निर्देशिका, २०७६ बमोजिम गठित केन्द्रीय समन्वय इकाई, कार्यान्वयन अनुगमन इकाई, प्रदेश अनुगमन इकाई र जिल्ला अनुगमन इकाईहरूलाई सकृय गराई यस अवधिमा र नियमित रुपमा सूचनाको हकको

प्रयोग वारेमा अनुगमन गरी त्यसको प्रतिवेदन सार्वजनिक गर्ने र यस आयोगलाई पनि जानकारी दिने व्यवस्था मिलाउने ।

८. सार्वजनिक निकायमा रहेका सूचना संकलन गरी सर्वसाधारण नागरिकसम्म पुऱ्याउने आमसञ्चारकर्मीहरू तथा सूचनाका हकका अभियन्ताहरू सार्वजनिक निकायहरूमा गई रहने पर्ने हुंदा निजहरूको सुरक्षाको व्यवस्था मिलाउन आवश्यक व्यवस्था गर्ने ।
९. सूचना प्रवाह गर्ने क्रममा सार्वजनिक निकायहरूले व्यक्तिगत प्रकृतिका सूचनाहरू पनि दिएको वा दिने संभावना रहेको र यसबाट पर्ने प्रभाव दुखदायी हुन सक्ने तथा यस्ता कार्य गर्न कानुनी रुपमा पनि सूचनाको हक सम्बन्धी ऐन २०६४ को दफा २८ तथा अन्य कानूनहरूले प्रतिबन्ध लगाइएको हुंदा यस्तो कार्य नगर्ने नगराउने ।
१०. कोभिड महामारीका क्रममा स्वास्थ्य तथा जनसंख्या मन्त्रालयले प्रयोग गरेको सामाजिक सञ्जाल समुह निर्माण गरी सूचना प्रवाह गरेको प्रणाली निकै हदसम्म प्रभावकारी रहेको आयोगको बुझाई रहेको छ । तसर्थ यस विपदका अवसरमा पनि सर्वसाधारण नागरिकसम्म सूचना पुऱ्याउन सामाजिक सञ्जालको अधिकतम प्रयोग गर्ने गराउने । जस्तै भाइवर समुह, फेसबुक पेज, ट्वीटर पेज आदि ।
११. प्रत्येक सार्वजनिक निकायले कानूनी व्यवस्था बमोजिम प्रत्येक तीन/तीन महिनामा गरिने स्वतः प्रकाशनमा उल्लेखित विवरणहरू समावेश गर्ने ।

६. विविध

- क. जाजरकोट केन्द्र विन्दू भई मिति २०८०।०७।१७ मा गएको विनासकारी भूकम्पका पिडितहरूलाई राहत दिनको लागि आयोगका पदाधिकारीहरूको सात दिनको तलब प्रधानमन्त्री राहत कोषमा जम्मा गर्ने निर्णय भयो ।
- ख. सार्वजनिक निकायहरूको पारदर्शी र उत्तरदायी क्रियाकलाप लोकतन्त्रको एउटा महत्वपूर्ण आधार स्तम्भ हो । नेपालको संविधानको धारा २७ ले प्रत्येक नागरिकलाई आफ्नो वा सार्वजनिक सरोकारको विषयको सूचना माग्ने र पाउने हक हुनेछ भन्ने व्यवस्था गरेको छ । यस संवैधानिक हकलाई कार्यान्वयन गर्न सूचनाको हक सम्बन्धी ऐन, २०६४ जारी भई कार्यन्वयनमा रहेको छ । सही सूचना प्रवाह हुन नसक्दा मिथ्या, गलत, भ्रामक, अफवाहजन्य सूचनाका कारण सर्वसाधारण नागरिकलाई दिगभ्रमित बनाउने संभावना रहन्छ ।

सूचनाको हक सम्बन्धी ऐन २०६४ को दफा ४ उपदफा (१) र उपदफा (२) को खण्ड (क), (ख) र (ग) बमोजिम क्रमशः सूचनाको हकको सम्मान र संरक्षण गर्नु गराउनु पर्नेछ, सूचना समय समयमा सार्वजनिक, प्रकाशन तथा प्रसारण गर्ने गराउने, सूचनामा नागरिकको पहुँच सरल र सहज बनाउने, आफ्नो कामकारवाही खुला र पारदर्शी रुपमा गर्ने दायित्व सार्वजनिक निकायहरूको हुने व्यवस्था गरेको छ । सूचनाको हक सम्बन्धी ऐन २०६४ को दफा ६ को उपदफा १ मा सार्वजनिक निकायले आफ्नो कार्यालयमा रहेको सूचना प्रवाह गर्ने प्रयोजनका लागि सूचना अधिकारीको व्यवस्था गर्नेछ भन्ने व्यवस्था रहेको छ । साथै सोही ऐनको दफा ५ को उपदफा ३ र ४ ले सो निकायसंग सम्बन्धित सूचना सुचीकृत गरी प्रत्येक ३ महिनामा प्रकाशन गर्नुपर्ने बाध्यात्मक व्यवस्था गरेको छ ।

हालै सूचनाको हकका लागि राष्ट्रिय महासंघले आयोजना गरेको सम्मेलनका क्रममा कतिपय अदालतहरूमा कानून बमोजिम तोकिनुपर्ने सूचना अधिकारी नतोकीएको र स्वतः प्रकाशन नभएको भनाई आएको सन्दर्भमा सूचना अधिकारी तोक्न वा स्वतः प्रकाशन हुन बाँकी रहेका अदालतहरूमा सूचना अधिकारी तोकी निजको नाम र सम्पर्क नंवर तथा इमेल सार्वजनिक गर्ने र प्रत्येक ३/३ महिनामा गर्नु पर्ने स्वतः प्रकाशन गर्ने व्यवस्था हुन सर्वोच्च अदालतका मुख्य रजिष्ट्रार मार्फत सबै अदालतहरूलाई सूचनाको हक सम्बन्धी ऐन २०६४ को दफा १९ को खण्ड (ड) बमोजिम आदेश दिने ।

बैठक नं. २९०(३)५० मिति २०८०।०९।१४

१. बागमती प्रदेश सरकार अन्तर्गतका कतिपय सार्वजनिक निकायहरूमा सूचना अधिकारी नतोकिएको, स्वतः प्रकाशन नभएको र सूचना माग गर्दा सूचना उपलब्ध नगराएको भन्ने समाचार प्रकाशन भएको सम्बन्धमा आयोगको ध्यानाकर्षण भएको छ। नेपालको संविधानको धारा २७ मा प्रत्येक नागरिकलाई आफ्नो वा सार्वजनिक सरोकारको कुनै पनि विषयको सूचना माग्ने र पाउने हक हुनेछ भनी उल्लेख भएको व्यवस्था र त्यही व्यवस्था कार्यान्वयन गर्न ल्याइएको सूचनाको हकसम्बन्धी ऐन, २०६४ र सूचनाको हकसम्बन्धी नियमावली, २०६५ मा भएका व्यवस्थाहरूको कार्यान्वयन गर्नु प्रत्येक सार्वजनिक निकायको दायित्व हुन्छ।

सूचनाको हकसम्बन्धी ऐन, २०६४ को दफा ३ को उपदफा (१) मा प्रत्येक नेपाली नागरिकलाई यस ऐनको अधीनमा रही सूचनाको हक हुनेछ र उपदफा (२) मा प्रत्येक नेपाली नागरिकलाई सार्वजनिक निकायमा रहेको सूचनामा पहुँच हुनेछ भनी उल्लेख भएको छ। त्यसै गरी सोही ऐनको दफा ४ मा सार्वजनिक निकायको दायित्व सम्बन्धी व्यवस्था रहेको छ। साथै दफा ५ मा स्वतः प्रकाशन गर्नु पर्ने व्यवस्था रहेको छ भने दफा ६ मा सूचना अधिकारी नियुक्त गर्नु पर्ने व्यवस्था गरेको छ।

ऐनका अन्य खण्डहरूमा सूचना माग्ने तरिका, उजुरी तथा पुनरावेदन गर्ने व्यवस्थादेखि कारवाहीका व्यवस्थासमेत उल्लेख भएको छ। सार्वजनिक निकाय आफैले कानूनको पालना नगर्दा सर्वसाधारण नागरिकलाई कानून पालना गर्न गराउन थप जटिल हुन्छ। तसर्थ, बागमती प्रदेश सरकार अन्तर्गतका सार्वजनिक निकायहरूलाई बागमती प्रदेश मुख्यमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालयका प्रमुख सचिव मार्फत सूचनाको हकसम्बन्धी कानूनी व्यवस्थाहरूको पालना तथा कार्यान्वयन गर्न गराउन सूचनाको हकसम्बन्धी ऐन, २०६४ को दफा १९ को खण्ड (ड) बमोजिम आदेश जारी गर्ने।

२. नेपालको संविधानको धारा २७ मा प्रत्येक नागरिकलाई आफ्नो वा सार्वजनिक सरोकारको कुनै पनि विषयको सूचना माग्ने र पाउने हक हुनेछ भनी उल्लेख भएको व्यवस्था र त्यही व्यवस्था कार्यान्वयन गर्न ल्याइएको सूचनाको हकसम्बन्धी ऐन, २०६४ र सूचनाको हकसम्बन्धी नियमावली, २०६५ मा भएका व्यवस्थाहरूको कार्यान्वयन गर्नु प्रत्येक सार्वजनिक निकायको दायित्व हुन्छ।

सूचनाको हकसम्बन्धी ऐन, २०६४ को दफा ३ को उपदफा (१) मा प्रत्येक नेपाली नागरिकलाई यस ऐनको अधीनमा रही सूचनाको हक हुनेछ र उपदफा (२) मा प्रत्येक नेपाली नागरिकलाई सार्वजनिक निकायमा रहेको सूचनामा पहुँच हुनेछ भनी उल्लेख भएको छ। त्यसैगरी सोही ऐनको दफा ४ मा सार्वजनिक निकायको दायित्वसम्बन्धी व्यवस्था रहेको छ। साथै दफा ५ मा स्वतः प्रकाशन गर्नु पर्ने व्यवस्था रहेको छ भने दफा ६ मा सूचना अधिकारी नियुक्त गर्नु पर्ने व्यवस्था गरेको छ। ऐनका अन्य खण्डहरूमा सूचना माग्ने तरिका, उजुरी तथा पुनरावेदन गर्ने व्यवस्था देखि कारवाहीका व्यवस्था समेत उल्लेख भएको छ। सार्वजनिक निकाय आफैले कानूनको पालना नगर्दा सर्वसाधारण नागरिकलाई कानून पालना गर्न गराउन थप जटिल हुन्छ।

विश्वविद्यालयहरू विद्यार्थीहरूलाई सूचनाको हकजस्ता महत्वपूर्ण मौलिक हकहरूका बारेमा जानकारी दिने निकाय पनि हुन्। विश्वविद्यालयहरू आफै सूचनाको हकको पालना तथा कार्यान्वयन गर्नु पर्ने दायित्व भएका संस्था हुन् भने यस विषयमा थप अध्ययन अनुसन्धान गरी प्रभावकारी रूपमा कार्यान्वयन गर्ने गराउने सार्वजनिक निकाय पनि हुन्। साथै विश्वविद्यालयहरूका स्वतन्त्र अस्तित्व लिएका अध्ययन संस्थान, केन्द्रहरू, डीनका कार्यालयहरू तथा सम्बन्धन प्राप्त अध्ययन संस्थानहरूले पनि सूचनाको हकको पालना तथा कार्यान्वयन गर्नु गराउनु पर्ने हुन्छ। तसर्थ, देहायका विश्वविद्यालयहरूका उपकुलपतिलाई र उपकुलपतिमार्फत् अन्तर्गतका निकाय तथा सम्बन्धन प्राप्त शिक्षण संस्थाहरूमा सूचनाको हकसम्बन्धी व्यवस्थाको पालना तथा कार्यान्वयन गर्न गराउन सूचनाको हकसम्बन्धी ऐन, २०६४ को दफा १९ को खण्ड (ड) बमोजिम देहायका विश्वविद्यालयहरूको नाममा देहाय बमोजिमको आदेश जारी गर्ने।

१. त्रिभुवन विश्वविद्यालय
२. पूर्वाञ्चल विश्वविद्यालय
३. पोखरा विश्वविद्यालय
४. काठमाण्डौ विश्वविद्यालय

५. नेपाल संस्कृत विश्वविद्यालय
६. सुदुरपश्चिम विश्वविद्यालय
७. मध्यपश्चिम विश्वविद्यालय
८. कृषि तथा वन विज्ञान विश्वविद्यालय
९. लुम्बिनी बौद्ध विश्वविद्यालय
१०. नेपाल खुला विश्वविद्यालय
११. राजर्षि जनक विश्वविद्यालय
१२. मनमोहन प्राविधिक विश्वविद्यालय
१३. मधेश कृषि विश्वविद्यालय
१४. गण्डकी विश्वविद्यालय
१५. लुम्बिनी प्राविधिक विश्वविद्यालय
१६. मधेश विश्वविद्यालय

तपसिल

- क) सबै विश्वविद्यालयहरूले सूचनाको हकसम्बन्धी ऐन, २०६४ मा उल्लेख भएबमोजिम सूचना अधिकारी तोक्ने, सूचना अधिकारीको नाम, पद, सम्पर्क फोन (मोबाइल) नम्बरलगायतका आवश्यक विवरण सार्वजनिक गर्ने, ३/३ महिनामा स्वतः प्रकाशन गर्ने, सूचना माग भएको अवस्थामा तत्काल सूचना उपलब्ध गराउने, सूचना माग भएको विवरण तथा तथ्याङ्कको अभिलेख बनाउने र सार्वजनिक गर्ने लगायतका कार्यहरू गर्ने,
 - ख) सबै विश्वविद्यालयहरूका स्वतन्त्र कार्यालयका रूपमा रहेका अन्तर्गतका निकायहरूमा सूचनाको हकसम्बन्धी ऐन, २०६४ मा उल्लेख भएबमोजिम सूचना अधिकारी तोक्ने, सूचना अधिकारीको नाम, पद, सम्पर्क फोन (मोबाइल) नम्बरलगायत आवश्यक विवरण सार्वजनिक गर्ने, ३/३ महिनामा स्वतः प्रकाशन गर्ने, सूचना माग भएको अवस्थामा तत्काल सूचना उपलब्ध गराउने, सूचना माग भएको विवरण तथा तथ्याङ्कको अभिलेख बनाउने र सार्वजनिक गर्ने लगायतका कार्यहरू गर्ने गराउने,
 - ग) विश्वविद्यालयहरूसँग सम्बन्धन प्राप्त अध्ययन संस्थाहरूमा सूचनाको हकसम्बन्धी ऐन, २०६४ मा उल्लेख भएबमोजिम सूचना अधिकारी तोक्ने, सूचना अधिकारीको नाम, पद, सम्पर्क फोन (मोबाइल) नम्बरलगायत आवश्यक विवरण सार्वजनिक गर्ने, ३/३ महिनामा स्वतः प्रकाशन गर्ने, सूचना माग भएको अवस्थामा तत्काल सूचना उपलब्ध गराउने, सूचना माग भएको विवरण तथा तथ्याङ्कको अभिलेख बनाउने र सार्वजनिक गर्ने लगायतका कार्यहरू गर्ने गराउने,
३. नेपालको संविधानको धारा २७ मा प्रत्येक नागरिकलाई आफ्नो वा सार्वजनिक सरोकारको कुनै पनि विषयको सूचना माग्ने र पाउने हक हुनेछ भनी उल्लेख भएको व्यवस्था र त्यही व्यवस्था कार्यान्वयन गर्न ल्याइएको सूचनाको हकसम्बन्धी ऐन, २०६४ र सूचनाको हकसम्बन्धी नियमावली, २०६५ मा भएका व्यवस्थाहरूको कार्यान्वयन गर्नु प्रत्येक सार्वजनिक निकायको दायित्व हुन्छ ।

सूचनाको हकसम्बन्धी ऐन, २०६४ को दफा ३ को उपदफा (१) मा प्रत्येक नेपाली नागरिकलाई यस ऐनको अधीनमा रही सूचनाको हक हुनेछ र उपदफा (२) मा प्रत्येक नेपाली नागरिकलाई सार्वजनिक निकायमा रहेको सूचनामा पहुँच हुनेछ भनी उल्लेख भएको छ । त्यसैगरी सोही ऐनको दफा ४ मा सार्वजनिक निकायको दायित्वसम्बन्धी व्यवस्था रहेको छ । साथै दफा ५ मा स्वतः प्रकाशन गर्नु पर्ने व्यवस्था रहेको छ भने दफा ६ मा सूचना अधिकारी नियुक्त गर्नु पर्ने व्यवस्था गरेको छ । ऐनका अन्य खण्डहरूमा सूचना माग्ने तरिका, उजुरी तथा पुनरावेदन गर्ने व्यवस्थादेखि कारवाहीका व्यवस्थासमेत उल्लेख भएको छ । सार्वजनिक निकाय आफैले कानूनको पालना नगर्दा सर्वसाधारण नागरिकलाई कानून पालना गर्न गराउन थप जटिल हुन्छ ।

बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूले केन्द्रीय तहमा सूचनाको हकसम्बन्धी व्यवस्थाको पालना गरिरहेको भएता पनि यसका प्रदेश तथा जिल्ला र स्थानीय तहमा रहेका शाखा-प्रशाखाबाट यसको पालना र कार्यान्वयन गर्ने व्यवस्था नहुँदा गाउँगाउँका सर्वसाधारण नागरिकलाई बाधा पुगिरहेको विषयका बारेमा सूचनाको हकका अभियान्ता तथा नागरिकबाटसमेत समय-समयमा प्रश्न उठ्ने गरेको छ । सर्वसाधारण नागरिकलाई सहजरूपमा सेवा पुऱ्याउने मात्र नभई सूचना प्रवाह गर्ने पनि दायित्व ती शाखा प्रशाखाहरूको भएको विषयमा दुई मत हुन सक्दैन । तसर्थ, बैंक तथा वित्तीय संस्था अन्तर्गतका शाखा, प्रशाखा कार्यालयहरूमा समेत सूचनाको हकसम्बन्धी कानूनी व्यवस्थाहरूको पालना तथा कार्यान्वयन गर्न गराउन सूचनाको हकसम्बन्धी ऐन, २०६४ को दफा १९ को खण्ड (ङ) बमोजिम नेपाल राष्ट्र बैंकका कार्यालय प्रमुखमार्फत् आदेश जारी गर्ने ।

४. आयोगका वार्षिक कार्यक्रमहरूमध्ये हालसम्म सञ्चालित कार्यक्रमहरूको समीक्षा गरियो । सम्पादन हुन बाँकी कार्यक्रम पनि समयमै सम्पन्न गर्ने गरी कार्य गर्ने निर्णय गरियो ।

५. विविध :

क) आयोगबाट त्रैमासिक रूपमा प्रकाशन भइरहेको बुलेटिन प्रकाशनका सम्बन्धमा गठीत समितिको संशोधन गरी देहाय बमोजिमको समिति गठन गर्ने :

१. सूचना आयुक्त, श्री रत्नप्रसाद मैनाली	- संयोजक
२. सचिव, राष्ट्रिय सूचना आयोग	- सदस्य
३. उपसचिव, प्रशासन शाखा, राष्ट्रिय सूचना आयोग	- सदस्य
४. प्रतिनिधि (उपसचिवस्तर), सञ्चार तथा सूचना प्रविधि मन्त्रालय	- सदस्य
५. शाखा अधिकृत, प्रशासन शाखा, राष्ट्रिय सूचना आयोग	- सदस्य-सचिव

ख) सूचनाको हकसम्बन्धमा आयोगमा प्राप्त पुनरावेदनसम्बन्धी तथ्याङ्कको विश्लेषण गर्दा स्थानीय तहसँग सम्बन्धित सार्वजनिक निकायहरूसँग सम्बन्धित पुनरावेदन आयोगमा बढी प्राप्त हुने गरेको देखिन्छ । जुन स्वाभाविक पनि हो । नेपालको संविधानबमोजिम स्थानीय तहले सर्वसाधारण नागरिकसँग सबैभन्दा नजिक रही महत्वपूर्ण कार्य गर्ने हुँदा त्यस्ता निकायबाट सम्पादन हुने कार्यका बारेमा नागरिकको बढी चासो रहनुलाई स्वाभाविक मान्नु पर्दछ । यसरी नयाँ बनेका प्रादेशिक तथा स्थानीय तहसँग सम्बन्धित सार्वजनिक निकायहरूमा सूचनाको हकको प्रभावकारी कार्यान्वयनका लागि थप काम गर्नु पर्ने देखिन्छ । सार्वजनिक निकायलाई सूचनाको हक पालना गर्न गराउन तथा स्थानीय सर्वसाधारण नागरिकलाई नेपालको संविधान र सूचनाको हकसम्बन्धी कानूनले दिएको सूचनाको हकसम्बन्धी अधिकारको प्रयोग गर्न गराउन व्यापक रूपमा सचेतना कार्यक्रमहरू गरिरहनु पर्ने हुन्छ । यस आर्थिक वर्षमा आयोगको अनुरोधलाई स्वीकार गरी संघीय मामिला तथा सामान्य प्रशासन मन्त्रालयमा सञ्चालित प्रदेश तथा स्थानीय शासन सहयोग कार्यक्रमबाट केही कार्यक्रम सञ्चालन गर्न बजेट छुट्याइएको थियो । यसका लागि उक्त कार्यक्रमप्रति आभार व्यक्त गर्दै यसको महत्व र आवश्यकताको पहिचान गर्दै आगामी आर्थिक वर्षहरूमा पनि यस्ता कार्यक्रम चलाउन आवश्यक भएको हुँदा उक्त परियोजनाको नयाँ चरणमा सूचनाको हकसम्बन्धी कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने गरी अभिन्न अङ्गका रूपमा सूचनाको हकसम्बन्धी कार्यक्रम समावेश गर्ने व्यवस्था हुन संघीय मामिला तथा सामान्य प्रशासन मन्त्रालयलाई अनुरोध गर्ने ।

बैठक नं. २९१(३)५१ मिति २०८०।१०।०९

१. राष्ट्रिय सूचना आयोगबाट प्रत्येक वर्ष प्रदान गरिँदै आएको विनय कसजु उत्कृष्ट अभियान्ता पुरस्कार प्रत्येक वर्षजस्तै यस वर्ष पनि प्राप्त बजेटको अधिनमा रही (प्रसाशनिक खर्च छुट्याई) कार्यक्रममा उल्लेख भए बमोजिम पाँच जना सूचनाका हकका अभियान्ताहरूलाई जनही रु. ३५,०००।-(पैतिस हजार मात्र) का दरले वितरण गर्ने ।

२. राष्ट्रिय सूचना आयोगबाट प्रत्येक वर्ष प्रदान गरिँदै आएको उत्कृष्ट सूचना अधिकारी पुरस्कार प्रत्येक वर्ष जस्तै यस वर्ष पनि प्राप्त बजेटको अधिनमा रही (प्रसाशनिक खर्च छुट्याई) कार्यक्रममा उल्लेख भए बमोजिम पाँच जना सूचना अधिकारीहरूलाई जनही रु. ३५,०००/- (पैंतिस हजार मात्र) का दरले वितरण गर्ने ।
३. राष्ट्रिय सूचना आयोगमा रही उत्कृष्ट कार्यसम्पादन गर्ने कर्मचारीहरूलाई हरेक वर्ष जस्तै यस वर्ष पनि ४ जनालाई उत्कृष्ट पुरस्कार प्रदान गर्ने ।
४. नेपाल सरकार, अर्थ मन्त्रालयको USAID लाई लेखिएको पत्र बमोजिम राष्ट्रिय सूचना आयोगको उद्देश्य अनुरूप हुने गरी खर्च गर्ने व्यवस्था भए बमोजिम दोश्रो वर्षका लागि Asia Foundation, CSM Program का पदाधिकारीहरूसँग छलफल भए पश्चात प्राप्त प्रस्तावित Letter of Exchange (LoE) मा उल्लेख भए बमोजिम कार्यक्रमहरूमा Asia Foundation CSM Program बाट सहयोग हुने गरी संचालन गर्न सो Letter of Exchange स्वीकृत गर्ने र उक्त Letter of Exchange मा राष्ट्रिय सूचना आयोगका सचिवले हस्ताक्षर गर्ने ।

५. विविध

क) विद्यालय शिक्षा विधेयक २०८०

प्रतिनिधि सभाको शिक्षा, स्वास्थ्य तथा सूचना प्रविधि समितिमा छलफलमा रहेको विद्यालय शिक्षा विधेयक २०८० मा नेपालको संविधानको धारा २७ मा “प्रत्येक नागरिकलाई आफ्नो वा सार्वजनिक सरोकारको विषयमा सूचना माग्ने र पाउने हक हुनेछ” भन्ने व्यवस्था छ र सूचनाको हकसम्बन्धी ऐन, २०६४ ले नेपाली नागरिकलाई दिएको अधिकार, जवाफदेहिता, पारदर्शिता र खुलापनलाई अंगिकार गर्दै सुशासन कायम होस भन्ने उद्देश्यबाट प्रस्तुत विधेयकको दफा १३८ को उपदफा २ मा देहाय बमोजिम थप गरी संशोधन हुने व्यवस्था हुन प्रतिनिधि सभाको शिक्षा, स्वास्थ्य तथा सूचना प्रविधि समितिमा अनुरोध गर्ने । दफा १३८ उपदफा (२) मा थप: आयोगको परिक्षामा संलग्न रहेको उम्मेदवारले आफ्नो लिखित परिक्षाको उत्तर पुस्तिकाको प्रतिलिपी माग गरेमा, अन्तरवार्ताको अंक र अन्य विधि अपनाएको भए सो विधिबाट प्राप्त अंक माग गरेमा आयोगले उपलब्ध गराउनेछ ।

बैठक नं. २९२(३)५२ मिति २०८०/१२/०७

प्रस्ताव नं. १ को सम्बन्धमा

आर्थिक वर्ष २०७९/८० को आयोगको लागि स्वीकृत कार्यक्रम मध्ये अधिकांश कार्यक्रम सम्पन्न भइसकेको र केही कार्यक्रमहरू सम्पन्न हुन बाँकी रहेको जानकारी भयो । केही कार्यक्रम यही महिना भित्र सम्पन्न गर्ने गरी तयारी भएको पनि जानकारी भयो । आयोगबाट हालसम्म सम्पन्न कार्यक्रमको स्थिति सन्तोषजनक देखिएको र सम्पन्न गर्न बाँकी रहेका कार्यक्रमहरू पनि समयमा नै सम्पन्न गर्ने निर्णय गरियो ।

प्रस्ताव नं. २ को सम्बन्धमा

The Asia Foundation सँगको सहकार्यमा हुने कार्यक्रमको प्रगतिको सम्बन्धमा छलफल भयो । आगामी दिनमा The Asia Foundation सँग प्रत्येक महिनाको पहिलो हप्ता कार्यक्रमका बारेमा छलफल गर्ने र प्रत्येक ३ महिनामा CSM कार्यक्रमको बारेमा समीक्षा गर्ने निर्णय गरियो ।

प्रस्ताव नं. ३ को सम्बन्धमा

The Asia Foundation र राष्ट्रिय सूचना आयोगबीच भएको सम्झौता अनुसार The Asia Foundation बाट हुने RTI Audit को लागि मधेश प्रदेशको सिरहा र रौतहट तथा लुम्बिनी प्रदेशको कपिलवस्तु र नवलपरासी जिल्ला छनौट गर्ने निर्णय गरियो ।

प्रस्ताव नं. ४ को सम्बन्धमा

आगामी आर्थिक वर्षको बजेट तथा कार्यक्रमको प्रस्ताव सम्बन्धमा छलफल भयो । तोकिएको समय भित्रै LMBIS प्रविष्ट गरी सञ्चार तथा सूचना प्रविधि मन्त्रालय र अर्थ मन्त्रालयमा पठाउने निर्णय गरियो ।

प्रस्ताव नं. ५ को सम्बन्धमा

सूचनाको हकसम्बन्धी लेखहरूको संगालो सूचनाको अधिकार (A Journal of RTI) प्रकाशन सम्बन्धमा छलफल भयो । उक्त प्रकाशनको लागि गोरखापत्र, आयोगको वेबसाइट र पत्राचार मार्फत लेख रचना माग गरिएकोमा केही लेख रचना प्राप्त भएकोमा चैत २१ गतेसम्म प्राप्त हुन आएका लेख रचना मात्र समावेश गरी बैशाख १५ गते भित्र छपाई गर्ने गरी कार्य अगाडि बढाउने निर्णय गरियो ।

प्रस्ताव नं. ६ को सम्बन्धमा

विनय कसजु उत्कृष्ट अभियान्ता पुरस्कार र उत्कृष्ट सूचना अधिकारी पुरस्कारको सम्बन्धमा छलफल भयो । पुरस्कारको लागि आयोगमा प्राप्त हुन आएका ९ जना अभियान्ता र ११ जना सूचना अधिकारीको निवेदनको जानकारी वेबसाइटमा प्रकाशन गर्ने निर्णय गरियो ।

प्रस्ताव नं. ७ को सम्बन्धमा

सूचनाको हकसम्बन्धी सहयोगी पुस्तिका वितरण गर्ने सम्बन्धमा सार्वजनिक निकायको लागि केन्द्रमा मन्त्रालय मार्फत, प्रदेशमा प्रदेश अनुगमन इकाई मार्फत, जिल्लामा जिल्ला अनुगमन इकाई मार्फत मार्फत वितरण गर्ने, र सर्वसाधारण नागरिकको लागि सूचनाको हकका लागि राष्ट्रिय महासंघ, नेपाल पत्रकार महासंघ, डिजिटल राईट्स र नेपाल बार एसोसिएसन मार्फत वितरणको व्यवस्था मिलाउने निर्णय भयो ।

प्रस्ताव नं. ८ को सम्बन्धमा

सूचना आयोगहरूको अन्तर्राष्ट्रिय संगठन International Conference of Information Commissioners (ICIC) को यही जुन ३ देखि ५ सम्म अल्बानियाको तिरानामा हुने पन्ध्रौँ सम्मेलनमा भाग लिन यस आयोगलाई प्राप्त निमन्त्रणाका बारेमा जानकारी प्राप्त भयो । उक्त सम्मेलनमा भाग लिने सम्बन्धमा अप्रिल १५ भित्र जानकारी गराउनु पर्ने भएको छ । उक्त सम्मेलन सूचना आयोगहरूका लागि अत्यन्त महत्वपूर्ण सम्मेलन भएकोले यस सम्मेलनमा भाग लिनका लागि नेपाल सरकारको खर्चमा आयोगका प्रमुख सूचना आयुक्त श्री महेन्द्र मान गुरूङ्ग, आयुक्त श्री रत्नप्रसाद मैनाली र सचिव श्री होमप्रसाद लुइटेलको मनोनयन स्वीकृतिका लागि नेपाल सरकारमा सिफारिस गर्ने निर्णय गरियो ।

प्रस्ताव नं. ९ को सम्बन्धमा

सूचना आयोगहरूको अन्तर्राष्ट्रिय संगठन International Conference of International Commissioners (ICIC) को जुन ३ देखि ५ सम्म अल्बानियामा हुने पन्ध्रौँ सम्मेलन सूचना आयोगहरूका लागि अत्यन्त महत्वपूर्ण सम्मेलन भएकोले उक्त सम्मेलनमा भाग लिन यस आयोगका आयुक्त श्री कमला ओली थापा र उपसचिव श्री सन्तोष कुमार दाहाललाई पनि मनोनयन गर्न नेपाल सरकारमा सिफारिस गर्ने र निजहरूको खर्च व्यवस्थापन गर्न Asia Foundation लाई अनुरोध गर्ने निर्णय भयो ।

विविध

- क) रेल विभागको च. नं. ३५५ मिति २०८०।१२।०१ को पत्रको सम्बन्धमा नेपालको संविधानको धारा २७ मा 'प्रत्येक नागरिकलाई आफ्नो वा सार्वजनिक सरोकारको कुनै पनि विषयको सूचना माग्ने र पाउने हक हुनेछ' भन्ने व्यवस्था छ । यसैगरी सूचनाको हकसम्बन्धी ऐन, २०६४ को दफा ३ को उपदफा (२) मा 'प्रत्येक नेपाली नागरिकलाई सार्वजनिक निकायमा रहेको सूचनामा पहुँच हुनेछ' भन्ने व्यवस्था छ । साथै सोही दफाको उपदफा (३) मा ५ प्रकारका सूचना प्रवाह गरिने छैन भन्ने व्यवस्था छ । यसैगरी ऐनको दफा २८ मा सूचनाको संरक्षण र दफा ३० को उपदफा (२) मा कुनै सरोकारवाला व्यक्तिले सार्वजनिक निकायमा रहेका आफूसँग सम्बन्धित विषयको सूचना माग गरेमा निजलाई सो सूचना उपलब्ध गराउनु पर्नेछ भन्ने व्यवस्था छ । यी कानूनी व्यवस्थाको पालना गर्नु गराउनु पर्ने जानकारी दिने निर्णय गरियो ।
- ख) पुनरावेदक चन्द्रागिरी नगरपालिका र विपक्षी यस आयोग समेत भएको सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आयोगको निर्णय विरुद्ध श्री उच्च अदालत, पाटनबाट मिति २०८०।०५।०३ मा भएको फैसलाको विरुद्ध श्री सर्वोच्च अदालतमा मुद्दा दोहोर्‍याई पाऊँ भन्ने निवेदन श्री महान्यायाधिवक्ताको कार्यालयमार्फत दर्ता गर्ने निर्णय गरियो ।

बैठक नं. २९३(३)५३ मिति २०८१/०१/१७

प्रस्ताव नं. १ को सम्बन्धमा

राष्ट्रिय सूचना आयोगको १७ औं स्थापना दिवस सम्माननीय राष्ट्रपति श्री रामचन्द्र पौडेलज्यूको प्रमुख आतिथ्यतामा भव्य रुपमा राष्ट्रपति कार्यालय, शितल निवासमा मनाउने र सो अवसरमा माननीय सञ्चार तथा सूचना प्रविधि मन्त्रीज्यू, नेपाल सरकारका सचिव, सूचनाको हकको अभियान्ताहरु, सूचना अधिकारीहरु लगायतको उपस्थिति रहने । विशेष समारोहमा सम्माननीय राष्ट्रपतिज्यूलाई आयोगले प्रकाशन गरेको सूचनाको अधिकार (A Journal of RTI) र ४ वटा राष्ट्र भाषा मैथिली, भोजपुरी, अवधि र थारु भाषामा तयार गरिएको सूचना मागकर्ताका लागि सहयोगी पुस्तिका हस्तान्तरण गरी सार्वजनिक गर्ने ।

प्रस्ताव नं. २ को सम्बन्धमा

राष्ट्रिय सूचना आयोगद्वारा हरेक वर्ष प्रदान गरिँदै आएको विनय कसजु उत्कृष्ट अभियान्ता पुरस्कार र उत्कृष्ट सूचना अधिकारी पुरस्कारका लागि आवेदन माग गरिएकोमा आयोगका सचिवको संयोजकत्वमा रहेको सिफारिस समितिले पूर्व निर्धारित आधारमा मूल्यांकन गरी सबै भन्दा बढी अंक प्राप्त गर्ने देहाय बमोजिमका सूचनाको हकका अभियान्ता र सूचना अधिकारीको नाम सिफारिस भई आएकोमा स्वीकृत गर्ने निर्णय गरियो :

१. विनय कसजु उत्कृष्ट अभियान्ता पुरस्कारबाट पुरस्कृत गर्न सिफारिस गरिएका सूचनाको हकका अभियान्ताहरु

सि. नं.	नाम	स्थायी ठेगाना	प्रदेश	प्राप्ताङ्क
१	श्री परशुराम साह	सिरहा न.पा.७,सिरहा	मधेश प्रदेश	९१
२	श्री यदुनाथ बञ्जारा	पोखरा म.न.पा-१६ कास्की	गण्डकी प्रदेश	९०
३	श्री इन्द्र प्रसाद बन्जारा (रमेश)	हेटौँडा उ.म.न.पा -८ मकवानपुर	बागमती प्रदेश	७९
४	श्री आदित्य दाहाल	मेलम्ची.न.पा-१० सिन्धुपाल्चोक	बागमती प्रदेश	७७

२. उत्कृष्ट सूचना अधिकारी पुरस्कारबाट पुरस्कृत गर्न सिफारिस गरिएका सूचना अधिकारीहरु

सि. नं.	नाम	पद	कार्यालय	प्राप्ताङ्क
१	श्री ललितबहादुर बुढा	सूचना प्रविधि अधिकृत, छैठौँ	पञ्चदेवल विनायक नगरपालिका,अछाम	८०
२	श्री किशोर कुमार वाइवा	सूचना प्रविधि अधिकृत, छैठौँ	घ्याङलेख गाउँपालिका,हायुटार,सिन्धुली	७९
३	श्री तुल बहादुर वि.क.	प्रशासकीय अधिकृत (सातौँ)	गल्कोट नगरपालिका,बाग्लुङ	४६
४	श्री टेक बहादुर खत्री	जनस्वास्थ्य निरीक्षक/अधिकृत (छैठौँ)	दंगीशरण गाउँपालिका,दाङ	४४
५	श्री डम्बर रोगु	प्रशासकीय अधिकृत (सातौँ)	धनकुटा नगर कार्यपालिकाको कार्यालय,धनकुटा	३८

३. आयोगमा रही उत्कृष्ट काम गर्ने कर्मचारी पुरस्कृतका लागि सिफारिस गरिएका कर्मचारीहरु

राष्ट्रिय सूचना आयोगमा कार्यरत आफूलाई प्राप्त जिम्मेवारी र सूचनाको हकको कार्यान्वयनका लागि नियमित रुपमा लागि रहेका उत्कृष्ट कर्मचारी पुरस्कार दिन देहायका कर्मचारीको नाम आयोगको सचिवालयबाट सिफारिस भई आएकोमा स्वीकृत गर्ने :

सि.नं	कर्मचारी संकेत नं	पद	नाम,थर	आयोगमा पद स्थापना भएको मिति
१	१८९७०९	शाखा अधिकृत	श्री हरिहर कार्की	२०७६।०२।२२
२	१९०८४१	नायव सुब्बा	श्री सान्ता न्यौपाने	२०७७।०१।२९
३	२०२२७७	लेखापाल	श्री लक्ष्मण अर्याल	२०७८।०५।०१
४	करार सेवा	कम्प्युटर अपरेटर	श्री गौरव गुरुङ	२०७३।०२।१७

प्रस्ताव नं. ३ को सम्बन्धमा

राष्ट्रिय सूचना आयोगको आगामी आर्थिक वर्ष २०८१/८२ को प्रस्तावित बजेट तथा कार्यक्रमको सम्बन्धमा अहिलेको अवस्था बारेमा छलफल तथा जानकारी प्राप्त गरियो ।

विविध

विभिन्न समसामयिक विषयमा छलफल गरियो ।

बैठक नं. २९४(३)५४ मिति २०८१।०२।०९

निर्णय नं. १

प्रस्ताव नं. १ को सम्बन्धमा :

निवेदक रुपसमा कपालीको निवेदनको विवरण :

सरकारी कार्यालयहरूमा हुलाक तथा ईमेल मार्फत् पठाइएका निवेदनहरू प्राप्त भएपश्चात् निवेदकलाई दर्ता नम्बर तथा दर्ता मिति उपलब्ध हुँदैन । त्यसरी उपलब्ध हुने संयन्त्र नेपाल सरकारले बनाएको छैन ।

मैले विगत लामो समय देखि नेपाल सरकार तथा नेपाल सरकार अन्तर्गतका विभिन्न सरकारी निकायहरूमा निवेदन पत्रहरू पठाइरहेको हुन्छु । त्यसमा ईमेल तथा हुलाक दुवै माध्यम प्रयोग गरिरहेको हुन्छु । त्यसरी निवेदन पत्र पठाइसकेपछि निवेदन प्राप्त भएको, नभएको कुनै जानकारी नै आउँदैन ।

कुनै पनि सरकारी कार्यालयमा पठाइने कागजातहरूको दर्ता मिति तथा दर्ता नम्बर यकीन हुन निवेदकको लागि वाञ्छनीय रहन्छ । पछि गएर आफूले दिएको निवेदनमा केकस्तो कामकारवाही भयो, कुनै कामकारवाही भएको छ वा छैन भन्ने विषयमा जानकारी प्राप्त गर्न पनि दर्ता नम्बर तथा दर्ता मिति वाञ्छनीय हुन्छ ।

सबै नागरिकहरू सबै अवस्थामा सबै सरकारी कार्यालयमा उपस्थित भएरै निवेदन पत्र दिन सक्छ भन्ने हुँदैन । विज्ञान र प्रविधिको विकास भइसकेको आधुनिक युगमा प्रविधिको प्रयोगलाई अन्यथा भन्न सक्ने अवस्था पनि रहँदैन ।

संसदले विद्युतीय (इलेक्ट्रोनिक) कारोबार ऐन, २०६३ बनाई लागू गरिसकेको अवस्था समेत छ । यस ऐनमा प्रयुक्त विभिन्न प्रकारका प्रावधानहरूले नेपालमा विद्युतीय माध्यमबाट पठाइएका निवेदनहरूबाट पनि सरकारी निकायले कामकारवाही गर्न सक्ने अवस्था सृजना गरेको छ ।

त्यसै गरी आफूले कुनै सरकारी निकायमा निवेदन दिएको भन्ने व्यहोरा प्रमाणित हुने निस्सा पनि दर्ता नम्बर तथा दर्ता मिति हो । प्रमाण ऐन, २०३१ को दफा १४, ३५ जस्ता व्यवस्था अनुसार प्रमाणमा प्रयोग गर्नका लागि पनि दर्ता नम्बर तथा दर्ता मिति निवेदकका लागि वाञ्छनीय सूचना रहन्छ ।

सुशासन (व्यवस्थापन तथा संचालन) ऐन, २०६४ को दफा ८ बमोजिम नेपाल सरकारको प्रशासनिक कार्य छिटो छरितो ढङ्गले सञ्चालन गर्नु गराउनु सम्बन्धित पदाधिकारीको कर्तव्य हुने उल्लेख छ । सुशासन (व्यवस्थापन तथा संचालन) नियमावली, २०६५ को नियम २५ (च) बमोजिम सूचना प्रविधिको प्रयोगबाट सेवा वितरणका कार्यहरू छिटो, छरितो र प्रभावकारी तुल्याउने भन्ने उल्लेख गरिएको छ ।

नेपालको संविधानको धारा २७ बमोजिम प्रत्येक नागरिकलाई आफ्नो सरोकारको कुनै पनि विषयको सूचना पाउने हक छ। यस अनुसार आफूले सरकारी कार्यालयमा पठाएको निवेदन लगायतका कागजातको दर्ता नम्बर तथा दर्ता मितिको जानकारी पनि नागरिकको संविधान प्रदत्त सूचनाको हक हो। त्यसै गरी सूचनाको हक सम्बन्धी ऐन, २०६४ को दफा (२) को (ख) बमोजिम “सूचना” भन्नाले सार्वजनिक निकायबाट सम्पादन हुने वा भएको कामसँग सम्बन्धित कुनै जानकारी सम्झनुपर्ने हुँदा नागरिकले हुलाक तथा ईमेलबाट पठाएको निवेदन दर्ता भएको भए दर्ता नम्बर तथा दर्ता मिति अथवा दर्ता नभएको भए दरपीठको सूचना प्राप्त गर्नु कानून प्रदत्त हक पनि हो।

तसर्थ सरकारी कार्यालयहरूमा हुलाक तथा ईमेल मार्फत पठाइएका निवेदनहरू उक्त सरकारी कार्यालयमा प्राप्त भएपश्चात् प्राप्त भएको भन्ने व्यहोराको जानकारी सहित दर्ता नं तथा दर्ता मिति पाउनु नागरिकहरूको सूचनाको हक हो।

मैले यस विषयमा ध्यानाकर्षण गराई मिति नेपाल संवत् १९४४ सिला २ तदनुसार २०८० माघ ५ गते नेपाल सरकारलाई निवेदन दिएको थिएँ। तर उक्त निवेदनमा कुनै कामकारवाही भएको जानकारी प्राप्त भएन।

सूचनाको हकसम्बन्धी ऐन, २०६४ बमोजिम सूचना आयोगको स्थापना भएको हो। ऐनको दफा ११ ले सूचनाको हकको संरक्षण, संवर्द्धन र प्रचलन गर्ने कामका लागि यस आयोगको स्थापना गरेको हो। ऐनको दफा १९ ले यस आयोगको काम, कर्तव्य तथा अधिकार तोकेको छ। दफा १९ (घ) बमोजिम यस आयोगले समय किटान गरी सूचना दिन सम्बन्धित निकायलाई आदेश दिन सक्छ। दफा १९ (ङ) बमोजिम दायित्व पालना गर्न गराउन सम्बन्धित पक्षलाई आदेश दिन सक्छ। दफा १९ (च) बमोजिम नेपाल सरकार लगायतलाई सूचनाको हकको संरक्षण र प्रवर्द्धनका लागि आवश्यक सुझाव दिन वा सिफारिस गर्न सक्छ। दफा १९ (छ) बमोजिम सूचनाको हकको संरक्षण, संवर्द्धन र प्रचलन गर्नको लागि आवश्यक पर्ने अन्य उपयुक्त आदेश दिन सक्छ।

तसर्थ नेपाल सरकारको नाउँमा देहायका आदेश जारी गरिपाउँ।

१. कुनै पनि सरकारी कार्यालयमा हुलाक वा ईमेलबाट पठाइएको निवेदन लगायतका कागजात उक्त कार्यालयमा प्राप्त भए पछि सो निवेदन प्राप्त भएको मिति सहितको सूचना निवेदकलाई सात (७) दिन भित्र उपलब्ध गराउने व्यवस्था मिलाउनु।
२. सो निवेदन दर्ता भएको खण्डमा दर्ता मिति तथा दर्ता नम्बर अन्यथा दरपीठको सूचना निवेदकलाई सात (७) दिन भित्र उपलब्ध गराउने व्यवस्था मिलाउनु।
३. कार्यालयको मूल दर्ता शाखामा दर्ता भए पछि उक्त कार्यालयको पनि शाखा विशेष, विभाग विशेष वा कुनै हाँगा विशेषमा छुट्टै दर्ता हुने प्रावधान भएमा सो हाँगामा दर्ता भए पछि त्यहाँबाट पनि दर्ता मिति तथा दर्ता नम्बर अन्यथा दरपीठको सूचना निवेदकलाई सात (७) दिन भित्र उपलब्ध गराउने व्यवस्था मिलाउनु।
४. ईमेलको हकमा कुनै पनि कार्यालयमा निवेदन दर्ता गर्नुपरेमा निवेदन पठाउने कुनै ईमेलमा हो भन्ने स्पष्टसँग उक्त कार्यालयको वेबसाइटमा उल्लेख गर्ने व्यवस्था मिलाउनु।

आयोगको विश्लेषण तथा ठहर

नेपालको संविधानको धारा २ मा नेपालको सार्वभौमसत्ता र राजकीय सत्ता नेपाली जनतामा निहित हुनेछ भनी उल्लेख भएको छ। नेपालको संविधान र प्रचलित कानूनहरूको अधिनमा रही सार्वजनिक निकायहरूले सर्वसाधारण नागरिकका हितमा विभिन्न कार्यहरू सम्पादन गर्ने गर्दछन्। साथै सार्वजनिक निकायहरूबाट प्रदान हुने सेवा वा वस्तु प्राप्त गर्न सर्वसाधारण नागरिकले सार्वजनिक निकायहरूमा आवेदन गर्ने व्यवस्था रहेको छ। सर्वसाधारण नागरिकले सार्वजनिक निकायमा आवेदन गर्दा आफैँ उपस्थित भएर, हुलाकमार्फत, फ्याक्स, ईमेल तथा प्रचलित अन्य माध्यमहरूको प्रयोग गर्ने गरेका छन्। सूचना प्रविधिको विकास सँगसँगै सार्वजनिक निकायहरूले आफ्नो कृयाकलापलाई सहज र सरल बनाउन सूचना प्रविधिको प्रयोग बढाउँदै लगेका छन्। सूचना प्रविधिमा ठूलो लगानी पनि भैरहेको छ। परम्परागत

रुपमा आवेदन पेश गर्दा सबै सार्वजनिक निकायले आवेदन दर्ता गरी दर्ता नम्बर दिने प्रचलन र कानूनी व्यवस्था रहेको छ । सूचना प्रविधिको प्रयोग बढ्दै जाँदा सार्वजनिक निकायले मात्र नभै सर्वसाधारण नागरिकले पनि अनलाईन सेवा वा इमेल मार्फत आवेदन दिने प्रचलन बढ्दै गरेको छ । यसरी सूचना प्रविधिको प्रयोगसँगै इमेल मार्फत वा अनलाईन कारोबार गर्दा सार्वजनिक निकायले सर्वसाधारणको आवेदन दर्ता भएको र आवेदन उपर भएको कारवाही बारेमा इमेल वा अनलाईन वा अन्य माध्यम मार्फत नै जानकारी दिने विषयलाई त्यति प्रभावकारी बनाउन सकिएको अवस्था देखिँदैन । नेपाल सरकार वा सार्वजनिक निकायहरूले कार्य सम्पादन गर्ने कार्य सञ्चालन कार्यविधि परिमार्जन गरी यस्तो व्यवस्था गर्न आवश्यक भैसकेको छ । कतिपय सार्वजनिक निकायले प्रचलनमा ल्याएका सूचना प्रविधि प्रणालीले त्यस्तो कार्य सम्पादन गरेका पनि छन् । जस्तै पासपोर्ट आवेदन, राष्ट्रिय परिचय पत्र आवेदन, ड्राइभिङ लाइसेन्स आवेदन जस्ता विषयहरूमा एसएमएस (SMS), इमेलबाट जानकारी दिने व्यवस्था प्रभावकारी रूपमा सम्पादन भैरहेको अवस्था छ ।

यस अवस्थामा आवेदकले यस आयोगमा पेश गरेको निवेदनमा उल्लेखित विषयहरू सान्दर्भिक र उपयुक्त देखिन्छ । सर्वसाधारण नागरिक प्रति जिम्मेवार हुनु पर्ने सार्वजनिक निकायले आफ्नो प्रणाली स्थापना गर्दा वा बनाउँदा सर्वसाधारणलाई सूचित, सरल र सहज बनाउन प्रयास गर्नु पर्ने हुन्छ । यो विषय सार्वजनिक निकायको दायित्व भित्र नै पर्ने विषय हो । आवेदन चाहे इमेलबाट प्राप्त होस् वा हुलाकबाट प्राप्त होस् वा अन्य कुनै माध्यमबाट प्राप्त होस् त्यसको अभिलेख राखी दर्ता नम्बर उपलब्ध गराउनु पर्ने दायित्व स्वाभाविक रूपमा सार्वजनिक निकायले पूरा गर्न आवश्यक र जरुरी रहेको छ ।

उल्लेखित विषयको कार्यान्वयनका लागि सूचनाको हकसम्बन्धी ऐन, २०६४ को दफा १९ को खण्ड (ड) बमोजिम देहायको कार्य गर्न गराउन संघीय सार्वजनिक निकायका हकमा नेपाल सरकारका मुख्य सचिव मार्फत, प्रदेशका सार्वजनिक निकायका हकमा प्रदेश सरकारका प्रमुख सचिव मार्फत र स्थानीय तहका सार्वजनिक निकायका हकमा स्थानीय तहका प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत मार्फत आदेश गर्ने ।

१. सर्वसाधारण नागरिकले सूचना माग सम्बन्धी निवेदन आफै, वारिस मार्फत, हुलाक मार्फत, इमेल मार्फत वा अन्य उपलब्ध जुनसुकै माध्यमबाट पेश गरेता पनि त्यस्तो निवेदन दर्ता गरी दर्ता नम्बर आवेदकलाई उपलब्ध गराउने अनिवार्य व्यवस्था गर्नु ।
२. नेपाल सरकार, प्रदेश सरकार, स्थानीय तह वा अन्य सार्वजनिक निकायले पनि कार्य सञ्चालन सम्बन्धी कार्यविधि, नियम, निर्देशिका र कानून निर्माण गर्दा प्रविधिका कारण विकसित भएका माध्यम वा प्रणालीलाई पनि समावेश गरी सूचना माग सम्बन्धी निवेदन दर्ता गर्ने गराउने व्यवस्था गर्नु गराउनु ।
३. सार्वजनिक निकायहरू विस्तारै सूचना प्रविधिको माध्यमबाट स्वचालित प्रणालीमा गइरहेको अवस्थामा सूचना मागसम्बन्धी निवेदन जुनसुकै माध्यमबाट प्राप्त भएता पनि त्यस्तो स्वचालित प्रणालीमा दर्ता हुने र स्वतः दर्ता नम्बर सृजना र निवेदकलाई उपलब्ध गराउने प्रणाली राख्ने व्यवस्था गर्नु गराउनु ।
४. सूचना प्रविधिको बढ्दो प्रयोगसँगै सार्वजनिक निकायहरूमा इमेलको प्रयोग अनिवार्य भएको र सुशासनको हिसाबबाट पनि इमेलको माध्यमबाट निवेदन लिने व्यवस्था गर्नु वान्छनीय ठहर्छ । यसका लागि प्रत्येक सार्वजनिक निकायले सर्वसाधारण नागरिकले सूचना माग गर्दा प्रयोग गर्ने इमेल अनिवार्य रूपमा आफ्नो वेबसाइटमा राख्न लगाउनु, यस आयोगको कार्यविधि तथा पूर्व आदेशमा उल्लेख भए बमोजिम suchanaadhihari@.....gov.np प्रयोग गर्न प्रोत्साहन गर्नु गराउनु ।
५. सूचना माग गर्ने सर्वसाधारण नागरिकलाई सूचना उपलब्ध गराउँदा सम्भव भएसम्म इमेल, हुलाक वा अन्य सहज माध्यमको प्रयोग गरी सूचना उपलब्ध गर्न गराउन लगाउनु ।

निर्णय नं. २

प्रस्ताव नं. २ को सम्बन्धमा राष्ट्रिय सूचना आयोग र श्रीलंकाको RIGHT TO INFORMATION COMMISSION, SRI LANKA बीचमा गर्न प्रस्ताव गरिएको आपसी सहयोग सम्बन्धी समझदारी पत्र (Memorandum of Understanding) मा श्रीलंकाको सूचना आयोग तथा श्रीलंका सरकारको स्वीकृति रहेको (केही संशोधन सहित) MOU को अन्तिम मस्यौदा सञ्चार तथा सूचना प्रविधि मन्त्रालयको च. नं. प्रशासन २७४० मिति २०८१।०२।०५ को पत्रसाथ प्राप्त भएको विषयमा छलफल भयो । श्रीलंका सरकारको तर्फबाट प्राप्त संशोधनका प्रस्तावहरूका बारेमा पनि बुँदागत रूपमा छलफल भयो । प्राप्त बुँदाहरूमा सहमत हुनु नपर्ने वा समझदारी पत्रमा त्यस्तो तात्त्विक रूपमा फरक पर्ने कुनै विषय नदेखिएकोले परिमार्जित सम्झौता पत्र (MOU) स्वीकृत गरी नेपाल सरकारको स्वीकृतिका लागि पठाउने निर्णय भयो ।

निर्णय नं. ३

प्रस्ताव नं. ३ को सम्बन्धमा आगामी आर्थिक वर्षको बजेट तथा कार्यक्रमको प्रस्ताव सम्बन्धमा छलफल भयो । बाँकी कार्यक्रमहरू समयभित्र सम्पन्न गर्ने निर्णय गरियो ।

विविध

१. मनसुन शुरु हुने बेला भएको छ । प्रत्येक वर्ष मनसुनको समयमा हुने बाढी-पहिरोका कारण जनधनको क्षति र भौतिक पूर्वाधारमा पर्ने गरेको क्षतिको कारण सर्वसाधारण नागरिकलाई गम्भीर असर पर्ने गरेको छ । यस वर्ष पनि मनसुन शुरु हुन लागेको र यस वर्ष थप वर्षा हुने तथा तापक्रम बढी रहने प्रक्षेपण भएको विषय पनि जानकारीमा आएको छ । समय मै उक्त विषयहरू लगायत सार्वजनिक निकायहरूले सचेत रहन गर्न सक्ने तैयारीका सम्बन्धमा सर्वसाधारण नागरिकलाई सुसूचित गराउन सकिनेमा बाढी-पहिरोबाट हुन सक्ने जनधनको क्षतिलाई कम गर्न सकिन्छ । यस्ता विषयहरूमा सर्वसाधारणलाई सूचना दिने प्रणालीको विकास तथा सञ्चालन गर्न उपयुक्त हुने देखिन्छ । कतिपय सार्वजनिक निकायहरूले पूर्व तयारी गरिरहेको विषय पनि जानकारीमा आइरहेको छ । तसर्थ यस्ता विषयमा भइरहेको तयारी र विगतमा यस्ता प्रयासबाट भएको उपलब्धिका बारेमा देहाय बमोजिमका निकायबाट ७ (सात) दिनभित्र विस्तृत विवरण माग गर्ने निर्णय गरियो ।

१. गृह मन्त्रालय
२. उर्जा, जलस्रोत तथा सिंचाई मन्त्रालय
३. भौतिक पूर्वाधार तथा यातायात मन्त्रालय
४. स्वास्थ्य तथा जनसंख्या मन्त्रालय
५. संघीय मामिला तथा सामान्य प्रशासन मन्त्रालय
६. राष्ट्रिय विपद जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन प्राधिकरण
७. जल तथा मौसम विज्ञान विभाग

२. सार्वजनिक निकाय तथा सूचना मागकर्ताका लागि तयार भएको सहयोगी पुस्तिका अंग्रेजीमा उत्था गर्ने कार्य भइरहेको सन्दर्भमा कम्तिमा २००/२०० प्रति छपाई समेत गर्ने व्यवस्था हुन The Asia Foundation/CSM मा अनुरोध गर्ने ।

३. भदौ ३ मा हुने राष्ट्रिय सूचना दिवस सम्बन्धी कार्यक्रम र सेप्टेम्बर २८ मा हुने सूचनाको हकमा विश्वव्यापी पहुँच सम्बन्धी अन्तर्राष्ट्रिय दिवस सम्बन्धी कार्यक्रम आयोजना गर्न आवश्यक पर्ने सहयोग गर्ने व्यवस्थाका लागि The Asia Foundation/CSM मा अनुरोध गर्ने ।

बैठक नं. २९५(३)५५ मिति २०८१।०२।१८

निर्णय नं. १

प्रस्ताव नं. १ को सम्बन्धमा Albania को Tirana मा यही जुन ३ देखि ५ सम्म सूचना आयुक्तहरुको अन्तर्राष्ट्रिय वार्षिक सम्मेलन हुन गइरहेको र सम्मेलनको कार्यसूची अनुसार सम्मेलन अगावै जुन २ अर्थात जेठ २० गतेभित्र (ICIC) समितिको अध्यक्ष र २ जना सदस्यका लागि अनलाईन भोटिङ्गका माध्यमबाट निर्वाचनमा मतदान गरिसक्नु पर्ने व्यवस्था रहेको छ। उक्त निर्वाचनमा कार्यकारी अध्यक्षका लागि Mexico र Sierra Leone उम्मेदवार रहेको र सदस्यका लागि Australia, Azerbaijan, France, Kenya, Scotland, United States उम्मेदवार रहेको छ। उक्त सूचीमा नेपालको तर्फबाट कार्यकारिणी समितिको अध्यक्षका लागि र सदस्य २ का लागि १/१ मत प्रदान गर्न सकिने र उक्त मतदान विद्युतिय माध्यमबाट देखि जुन २ सम्म गरिसक्नु पर्ने भएको हुँदा अध्यक्ष र सदस्यका हकमा कुन कुन देशको लागि मतदान गर्न उपयुक्त हुने सम्बन्धमा आवश्यक निर्देशन हुन यस आयोगको च. नं. ५४३ मिति २०८१।०१।२५ को पत्रबाट सञ्चार तथा सूचना प्रविधि मन्त्रालय, सिंहदरबार समक्ष अनुरोध गरिएकोमा परराष्ट्र मन्त्रालयको च. नं. १०७५२ मिति २०८१।०२।१८ को पत्र मार्फत प्राप्त राय अनुसार मतदान गर्ने निर्णय गरियो।

विविध

विविध प्रस्ताव उपर छलफल गर्दा आर्थिक वर्ष २०८०/८१ को स्वीकृत वार्षिक कार्यक्रम अन्तर्गत तोकिएको लक्ष्य बमोजिमका कार्यक्रमहरु सम्पन्न भइसकेपश्चात् कुनै कार्यक्रमहरुमा केही बजेट खर्च हुन बाँकी देखिएको हुँदा बाँकी बजेट सोही शीर्षक अन्तर्गतका थप कार्यक्रम गर्न आवश्यक भएकोले थप कार्यक्रम गर्ने निर्णय गरियो।

बैठक नं. २९६(३)५६ मिति २०८१।०२।३२

निर्णय नं. १

प्रस्ताव नं. १ को सम्बन्धमा आर्थिक वर्ष २०८१/८२ को स्वीकृत बजेट तथा कार्यक्रम र कार्यक्रम कार्यान्वयन कार्ययोजना बारेमा सचिवालयबाट प्रस्तुत भएको विवरण बारेमा छलफल भयो। स्वीकृत कार्यक्रम मध्ये सफलताको कथा सम्बन्धी विवरण संकलन यहि आर्थिक वर्षको असारमा प्रारम्भ गर्ने भएकोले संकलन कार्यका लागि सूचना निकाल्ने। स्वीकृत कार्यक्रमहरु सञ्चालन गर्ने सम्बन्धमा सञ्चालन तथा सुपरीवेक्षणका लागि आयुक्तहरुको जिम्मेवारी बाँडफाँड संलग्न विवरण बमोजिम गर्ने।

आर्थिक वर्ष २०८१/८२ को वार्षिक कार्यक्रम सञ्चालन गर्न गराउन संयोजन गर्ने जिम्मेवारी

क्र. सं.	कार्यक्रमको नाम	समन्वय गर्ने पदाधिकारीको पद र नाम
१.	जिल्लास्थित कार्यालयहरूसँग अन्तर्क्रिया	प्रमुख सूचना आयुक्त
२.	सूचनाको हकमा महिला	सूचना आयुक्त, कमला ओली थापा
३.	स्थानीय तहमा कार्यक्रम	प्रमुख सूचना आयुक्त
४.	नेपाल टेलिभिजन	प्रमुख सूचना आयुक्त
५.	रेडियो नेपाल	सूचना आयुक्त, कमला ओली थापा
६.	गोरखापत्र	सूचना आयुक्त, रत्नप्रसाद मैनाली
७.	सफलताको कथा	सूचना आयुक्त, रत्नप्रसाद मैनाली
८.	वार्षिक प्रतिवेदन लेखाई	सूचना आयुक्त, रत्नप्रसाद मैनाली
९.	आरटिआई अडिट	सूचना आयुक्त, कमला ओली थापा
१०.	सूचनाको हकका लागि राष्ट्रिय महासंघ	सूचना आयुक्त, कमला ओली थापा
११.	नेपाल पत्रकार महासंघ	सूचना आयुक्त, रत्नप्रसाद मैनाली

१२.	सूचना दिवस	सूचना आयुक्त, रत्नप्रसाद मैनाली
१३.	अन्तरराष्ट्रिय दिवस	सूचना आयुक्त, कमला ओली थापा
१४.	आयोग स्थापना दिवस	प्रमुख सूचना आयुक्त
१५.	बुलेटिन प्रकाशन	सूचना आयुक्त, रत्नप्रसाद मैनाली
१६.	आरटिआई जर्नल	सूचना आयुक्त, रत्नप्रसाद मैनाली
१७.	विद्यालय अभिमुखीकरण कार्यक्रम	सूचना आयुक्त, कमला ओली थापा
१८.	प्रदेशस्तरीय अन्तरक्रिया	प्रमुख सूचना आयुक्त
१९.	राजनीतिक दलसँगको अन्तरक्रिया	प्रमुख सूचना आयुक्त
२०.	आयोगका फैसलाहरुको डिजिटाइजेशन	सूचना आयुक्त, कमला ओली थापा
२१.	आयोगका आदेशहरुको संगालो	सूचना आयुक्त, रत्नप्रसाद मैनाली
२२.	मन्त्रालय, विभागका सूचना अधिकारीसँग	प्रमुख सूचना आयुक्त
२३.	न्यायाधिशहरूसँग अन्तरक्रिया	सूचना आयुक्त, कमला ओली थापा

निर्णय नं. २

प्रस्ताव नं. २ को सम्बन्धमा जल तथा मौसम विज्ञान विभागका अनुसार नेपालमा मनसुन सुरु भइसकेको छ । मनसुन अवधिमा नेपालभर निरन्तर वर्षा हुने गर्दछ । राष्ट्रिय विपद जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन प्राधिकरणका अनुसार सामान्यतया नेपालमा हुने कूल वर्षाको लगभग ८० प्रतिशत मनसुनी वर्षाको रूपमा जेठदेखि असोजसम्मको चार महिनाको अवधिमा हुने गर्दछ । यसरी छोटो अवधिमा निरन्तर र ठूलो मात्रामा वर्षा हुँदा प्रत्येक वर्ष हुने विपदका घटनाका कारण नेपालमा वर्षेनी ठूलो मात्रामा जनधन तथा भौतिक संरचनाको क्षति हुने गरेको छ । मनसुनको अवधिमा बाढी, पहिरो तथा भारी वर्षा हुने गरेको छ । साथै यही अवधिमा मनसुनकै कारण वा अन्य कारणबाट पनि भाडापखालाजस्ता पानीजन्य, सर्पदंश, डेड्डु, मलेरियालगायत किटजन्य प्रकोप बढ्ने गर्दछ ।

बाढी पहिरोबाट विस्थापित हुने परिवार, भाडापखालाजस्ता पानीजन्य रोगबाट प्रभावित परिवार तथा भौतिक संरचनामा हुने नोक्सानीबाट प्रभावित यातायात तथा सञ्चारलगायतका क्षेत्रमा तत्काल पुनर्स्थापना र राहतका कार्यहरू गर्नुपर्ने हुन्छ । यसका लागि नेपाल सरकार तथा स्थानीय तहका विभिन्न निकायहरूमार्फत् पूर्वतयारीका कार्य भइरहेका छन् । यसरी भइरहेको तयारी तथा विपदका बारेमा बेलैमा सम्पर्क गर्ने, विपदको समयमा सुरक्षित रहन गर्नु पर्ने र सावधानी अपनाउनु पर्ने विषय तथा गर्न नहुने कार्यबारे समयमै सर्वसाधारण नागरिकका तहमा पुऱ्याउन सकियो भने मात्र जनधनको क्षतिलाई न्यूनीकरण गर्न सकिन्छ, भन्ने विश्वास आयोगको रहेको छ ।

यसै सन्दर्भमा सम्बन्धित निकायहरूलाई तयारी तथा सूचना प्रवाह गर्ने प्रणालीका बारेमा विवरण पठाउन पत्राचार गरिएकोमा केही निकायले विवरण उपलब्ध गराइसकेको अवस्था छ । उपलब्ध कागजात तथा विवरणहरूको अध्ययन तथा विश्लेषण गर्दा नेपाल सरकार गृह मन्त्रालय, उर्जा, जलस्रोत तथा सिँचाई मन्त्रालय, भौतिक पूर्वाधार तथा यातायात मन्त्रालय र स्वास्थ्य तथा जनसंख्या मन्त्रालयका सचिव, जल तथा मौसम विज्ञान विभागका महानिर्देशक, राष्ट्रिय विपद जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन प्राधिकरणका कार्यकारी प्रमुखका नाममा देहायबमोजिम गर्न गराउन सूचनाको हकसम्बन्धी ऐन, २०६४ को दफा १९ को खण्ड (ड) बमोजिम आदेश जारी गर्ने निर्णय गरिएको छ ।

- क. मनसुनजन्य विपदका बारेमा सर्वसाधारण नागरिकले बुझ्ने भाषामा अर्थात् नेपालको संविधानको धारा ६ तथा सूचनाको हकसम्बन्धी ऐन, २०६४ को दफा ४ को उपदफा (३) बमोजिम विभिन्न राष्ट्र भाषामा प्रचारप्रसार गर्ने गराउने ।
- ख. विपदका समयमा विपद आउनु अगावै सर्वसाधारण नागरिकलाई दिन सकिने पूर्व सूचना प्रणालीका बारेमा के-कसरी प्रयोग उपयोग गर्ने बारेमा जानकारी दिने ।
- ग. विपदका समयमा सम्पर्क गर्ने, गर्न सकिने, सम्पर्क व्यक्ति, सम्पर्क नम्बर सर्वसाधारण नागरिकले थाहा पाउने गरी जानकारी दिने व्यवस्था गर्ने ।
- घ. विपदमा परेका सर्वसाधारण नागरिकले राहत वा स्वास्थ्य उपचारका लागि सम्पर्क गर्ने व्यक्ति तथा सम्पर्क नम्बरका बारेमा जानकारी गराउने ।
- ङ. विपदका समयमा भएका उल्लेखित व्यवस्थाहरूका बारेमा सञ्चारमाध्यम, विद्यालय तथा अन्य संस्थाहरूमार्फत् पनि व्यापक रूपमा प्रचार-प्रसार गर्ने ।
- च. विपद तयारी तथा अन्य आवश्यक विषयवस्तुका बारेमा विभिन्न सञ्चार माध्यम, सामाजिक सञ्जाल तथा उपलब्ध हुन सक्ने अन्य माध्यमहरूको उपयोग गरी सर्वसाधारण नागरिकसम्म पुर्याउने ।

निर्णय नं. ३

प्रस्ताव नं. ३ को सम्बन्धमा यस आर्थिक वर्षमा बाँकी भएका कार्यक्रमहरू समय मै सम्पन्न गर्ने गरी सचिवालयबाट प्राप्त राय बमोजिम गर्ने ।

बैठक नं. २९७(३)५७ मिति २०८१।०३।१४

निर्णय नं. १

१. आगामी आर्थिक वर्षको वार्षिक कार्यक्रम कार्यान्वयन गर्ने सम्बन्धमा गत वर्षबाट दोहोरिएका कार्यक्रमहरूका लागि गठीत समितिहरू यथावत रहने गरी नयाँ कार्यक्रमहरू कार्यान्वयनका लागि मिति २०८१।०२।१८ को आयोगको बैठकबाट आयुक्तहरूको कार्यविभाजन भए बमोजिम देहाय बमोजिमको समिति बनाउने ।

क. सफलताका कथा

सूचना आयुक्त, रत्नप्रसाद मैनाली	- संयोजक
सचिव	- सदस्य
उपसचिव (योजना)	- सदस्य
को. ले. नि. का. (प्रतिनिधि)	- सदस्य
शा. अ. (प्रशासन)	- सदस्य
ले. अ./ले. पा.	- सदस्य

ख. आयोगको फैसला डिजिटाइजेशन

सूचना आयुक्त, कमला ओली थापा	- संयोजक
सचिव	- सदस्य
उपसचिव (पुनरावेदन)	- सदस्य
सञ्चार तथा सूचना प्रविधि मन्त्रालय (प्रतिनिधि)	- सदस्य
शा. अ. (पुनरावेदन)	- सदस्य
ले. अ./ले. पा.	- सदस्य

ग. आयोगको आदेशहरूको संगालो

सूचना आयुक्त, रत्नप्रसाद मैनाली	- संयोजक
सचिव	- सदस्य

उपसचिव (प्रशासन)	- सदस्य
सञ्चार तथा सूचना प्रविधि मन्त्रालय (प्रतिनिधि)	- सदस्य
शा. अ. (योजना)	- सदस्य
ले. अ./ले. पा.	- सदस्य

निर्णय नं. २

सूचनाको हकका लागि राष्ट्रिय महासंघको मिति २०८१।०३।०४ मा प्रकाशित प्रेश विज्ञप्तिमा उल्लेख भएको महासंघसँग आवद्ध अभियन्ताहरुलाई सूचना मागेकै कारण बौद्ध महानगरीय प्रहरी वृत्तबाट खटिएका प्रहरीले पक्राउ गरी हालसम्म पनि हिरासतमा नै राखिएको विषयमा यस अयोगको गम्भीर ध्यानाकर्षण भएको छ ।

यस विषयमा सत्यतथ्य छानवीन गरी यस आयोगमा जानकारी गराउन जिल्ला प्रशासन कार्यालय, काठमाडौंका प्रमुख जिल्ला अधिकारीलाई मिति २०८१।०३।०४ मा पत्र लेखिएकोमा हालसम्म कुनै जानकारी प्राप्त भएको देखिएन ।

नेपालको संविधानको धारा २७ र सूचनाको हकसम्बन्धी ऐन, २०६४ ले सूचनाको हकसम्बन्धी अधिकार प्रयोग गर्न गराउन प्रत्येक नेपाली नागरिकलाई प्रत्याभुत गरेको संवैधानिक र कानूनी अधिकारको विषय हो ।

सूचनाको हक सम्बन्धी ऐन, २०६४ को दफा ४ को उपदफा (३) को खण्ड (ख) ले सूचनामा आम नागरिकको पहुँच सरल र सहज बनाउने दायित्व सार्वजनिक निकायको हुने व्यवस्था गरेको छ । यसर्थ सूचनाको हकसम्बन्धी अधिकार प्रयोग गरेबापत कुनै पनि नेपाली नागरिकलाई अवरोध वा वञ्चित गर्न संवैधानिक तथा कानूनी रूपमा वर्जित विषय हो । अतः सूचना माग गरेको कारणबाट सूचना मागकर्तालाई प्रहरीले हिरासतमा राखेको हो भने त्यस्तो कृयाकलाप नेपालको संविधान र कानून विपरीत हुन पुग्दछ र त्यस्तो कृयाकलाप गर्ने सार्वजनिक निकायका पदाधिकारी वा कर्मचारीले कानूनी कारवाही भोग्नु पर्ने अवस्था आउन सक्ने तर्फ आयोग ध्यानाकर्षण गराउन चाहन्छ ।

यस विषयमा अविलम्ब छानविन गरी सूचनाको हक प्रयोग गरेकै कारणबाट निजहरुलाई हिरासतमा राखिएको अवस्था भए सम्बन्धित पदाधिकारी तथा कर्मचारी उपर विभागीय कारवाही गरी जानकारी गराउन गृह मन्त्रालयका सचिवलाई र के कस्को जाहेरीबाट यसरी पक्राउ गर्न परेको भन्ने बारेमा परेको जाहेरीको प्रतिलिपी र अनुसन्धानमा असर नपर्ने गरी अन्य कागजातहरु उपलब्ध गराउने व्यवस्था गर्न प्रहरी महानिरीक्षकलाई लेखि पठाउने । यस विषयमा आवश्यक समन्वय र सहजीकरण गर्न यस आयोगका आयुक्त कमला ओली थापा र उपसचिव सुदर्शन ढकाललाई जिम्मेवारी दिने ।

३. विविध

निर्णय नं. १

यस आर्थिक वर्षमा एशिया फाउण्डेशनको सहयोगमा गरिने कार्यक्रमहरु मध्ये आरटिआई क्याम्प सम्बन्धी कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने भनिएका सहयोगी संस्थाहरु मध्ये कतिपयले कार्यक्रम नगर्ने भनेको सन्दर्भमा कार्यक्रम गर्न चाहने संस्थाले तोकिएको २ भन्दा बढी कार्यक्रम पनि गर्न दिने व्यवस्था मिलाउन एशिया फाउण्डेशनलाई अनुरोध गर्ने निर्णय गरियो ।

अनुसूची- ५

आर्थिक वर्ष २०८०/८१ को पुनरावेदन शाखाको प्रगति विवरण

आदर्शको किसिम	साउन	भदौ	असोज	कार्तिक	मंसिर	पुष	माघ	फागुन	चैत	बैशाख	जेठ	असार	जम्मा
दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु	१०८	३३	३४	३७	७०	५४	१३६	१४४	११६	११४	१९३	३४	१०७३
दफा ३१(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु	१									१			२
दफा १०(३)(क) बमोजिम सूचना उपलब्ध गराउनु	९	२०	४८	११	१७	३४	१४	४०	५४	१२२	१२२	३८२	८७३
दफा ३२ बमोजिम कारवाही किन नगर्ने ?		२			५		३		५	८	८	३	३४
दफा ३२ बमोजिम कारवाही गर्नु भन्ने आदेश													१
दफा १०(३)(ख) बमोजिम पुनरावेदन खारेज गर्नु	१०	१५	८	५	५	७	३	१३	५८	४९	२५	१३४	३३२
दफा २९ बमोजिमको आदेश						१						१	२
जम्मा आदेश संख्या	१२८	७०	९१	५३	९७	९६	१५६	१९७	२३३	२९४	३४८	५५४	२३१७

इजलास संख्या	८	६	७	४	७	७	८	८	९	९	९	१२	९४
पत्राचार भएको	१६६	१२९	१४९	७४	१४४	१३२	१९९	२५६	२८७	३५६	२६६	४४२	२६००
उजुरीको संख्या	१					१				१	१		४
मुद्दा दर्ता संख्या	१०८	४०	३५	४३	६०	७३	१५४	१५८	६७	११२	२९८	१२१	१२६९

अनुसूची- ६

राष्ट्रिय सूचना आयोगबाट भएका महत्वपूर्ण आदेश

राष्ट्रिय सूचना आयोग

प्रमुख सूचना आयुक्त महेन्द्र मान गुरूङ्ग

सूचना आयुक्त कमला ओली थापा

सूचना आयुक्त रत्नप्रसाद मैनाली

बैठक नं. २९०(३)५०

मिति २०८०।०९।१४

बाट भएको

आदेश

श्री उपकुलपतिको कार्यालय

१. त्रिभुवन विश्वविद्यालय
२. पूर्वाञ्चल विश्वविद्यालय
३. पोखरा विश्वविद्यालय
४. काठमाण्डौ विश्वविद्यालय
५. नेपाल संस्कृत विश्वविद्यालय
६. सुदुरपश्चिम विश्वविद्यालय
७. मध्यपश्चिम विश्वविद्यालय
८. कृषि तथा वन विज्ञान विश्वविद्यालय
९. लुम्बिनी बौद्ध विश्वविद्यालय
१०. नेपाल खुला विश्वविद्यालय
११. राजर्षि जनक विश्वविद्यालय
१२. मनमोहन प्राविधिक विश्वविद्यालय
१३. मधेश कृषि विश्वविद्यालय
१४. गण्डकी विश्वविद्यालय
१५. लुम्बिनी प्राविधिक विश्वविद्यालय
१६. मधेश विश्वविद्यालय

विषय : सूचनाको हकसम्बन्धी ऐन, २०६४ को दफा १९ (ड) बमोजिम जारी भएको आदेश ।

लोकतान्त्रिक पद्धतिमा निर्वाचनमार्फत् जनअनुमोदित प्रतिनिधिले बनाएको सरकारले सर्वसाधारण नागरिकको अपेक्षाअनुरूप नीति तथा कार्यक्रम बनाएर उनीहरूको आकाङ्क्षा पूरा गर्छ भन्ने विश्वास गरिएको हुन्छ । राजनैतिक नेतृत्वले बनाएका नीति तथा कार्यक्रम कार्यान्वयन गर्ने क्रममा हुन सक्ने बेथिति, अनियमितता, गैरजिम्मेवार, भ्रष्ट क्रियाकलाप हुन सक्ने सम्भावना पनि हुन्छ । आफूले बनाएका नीति, योजना तथा कार्यक्रम कार्यान्वयनका लागि

राज्यले नागरिकसँग निश्चित मापदण्डका आधारमा कर असुल गर्दछ। आफूले राज्यलाई तिरेको करका माध्यमबाट हुने कार्यका बारेमा जान्न पाउने, थापा पाउने हकका रूपमा सूचनाको हकको शुरुवात भएको र लोकतान्त्रिक पद्धतिका लागि लडेका नेपालका राजनैतिक दल र जनप्रतिनिधिहरूले अन्तरिम संविधान निर्माण भएदेखि नै यसलाई अङ्गीकार गरेको पाइन्छ।

सूचनाको हकको असल अभ्यास भएका देशहरूमा जनप्रतिनिधिले सर्वसाधारणले चाहेअनुरूपको शासन सञ्चालन भएको पाइन्छ। यसरी हुने असल कार्यबाट जस पाउने भनेको सरकार वा जनप्रतिनिधिले हो। यसैले गर्दा लोकतन्त्रमा सबै क्रियाकलापहरू बारेमा स्पष्ट, सत्य र पूरा सूचना पाउने नागरिकको हक प्रत्याभूत गरिएको हुन्छ। यसको महत्व बुझेर नै २०६२ सालमा बनेको नेपालको अन्तरिम संविधानबाट सूचनाको हकले प्रवेश पाई संवैधानिक हकका रूपमा स्थापित भएको र २०६४ सालमा सूचनाको हकसम्बन्धी ऐन जारी भएको हो।

नेपालको संविधानको धारा २७ मा प्रत्येक नागरिकलाई आफ्नो वा सार्वजनिक सरोकारको कुनै पनि विषयको सूचना माग्ने र पाउने हक हुनेछ। तर कानून बमोजिम गोप्य राख्नु पर्ने सूचनाको जानकारी दिन कसैलाई बाध्य पारिने छैन भनी व्यवस्था गरेको छ। सूचनाको हकसम्बन्धी ऐन, २०६४ को प्रस्तावनामा राज्यका कामकारवाही लोकतान्त्रिक पद्धति अनुरूप खुला र पारदर्शी बनाई नागरिकप्रति जवाफदेही र जिम्मेवार बनाउनु, सार्वजनिक निकायमा रहेको सार्वजनिक महत्वको सूचनामा आमनागरिकको पहुँचलाई सरल र सहज बनाउनु, राज्य र नागरिकको हितमा प्रतिकूल असर पार्ने सम्बेदनशील सूचनाको संरक्षण गर्न र नागरिकको सुसूचित हुने हकलाई संरक्षण र प्रचलन गराउने सम्बन्धमा कानूनी व्यवस्था गर्न यो ऐन बनाउनु परेको उल्लेख गरिएको छ।

सूचनाको हकसम्बन्धी ऐनले प्रत्येक सार्वजनिक निकायले प्रत्येक ३/३ महिनामा स्वतः प्रकाशन गर्नु पर्ने व्यवस्था गरेको छ। यसरी प्रकाशन गरिने स्वतः प्रकाशनमा रहनु पर्ने विषयहरू पनि कानूनले नै निर्दिष्ट गरेको छ। यस्तो प्रकाशनको माध्यमबाट सर्वसाधारण नागरिकले त्यस्तो सार्वजनिक निकाय के-कति कामका लागि स्थापित भएको हो, को-को कार्यरत छन्, यसका योजना, कार्यक्रम र बजेट कति छ, ३ महिनामा के-के कामहरू सम्पन्न गर्‍यो, के-कस्तो उपलब्धि प्राप्त गर्‍यो, के-कति खर्च भयो, अब के गर्न बाँकी छ, वा गरिनेछ भन्ने बारेमा सबै जानकारी प्राप्त गर्ने अवसर पाउन सक्छन्। जुन पारदर्शिता, जवाफदेहिता, सहभागिता, स्पष्टताका हिसाबबाट उत्कृष्ट कार्य हो भन्नु पर्ने हुन्छ।

यस्तैगरी सूचनाको हकसम्बन्धी कानूनले प्रत्येक नेपाली नागरिकले सार्वजनिक निकायमा आफ्नो र सार्वजनिक चासोका विषयमा सूचना माग्ने र पाउने अधिकार प्रदान गरेको छ। सूचनाको हकसम्बन्धी ऐनले सार्वजनिक निकायको दायित्वभित्र सूचना वर्गीकरण र अद्यावधिक गरी समयसमयमा सार्वजनिक, प्रकाशन तथा प्रसारण गर्ने गराउने, सूचनामा नागरिकको पहुँच सरल र सहज बनाउने, आफ्नो काम कारवाही खुला र पारदर्शी रूपमा गर्ने व्यवस्था गरेको छ। अझ कानूनले त सार्वजनिक निकायले सूचना सार्वजनिक, प्रकाशन वा प्रसारण गर्दा विभिन्न राष्ट्रिय भाषामा आमसञ्चारका माध्यमबाट गर्नु पर्ने व्यवस्थासमेत गरेकोबाट सबै नागरिकले बुझ्नु पर्दछ भन्ने दायित्वसमेत तोकेबाट सुशासनका लागि सहभागिता, पारदर्शिता, समावेशिता र पहुँचलाई समेत सम्बोधन गरेको छ।

सर्वसाधारण नागरिकलाई सार्वजनिक निकायमा सूचना माग गर्न र पाउन सहज र सरल होस् भनी सूचनाको हकसम्बन्धी कानूनले अनिवार्य रूपमा सूचना अधिकारी तोक्नु पर्ने व्यवस्था गरेको छ।

सूचनाको हकसम्बन्धी संवैधानिक व्यवस्था र सूचनाको हकसम्बन्धी कानूनको प्रभावकारी कार्यान्वयनका लागि सूचनाको हकका बारेमा सर्वसाधारण नागरिकलाई यसका बारेमा जानकारी गराउनु पर्ने हुन्छ। यसका लागि नागरिकलाई सक्षम र विवेकी बनाउन सिर्जना गरिएका शिक्षण संस्थाहरूको अत्यन्त महत्वपूर्ण भूमिका रहन्छ। त्यसमा पनि उच्च शिक्षा प्रदान गर्ने विश्वविद्यालय तथा विश्वविद्यालयसँग सम्बन्धन प्राप्त शिक्षण संस्थाहरूको भूमिका अझ महत्वपूर्ण रहन्छ।

विश्वविद्यालयहरू आफैमा पनि सूचनाको हकसम्बन्धी ऐन, २०६४ बमोजिमका सार्वजनिक निकाय हुन् भने विश्वविद्यालयमातहत स्वतन्त्र निकायका रूपमा स्थापित निकायहरू तथा सम्बन्धन प्राप्त निकायहरू पनि सार्वजनिक

निकाय हुन्। यस अवस्थामा यस्ता संस्थाहरूले सूचनाको हकको बारेमा आफ्ना प्राध्यापक, कर्मचारी तथा विद्यार्थीहरूलाई चेतनायुक्त बनाउन आवश्यक हुन्छ भने आफैले पनि सूचनाको हकको कार्यान्वयन गर्नु पर्ने हुन्छ।

विश्वविद्यालयहरूले विद्यार्थीका लागि तयार गर्ने पाठ्यक्रममा सूचनाको हकलाई अभिन्न अङ्गका रूपमा समावेश गरी अध्यापन गर्दा विद्यार्थीहरूमा सूचनाको हकका बारेमा जानकारी हुने मात्र नभई प्रयोग गर्न पनि प्रोत्सहित गर्ने वातावरण बन्ने हुन्छ। विद्यालय तहमा सूचनाको हकलाई पाठ्यक्रममा समावेश गरी पढाई भइरहेको अवस्थामा विश्वविद्यालय तहको पाठ्यक्रममा यस विषलाई समावेश गरी अध्यापन गर्दा, समय समयमा सूचनाको हकका बारेमा विद्यार्थी तथा प्राध्यापकहरूका बीचमा यसबारे छलफल तथा अन्तरक्रिया गराउँदा लोकतान्त्रिक पद्धतिमा विद्यार्थीको सकरात्मक सोच बृद्धि हुने र सूचनाको हकलाई थप प्रभावकारी बनाउन सहयोग पुग्ने हुन्छ। यस्तो कार्य गर्न विश्वविद्यालयहरूले राष्ट्रिय सूचना आयोगसँग सहकार्य गर्न उपयुक्त हुने पनि देखिन्छ। यही महत्वलाई ध्यानमा राखी सूचनाको हकको प्रभावकारी कार्यान्वयनका लागि देहायबमोजिम गर्न गराउन सूचनाको हकसम्बन्धी ऐन, २०६४ को दफा १९ को खण्ड (ड) बमोजिम त्यस विश्वविद्यालयका उपकूलपतिलाई यो आदेश जारी गरिएको छ। कार्यान्वयनको प्रगति अवधिक रूपमा उपलब्ध गर्न लगाउनु।

तपसिल

- प्रत्येक विश्वविद्यालय र विश्वविद्यालयसम्बद्ध सबै निकायले सूचनाको हकसम्बन्धी कानूनको कार्यान्वयनका लागि सूचना अधिकारी तोक्ने, सूचना अधिकारीको फ्लेक्स र सम्पर्क नम्बर (मोवाइल)सहित स्पष्ट देखिने स्थानमा राख्ने, ३/३ महिनामा स्वतः प्रकाशन गर्ने, सूचना माग भएमा उपलब्ध गराउने, सूचना मागको अभिलेख तयार गर्ने, त्यस्तो अभिलेख स्वतः प्रकाशनमा समावेश गर्ने व्यवस्था मिलाउने।
- विश्वविद्यालयसँग सम्बन्धन प्राप्त शिक्षण संस्थाहरूमा पनि सूचनाको हकसम्बन्धी कानूनको कार्यान्वयनका लागि सूचना अधिकारी तोक्ने, सूचना अधिकारीको फ्लेक्स र सम्पर्क नम्बर (मोवाइल)सहित स्पष्ट देखिने स्थानमा राख्ने, ३/३ महिनामा स्वतः प्रकाशन गर्ने, सूचना माग भएमा उपलब्ध गराउने, सूचना मागको अभिलेख तयार गर्ने, स्वतः प्रकाशनमा समावेश गर्ने व्यवस्था मिलाउने।
- विश्वविद्यालयले आफ्नो पाठ्यक्रममा सूचनाको हकलाई अनिवार्यरूपमा समावेश गर्ने र त्यसको जानकारी आयोगलाई दिने,
- विश्वविद्यालयले आयोगसँगको सहकार्यमा सूचनाको हकसम्बन्धी छलफल, विचारगोष्ठी, अन्तरक्रिया कार्यक्रमको आयोजना गर्ने गराउने।

(रत्नप्रसाद मैनाली)
सूचना आयुक्त

(कमला ओली थापा)
सूचना आयुक्त

(महेन्द्र मान गुरूङ्ग)
प्रमुख सूचना आयुक्त

ईति सम्वत् २०८० साल पुस २९ गते रोज १ शुभम्।

राष्ट्रिय सूचना आयोग

प्रमुख सूचना आयुक्त महेन्द्र मान गुरूङ्ग
सूचना आयुक्त कमला ओली थापा
सूचना आयुक्त रत्नप्रसाद मैनाली

बैठक नं. २९४(३)५४

मिति २०८१।०२।०९

बाट भएको
आदेश

श्री मुख्य सचिव

नेपाल सरकार

प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय, सिंहदरबार ।

विषय : सूचनाको हकसम्बन्धी ऐन, २०६४ को दफा १९ (ड) बमोजिम जारी भएको आदेश ।

नेपालको संविधानको धारा २ मा नेपालको सार्वभौमसत्ता र राजकीय सत्ता नेपाली जनतामा निहित हुनेछ भनी उल्लेख भएको छ । नेपालको संविधान र प्रचलित कानूनहरूको अधिनमा रही सार्वजनिक निकायहरूले सर्वसाधारण नागरिकका हितमा विभिन्न कार्यहरू सम्पादन गर्ने गर्दछन् । साथै सार्वजनिक निकायहरूबाट प्रदान हुने सेवा वा वस्तु प्राप्त गर्न सर्वसाधारण नागरिकले सार्वजनिक निकायहरूमा आवेदन गर्ने व्यवस्था रहेको छ । सर्वसाधारण नागरिकले सार्वजनिक निकायमा आवेदन गर्दा आफै उपस्थित भएर, हुलाकमार्फत, फ्याक्स, इमेल तथा प्रचलित अन्य माध्यमहरूको प्रयोग गर्ने गरेका छन् । सूचना प्रविधिको विकास सँगसँगै सार्वजनिक निकायहरूले आफ्नो कृयाकलापलाई सहज र सरल बनाउन सूचना प्रविधिको प्रयोग बढाउँदै लगेका छन् । सूचना प्रविधिमा ठूलो लगानी पनि भैरहेको छ । परम्परागत रूपमा आवेदन पेश गर्दा सबै सार्वजनिक निकायले आवेदन दर्ता गरी दर्ता नम्बर दिने प्रचलन र कानूनी व्यवस्था रहेको छ । सूचना प्रविधिको प्रयोग बढ्दै जाँदा सार्वजनिक निकायले मात्र नभै सर्वसाधारण नागरिकले पनि अनलाइन सेवा वा इमेल मार्फत आवेदन दिने प्रचलन बढ्दै गरेको छ । यसरी सूचना प्रविधिको प्रयोगसँगै इमेल मार्फत वा अनलाइन कारोबार गर्दा सार्वजनिक निकायले सर्वसाधारणको आवेदन दर्ता भएको र आवेदन उपर भएको कारवाही बारेमा इमेल वा अनलाइन वा अन्य माध्यम मार्फत नै जानकारी दिने विषयलाई त्यति प्रभावकारी बनाउन सकिएको अवस्था देखिँदैन । नेपाल सरकार वा सार्वजनिक निकायहरूले कार्य सम्पादन गर्ने कार्य सञ्चालन कार्यविधि परिमार्जन गरी यस्तो व्यवस्था गर्न आवश्यक भैसकेको छ । कतिपय सार्वजनिक निकायले प्रचलनमा ल्याएका सूचना प्रविधि प्रणालीले त्यस्तो कार्य सम्पादन गरेका पनि छन् । जस्तै पासपोर्ट आवेदन, राष्ट्रिय परिचय पत्र आवेदन, डाइभिङ्ग लाइसेन्स आवेदन जस्ता विषयहरूमा एसएमएस (SMS), इमेलबाट जानकारी दिने व्यवस्था प्रभावकारी रूपमा सम्पादन भैरहेको अवस्था छ ।

यस अवस्थामा आवेदकले यस आयोगमा पेश गरेको निवेदनमा उल्लेखित विषयहरू सान्दर्भिक र उपयुक्त देखिन्छ । सर्वसाधारण नागरिक प्रति जिम्मेवार हुनु पर्ने सार्वजनिक निकायले आफ्नो प्रणाली स्थापना गर्दा वा बनाउँदा सर्वसाधारणलाई सूचित, सरल र सहज बनाउन प्रयास गर्नु पर्ने हुन्छ । यो विषय सार्वजनिक निकायको दायित्व भित्र नै पर्ने विषय हो । आवेदन चाहे इमेलबाट प्राप्त होस वा हुलाकबाट प्राप्त होस वा अन्य कुनै माध्यमबाट प्राप्त होस

त्यसको अभिलेख राखी दर्ता नम्बर उपलब्ध गराउनु पर्ने दायित्व स्वाभाविक रूपमा सार्वजनिक निकायले पूरा गर्न आवश्यक र जरुरी रहेको छ ।

उल्लेखित विषयको कार्यान्वयनका लागि सूचनाको हकसम्बन्धी ऐन, २०६४ को दफा १९ को खण्ड (ड) बमोजिम देहायको कार्य गर्न गराउन संघीय सार्वजनिक निकायका हकमा नेपाल सरकारका मुख्य सचिव मार्फत, प्रदेशका सार्वजनिक निकायका हकमा प्रदेश सरकारका प्रमुख सचिव मार्फत र स्थानीय तहका सार्वजनिक निकायका हकमा स्थानीय तहका प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत मार्फत आदेश गर्ने ।

१. सर्वसाधारण नागरिकले सूचना माग सम्बन्धी निवेदन आफै, वारिस मार्फत, हुलाक मार्फत, इमेल मार्फत वा अन्य उपलब्ध जुनसुकै माध्यमबाट पेश गरेता पनि त्यस्तो निवेदन दर्ता गरी दर्ता नम्बर आवेदकलाई उपलब्ध गराउने अनिवार्य व्यवस्था गर्नु ।
२. नेपाल सरकार, प्रदेश सरकार, स्थानीय तह वा अन्य सार्वजनिक निकायले पनि कार्य सञ्चालन सम्बन्धी कार्यविधि, नियम, निर्देशिका र कानून निर्माण गर्दा प्रविधिका कारण विकसित भएका माध्यम वा प्रणालीलाई पनि समावेश गरी सूचना माग सम्बन्धी निवेदन दर्ता गर्ने गराउने व्यवस्था गर्नु गराउनु ।
३. सार्वजनिक निकायहरु विस्तारै सूचना प्रविधिको माध्यमबाट स्वचालित प्रणालीमा गइरहेको अवस्थामा सूचना मागसम्बन्धी निवेदन जुनसुकै माध्यमबाट प्राप्त भएता पनि त्यस्तो स्वचालित प्रणालीमा दर्ता हुने र स्वतः दर्ता नम्बर सृजना र निवेदकलाई उपलब्ध गराउने प्रणाली राख्ने व्यवस्था गर्नु गराउनु ।
४. सूचना प्रविधिको बढ्दो प्रयोगसँगै सार्वजनिक निकायहरुमा इमेलको प्रयोग अनिवार्य भएको र सुशासनको हिसाबबाट पनि इमेलको माध्यमबाट निवेदन लिने व्यवस्था गर्नु बान्छनीय ठहर्छ । यसका लागि प्रत्येक सार्वजनिक निकायले सर्वसाधारण नागरिकले सूचना माग गर्दा प्रयोग गर्ने इमेल अनिवार्य रूपमा आफ्नो वेबसाइटमा राख्न लगाउनु, यस आयोगको कार्यविधि तथा पूर्व आदेशमा उल्लेख भए बमोजिम suchanaadhipari@.....gov.np प्रयोग गर्न प्रोत्साहन गर्नु गराउनु ।
५. सूचना माग गर्ने सर्वसाधारण नागरिकलाई सूचना उपलब्ध गराउँदा सम्भव भएसम्म इमेल, हुलाक वा अन्य सहज माध्यमको प्रयोग गरी सूचना उपलब्ध गर्न गराउन लगाउनु ।

(रत्नप्रसाद मैनाली)
सूचना आयुक्त

(कमला ओली थापा)
सूचना आयुक्त

(महेन्द्र मान गुरुङ्ग)
प्रमुख सूचना आयुक्त

ईति सम्वत् २०८१ साल जेठ ९ गते रोज ४ शुभम्

राष्ट्रिय सूचना आयोग

प्रमुख सूचना आयुक्त महेन्द्र मान गुरूङ्ग
सूचना आयुक्त कमला ओली थापा
सूचना आयुक्त रत्नप्रसाद मैनाली

बैठक नं. २९४(३)५४

मिति २०८१।०२।०९

बाट भएको

आदेश

७ वटै प्रदेश सरकार

प्रमुख सचिव

विषय : सूचनाको हकसम्बन्धी ऐन, २०६४ को दफा १९ (ड) बमोजिम जारी भएको आदेश ।

नेपालको संविधानको धारा २ मा नेपालको सार्वभौमसत्ता र राजकीय सत्ता नेपाली जनतामा निहित हुनेछ भनी उल्लेख भएको छ । नेपालको संविधान र प्रचलित कानूनहरूको अधिनमा रही सार्वजनिक निकायहरूले सर्वसाधारण नागरिकका हितमा विभिन्न कार्यहरू सम्पादन गर्ने गर्दछन् । साथै सार्वजनिक निकायहरूबाट प्रदान हुने सेवा वा वस्तु प्राप्त गर्न सर्वसाधारण नागरिकले सार्वजनिक निकायहरूमा आवेदन गर्ने व्यवस्था रहेको छ । सर्वसाधारण नागरिकले सार्वजनिक निकायमा आवेदन गर्दा आफै उपस्थित भएर, हुलाकमार्फत, फ्याक्स, इमेल तथा प्रचलित अन्य माध्यमहरूको प्रयोग गर्ने गरेका छन् । सूचना प्रविधिको विकास सँगसँगै सार्वजनिक निकायहरूले आफ्नो कृयाकलापलाई सहज र सरल बनाउन सूचना प्रविधिको प्रयोग बढाउँदै लगेका छन् । सूचना प्रविधिमा ठूलो लगानी पनि भैरहेको छ । परम्परागत रूपमा आवेदन पेश गर्दा सबै सार्वजनिक निकायले आवेदन दर्ता गरी दर्ता नम्बर दिने प्रचलन र कानूनी व्यवस्था रहेको छ । सूचना प्रविधिको प्रयोग बढ्दै जाँदा सार्वजनिक निकायले मात्र नभै सर्वसाधारण नागरिकले पनि अनलाईन सेवा वा इमेल मार्फत आवेदन दिने प्रचलन बढ्दै गरेको छ । यसरी सूचना प्रविधिको प्रयोगसँगै इमेल मार्फत वा अनलाईन कारोबार गर्दा सार्वजनिक निकायले सर्वसाधारणको आवेदन दर्ता भएको र आवेदन उपर भएको कारवाही बारेमा इमेल वा अनलाईन वा अन्य माध्यम मार्फत नै जानकारी दिने विषयलाई त्यति प्रभावकारी बनाउन सकिएको अवस्था देखिँदैन । नेपाल सरकार वा सार्वजनिक निकायहरूले कार्य सम्पादन गर्ने कार्य सञ्चालन कार्यविधि परिमार्जन गरी यस्तो व्यवस्था गर्न आवश्यक भैसकेको छ । कतिपय सार्वजनिक निकायले प्रचलनमा ल्याएका सूचना प्रविधि प्रणालीले त्यस्तो कार्य सम्पादन गरेका पनि छन् । जस्तै पासपोर्ट आवेदन, राष्ट्रिय परिचय पत्र आवेदन, ड्राइभिङ लाइसेन्स आवेदन जस्ता विषयहरूमा एसएमएस (SMS), इमेलबाट जानकारी दिने व्यवस्था प्रभावकारी रूपमा सम्पादन भैरहेको अवस्था छ ।

यस अवस्थामा आवेदकले यस आयोगमा पेश गरेको निवेदनमा उल्लेखित विषयहरू सान्दर्भिक र उपयुक्त देखिन्छ । सर्वसाधारण नागरिक प्रति जिम्मेवार हुनु पर्ने सार्वजनिक निकायले आफ्नो प्रणाली स्थापना गर्दा वा बनाउँदा सर्वसाधारणलाई सूचित, सरल र सहज बनाउन प्रयास गर्नु पर्ने हुन्छ । यो विषय सार्वजनिक निकायको दायित्व भित्र नै पर्ने विषय हो । आवेदन चाहे इमेलबाट प्राप्त होस वा हुलाकबाट प्राप्त होस वा अन्य कुनै माध्यमबाट प्राप्त होस त्यसको अभिलेख राखी दर्ता नम्बर उपलब्ध गराउनु पर्ने दायित्व स्वाभाविक रूपमा सार्वजनिक निकायले पूरा गर्न आवश्यक र जरुरी रहेको छ ।

उल्लेखित विषयको कार्यान्वयनका लागि सूचनाको हकसम्बन्धी ऐन, २०६४ को दफा १९ को खण्ड (ड) बमोजिम देहायको कार्य गर्न गराउन संघीय सार्वजनिक निकायका हकमा नेपाल सरकारका मुख्य सचिव मार्फत, प्रदेशका सार्वजनिक निकायका हकमा प्रदेश सरकारका प्रमुख सचिव मार्फत र स्थानीय तहका सार्वजनिक निकायका हकमा स्थानीय तहका प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत मार्फत आदेश गर्ने ।

१. सर्वसाधारण नागरिकले सूचना माग सम्बन्धी निवेदन आफैं, वारिस मार्फत, हुलाक मार्फत, इमेल मार्फत वा अन्य उपलब्ध जुनसुकै माध्यमबाट पेश गरेता पनि त्यस्तो निवेदन दर्ता गरी दर्ता नम्बर आवेदकलाई उपलब्ध गराउने अनिवार्य व्यवस्था गर्नु ।
२. नेपाल सरकार, प्रदेश सरकार, स्थानीय तह वा अन्य सार्वजनिक निकायले पनि कार्य सञ्चालन सम्बन्धी कार्यविधि, नियम, निर्देशिका र कानून निर्माण गर्दा प्रविधिका कारण विकसित भएका माध्यम वा प्रणालीलाई पनि समावेश गरी सूचना माग सम्बन्धी निवेदन दर्ता गर्ने गराउने व्यवस्था गर्नु गराउनु ।
३. सार्वजनिक निकायहरु विस्तारै सूचना प्रविधिको माध्यमबाट स्वचालित प्रणालीमा गइरहेको अवस्थामा सूचना मागसम्बन्धी निवेदन जुनसुकै माध्यमबाट प्राप्त भएता पनि त्यस्तो स्वचालित प्रणालीमा दर्ता हुने र स्वतः दर्ता नम्बर सृजना र निवेदकलाई उपलब्ध गराउने प्रणाली राख्ने व्यवस्था गर्नु गराउनु ।
४. सूचना प्रविधिको बढ्दो प्रयोगसँगै सार्वजनिक निकायहरुमा इमेलको प्रयोग अनिवार्य भएको र सुशासनको हिसाबबाट पनि इमेलको माध्यमबाट निवेदन लिने व्यवस्था गर्नु बान्छनीय ठहर्छ । यसका लागि प्रत्येक सार्वजनिक निकायले सर्वसाधारण नागरिकले सूचना माग गर्दा प्रयोग गर्ने इमेल अनिवार्य रुपमा आफ्नो वेबसाइटमा राख्न लगाउनु, यस आयोगको कार्यविधि तथा पूर्व आदेशमा उल्लेख भए बमोजिम suchanaadhihari@.....gov.np प्रयोग गर्न प्रोत्साहन गर्नु गराउनु ।
५. सूचना माग गर्ने सर्वसाधारण नागरिकलाई सूचना उपलब्ध गराउँदा सम्भव भएसम्म इमेल, हुलाक वा अन्य सहज माध्यमको प्रयोग गरी सूचना उपलब्ध गर्न गराउन लगाउनु ।

(रत्नप्रसाद मैनाली)
सूचना आयुक्त

(कमला ओली थापा)
सूचना आयुक्त

(महेन्द्र मान गुरुङ्ग)
प्रमुख सूचना आयुक्त

ईति सम्बत् २०८१ साल जेठ ९ गते रोज ४ शुभम्

राष्ट्रिय सूचना आयोग

प्रमुख सूचना आयुक्त महेन्द्र मान गुरूङ्ग
सूचना आयुक्त कमला ओली थापा
सूचना आयुक्त रत्नप्रसाद मैनाली

बैठक नं. २९४(३)५४

मिति २०८१।०२।०९

बाट भएको
आदेश

७५३ वटै स्थानीय तह
प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत

विषय : सूचनाको हकसम्बन्धी ऐन, २०६४ को दफा १९ (ड) बमोजिम जारी भएको आदेश ।

नेपालको संविधानको धारा २ मा नेपालको सार्वभौमसत्ता र राजकीय सत्ता नेपाली जनतामा निहित हुनेछ भनी उल्लेख भएको छ । नेपालको संविधान र प्रचलित कानूनहरूको अधिनमा रही सार्वजनिक निकायहरूले सर्वसाधारण नागरिकका हितमा विभिन्न कार्यहरू सम्पादन गर्ने गर्दछन् । साथै सार्वजनिक निकायहरूबाट प्रदान हुने सेवा वा वस्तु प्राप्त गर्न सर्वसाधारण नागरिकले सार्वजनिक निकायहरूमा आवेदन गर्ने व्यवस्था रहेको छ । सर्वसाधारण नागरिकले सार्वजनिक निकायमा आवेदन गर्दा आफै उपस्थित भएर, हुलाकमार्फत, फ्याक्स, इमेल तथा प्रचलित अन्य माध्यमहरूको प्रयोग गर्ने गरेका छन् । सूचना प्रविधिको विकास सँगसँगै सार्वजनिक निकायहरूले आफ्नो कृयाकलापलाई सहज र सरल बनाउन सूचना प्रविधिको प्रयोग बढाउँदै लगेका छन् । सूचना प्रविधिमा ठूलो लगानी पनि भैरहेको छ । परम्परागत रूपमा आवेदन पेश गर्दा सबै सार्वजनिक निकायले आवेदन दर्ता गरी दर्ता नम्बर दिने प्रचलन र कानूनी व्यवस्था रहेको छ । सूचना प्रविधिको प्रयोग बढ्दै जाँदा सार्वजनिक निकायले मात्र नभै सर्वसाधारण नागरिकले पनि अनलाइन सेवा वा इमेल मार्फत आवेदन दिने प्रचलन बढ्दै गरेको छ । यसरी सूचना प्रविधिको प्रयोगसँगै इमेल मार्फत वा अनलाइन कारोबार गर्दा सार्वजनिक निकायले सर्वसाधारणको आवेदन दर्ता भएको र आवेदन उपर भएको कारवाही बारेमा इमेल वा अनलाइन वा अन्य माध्यम मार्फत नै जानकारी दिने विषयलाई त्यति प्रभावकारी बनाउन सकिएको अवस्था देखिँदैन । नेपाल सरकार वा सार्वजनिक निकायहरूले कार्य सम्पादन गर्ने कार्य सञ्चालन कार्यविधि परिमार्जन गरी यस्तो व्यवस्था गर्न आवश्यक भैसकेको छ । कतिपय सार्वजनिक निकायले प्रचलनमा ल्याएका सूचना प्रविधि प्रणालीले त्यस्तो कार्य सम्पादन गरेका पनि छन् । जस्तै पासपोर्ट आवेदन, राष्ट्रिय परिचय पत्र आवेदन, ड्राइभिङ लाइसेन्स आवेदन जस्ता विषयहरूमा एसएमएस (SMS), इमेलबाट जानकारी दिने व्यवस्था प्रभावकारी रूपमा सम्पादन भैरहेको अवस्था छ ।

यस अवस्थामा आवेदकले यस आयोगमा पेश गरेको निवेदनमा उल्लेखित विषयहरू सान्दर्भिक र उपयुक्त देखिन्छ । सर्वसाधारण नागरिक प्रति जिम्मेवार हुनु पर्ने सार्वजनिक निकायले आफ्नो प्रणाली स्थापना गर्दा वा बनाउँदा सर्वसाधारणलाई सूचित, सरल र सहज बनाउन प्रयास गर्नु पर्ने हुन्छ । यो विषय सार्वजनिक निकायको दायित्व भित्र नै पर्ने विषय हो । आवेदन चाहे इमेलबाट प्राप्त होस वा हुलाकबाट प्राप्त होस वा अन्य कुनै माध्यमबाट प्राप्त होस त्यसको अभिलेख राखी दर्ता नम्बर उपलब्ध गराउनु पर्ने दायित्व स्वाभाविक रूपमा सार्वजनिक निकायले पूरा गर्न आवश्यक र जरुरी रहेको छ ।

उल्लेखित विषयको कार्यान्वयनका लागि सूचनाको हकसम्बन्धी ऐन, २०६४ को दफा १९ को खण्ड (ड) बमोजिम देहायको कार्य गर्न गराउन संघीय सार्वजनिक निकायका हकमा नेपाल सरकारका मुख्य सचिव मार्फत, प्रदेशका सार्वजनिक निकायका हकमा प्रदेश सरकारका प्रमुख सचिव मार्फत र स्थानीय तहका सार्वजनिक निकायका हकमा स्थानीय तहका प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत मार्फत आदेश गर्ने ।

१. सर्वसाधारण नागरिकले सूचना माग सम्बन्धी निवेदन आफै, वारिस मार्फत, हुलाक मार्फत, इमेल मार्फत वा अन्य उपलब्ध जुनसुकै माध्यमबाट पेश गरेता पनि त्यस्तो निवेदन दर्ता गरी दर्ता नम्बर आवेदकलाई उपलब्ध गराउने अनिवार्य व्यवस्था गर्नु ।
२. नेपाल सरकार, प्रदेश सरकार, स्थानीय तह वा अन्य सार्वजनिक निकायले पनि कार्य सञ्चालन सम्बन्धी कार्यविधि, नियम, निर्देशिका र कानून निर्माण गर्दा प्रविधिका कारण विकसित भएका माध्यम वा प्रणालीलाई पनि समावेश गरी सूचना माग सम्बन्धी निवेदन दर्ता गर्ने गराउने व्यवस्था गर्नु गराउनु ।
३. सार्वजनिक निकायहरु विस्तारै सूचना प्रविधिको माध्यमबाट स्वचालित प्रणालीमा गइरहेको अवस्थामा सूचना मागसम्बन्धी निवेदन जुनसुकै माध्यमबाट प्राप्त भएता पनि त्यस्तो स्वचालित प्रणालीमा दर्ता हुने र स्वतः दर्ता नम्बर सृजना र निवेदकलाई उपलब्ध गराउने प्रणाली राख्ने व्यवस्था गर्नु गराउनु ।
४. सूचना प्रविधिको बढ्दो प्रयोगसँगै सार्वजनिक निकायहरुमा इमेलको प्रयोग अनिवार्य भएको र सुशासनको हिसाबबाट पनि इमेलको माध्यमबाट निवेदन लिने व्यवस्था गर्नु बान्छनीय ठहर्छ । यसका लागि प्रत्येक सार्वजनिक निकायले सर्वसाधारण नागरिकले सूचना माग गर्दा प्रयोग गर्ने इमेल अनिवार्य रुपमा आफ्नो वेबसाइटमा राख्न लगाउनु, यस आयोगको कार्यविधि तथा पूर्व आदेशमा उल्लेख भए बमोजिम suchanaadhihari@.....gov.np प्रयोग गर्न प्रोत्साहन गर्नु गराउनु ।
५. सूचना माग गर्ने सर्वसाधारण नागरिकलाई सूचना उपलब्ध गराउँदा सम्भव भएसम्म इमेल, हुलाक वा अन्य सहज माध्यमको प्रयोग गरी सूचना उपलब्ध गर्न गराउन लगाउनु ।

(रत्नप्रसाद मैनाली)
सूचना आयुक्त

(कमला ओली थापा)
सूचना आयुक्त

(महेन्द्र मान गुरुङ्ग)
प्रमुख सूचना आयुक्त

ईति सम्बत् २०८१ साल जेठ ९ गते रोज ४ शुभम्

राष्ट्रिय सूचना आयोग

प्रमुख सूचना आयुक्त महेन्द्र मान गुरूङ्ग
सूचना आयुक्त कमला ओली थापा
सूचना आयुक्त रत्नप्रसाद मैनाली

बैठक नं. २९४(३)५४

मिति २०८१।०२।३२

बाट भएको
आदेश

१. गृह मन्त्रालय
२. उर्जा, जलस्रोत तथा सिंचाई मन्त्रालय
३. भौतिक पूर्वाधार तथा यातायात मन्त्रालय
४. स्वास्थ्य तथा जनसंख्या मन्त्रालय
५. संघीय मामिला तथा सामान्य प्रशासन मन्त्रालय
६. राष्ट्रिय विपद जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन प्राधिकरण
७. जल तथा मौसम विज्ञान विभाग

विषय : सूचनाको हकसम्बन्धी ऐन, २०६४ को दफा १९ (ड) बमोजिम जारी भएको आदेश ।

जल तथा मौसम विज्ञान विभागका अनुसार नेपालमा मनसुन सुरु भइसकेको छ । मनसुन अवधिमा नेपालभर निरन्तर वर्षा हुने गर्दछ । राष्ट्रिय विपद जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन प्राधिकरणका अनुसार सामान्यतया नेपालमा हुने कूल वर्षाको लगभग ८० प्रतिशत मनसुनी वर्षाको रूपमा जेठदेखि असोजसम्मको चार महिनाको अवधिमा हुने गर्दछ । यसरी छोटो अवधिमा निरन्तर र ठूलो मात्रामा वर्षा हुँदा प्रत्येक वर्ष हुने विपदका घटनाका कारण नेपालमा वर्षेनी ठूलो मात्रामा जनधन तथा भौतिक संरचनाको क्षति हुने गरेको छ । मनसुनको अवधिमा बाढी, पहिरो तथा भारी वर्षा हुने गरेको छ । साथै यही अवधिमा मनसुनकै कारण वा अन्य कारणबाट पनि भाडापखालाजस्ता पानीजन्य, सर्पदंश, डेड्डु, मलेरिया लगायत किटजन्य प्रकोप बढ्ने गर्दछ ।

बाढी पहिरोबाट विस्थापित हुने परिवार, भाडापखालाजस्ता पानीजन्य रोगबाट प्रभावित परिवार तथा भौतिक संरचनामा हुने नोक्सानीबाट प्रभावित यातायात तथा सञ्चारलगायतका क्षेत्रमा तत्काल पुनर्स्थापना र राहतका कार्यहरू गर्नुपर्ने हुन्छ । यसका लागि नेपाल सरकार तथा स्थानीय तहका विभिन्न निकायहरूमार्फत् पूर्वतयारीका कार्य भइरहेका छन् । यसरी भइरहेको तयारी तथा विपदका बारेमा बेलैमा सम्पर्क गर्ने, विपदको समयमा सुरक्षित रहन गर्नु पर्ने र सावधानी अपनाउनु पर्ने विषय तथा गर्न नहुने कार्यबारे समयमै सर्वसाधारण नागरिकका तहमा पुऱ्याउन सकियो भने मात्र जनधनको क्षतिलाई न्यूनीकरण गर्न सकिन्छ भन्ने विश्वास आयोगको रहेको छ ।

यसै सन्दर्भमा सम्बन्धित निकायहरूलाई तयारी तथा सूचना प्रवाह गर्ने प्रणालीका बारेमा विवरण पठाउन पत्राचार गरिएकोमा केही निकायले विवरण उपलब्ध गराइसकेको अवस्था छ । उपलब्ध कागजात तथा विवरणहरूको अध्ययन तथा विश्लेषण गर्दा नेपाल सरकार गृह मन्त्रालय, उर्जा, जलस्रोत तथा सिंचाई मन्त्रालय, भौतिक पूर्वाधार तथा यातायात मन्त्रालय र स्वास्थ्य तथा जनसंख्या मन्त्रालयका सचिव, जल तथा मौसम विज्ञान विभागका महानिर्देशक, राष्ट्रिय विपद जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन प्राधिकरणका कार्यकारी प्रमुखका नाममा देहायबमोजिम गर्न

गराउन सूचनाको हकसम्बन्धी ऐन, २०६४ को दफा १९ को खण्ड (ड) बमोजिम आदेश जारी गर्ने निर्णय गरिएको छ ।

- क. मनसुनजन्य विपदका बारेमा सर्वसाधारण नागरिकले बुझ्ने भाषामा अर्थात् नेपालको संविधानको धारा ६ तथा सूचनाको हकसम्बन्धी ऐन, २०६४ को दफा ४ को उपदफा (३) बमोजिम विभिन्न राष्ट्र भाषामा प्रचारप्रसार गर्ने गराउने ।
- ख. विपदका समयमा विपद आउनु अगावै सर्वसाधारण नागरिकलाई दिन सकिने पूर्व सूचना प्रणालीका बारेमा के-कसरी प्रयोग उपयोग गर्ने बारेमा जानकारी दिने ।
- ग. विपदका समयमा सम्पर्क गर्ने, गर्न सकिने, सम्पर्क व्यक्ति, सम्पर्क नम्बर सर्वसाधारण नागरिकले थाहा पाउने गरी जानकारी दिने व्यवस्था गर्ने ।
- घ. विपदमा परेका सर्वसाधारण नागरिकले राहत वा स्वास्थ्य उपचारका लागि सम्पर्क गर्ने व्यक्ति तथा सम्पर्क नम्बरका बारेमा जानकारी गराउने ।
- ड. विपदका समयमा भएका उल्लेखित व्यवस्थाहरूका बारेमा सञ्चारमाध्यम, विद्यालय तथा अन्य संस्थाहरूमार्फत् पनि व्यापक रूपमा प्रचार-प्रसार गर्ने ।
- च. विपद तयारी तथा अन्य आवश्यक विषयवस्तुका बारेमा विभिन्न सञ्चार माध्यम, सामाजिक सञ्जाल तथा उपलब्ध हुन सक्ने अन्य माध्यमहरूको उपयोग गरी सर्वसाधारण नागरिकसम्म पुर्याउने ।

(रत्नप्रसाद मैनाली)
सूचना आयुक्त

(कमला ओली थापा)
सूचना आयुक्त

(महेन्द्र मान गुरूङ्ग)
प्रमुख सूचना आयुक्त

ईति सम्बत् २०८१ साल जेठ ३२ गते रोज ६ शुभम्

राष्ट्रिय सूचना आयोग

प्रमुख सूचना आयुक्त महेन्द्र मान गुरूङ्ग

सूचना आयुक्त कमला ओली थापा

सूचना आयुक्त रत्नप्रसाद मैनाली

आदेश

मुद्दा नं. २३१/०७९/८०

निरणय नं. २६२

कास्की जिल्ला, पोखरा म. पा.-१६, बाटुलेचौर निवासी यदुनाथ वज्जारा _____ १ } पुनरावेदक
पक्ष

विरुद्ध

कार्यालय प्रमुख, प्राचार्य, श्रीमान गुरूङ्ग, प्यारामाउण्ट बोर्डिङ स्कूल, रामघाट, कास्की _____ १ } विपक्षी
प्रत्यार्थी

विषय :- नागरिकको संविधानप्रदत्त हक र कानूनको व्यवस्थाबमोजिम माग गरिएको सूचना नदिने कार्यालय प्रमुख, प्राचार्य श्रीमान गुरूङ्गलाई सूचनाको हकसम्बन्धी ऐन, २०६४ को दफा ३२ बमोजिम कारबाही भएको आदेश ।

कास्की जिल्ला, पोखरा म. पा.-१६, बाटुलेचौर निवासी यदुनाथ वज्जाराले प्यारामाउण्ट बोर्डिङ स्कूल, रामघाट, कास्की समक्ष सूचना माग गरेकोमा सूचना उपलब्ध नगराएकोले उपलब्ध गराई पाउँ भनी यस आयोग समक्ष मिति २०७९।०७।२० मा पुनरावेदन गरेको । उक्त पुनरावेदनको सम्बन्धमा यस आयोगबाट प्यारामाउण्ट बोर्डिङ स्कूल, रामघाट, कास्कीको नाममा सूचनाको हकसम्बन्धी ऐन, २०६४ को दफा १० को उपदफा (२) बमोजिम ७ (सात) दिनभित्र आयोग समक्ष लिखित व्यहोरा पठाउनु भनी मिति २०७९।०८।०८ मा आदेश भएको । आयोगको आदेश पश्चात प्यारामाउण्ट बोर्डिङ स्कूल, रामघाट, कास्कीले पुनरावेदकले सूचना माग गरी निवेदन दिएको नदेखिएको भनी मिति २०७९।०८।२९ को पत्रसाथ आयोग समक्ष लिखित जवाफ पेश गरेकोमा आयोगबाट सूचनाको हकसम्बन्धी ऐन, २०६४ को दफा १० को उपदफा (३) को खण्ड (क) अनुसार ७ (सात) दिनभित्र सूचना उपलब्ध गराउनु भनी मिति २०७९।०९।२५ मा आदेश भएको । आयोगको आदेश पश्चात पनि तोकिएको म्यादभित्र सूचना उपलब्ध नगराएको । आयोगबाट भएको आदेश पश्चात पनि विपक्षीले कुनै सूचना उपलब्ध नगराएकोले प्राचार्य, श्रीमान गुरूङ्ग, प्यारामाउण्ट बोर्डिङ स्कूल, रामघाट, कास्कीका नाममा सूचना उपलब्ध नगराए सूचनाको हकसम्बन्धी ऐन, २०६४ को दफा ३२ (१) बमोजिम कारबाही हुने व्यहोराको आदेश मिति २०७९।०५।०४ मा भएको । आयोगबाट भएको चेतावनी सहितको आदेश पश्चात पनि प्यारामाउण्ट बोर्डिङ स्कूल, रामघाट, कास्कीले कुनै जानकारी उपलब्ध गराएको नदेखिएको ।

आयोगको ठहर

नेपालको संविधान, २०७२ को धारा २७ मा प्रत्येक नागरिकलाई आफ्नो वा सार्वजनिक सरोकारको कुनै पनि विषयको सूचना माग्ने र पाउने हक हुनेछ उल्लेख भएको र सोही व्यवस्थाको कार्यान्वयनका लागि सूचनाको हकसम्बन्धी ऐन, २०६४ जारी भएको छ । उक्त ऐनको दफा ३ को उपदफा (१) मा प्रत्येक नेपाली नागरिकलाई यस ऐनको अधीनमा रही सूचनाको हक हुनेछ भन्ने उल्लेख भएको, उपदफा (२) मा प्रत्येक नेपाली नागरिकलाई सार्वजनिक निकायमा रहेको सूचनामा पहुँच हुनेछ भन्ने उल्लेख भएको छ । लोकतान्त्रिक पद्धतिमा सर्वसाधारण नागरिकले सार्वजनिक निकायहरूबाट भै गरेका कार्यहरूको बारेमा थाहा पाउने, जान्न पाउने अधिकार कायम गरिएको हुन्छ । यसबाट सर्वसाधारण नागरिक सुसूचित हुने र स्वाभाविक रूपमा त्यस्ता कार्यहरूको स्वामित्व ग्रहण गर्ने अवस्था सृजना हुन्छ । साथै सार्वजनिक निकायलाई पारदर्शी हुन, जवाफदेही बनाउन, उत्तरदायी बनाउन पनि सघाउ पुग्दछ । सुशासन कायम गर्न मद्दत गर्दछ । यस अवस्थामा सर्वसाधारण नागरिकले कुनै सार्वजनिक निकायमा सूचना माग गर्दा सम्मानपूर्वक सूचना उपलब्ध गराउनु पर्ने हुन्छ । आयोग सम्म पुनरावेदन गर्नु पर्ने अवस्था नै सृजना गर्नु हुँदैन ।

प्रस्तुत विषयमा सूचना मागकर्ताले माग गरेको सूचना, सूचनाको हकसम्बन्धी ऐन, २०६४ को दफा ३ को उपदफा (३) भित्र पर्ने विषय नभएको हुँदा सूचना माग गर्दा नै तत्काल उपलब्ध गराउनु पर्ने देखिन्छ। सूचना मागकर्तालाई राष्ट्रिय सूचना आयोग समक्ष पुनरावेदन गर्न आउनु पर्ने अवस्था सृजना गराउन आवश्यक देखिँदैन। साथै आयोग समक्ष पुनरावेदन प्राप्त भए पश्चात आयोगबाट विपक्षी प्यारामाउण्ट बोर्डिङ स्कूल, रामघाट, कास्कीका नाममा पटक पटक लिखित जवाफ माग गर्दा तथा सूचना उपलब्ध गराउन आदेश हुँदा पनि सूचना मागकर्ता नागरिकका तर्फबाट माग भएको सूचना उपलब्ध गराउने प्रयास भएको देखिँदैन। यस अवस्थामा विपक्षी प्यारामाउण्ट बोर्डिङ स्कूल, रामघाट, कास्कीका कार्यालय प्रमुखले मिति २०७९।०८।२९ मा लिखित जवाफ पेश गर्न भनेकोमा सूचना मागकर्ताले सूचना नै माग नगरेको भनी लिखित जवाफ पेश गरेको भएता पनि पुनरावेदकले पुनरावेदन साथ विपक्षी कार्यालयको इमेलमा सूचना माग गरेको निवेदनको प्रति आयोगलाई उपलब्ध गराएको देखिँदा आयोगबाट मिति २०७९ पुस २५ को इजलासबाट सूचनाको हकसम्बन्धी ऐन, २०६४ को दफा १० को उपदफा (३) को खण्ड (क) अनुसार ७ दिनभित्र सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश भै सक्दा समेत सूचना उपलब्ध नगराएको देखिँदा विपक्षी कार्यालय प्रमुखबाट सूचनाको हकसम्बन्धी कानूनको पालना हुन नसकेको स्पष्ट देखिन्छ। यसबाट सार्वजनिक निकायको प्रमुखजस्तो सार्वजनिक पद ग्रहण गर्ने पदाधिकारीबाट कुनै मनासिब कारणबिना नै संवैधानिक तथा कानूनी रूपमा नागरिकलाई प्राप्त अधिकारको वेवास्ता गरेको, कानून पालना गर्न गराउन तत्पर नदेखिएको, सूचना उपलब्ध गराउनु पर्ने संवैधानिक र कानूनी दायित्वबाट विमुख भई कानूनी व्यवस्थाको पालना हुन नसकेको स्पष्ट हुन्छ। आयोगबाट प्राकृतिक न्यायको सिद्धान्तबमोजिम निज प्यारामाउण्ट बोर्डिङ स्कूल, रामघाट, कास्कीका प्रमुख, प्राचार्य, श्रीमान गुरुङ्गलाई पटक पटक सूचनाको हकसम्बन्धी ऐन, २०६४ को दफा ३२ को दफा (१) बमोजिम कारवाही हुने व्यहोराबाट सजग गराउँदा, चेतावनी दिँदा पनि आफ्नो जिम्मेवारी पालनामा पूर्णतः गैरजिम्मेवार देखिएका छन्। यसर्थ, नागरिकको संविधान प्रदत्त मौलिक हकको प्रचलनका लागि एक स्वतन्त्र आयोगबाट पटक पटक चेतावनीयुक्त आदेश जारी गर्दा पनि गैरजिम्मेवार चरित्र प्रदर्शन गर्ने पदाधिकारीलाई दण्डित गर्नुको विकल्प आयोगसँग रहेन। यसर्थ, नागरिकको संविधानप्रदत्त र कानूनले व्यवस्था गरेको सूचनाको हकको ठाडो उल्लंघन गर्ने प्यारामाउण्ट बोर्डिङ स्कूल, रामघाट, कास्कीका प्रमुख, प्राचार्य, श्रीमान गुरुङ्गलाई सूचनाको हकसम्बन्धी ऐन, २०६४ को दफा ३२ को उपदफा (१) बमोजिम रु. १५,०००/- (पन्ध्र हजार रुपैयाँ मात्र) जरिवाना हुने ठहर्छ अरुमा तपसिल बमोजिम गर्नु:

तपसिल

१. सूचनाको हकसम्बन्धी नियमावली, २०६५ को नियम ६(७) बमोजिम आयोगले सूचनाको हकसम्बन्धी ऐन, २०६४ को दफा ३२(१) बमोजिम गरेको जरिवाना असुल उपर गरी आयोगलाई जानकारी दिनु भनी जिल्ला प्रशासन कार्यालय, कास्कीका प्रमुख जिल्ला अधिकारीलाई लेखी पठाउनु।
२. प्यारामाउण्ट बोर्डिङ स्कूल, रामघाट, कास्कीसँग भएको सूचना पुनरावेदकलाई उपलब्ध गराई दिन र यस आयोगलाई समेत जानकारी दिन पोखरा महानगरपालिकाका नगर प्रमुखलाई लेखी पठाउनु।
३. यस निर्णय उपर चित्त नबुझेमा सूचनाको हकसम्बन्धी ऐन, २०६४ को दफा ३४ बमोजिम जानकारी पाएको मितिले ३५ दिन भित्र उच्च अदालतमा पुनरावेदन गर्न जानू भनी विपक्षीलाई पुनरावेदनको म्याद दिनु। आदेशको जानकारी पुनरावेदकलाई पनि दिनु।

(रत्नप्रसाद मैनाली)
सूचना आयुक्त

(कमला ओली थापा)
सूचना आयुक्त

(महेन्द्र मान गुरुङ्ग)
प्रमुख सूचना आयुक्त

ईति सम्बत् २०८० साल असोज १५ गते रोज २ शुभम्।

अनुसूची- ७

आर्थिक वर्ष २०८०/८१ सम्म सूचनाको हकसम्बन्धी ऐन, २०६४ को दफा ३२ बमोजिम कारबाही भएको विवरण

क्र. सं.	पक्ष	विपक्ष	कार्यरत निकाय	आदेश मिति	जरिवाना रकम रु.
१.	सोम ढकाल	परीक्षा नियन्त्रक	त्रिभुवन विश्वविद्यालय		१,१०१-
२.	शंकर पौड्याल	परीक्षा नियन्त्रक	त्रिभुवन विश्वविद्यालय		१,१०१-
३.	सन्तोष न्यौपान	परीक्षा नियन्त्रक	त्रिभुवन विश्वविद्यालय		१,१०१-
४.	केशवराज रेग्मी	परीक्षा नियन्त्रक	त्रिभुवन विश्वविद्यालय		१,१०१-
५.	भिमप्रसाद पुन	नारायणराज सापकोटा	ईलाका हुलाक कार्यालय, म्याग्दी		१,००१-
६.	मुकेश सिंह	परीक्षा नियन्त्रक	त्रिभुवन विश्वविद्यालय		१,१०१-
७.	पवन के.सी.	परीक्षा नियन्त्रक	त्रिभुवन विश्वविद्यालय		१,१०१-
८.	माधवराज पाण्डे	सुजता मानन्धर	आदर्श विद्यामन्दिर, ललितपुर		१,००१-
९.	ललितप्रसाद सिंह	शिवचरण सिंह	मावि बनेनीया		१,००१-
१०.	हृदय रत्न शाक्य	मिन्शोभा तुलाधर	राष्ट्रिय विधिबिज्ञान प्रयोगशाला		१,००१-
११.	गिर्वाणकुमार शर्मा	प्रविणकुमार मिश्र	स्वास्थ्य तथा जनसङ्ख्या मन्त्रालय		१,००१-
१२.	केदारप्रसाद गौतम	बाबुराम श्रेष्ठ	साप नेपाल		२,०००-
१३.	विजयसिंह सिजापती	अध्यक्ष,	त्रि. वि. वि सेवा आयोग		१०१-
१४.	चन्द्रा बजाचार्य	अध्यक्ष	त्रि. वि. वि सेवा आयोग		१०१-
१५.	सुरेशदास श्रेष्ठ	अध्यक्ष	त्रि. वि. वि सेवा आयोग		१०१-
१६.	डा. सुबोध ढकाल	अध्यक्ष	त्रि. वि. वि सेवा आयोग		१०१-
१७.	रामपुकार रौनियार	कार्यकारी अधिकृत र सूचना अधिकारी	वीरगञ्ज उपमहानगरपालिका	२०७३।०९।२२	१०,०००-
१८.	इन्द्रदेवप्रसाद यादव	प्रधानाध्यापक	श्री पन्नादेवी कन्या उच्च मावि, बारा	२०७४।०७।०७	५,०००-
१९.	एकराज सिलवाल	अध्यक्ष, विद्यालय व्यवस्थापन समिति र प्रधानाध्यापक	जुद्धोदय माध्यमिक विद्यालय, काठमाडौं	२०७६।०९।२६	१५,०००-
२०.	रामपुकार रौनियार	प्रधानाध्यापक जि.एस चौधरी	दिल्ली पब्लिक स्कूल, लिपनीमाल-८, बारा	२०७६।०४।१७	३,०००-
२१.	जयप्रकाश साह समेत	कार्यालय प्रमुख नि. प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत नन्दकिशोर गुप्ता र सूचना अधिकारी दिपेश रौनियार	ईशनाथ नगरपालिकाको कार्यालय, रौतहट	२०७६।०५।३१	७,०००-
२२.	दामोदर प्रसाद दाहाल	कार्यकारी निर्देशक सि.ए. संजय कुमार सिन्हा	नेपाल चार्टर्ड एकाउन्टेन्ट संस्था ललितपुर	२०७६।११।११	१०,०००-
२३.	आशिष पौडेल	शिक्षाध्यक्ष	त्रि. वि. वि.	२०७७।०८।२५	५,०००-
२४.	अंगराज भारती	कार्यालय प्रमुख	लक्ष्मी बैंक, केन्द्रीय कार्यालय	२०७७।०८।२५	१०,०००-
२५.	अंगराज भारती	कार्यालय प्रमुख	बैंक अफ काठमाण्डु, केन्द्रीय कार्यालय	२०७७।०९।०२	१०,०००-
२६.	अंगराज भारती	कार्यालय प्रमुख	प्राइम बैंक, केन्द्रीय कार्यालय	२०७७।०९।०२	१०,०००-
२७.	रामप्रसाद दाहाल	पदपूर्ति समितिका अध्यक्ष	नेपाल खुला विश्वविद्यालय	२०७७।१०।१२	५,०००-
२८.	जीवन खनाल	प्रधानाध्यापक	बुद्धनगर आधारभूत विद्यालय	२०७८।०३।१७	५,०००-
२९.	आदित्य दाहाल	कार्यालय प्रमुख प्रा. धनप्रसाद पण्डित	पञ्चकन्या बहुमुखी क्याम्पस, बागबजारका	२०७८।०६।२०	१५,०००-
२९.	बल बहादुर प्रधान	कार्यकारी निर्देशक डा. घनश्याम खतिवडा	पशुपति क्षेत्र विकास कोषको कार्यालय, गौशाला	२०७८।०७।१५	१५,०००-
३०.	हेमचन्द्र घिमिरे	लक्ष्मी प्रसाद पौडेल	धरान उपमहानगरपालिकाको कार्यालय, सनसरी	२०७८।१२।१७	१०,०००-
३१.	एकामुल हक	वैजु ठाकुर	राजपुर नगरपालिकाको कार्यालय, रौतहट	२०७९।०३।१३	१०,०००-
३२.	राजीव दास	परीक्षा नियन्त्रक, पुष्पराज जोशी	त्रि. वि., परीक्षा नियन्त्रण कार्यालय, बलु	२०७९।०४।०५	२०,०००-
३३.	इन्द्रमणि पौडेल	अमित पौडेल	मनकामना सामुदायिक वन उपभोक्ता समूहको कार्यालय, कपिलवस्तु	२०७९।०५।०९	५०००-
३४.	परशुराम साह	प्र. प्र. अ., बलिराम यादव	सिरहा नगरपालिकाको कार्यालय	२०७९।१०।१२	१५०००-
३५.	कैलाश माफी	प्र. प्र. अ., रेणुका शाह	कञ्चनरुप नगरपालिकाको कार्यालय	२०७९।११।२३	१५०००-
३६.	यदुनाथ वज्जारा	प्राचार्य, श्रीमान गुरुङ्ग	प्यारामाउण्ट बोर्डिङ स्कूल, रामघाट, कास्की	२०८०।०६।१५	१५,०००-
३७.	बसन्त गिरी	जय प्रकाश पाण्डे	तिलौराकोट साफेदारी वन व्यवस्थापन समूह, कपिलवस्तु	२०८१।०५।१७	५,०००-

अनुसूची- ८

आर्थिक वर्ष २०८०/८१ मा सूचनाको हकसम्बन्धी अन्तर्क्रिया कार्यक्रमको तालिका

सि. नं.	जिल्ला	मिति	महिला	पुरुष	जम्मा
१	भैरहवा	२०८०१०५।२६	२७	८१	१०८
२	सोलुखुम्बु	२०८०१०८।२६	१०	६२	७२
३	बाग्लुङ्ग	२०८०१०९।२२	१०	७५	८५
४	कास्की	२०८०१०।१७	१३	९९	११२
५	दाङ्ग	२०८०१०।२८	१३	१११	१२४
६	गुल्मी	२०८०११।३०	७	१०३	११०
७	सिन्धुली	२०८१।०३।१६	२४	९१	११५
जम्मा			१०४	६२२	७२६

सि. नं.	जिल्ला	मिति	महिला	पुरुष	जम्मा
१	इलाम न.पा.	२०८०१०५।२७	४३	५९	१०२
२	मोलुङ्ग गा.पा.	२०८०१०८।२५	३७	९१	१२८
३	मंगला गा.पा.	२०८०१०९।२३	३७	५३	९०
४	बन्दीपुर गा.पा.	२०८०१०।१८	२५	४८	७३
५	रोल्पा न.पा.	२०८०११।२९	२७	५७	८४
६	शीतगंगा न.पा.	२०८०१२।०१	२७	७६	१०३
जम्मा			१९६	३८४	५८०

अन्य कार्यक्रम

सि.नं.	जिल्ला	मिति	महिला	पुरुष	जम्मा
१	१७ औं सूचना दिवस	२०८०१०५।०३	२७	९८	१२५
२	सूचनाको हकको लागि राष्ट्रिय महासंघ	२०८०१२।२५	१७	५५	७२
३	अन्तर्राष्ट्रिय सूचना दिवस	२०८०१०६।१२	२६	७८	१०४
४	महिला सशक्तिकरण कार्यक्रम, धनकुटा	२०८०१०७।१७	८१	२४	१०५
५	आयोगको १७ औं स्थापना दिवस	२०८१।०१।२२	२२	११८	१४०
६	उच्च अदालत पाटनका माननीय न्यायाधीसहरूसँगको अन्तरक्रिया कार्यक्रम	२०८०१२।०९	१४	६६	८०
७	महिला सशक्तिकरण कार्यक्रम, वीरगंज	२०८०११।०६	७८	३०	१०८
८	महिला सशक्तिकरण कार्यक्रम, हेटौडा	२०८१।०३।२०	१०७	८	१०५
९	विद्यालयस्तरिय कार्यक्रम, इन्द्रेश्वरी मा.वि. मेलम्ची	२०८१।०३।०२	३५	४५	८०
१०	विद्यालयस्तरिय कार्यक्रम, हेटौडा क्याम्पस, मकवानपुर	२०८१।०३।११	३४	६६	१००
११	कर्मचारी क्षमता अभिवृद्धि कार्यक्रम	२०८१।०३।१४ र १५	८	१८	२६

अनुसूची- ९

रणनीतिक प्राथमिकता १ : नागरिकलाई सूचनाको हकको प्रयोग गर्न प्रोत्साहन तथा सशक्तीकरण गर्ने ।

क्र.सं. (S.N)	रणनीतिक उद्देश्य (Strategic Objectives)	क्रियाकलापहरू (Activities)	प्रगति
१.	नागरिकलाई सूचनाको हकको प्रयोग गर्न सामर्थ्यवान् बनाउने र प्रेरित गर्ने	१. सूचनाको हकको प्रयोग सम्बन्धी जनचेतना जगाउने सूचना तथा शिक्षा सामग्रीहरू राष्ट्रिय भाषाहरूमा तयार गर्ने	सूचना मागकर्ताको लागि सहयोगी हाते पुस्तिका नेपाली, मैथिली, अवधी, भोजपुरी, थारू लगायतका राष्ट्रिय भाषाहरूमा तयार गरी प्रकाशन तथा वितरण गरेको ।
		२. रेडियो, टिभी, सामाजिक संजाल लगायत आमसंचार एवं विद्युतीय संचार माध्यमको प्रयोगद्वारा सूचना सामग्री प्रकाशन, वितरण र प्रचार प्रसार गर्ने	- सूचना हाम्रो अधिकार नामक कार्यक्रम निर्माण तथा प्रसारण गर्ने कार्य रेडियो नेपालबाट भएको (१० वटा) - सूचनाको हकसम्बन्धी जानकारीमूलक, सन्देशमूलक सामग्रीहरू गोरखापत्रमा प्रकाशन गरिएको (८ वटा) - सूचना मेरो हकसम्बन्धी Talk Show नेपाल टेलिभिजनबाट प्रसारण गरिएको (८ वटा) - आयोगको Facebook बाट प्रचार प्रसार गरेको ।
		३. सूचनाको हकको प्रयोगबाट हुने पारदर्शिता एवम् सुशासन र प्रयोग नगर्दा हुने नकारात्मक पक्षबारे पालिकादेखि केन्द्रसम्म काटुन, चित्रकला प्रतियोगिता र प्रदर्शनी आयोजना गर्ने	नभएको
२.	नागरिकलाई शंखघोष गर्ने उत्त्थेरित गर्ने र संरक्षण गर्ने	१. शंखघोषकको परिचालन, प्रोत्साहन र संरक्षण सम्बन्धी निर्देशिका तर्जुमा गरी लागु गर्ने	नभएको
३.	विद्यालय तहदेखि नै सूचनाको हक सम्बन्धी शिक्षा प्रदान गर्ने र सूचनाको हकको अभ्यास गराउने	१. माध्यमिक तह (कक्षा ८) को सामाजिक शिक्षा विषयमा अनिवार्य पाठ्यक्रमको रूपमा समावेश गर्ने	समावेश भएको
		२. स्नातक/स्नातकोत्तर तहमा सूचनाको हक सम्बन्धी अभिमुखीकरण कार्यक्रम संचालन गर्ने	नभएको
		३. सूचना प्रविधिको प्रयोग गरी उच्च शिक्षामा अध्ययनरत विद्यार्थीहरूको राष्ट्रिय संजाल निर्माण गर्ने	नभएको
		४. शिक्षक सहयोगी पुस्तिका र सूचनाको हक सम्बन्धी पाठ्य सामग्री प्रकाशन र वितरण गर्ने	नभएको

क्र.सं. (S.N)	रणनीतिक उद्देश्य (Strategic Objectives)	क्रियाकलापहरू (Activities)	प्रगति
		५. सूचनाको हक सम्बन्धी निबन्ध, कविता लगायतका रचनामा विद्यार्थीहरूबीच प्रतिस्पर्धा गराई उत्कृष्टलाई पुरस्कृत तथा प्रकाशन गर्ने ।	नभएको

रणनीतिक प्राथमिकता २ : सूचनाका हकका प्रवर्द्धक/समर्थक/अभियन्तालाई प्रोत्साहन, प्रवर्द्धन, सहजीकरण गर्ने ।

सि.नं (S.N)	रणनीतिक उद्देश्य (Strategic Objectives)	क्रियाकलापहरू (Activities)	प्रगति
१.	गैरसरकारी संस्थालाई सूचनाको हकका प्रवर्द्धकको रूपमा विकास गर्ने	१. सूचनाको हक र सुशासनका क्षेत्रमा कार्यरत गैरसरकारी संस्थासँग समझदारी एवं साझेदारी गरी कार्यक्रम संचालन गर्ने २. गैरसरकारी संस्था र तालिम प्रदायक संस्था मार्फत सबै प्रदेश र स्थानीय तहमा सचेतना कार्यक्रम संचालन गर्ने ३. गैरसरकारी संस्था र आयोगबीच आवधिक रूपमा अन्तरक्रिया गर्ने ४. गैरसरकारी संस्थाले संचालन गर्ने कार्यक्रममा आयोगको सहभागिता एवं कार्यक्रमको उपलब्धी समेटी आयोगले आफ्नो प्रतिवेदनमा समावेश गर्ने परिपाटीको विकास गर्ने ।	- राष्ट्रिय सूचना आयोग र द एसिया फाउण्डेशन, एसिएएम कार्यक्रमसँग LOE गरी क्षमता विकास, ज्ञान प्रवर्धन एवं प्रकाशन र अन्तर्राष्ट्रिय अनुभव आदान प्रदानको लागि अन्तर्राष्ट्रिय भ्रमण सम्बन्धी कार्य संचालन भएको । - नभएको - राष्ट्रिय सूचना आयोग र राष्ट्रियस्तरका महासंघहरूसँग सूचनाको हक कार्यान्वयनमा महासंघहरूको भूमिका विषय अन्तरक्रिया कार्यक्रम २०८०।१२।०५ मा भएको - वार्षिक प्रतिवेदनमा समावेश गरेको ।
२.	सूचनाको हकका अभियन्ता र उत्प्रेरकलाई प्रोत्साहन गर्ने	१. संघ, प्रदेश र स्थानीय तहमा कार्यरत अभियन्ताहरूको अद्यावधिक लगात तयार गर्ने २. उत्कृष्ट कार्य गर्ने अभियन्ताहरूलाई विनय कसजु अभियन्ता पुरस्कारबाट सम्मान गर्ने ३. आयोगबाट संचालित कार्यक्रममा अनुसन्धानकर्ता, श्रोत व्यक्ति, प्रशिक्षकका रूपमा परिचालन गरी प्रोत्साहन गर्ने ४. तिनै तहमा स्थानीय उत्प्रेरकलाई प्रशिक्षण दिई परिचालन गर्ने र आयोगसँगको समन्वयमा सूचनाको हक कार्यान्वयनको अनुगमन एवं निगरानी गराउने	- नभएको ४ जना अभियान्तालाई सूचना आयोगको स्थापना दिवसको अवसरमा पुरस्कार र सम्मान गरेको । - नभएको - नभएको
३.		१. सूचनाको हक सम्बन्धी विभिन्न विषयका तालिम, अभिमुखीकरण कार्यक्रम संचालन गर्ने	नेपाल पत्रकार महासंघ एवं सूचनाको हकका लागि राष्ट्रिय महासंघमार्फत कार्यक्रम संचालन गरेको ।

सि.नं (S.N)	रणनीतिक उद्देश्य (Strategic Objectives)	क्रियाकलापहरू (Activities)	प्रगति
	नैरसरकारी संस्था, संचार माध्यम एवं अभियन्ताहरूको क्षमता अभिवृद्धि गर्ने	२. सूचनाको हक सम्बन्धी प्रशिक्षक प्रशिक्षण कार्यक्रम संचालन गर्ने ३. विविध पेशा तथा व्यवसायिक संघ/संगठनका पदाधिकारीहरूसँग अन्तरक्रिया/गोष्ठी/सेमिनार संचालन गर्ने	नभएको न्यायाधीश र कानून व्यवसायीहरूसँग सूचनाको हकसम्बन्धी अन्तरक्रिया सम्पन्न गरेको ।
४.	संचार माध्यमको भूमिका विस्तार गर्ने र सहकार्य प्रवर्द्धन गर्ने	१. प्रमुख संचार माध्यममा सूचनाको हक सम्बन्धी छुट्टै इकाई (Bai) संचालन गरी खोज पत्रकारितालाई प्रोत्साहन गर्ने र सूचना माग/आपूर्ति सम्बन्धी विवरण प्रकाशन गर्ने २. वृत्तचित्र, पत्रपत्रिका, टेलिसिवाड, रेडियो (एफएम) चर्चा, पिएसए विज्ञापन, सार्वजनिक हित सम्बन्धी सूचना लगायत कविता, गीत, डकुमेन्ट्री, कथा, गीति नाटक तथा व्यागत्मक सन्देश सहितका श्रव्यदृश्य सामग्री निर्माण गरी व्यापक प्रचार प्रसार गर्ने ३. आमसंचार माध्यमसँग वार्षिक रूपमा अन्तरक्रिया गर्ने	नभएको वृत्तचित्र र जनचेतामूलक (PSA) श्रव्य तथा दृश्य (Audio र Video) सामग्री निर्माण गर्ने क्रममा रहेको ।
			नभएको

रणनीतिक प्राथमिकता ३ : सार्वजनिक निकायलाई पुनः अभिमुखीकरण तथा सुदृढ गर्ने ।

सि.नं (S.N)	रणनीतिक उद्देश्य (Strategic Objectives)	क्रियाकलापहरू (Activities)	प्रगति
१.	बदलिएको शासकीय स्वरूप सुहाउँदो सूचनाको हक कार्यान्वयनको लागि अनुकूल वातावरण तयार गर्ने	१. सूचनाको हक कार्यान्वयनमा राज्यका तीनै तहका सार्वजनिक निकायको जिम्मेवारी सम्बन्धी पुस्तिका प्रकाशन गर्ने २. राज्यका तीनै तहका सार्वजनिक निकायमा सूचना अधिकारीको नियुक्ति गर्ने ३. कार्यालय प्रमुख पछिको दोश्रो वरिष्ठ अधिकारीलाई सूचना अधिकारी तोक्ने व्यवस्था मिलाउने ४. सूचना अधिकारीको काम, कर्तव्य, अधिकार र कार्यप्रक्रिया सम्बन्धी निर्देशिका तर्जुमा गरी लागू गर्ने ५. सूचना अधिकारीको नियुक्ति, स्वतः प्रकाशन, सूचना माग र आपूर्ति लगायतको एकीकृत विवरण प्रकाशन गर्ने गराउने	- सार्वजनिक निकायको लागि सहयोगी हाते पुस्तिका प्रकाशित गरी वितरण गरेको । - सूचनाको हकसम्बन्धी कानूनहरूको संगालो प्रकाशन गरी वितरण गरेको । - अधिकांश सार्वजनिक निकायमा सूचना अधिकारी तोकिएको परीक्षण र सर्वेक्षणबाट देखिएको । - आयोगबाट आवश्यक निर्देशन भएको । - प्र. जि. अ. लाई अधिकार प्रत्यायोजन भएको । नभएको - आयोगद्वारा आदेश जारी भएको । - प्र. जि. अ. लाई गर्न गराउने कार्यको लागि अनुगमन गर्ने जिल्ला अनुगमन इकाई रहेको ।

सि.नं (S.N)	रणनीतिक उद्देश्य (Strategic Objectives)	क्रियाकलापहरू (Activities)	प्रगति
२.	सूचना अधिकारीलाई, प्रोत्साहन, उत्प्रेरित र सशक्तिकरण गर्ने	१. सूचना अधिकारीहरूलाई जिम्मेवारी सम्बन्धी तालिम, प्रशिक्षक प्रशिक्षण, अभिमुखीकरण र स्वदेश/विदेशमा अवलोकन अध्ययनको अवसर प्रदान गर्ने २. सूचना अधिकारीको जिम्मेवारीलाई कार्यसम्पादनमा नम्बर दिने व्यवस्था गर्ने, संचार खर्च एवं कार्यसम्पादन भत्ता उपलब्ध गराउने व्यवस्था मिलाउने ३. उत्कृष्ट कार्य गर्ने सूचना अधिकारीलाई वार्षिक रूपमा सम्मान र पुरस्कृत गर्ने । ४. सार्वजनिक निकायका कार्यालय प्रमुखलाई सूचना प्रवाह गर्न प्रोत्साहन गर्ने, सूचनामा सूचना अधिकारीको पहुँच बढाउने, सूचना प्रवाह र प्रकाशन गर्न स्वतः अधिकार प्रत्ययोजन हुने र निगय गर्न नपर्ने व्यवस्था गर्ने	नभएको सूचना अधिकारीलाई मोबाइल सेट र मासिक सञ्चार खर्च उपलब्ध गराउन निर्देशन भएको (म. प. बाट) सूचना दिवसको अवसरमा सम्मान र पुरस्कृत गरेको । आयोगबाट आवश्यक निर्देशन एवं आदेश गरेको ।
३.	सूचनाको वर्गीकरण गरी लागू गर्ने	१. तीनै तहका सरकारलाई उपयुक्त हुने गरी तीन वर्षभित्रमा सूचनाको वर्गीकरण गरी लागू गर्ने ।	नभएको
४.	सूचनाको हक सम्बन्धी प्रशिक्षण र क्षमता विकासका कार्यक्रमलाई नियमित र संस्थागत गर्ने	१. सार्वजनिक तालिम प्रदायक संस्थाबाट संचालन हुने तालिममा सूचनाको हक सम्बन्धी विषय समावेश गर्ने प्रशिक्षण विषय, स्तर, समयावधि सम्बन्धी मापदण्ड बनाई लागू गर्ने २. प्रशिक्षण पाठ्यक्रम तर्जुमा गरी लागू गर्ने ३. प्रशिक्षकहरूको विशेषज्ञ सूची तयार गरी प्रशिक्षण कार्यक्रममा उपयोग गर्ने	आयोगको बैठकबाट निर्णय गरी सबै तालिम सञ्चालन गर्ने संस्थालाई निर्देशन सहित पत्राचार भएको ।
५.	सूचना प्रविधिको प्रयोग गरी सार्वजनिक निकायमा सूचना व्यवस्थापन प्रणालीलाई व्यवस्थित र अद्यावधिक गर्ने	१. आयोगबाट विकसित सूचना व्यवस्थापन प्रणाली, अनलाइन सूचना माग/आपूर्ति र स्वतः प्रकाशन सम्बन्धी सफ्टवेयर अद्यावधिक गरी लागू गर्ने २. सार्वजनिक निकायबाट सूचनाको हक सम्बन्धी भए गरेका काम कारवाही नागरिकले स्वतः पहुँचमा लिन तथा जान्न सूचना माग, आपूर्ति र इत्कारी तथा स्वतः प्रकाशन लगायतका विवरण समेटिएको छुट्टै आर.टि.आई. वेवपोर्टल व्यवस्था गर्ने र आयोगको वेवसाइटसँग आबद्ध गर्ने ३. सूचना प्रवाहमा सामाजिक संजालको प्रयोगमा वृद्धि गर्ने ४. अभिलेख व्यवस्थापन प्रणाली र ज्ञान व्यवस्थापनको संस्थागत विकास गरी विद्युतीय माध्यमबाट सूचना उत्पादन, अभिलेखीकरण र वितरण/प्रयोग गर्ने	तालिम संस्थाले पाठ्यक्रममा समावेश गर्ने गरेको नभएको । तयारीको चरण रहेको । नभएको ।
६.	सार्वजनिक सूचना सबैको पहुँचमा पुर्याउने व्यवस्था गर्ने	१. संघ, प्रदेश र स्थानीय तहका सार्वजनिक निकायको कार्यक्षमता अभिवृद्धि गरी सूचना माग, आपूर्ति, स्वतः प्रकाशन लगायतका कार्यहरू अनलाइनबाटै सम्पादन हुने र स्वतः प्रकाशनलाई वेवसाइटमा अनिवार्य राख्ने व्यवस्था गर्ने २. खुला सरकारी तथ्यांक (Open Government Data Initiative-OGDI) सम्बन्धी संयुक्त राष्ट्रसंघीय कार्ययोजना नेपाल सरकारबाट समेत अनुमोदन गराई लागू गर्ने	Facebook बाट गर्ने गरेको । नभएको आयोगबाट आदेश भएको । नभएको

सि.नं (S.N)	रणनीतिक उद्देश्य (Strategic Objectives)	क्रियाकलापहरू (Activities)	प्रगति
		३. खुला सरकार सहभागिता (Open Government partnership-OGP) सम्बन्धी कार्यक्रममा सहभागिता जनाउन आवश्यक कानूनी तथा अन्य गृहकार्य गर्ने	नभएको
		४. समावेशी रूपमा राज्यले प्रदान गर्ने विशेष सुविधा र अवसर सम्बन्धी जानकारीमूलक विवरण संलग्न गरी प्रकाशन, वितरण र प्रचारप्रसार गर्ने	सम्बन्धित निकायबाट हुने गरेको आयोगबाट नभएको ।
७	सूचना माग, आपूर्ति, अभिलेख, डिजिटाइजेशन लगायत सूचनाको हक कार्यान्वयनलाई कार्यसम्पादनको अभिन्न अंगको रूपमा विकास गर्ने	१. ऐन नियमबाट निर्धारित समयभित्रै निर्धारित ढाँचामा सूचना प्रवाह गर्ने व्यवस्था मिलाउने २. आवधिक रूपमा सार्वजनिक निकायको आर.टि.आई. अडिट गरी प्रतिवेदन सार्वजनिक गर्ने र सोका लागि आवश्यक कानूनी व्यवस्था गर्ने ३. पूर्वनिर्धारित समय र ढाँचा बमोजिम स्वतः प्रकाशन नगर्ने सार्वजनिक निकायको प्रमुख तथा सम्बन्धित कर्मचारीलाई दण्ड संजायको व्यवस्था गर्ने ४. दुई वर्षभित्रमा स्वतः प्रकाशन सम्बन्धी व्यवस्था चौमासिक रूपमा गर्ने कानूनी व्यवस्था गर्ने ५. माग भएको सूचना सम्बन्धित निकायमा नभएमा कुन निकायबाट उपलब्ध हुन सक्ने हो भन्ने जानकारी (Third party information) दिने व्यवस्था गर्ने ६. सार्वजनिक निकायले सूचनाको हक कार्यान्वयन गर्नका लागि छुट्टै बजेटको व्यवस्था गर्न सहजीकरण गर्ने ७. सार्वजनिक निकायका प्रमुख लगायतका पदाधिकारीहरूसँग सूचनाको हक कार्यान्वयनमा आवश्यक सहजीकरण र समस्या समाधानका लागि नियमित रूपमा अन्तरक्रिया गर्ने	आयोगबाट कानून कार्यान्वयनको लागि समय समयमा आदेश हुने गरेको । प्रदेशस्तरको सार्वजनिक निकायको आदेश गराई प्रतिवेदन प्राप्त भएको । नभएको नभएको नभएको नभएको आयोगबाट बजेट व्यवस्था गर्न आदेश गरेको । आयोगले जिल्ला र पालिकास्तरमा वार्षिक स्वीकृत कार्यक्रम अनुसार अन्तरक्रिया गरेको ।

रणनीतिक प्राथमिकता ४ : सूचना आयोगको संस्थागत क्षमता विकास तथा सुदृढीकरण गर्ने ।

सि.नं (S.N)	रणनीतिक उद्देश्य (Strategic Objectives)	क्रियाकलापहरू (Activities)	प्रगति
१.	सबै तहमा सूचनाको हकको प्रभावकारी कार्यान्वयनको लागि कानूनी आधार सुदृढ गर्ने	१. सवैधानिक व्यवस्था, सूचनाको हक कार्यान्वयनको अवस्था एवं अन्तर्राष्ट्रिय असल अभ्यासलाई दृष्टिगत गरी सूचनाको हक सम्बन्धी ऐनमा समयानुकूल सुधार गर्ने २. सूचनाको हक सम्बन्धी ऐनसँग बाकि एन नियम र सम्बन्धित अन्य कानूनमा पुनरावलोकन गरी परिमार्जन गर्ने ३. कानून परिमार्जनका लागि शुरुदेखि नै सरोकारवालासँग छलफल परामर्श गर्ने	नभएको नभएको नभएको
२.	प्रविधिमैत्री सूचना व्यवस्थापन प्रणालीको प्रभावकारी कार्यान्वयन गर्ने	१. अनलाइन सूचना माग र आपूर्ति, स्वतः प्रकाशन लगायत सूचना व्यवस्थापन कार्य सम्बन्धी सफ्टवेयरको स्तर वृद्धि र अद्यावधिक गरी लागू गर्ने २. अनलाइन सूचना माग र आपूर्ति गर्ने सम्बन्धी निर्देशिका तर्जुमा गरी लागू गर्ने	आयोगबाट आवश्यक निर्देशन एवं आदेश भएको । नभएको

सि.नं (S.N)	रणनीतिक उद्देश्य (Strategic Objectives)	क्रियाकलापहरू (Activities)	प्रगति
		३. सूचना अधिकारी एवं कर्मचारीहरूलाई सूचना प्रविधि सम्बन्धी प्रशिक्षण दिने ४. स्वयं सिकाइका विधिहरू जस्तै (Self-help video, learning guide book, e-learning portal) तयार गरी अनलाइन प्रशिक्षण संचालन गर्ने ५. Facebook, Viber, WhatsApp, Twitter, Instagram लगायतका सामाजिक सञ्जालको प्रयोग विस्तार गरी पृष्ठपोषण लिने, दर्ता गर्ने र कार्यान्वयन गर्ने प्रक्रियामा सहजीकरण गर्ने ६. RTI App (Mobile r Online) र नागरिक App सम्बन्धी सफ्टवेयर विकास गरी लागू गर्ने	नभएको नभएको पृष्ठपोषण लिई आवश्यकता अनुसार कार्यान्वयन गरेको । नभएको
३.	सूचनाको हकको प्रचलन सम्बन्धी कार्यको प्रभावकारिता अभिवृद्धि गर्ने	१. पुनरावेदन/उजुरी फर्क्यौट गर्ने समयावधि र मापदण्ड निर्धारण गरी आदेश कार्यान्वयन संयन्त्रलाई थप क्रियाशील बनाउने २. आदेश कार्यान्वयनको आवधिक अनुगमन गर्ने र सो सम्बन्धी निर्देशिका जारी गर्ने ३. आयोगको फैसला लगायतका दस्तावेजहरू डिजिटाइज गरी विद्युतीय अभिलेखमा राख्ने ४. आयोगबाट भएका फैसलाको सगालो प्रकाशन र वितरण गर्ने ५. सूचनाको हक सम्बन्धमा सर्वोच्च अदालत र उच्च अदालतबाट भएका फैसलाको सगालो प्रकाशन र वितरण गर्ने	कानूनले तोकेको अवधिभित्र फर्क्यौट गर्ने गरेको । नभएको नभएको, आगामी वर्षको बजेटमा कार्य प्रारम्भ गर्ने । महत्वपूर्ण आदेशको सगालो प्रकाशन गर्ने क्रममा रहेको । नभएको
४.	आयोगका पदाधिकारी र कर्मचारीको क्षमता अभिवृद्धि गर्ने	१. आयोगका निर्धारित कार्य समयमै सम्पन्न गर्ने परिपाटी विकास गरी नियमित प्रगति समीक्षा र सिकाइ आदानप्रदान गर्ने २. स्वदेश तथा विदेशमा तालिम, अध्ययन, असल अभ्यासको अवलोकन भ्रमणजस्ता अवसरहरू प्रदान गर्ने	गर्ने गरेको । नभएको
५.	आयोगलाई सूचनाको हकको संरक्षक र अभियन्ताको रूपमा तटस्थ, निष्पक्ष र निर्भिक भई कार्यसम्पादन गर्न सक्षम बनाई जनविश्वास अभिवृद्धि गर्ने	१. सूचनाको हकको कार्यान्वयनमा आयोगको समग्र कार्यसम्पादनको अवस्थाबारे आवधिक रूपमा पृष्ठपोषण लिने र तदनुरूप सुधार गर्दै लैजाने २. आयोगको गतिविधि र प्रवर्द्धनात्मक एवं जनचेतना फैलाउने सार्वजनिक हितका सूचनाको संप्रेषण र प्रचार/प्रसार गर्ने गराउने ३. वार्षिक रूपमा संघ, प्रदेश र स्थानीय तहमा सूचनाको हक कार्यान्वयन सम्बन्धी सम्मेलन (Convention) गर्ने ४. राष्ट्रिय, क्षेत्रीय तथा अन्तर्राष्ट्रिय संस्थाहरूसँग सम्बन्ध स्थापना गरी पारस्परिक आदानप्रदान र सहकार्य विस्तार गर्ने	अन्तरक्रिया कार्यक्रमहरूमा पृष्ठपोषण प्राप्त हुने गरेको र सुधारको प्रयास भइरहेको । वार्षिक प्रतिवेदन, बुलेटिन (त्रैमासिक), स्वतः प्रकाशनमार्फत प्रचार प्रसार गर्ने एवं सामाजिक सञ्जालमार्फत समेत प्रचार प्रसार गर्ने गरेको । नभएको अन्तर्राष्ट्रिय सूचना आयुक्तहरूको वार्षिक सम्मेलनमा सहभागिता जनाई पारस्परिक सम्बन्धमो विकास गरेको ।

सि.नं (S.N)	रणनीतिक उद्देश्य (Strategic Objectives)	क्रियाकलापहरू (Activities)	प्रगति
		५. सूचनाको हक सम्बन्धी राष्ट्रिय तथा अन्तर्राष्ट्रिय दिवसहरू मनाउने	प्रत्येक वर्ष भदौ ३ गते राष्ट्रिय सूचना दिवस एवं २८ सेप्टेम्बरमा अन्तर्राष्ट्रिय सूचनामा सर्वव्यापी पहुँचसम्बन्धी दिवस मनाउने गरेको ।
६.	तथ्य/प्रमाणमा आधारित अध्ययन अनुसन्धानलाई प्रवर्द्धन गर्ने	१. सूचनाको हक सम्बन्धी प्राज्ञिक एवं अभ्यासगत अध्ययन अनुसन्धान गर्ने र आवधिक रूपमा जर्नल/लेख संग्रह प्रकाशन गर्ने	वार्षिक रूपमा विज्ञहरूको लेखहरूको संगालो सूचना मेरो अधिकार (RTI Journal) प्रकाशन गरेको ।
		२. सरकारी/गैरसरकारीस्तर बाट सूचनाको हक सम्बन्धमा भएका अध्ययन अनुसन्धान प्रतिवेदन संकलन गरी सोको नतिजा एवं प्रभाव र नीतिगत उपयोगका बारेमा प्रचार प्रसार गर्ने	नभएको
		३. सूचनाको हक कार्यान्वयन सम्बन्धमा भएका प्रयासहरूको उपलब्धी मूल्याङ्कन बाह्य स्वतन्त्र विज्ञबाट गराई प्रतिवेदन सार्वजनिक गर्ने	नभएको
		४. सूचनाको हक प्रयोगमा सफलताका कथाहरू संकलन गरी प्रकाशन र वितरण गर्ने	प्रकाशन गर्ने क्रममा रहेको ।
		५. आयोगमा सूचनाको हक सम्बन्धी अध्ययन, अनुसन्धानको अत्याधुनिक स्रोत केन्द्र/पुस्तकालय स्थापना गर्ने	नभएको
७.	आयोगको संस्थागत र पूर्वाधार विकास र विस्तार गर्ने	१. आयोगबाट सूचनाको हकका प्रवर्द्धक, समर्थक, अभियन्ता एवं संचार माध्यम लगायतसँग आयोगबाट हुने संचार सम्पर्कका लागि सूचना प्रविधिमा आधारित संचार तथा पहुँच प्रणाली स्थापना गर्ने	नभएको
		२. कार्यालय फर्निचर, कम्प्युटर उपकरण लगायतका पूर्वाधार सुविधा व्यवस्थापन र विकास गर्ने	स्वीकृत बजेटको सीमाभित्र रहेको व्यवस्थापन भएको ।
		३. आयोगको कार्यालयको लागि जग्गा प्राप्ति गरी भवनको निर्माण गर्ने	कम्पनी रजिष्ट्रारको कार्यालयको पुरानो भवनलाई मर्मत सम्भार गरी आयोगको कार्यालय स्थापना गरिएको तर स्वामित्व आयोगको नाममा नरहेको ।
		४. आयोगका व्यवस्थापकीय एवं अन्य कार्यहरू समयमै सम्पादन गर्नका लागि सहयोग हुने गरी विद्यार्थीहरूलाई इन्टर्नसीपमा परिचालन गर्ने	नभएको
		५. आयोगमा पदस्थापन हुने कर्मचारीलाई नियमित सुविधाका अतिरिक्त प्रोत्साहन भत्ता उपलब्ध गराउने	नभएको
८.	आयोगको अनुगमन तथा मूल्यांकन प्रणालीलाई सुदृढ र प्रभावकारी बनाउने	१. सूचनाको हक कार्यान्वयनमा सार्वजनिक निकायको कार्यसम्पादनको नियमित अनुगमन तथा मूल्यांकनको निर्देशिका जारी गर्ने	सूचनाको हकसम्बन्धी अनुगमन निर्देशिका, २०७६ जारी भएको ।
		२. सार्वजनिक निकायले आयोगमा प्रस्तुत गर्नुपर्ने विवरण एवं प्रतिवेदनको ढाँचा तयार/अद्यावधिक गरी लागु गर्ने	नभएको

सि.नं (S.N)	रणनीतिक उद्देश्य (Strategic Objectives)	क्रियाकलापहरू (Activities)	प्रगति
		३. सार्वजनिक निकायहरूको आर.टि.आई. अडिट संचालन गर्ने	आयोगले प्रदेश मन्त्रालयहरूको आर. टि. आई. अडिट विवरणबाट गराई प्रतिवेदन प्राप्त गरेको ।
		४. नतिजामा आधारित अनुगमन तथा मूल्यांकन प्रारूप (Result-Based Monitoring Framework- RBMF) तयार गरी लागू गर्ने	नभएको
		५. चौमासिक, अर्धवार्षिक र वार्षिक प्रतिवेदन तयार गरी छलफल र सिकाइ आदान प्रदान गर्ने	नभएको तर वार्षिक प्रतिवेदन तयार गरी प्रधानमन्त्री समक्ष पेश गरी प्रतिनिधि सभामा पठाउने गरेको ।
१.	संयुक्त राष्ट्रसंघीय दिगो विकास लक्ष्य १६.१०.२ को कार्यान्वयन प्रभावकारी बनाउने	१. दिगो विकास लक्ष्य १६.१०.२ को कार्यान्वयनका लागि सूचक सहितको संयन्त्र विकास गर्ने	नभएको
		२. नियमित रूपमा तथ्यांक संकलन गर्ने, विश्लेषण गर्ने, विवरण तयार गर्ने र प्रतिवेदन गर्ने	नभएको
		३. सूचनामा पहुँच सम्बन्धी दिगो विकास लक्ष्यको कार्यान्वयनका लागि अभिमूखीकरण तथा तालिम कार्यक्रमहरू संचालन गर्ने	नभएको
		४. संयुक्त राष्ट्र संघीय विकास कार्यक्रमसँग सहकार्य विस्तार गर्ने	नभएको
१०.	सूचनाको हक कार्यान्वयनको प्रभावकारिताका लागि रणनीतिक साभेदारी र सहकार्य प्रवर्द्धन गर्ने	१. आयोगको प्रतिवेदनलाई संघीय संसदका सम्बन्धित विषय समितिहरू र प्रदेश सभा एवम् स्थानीय तह सभामा समेत छलफल गर्ने व्यवस्था मिलाउने	संघीय संसदमा वार्षिक प्रतिवेदन पठाउने गरेको । छलफल गराउने प्रयास भएको ।
		२. अख्तियार दुरुपयोग अनुसन्धान आयोग, राष्ट्रिय मानव अधिकार आयोग जस्ता संवैधानिक आयोगहरूसँगको सहकार्यमा कार्यक्रम संचालन र सूचनाको हक कार्यान्वयनको अनुगमन गर्ने व्यवस्था मिलाउने	नभएको
		३. नेपाल बार एसोसिएसन, मोडिकल काउन्सिल, चार्टर्ड एकाउन्टेन्ट्स एसोसिएसन, बैकर्स एसोसिएसन जस्ता संगठनहरू मार्फत सम्बन्धित क्षेत्रको पारदर्शिता र जवाफदेहिता प्रवर्द्धन गर्ने गराउने	नभएको
		४. अदालत, बार एसोसिएसन, राष्ट्रिय न्यायिक प्रतिष्ठानसँग समन्वय गरी मौलिक हकको रूपमा रहेको सूचनाको हकको बारेमा सचेतना विस्तार गर्ने र अदालती न्याय निरूपणमा सहजीकरण गराउने	नभएको
		५. नैरसरकारी संस्था एवम् विकास साभेदारहरूसँग सहकार्य विस्तार गरी अत्यसंख्यक एवम् सीमान्तकृत वर्गको लागि सूचनाको हक प्रयोग सम्बन्धी विशेष कार्यक्रम संचालन गर्ने	आयोग र द एशिया फाउण्डेशन, सिएसएम सँगको सहकार्यमा Partner Organization मार्फत Training Camp सञ्चालन गरेको ।

अनुसूची- १०

राष्ट्रिय सूचना आयोग र द एशिया फाउण्डेशन, सिएसएम कार्यक्रमबीच भएको Letter of Exchange अनुसार २०८१ असार मसान्तसम्म भएको प्रगति विवरण

प्रकाशन तर्फ

१.	सूचना मेरो अधिकार बुलेटिन (साउन-असोज, २०८०)	- १५०० प्रति
२.	सार्वजनिक निकायको लागि सहयोगी हाते पुस्तिका (नेपाली)	- ५००० प्रति
३.	सूचना मागकर्ताको लागि सहयोगी हाते पुस्तिका (नेपाली)	- १५००० प्रति
४.	Information My Right (July-Aug-Sep-Oct, 2023)	- २०० प्रति
५.	सूचना मेरो अधिकार बुलेटिन (कार्तिक-पुस, २०८०)	- १५०० प्रति
६.	सूचना मागकर्ताको लागि सहयोगी हाते पुस्तिका (मैथिली)	- २००० प्रति
७.	सूचना मागकर्ताको लागि सहयोगी हाते पुस्तिका (अवधि)	- २००० प्रति
८.	सूचना मागकर्ताको लागि सहयोगी हाते पुस्तिका (भोजपुरी)	- २००० प्रति
९.	सूचना मागकर्ताको लागि सहयोगी हाते पुस्तिका (थारू)	- २००० प्रति
१०.	सूचना मेरो अधिकार बुलेटिन (माघ-चैत, २०८०)	- १५५० प्रति
११.	सूचना मेरो अधिकार (A Journal of RTI)	- १००० प्रति
१२.	Information My Right (Oct-Nov-Dec-Jan, 2024)	- २०० प्रति
१३.	सार्वजनिक निकायको लागि सहयोगी हाते पुस्तिका (अंग्रेजी)	- २०० प्रति
१४.	सूचना मागकर्ताको लागि सहयोगी हाते पुस्तिका (अंग्रेजी)	- २०० प्रति
१५.	वार्षिक प्रतिवेदन, २०७९/८० (नेपाली)	- १०० प्रति
१६.	राष्ट्रिय सूचना आयोगको परिचय पुस्तिका (नेपाली)	- १००० प्रति

क्षमता विकास तर्फ

१. मधेश प्रदेशको सिरहा र रौतहट एवं लुम्बिनी प्रदेशको नवलपरासी र कपिलवस्तु जिल्लाका सम्पूर्ण पालिकाहरुमा सूचनाको हक परीक्षण सम्बन्धी कार्य गर्ने गरी पञ्चसिखा कन्सल्टिङ प्रा. लि. सँग एशिया फाउण्डेशन मार्फत सम्झौता भई कार्य प्रारम्भ भएको ।
२. मधेश प्रदेश र लुम्बिनी प्रदेशमा सूचनाको हकको सचेतना सर्वेक्षण सम्बन्धी कार्य गर्ने गरी मित्र समाजसँग द एशिया फाउण्डेशन मार्फत सम्झौता भई कार्य प्रारम्भ भएको ।

अन्तर्राष्ट्रिय भ्रमण तर्फ

Office of the Information and Data Protection Commission, Albania को आयोजनामा Albania को Tirana मा मिति २०८१ जेठ २१ गते देखि २३ गते तदनुसार ३ जुन, २०२४ सम्म सम्पन्न भएको Empowering Individual Through Access to Information: Ensuring Transparency and Inclusivity in and Interconnected World विषय कार्यक्रममा राष्ट्रिय सूचना आयोग र द एशिया फाउण्डेशन सिएसएम कार्यक्रमको वित्तीय सहयोगमा आयोगको तर्फबाट थप १ जना पदाधिकारी र १ जना कर्मचारीले सहभागिता जनाएको ।

क. Knowledge Products

S. N.	Activity	Budget
1	NIC quarterly bulleting (Nepali) 3 editions	2,61,800.00
2.	NIC quarterly bulleting (English) 3 editions	1,67,200.00
3.	Annual Report (Nepali)	2,68,000.00
4.	Annual Report (English)	3,34,000.00

5.	RTI Handbook in Nepali for Common Citizens	4,50,000.00
6.	RTI Handbook in Nepali for Public Officials	1,75,000.00
7.	RTI Handbook in English for Common Citizens	2,07,600.00
8.	RTI Handbook in English for Public Officials	2,76,600.00
9.	RTI Handbook for Common Citizens in four languages (Tharu, Awadhi, Bhojpuri and Maithali)	9,02,400.00

ख. International Travel

S. N.	Activity	Budget
1	ICIC Conference	11,25,712.00

अनुसूची- ११

विगतका वार्षिक प्रतिवेदनमा दिइएका सुझाव

२०६५/६६ को वार्षिक प्रतिवेदनमा दिइएका सुझाव

क्र. सं.	सुझावहरू	कार्यान्वयनको अवस्था
१	सूचनाको हक, आयोग र संविधान लोकतन्त्र जनताको अभिमतबाट चल्ने व्यवस्था भएको हुनाले यो शासकीय पद्धतिलाई बलियो र सुचारु बनाउनका लागि सबै लोकतान्त्रिक देशमा अभिव्यक्ति स्वतन्त्रता र सूचनाको हकलाई मौलिक अधिकारको रूपमा राखिएको हुन्छ। नेपालको नयाँ संविधानमा पनि यी अधिकारहरूलाई नागरिकका मौलिक अधिकारका रूपमा राखिने छ भन्ने कुरामा शंका छैन। तर अधिकारलाई संविधानमा मात्रै सीमित नगरेर प्रभावकारी रूपमा लागू गर्नका लागि चाहिने कानून र कानून लागू र अनुगमन गर्ने गराउने स्वतन्त्र निकाय बनाउने सम्बन्धमा पनि स्पष्ट व्यवस्था हुनु आवश्यक छ। यस्तो निकायमा राज्यका सबै अंगमा सूचना प्रवाह गराउने दायित्व हुने हुनाले राष्ट्रिय सूचना आयोगलाई शक्तिशाली, स्वतन्त्र र सक्षम बनाउने व्यवस्था पनि संविधानमै उल्लेख हुनु अनिवार्य छ।	कार्यान्वयन भएको जानकारी प्राप्त हुन नसकेको
२	सूचनाको हक र सूचनाका माध्यम तथा प्रविधिहरू सूचना तथा संचारका शीघ्र, सरल र सस्ता नवीनतम माध्यम तथा प्रविधिहरूको निरन्तर विकास भइरहेको सन्दर्भमा सूचना अभिलेखन, व्यवस्थापन, संप्रेषण र संरक्षणका उपयुक्त माध्यम र प्रविधि अपनाइएन भने कालान्तरमा संरक्षित सूचना उपयोग गर्न नसकिने, नष्ट हुने, प्रविधि उत्पादक, नियन्त्रक कम्पनीको प्रभाव र दबाव सहनु पर्ने आदि नकारात्मक परिणाम हुन सक्छ। उदाहरणका लागि अहिले नेपालका भण्डै सबैजसो सरकारी तथा गैरसरकारी निकायले डिजिटल स्वरूपमा सूचना तयार गर्दा माइक्रोसफ्ट कम्पनीका सफ्टवेयरहरूको प्रयोग गरिन्छ। तर ती सफ्टवेयरहरूले सितैमा प्रयोग गर्न पाइने सफ्टवेयर होइनन्। कपीराइटसम्बन्धी कानूनको प्रभावकारी कार्यान्वयन नभएको र कम्पनीले आँखा चिम्लेको अवस्थामा यस्तो भइरहेको बुझिन्छ। यो स्थिति कायम रहनु उपयुक्त होइन। यसैले नेपाल सरकारले सकेसम्म चाँडो प्रविधि निर्धारक कार्यदल गठन गरी सरकारी कार्यालयले प्रयोग गर्ने सफ्टवेयरहरूका सम्बन्धमा नीति तथा ऐनकानून बनाउनु अतिआवश्यक छ।	कार्यान्वयन भएको जानकारी प्राप्त हुन नसकेको
३	सूचनाको हक र राजनीतिक संकल्प सूचनाको हकसम्बन्धी ऐन बनाउने र संसदमा पारित गराउने चरणमा नागरिक समाज र राजनीतिक नेतृत्वमा जुन उत्साह देखिन्छ त्यो पछिसम्म कायम राख्नु सबै मुलुकका लागि समस्या बनेको देखिन्छ। ऐन बनेपछि राजनीतिक इच्छाशक्तिमा ह्रास आयो भने त्यसलाई प्रभावकारी ढंगले लागू गर्ने कुरामा राजनीतिक तथा प्रशासनिक नेतृत्वमा उत्साह र प्रतिबद्धता हुँदैन, लागू गर्ने निकायहरूमा नकारात्मक सन्देश पुग्छ। फलस्वरूप ऐनप्रति वेवास्ता र उपेक्षा बढ्छ। त्यसैले सूचनाको हकसम्बन्धी ऐनको कार्यान्वयनमा राजनीतिक नेतृत्वले आफू दृढ रहेको स्पष्ट सन्देश दिनुपर्छ। किनकि यसको अभावमा राज्यका अन्य अंग र संयन्त्रहरूले जनतालाई सूचनामा पहुँच दिने काम उत्साहपूर्वक गर्न सक्तैनन्। त्यसैले राजनीतिक नेतृत्वलायत राज्यका हरेक अंगका नेतृत्व र नीति निर्माणको तहका पदाधिकारीहरूले सूचनाको हक लागू गर्ने कामलाई सक्रिय भएर प्रोत्साहित गर्नु आवश्यक हुन्छ। खुलापनको नयाँ संस्कृति र वातावरणप्रति आफ्नो निरन्तर र स्पष्ट समर्थन छ भन्ने प्रतिबद्धता सबैले सधैं जनाउनु पर्छ।	कार्यान्वयन भएको जानकारी प्राप्त हुन नसकेको
४	सूचनाको हक र प्रेस/मिडिया सूचनाको हकको कुरा गर्दा सबैभन्दा पहिले सरकारी तथा सार्वजनिक निकायमा रहेका सूचनामा पहुँचको अधिकारको कुरा आउँछ। निश्चय पनि सूचनाको हकको यो सबैभन्दा महत्वपूर्ण पक्ष हो। तर सूचना प्रवाहित गर्ने माध्यम, खास गरी प्रेसको पनि यसमा महत्वपूर्ण भूमिका र दायित्व हुन्छ। हाम्रो जस्तो समाजमा जहाँ आमजनता आफैँ कुनै सार्वजनिक निकायमा गएर सूचना माग्ने अवस्थामा छैनन्, त्यहाँ प्रेसले नै नागरिकको सूचनामा पहुँचलाई सहज बनाउने भूमिका खेल्नसक्छ। यसको लागि प्रेस स्वयम् पनि सक्षम र जिम्मेदार बन्नु आवश्यक छ। अचेल दिनदिनैजस्तो मिडियामा गलत समाचार आइरहेका हुन्छन् तर तिनलाई सच्याउने काम गरिन्छ। सच्याए पनि प्रभावकारी रूपमा गरिँदैन। मानिसहरूले तिनै गलत समाचारको आधारमा कुनै विषय वा घटनाको बारेमा विश्लेषण गर्छन्, आफ्नो विचार बनाउँछन्, निर्णय लिन्छन्। त्यस्ता विश्लेषण, निर्णय र विचारले निश्चय नै नकारात्मक र हानीकारक प्रभाव पार्न सक्छन्। सही समाचार प्रवाहित गर्ने दायित्वलाई पालन गरिएन भने आमनागरिक सूचनाको हकबाट वंचित हुनसक्छन्। नेपाल अहिले जुन राजनीतिक संक्रमणकालबाट गुजिरिरहेको छ त्यसलाई ध्यानमा राख्दा प्रेसको सही सूचना प्रवाहित गर्ने दायित्व अझै महत्वपूर्ण छ। "..... प्रेस स्वतन्त्रताको नारा ठोस रूपमा 'सूचनाको हक' (वा सूचनामा पहुँच) तर्फ केन्द्रित हुनु पर्छ। प्रत्येक विषयसँग गाँसिएका सम्पूर्ण सूचना सर्वसाधारणको अधिकार हो। किनभने आममानिसको जीवन सरल बनाउन एवं जनगणको हक सुनिश्चित गर्ने नाममा सरकार क्रियाशील हुने गर्छ। सरकारका यिनै कार्यलाई निगरानी गर्न मिडियाले सूचना प्रवाह गर्ने दावी गरिरहे पनि वास्तवमा प्रेस स्वतन्त्रताको सारका मिडियाले वचनवादीहरूको आर्थिक-राजनीतिक एवं सामाजिक फाइदाको लागि बढी योगदान गरेको पाइन्छ। मिडियाको यो सामाजिक स्वार्थ-सम्बन्धलाई उपभोक्ताको हितमा रूपान्तरण गर्न सूचनामा सर्वसाधारणको पहुँच हुने वैकल्पिक आन्दोलनहरू अबका माग हुन्। केवल प्रतिक्रिया, वक्तव्यवाजी एवं भत्तनाको माध्यमबाट प्रेस स्वतन्त्रता हासिल गर्न अपेक्षा गरियो, आक्रमण एवं घटनाहरूको ठोस छानबिन गर्दै मिडियामा गर्हाकिलो सामग्री उत्पादन गरिएन, भाषणवाजी एवं प्रदर्शनमा बढी जोड दिइयो भने तात्त्विक परिवर्तन हुने छैन। सार्थक परिवर्तनको अपेक्षा गर्ने हो भने मिडियामा वैकल्पिक प्रारूपहरू निर्माण हुनु आवश्यक छ। यसले मात्र लोकतान्त्रिक समाज व्यवस्था निर्माण गर्न सक्छ।" ("प्रेस स्वतन्त्रताको व्यावसायिक र राजनीतिक सन्दर्भ", भास्कर गौतम, मिडिया अध्ययन ३, पृष्ठ ५५, मार्टिन चौतारी, २०६५) जनताले मिडियाबाट विभिन्न प्रकारका कुराहरू थाहा पाउने अपेक्षा गर्छन्। समाजमा भइरहेका महत्वपूर्ण विषयहरूबारे मिडियाले जानकारी गराइराखोस् भन्ने पनि उनीहरू चाहन्छन्। संसदमा कुनै कानून पास हुन लागेको छ, अदालतमा महत्वपूर्ण मुद्दामा बहस भइरहेको छ, सरकारले कुनै ठूलो आर्थिक नीति बनाउँदैछ वा कुनैलाई भ्रष्टाचारको आरोप लागेको छ भने मिडियाले ती विषयमा सूचित गरोस् भन्ने आमजनताले आशा गर्छन्। त्यसैले मिडियाले आफू सूचित भएर जनतालाई सुसूचित गर्नका लागि सूचनाको हकसम्बन्धी ऐनको उपयोग गर्नु अति जरुरी छ।	कार्यान्वयन भएको जानकारी प्राप्त हुन नसकेको
५	सूचनाको हक र गैरसरकारी संस्था लोकतान्त्रिक राज्यमा मानवअधिकार तथा नागरिकका लोकतान्त्रिक अधिकारहरूको संरक्षण र सम्बर्द्धन गराउन, अन्तरराष्ट्रिय सन्धि सम्मौता अनुबन्धहरू पालन गराउन र यससम्बन्धी कानूनहरू कार्यान्वयन गराउन सचेतना अभियान सञ्चालन गर्नेदेखि लिएर सडकमा शान्तिपूर्ण संघर्ष गर्ने काम नागरिक समाजले गर्छन्। नेपालमा मानवअधिकार र सुशासनको लागि धेरै वर्षदेखि धेरै संस्थाहरूले नागरिक समाजको प्रतिनिधित्व गर्दै यो काम गरिरहेका छन्। संयुक्त राष्ट्र संघको सन् १९४८ मा पारित मानवअधिकारको घोषणा पत्रको धारा १९ मा सूचनाको अधिकार मानवअधिकारको रूपमा उल्लिखित छ। त्यसमा भनिएको छ: "हरेक व्यक्तिलाई विचार र राष्ट्रिय सूचना अभिव्यक्तिको स्वतन्त्रता छ। यो अधिकारभित्र कुनै बाधाविना कुनै पनि विचार मान्ने र कुनै पनि माध्यमबाट र सीमाको बन्धनविना सूचना खोज्ने, पाउने र बाँड्ने स्वतन्त्रता पर्छ।" तैपनि सूचना अधिकारको विषय नेपालको लागि तुलनात्मक रूपमा नयाँ हो। तर यो अधिकार अरु सबै मानवअधिकारको पनि आधार हो भन्ने कुरा विसन्तु हुँदैन। सन् १९४६ मा संयुक्त राष्ट्र संघले एउटा प्रारम्भिकालीन प्रस्ताव पारित गरेको थियो। त्यो प्रस्तावमा भनिएको थियो: सूचनाको हक मानिसको मौलिक अधिकार हो ... यो संयुक्त राष्ट्र संघ जुन स्वतन्त्रताका लागि समर्पित छ ती सबै स्वतन्त्रतालाई जाँच्ने आधार/कसी हो। त्यसैले समयको मागअनुसार नेपालका मानवअधिकारका लागि काम गरिरहेका गैरसरकारी संस्थाहरूले मानवअधिकारका अन्य विषयमाभन्दा सूचनाको हक स्थापित गर्ने काममा विशेष रूपमा सक्रिय हुनु आवश्यक छ।	कार्यान्वयन भएको जानकारी प्राप्त हुन नसकेको
६	सूचनाको हक र प्रशासनिक संयन्त्र खुलापनलाई प्रवर्द्धन गर्नु राज्यका सबै पदाधिकारीहरूको जिम्मेवारी हो। तर, व्यवहारमा राजनीतिक नेतृत्वले परिवर्तनलाई समर्थन गर्दा पनि, कर्मचारीतन्त्रको फलामे ढाँचाले खुलापनलाई बाधा पुर्‍याउन सक्छ। वर्षौंदेखि चलिआएको राज्यको प्रशासन संयन्त्र र कर्मचारीतन्त्रमा जरा गाडेको गोपनीयताको संस्कार र संस्कृति पारदर्शिता र खुलापनलाई हुर्कन दिँदैन। सूचना, जानकारीहरू आफ्नो नियन्त्रणमा राख्न चाहने र चाहिने व्यक्तिलाई पनि नदिने प्रवृत्तिले हाम्रो समाज, सरकार र प्रशासनयन्त्रमा गहिरोसँग जरा गाडेको छ। यो प्रवृत्तिले राज्यको प्रशासन संयन्त्र र कर्मचारीतन्त्रलाई जिम्मेवारीहीन बनाउँछ। फलस्वरूप जनता लोकतान्त्रिक अधिकार र अवसरहरूबाट वंचित हुन्छन्। लोकतन्त्र व्यवहारमा लागू हुन सक्तैन। यसैले सूचनाको हकसम्बन्धी ऐन कानून चाहिएको हो। विश्वमा लामो लोकतान्त्रिक शासन परम्परा भएका मुलुकहरूमा पनि सरकारी सूचनामा पहुँच र	

	पारदर्शितामा सरकारी प्रशासनिक संयन्त्र अतिच्छुद्र र असहयोगी देखिएका घटनाहरू बेलाबेलामा देखिन्छन् । भारतमा सूचनाको हक कानून सन् २००५ मा लागू भएको केही समयमै त्यहाँको व्यूरोक्रेसीले सूचनाअधिकार कानूनलाई खुम्च्याउने विधेयक ल्याउन सम्बन्धित मन्त्री र राजनीतिक दलका नेताहरूलाई दबाव दिएको थियो । भारतमा सूचना अधिकारका लागि लडेका नागरिक समाजका अनुभवी अग्रवाहहरूको विचारमा: "स्पष्ट छ कि कर्मचारीहरूको एउटा हिस्साले सूचनाको हकलाई अप्रासंगिक बनाउने हरसम्भव प्रयास गर्छ । सूचनाको हक मान्ने निवेदकहरूलाई दुख दिन, अपमानित गर्न सक्छन् । सूचनाको दुरुपयोग कसरी रोक्ने भन्ने बहस, विवाद पनि खडा गर्न सक्छन् । यो ऐन लागू हुन नदिन वा यसलाई अग्रो बनाउन कोसिस गर्न सक्छन् । तर नागरिक समाज विचलित नभई यसलाई सामना गर्न तयार हुनुपर्छ । कर्मचारीका अपमानजनक व्यवहारबाट नआतिङ्कन निरन्तर सूचना माग्दै गर्नुपर्छ । नदिए माथिल्लो अधिकारीसँग गुनासो गर्नुपर्छ । सूचना पाउने अधिकार कार्यान्वयन गर्न हरेक तहमा प्रयास जारी राख्नुपर्छ ।" (सूचनाधिकार नयाँ लोकतन्त्र नयाँ पत्रकारिता (पुस्तक), अरविन्द्र केजरीवाल, विष्णु राजगडिया, प्रभात खबर इन्स्टिट्युट अफ मिडिया स्टडिज, राँची, भारत, जुन, २००६) - नेपालजस्तो नवलोकतान्त्रिक देशमा जहाँ सरकार मात्रै होइन समाज पनि सैयौं वर्षको सामन्ती व्यवस्था र संस्कारमा हुर्केको छ, जहाँ गोपनियता सामान्य र खुलापन अपवादको रूपमा रहेको छ, त्यहाँ अन्तरराष्ट्रिय मान्यताअनुसारको सूचनाको हकसम्बन्धी कानून बन्नु र लागू हुनु एउटा अप्रत्याशित र ठूलो फड्को हो । तर ऐन बन्दैमा सैकडौं वर्षदेखिको संस्कार, विचार र व्यवहारमा परिवर्तन आउँदैन भन्ने कुरा अन्य मुलुकको अनुभवले पनि देखाएकै छ । कुन बहानामा, कुन बेला कस्तो ऐन, नियम, नियमावली, संशोधन वा परिपत्रद्वारा यो ऐनलाई खुम्च्याइन्छ भन्ने कुराप्रति सूचनाको हकसम्बन्धी ऐन कार्यान्वयनका लागि नागरिक समाजका प्रतिनिधिहरू र लोकतान्त्रिक मूल्यमान्यता बोकेका राजनीतिक दलका नेताहरू तथा जनउत्तरेवायी प्रशासनका हिमायती कर्मचारीहरू सदा सचेत र प्रयत्नशील हुनु आवश्यक छ । - यो कानून वास्तवमा व्यवहारमा लागू गर्ने हो भने कर्मचारीतन्त्रलाई खुलापन र जिम्मेवारी बहन गर्न भित्री मनैदेखि उत्सुक र तत्पर बन्न प्रेरित गर्ने उपायहरू खोज्नु जरुरी छ । यस्ता उपायहरू कार्यान्वयन गर्नुपर्छ जसले गर्दा कर्मचारीहरू ऐनको भावना र मर्मअनुसार काम गर्ने प्रेरित होउन् । - राज्यका सबै अंगका निकायहरूमा सेवा प्रवेश गर्दा सेवा प्रवेशीलाई सूचनाको हकबारे जान्नुपर्ने व्यवस्था गर्नु आवश्यक छ । यसका लागि सेवा प्रवेश गर्दा लोकसेवा आयोगलाई अन्य अयोग वा त्यस्ता निकायले लिने परीक्षाका पाठ्यक्रमहरूमा सूचनाको हकसम्बन्धी ऐन नियमका विषयहरू अनिवार्य रूपले समावेश गरिनुपर्छ । - सरकारी कार्यालयहरूमा सूचना/अभिलेखहरूको सिर्जना, भण्डारण, संरक्षण, पहुँच र वितरण/संप्रेषण व्यवस्थित गर्नका लागि अभिलेख व्यवस्थापनसम्बन्धी बेग्लै नीति, ऐन, नियम हुनुपर्छ । अभिलेख व्यवस्थापनलाई समन्वय गर्ने, यससम्बन्धी मानक (स्ट्याण्डर्ड) कायम गर्ने, अभिलेख व्यवस्थापनका सम्बन्धमा निर्मातृ रूपमा शिक्षण प्रशिक्षण सञ्चालन गर्ने बेग्लै/निश्चित निकाय हुनुपर्छ । यसका लागि राष्ट्रिय अभिलेखालयको वर्तमान भूमिकालाई परिवर्तन गरी सरकारी कार्यालयका सूचना व्यवस्थापन र प्रशिक्षणको व्यवस्था गर्ने जिम्मेवारी दिन सकिन्छ ।	कार्यान्वयन भएको जानकारी प्राप्त हुन नसकेको
७	तालिम र अभिप्रेरणा (इन्स्रेन्टिभ) - सूचना मान्ने कामले एउटा प्रचलित प्रक्रिया भइसके हुने, कुनै अनिवार्यता वा भ्रष्टाचार खुल्ने वा कुनै सभावित नीतिगत निर्देशनमा बाधा पार्ने हुँदा यसबारे लोकसेवक कर्मचारीहरूका प्रतिक्रिया फरकफरक हुन्छन् । कसैले आफै सक्रिय भएर सूचना दिन सक्छन् भने कसैले सूचना नदिन अनेक बहाना बनाउन सक्छन् । तर सूचना दिने जिम्मा पाएका कर्मचारीहरू सूचनाको हकका बारेमा आफै सचेत भएनन् र सूचना सार्वजनिक गर्ने, मागेको सूचना उपलब्ध गराउने काम ठिकसँग गरेनन् भने ऐनको कार्यान्वयनमा बाधा पुग्छ । त्यसैले कर्मचारीहरूलाई सयबारे सचेत र दक्ष बनाउनु आवश्यक छ । - गोप्यताको पुरानो र प्रचलित मान्यतामा आमूल परिवर्तन ल्याउनु सूचनाको हकसम्बन्धी ऐनको उद्देश्य भएकोले सार्वजनिक निकायका सबै तहका पदाधिकारीहरूको क्षमता अभिवृद्धि गर्नु आवश्यक छ । तैपनि, पहिलो चरणमा सूचनाको माग पूरा गर्ने जिम्मा पाएका सबै सूचना अधिकारीहरू र तिनका विरुद्ध पहिलो उजुरी सुन्ने पदाधिकारीहरूलाई सूचना मागेको निवेदन र उजुरीमाथि कसरी कारवाही गर्ने र कानूनका दफाहरूको कसरी व्याख्या गर्ने भन्ने विषयमा तालिम दिनुपर्छ । - सूचनाको माग पूरा गर्ने र कानूनमा व्यवस्था गरिएका सूचनासम्बन्धी अन्य काम गर्ने कर्मचारीलाई उचित अभिप्रेरणा (इन्स्रेन्टिभ) र पुरस्कारको पनि व्यवस्था गर्नु आवश्यक छ ।	कार्यान्वयन भएको जानकारी प्राप्त हुन नसकेको
८	ऐनसँग बाफिने कानूनहरूको संशोधन र खारेजी र कानून निर्माणमा एकरूपता सूचनाको हकसम्बन्धी ऐनलाई अवरोध पुऱ्याउने कतिपय कानून नेपालमा प्रचलित छन् । सरकारी कर्मचारीहरूको सेवा र वृत्तिविकाससँग गहिरो रूपमा सम्बन्ध भएको निजामती सेवा ऐन र नियमावली यसको एउटा उदाहरण हो । सूचना संचार गर्नबाट कर्मचारीहरूलाई रोक्ने कतिपय नियमहरू निजामती सेवाका ऐन/नियमभित्र लुकेका भेटिन्छन् । फलस्वरूप कतिपय कर्मचारीहरूले सूचना खुला गर्नुभन्दा लुकाउँदा आफूलाई सुरक्षित ठान्छन् । सूचनाको हकसम्बन्धी ऐनसँग बाफिने थुप्रै ऐन नियमहरू प्रचलनमा छन् । त्यस्ता अवरोधकारी कानूनहरूले निरन्तरता पाइरहेका हुनाले अनिश्चितता सिर्जना गरेका छन् । यसले गर्दा सार्वजनिक निकायका पदाधिकारीहरूलाई नयाँ कानून अन्तर्गत कति सूचना खुला गर्ने र कति गोप्य राख्ने भन्ने निश्चो गर्न र काम गर्न गाह्रो भइरहेको छ । एउटा ऐनले सूचना दिनुपर्छ भन्छ भने अर्को ऐनले अनधिकृत रूपले सूचना सार्वजनिक गर्नु भने सजायको भागीदार हुन्छ भन्छ । यस्तोमा कर्मचारीहरू सजायको कुराप्रति बढी सचेत भएर सूचना नदिनेतिर लाग्ने सम्भावना बढी हुन्छ । सजायको कुराले त्रास खडा गरेको अवस्था पनि छ । फलस्वरूप सूचनामा पहुँच नदिनु सामान्य र स्वाभाविक बनेको देखिन्छ । सूचनाको हक ऐन लागू भइसकेको अवस्थामा यस्ता कानून सक्रिय हुनुहुँदैन । सूचनामा पहुँचलाई बढाउनु, त्यससम्बन्धी कानूनमा एकरूपता ल्याउनु र सरकारलाई खुलापनतिर लैजान यस्ता कानून बदल्नु वा संशोधन गरिनु पर्छ ।	कार्यान्वयन भएको जानकारी प्राप्त हुन नसकेको
९	सहयोगी ऐन कानूनको आवश्यकता सूचनामा पहुँचको कानून मात्रै भएर पुग्दैन । त्यसलाई सक्रिय बनाउन अरू कानूनको सहयोग चाहिन्छ । राज्यका सबै कानूनले यसलाई सघाउनु पर्छ । सूचनाको हक ऐनले अरू सबै ऐनलाई ओभरराइड गर्छ भन्ने निश्चित भएपछि मात्रै यो कानून प्रभावकारी हुन सक्छ । अब पहिलेजस्तो अवस्था छैन, सूचनाको हक ऐनअनुसार काम गर्नुपर्छ भन्ने स्पष्ट संकेत सरकारी संयन्त्रलाई पठाएर मात्रै सूचनाको हकसम्बन्धी ऐन प्रभावकारी रूपमा लागू गर्न सकिन्छ । यसका लागि सूचनाको हकसम्बन्धी ऐनसँग बाफिने वा नमिल्ने ऐनका प्रावधानहरूलाई कम्तीमा पनि खुला सरकारको भावनासँग मेल खाने गरी फेर्नु, सुधार, संशोधन गर्नुपर्छ । सूचनाको हकसम्बन्धी ऐनले अरू ऐनलाई निरस्त (Override) गर्नुपर्छ ।	कार्यान्वयन भएको जानकारी प्राप्त हुन नसकेको
१०	सूचनाको हक र वर्गीकरणको तगारी सूचनाको हकसम्बन्धी ऐनमा सूचना दिन नमिल्ने केही विषय तोकिएका छन् । ऐनअनुसार मुख्यसचिवको अध्यक्षतामा गठित समितिले ती विषयका आधारमा केही सूचनालाई केही अवधिका लागि गोप्य राख्न सूचना ऐनमा एकमुष्ट प्रतिक्रिया ल्याउन हुँदैन । तर उक्त समितिले गरेको वर्गीकरण भनी विवरित सूचीमा ऐनको दफा ३ को उपदफा (३) मा उल्लेख गरिएका बुँदाभित्र नपर्ने कतिपय सूचनाहरू पनि दिनु नपर्ने सूचनाको वर्गमा पारिएको देखिएको हुँदा सो वर्गीकरणलाई आधार मानी सरकारी निकायहरूले सूचना दिन इन्कार गरेको अवस्थामा सूचनाको हकसम्बन्धी कानूनको मर्म र भावनामा नै कठाराघात हुने देखिन्छ । यो वर्गीकरणमाथि तत्काल पुनर्विचार गर्नुपर्छ ।	कार्यान्वयन भएको जानकारी प्राप्त हुन नसकेको
११	गोपनियताको होइन पारदर्शिताको शपथ नेपालमा विभिन्न पदको लागि लिइने शपथलाई चल्न चल्तीमा पद तथा गोपनियताको शपथ भन्ने गरिन्छ । पदसँग गोपनियता गाँसिएका वा शपथ भनेकै गोपनियताको लागि हो भन्ने सोच छ । अब कुनै पनि पदाधिकारीले कामको प्रकृति हेरी ऐनअनुसार गोप्य राख्नुपर्ने कामकुरा मात्रै गोप्य राख्नुपर्छ । पदभार ग्रहण गर्दा नै एकमुष्ट रूपमा सूचना सार्वजनिक गर्ने काममा एकमुष्ट प्रतिक्रिया लगाउनु हुँदैन । यसो गर्दा सार्वजनिक निकायका पदाधिकारीहरूमा आफ्नो कर्तव्यको बारेमा भ्रम पैदा हुनसक्छ । आफ्नो जिम्मेवारी प्रमुखप्रति हो कि जनताप्रति हो भन्ने दुविधा उत्पन्न हुनसक्छ । आधुनिक लोकतन्त्रमा गोपनियताको सट्टा अब जनतालाई सबै कुरा खुला गर्ने पारदर्शिताको शपथ लिनुपर्छ । नत्र यसले कर्मचारीहरूलाई सूचना सार्वजनिक गर्ने कामको उल्टो सन्देश दिन्छ ।	कार्यान्वयन भएको जानकारी प्राप्त हुन नसकेको
१२	नियमावली प्रभावकारी बन्नुपर्छ केही देशमा सबैदेखि बनाएको सूचनाको हकसम्बन्धी ऐनलाई निस्तेज पार्ने गरी सरकारले नियमावली बनाएको देखिन्छ । संसदले बलियो सूचनाको हक ऐन बनाए पनि कर्मचारीहरूले त्यसको प्रभाव घट्याउन त्यस्तै प्रभावकारी नियम बनाउन सक्छन् वा सूचना रोक्ने आन्तरिक नियमहरू लागू गर्न सक्छन् । त्यसैले कानून कार्यान्वयन गर्ने निकायहरू र निगरानी गर्ने निकायहरू सहायक कानून वा नियमावली बनाएर सूचनाको हक खोस्ने यस्ता	कार्यान्वयन भएको जानकारी प्राप्त हुन नसकेको

	प्रयासवारे सतर्क हुनु आवश्यक छ। सहायक वा थप कानुन वा नियमहरू मूल कानुन लागू गर्न सहयोगीको रूपमा आउनु पर्छ न कि अवरोधकको रूपमा। नेपालमा सूचनाको हकसम्बन्धी नियमावली आउँदा ऐनमा 'व्यवस्था गरेवमोजिम वा तोकिएवमोजिम हुनेछ' भनी उल्लेख भएका कतिपय कुराहरूलाई अझै उदाहरणपूर्वक राख्न सकिने थियो। उदाहरणका लागि ऐनको दफा २२ (२) मा आयोगलाई आवश्यक पर्ने कर्मचारी नेपाल सरकारले व्यवस्था गर्ने छ भनिएकोमा व्यवस्था गर्ने कामलाई आर्थिक जिम्मेवारीमा सीमित गरेर कर्मचारी नियुक्त गर्ने काम आयोगलाई नै दिन सकिन्थ्यो। त्यस्तै प्रमुख सूचना आयुक्त र आयुक्तहरूलाई दिइने पारिश्रमिक क्रमशः सर्वोच्च अदालतका न्यायाधीश र पुनरावेदन अदालतका मुख्य न्यायाधीशले पाउने सरह दिने भनी नेपाल सरकारले निर्णय गरेकोमा नियमावली बन्दा त्योभन्दा एकएक तह तलका पदाधिकारीले पाउने पारिश्रमिक पाउने व्यवस्था गरियो। 'तर नियमावली जारी हुँदाका वखत खाईपार्पा आएको मौसिक पारिश्रमिक नै उपलब्ध गराइनेछ' भन्ने प्रावधान तल राखेर अहिले नियुक्त र पछि नियुक्त हुने आयुक्तको तलबमा दोहोरो मापदण्ड बनाइएको छ। सरकारले के कामका लागि कस्तो निकाय आवश्यक ठानेको हो र त्यो निकायलाई कुन हैसियतमा राख्ने भन्ने स्पष्ट निर्णय गर्नुपर्छ र त्यसअनुसार गर्नु/गराउनु पर्छ। कर्मचारीहरूको अस्पष्ट र अदृग्दर्शी सोच र सांगुरो तर्कको आधारमा तथा निकायका बहालवाला पदाधिकारीहरूलाई हेरेर साथै ऐनको भावना र कुनै पनि निकायको गरिमा विसरेर सरकारले नियमावली बनाउनु हुँदैन। आयोगको नियमावली त्यसरी बनेको देखिन्छ। अतः यसमा सरकारले स्पष्ट धारणा सार्वजनिक गरेर नियमावली संशोधन गर्नुपर्छ। यस्ता दोहोरो मापदण्डका बँदा नियमावलीमा राख्नु हुँदैन।	प्राप्त हुन नसकेको
१३	मन्त्रिपरिषद्का निर्णयहरू सार्वजनिक सार्वजनिक निकायका बैठकहरू अपवादलाई छोडेर सबैजसो बैठक खुला हुनुपर्छ। बन्दकोठाभित्र बैठक गरिए पनि बैठक सकिएपछि, बैठकले गरेका निर्णयहरू (माइज्युट) प्रकाशित हुनुपर्छ। निर्णयमा नागरिकको पहुँच हुनुपर्छ। कुन सदस्यले कता मतदान गर्‍यो भन्ने विस्तृत रूपमा मतदानको रेकर्ड बैठकको माइज्युटमा हुनुपर्छ र त्यो जाने अधिकार नागरिकसँग हुने व्यवस्था गरिनुपर्छ। विलगतमा मन्त्रिपरिषद् बैठकबाट भइरहे चार महिनाभित्र गरिएका सबै निर्णयहरू वेबसाइटमाफर्त सार्वजनिक गरिएका थिए। त्यसले राज्यका अंगहरूलाई खुला र पारदर्शी बनाउने काममा सरकारको प्रतिबद्धता र उत्साह देखाएको थियो। तर त्यसले निरन्तरता पाउन सकेन। राज्यलाई जनताप्रति उत्तरदायी बनाउने सिलसिलामा यो एउटा राम्रो र उदाहरणीय अभ्यास भएको हुनाले यो कामलाई निरन्तरता दिनु जरुरी छ।	कार्यान्वयन भएको जानकारी प्राप्त हुन नसकेको
१४	सूचनाको हक र उपभोक्ताको अधिकार आधुनिक युगमा सबै नागरिकले राज्य तथा विभिन्न सर्वजनिक तथा निजी निकायहरूबाट कुनै न कुनै सेवा लिइरहेको हुन्छ। त्यस्तै प्रायः सबैजसो मानिसले कुनै न कुनै सेवा प्रदान गरिरहेको हुन्छ। युग जतिजति अगाडि बढ्दैछ त्यतिजति सबै मानिस उपभोक्ता र सबै मानिस उत्पादक वा सेवाप्रदायक बन्ने अवस्था बढ्दैछ। कुनै पनि वस्तु, सामान वा उत्पादन र सेवा उपभोग गर्नका लागि उपभोक्ताले त्यो उत्पादन वा सेवाको मूल्य र गुणस्तर जान्नु आवश्यक हुन्छ। उपभोक्ताको यो अधिकार हो। त्यसैले उत्पादित सामान वा प्रदान गरिने सेवाका बारेमा पर्याप्त सूचना सामान वा सेवासँगै उपलब्ध गराउनु उत्पादक तथा सेवाप्रदायकहरूको पहिलो कर्तव्य हो। विरामीले चिकित्सक वा अस्पतालबाट आफ्नो रोग तथा उपचारका बारेमा बुझ्ने भाषा र अक्षरमा सूचना प्राप्त गर्नु उसको अधिकार हो। बजारमा बेच्ने कुनै पनि सामानको उत्पादन र उपयोगिता समाप्त हुने मिति, सामान तयार पार्दा उपयोग गरिएका आधारभूत वस्तु वा पदार्थ साथै त्यसको मूल्य उपभोक्ताले जान्नु पाउनुपर्छ। त्यस्तै उपभोक्ताले खानेपानी, विजुली, टेलिफोन आदि हरेक समयमा चाहिने सेवाका बारेमा पनि नियमित र व्यापक रूपमा जानकारी पाउनुपर्छ। प्राकृतिक रूपले उत्पादित फलफूल, तरकारी, दूध, फल, मासुजस्ता सामग्रीमा पनि यदि तिनलाई संरक्षण गर्न वा चाँडै खानयोग्य बनाउनु वा पशुपछी तथा वनस्पतिको उत्पादन क्षमता बढाउनु कृत्रिम उपकरण अपनाएको छ भने त्यसका बारेमा पनि जानकारी दिइनुपर्छ। नेपालमा उपभोक्ता हित संरक्षण गर्ने कानूनहरूमा उपभोक्ताका लागि पर्याप्त सूचना उपलब्ध गराउने प्रभावकारी प्रावधान हुनुपर्छ। साथै उपभोक्ताहरू पनि यसबारे सचेत भएर अधिकार माग्नुपर्छ।	कार्यान्वयन भएको जानकारी प्राप्त हुन नसकेको
१५	सूचनाको हक र शिक्षा क्षेत्र असल र जिम्मेवार नागरिक बन्ने बनाउने पहिलो स्थान विद्यालय नै हो। यसैले नागरिकका अधिकार र कर्तव्यहरूको ज्ञान विद्यार्थी अवस्थाबाटै सुरु हुनुपर्छ। यसका लागि विद्यालयका हरेक तहका पाठ्यक्रममा सूचनाको हकका बारेमा कुनै न कुनै रूपमा जानकारी दिने कक्षा वा प्रवचनको व्यवस्था हुनुपर्छ। साथै विद्यालयका सबै हिसाब किताब, शिक्षक नियुक्ति, विद्यालय सञ्चालक वा स्वामीहरूले कसरी विद्यालय सञ्चालन गर्छन् भन्नेजस्ता कुराहरू विद्यार्थी र अभिभावकहरूले थाहा पाउनुपर्छ। उनीहरूबाट उठाइएको शुल्क के काममा र कसरी खर्च गरिन्छ भन्ने जाने अधिकार विद्यार्थी र अभिभावकलाई हुन्छ। परीक्षा विद्यार्थीहरूको जीवन, प्रगति र भविष्यसँग जोडिएको अत्यन्तै महत्वपूर्ण काम हो। तर परीक्षा भन्ने बित्तिकै सबै कुरा गोप्य राख्ने सोच र चलनले गर्दा यसमा धेरै विकृति आएको र कतिपय विद्यार्थीको शैक्षिक विकासमा प्रतिकूल प्रभाव परेको देखिन्छ। परीक्षामा सबै कुरा गोप्य राख्ने प्रचलनले विद्यालयहरूबीच अस्वस्थ प्रतिस्पर्धा पनि जन्माएको छ। त्यसैले परीक्षा प्रणालीमा प्रश्नपत्र, प्रश्नपत्र तयार पार्ने व्यक्ति र विधि, उत्तर पुस्तिका जोज्ने व्यक्तिको बारेमा जानकारी गोप्य राखिएता पनि विद्यार्थीहरूले आफ्नो उत्तरपुस्तिका हेर्न तथा हरेक उत्तरमा उसले पाएको अंक जान्नु पाउनुपर्छ।	कार्यान्वयन भएको जानकारी प्राप्त हुन नसकेको
१६	आयोगको स्थायित्वका लागि भौतिक पूर्वाधार निर्माण राज्यका सम्पूर्ण अंगलाई पारदर्शी र जिम्मेवार बनाउने उद्देश्य लिएको सूचनाको हकसम्बन्धी ऐनलाई संरक्षण, प्रवर्द्धन र प्रचलन गराउने जिम्मेवारी बोकेको राष्ट्रिय सूचना आयोगको गहन दायित्व, यसको कामको प्रकृति र महत्व तथा आमनागरिकसँग यसको निकट सम्बन्धलाई ध्यानमा राखी आयोगको स्थायित्वका लागि आफ्नै कार्यालय भवनको आवश्यकता छ। यसको लागि सरकारले जग्गा उपलब्ध गराउने र भवन निर्माणको लागि योजना थाल्नु जरुरी छ। साथै नेपालका अन्य क्षेत्रमा पनि यसको कार्यालय खोल्नका लागि भौतिक पूर्वाधार तयार गर्नु आवश्यक छ।	कार्यान्वयन भएको जानकारी प्राप्त हुन नसकेको

२०६६/६७ को वार्षिक प्रतिवेदनमा दिइएका सुझाव

क्र. सं.	सुझावहरू	कार्यान्वयनको अवस्था
१	सूचनाको हकसम्बन्धी ऐनले सरकारी निकायलगायत सबै सार्वजनिक निकायले केही काम गर्ने पने व्यवस्था गरेको छ। जसअनुसार हरेक कार्यालयमा सूचना अधिकारी तोके, ऐन र नियमावलीअनुसार कार्यालयले तीनतीन महिनामा कार्यालयसम्बन्धी सूचना सार्वजनिक गर्नुपर्ने व्यवस्था छ। यसका लागि हरेक कार्यालयमा सूचना अधिकारीको व्यवस्था वा सूचना शाखा हुनुपर्छ। त्यसका लागि भौतिक स्रोत साधन र जनशक्तिको तालिमको व्यवस्था हुनुपर्छ। कार्यालयको सूचना शाखालाई चाहिने भौतिक तथा मानवीय स्रोत साधनलाई सुसम्पन्न र दक्ष बनाउने काम सम्बन्धित कार्यालयको केन्द्रिय निकायको हो। ऐन कार्यान्वयनका सन्दर्भमा सरकारी निकायहरूमा के कसरी काम भइरहेको छ, सूचना अधिकारीको व्यवस्था भएको छ छैन, सूचना अधिकारीलाई कार्यालय प्रमुखबाट सूचना प्राप्त भएका छन् छैनन्, सूचना व्यवस्थापन र वितरणका लागि साधन स्रोत छ छैन आदि कुराहरू सूचना आयोगले नियमित रूपमा गर्ने अनुगमनबाट प्राप्त गरेका तथ्यहरूको आधारमा सम्बन्धित निकायलाई ऐन वमोजिमको दायित्व पालन गर्न आदेश दिने र सरकारलाई सुझाव दिने काम गर्दछ। तर आयोग आफैले सूचना अधिकारी तोक्न वा सूचनाहरू उपलब्ध गराउन वा साधन स्रोतकालागि बजेटको व्यवस्था गर्न सक्दैन। अतः हरेक सरकारी कार्यालयमा सूचना अधिकारी तोक्नेलगायतका ऐन अनुसार कार्यालयले गर्नुपर्ने सबै काम गर्ने गराउने र केन्द्रिय निकाय वा मन्त्रालयको जिम्मेवारी हुने हुँदा सो जिम्मेवारी पूरा गर्ने दायित्वयुक्त व्यक्ति वा संरचना हुनु आवश्यक छ। यसको अभावले गर्दा सूचनाको हकसम्बन्धी ऐन लागू भएको तीन वर्ष बितिसक्दा पनि प्रायः सरकारी कार्यालयका प्रमुखहरूले सूचनाको हकसम्बन्धी ऐनमा तोकिएवमोजिमको दायित्व पालना गरेको पाउन सकिँएन। यस्तो हुनु भनेको कार्य उदासिनता नै हो। अतः यस्तो प्रवृत्ति हटाउन केन्द्रीय स्तरका निकायहरूले आफ्नो मातहतका कार्यालयहरूमा सूचनाको हकसम्बन्धी ऐन र नियमावलीको पालना भएको छ छैन भनी निगरानी गर्ने, निर्देशन दिने तथा राष्ट्रिय सूचना आयोगका आदेश, निर्देशन र निर्णयहरू पालना गराउनका लागि हरेक मन्त्रालय र केन्द्रीय कार्यालयहरूमा सूचनाको हकसम्बन्धी एउटा छुट्टै शाखाको व्यवस्था गर्नु जरुरी छ। ती निकायहरूको समन्वय र निगरानीका लागि मन्त्री परिषद्को कार्यालयमा सचिवको संयोजकत्वमा केन्द्रीय स्तरको इकाई राखिनु पर्दछ। सरकारी कार्यालयहरूमा सूचनाको हकसम्बन्धी ऐनको प्रभावकारी कार्यान्वयनका लागि यस्तो केन्द्रिय इकाई वा संयन्त्रको व्यवस्था गर्नु पर्ने आयोगको सुझाव छ।	कार्यान्वयन भएको जानकारी प्राप्त हुन नसकेको
२	सूचनाको हकबारे आमनागरिकमा चेतना फैलाउन र सार्वजनिक निकायहरूको प्रतिबद्धता बढाउनका लागि सूचनाको हकसम्बन्धी ऐन, २०६४ लागू भएको दिन भदौ ३ गतेको दिनलाई सरकारले राष्ट्रिय सूचना दिवस घोषणा गर्ने र हरेक वर्ष सबै जिल्लामा सरकारी तवरमा तीन दिन (भदौ २, ३ र ४ गते) विविध कार्यक्रमका साथ सूचना दिवस मनाउनु पर्छ।	कार्यान्वयन भएको जानकारी प्राप्त हुन नसकेको

३	विद्यालयदेखि कलेजसम्मका सबै कक्षाको पाठ्यक्रममा सूचनाको हकबारेको जानकारीमूलक पाठ्यसामग्री अनिवार्यरूपमा समावेश गर्नु आवश्यक छ ।	कार्यान्वयन भएको जानकारी प्राप्त हुन नसकेको
४	सूचनाको हकसम्बन्धी ऐन नेपाली नागरिकहरूले कति र कसरी प्रयोग गरिरहेका छन् भनी जानकारी लागि हरेक कार्यालयमा सूचनाको माग र सूचना दिएको वा मागका बारेमा गरेको कारवाहीको अभिलेख दुरुस्त राख्ने र उक्त अभिलेख नियमित रूपमा आयोगमा पठाउने व्यवस्था अनिवार्य रूपमा गर्नु पर्दछ ।	
५	सूचनाको हकसम्बन्धी ऐनका दफा ३ (३) मा सार्वजनिक निकायमा रहेका पाँच प्रकारका सूचना प्रवाह नगरिने व्यवस्था गरिएको छ । दफा ३ (३) मा उल्लेख भएका सूचनाको संरक्षण गर्नका लागि दफा २७ मा नीतिगत रूपमा सूचनाको वर्गीकरण गर्ने व्यवस्था गरिएको छ । यसको लागि समिति गठन गर्ने व्यवस्था छ । उक्त समितिले सूचना प्रवाह गर्नु नपर्ने भनी वर्गीकरण गरी २०६५ पौष २० गते आयोगमा पठाएको वर्गीकरण सूचनाको हकसम्बन्धी ऐन, २०६४ को भावना, मर्म र उद्देश्यलाई ध्यानमा राखी विचार गर्दा वर्गीकरणका कतिपय विषय र बूझाहरू ऐनको उद्देश्यसँग बाझिने देखिएको हुँदा आयोगको २०६६ मंसिर १९ गते बसेको बैठकले उक्त वर्गीकरण यथाशीघ्र पुनरावलोकन गर्न सिफारिस गरेको थियो । यससम्बन्धमा वर्गीकरण समितिले ऐनको भावना, मर्म र उद्देश्यअनुसार वर्गीकरण गर्नु आवश्यक छ । वर्गीकरण गर्ने कार्य नियमित कार्यको रूपमा गर्नु पनि जरुरी छ । साथै वर्गीकरण गरेपछि त्यसको जानकारी सबै सरकारी निकायमा पठाउनु आवश्यक छ ।	कार्यान्वयन भएको जानकारी प्राप्त हुन नसकेको

२०६७/६८ को वार्षिक प्रतिवेदनमा दिइएका सुझाव

क्र. सं.	सुझावहरू	कार्यान्वयनको अवस्था
१	पुरानो सोच र मानसिकतामा परिवर्तन आवश्यक कुनै पनि लोकतान्त्रिक व्यवस्थामा सूचनाको हक नागरिकको अपरिहार्य मौलिक हक हुन्छ । नेपाल पनि लोकतान्त्रिक व्यवस्था पालन गर्ने राष्ट्र भएको हुँदा सूचनाको हक नेपाली नागरिकको मौलिक हक हो । राज्यका सबै निकायमा भएका सार्वजनिक महत्वका सूचना र आफ्नो व्यक्तिगत सूचनामा नागरिकको सरल र सहज पहुँच हुन्छ । आमनागरिकको सूचना माग्ने र पाउने हक खोस्न वा घटाउन सकिन्न भन्ने कुरा सार्वजनिक निकायका सबै जिम्मेवार पदाधिकारीले आत्मसात् गर्नु आवश्यक छ । सूचनाको हकसम्बन्धी ऐन लागू गर्नु भनेको देश र समाजलाई बन्द वा गोपनीयताको संस्कृतिबाट खुला, पारदर्शी समाजमा बदल्नु हो । यसको पहिलो लक्ष्य खुला सरकार (ओपन गभर्नेन्स) हो, जुन कुरा नेपालको सूचनाको हकसम्बन्धी ऐन, २०६४ को प्रस्तावनामा नै स्पष्ट पारिएको छ । तर कानुन बनाएर मात्रै समाज परिवर्तन हुँदैन । यसको लागि सबैभन्दा पहिलो र प्रमुख कुरा राज्यको नेतृत्व तहमा नै कानुन लागू गर्ने गराउने दृढ संकल्प हुनुपर्छ । यसका लागि सर्वप्रथम पुरानो सोच र मानसिकता त्याग्नु पर्छ । नेतृत्व तहमा जमेर बसेको पुरानो सोच र मानसिकता सूचनाको हकसम्बन्धी ऐन चाहे जति व्यापक एवं प्रभावकारी रूपमा लागू हुन नसक्नुमा प्रमुख बाधक छ ।	कार्यान्वयन भएको जानकारी प्राप्त हुन नसकेको
२	सूचनाको मूल स्रोत र प्रवाहको दायित्व नेपालमा सूचनाको हकसम्बन्धी ऐन लागू भएको तीन वर्ष पूरा भई चौथो वर्ष लागेको छ । हुन त यो ऐनले सबैधानिक निकायदेखि गाविससम्म र नेपालको कानुनाद्वारा स्थापित सबै निकायलाई समेटेछ । तै पनि नागरिकका लागि चाहिने सूचनाको मूल स्रोत र विशाल भण्डार राज्य नै हो । राज्यका काम कारवाही लोकतान्त्रिक पद्धतिअनुसार खुला र पारदर्शी बनाई नागरिकप्रति जवाफदेही र जिम्मेवार बनाउनु, सार्वजनिक निकायमा रहेको सार्वजनिक महत्वको सूचनामा आमनागरिकको पहुँचलाई सरल र सहज बनाउनका लागि यो ऐन लागू भएको हो । यसैले सर्वप्रथम राज्य सञ्चालनको जिम्मा लिएको राजनीति तथा प्रशासनिक नेतृत्व तहबाट ऐनको कार्यान्वयनमा प्रतिबद्धताका साथै ठोस योजना र कार्यक्रम हुनु आवश्यक छ ।	कार्यान्वयन भएको जानकारी प्राप्त हुन नसकेको
३	ऐन कार्यान्वयनमा मुख्य भूमिका सचिवहरूको राज्यका निकायहरू सञ्चालन गर्ने प्रशासनिक जिम्मेवारी बोकेका मन्त्रालयका सचिव लगायतका पदाधिकारीहरू राज्यलाई पारदर्शी र जिम्मेवार बनाउने काममा पहिलो पक्षका जिम्मेवार व्यक्ति हुन् । यसैले सूचनाको हकसम्बन्धी ऐनको प्रभावकारी कार्यान्वयनको पहिलो र मुख्य जिम्मेवारी पनि सचिवहरूको हो भन्ने कुरामा दुई मत हुन सक्दैन । यति महत्वपूर्ण जिम्मेवारी पाएका सचिवहरू सूचनाको हकसम्बन्धी ऐनका बारेमा अनभिज्ञ छन् भन्ने कुरा कल्पना पनि गर्न सकिन्न । तर अनुभव र वास्तविकता उत्साहजनक छैन । गोप्यताको संस्कृतिमा काम गर्ने परिपाटी र मानसिकता नयाँ परिवेशमा पनि हटिसकेको छैन । प्रायः हरेक काममा पुरानो संस्कार, मानसिकता र पुरातन गोजिको देखिन्छ । आयोगले पुनरावेदन सुन्ने क्रममा कार्यालय प्रमुखको तर्फभन्दा माथिका कतिपय पदाधिकारीहरूले आफूसँग सम्बन्धित निकायको सूचना माग गर्दा कार्यालय प्रमुखको दायित्व वहन गर्ने पदाधिकारीलाई सूचना प्रवाह गर्न रोक्न लगाउने गरेको पनि देखियो । सूचनाको हकसम्बन्धी ऐनले सूचना उपलब्ध गराउने जिम्मेवारी कार्यालय प्रमुख र सूचना अधिकारीलाई दिएको छ । तर नेतृत्वदायी निकाय वा व्यक्तिले सूचना दिन बाधा पारेको खण्डमा निजहरूले सूचना दिने दायित्व र सूचनाको हकसम्बन्धी ऐनबाट उन्मुक्ति पाउन सक्दैनन् । यसैले राज्यका सबै निकायका कार्यालय प्रमुखभन्दा माथिका पदाधिकारीहरूमा सूचनाको हकसम्बन्धी ऐनको पर्याप्त ज्ञानको आवश्यकता छ ।	कार्यान्वयन भएको जानकारी प्राप्त हुन नसकेको
४	सूचना उपलब्ध गराउन निकायका प्रमुखहरू जिम्मेवार ऐनले कुनै पनि सार्वजनिक निकायमा भएका सूचना मागकर्तालाई उपलब्ध गराउने पहिलो जिम्मेवारी सूचना अधिकारीलाई तोकेको छ । यसका लागि सूचना अधिकारी स्वयम् आफ्नो निकायका सूचनाहरूको पहुँच हुनु जरुरी हुन्छ । तर हामीकहाँ अधिकांश सूचना अधिकारीहरू सूचना विहीनताको अवस्थामा छन् । व्यवहारमा कार्यालय प्रमुखको इच्छा र स्वीकृतिविना सूचना उपलब्ध गराउन नसकिने वाध्यतात्मक अवस्था छ । तर ऐनले आफ्नो कार्यालयको सूचना, नियमित रूपमा सूचना अधिकारीलाई उपलब्ध गराउने दायित्व कार्यालय प्रमुखलाई दिएको हुँदा सूचना अधिकारीहरू सूचनाबाट वञ्चित भएर भन्नु पर्ने अवस्था छैन । अर्कोतिर सूचना अधिकारीले सूचना नदिएको अवस्थामा मागकर्ताले कार्यालय प्रमुखसमक्ष उजुरी दिने व्यवस्था ऐनले गरेको छ । यस स्थितिमा सूचना दिने दिलाउने कामको मुख्य जिम्मेवारी कार्यालय प्रमुखमा नै देखिन्छ । अतः कार्यालय प्रमुखहरूले सूचनाको हकसम्बन्धी ऐनलाई राम्ररी बुझ्नु र ऐन कार्यान्वयनका लागि सक्षम बन्नु अति आवश्यक हुन्छ ।	कार्यान्वयन भएको जानकारी प्राप्त हुन नसकेको
५	सूचना स्वतन्त्र रूपमा सार्वजनिक गर्नु पर्ने सार्वजनिक निकायहरूको दायित्व ऐनको उद्देश्य खुला र पारदर्शी सरकार भएको हुँदा सरकारी निकायहरूले स्वतन्त्र रूपमा सूचना सार्वजनिक गर्नुपर्छ । ऐनमा पनि तीनतीन महिनामा निकायसंगसम्बन्धी विभिन्न प्रकारका सूचना सार्वजनिक गर्नु पर्ने व्यवस्था छ । यसरी निकाय स्वयम्ले सूचना सार्वजनिक गरेमा नागरिकले सूचना माग्न आउनु पर्ने स्थिति नै रहन्न । तर दुखको कुरा कुनै पनि सरकारी निकायले ऐनको प्रावधान अनुसार स्वतः सूचना सार्वजनिक गर्नु पर्ने काम गरेको देखिएको छैन ।	कार्यान्वयन भएको जानकारी प्राप्त हुन नसकेको
६	राज्यका सम्पूर्ण अंगमा ऐन कार्यान्वयन गराउन उच्चस्तरीय संयन्त्रको आवश्यकता सूचनाको हकसम्बन्धी ऐन लागू भएका देशहरूमा राज्यका सम्पूर्ण निकायमा सूचना अधिकारीको व्यवस्था गर्न, सूचना अधिकारीलाई तालिम र अभिप्रेरण (इन्सेन्टिभ) दिन, सूचना अधिकारीको कार्यालयका लागि स्रोत साधन उपलब्ध गराउन, सूचना व्यवस्थापन गर्ने गराउन एउटा वेग्लै मन्त्रालय वा निकायको व्यवस्था गरिएको हुन्छ । तर नेपालमा सरकारी कार्यालयमा सूचनाको हकसम्बन्धी ऐन लागू गर्न गराउनका लागि यस्तो वेग्लै निकायको व्यवस्था गरिएको छैन । मन्त्रालय र मातहतका निकायले सूचना अधिकारीहरूलाई तालिम दिने भन्ने कानुनी व्यवस्था भए पनि यसमा कुनै निकाय अघि सरेको देखिएको छैन । अतः नेपाल सरकारका सबै निकायहरूमा सूचना अधिकारी र सूचना व्यवस्थापनका लागि आवश्यक स्रोत साधनको व्यवस्था गर्न उच्चस्तरीय संयन्त्रको आवश्यकतालाई महसुस गरी प्रधानमन्त्रीको कार्यालय अन्तर्गत त्यस्तो निकाय गठन र सञ्चालनका लागि राष्ट्रिय सूचना आयोगले सुझाव दिइसकेको छ ।	कार्यान्वयन भएको जानकारी प्राप्त हुन नसकेको
७	आधुनिक सूचना व्यवस्थापनको खाँचो अधिकांश सरकारी कार्यालयहरूमा अभिलेख राख्ने परिपाटी पुरानै छ । कुनै पनि सूचना चाहेको बेलामा तुरुन्तै पाउन सकिने गरी राख्ने आधुनिक व्यवस्था गर्ने निकायहरूको सङ्ख्या नगन्व छ । जिल्लास्थित अधिकांश सरकारी कार्यालयका कागजपत्र कपडाका पोका, पुराना वाक्स र दराजहरूमा थन्किएका छन् । कुन अभिलेख कहाँ छ भनी तुरुन्तै र सजिलोसँग थाहा पाउने वैज्ञानिक तरिकाको अभाव छ । यसले सूचना प्रवाहमा बाधा पारेको छ ।	कार्यान्वयन भएको जानकारी प्राप्त हुन नसकेको
८	सूचना प्रविधिको प्रयोगको आवश्यकता आधुनिक सूचना प्रविधिको महत्त्वले लेख्य, शब्द, चित्र, ध्वनि, चर्लाचर्त आदि कुनै पनि स्वरूपमा रहेको तथ्यांक र सूचनालाई शीघ्र, सस्तो र सजिलोसँग प्रवाह गर्न सक्ने हुनाले सूचनाको हकको कार्यान्वयनमा सूचना प्रविधिको धेरै सजिलो, सस्तो र शीघ्र बनाएको छ । यसका लागि परम्परागत रूपमा तयार भएका कागज, चित्र, ध्वनि, चर्लाचर्तलाई डिजिटल रूपमा बदल्नु आवश्यक हुन्छ । अतः सार्वजनिक निकायहरूमा भएका वा हुने तथ्य, तथ्यांक, सूचना जानकारीहरू डिजिटल स्वरूपमा निर्माण/उत्पादन तथा संरक्षण गरी राख्ने व्यवस्था अनिवार्य रूपमा गर्नु गराउनु आवश्यक छ ।	कार्यान्वयन भएको जानकारी प्राप्त हुन नसकेको

९	पत्रकार र नागरिक समाजको सक्रियता आवश्यक अरु देशको तुलनामा नेपालमा सूचनाको हकका बारेमा जनचेतना फैलाउनेदेखि सूचना मान्न आमनागरिकलाई डोर्‍याउनेसम्मका काममा नागरिक समाजका संस्थाहरू व्याप्त मात्रामा सक्रिय छैनन् । नागरिक समाज सक्रिय नभई सूचना मान्ने काममा व्यापकता आउन सक्तैन । आमनागरिकलाई सूचनाको हकसम्बन्धी ऐनबारे बफाउनु, ऐनबाट लाभान्वित गराउनु पत्रकार तथा नागरिक समाजका संस्थाहरूको सक्रियता आवश्यक छ ।	कार्यान्वयन भएको जानकारी प्राप्त हुन नसकेको
१०	व्यापक प्रचार प्रसार तथा अनुगमनको आवश्यकता नागरिकले सूचना माग गर्ने वा सूचना पाउने निकायको रूपमा हालसम्म सरकारी वा सरकार अन्तर्गतका कार्यालयहरू मात्र जिम्मेवार निकाय हुन भन्ने अवधारणा रही आएको पाइन्छ । सूचनाको हकसम्बन्धी ऐनले सार्वजनिक निकायको रूपमा सरकारी तथा अन्तर्गतका कार्यालय, सरकारको पूर्ण वा अंशिक स्वामित्व भएका कार्यालयका साथै कानूनद्वारा स्थापित सार्वजनिक सेवाप्रदायक संगठित संस्था, राजनैतिक दल तथा संगठन, प्रत्यक्ष वा अप्रत्यक्ष रूपमा विदेशी राष्ट्र वा अन्तर्राष्ट्रिय संघ संस्थाबाट रकम प्राप्त गरेर सञ्चालन भएका गैर सरकारी संघ संस्थाहरू लगायतमा रहेका सूचनामा पहुँच हुने र सूचना माग गर्ने र पाउने अधिकार रहेको व्यवस्था गरेको छ । धेरै जस्ता यस्ता संस्थाहरू/निकायहरूमा नागरिकको ध्यान पुग्न सकेको छैन । सूचना माग गर्ने प्रवृत्ति पनि देखिएको छैन भने यी संस्थाहरूले पनि सूचना दिनु पर्ने भन्ने अनुभूति पनि गरेको पाइएको छैन । यस्ता संस्थाहरूले नियमित रूपमा अनिवार्य प्रकाशन गर्ने पर्ने कर्तव्यको पालना गर्ने गरेको पनि पाइएको छैन । अतः जुन निकाय अन्तर्गत सञ्चालन भएको सार्वजनिक निकाय छन । तिनको नियमितता गर्ने निकायले (Regulatory Body) ले सूचनाको हकसम्बन्धी ऐन कार्यान्वयन गर्न गराउनु टड्कारो आवश्यकता रहेको छ ।	कार्यान्वयन भएको जानकारी प्राप्त हुन नसकेको
११	बिगत वर्षका सुभाबहरू कार्यान्वयन गर्ने सम्बन्धमा आयोगले आ.व.०६१।०६६ र ०६७।०६८ मा दिएका कतिपय सुभाबहरू आफ्नैसम्म कार्यान्वयन भएको नदेखिएको हुँदा ती सुभाबहरूसमेत कार्यान्वयन गर्न बाँच्छैनिय भएकोले प्रस्तुत प्रतिवेदनसमेत पुनःउल्लेख गरिएको छ । अतः उक्त सुभाबहरू र चालु वर्ष दिइएका सुभाबहरू आगामी वर्षमा कार्यान्वयन हुने अपेक्षा गरिएको छ ।	कार्यान्वयन भएको जानकारी प्राप्त हुन नसकेको

२०६८/६९ को वार्षिक प्रतिवेदनमा दिइएका सुभाब

क्र. सं.	बिगतमा दिइएका सुभाबहरू	कार्यान्वयनको अवस्था
१	राजनीतिक इच्छाशक्ति सूचनाको हकसम्बन्धी ऐन लागू गर्ने सम्बन्धमा शुरूको चरणमा आइपरेर एउटा मुख्य समस्या राजनीतिक इच्छाशक्तिको हो । व्यवस्थापिका संसदले सरकारी निकायहरूमा ऐन कार्यान्वयनमा आवश्यक मानवीय र भौतिक पूर्वाधार निर्माण हुन सकेको छैन । राजनीतिक नेतृत्वले ऐन कार्यान्वयनका लागि सही र उत्साहजनक सन्देश र संकेत प्रवाह नगर्दा प्रशासन यन्त्र ऐनप्रति उदासीन रहेको स्पष्ट छ । नेतृत्वले स्पष्ट सन्देश नर्दिदासम्म तथा खुलापनलाई पुरस्कृत गर्ने पद्धति नवस्दासम्म जनतालाई सूचनामा पहुँच दिने कामलाई कर्मचारीहरूले आफ्ना कार्यालयका दैनिक कृयाकलापमा प्राथमिकता दिंदैनन् । यसैले राजनैतिक दलहरू, मन्त्रीहरू र सांसदहरूले सूचनाको हक लागू गर्ने कामलाई सक्रिय भएर प्रोत्साहित गरी स्थानिय तहसम्म पुर्‍याउनु आवश्यक छ ।	कार्यान्वयन भएको जानकारी प्राप्त हुन नसकेको
२	प्रशासन यन्त्र (ब्युरोक्रेसी) को तत्परता सूचना, जानकारीहरू आफ्नो नियन्त्रणमा राख्न चाहने र चाहिने व्यक्तिलाई पनि नदिने प्रवृत्तिले हाम्रो समाज, सरकार र प्रशासनयन्त्रमा गहिरोसँग जरा गाडेको छ । यसैले सूचनाको हकसम्बन्धी ऐन कानून चाहिएको हो । तर यो कानून वास्तवमा व्यवहारमा लागू गर्ने हो भने कर्मचारीतन्त्रलाई खुलापन र नागरिकप्रतिको जिम्मेवारी बहन गर्न भित्री मनैदेखि उत्सुक र तत्पर बन्न प्रेरित गर्ने उपायहरू खोज्नु जरुरी छ । कर्मचारीहरूले नागरिकको सूचना पाउने अधिकारलाई सर्वमान्य सिद्धान्तको रूपमा स्वीकार गर्नु आवश्यक छ । सरकारले यस्ता नयानियाँ उपायहरू पत्ता लगाउनु वा विकसित गर्नुपर्छ, जसले गर्दा कर्मचारीहरूले ऐनको भावना र मर्मअनुसार काम गर्नु । सरकारी कर्मचारीहरूलाई ऐन लागू गर्न तत्पर र प्रतिबद्ध बनाउनका लागि समयबद्ध योजना बनाई लागू गर्नुपर्छ । त्यस्तो योजनाले मानव साधनको विकासका साथै वैज्ञानिक सूचना व्यवस्थापन प्रणाली अपनाउनु कार्यक्रम बनाउनु पर्छ । यो कामका लागि सरकारले उपयुक्त मन्त्रालयलाई जिम्मेवारी दिनुपर्छ । यसको लागि प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषदको कार्यालय प्रभावकारी हुने देखिन्छ ।	कार्यान्वयन भएको जानकारी प्राप्त हुन नसकेको
३	वाफिने कानूनहरूको संशोधन र सहायक कानूनहरूको निर्माण सार्वजनिक निकायले सूचनाको हकसम्बन्धी ऐन आत्मसात् र आफ्नो दैनिक काममा लागू गर्न नसक्नु र नचाहनुमा सूचनाको हकसँग वाफिने विद्यमान कानूनहरू कारकको रूपमा प्रस्तुत गरिएको छ । अतः वाफिने कानूनहरू पहिचान गरी संशोधन गर्नु र ऐन कार्यान्वयन गर्न सहयोग गर्ने सहायक कानूनहरूको निर्माण गर्नु अति आवश्यक छ । उदाहरणको लागि गोप्यता अधिकारसम्बन्धी ऐन, आयकर ऐन, मूल्य अभिवृद्धि कर ऐन, राष्ट्रिय सुरक्षा ऐन, तथाका ऐन, निजामती सेवा ऐन, सार्वजनिक सुरक्षासम्बन्धी ऐन, सार्वजनिक अभिलेख व्यवस्थापन ऐन, सूचनादाता संरक्षण ऐन तथा लोक सेवा आयोग ऐन जस्ता अन्य ऐनहरू संशोधन तथा नयाँ तर्जुमा गर्नु पर्ने देखिन्छ ।	कार्यान्वयन भएको जानकारी प्राप्त हुन नसकेको
४	स्वयमसक्रिय भई सूचना प्रवाह गर्ने काममा जोड मागेर सूचना दिनु भन्दा नभन्दा सूचना उपलब्ध गराउनु सार्वजनिक निकायहरूको दायित्व र कर्तव्य हुनका साथै सूचना प्रवाह सजिलो र सस्तो हुन्छ । सूचनाको हक तथा सूचना संस्कृतिको यो मूल मर्म हो । यसले नागरिकलाई सूचना उपलब्ध गराउने सार्वजनिक निकायहरूको दायित्व पालन भएको कुरा स्पष्ट पार्छ । ऐनमा आवधिक रूपमा सार्वजनिक निकायका विविध सूचना सार्वजनिक गर्ने व्यवस्था छ तर त्यसको पालना अझैसम्म भएको देखिएको छैन । ऐन कार्यान्वयनमा इच्छाशक्तिको अभाव रहेको कुरा यसले स्पष्ट देखाइ रहेको छ । सरकारले तत्कालै सार्वजनिक महत्त्वका सूचनाहरू सार्वजनिक गर्न लगाउनु आवश्यक छ ।	कार्यान्वयन भएको जानकारी प्राप्त हुन नसकेको
५	नागरिक समाजका संस्थाहरूसँग सहकार्य सूचनाको हक कार्यान्वयनमा लागि परेका अधिकारवादी संस्थाहरूसँग मिलेर विभिन्न मन्त्रालयले गैरसरकारी संस्थाहरूमा प्रभावकारी रूपमा सूचना व्यवस्थापन गर्ने र सूचनाको मागलाई सम्बोधन गर्ने जस्ता विषयमा विभिन्न तहमा क्षमता वृद्धिका काममा सहकार्य गर्नु आवश्यक छ । त्यस्तै उद्योग, वाणिज्य तथा आपूर्ति जस्ता उत्पादन र सेवासँग सम्बन्धित निकायहरूले उपभोक्ता मंच जस्ता अधिकारवादी संस्थाहरूसँग मिलेर उपभोक्तासँग सरोकार राख्ने सूचना प्रवाह तथा माग सम्बोधनका विषयमा मार्ग निर्देशिका तयार गर्न सक्छन् ।	कार्यान्वयन भएको जानकारी प्राप्त हुन नसकेको
६	सूचना शुल्क समान रूपमा कायम गर्ने: मागकर्तालाई सूचना उपलब्ध गराउँदा सूचनाको हकसम्बन्धी ऐनमा व्यवस्था भएको र त्यसअन्तर्गत रही नियमावलीमा तोकिए अनुसारको दस्तुर लिनु परेमा यो अनुहार नगरी कतिपय सार्वजनिक निकायहरूले सूचना शुल्क निकै बढी निर्धारण गरेका छन् । परीक्षा नियन्त्रण कार्यालयले एस एल सी परीक्षको उत्तरपुस्तिका सूचनाको हकभित्र परेको मानेर उपलब्ध गराउने कार्य गरी राम्रो सुरुवात गरेको छ । तर सूचना शुल्क निर्धारण गर्दा एउटा विषयको उत्तरपुस्तिकाको प्रतिलाभ भन्दा यसले पहिले रु १०००/- दस्तुर तोकेको र पछि रु ७००/- गरायो । त्यस्तै पूर्वाञ्चल विश्वविद्यालयले रु १०००/- तोकेको छ । यो शुल्क लागत भन्दा निकै बढी हो । यसरी यी निकायले सूचना शुल्क वास्तविक लागतका आधारमा निर्धारण नगरी हचुवाको भरमा सूचनाको हकसम्बन्धी ऐनको मान्यता विपरित अनि सूचना मागकर्तालाई निरुत्साहित पार्ने र सूचना लुकाउने मनसायले गरेको देखिन्छ । यो अवस्थालाई यथास्थितिमा रहन दिने हो भने अन्त्य पनि यस्तै किसिमको प्रक्रिया बन्न सक्छ, जुन सूचनाको हकमा घातक हुन्छ । अतः यसमा सरकारले सूचनाको हकसम्बन्धी ऐनको भावना,मर्म र यसको अभीष्टमा शुल्कका कारण अवरोध सिर्जना हुन नदिन बेलैमा पहल गर्नु अति आवश्यक देखिन्छ ।	कार्यान्वयन भएको जानकारी प्राप्त हुन नसकेको
७	अभिलेख व्यवस्थापनमा सुधार अभिलेखहरू सिर्जना गर्ने, व्यवस्थित गर्ने, भण्डारण गर्ने, चाहिएको बेलामा सजिलै र तुरुन्तै प्राप्त गर्न सकिने गरी राख्ने प्रभावकारी प्रणाली भएन भने सूचना प्रवाह कठिन हुन्छ । मागिएको सूचना कहाँ छ भन्ने बैलैमा थाहा भएन भने ऐनले तोकेको समयभित्र सूचना उपलब्ध गराउन सकिन्न । सूचना पढ्न वा नक्कल उतार्न नसकिने अवस्थामा पुगेको छ वा नष्ट भएको छ भने ऐन कार्यान्वयन गर्न सकिन्न । सूचनाको हकको केन्द्रमा अभिलेखहरू (Records) – कागजातहरू, लिखतहरू, फाइलहरू, टिप्पणीहरू, सामग्रीहरू, भिडियो, अडियो टेपहरू, नमुनाहरू, कम्प्युटरले छापीएका प्रिन्टआउटहरू, हार्डड्राइभ, पेनड्राइभ सीडी, भिडिओ आदि विभिन्न माध्यममा सूचना, अभिलेख संकलित र सुरक्षित हुन्छन् । सरकारी विश्वसनीय अभिलेखहरू सिर्जना र व्यवस्थित गर्ने उचित प्रणाली हुनैपर्छ । अन्यथा असल नियतले काम गर्ने कर्मचारीले पनि काम गर्न सक्तैन ।	कार्यान्वयन भएको जानकारी प्राप्त हुन नसकेको

	सूचना व्यवस्थित गर्ने उचित प्रणाली भएन भने अभिलेखहरू विग्रन विचारिन, सेटिन वा नष्ट हुन वा हराउन सक्छन् । नियमित रूपमा अनुगमन भयो भने मात्र अभिलेख व्यवस्थापनको अवस्था कमी र तालिम तथा अन्य उपायको आवश्यकता थाहा हुन्छ । अतः सकेसम्म एकै हाँचाको अभिलेख व्यवस्थापन लागू गर्ने र विद्यमान व्यवस्थापनमा सुधार ल्याउनु आवश्यक छ ।	
८	सूचना प्रविधिको प्रयोग सूचना व्यवस्थापनका लागि अहिले सबै देशमा सूचना प्रविधि (आइटी) को उपयोग हुन थालेको छ । कम्प्युटरबाटै अभिलेख, सूचना सिर्जना गर्ने चलन नेपालमा पनि सुरु भइसकेको छ । कार्यालयका सबै कम्प्युटरलाई एउटै सञ्जाल (नेटवर्क) मा आबद्ध गरेर तथा सम्पूर्ण डेटा, सूचना, अभिलेखलाई डिजिटाइज गरेर अभिलेख व्यवस्थापनलाई बैज्ञानिक, पारदर्शी र सूचनाको हकसम्बन्धी ऐनको मर्म र भावनाअनुसार चल्न सजिलो बनाउन सकिन्छ । समयको मागअनुसार यो काम सकेसम्म चाडै गर्नुपर्छ । अहिले नेपालका भन्डै सतरी प्रतिशत जनताको हातमा मोबाइलफोन पुगेको छ । यसको अर्थ आधाभन्दा धेरै नेपालीलाई कुनै पनि बेला कुनै पनि ठाउँमा सूचना, सन्देश पठाउन सकिन्छ । यो उपाय सस्तो, सजिलो र शीघ्र पनि छ । सूचना प्रविधिको विकासले ल्याएको यो अवसरलाई सूचनाको हकसम्बन्धी ऐन प्रभावकारी कार्यान्वयनमा लगाउनु समयको माग हो । त्यस्तै देशभर फैलिएका चारसयभन्दा धेरै एफएम रेडियो स्टेसनहरूको उपयोग गर्न आवश्यक छ ।	कार्यान्वयन भएको जानकारी प्राप्त हुन नसकेको
९	खुला बैठकको अभ्यास खुला सरकार प्रवर्द्धन गर्न सार्वजनिक निकायका सबै बैठकहरू खुला हुनुपर्छ । निश्चय नै बैठकका सबै अंश खुला हुँदैनन् । कुनै विषयका छलफलहरू निकटै संवेदनशील सूचना र निर्णयसँग सम्बन्धित हुन सक्छन् । त्यसैले कुन कुन विषयको बैठक गोप्य हुन्छ भन्ने पहिले नै नीति बनाइनु पर्छ । कुनै पनि बैठक गोप्य हुनुका लागि कडा आधारहरू तोकिनु पर्छ । गोप्य बैठकले गरेका निर्णयहरू आमनागरिकको पहुँचमा हुनुपर्छ । सार्वजनिक निकायका बैठकहरू खुला गर्ने अभ्यासको पहिलो चरणमा गाउँविकास समिति र नगरपालिकाका बैठकहरूलाई खुला गर्न सकिन्छ ।	कार्यान्वयन भएको जानकारी प्राप्त हुन नसकेको
१०	सूचना अधिकारीको व्यवस्था तथा सूचना माथि पहुँच पुर्‍याउने सबै सार्वजनिक निकायमा सूचना अधिकारी व्यवस्था गर्नु पर्ने र सूचना प्रवाहमा सहजता ल्याउन सूचना शाखाको व्यवस्था गर्ने, सूचना अधिकारीलाई सूचनामा पहुँच पुर्‍याउने तथा आवश्यक पूर्वाधार उपलब्ध गराउनु पर्ने व्यवस्था ऐन लागू भएको ५ वर्ष भइसक्दा पनि कार्यान्वयन हुन सकेको छैन । सूचनाको हक कार्यान्वयन गर्ने प्रारम्भ विन्दु नै सूचना अधिकारीको व्यवस्थाबाट हुने हुँदा नेपाल सरकारले सबै निकायमा निश्चित अवधि तोकि यस्तो व्यवस्था गर्न अत्यावश्यक भइसकेको छ । राष्ट्रिय सूचना आयोगले पटक पटक यस्तो प्रयास गरेको भएता पनि सबै निकायमा व्यवस्था हुन सकेको छैन । एक जनामात्र कर्मचारी कार्यरत गा.वि.स. मा गा.वि.स. सचिवलाई नै सूचना अधिकारी तोक्ने नीतिगत व्यवस्था गर्ने तथा स्थानिय निकायमा प्रमुख जिल्ला अधिकारीले तत्पत्रता देखाई सूचना अधिकारी तोक्न लगाउने व्यवस्था गर्न तथा बैंक वित्तिय संस्था, सहकारी संस्था र गैरसरकारी संस्थाहरूका Regulatory Authority लाई आयोगबाट लेखि पठाईएकोमा हालसम्म लागू हुन नसकेकोले प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालयको अगुवाइमा सूचना अधिकारीको व्यवस्था गरिनु उपयुक्त हुने ठम्याई आयोगको रहेको छ ।	कार्यान्वयन भएको जानकारी प्राप्त हुन नसकेको
११	सूचना अधिकारीको काम, कर्तव्य र अधिकार सूचनाको हकसम्बन्धी ऐनमा सूचना अधिकारीको व्यवस्था गर्नु पर्ने प्रावधान रहेको तथा दफा ७ मा सूचना प्राप्त कार्यविधि अन्तर्गत सूचना अधिकारीको काम, कर्तव्यसमेत उल्लेख भएको छ । सूचना अधिकारीहरूसँग तथा विभिन्न जिल्लास्थित कार्यालयहरूसँग गरेको अन्तरक्रियाबाट प्राप्त सुझावहरूको आधारमा सूचना अधिकारीको काम कर्तव्य र अधिकार तथा जिम्मेवारीको स्पष्ट किटान हुनु पर्ने आवश्यकता देखिएको छ । कार्यालय प्रमुखले सूचना माग गर्ने निवेदनमा दर्ता गर्न तोक लगाउनु पर्ने, सूचना माथि पहुँच नहुने हुँदा विभिन्न शाखा, महाशाखामा व्यक्तित्वगत रूपमा सूचना सङ्कलन गर्नु पर्ने, संकलित सूचना दिने नदिने निर्णय कार्यालय प्रमुखबाट गराउनु पर्ने तथा नदिएमा सूचना अधिकारी जिम्मेवार हुनु पर्ने जस्ता पुरानो कार्यशैलीले आफ्नो पहुँचमा नभएको कार्यप्रति पनि जिम्मेवारी वहन गर्नु पर्ने तर अधिकार भने नहुने हुँदा सूचना प्रवाहमा जटिलता उत्पन्न भएको छ । अतः यस्ता समस्या समाधान गर्न कार्यालय प्रमुखले सूचना अधिकारीलाई सहज रूपमा सूचना उपलब्ध गराउने तथा ऐनले दिएको कर्तव्य पालन गर्न लगाउनु आवश्यक देखिन्छ ।	कार्यान्वयन भएको जानकारी प्राप्त हुन नसकेको
१२	कार्यालय प्रमुखलाई दिने अख्तियारी खुला गर्ने नेपाल सरकारबाट वजेट स्वीकृत भएपछि अर्थ मन्त्रालयका सचिवले सम्बन्धित मन्त्रालयका सचिवलाई र सचिवले महानिर्देशक एवं महानिर्देशकले कार्यालय प्रमुखलाई वजेट विनियोजन र खर्च गर्दा पालना गर्नुपर्ने निर्देशनसमेत गोप्य भनी पठाउने गरिएको छ । यस्तो अख्तियारी एवं निर्देशन कार्यालय प्रमुख र लेखाप्रमुखले मात्र हेर्ने पाउने हुँदा सो सम्बन्धी सूचना माग गरी परेका निवेदनमा सूचना अधिकारीको पहुँच नहुने गरेको पाईएको हुँदा यस्तो अख्तियारी एवं निर्देशन गोप्य भनी राखिराख्नु आवश्यक र उपयुक्त नभएकोले खुला रूपमा नै पठाउने गरिनु पर्दछ ।	कार्यान्वयन भएको जानकारी प्राप्त हुन नसकेको
१३	पाठ्यक्रम बनाई लागू गर्ने सूचनाको हकको विषयमा जनचेतना अभिवृद्धि गर्न गराउनु तथा कार्यान्वयनलाई प्रभावकारी बनाउनु कक्षा ९-१२ सम्मको पाठ्यक्रममा यो विषयले प्रवेश पाउनु अति जरूरी देखिएको छ । यसै गरी निजामती सेवा लगायतका विभिन्न सेवा समूहमा कर्मचारी सुरु प्रवेशदेखि विभिन्न तहमा हुने तालिम कार्यक्रमहरूमा पनि सूचनाको हकसम्बन्धी विषयलाई अनिवार्य गरिनु पर्दछ । यस कार्यबाट विद्यार्थी वर्गले सानै उमेर देखि सूचनाको हक बारेमा जानकारी राख्ने हुँदा खुला र पारदर्शी समाज तथा संस्कारको विकास हुन जाने, जिम्मेवार र प्रतिबद्ध नागरिक श्रृजना हुने तथा कर्मचारीहरूमा पनि विषय ज्ञान तथा जागरुकता बृद्धि भएर मनोबल बढ्ने तथा जिम्मेवारीप्रति सजग हुने परिपाटीको विकास हुन जाने अपेक्षा गर्न सकिन्छ ।	कार्यान्वयन भएको जानकारी प्राप्त हुन नसकेको
१४	निरन्तर प्रशिक्षण सरकारी कर्मचारीहरूको प्रतिरोधको समाधान गर्ने सबैभन्दा व्यावहारिक उपाय तालिम कार्यक्रम सञ्चालन गर्नु हो । सबै कर्मचारीलाई नयाँ कानुन र उनीहरूको कर्तव्य बुझाउने र उनीहरूलाई खुलापन र पारदर्शीताप्रति प्रतिबद्ध गराउने उपाय तालिम नै हो । कानुनले के भन्छ भन्ने यान्त्रिक वा प्राविधिक ज्ञान, अभिलेख व्यवस्थापनको सीप तथा सूचना दिने तरिकाभन्दा पर गएर समग्र (Holistic) तालिमले जनसेवाको मुख्य मूल्य मान्यतामा खुलापनलाई लागू गर्ने कर्मचारीहरूको भूमिकालाई जोड दिन्छ । तालिमको मुख्य उद्देश्य नै सरकारलाई आमजनताबाट टाढा राख्ने सोच/अवधारणालाई बदल्न लगाउनु हो । साथै संस्थाको काम गर्ने परम्परा/संस्कृतिमा परिवर्तन आउँदा त्यसले कर्मचारीहरूमा ल्याउने चिन्ता, बाधालाई घटाउनु तालिमको अर्को उद्देश्य हुनुपर्छ ।	कार्यान्वयन भएको जानकारी प्राप्त हुन नसकेको
१५	सूचना प्रकाशन गर्नु पर्ने अवधि परिवर्तन गर्ने सूचनाको हकसम्बन्धी ऐनको दफा ५(३) को ऐ. ५(४) तथा नियमावलीको नियम ३ बमोजिम सार्वजनिक निकायले प्रत्येक ३/३ महिनामा कार्यालयमा भर् गरेका कामकारवाही स्वयम् सकृय रूपमा (Pro-active disclosure) गर्नु पर्ने प्रावधान रहेको छ । तर वजेट खर्च, प्रगति विवरण राष्ट्रिय विकास समस्था समाधान समिति तथा सरकारका विभिन्न निकायहरूमा प्रत्येक चौमासिक रूपमा विवरण तयार गरी प्रगति समीक्षा गर्ने व्यवस्था छ । सूचनाको हकसम्बन्धी ऐन अनुसारको विवरण र चौमासिक प्रगति विवरणहरूमा धेरै समानता रहेकोले अवधि फरक पारी विवरण प्रस्तुत गर्नु पर्दा सार्वजनिक निकायमा समय र लागत बढी हुन गई विवरण तयार गर्दा कठिनाई तथा फन्फट व्यहोर्नु परेको अनुभूति हुन गएको छ । तसर्थ, सूचनाको हकसम्बन्धी ऐनको दफा ५ को उपदफा ४ मा संशोधन गरी प्रत्येक चौमासिक रूपमा विवरण प्रकाशन गर्ने व्यवस्था मिलाउनु पर्ने देखिन्छ । साथै यस्तो विवरण प्रकाशन गर्नका लागि सार्वजनिक निकायलाई वार्षिक रूपमा नियमित रकम वजेटमा नै व्यवस्था गरिनु पर्ने देखिन्छ ।	कार्यान्वयन भएको जानकारी प्राप्त हुन नसकेको
१६	सूचनादाताको संरक्षण ऐनमा सूचनादाताको संरक्षणको व्यवस्था छ र आयोगमा यससम्बन्धमा हालसम्म एउटा मात्र पुनरावेदन परेको छ । तर त्यसमाथि आयोगले गरेको निर्णयको कार्यान्वयन बल्लबल्ल आँशक मात्रै हुन सकेको छ । यसमा सरकारी निकायको सक्रियता आवश्यक छ । यसले सार्वजनिक निकायलाई भ्रष्टाचारमुक्त र जिम्मेवार बनाउन र जनतामा विश्वास जगाउन मद्दत गर्छ साथै आयोगले गरेको निर्णय कार्यान्वयन गर्ने तर्फ सार्वजनिक निकाय पनि सचेत हुनुपर्ने देखिन्छ ।	कार्यान्वयन भएको जानकारी प्राप्त हुन नसकेको
१७	केन्द्रीय नोडल इकाई (Central Node Agency) गठन गर्ने सरकार सबै निकायमा सूचनाको हक प्रभावकारी रूपमा कार्यान्वयन गराउन दृढ र प्रतिबद्ध रहेको छ र सबै निकायले अनिवार्य रूपमा ऐन नियम पालना गर्नुपर्दछ भन्ने सिद्धान्तलाई अंगिकार गरी सुशासनसम्बन्धी तत्कालिन कार्ययोजना २०६९ मा महत्वपूर्ण व्यवस्था गरिएको छ । यसै सन्दर्भमा प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद् कार्यालयमा मुख्य सचिवको संयोजकत्वमा उच्चस्तरीय समन्वय इकाईको व्यवस्था गरी मातहत निकायलाई जिम्मेवार र जवाफदेही बनाउन संयन्त्र स्थापना गर्ने गरी राष्ट्रिय सूचना आयोगले केन्द्रीय कार्यान्वयन (इकाई गठन) कार्यविधि “२०६९” मस्यौदा तयार गरी सरकार समक्ष प्रस्तुत गरिसकेको अवस्था रहेको छ । साथै सबै मन्त्रालय र मातहतका विभाग र कार्यालयहरूमा ऐन लागू गर्न गराउन मन्त्रालयमा इकाई गठन गर्नु आवश्यक छ । इकाईले केन्द्रीय कार्यान्वयन इकाईसँग समन्वय गरेर ऐन कार्यान्वयनका लागि सूचना अधिकारीहरूको क्षमता बृद्धि,	कार्यान्वयन भएको जानकारी प्राप्त हुन नसकेको

	सूचना व्यवस्थापनको विकास र बजेटको समुचित व्यवस्था गर्न सघाउने छ। साथै मन्त्रालयहरूको कामको प्रकृति फरक हुने हुनाले सूचना प्रवाह गर्ने र संरक्षण गर्नुपर्ने सूचना वर्गीकरण गरी राख्नका लागि वेग्लावेग्लै निर्देशिका बनाई लागू गर्नुपर्छ। जति चाँडो यस्तो संयन्त्र स्थापित भयो त्यति प्रभावकारी हुन सक्नेछ, अन्यथा राष्ट्रिय सूचना आयोगको मात्र कार्य हो भन्ने भावनाबाट अगाडि बढ्ने हो भने कार्यान्वयन फितलो हुने, नियमित नहुने र न्यायिक अधिकारको मात्र प्रयोग गरिरहनु पर्ने भएमा नागरिकले धेरै बोझ र भन्कट व्यहोर्नु पर्ने अवस्था आउन सक्दछ। यस तर्फ प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद् कार्यालय गम्भीर हुनु पर्ने देखिन्छ।	
१८	संवर्द्धन तथा प्रवर्द्धनात्मक कार्यमा बजेट बृद्धि हुन पर्ने सूचनाको हकसम्बन्धी ऐन बमोजिम सूचनाको संरक्षण, सम्बर्द्धन र प्रचलनको लागि आयोग गठन भए पनि विगत पाँच वर्षमा ज्यादै सीमित बजेट विनियोजन भएका कारण यो आयोगले उल्लेखनीय रूपमा आफ्नो दायित्व निर्वाह गर्न सकेको छैन। सूचनाको हकको सम्बन्धमा जनचेतना जागृत गराउनु, नागरिक समाज तथा गैरसरकारी संस्थाहरूसँग सहकार्य गरी एकैकृत रूपमा सम्बर्द्धन र प्रवर्द्धनका कार्य पनि गरिरनु पर्ने, संचार माध्यम, प्रिन्ट मेडिया, रेडियो, टेलिभिजन, स्कूल Out Reach कार्यक्रम, गाउँ गाउँमा घुम्ती सेवा, प्रचार प्रसार गोष्ठी, अन्तरक्रिया, प्रशिक्षण, अनुगमन गर्ने कार्यका लागि उल्लेख्य बजेट विनियोजन हुनु पर्दछ। परम्परागत रूपमा सीमित बजेट लगानीबाट अपेक्षित प्रतिफल प्राप्त गर्न नसकिने भएकोले संवर्द्धन तथा प्रवर्द्धनका लागि बजेट विनियोजनमा उल्लेख्य बृद्धि हुनुपर्दछ।	कार्यान्वयन भएको जानकारी प्राप्त हुन नसकेको
१९	अनुगमन प्रभावकारी बनाउनु पर्ने सार्वजनिक निकायमा रहेका सूचना मागकर्ताले समयमै प्राप्त गर्न सकेको अथवा नसकेको, अभिलेख प्रणाली चुस्त दुरुस्त भए नभएको, सूचना अधिकारीको व्यवस्था भए नभएको तथा सूचना माथी पहुँच भए नभएको विषयमा सरकारको तालुक निकायबाट समय समयमा अनुगमन गरिरनु पर्दछ। यसरी अनुगमन गरेको प्रतिवेदन राष्ट्रिय सूचना आयोगमा पनि पठाउने व्यवस्था लागू हुनु पर्दछ। सूचना मैत्री कार्यालय, पदाधिकारी र सूचना प्रवाह गर्न देखाएको तत्परताको कदर गरी पुरस्कृत गर्ने व्यवस्था पनि लागू हुनु पर्ने देखिन्छ। राष्ट्रिय सूचना आयोगबाट भएको अनुगमनबाट प्राप्त सूकावहरू कार्यान्वयन हुनु पर्ने व्यवस्था गरिरनु पर्दछ।	कार्यान्वयन भएको जानकारी प्राप्त हुन नसकेको
२०	छुट्टै अभिलेख राख्ने सूचना माग कर्ताले प्राप्त गरेको र प्राप्त गर्न नसकेको अर्थात् सूचना दिन इन्कार गरिएको विषयमा छुट्टाछुट्टै अभिलेख तयार गरी राख्नु पर्ने र त्यसको जानकारी तालुक निकाय र राष्ट्रिय सूचना आयोगमा दिने व्यवस्था हुनु जरुरी छ।	कार्यान्वयन भएको जानकारी प्राप्त हुन नसकेको
२१	सूचना दिनु पर्ने बाध्यात्मक व्यवस्था गर्नु पर्ने सूचना नदिनेको र लुकाएको अवस्थामा सम्बन्धित सूचना अधिकारी वा कार्यालय प्रमुखलाई सजाय गरिएपश्चात् सूचना दिनु नपर्ने हो कि भन्ने संशय बढाउनका लागि सूचना दिनबाट उन्मुक्ति नपाउने व्यवस्था ऐनमा नै गर्नु पर्ने देखिन्छ।	कार्यान्वयन भएको जानकारी प्राप्त हुन नसकेको
२२	लेखा परीक्षणको विषय बनाइनु पर्ने सूचनाको हकसम्बन्धी ऐन, नियममा व्यवस्था भए बमोजिम सूचना अधिकारीको व्यवस्था भए नभएको अभिलेख व्यवस्था तथा वर्गिकरण र अद्यावधिक विवरण भए नभएको, ३/३ महिनामा प्रकाशन गर्नु पर्ने विवरणहरू यथा समयमै प्रकाशन भए नभएको लगायत पालना गर्नु पर्ने काम भए नभएको विषयमा आन्तरिक तथा अन्तिम लेखा परीक्षणको विषय बनाई लेखा परीक्षण गर्ने व्यवस्था मिलाउनु पर्ने देखिन्छ।	कार्यान्वयन भएको जानकारी प्राप्त हुन नसकेको
२३	आयोगको लागि जग्गा तथा सवारी साधनको व्यवस्था राष्ट्रिय सूचना आयोग स्थायी प्रकृतिको कार्यालय भएकोले र हालसम्म घरभाडामा कार्यालय सञ्चालन भएकोले कार्य सम्पादनमा सहजता प्राप्त गर्न नसकेको अनुभव भएको छ। अतः आयोगको लागि उपयुक्त ठाउँमा कार्यालय भवन निर्माण गर्न जग्गा खरिद गर्नु पर्ने वा नेपाल सरकारको मातहत रहेका कुनै ठाउँमा जग्गा वा कार्यालय भवन नै उपलब्ध गराउनु पर्ने देखिन्छ। पर्याप्त सवारी साधन नहुँदा कार्यालयको कार्य सम्पादनमा असर परिरहेकोले उपयुक्त सवारी साधन पनि उपलब्ध गराउनु पर्दछ।	भवन प्राप्त भएको
२४	आयोगका कर्मचारीहरूको वृत्ति विकास, तालिम, विदेश भ्रमण तथा प्रोत्साहन भत्ता राष्ट्रिय सूचना आयोगमा खटिने कर्मचारीहरू काठमाडौँ उपत्यकामा वस्नु पर्ने, काज मिलाउनु पर्ने, अवकाश हुन केही समय बाँकी भएकालाई खटाउने, सकभर दरबन्दी पूर्ति नै नहुने, अन्यत्रबाट हटाउनु पर्ने प्रकृतिका कर्मचारीलाई सरुवा गरी पठाउने गरिएको अनुभूति भएको छ। आयोगमा कार्यरत कर्मचारीहरूलाई स्वदेश तथा विदेश तालिम, छात्रवृत्तिमा पनि सरकारका अरु निकायका कर्मचारी सरह अवसर उपलब्ध नभएको देखिन्छ। अतः यसकारण आयोगमा कार्यरत कर्मचारीमा कार्य उत्साह नहुनु स्वाभाविक हो। सरकारका अन्य निकायका राष्ट्रिय सेवकहरूले पाए सरहको वृत्ति विकासको सुविधा एवं प्रोत्साहन भत्ता उपलब्ध गराउनु पर्ने देखिन्छ। आयोगका आयुक्त तथा कर्मचारीहरूलाई अरु देशका सूचना आयोगमा भएका असल अभ्यास तथा कार्य सम्पादन तरिकाको अवलोकन तथा प्रशिक्षणका लागि समय समयमा पठाउने व्यवस्था हुनु पर्दछ। यसको लागि वार्षिक रूपमा बजेटमा नै विनियोजन गरिरनु पर्दछ।	कार्यान्वयन भएको जानकारी प्राप्त हुन नसकेको
२५	आयोगको कार्यालय विस्तार गर्ने सूचना पाउनका लागि उपत्यका बाहिरबाट आयोगमा सम्पर्क गर्नु पर्ने वर्तमान व्यवस्था खर्चिलो, कठिन र भन्कटपूर्ण भएको गुनासाहरू प्राप्त भइरहेको सम्बन्धमा उपत्यका बाहिरका क्षेत्रीय विकास केन्द्रहरूमा आयोगको सम्पर्क कार्यालय विस्तार हुनुपर्ने तथा घुम्ती वेन्चको व्यवस्था गरी स्थानीय गुनासाहरूलाई सम्बन्धित ठाउँबाट समाधान दिन सक्ने गरी आयोगलाई सक्षम निकायको रूपमा विकास गर्न आवश्यक बजेट, ऐन तथा नियमावलीमा पनि आवश्यक संशोधन हुनु पर्ने देखिन्छ।	कार्यान्वयन भएको जानकारी प्राप्त हुन नसकेको

२०६९/७० को वार्षिक प्रतिवेदनमा दिइएका सुझाव

क्र. सं.	सुझावहरू	कार्यान्वयनको अवस्था
१	सूचना अधिकारीको नियुक्तिको व्यवस्था तथा सूचनामा पहुँच बृद्धि गर्नुपर्ने सबै सार्वजनिक निकायमा सूचना अधिकारीको नियुक्त गर्ने व्यवस्था गर्ने र निश्चित अवधि फिटान गरी नियुक्त अधिकारीको विवरण आयोगमा पठाउने। सूचना अधिकारी मात्र नियुक्त भएर सूचना प्रवाह सरल र सहज नहुने हुँदा सूचना अधिकारीको पहुँचमा सूचना पुग्ने कार्यविधि पनि तर्जुमा गरी लागू गर्ने तथा सूचना अधिकारीलाई आफ्नो जिम्मेवारी पुरा गर्न न्यूनतम भौतिक पूर्वाधार, प्रोत्साहन भत्ता र काम कर्तव्य अधिकारको स्पष्ट व्यवस्था गर्नु पर्ने।	कार्यान्वयन भएको जानकारी प्राप्त हुन नसकेको
२	सार्वजनिक निकायले सूचना प्रवाह गर्नुपर्ने “राज्यका काम कारवाही लोकतान्त्रिक पद्धतिअनुरूप खुला र पारदर्शी बनाई नागरिकप्रति जवाफदेही र जिम्मेवार बनाउन, सार्वजनिक निकायमा रहेको सार्वजनिक महत्वको सूचनामा आमनागरिकको पहुँचलाई सरल र सहज बनाउन, राज्य र नागरिकको हितमा प्रतिकूल असर पार्ने संवेदनशील सूचनाको संरक्षण गर्न र नागरिकको सुसूचित हुने हकलाई संरक्षण र प्रचलन” गराउने व्यवस्था भएकोले सार्वजनिक निकायमा रहेका सार्वजनिक महत्वका सूचनाहरू ऐनको दफा ५(३) र नियमावलीको नियम ३ बमोजिम नियमित रूपमा प्रवाह गर्नु पर्नेमा ऐन लागू भएको ७ वर्ष भइसक्दा पनि अद्यावधिक गरी प्रकाशन तथा सार्वजनिकीकरण हुन सकेको छैन। आमनागरिकसँग सरोकार राख्ने सूचनाहरू नियमित रूपमा सार्वजनिक नहुँदा अनियमितता, ढिलासुस्ती र प्रष्टाचार हुने सम्भावना रहन्छ। सूचना सार्वजनिक भएमा खुला र पारदर्शीता बढ्न गै यस्तो गुन्जायिस रहदैन। सार्वजनिक निकायउपर नागरिक सर्वोच्चता स्थापित हुन्छ र राज्यले गरेका वा गर्ने लागेका क्रियाकलाप माथि जनताको खबरदारी रहन्छ र सार्वजनिक निकाय र पदाधिकारी पनि संसद र जनताप्रति उत्तरदायी र जवाफदेही हुन जानुका साथै निर्णय प्रक्रियामा जनताको स्वामित्व, सहभागिता र नियन्त्रण रहन जान्छ। सार्वजनिक निकायले सञ्चालन गरेका विकास कार्यक्रम, कार्य सञ्चालन प्रक्रिया, कार्य प्रगति, समस्या र समाधान गर्न गरिएका प्रयासहरूको बारेमा नागरिकलाई सुसूचित गराउने, नयाँ बन्न लागेको सार्वजनिक नीति तथा कार्यक्रमहरूको लागू हुन भन्दा पहिले नै सार्वजनिक बहस गर्ने र प्राप्त सुझावहरूलाई समेटेर मात्र लागू गर्ने प्रक्रियाको थालनी गर्न सकेमा जनसहभागिता जुटाउन पनि सहज हुन जान्छ। यस्तो कार्यबाट सुशासनको आधार पनि मजबुत हुने हुँदा सार्वजनिक निकायले नियमित स्वफुर्त सूचना प्रवाह (Pro-active Disclosure) लाई कार्य सम्पादनको अनिवार्य र नियमित कार्य प्रणालीभित्र समेटेर अपरिहार्य आवश्यकता रहेको छ।	कार्यान्वयन भएको जानकारी प्राप्त हुन नसकेको

३	आयोगका अध्ययन प्रतिवेदन कार्यान्वयन गर्ने आयोगले अध्ययन गरी तयार पारी प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालयमा पठाएका प्रतिवेदनहरू कार्यान्वयन गर्न गराउन सम्बन्धित मन्त्रालयहरूमा निर्देशन भएको छ। तापनि तिनको कार्यान्वयन अनुगमन गरी कार्यान्वयन गर्न गराउन आवश्यकता रहेको छ। क) कक्षा ८-१२ सम्मका पाठ्यक्रममा सूचनाको हकसम्बन्धी विषय समावेश गर्ने गराउने। ख) नेपाल सरकारका १९ वटा तालिम/प्रशिक्षण केन्द्र प्रतिष्ठानहरूमा सेवा प्रवेश र सेवाकालीन प्रशिक्षण, अन्तरक्रिया, छलफल, गोष्ठी लगायतका कार्यक्रमहरूमा सूचनाको हकसम्बन्धी विषय पनि पाठ्यक्रममै समावेश गर्ने गराउने। ग) सूचनाको हकसम्बन्धी ऐनको दफा ३७ मा यस ऐनमा लेखिए जति कुरामा यसै ऐनबमोजिम र अन्यमा प्रचलित कानूनबमोजिम हुनेछ भन्ने उल्लेख भएकोमा अबै पनि कतिपय ऐनहरूमा आफ्नो निकायसम्बन्धी ऐनको उल्लेख गर्दै सूचना दिन इन्कार गर्ने गरेको पाइएकोले यस्ता बाकिएका ऐनहरूमा सूचनाको हकसम्बन्धी ऐन अनुकूल हुने गरी संशोधन वा परिमार्जन हुनु आवश्यक रहेकोले यथाशिघ्र संशोधन गर्ने गराउने।	कार्यान्वयन भएको जानकारी प्राप्त हुन नसकेको
४	सूचनाको संरक्षण गर्ने नेपालको अन्तरिम संविधान २०६३ को धारा २८ मा कुनै व्यक्तिको जीउ, आवास, सम्पत्ति, लिखत तथ्यांक, पत्राचार, चरित्रसम्बन्धी कुराहरूको गोपनीयता कानूनद्वारा तोकिएको अवस्थामा बाहेक अन्तर्क्रम्य हुनेछ भन्ने व्यवस्था रहेको छ। यसै गरी सूचनाको हकसम्बन्धी ऐनको दफा ३० ले पनि व्यक्तिगत सूचना सम्बन्धित सरोकारवाला व्यक्तिले मात्र पाउने व्यवस्था गरेको छ। अतः सार्वजनिक निकायमा रहेका व्यक्तिगत सूचनाहरू व्यक्तिको हित प्रतिकूल हुने गरी सार्वजनिकीकरण गर्न गराउन हुदैन। जुनसुकै निकायमा पनि व्यक्तिसँग सम्बन्धित सूचनाहरू रहेका हुन्छन्, अनाधिकृत तवरबाट संविधान र ऐन विपरित व्यक्तिगत चरित्र, मर्यादा, स्वास्थ्य र स्वतन्त्रता प्रतिकूल हुने गरी यस्ता सूचना प्रवाह गर्न नहुने र संरक्षण गर्ने गराउने व्यवस्था हुनुपर्दछ। यसै गरी ऐनको दफा ३(३) को क देखि ड बमोजिमका सूचनाहरू पनि वर्गीकरण गरी सुरक्षित गर्नु गराउनु पर्दछ। ऐनको दफा २८ ले पनि व्यक्तिगत सूचनाको संरक्षण गर्नु पर्ने व्यवस्था गरेको छ। मुत्तकी प्रशासन सञ्चालन गर्ने सम्बन्धमा राज्य र नागरिकसँग सम्बन्धित निषेधित सूचना संरक्षण गर्ने गराउने दायित्व सरकारको रहेकोले ऐनको मर्मबमोजिम अपवादका सिद्धान्तहरूको वर्गीकरण गरी संरक्षित राख्न निर्देशिका बनाई सुरक्षित गर्नु पर्ने आवश्यकता रहेको छ भने सार्वजनिक निकायमा रहेका सार्वजनिक महत्वका सूचनाहरू अधिकतम रूपमा सरल र सहज ढंगबाट प्रवाहित हुनु पर्दछ र नागरिकको पहुँचमा सूचना पुर्‍याउन पनि फल बढी आवश्यकता रहेको छ।	कार्यान्वयन भएको जानकारी प्राप्त हुन नसकेको
५	अभिलेख व्यवस्थापन गर्न Format तर्जुमा गरी लागु गर्ने सूचनाको हकसम्बन्धी ऐनको दफा ५(३) बमोजिमका विवरणहरू नियमित रूपमा ३/३ महिनामा प्रकाशन गर्न गराउन ऐन र नियमावलीबमोजिम २० प्रकारका सूचनाहरूको एकै प्रकारको विवरण (Format) तयार गरि अभिलेख राख्न लगाउने, अद्यावधिक गर्ने र प्रकाशन तथा सार्वजनिकीकरण गर्नुपर्ने आवश्यकता रहेको छ। सार्वजनिक निकायमा सूचनाको अभिलेख व्यवस्थित गर्न गराउनु, सूचनाको संरक्षण गर्ने र प्रकाशन गर्ने सहज गराउन डिजिटाइजेशन (Digitalization) गर्ने र यान्त्रिक प्रणाली (Electronic Version) मा सूचना अभिलेख राख्ने व्यवस्था मिलाउने।	कार्यान्वयन भएको जानकारी प्राप्त हुन नसकेको
६	निर्देशिका बनाई लागु गर्ने सार्वजनिक निकायले सूचनाको हकको प्रभावकारी कार्यान्वयनका लागि स्वःस्फूर्त प्रकाशन गर्ने विवरण (Pro-active Disclosure) तथा अपवादका विषय वर्गीकरण गर्ने तरिका र सूचना अधिकारीको काम, कर्तव्य र अधिकार र व्यवहार सम्बन्धमा उपयुक्त निर्देशिका बनाई लागु गर्नु पर्ने देखिन्छ। यस्ता निर्देशिकाको अभावमा सूचना प्रवाह गर्ने उत्सुकता र अभिरुची हुँदा हुँदै पनि उपयुक्त वातावरण र निर्देशिकाको अभावमा सूचना प्रवाह हुन नसकेको पाइएको छ। नेपाल सरकारले आफ्नो निकायको कार्य प्रकृति अनुसार यस्तो निर्देशिका बनाई लागु गराउन र अनुगमन गर्न आवश्यक निर्देशन दिन पर्दछ।	कार्यान्वयन भएको जानकारी प्राप्त हुन नसकेको
७	सूचना शुल्क घटाउनु पर्ने सूचना माग गर्ने नागरिकले प्रथमतः सूचना प्राप्त गर्न नै कठीन छ, त्यसमा पनि केही सार्वजनिक निकायले सूचनाको हकसम्बन्धी ऐनको मर्म र भावना तथा सूचनाको हकको सिद्धान्त Maximum Disclosure With Minimum Cost भन्ने सिद्धान्त विपरित धेरै समयपर्छ आएर शुल्क निर्धारण गरेको पाइन्छ। उदाहरणको लागि एउटा उत्तरपुस्तिकाको प्रतिलिपि प्राप्त गर्न परीक्षा नियन्त्रण कार्यालयले एस.एल.सी. को उत्तरपुस्तिकाको लागि रु. ७००/- शुल्क निर्धारण गरेको छ भने पूर्वाञ्चल विश्वविद्यालयले रु. ५,०००/- तोकेको छ। यसै गरी त्रिभुवन विश्वविद्यालयको रु. ५,०००/- तोकेको छ। अतः यसरी लागत भन्दा अति बढी शुल्क तोकिनुको साथै विद्यार्थीहरूले सूचना प्राप्त गरी प्रयोग नै गर्न नसकिने किसिमबाट कवुलियतनामा गर्नु पर्ने लगायतका व्यवधान पनि गरेका छन्। सम्मानित सर्वोच्च अदालतबाट समेत उत्तरपुस्तिका उपलब्ध गराउने फैसला भइसकेको परिप्रेक्ष्यमा धेरै बढी शुल्क निर्धारण हुँदा विद्यार्थीहरूलाई मर्का पर्न गएको छ। अतः यस्ता निकायहरूमा न्यूनतम लागत तोकिरका लागि सम्बन्धित सार्वजनिक निकायले पहल गर्नु पर्दछ र सूचना नदिने र हतोत्साहित गर्ने उद्देश्यले अत्यन्त बढी शुल्क तोकेकोमा शुल्क घटाई एक रुपता ल्याउन पर्दछ।	कार्यान्वयन भएको जानकारी प्राप्त हुन नसकेको
८	एकीकृत Portal बाट सूचना प्रवाह गर्ने नेपाल सरकारबाट सञ्चालन भएको www.nepal.gov.np मा एकीकृत Portal मा सूचनाको हकसम्बन्धी ऐन अनुसारका सूचनाको वर्गीकरण, सूचना माग गर्ने कार्यविधि तथा सूचना प्राप्त गर्ने कार्यविधि, जिम्मेवार निकाय तथा पदाधिकारी र तिनको विवरण तथा प्रकाशन गर्नु पर्ने र प्रकाशन भएका विवरणहरू लालिने हेर्ने, देख्न, प्रतिलिपि प्राप्त गर्न सक्ने गरी व्यवस्था मिलाउन आवश्यकता रहेको छ। नेपाल सरकारका सार्वजनिक निकायका website हरू समय/समयमा अद्यावधिक गर्ने र नागरिकले खोज्न सक्ने वा आवश्यक सूचना सजिलै, सरल र सहज ढंगबाट प्राप्त गर्न सक्ने व्यवस्था मिलाउन सकेमा कार्यालयहरूमा सूचना माग गर्ने, सूचना दिनु पर्ने तथा सूचना दिन इन्कार गर्नु पर्ने अवस्था आउदैन र आधिकारीक सूचना प्राप्त गर्न सकिने हुँदा सरकारप्रति नागरिकको विश्वास बढ्न जान्छ।	कार्यान्वयन भएको जानकारी प्राप्त हुन नसकेको
९	सूचनाको हकसम्बन्धी पुरस्कारको स्थापना गर्ने सूचनाको हकसम्बन्धी ऐन नियमको प्रभावकारी कार्यान्वयन गर्न गराउन अभिलेख प्रणाली व्यवस्थित गर्ने, सहजता, उत्प्रेरक, नेतृत्वकर्ता र गतिशिलता प्रदर्शन गर्ने तथा सूचना प्रवाह गर्ने गराउने, सूचनामैत्री सार्वजनिक निकाय, सूचना अधिकारी, कार्यालय प्रमुख र गैरसरकारी संस्था तथा व्यक्तिहरूलाई पारदर्शीता, खुलापन, जवाफदेही र उत्तरदायी गराउन गरेका कार्य र खेलको भूमिकाका लागि र यसको प्रभाव अन्य निकाय वा पदाधिकारीमासमेत पार्न र प्रोत्साहन गर्न गराउन आवश्यक भएकोले यस्तो सूचनाको हकसम्बन्धी प्रोत्साहन पुरस्कारको स्थापना गरी प्रत्येक वर्षको भाद्र ३ गते राष्ट्रिय सूचना दिवसको उपलक्ष्यमा वितरण गर्ने गराउने व्यवस्था गरिनु आवश्यकता रहेको छ। यसको लागि आवश्यक रकम अक्षय कोषको स्थापना गरी वितरण गर्न बजेटबाट नै निश्चित रकम विनियोजन गरिनु पर्दछ।	कार्यान्वयन भएको जानकारी प्राप्त हुन नसकेको
१०	सूचनाको हक सम्बन्धमा इन्टर्नेसिप व्यवस्था गर्ने सूचनाको हकसम्बन्धी विषयमा अध्ययन अनुसन्धान गर्ने स्नातक, स्नातकोत्तर तथा विद्यार्थीहरू तहका तोकिएका निश्चित विद्यार्थीहरूलाई सहयोग गर्न र चेतनामा अभिवृद्धि गर्न गराउन शोधपत्र अध्ययन तथा लेखन र इन्टर्नेसिपको व्यवस्था गरी प्रोत्साहन गर्न गराउन उपयुक्त हुने देखिन्छ। यसको लागि निश्चित रकम बजेटमा व्यवस्था गरिनु पर्दछ।	कार्यान्वयन भएको जानकारी प्राप्त हुन नसकेको
११	आयोगको प्रतिरक्षा गर्ने राष्ट्रिय सूचना आयोगले सार्वजनिक निकायको प्रमुख वा सूचना अधिकारीलाई सूचना प्रवाह गर्न दिएको आदेशका विरुद्धमा सम्माननीय सर्वोच्च अदालत वा पुनरावेदन अदालतमा पुनरावेदन वा रिट निवेदन दिएको अवस्थामा महान्यायाधिवक्ताको कार्यालयबाट फैसला जुन निकायले यस्तो पुनरावेदन वा रिट निवेदन गरेको हो उसकै पक्षबाट प्रतिरक्षा गर्ने गरेको र आयोग प्रतिरक्षाविहिन भएको र निजी कानून व्यवसायी मुक्कर गर्न बाध्य भएकोले यस्तो अवस्था सिर्जना हुँदा के कस्तो कार्यविधि अपनाउने भन्ने सम्बन्धमा उपयुक्त नीतिगत निर्णय वा प्रणाली व्यवस्थित गरिनु पर्ने आवश्यकता देखिएको छ।	कार्यान्वयन भएको जानकारी प्राप्त हुन नसकेको
१२	सूचना प्रकाशन गर्नु पर्छ भन्ने संस्कारको विकास गर्ने सूचना नामागो पनि नियमित रूपमा प्रवाह गर्नु पर्दछ र सूचना सरल र सहज ढंगबाट प्रवाहित भएमा मात्र सुशासन र समृद्धि हासिल गर्न सकिन्छ भन्ने मानसिकता विकसित गरिनु पर्दछ। सूचना लुकाउने संस्कारबाट अनियमितता, हिलासुस्ती र भ्रष्टाचारसमेत बढ्न जाने हुँदा सूचनाको अनिवार्य रूपमा प्रकाशन गर्ने तदारकता भएमा र अनुगमन पनि प्रभावकारी भएमा सूचना प्रकाशन गर्ने कार्यले निरन्तरता पाउँछ। विश्वका धेरै देशहरूमा सूचनाको हकको प्रयोगबाट जिम्मेवार र उत्तरदायी प्रशासन सञ्चालन भएको र भ्रष्टाचार, अनियमितता उजागर भएर कानुनी कारवाहीसमेत भएको पाइन्छ। नेपालमा पनि कतिपय स्थानीय निकाय र केन्द्रीय स्तरका निकायमा सूचनाको हकको प्रयोगबाट विभिन्न अनियमितताका घटनाहरू सार्वजनिक भएर कानून पालना गर्ने गराउने निकायबाट कारवाही भएका पनि छन्। अतः प्रशासन र राजनीतिको उच्च तहमा सूचना प्रवाह गर्नु पर्दछ भन्ने भावना तथा प्रतिवद्धता विकसित हुनु अत्यावश्यक रहेको छ।	कार्यान्वयन भएको जानकारी प्राप्त हुन नसकेको

१३	भौतिक पूर्वाधारको व्यवस्था गर्नु पर्ने आयोगको आफ्नो जग्गा र भवन नभएको र यो स्थायी प्रकृतिको कार्यालय भएको हुँदा आयोगको लागि उपयुक्त सरकारी भवनको व्यवस्था गरिनु पर्दछ । यसै गरी आयोगमा पर्याप्त सवारी साधन पनि नभएकोले विभिन्न जिल्लाहरूमा अन्तरक्रिया, छलफल, प्रशिक्षणमा आते जाते गर्न समस्या परिहरेकोले उपयुक्त सवारी साधनको व्यवस्था पनि गरिनु पर्दछ ।	भवन प्राप्त भएको ।
१४	आयोगको क्षेत्रीय कार्यालय सञ्चालनसम्बन्धी व्यवस्था गर्ने आयोगको क्षेत्रीय कार्यालयहरू छैनन् र केन्द्रमा मात्र कार्यालय रहेको छ । जति मात्रामा सूचना माग गर्नुपर्ने हो सो नभई सूचना मागको प्रवृत्ति कम भएको, सूचना लिने दिने संस्कृतिको अभाव रहेको, सूचना मागो पनि तुरुन्त कार्यान्वयन गर्ने तत्परता नहुने गरेको, नियमित प्रकाशन गर्नु पर्ने सूचना प्रकाशन हुने नगरेको र केन्द्रबाट सधैं अनुगमन गर्ने पनि कठिन हुने हुँदा जिल्ला तथा क्षेत्रगत रूपमा कार्यालय संचालनको पनि व्यवस्था गरिनु आवश्यक देखिएको छ । यस्तो अवस्थामा सीमित कामको लागि छुट्टै कार्यालय स्थापना गर्नु भन्दा पनि लागत र सुविधाका आधारमा सूचना तथा संचार मन्त्रालय अन्तर्गत रहेको जिल्लास्तरीय र क्षेत्रीयस्तरका हुलाक कार्यालयहरू जो त्यति धेरै कार्यबोध पनि छैन ति कार्यालयहरूलाई केही प्रशासकीय नीतिगत निर्णयबाट परिष्करणको रूपमा जिल्ला र क्षेत्रस्तरमा सबै सार्वजनिक निकायको सूचना अधिकारीको नियुक्ति, सूचनामा पहुँच, सूचना प्रवाह गर्न गराउनु र नियमित सूचना प्रकाशन तथा सार्वजनिकीकरण गर्ने गराउने कार्य गर्न लगाउने तथा अनुगमन गर्ने गराउने जिम्मेवारी दिने तर्फ सोचाई बनाउन आवश्यक देखिन्छ । यस्तो व्यवस्था गर्न आयोगले ति कार्यालयमा रहेको भौतिक सुविधाको प्रयोग र प्रशिक्षण दिई सूचनाको हकको कार्यान्वयनमा सघाउ पुर्‍याउन सक्ने छ । यसको लागि थप वित्तीय तथा प्रशासनिक सहयोग प्राप्त हुनु पर्ने देखिन्छ । यस्तो व्यवस्था केही कार्यालयमा नभएको रूपमा प्रयोग र पदाधिकारी पनि सहज भएमा सबै कार्यालयमा विस्तार गर्ने नीति लिन उपयुक्त हुने देखिन्छ ।	कार्यान्वयन भएको जानकारी प्राप्त हुन नसकेको
१५	आयोगको सुभाष कार्यन्वयन गर्ने आयोगले विगत वर्षहरू आ.व. २०६४/०६५ देखि नै विभिन्न सुभावहरू दिदै आएको छ । यी सुभावहरू कार्यान्वयन गर्न गराउन आयोग पनि सक्रिय भएर प्रयास गरिरहेको छ तापनि कतिपय सुभावहरू कार्यान्वयन भएका छैनन् । आयोगका प्रतिवेदनहरू संविधानसभा व्यवस्थापिका संसदमा प्रस्तुत भई छलफल पनि भएको छैन । अतः विगतका यस्ता सुभावहरूसहित प्रतिवेदन व्यवस्थापिका संसदमा प्रस्तुत गरी छलफल भई कार्यन्वयन गर्न गराउन नेपाल सरकारको ध्यान जान आवश्यक रहेको छ ।	कार्यान्वयन भएको जानकारी प्राप्त हुन नसकेको

२०७०/७१ को वार्षिक प्रतिवेदनमा दिइएका सुभाव

क्र. सं.	सुभावहरू	कार्यान्वयनको अवस्था
१	सूचना अधिकारीको नियुक्तिको व्यवस्था तथा सूचनामा पहुँच बृद्धि गर्नुपर्ने सबै सार्वजनिक निकायमा सूचना अधिकारीको नियुक्त गर्ने व्यवस्था गर्ने र निश्चित अवधि कटान गरी नियुक्त अधिकारीको विवरण आयोगमा पठाउने । सूचना अधिकारी मात्र नियुक्त भएर सूचना प्रवाह सरल र सहज नहुने हुँदा सूचना अधिकारीको पहुँचमा सूचना पुरे कार्यबोध पनि तर्जुमा गरी लागू गर्ने तथा सूचना अधिकारीलाई आफ्नो जिम्मेवारी पुरा गर्न न्यूनतम भौतिक पूर्वाधार, प्रोत्साहन भत्ता र काम कर्तव्य अधिकारको स्पष्ट व्यवस्था गर्नु पर्ने ।	कार्यान्वयन भएको जानकारी प्राप्त हुन नसकेको
२	सार्वजनिक निकायले सूचना प्रवाह गर्नुपर्ने "राज्यका काम कारवाही लोकतान्त्रिक पद्धतिअनुरूप खुला र पारदर्शी बनाई नागरिकप्रति जवाफदेही र जिम्मेवार बनाउनु, सार्वजनिक निकायमा रहेको सार्वजनिक महत्वको सूचनामा आमनागरिकको पहुँचलाई सरल र सहज बनाउनु, राज्य र नागरिकको हितमा प्रतिकूल असर पार्ने संवेदनशील सूचनाको संरक्षण गर्न र नागरिकको सुसूचित हुने हकलाई संरक्षण र प्रचलन " गराउने व्यवस्था भएकोले सार्वजनिक निकायमा रहेका सार्वजनिक महत्वका सूचनाहरू ऐनको दफा ५(३) बमोजिम र नियमावलीको नियम ३ बमोजिम नियमितरूपमा प्रवाह गर्नु पर्नेमा ऐन लागू भएको ७ वर्ष भइसक्यो पनि अद्यावधिक गरी प्रकाशन तथा सार्वजनिकीकरण हुन सकेको छैन । आमनागरिकसँग सरोकार राख्ने सूचनाहरू नियमित रूपमा सार्वजनिक नहुँदा अनियमितता, ढिलासुस्ती र भ्रष्टाचार हुने सम्भावना रहन्छ । सूचना सार्वजनिक भएमा खुला र पारदर्शीता बृद्धि हुन गई यस्तो अवस्थाको गुन्जायस रहदैन । सार्वजनिक निकायउपर नागरिक सर्वोच्चता स्थापित हुन्छ र राज्यले गरेका वा गर्न लागेका क्रियाकलाप माथि जनताको खबरदारी हुन्छ । यसबाट सार्वजनिक निकाय र पदाधिकारी पनि संसद र जनताप्रति उत्तरदायी र जवाफदेही हुन जानुका साथै निर्णय प्रक्रियामा जनताको स्वामित्व, सहभागिता र नियन्त्रण रहन जान्छ । सार्वजनिक निकायले सञ्चालन गरेका विकास कार्यक्रम, कार्य सञ्चालन प्रक्रिया, कार्य प्रगति, समस्या र समाधान गर्न गरिएका प्रयासहरूको बारेमा नागरिकलाई सुसूचित गराउने, नयाँ बन्न लागेको सार्वजनिक नीति तथा कार्यक्रमहरू लागू हुन भन्दा पहिले नै सार्वजनिक बहस गर्ने र प्राप्त सुभावहरूलाई समेटेर मात्र लागू गर्ने प्रक्रियाको थालनी गर्न सकेमा जनसहभागिता जुटाउन पनि सहज हुन जान्छ । यस्तो कार्यबाट सुशसनको आधार पनि मजबुत हुने हुँदा सार्वजनिक निकायले नियमित स्वःस्फूर्त सूचना प्रवाह (Pro-active Disclosure) लाई कार्य सम्पादनको अनिवार्य र नियमित कार्य प्रणालीभित्र समेट्नु अपरिहार्य आवश्यकता रहेको छ ।	कार्यान्वयन भएको जानकारी प्राप्त हुन नसकेको
३	आयोगका अध्ययन प्रतिवेदन कार्यान्वयन गर्ने आयोगले अध्ययन गरी तयार पारी प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषदको कार्यालयमा पठाएका देहायका प्रतिवेदनहरू कार्यान्वयन गर्न गराउन सम्बन्धित मन्त्रालयहरूमा निर्देशन भएको छ तापनि तिनको कार्यान्वयन अनुगमन गरी कार्यान्वयन गर्न गराउन आवश्यकता रहेको छ । क) कक्षा ८-१२ सम्मका पाठ्यक्रममा सूचनाको हकसम्बन्धी विषय समावेश गर्ने गराउने । ख) नेपाल सरकारका १९ वटा तालिम, प्रशिक्षण केन्द्र प्रतिष्ठानहरूमा सेवा प्रवेश र सेवाकालिन प्रशिक्षण, अन्तर्क्रिया, छलफल, गोपिष्ठ लगायतका कार्यक्रमहरूमा सूचनाको हकसम्बन्धी विषय पनि पाठ्यक्रममै समावेश गर्ने गराउने । ग) सूचनाको हकसम्बन्धी ऐनको दफा ३७ मा यस ऐनमा लेखिए जति कुरामा यसै ऐनबमोजिम र अन्यमा प्रचलित कानूनबमोजिम हुनेछ भन्ने उल्लेख भएकोमा अझै पनि कतिपय ऐनहरूमा आफ्नो निकायसम्बन्धी ऐनको उल्लेख गर्दै सूचना दिन इन्कार गर्ने गरेको पाईएकोले यस्ता बाकिएका ऐनहरूमा सूचनाको हकसम्बन्धी ऐन अनुकुल हुने गरी संशोधन वा परिमार्जन हुनु आवश्यक रहेकोले यथाशिघ्र संशोधन गर्ने गराउने ।	कार्यान्वयन भएको जानकारी प्राप्त हुन नसकेको
४	सूचनाको संरक्षण गर्ने नेपालको अन्तरिम संविधान २०६३ को धारा २८ मा कुनै व्यक्तिको जिव, आवास, सम्पत्ति, लिखत तथाक, पत्राचार, चरित्रसम्बन्धी कुराहरूको गोपनियता कानुनद्वारा तोकिएको अवस्थामा बाहेक अन्तर्क्रिय हुनेछ भन्ने व्यवस्था रहेको छ । यसैगरी सूचनाको हकसम्बन्धी ऐनको दफा ३० ले पनि व्यक्तिगत सूचना सम्बन्धित सरोकारवाला व्यक्तिले मात्र पाउने व्यवस्था गरेको छ । अतः सार्वजनिक निकायमा रहेका व्यक्तिगत सूचनाहरू व्यक्तिको हित प्रतिकूल हुने गरी सार्वजनिकीकरण गर्न गराउन हुँदैन । जुनसुकै निकायमा पनि व्यक्तिसँग सम्बन्धित सूचनाहरू रहेका हुन्छन्, अनधिकृत तवरबाट संविधान र ऐन विपरित व्यक्तिगत चरित्र, मर्यादा, स्वास्थ्य र स्वतन्त्रता प्रतिकूल हुने गरी यस्ता सूचना प्रवाह गर्न नहुने र संरक्षण गर्ने गराउने व्यवस्था हुनु पर्दछ । यसैगरी ऐनको दफा ३(३) को (क) देखि (ड) बमोजिमका सूचनाहरू पनि वर्गीकरण गरी सुरक्षित गर्नु गराउनु पर्दछ । ऐनको दफा २८ ले पनि व्यक्तिगत सूचनाको संरक्षण गर्नु पर्ने व्यवस्था गरेको छ । मुलुकी प्रशासन सञ्चालन गर्ने सम्बन्धमा राज्य र नागरिकसँग सम्बन्धित निषेधित सूचना संरक्षण गर्ने गराउने दायित्व सरकारको रहेकोले ऐनको मर्मबमोजिम अपवादका सिद्धान्तहरूको वर्गीकरण गरी संरक्षित राख्न निर्देशिका बनाई सुरक्षित गर्नुपर्ने आवश्यकता रहेको छ ।	कार्यान्वयन भएको जानकारी प्राप्त हुन नसकेको
५	अभिलेख व्यवस्थापन गर्ने Format तर्जुमा गरी लागू गर्ने सूचनाको हकसम्बन्धी ऐनको दफा ५(३) बमोजिमका विवरणहरू नियमित रूपमा ३/३ महिनामा प्रकाशन गर्न गराउन ऐन र नियमावलीबमोजिम २० प्रकारका सूचनाहरूको एकै प्रकारको विवरण (Format) तयार गरी अभिलेख राख्न लगाउने, अद्यावधिक गर्ने र प्रकाशन तथा सार्वजनिकीकरण गर्नुपर्ने आवश्यकता रहेको छ । सार्वजनिक निकायमा सूचनाको अभिलेख व्यवस्थित गर्न गराउनु, सूचनाको संरक्षण गर्न र प्रकाशन गर्न सहज गराउनु डिजिटाइजेसन (Digitization) गर्ने र यान्त्रिक प्रणाली (Electronic Version) मा सूचना अभिलेख राख्ने व्यवस्था मिलाउने ।	कार्यान्वयन भएको जानकारी प्राप्त हुन नसकेको
६	निर्देशिका बनाई लागू गर्ने सार्वजनिक निकायले सूचनाको हकको प्रभावकारी कार्यान्वयनका लागि स्वःस्फूर्त प्रकाशन गर्ने विवरण (Pro-active Disclosure) अपवादका विषय वर्गीकरण गर्ने तत्कारा र सूचना अधिकारीको काम, कर्तव्य, अधिकार र व्यवहार सम्बन्धमा उपयुक्त निर्देशिका बनाई लागू गर्नुपर्ने देखिन्छ । यस्त निर्देशिकाको अभावमा सूचना प्रवाह गर्ने उत्सुकता र अभिरुची हुँदा हुँदै पनि उपयुक्त वातावरण र निर्देशिकाको अभावमा सूचना प्रवाह हुन नसकेको	कार्यान्वयन भएको जानकारी प्राप्त हुन नसकेको

	पाइएको छ। नेपाल सरकारले आफ्नो निकायको कार्य प्रकृति अनुसार यस्तो निर्देशिका बनाई लागु गराउन र अनुगमन गर्न आवश्यक निर्देशन दिन पर्दछ।	
७	सूचना शुल्क घटाउनु पर्ने सूचना माग गर्ने नागरिकले प्रथमतः सूचना प्राप्त गर्न नै कठिन छ, त्यसमा पनि केही सार्वजनिक निकायले सूचनाको हकसम्बन्धी ऐनको मर्म र भावना तथा सूचनाको हकको सिद्धान्त Maximum Disclosure With Minimum Cost भन्ने सिद्धान्त विपरित धेरै समयपछि आएर शुल्क निर्धारण गरेको पाइन्छ। उदाहरणको लागि एउटा उत्तरपुस्तिकाको प्रतिलिपि प्राप्त गर्न परीक्षा नियन्त्रण कार्यालयले एस.एल.सि. को उत्तरपुस्तिकाको लागि रु ७००/- शुल्क निर्धारण गरेको छ भने पूर्वाञ्चल विश्वविद्यालयले रु ५,५००/- तोकेको छ। यसरी लागत भन्दा अति बढि शुल्क तोकिनुको साथै विद्यार्थीहरूले सूचना प्राप्त गरी प्रयोग नै गर्ने नसकिने किसिमबाट कर्बुलियतनामा गर्नुपर्ने लगायतका व्यवधान पनि गरेका छन्। सम्मानित सर्वोच्च अदालतबाटसमेत उत्तरपुस्तिका उपलब्ध गराउने फैसला भइसकेको परिप्रेक्ष्यमा धेरै बढि शुल्क निर्धारण हुँदा विद्यार्थीहरूलाई मर्का पर्न गएको छ। यसर्थ, यस्ता निकायहरूबाट न्यूनतम लागत तोकिएका लागि सम्बन्धित सार्वजनिक निकायले पहल गर्नु पर्दछ र सूचना नदिने र हतोत्साहित गर्ने उद्देश्यले अत्यन्त बढि शुल्क तोकेकोमा शुल्क घटाई एकरूपता कायम गरिनु पर्दछ।	कार्यान्वयन भएको जानकारी प्राप्त हुन नसकेका
८	एकीकृत Portal बाट सूचना प्रवाह गर्ने नेपाल सरकारबाट सञ्चालन भएको www.nepal.gov.np मा एकीकृत Portal मा सूचनाको हकसम्बन्धी ऐन अनुसारका सूचनाको वर्गीकरण, सूचना माग गर्ने तथा सूचना प्रवाह गर्न कार्यविधि, जिम्मेवार निकाय तथा पदाधिकारी र तिनको विवरण तथा प्रकाशन गर्नु पर्ने र प्रकाशन भएका विवरणहरू सजिलै हेर्न, देख्न, प्रतिलिपि प्राप्त गर्न सक्ने गरी व्यवस्था मिलाउन आवश्यकता रहेको छ। नेपाल सरकारका सार्वजनिक निकायका धर्मदक्षतभ हक समय/समयमा अद्यावधिक गर्ने र नागरिकले खोज्न सक्ने वा आवश्यक सूचना सजिलै, सरल र सहज ढंगबाट प्राप्त गर्न सक्ने व्यवस्था मिलाउन सकेमा कार्यालयहरूमा सूचना माग गर्ने, सूचना दिनु पर्ने तथा सूचना दिन इन्कार गर्नु पर्ने अवस्था आउदैन र आधिकारीक सूचना प्राप्त गर्न सकिने हुँदा सरकारप्रति नागरिकको विश्वास बढ्न जान्छ।	कार्यान्वयन भएको जानकारी प्राप्त हुन नसकेका
९	सूचनाको हकसम्बन्धी पुरस्कारको स्थापना गर्ने सूचनाको हकसम्बन्धी ऐन नियमको प्रभावकारी कार्यान्वयन गर्न गराउन अभिलेख प्रणाली व्यवस्थित गर्न, सहजता, उत्प्रेरक नेतृत्वकर्ता र गतिशिलता प्रशस्त गर्ने तथा सूचना प्रवाह गर्न गराउने, सूचनामैत्री सार्वजनिक निकाय, सूचना अधिकारी, कार्यालय प्रमुख र गैरसरकारी संस्था तथा व्यक्तिहरूलाई पारदर्शीता, खुलापन, जवाफदेही र उत्तरदायी गराउन गरेका कार्य र निर्वाह गरेका भूमिकाका लागि र यसको प्रभाव अन्य निकाय वा पदाधिकारीमासमेत पार्न र प्रोत्साहन गर्न गराउन आवश्यक भएकोले यस्तो सूचनाको हकसम्बन्धी प्रोत्साहन पुरस्कारको स्थापना गरी प्रत्येक वर्षको भाद्र ३ गते राष्ट्रिय सूचना दिवसको उपलक्ष्यमा वितरण गर्ने गराउने व्यवस्था गरिनु आवश्यकता रहेको छ। यसको लागि आवश्यक रकम अक्षय कोषको स्थापना गरी वितरण गर्न बजेटबाट नै निश्चित रकम विनियोजन गरिनु पर्दछ।	कार्यान्वयन भएको जानकारी प्राप्त हुन नसकेका
१०	सूचनाको हक सम्बन्धमा इन्टरनेटसिपको व्यवस्था गर्ने सूचनाको हकसम्बन्धी विषयमा अध्ययन अनुसन्धान गर्ने स्नातक, स्नातकोत्तर तथा विद्यावारिधि तहका तोकिएका निश्चित विद्यार्थीहरूलाई सहयोग गर्न र चेतनामा अभिवृद्धि गर्न गराउन शोधपत्र अध्ययन तथा लेखन र इन्टरनेटसिपको व्यवस्था गरी प्रोत्साहन गर्न गराउन उपयुक्त हुने देखिन्छ। यसको लागि निश्चित रकम बजेटमा व्यवस्था गरिनु पर्दछ।	कार्यान्वयन भएको जानकारी प्राप्त हुन नसकेका
११	आयोगको प्रतिकक्षा गर्ने राष्ट्रिय सूचना आयोगले सार्वजनिक निकायको प्रमुख वा सूचना अधिकारीलाई सूचना प्रवाह गर्न दिएको आदेशका विरुद्धमा सम्मानित सर्वोच्च अदालत वा पुनरावेदन अदालतमा पुनरावेदन वा रिट निवेदन दिएको अवस्थामा महान्यायाधिवक्ताको कार्यालयबाट पहिला जुन निकायले यस्तो पुनरावेदन वा रिट निवेदन गरेको हो उसकै पक्षबाट प्रतिकक्षा गर्न गरेको र आयोग प्रतिकक्षाविहित भएको र निजी कानून व्यवसायी मुकरर गर्ने वाध्य भएकोले यस्तो अवस्था सिर्जना हुँदा के कस्तो कार्यविधि अपनाउने भन्ने सम्बन्धमा उपयुक्त नीतिगत निर्णय वा प्रणाली व्यवस्थित गरिनु पर्ने आवश्यकता देखिएको छ।	कार्यान्वयन भएको जानकारी प्राप्त हुन नसकेका
१२	सूचना प्रकाशन गर्नु पर्छ भन्ने संस्कारको विकास गर्ने सूचना नमार्ने पनि नियमितरूपमा प्रवाह गर्नु पर्दछ र सूचना सरल र सहज ढंगबाट प्रवाहित भएमा मात्र सुशासन र समृद्धि हाँसल गर्न सकिन्छ भन्ने मानसिकता विकसित गरिनु पर्दछ। सूचना लुकाउने संस्कारबाट अनियमितता हिलासुस्ती र भ्रष्टाचारसमेत बढ्न जाने हुँदा सूचनाको अनिवार्यरूपमा प्रकाशन गर्ने यदार्कता भएमा र अनुगमन पनि प्रभावकारी भएमा सूचना प्रकाशन गर्ने कार्यले निरन्तरता पाउँछ। विश्वका धेरै देशहरूमा सूचनाको हकको प्रयोगबाट जिम्मेवार र उत्तरदायी प्रशासन सञ्चालन भएको र भ्रष्टाचार अनियमितता उजागर भएर कानुनी कारवाहीसमेत भएको पाइन्छ। नेपालमा पनि कतिपय स्थानीय निकाय र केन्द्रीयस्तरका निकायमा सूचनाको हकको प्रयोगबाट विभिन्न अनियमितताका घटनाहरू सार्वजनिक भएर कानून पालना गर्ने गराउने निकायबाट कारवाही भएका पनि छन्। अतः प्रशासन र राजनीतिको उच्च तहमा सूचना प्रवाह गर्नु पर्दछ भन्ने भावना तथा प्रतिबद्धता विकसित हुनु अत्यावश्यक रहेको छ।	कार्यान्वयन भएको जानकारी प्राप्त हुन नसकेका
१३	भौतिक पूर्वाधार तथा मानव संसाधनको व्यवस्था गर्नु पर्ने आयोगको आफ्नो जग्गा र भवन छैन। यसर्थ यो स्थायी प्रकृतिको आयोग भएकोले यस्का लागि उपयुक्त सरकारी भवनको व्यवस्था गरिनु पर्दछ। यसैगरी आयोगमा पर्याप्त सवारी साधन पनि नभएकोले विभिन्न जिल्लाहरूमा अन्तीक्रिया, छलफल, प्रशिक्षणमा आते जाते गर्न समस्या परिरहेकोले उपयुक्त सवारी साधनको व्यवस्था पनि गरिनु पर्दछ।	कार्यान्वयन भएको जानकारी प्राप्त हुन नसकेका
१४	आयोगको क्षेत्रीय कार्यालय सञ्चालनसम्बन्धी व्यवस्था गर्ने आयोगको क्षेत्रीय कार्यालयहरू छैनन् र केन्द्रमा मात्र कार्यालय रहेको छ। जति मात्रामा सूचना माग गर्नुपर्ने हो सो नभई सूचना मागको प्रवृत्ति कम भएको, सूचना लिन दिने संस्कृतिको अभाव रहेको, सूचना मागे पनि तुरुन्त कार्यान्वयन गर्ने तत्परता नहुने गरेको, नियमित प्रकाशन गर्नु पर्ने सूचना प्रकाशन हुने नगरेको र केन्द्रबाट सधै अनुगमन गर्न पनि कठिन हुने हुँदा जिल्ला तथा क्षेत्रगत रूपमा कार्यालय सरचनाको पनि व्यवस्था गरिन आवश्यक देखिएको छ। यस्तो अवस्थामा सीमित कामको लागि छुट्टै कार्यालय स्थापना गर्नु भन्दा पनि लागत र सुविधाका आधारमा सूचना तथा संचार मन्त्रालय अन्तर्गत रहेको जिल्लास्तरीय र क्षेत्रीयस्तरका हुलाक कार्यालयहरूलाई अनुगमन कार्य दिनु उपयुक्त हुन सक्तछ। हाल नीतिगत निर्णयबाट परीक्षणको रूपमा केही जिल्ला र क्षेत्रस्तरमा सबै सार्वजनिक निकायहरूमा सूचना अधिकारीको नियुक्ति, सूचनामा पहुँच, सूचना प्रवाह गर्न गराउन र नियमित सूचना प्रकाशन तथा सार्वजनिकीकरण गर्ने गराउने कार्य गर्न लगाउने तथा अनुगमन गर्ने/गराउने जिम्मेवारी ती निकायलाई दिइएको छ। यस्तो व्यवस्थालाई सुदृढ गर्न आयोगले ती कार्यालयमा रहेको भौतिक सुविधाको प्रयोग र प्रशिक्षण दिई सूचनाको हकको कार्यान्वयनमा सघाउ पुर्याउन सक्ने छ। यसको लागि थप वित्तीय तथा प्रशासनिक सहयोग प्राप्त हुनु पर्ने देखिन्छ। तथापी क्षेत्रीयस्तरमा भने आयोगकै कार्यालय खोल्नुपर्ने देखिन्छ।	कार्यान्वयन भएको जानकारी प्राप्त हुन नसकेका
१५	आयोगको सुभाब कार्यान्वयन गर्ने आयोगले विगत वर्षहरू आ.व. २०५४/०५५ देखि नै विभिन्न सुभाबहरू दिदै आएको छ। यी सुभाबहरू कार्यान्वयन गर्न गराउन आयोग पनि सक्रिय भएर प्रयास गरिरहेको छ तापनि कतिपय सुभाबहरू कार्यान्वयन भएका छैनन्। आयोगका प्रतिवेदनहरू सविधानसभा व्यवस्थापिका संसदमा प्रस्तुत भई छलफल पनि भएको छैन। अतः विगतमा यस्ता सुभाबहरूसहित प्रतिवेदन व्यवस्थापिका संसदमा प्रस्तुत गरी छलफल भई कार्यान्वयन गर्न गराउन नेपाल सरकारको ध्यान जान आवश्यक रहेको छ।	कार्यान्वयन भएको जानकारी प्राप्त हुन नसकेका

२०७९/८० को वार्षिक प्रतिवेदनमा दिइएका सुभाब

क्र. सं.	सुभाबहरू	कार्यान्वयनको अवस्था
१	आयोगको कार्यक्षेत्र अनुसार यसको दायरालाई बृहत् बनाउने तथा क्षमता विकास गर्ने- जनताको सूचनाको हक संरक्षण, संवर्द्धन र प्रचलन गर्ने कार्य लोकतन्त्रको केन्द्रीय विषयवस्तु हो भन्ने विषयमा अब विवाद रहैन। यसका लागि आयोगको क्षमता विकास अनिवार्य शर्त हो। केन्द्रमा मात्र सीमित आयोगलाई कम्तिमा क्षेत्र वा प्रदेशसम्म विस्तार गर्नु नितान्त आवश्यकता मात्र होइन सूचनाको हकको प्रभावकारी कार्यान्वयनको अनुगमन गर्ने छुट्टै प्रभावकारी नियामक निकाय (आयोग) को सबै क्षेत्रका जनताको बीचमा उपस्थित रहनु सान्दर्भिकसमेत भएको छ। जति मात्रामा सूचना माग गर्नुपर्ने हो सो नभई सूचना मागको प्रवृत्ति कम भएको, सूचना लिन दिने संस्कृतिको अभाव रहेको, सूचना मागे पनि तुरुन्त कार्यान्वयन गर्न तत्परता नहुने गरेको, नियमित प्रकाशन गर्नु पर्ने सूचना प्रकाशन हुने नगरेको र केन्द्रबाट	कार्यान्वयन भएको जानकारी प्राप्त हुन नसकेका

	सबै अनुगमन गर्न पनि कठिन हुने हुँदा जिल्ला तथा क्षेत्रगत रूपमा कार्यालय संरचना र सो अनुसारको कर्मचारीको पनि व्यवस्था गरिन आवश्यक देखिएको छ। यस सन्दर्भमा राष्ट्रिय सूचना आयोगको भौतिकरूपमा विस्तार र जनशक्तिमा आवश्यकतानुसारको वढोत्तरी सहित मकता विकास गरिनु पर्दछ। प्रचलित नियमानुसार O&M सर्भे गरी सो सर्वेक्षणको प्रतिवेदन अनुसार कार्यान्वयन गर्नुपर्दछ। साथै हाल आयोगको भवन भाडाको घरमा त्यो पनि सर्वसाधारणले सजिलै देख्न भेटाउनु नसकिने अपायक स्थानमा रहेको छ। यस किसिमका कार्यालयहरू जनताको नजरमा सहजै हुने सार्वजनिक स्थलमा रहनु आवश्यक हुन्छ। अतः सिंहदरबार वरपरका सार्वजनिक स्थानमा यसको केन्द्रिय कार्यालय रहनु नितान्त जरुरी देखिएको छ।	
२	सूचनाको हकका सम्बन्धमा एकआपसमा बाफिएका कानुनहरू संशोधन गर्ने:- सूचनाको हकसम्बन्धी ऐन, २०६४ को दफा ३७ मा यस ऐनमा लेखिए जति कुरामा यसै ऐनबमोजिम र अन्यमा प्रचलित कानुनबमोजिम हुनेछ भन्ने उल्लेख भएकोमा अझै पनि कतिपय ऐनहरूमा आफ्नो निकायसम्बन्धी ऐनको उल्लेख गर्दै सूचना दिन इन्कार गर्ने गरेको पाईएकोले यस्ता बाफिएका ऐनहरूमा सूचनाको हकसम्बन्धी ऐन अनुकूल हुने गरी संशोधन वा परिमार्जन हुनु आवश्यक रहेकोले संशोधनको Action Plan बनाई यथाशिघ्र संशोधन गर्ने गराउने व्यवस्था गर्नुपर्ने हुन्छ।	कार्यान्वयन भएको जानकारी प्राप्त हुन नसकेका
३	Privacy Act / Whistleblower Protection Act बनाई तत्काल लागू गर्ने:- नागरिकको सूचनाको हकको संरक्षण, सम्बर्द्धन र प्रचलन गराउन र सूचनाको हक सम्बन्धी प्राधान्यलाई व्यवहारिक र प्रभावकारी रूपमा लागू गर्न परिपूरक कानुनको रूपमा Privacy Act र Whistleblower Protection Act तत्काल जारी गर्ने प्रवन्ध गरिनुपर्छ। Internal Whistleblower र External Whistleblower हरूको संरक्षण र उत्प्रेरणा गर्नका लागि Reward का Package लागू गरिनुपर्छ।	कार्यान्वयन भएको जानकारी प्राप्त हुन नसकेका
४	व्यक्तिगत सूचनाको संरक्षण गर्ने विषयलाई प्राथमिकता दिने:- नागरिकको संविधान, २०७२ को धारा २८ मा कुनै व्यक्तिको जीउ, आवास, सम्पत्ति, लिखित तथ्यांक, पत्राचार, चरित्रसम्बन्धी कुराहरूको गोपनियता कानुनद्वारा तोलिएको अवस्थामा बाहेक अनतिक्रम्य हुनेछ भन्ने व्यवस्था रहेको छ। यसैगरी सूचनाको हकसम्बन्धी ऐनको दफा ३० ले पनि व्यक्तिगत सूचना सम्बन्धित सरोकारवाला व्यक्तिले मात्र पाउने व्यवस्था गरेको छ। अतः सार्वजनिक निकायमा रहेका व्यक्तिगत सूचनाहरू व्यक्तिको हित प्रतिकूल हुने गरी सार्वजनिकीकरण गर्न गराउन हुँदैन। जुनसुकै निकायमा पनि व्यक्तिसँग सम्बन्धित सूचनाहरू रहेका हुन्छन्। अनधिकृत तवरबाट संविधान र ऐन विपरित व्यक्तिगत चरित्र, मर्यादा, स्वास्थ्य र स्वतन्त्रता प्रतिकूल हुने गरी यस्ता सूचना प्रवाह गर्न नहुने र संरक्षण गर्ने गराउने व्यवस्था हुनु पर्दछ। यसैगरी ऐनको दफा ३(३) को (क) देखि (ड) बमोजिमका सूचनाहरू पनि वर्गीकरण गरी सुरक्षित गर्नु गराउनु पर्दछ। ऐनको दफा २८ ले पनि व्यक्तिगत सूचनाको संरक्षण गर्नु पर्ने व्यवस्था गरेको छ। मुलुकी प्रशासन सञ्चालन गर्ने सम्बन्धमा राज्य र नागरिकसँग सम्बन्धित निषेधित सूचना संरक्षण गर्ने गराउने दायित्व सरकारको रहेकोले ऐनको मर्म बमोजिम अपवादका सिद्धान्तहरूको वर्गीकरण गरी संरक्षित राख्न निर्देशिका बनाई सुरक्षित गर्नुपर्ने आवश्यकता रहेको छ।	कार्यान्वयन भएको जानकारी प्राप्त हुन नसकेका
५	Principle of Maximum Disclosure लाई सार्यक तुल्याउने/व्यवहारिक प्रयोग गर्ने:- यो सिद्धान्तका वहुआयामिक क्षेत्र भएतापनि मुख्यतया दुइबाट विषयसँग टुङ्कारो सम्बन्ध राख्छ। पहिलो विषय हेर्ने हो भने नेपालको संविधान २०७२ को धारा १९ को उपधारा २(क) मा विचार र अभिव्यक्तिको स्वतन्त्रता उल्लेख गरिएको छ। सार्वजनिक निकायका सूचना प्राप्तिले मात्र नागरिकलाई विचार निर्माण गर्नमा सघाउछ जसले लोकतन्त्रको सार्यक अभ्यासमा टेवा पुग्दछ। दोश्रो विषय, आमनागरिकसँग सरोकार राख्ने सूचनाहरू नियमित रूपमा सार्वजनिक नहुँदा अनियमितता, ढिलासुस्ती र भ्रष्टाचार हुने सम्भावना रहन्छ। तर त्यस प्रकारका सूचना सार्वजनिक भएमा खुला र पारदर्शीता बृद्धि हुन गई यस्तो अवस्थाको गुन्जायस रहदैन। सार्वजनिक निकायउपर नागरिक सर्वोच्चता स्थापित हुन्छ र राज्यले गरेका वा गर्न लागेका क्रियाकलाप माथि जनताको खबरदारी रहन्छ। यसबाट सार्वजनिक निकाय र पदाधिकारी पनि संसद र जनताप्रति उत्तरदायी र जवाफदेही हुनुका साथै निर्णय प्रक्रियामा जनताको स्वामित्व, सहभागिता र नियन्त्रण रहन जान्छ। सार्वजनिक निकायले सञ्चालन गरेका विकास कार्यक्रम, कार्य सञ्चालन प्रक्रिया, कार्य प्रगति, समस्या र समाधान गर्न गरिएका प्रयासहरूको बारेमा नागरिकलाई सुसूचित गराउने, नयाँ बन्न लागेको सार्वजनिक नीति तथा कार्यक्रमहरू लागू हुन भन्दा पहिले नै सार्वजनिक बहस गर्ने र प्राप्त सुझावहरूलाई समेटेर मात्र लागू गर्ने प्रक्रियाको शालनी गर्न सकेमा जनसहभागिता जुटाउन पनि सहज हुन जान्छ। यस्तो कार्यबाट सुशासनको आधार पनि मजबुत हुने हुँदा सार्वजनिक निकायले नियमित रूपमा अधिकतम सूचना प्रवाहको कार्यसंस्कृति बसाल्ने व्यवस्था गर्नु अपरिहार्य भइसकेको छ। अतः सार्वजनिक निकायका प्रमुखहरूको कार्यसम्पादन मूल्यांकन तथा नेतृत्व मूल्यांकनसँग यस विषयको प्रगति विवरण Tieuप गर्ने व्यवस्था गर्नुपर्ने आवश्यकता देखिएको छ।	कार्यान्वयन भएको जानकारी प्राप्त हुन नसकेका
६	Principle of Simple Procedure of RTI लाई सबै सार्वजनिक निकायमा एकरूपता साथ लागू गर्न आवश्यक निर्देशिका बनाई लागू गर्ने:- राज्यका काम कारवाही लोकतान्त्रिक पद्धतिअनुसार खुला र पारदर्शी बनाई नागरिकप्रति जवाफदेही र जिम्मेवार बनाउन, सार्वजनिक निकायमा रहेको सार्वजनिक महत्वको सूचनामा आमनागरिकको पहुँचलाई सरल र सहज बनाउन, राज्य र नागरिकको हितमा प्रतिकूल असर पार्ने संवेदनशील सूचनाको संरक्षण गर्ने र नागरिकको सुसूचित हुने हकलाई संरक्षण र प्रचलन गराउने व्यवस्थाबमोजिम सार्वजनिक निकायमा रहेका सार्वजनिक महत्वका सूचनाहरू ऐनको दफा ५(३) बमोजिम र नियमावलीको नियम ३ बमोजिम नियमितरूपमा प्रवाह गर्नु पर्नेमा ऐन लागू भएको भण्डै ८ वर्ष सम्बन्ध पनि अद्यावधिक गरी प्रकाशन तथा सार्वजनिकीकरण हुन सकेको छैन। एकातिर सार्वजनिक महत्वका सूचनाहरू नियमितरूपमा स्वतस्फूर्त प्रवाह नहुनु र अर्कोतिर प्रवाह गरिने वा माग गरेका सूचना प्रवाहसमेतको प्रक्रिया लामो, भ्रष्टाचारी बनाउने प्रवृत्तिलाई निरुत्साहित गरिनुपर्दछ। सूचना प्रवाह प्रक्रिया सरल र एकरूपताका लागि निर्देशिका बनाई लागू गरिनुपर्छ। साथै सूचनाको हकसम्बन्धी ऐनमा उल्लेखित सूचना प्राप्त गर्ने कार्यविधि नागरिकले सहजै बुझ्ने गरी सूचना पाटीमा टाँस गरी जानकारी दिने व्यवस्था गरिनुपर्छ।	कार्यान्वयन भएको जानकारी प्राप्त हुन नसकेका
७	स्वःस्फूर्त सूचना प्रवाह (Pro-active Disclosure) को कार्यसंस्कृति का लागि निर्देशिका बनाई लागू गर्ने:- सूचनाको हकसम्बन्धी ऐन, २०६४ को दफा ५(३) तथा सूचनाको हकसम्बन्धी नियमावली, २०६५ को नियम ३ बमोजिम प्रत्येक सार्वजनिक निकायले सूचनाको हकको प्रभावकारी कार्यान्वयनका लागि प्रकाशन गर्नुपर्ने विवरण तोकिएको छ। ती सूचनाहरू प्रत्येक ३३ महिनामा स्वःस्फूर्त प्रकाशन (Proactive Disclosure) गर्नुपर्ने व्यवस्था गरेको छ। जसलाई सूचना अधिकारीको काम, कर्तव्य, अधिकार र व्यवहारसहितको स्वःस्फूर्त प्रकाशनसम्बन्धमा उपयुक्त निर्देशिका बनाई लागू गर्नुपर्ने देखिन्छ। हुनतः राष्ट्रिय सूचना आयोगले सरकारी निकायका लागि स्वतः प्रकाशन गर्ने निर्देशिका जारी गरेको छ। तथापीर यसको व्यापक र प्रभावकारी प्रयोग हुन सकेको छैन। सबै सार्वजनिक निकायलाई समेटिने गरी निर्माण गर्नुपर्ने यस्ता निर्देशिका र उपयुक्त वातावरणको अभावमा सूचना प्रवाह गर्ने उत्प्रेरणा र अभिरूची हुँदा हुँदै पनि सूचना प्रवाह हुन नसकेको पाइएको छ। नेपाल सरकारले आफ्नो निकायको कार्य प्रकृति अनुसार यस्तो निर्देशिका बनाई लागू गराउन र अनुगमन गर्न आवश्यक निर्देशन दिनु पर्दछ। यस्तो कार्यबाट सुशासनको आधार पनि मजबुत हुने हुँदा सार्वजनिक निकायले नियमित स्वःस्फूर्त सूचना प्रवाह (Pro-active Disclosure) लाई कार्य सम्पादनको अनिवार्य र नियमित कार्य प्रणालीभित्र समेटिने कार्यसंस्कृतिको विकास गर्नु अनिवार्य भइसकेको छ। संक्षेपमा भन्दा यस विषयलाई सबै निकाय र ती निकायका प्रमुखको कार्यसम्पादन मूल्यांकनसँग Tieuप गरिनु पर्दछ।	कार्यान्वयन भएको जानकारी प्राप्त हुन नसकेका
८	सार्वजनिक निकायका सूचनाहरू एउटा निश्चित Format मा एकीकृत ढाँचाबाट (Integrated Portal) प्रवाह गर्ने व्यवस्था गर्ने:- राज्यका हरेक क्रियाकलापहरू जनताको धैलीबाट तिरको करबाट सञ्चालन भएको हुन्छ। यसर्थ जनताले आफ्नो धैलीको रकमको के कसरी प्रयोग भइरहेको छ ? स्वीकृत परिधिभित्र खर्च भइरहेको छ वा मनपरी भइरहेको छ ? राज्यका सवाल, जनताको जनजीवनको सवाल तथा लोकतन्त्रको सवाल लगायतका सार्वजनिक विषयमा के कस्ता नीति निर्णय भएका छन् ? यावत विषयहरूको सूचना प्रत्येक नागरिकले स्वतस्फूर्तरूपमा नियमित रूपमा प्राप्त गर्न अधिकार राख्छन्। त्यस प्रकारका हरेक सूचनाहरू सरक कसले कसमले प्रवाह गर्नु भन्दा पनि एउटा निश्चित Format मा प्रवाह गर्ने व्यवस्था गरिनुपर्छ। खासगरी सूचनाको हकसम्बन्धी ऐनको दफा ५(३) र नियमावलीको नियम ३ बमोजिमका विवरणहरू नियमित रूपमा ३/३ महिनामा प्रकाशन गर्न गराउन २० प्रकारका सूचनाहरूको एकै तरिकाले तोकिएको Format मा अभिलेख राख्न लगाउने, अद्यावधिक गर्ने र प्रकाशन तथा सार्वजनिकीकरण गर्नुपर्ने व्यवस्था गर्नुपर्ने आवश्यकता रहेको छ। सार्वजनिक निकायमा सूचनाको अभिलेख व्यवस्थित गर्न गराउन, सूचनाको संरक्षण गर्न र प्रकाशन गर्न र सहज गराउन विवृतिय माध्यमका विभिन्न विधि र तरिकाहरूमा अभिलेख राख्ने व्यवस्था मिलाउनु पर्दछ। यसरी तय भएको निश्चित Format मा सूचना प्रवाह गर्ने व्यवस्थालाई नेपाल सरकारबाट सञ्चालन भएको www.nepal.gov.np मा एकीकृत Portal मा Linkup गरी सूचनाको हकसम्बन्धी ऐन अनुसारका सूचनाको वर्गीकरण, सूचना माग गर्ने कार्यविधि तथा सूचना प्राप्त गर्ने कार्यविधि, जिम्मेवार निकाय तथा पदाधिकारी र तिनको विवरण तथा प्रकाशन भएका विवरणहरू सजिलै हेर्ने, देख्न, प्रतिलिपि प्राप्त गर्न सक्ने गरी व्यवस्था मिलाउन आवश्यकता रहेको छ। नेपाल सरकारका सार्वजनिक निकायका website हरू समय/समयमा अद्यावधिक गर्ने र नागरिकले खोज्न सक्ने वा आवश्यक सूचना सजिलै, सरल र सहज ढंगबाट प्राप्त गर्न सक्ने व्यवस्था मिलाउन सकेमा कार्यालयहरूमा सूचना माग गर्ने, सूचना दिनु पर्ने तथा सूचना दिन इन्कार गर्नु पर्ने अवस्था आउदैन र आधिकारिक सूचना प्राप्त गर्न सकिने हुँदा सरकारप्रति नागरिकको विश्वास बढ्न जान्छ।	कार्यान्वयन भएको जानकारी प्राप्त हुन नसकेका

	अतः यस व्यवस्थालाई आवश्यक भौतिक, वित्तीय र व्यवस्थापकीय चाजोपाजो मिलाई चुस्त बनाउन आवश्यक लगानी गर्नु नितान्त आवश्यकता परेको छ ।	
९	सूचना अधिकारीको नियुक्तिको व्यवस्थाको स्वचालित प्रणाली तथा सूचना पहुँच हुने कार्यविधि तय गर्नुपर्ने:- सूचनाको हकको प्रचलन, प्रवर्द्धन गर्ने प्रयोजनका लागि सूचनाको हकसम्बन्धी ऐन, २०६४ को दफा ६ अनुसार तथा सूचनाको हकसम्बन्धी नियमावली, २०६५ को नियम २४क अनुसार सबै सार्वजनिक निकायमा सूचना अधिकारीको नियुक्ति गर्ने व्यवस्था छ । तर कतिपय निकायहरूले यसलाई औपचारिकता मात्र दिने प्रयोजन गरेको पाइएको छ । सूचना अधिकारी मात्र नियुक्त भएर सूचना प्रवाह सरल र सहज नहुने हुँदा सूचना अधिकारीको पहुँचमा सूचना पुग्ने कार्यविधि पनि तर्जुमा गरी लागू गर्ने तथा सूचना अधिकारीलाई आफ्नो जिम्मेवारी पुरा गर्न न्यूनतम भौतिक पूर्वाधार, प्रोत्साहन भत्ता र काम, कर्तव्य एवं अधिकारको स्पष्ट व्यवस्था गर्नु पर्ने हुन्छ । यसका अतिरिक्त कुनैपनि सार्वजनिक निकायमा तोकिएको सूचना अधिकारी कुनैपनि कारणले रिक्त भएमा स्वतः अर्को व्यक्तिको तोकिएको स्वचालित प्रणाली कायम गरिनु पर्दछ ।	कार्यान्वयन भएको जानकारी प्राप्त हुन नसकेका
१०	आयोगको प्रतिकक्षा गर्ने प्रणाली व्यवस्थित गर्ने:- राष्ट्रिय सूचना आयोगले सार्वजनिक निकायको प्रमुख वा सूचना अधिकारीलाई सूचना प्रवाह गर्न दिएको आदेशका विरुद्धमा सम्मानित सर्वोच्च अदालत वा पुनरावेदन अदालतमा पुनरावेदन वा रिट निवेदन दिएको अवस्थामा महान्यायाधिवक्ताको कार्यालयबाट पहिला जुन निकायले यस्तो पुनरावेदन वा रिट निवेदन गरेको हो उसकै पक्षबाट प्रतिकक्षा गर्ने गरेका कारण आयोग प्रतिकक्षाविहिन भएको र निजी कानुन व्यवसायी मुकुरर गर्न बाध्य भएकोले यस्तो अवस्था सिर्जना हुँदा के कस्तो कार्यविधि अपनाउने भन्ने सम्बन्धमा उपयुक्त नीतिगत निर्णय वा प्रणाली व्यवस्थित गरिनु पर्ने आवश्यकता देखिएको छ ।	कार्यान्वयन भएको जानकारी प्राप्त हुन नसकेका
११	सूचनाको हकसम्बन्धी प्रवर्द्धनात्मक तथा प्रचार प्रसारका कार्यक्रमहरू सञ्चालन:- सूचनाको हकसम्बन्धी विषयलाई आमनागरिका बीचमा फैलाई खुला र पारदर्शी शासन व्यवस्थाको प्रवर्द्धन गर्दै लोकतन्त्रका लाभहरूको वितरणमा कुनै व्यक्ति, वर्ग वा क्षेत्रको मात्र बचस्व कायमहुन नदिई आमनागरिकको स्वामित्व स्थापित गर्न, यस किसिमका कार्यमा संलग्न अभियन्ताहरूलाई प्रोत्साहित गर्न देहायका कार्यक्रमहरू सञ्चालन गर्नुपर्दछ । क) पुरस्कार कोषको स्थापना गर्ने: सूचनाको हकसम्बन्धी ऐन नियमको प्रभावकारी कार्यान्वयन गर्न गराउन अभिलेख प्रणाली व्यवस्थित गर्ने, सहजता, उत्प्रेरक नेतृत्वकर्ता र गतिशीलता प्रदर्शन गर्ने तथा सूचना प्रवाह गर्न गराउने, सूचनामैत्री सार्वजनिक निकाय, सूचना अधिकारी, कार्यालय प्रमुख र गैरसरकारी संस्था तथा व्यक्तिहरूलाई पारदर्शीता, खुलापन, जवाफदेही र उत्तरदायी गराउन गरेका कार्य र निर्वाह गरेका भूमिकाका लागि र यसको प्रभाव अन्य निकाय वा पदाधिकारीमासमेत पार्न र प्रोत्साहन गर्न गराउन आवश्यक भएकोले यस्तो सूचनाको हकसम्बन्धी प्रोत्साहन पुरस्कारको स्थापना गरी प्रत्येक वर्षको भाद्र ३ गते राष्ट्रिय सूचना दिवसको उपलक्ष्यमा वितरण गर्ने गराउने व्यवस्था गरिनु आवश्यकता रहेको छ । यसको लागि आवश्यक रकम अक्षय कोषको स्थापना गरी वितरण गर्न बजेटबाट नै निश्चित रकम विनियोजन गरिनु पर्दछ । ख) सूचनाको हक सम्बन्धमा इन्टरनेटको व्यवस्था गर्ने: सूचनाको हकसम्बन्धी विषयमा अध्ययन अनुसन्धान गर्ने स्नातक, स्नातकोत्तर तथा विद्यावारिधि तहका तोकिएका निश्चित विद्यार्थीहरूलाई सहयोग गर्न र चेतनामा अभिवृद्धि गर्न गराउन शोधपत्र अध्ययन तथा लेखन र इन्टरनेटको व्यवस्था गरी प्रोत्साहन गर्न गराउन उपयुक्त हुने देखिन्छ । यसमा कर्मचारी कसैले आफ्नो अध्ययनका सिलसिलामा यस विषयमा अध्ययन अनुसन्धान वा यस्तै प्रकारका प्रतिवेदन लेखन, Thesis लेखन कार्य गर्न प्रोत्साहन गरी निजहरूलाई यो कार्यमा लाग्ने खर्च सरकारले व्यहोर्ने व्यवस्था गर्नुपर्ने । ग) विद्यालय शिक्षाको पाठ्यक्रम र विभिन्न तालिम कार्यक्रममा सूचनाको हकसम्बन्धी विषय समावेश गर्ने: विश्वमा सूचनाको हकसम्बन्धी विषय नयाँ नभएपनि हाम्रो देशको सन्दर्भमा यो नौलो विषय हो । सूचनाको हकसम्बन्धी विषयलाई कसैले पत्रकार वा Media को हकको रूपमा त कसैले जासूसी संस्थाको प्रयोजनकारूपमा बुझ्ने गरेको पाइन्छ । यथार्थमा यो त लोकतन्त्रको आधारस्तम्भ बलियो बनाउने नागरिकको हक हो । प्रत्येक नागरिकलाई सार्वजनिक निकायको सूचना पाउने हक हुने विषय विद्यालय तहदेखि विद्यार्थीहरूलाईसमेत अभ्यस्त बनाउन कम्तिमा कक्षा ६-१२ सम्मका पाठ्यक्रममा सूचनाको हकसम्बन्धी विषय समावेश गर्ने गराउने व्यवस्था गरिनुपर्दछ । त्यसैगरी नेपाल सरकारका १९ वटा तालिम/प्रशिक्षण केन्द्र प्रतिष्ठानहरूमा सेवा प्रवेश र सेवाकालीन प्रशिक्षण, अर्न्तक्रिया, छलफल, गोष्ठी लगायतका कार्यक्रमहरूमा सूचनाको हकसम्बन्धी विषय पनि पाठ्यक्रममै समावेश गर्ने गराउने व्यवस्था गर्नुपर्ने हुन्छ ।	कार्यान्वयन भएको जानकारी प्राप्त हुन नसकेका
१२	सूचना शुल्क घटाउनु पर्ने:- सूचना माग गर्ने नागरिकले प्रथमतः सूचना प्राप्त गर्न नै कठिन छ, त्यसमा पनि केही सार्वजनिक निकायले सूचनाको हकसम्बन्धी ऐनको मर्म र भावना तथा सूचनाको हकको सिद्धान्त Maximum Disclosure With Minimum Cost भन्ने सिद्धान्त विपरित धेरै समयपछि आएर शुल्क निर्धारण गरेको पाइन्छ । उदाहरणको लागि एउटा उत्तरपुस्तिकाको प्रतिलिपि प्राप्त गर्न परीक्षा नियन्त्रण कार्यालयले एस.एल.सि. को उत्तरपुस्तिकाको लागि रु ७००/- शुल्क निर्धारण गरेको छ भने पूर्वाञ्चल विश्वविद्यालयले रु ५,५००/- तोकेको छ । यसरी लागत भन्दा अति बढि शुल्क तोकिएको साथै विद्यार्थीहरूले सूचना प्राप्त गरी प्रयोग नै गर्न नसकिने किसिमबाट कबुलियतनामा गर्नुपर्ने लगायतका व्यवधान पनि रहेका छन् । सम्मानित सर्वोच्च अदालतबाटसमेत उत्तरपुस्तिका उपलब्ध गराउने फैसला भइसकेको परिस्थितिमा धेरै बढि शुल्क निर्धारण हुँदा विद्यार्थीहरूलाई मर्का पर्ने गएको छ । यसर्थ, यस्ता निकायहरूबाट न्यूनतम लागत तोकिएका लागि सम्बन्धित केन्द्रीय सार्वजनिक निकायले पहल गर्नु पर्दछ र सूचना नदिने र हतोत्साहित गर्ने उद्देश्यले अत्यन्त बढि शुल्क तोकेकोमा शुल्क घटाई एकरूपता कायम गरिनु पर्दछ ।	कार्यान्वयन भएको जानकारी प्राप्त हुन नसकेका
१३	सूचनाको हक प्रचलनमा प्रमुख बाधक रहेको गोप्य संस्कृति विरुद्ध अभियान सञ्चालन गर्ने:- सार्वजनिक निकायका सूचना प्रकाशन गर्नु पर्छ भन्ने संस्कारको विकास गर्न एउटा सिंगो अभियान नै राज्यका निकायहरू, निजी क्षेत्र, नागरिक समाज, मिडिया तथा यसका अभियन्ताहरूको सामूहिक प्रयास आवश्यक देखिएको छ । सूचना नमार्ने पनि अनिवार्यरूपमा प्रवाह गर्नु पर्दछ र सूचना सरल र सहज ढंगबाट प्रवाहित भएमा मात्र सुशासन र समृद्धि हासिल गर्न सकिन्छ भन्ने मानसिकता विकसित गरिनु पर्दछ । सूचना लुकाउने संस्कारबाट अनिवार्यता, हिलासुस्ती र भ्रष्टाचारसमेत बढ्न जाने र अपारदर्शी कार्यसंस्कृतिको विकास हुने हुँदा सूचनाको अनिवार्यरूपमा प्रकाशन गर्ने तदारुकता भएमा र अनुगमन पनि प्रभावकारी भएमा सूचना प्रकाशन गर्ने कार्यले निरन्तरता पाउँछ । विश्वका धेरै देशहरूमा सूचनाको हकको प्रयोगबाट जिम्मेवार र उत्तरदायी प्रशासन सञ्चालन भएको र भ्रष्टाचार अनिवार्यतया उजागर भएर कानुनी कारवाहीसमेत भएको पाइन्छ । नेपालमा पनि कतिपय स्थानीय निकाय र केन्द्रीयस्तरका निकायमा सूचनाको हकको प्रयोगबाट विभिन्न अनिवार्यताका घटनाहरू सार्वजनिक भएर कानून पालना गर्ने गराउने निकायबाट कारवाही भएका पनि छन् । अतः प्रशासन र राजनीतिको उच्च तहमा सूचना प्रवाह गर्नु पर्दछ भन्ने भावना तथा प्रतिबद्धता विकसित हुनु अत्यावश्यक रहेको छ । यसका लागि सूचनाको हकसम्बन्धी अधिकारलाई अभियान कै रूपमा लैजानु पर्ने देखिन्छ । अन्ततः यसको नेतृत्व राजनीति र प्रशासन दुवैले एकैसाथ लिने प्रण हुनुपर्दछ ।	कार्यान्वयन भएको जानकारी प्राप्त हुन नसकेका
१४	सूचनाको हकसम्बन्धी क्रियाकलापको अनुगमन मूल्यांकनलाई प्रत्येक सार्वजनिक निकायका नेतृत्वको कार्यविवरण तथा चेकलिष्टमा स्पष्ट तोकने:- सुशासन ऐन र नियमावलीबमोजिम कुनैपनि सार्वजनिक निकायका प्रमुखहरू मातहतका निकायको अनुगमन, मूल्यांकन, निरीक्षण तथा सुपरिवेक्षणमा जाँदा र प्रतिवेदन गर्दा सूचनाको हकसम्बन्धी ऐन र नियमावलीले तोकेको कार्यसम्पादन गरे नगरेको सम्बन्धमासमेत अनुगमन मूल्यांकन गर्नुपर्ने र प्रतिवेदन गर्नुपर्ने व्यवस्था अनिवार्य गर्न आवश्यक देखिएको छ ।	कार्यान्वयन भएको जानकारी प्राप्त हुन नसकेका
१५	आयोगको सुझाव कार्यान्वयन गर्ने:- आयोगले विगत वर्षहरू आ.व. २०६४/०६५ देखि नै विभिन्न सुझावहरू दिदै आएको छ । यी सुझावहरू कार्यान्वयन गर्न गराउन आयोग पनि सक्रिय भएर प्रयास गरिरहेको छ, तापनि कतिपय सुझावहरू कार्यान्वयन भएका छैनन् । आयोगका प्रतिवेदनहरू संविधानसभा व्यवस्थापिका संसदमा प्रस्तुत भई छलफल पनि भएको छैन । अतः विगतमा यस्ता सुझावहरूसहित प्रतिवेदन व्यवस्थापिका संसदमा प्रस्तुत गरी छलफल भई कार्यान्वयन गर्न गराउन नेपाल सरकारको ध्यान जान आवश्यक रहेको छ ।	कार्यान्वयन भएको जानकारी प्राप्त हुन नसकेका
१६	माथि उल्लेखित सुझावहरूको अतिरिक्त विगतका प्रतिवेदनमा समावेश भएका निम्न सुझावहरूको शीघ्र कार्यान्वयनको लागि ध्यानाकर्षण गरिन्छः क) कानूनले श्रृजना गरेको दायित्व पुरा गर्न सार्वजनिक निकायहरूलाई उत्प्रेरित र दबाव दिने दुवै नीति अख्तियार गर्ने । ख) सार्वजनिक निकायका सूचना अद्यावधिक गर्ने विशेष कार्ययोजना तर्जुमा गरी लागू गर्ने । ग) सूचनाको हकको क्षेत्रमा क्रियाशील अभियन्ता र गैरसरकारी संस्थाको क्रियाशीलतालाई अभिवृद्धि गर्ने । घ) सूचना हासिल गर्ने प्रशासनिक प्रक्रियालाई सरल तुल्याउने ।	कार्यान्वयन भएको जानकारी प्राप्त हुन नसकेका

ड)	सूचनाको हकसम्बन्धी ऐनमा समसामयिक संशोधन गर्नुपर्ने ।	प्राप्त हुन नसकेका
च)	कर्मचारीको शपथबाट गोपनियता शब्द हटाउनु पर्ने ।	
छ)	सूचनाको हकको प्रचलनका लागि व्यापकरूपमा प्रचार प्रसार गर्नुपर्ने ।	
ज)	सार्वजनिक निकायका छलफल, बैठक खुला गर्नुपर्ने ।	
झ)	RTIAudit / RTIBudget को अवधारणालाई कार्यान्वयनमा ल्याउनुपर्ने ।	
ञ)	आयोगमा कार्यरत कर्मचारीलाई प्रोत्साहनमा आधारित भत्ता लागू गर्नुपर्ने ।	
संविधान संशोधन गरी सूचनाको हकलाई स्तरोन्नति गर्ने सुझाव:-		
नेपालको संविधान, २०७२ निर्माणका वखत आयोगबाट केही सुझावहरू प्रस्तुत भएका थिए । ती सुझावहरू सबै लागू हुन सकेनन् । संविधान एउटा गतिशील दस्तावेज भएकाले भविष्यमा हुने संशोधनका वखत सूचनाको हकका क्षेत्रमा न्यूनतम पनि निम्न सुझाव समेटिनु पर्ने आयोगको सुझाव छः		
क)	“नागरिकको सूचना माग्ने र पाउने हक” को स्थानमा “सूचना माग्ने, पाउने र प्रवाह गर्ने हक” हुनेछ भन्ने शब्द र “तर कानूनद्वारा गोप्य राख्नुपर्ने सूचनाको जानकारी दिन कसैलाई कर लगाएको मानिने छैन” को सट्टा “तर सूचनाको हकसम्बन्धी ऐनद्वारा गोप्य राख्नुपर्ने सूचनाको जानकारी दिन कसैलाई कर लगाएको मानिने छैन” भन्ने शब्द राख्नु पर्दछ ।	
ख)	राष्ट्रिय सूचना आयोगलाई सम्बैधानिक हैसियत दिनुपर्दछ ।	
ग)	सबै प्रान्तमा प्रान्तीय सूचना आयोग खडा गर्नुपर्दछ ।	
घ)	एउटै सूचनाको हकसम्बन्धी छाता ऐनमा संघीय राष्ट्रिय सूचना आयोग र प्रान्तीय सूचना आयोगको व्यवस्था गर्नुपर्दछ ।	

२०७२/७३ को वार्षिक प्रतिवेदनमा दिइएका सुझाव

क्र. सं.	सुझावहरू	कार्यान्वयनको अवस्था
१	संविधानको धारा २७ मा परिमार्जन:- नेपालको संविधानको धारा २७ मा “प्रत्येक नागरिकलाई आफ्नो वा सार्वजनिक सरोकारको कुनै पनि विषयको सूचना माग्ने र पाउने हक हुनेछ । तर कानूनबमोजिम गोप्य राख्नु पर्ने सूचनाको जानकारी दिन कसैलाई बाध्य पारिने छैन” भन्ने व्यवस्था छ । यसमा निम्नानुसारको संशोधन गरी परिमार्जन गर्नु पर्ने देखिन्छ । १.१ नागरिकको सट्टा व्यक्तिलाई अधिकार दिनु पर्नेः हाम्रो हामी विश्वव्यापी सञ्जालमा आवद्ध छौं । नेपालले विश्वका प्रायः सबै अन्तर्राष्ट्रिय संयन्त्र/सञ्जालको सदस्यता लिनुका साथै तिनीहरूको संरचनाप्रति प्रतिबद्धता जनाएको छ । हामीले प्रत्यक्ष वैदेशिक लगानी (FDI) को आकान गरेका छौं । गैह्र आवासिय नेपालले पनि नेपालमा लगानी बृद्धि गर्दछन् । नेपालको प्रार्थमिकतामा पर्यटन व्यवसाय पर्दछ । यी सबै पक्षलाई मननु गदां अब ‘नेपाली नागरिक’ लाई प्रदान गरिएको आफूसँग सम्बन्धित सूचना माग्ने हक ‘व्यक्ति’ लाई प्रदान गर्नु समय सापेक्ष हुनेछ । १.२ प्रवाहको हक थप गर्नेः सन् १९४८ मा जारी गरिएको मानव अधिकारसम्बन्धी घोषणापत्रको दफा १९ मा र विश्वव्यापी प्रचलनलाई नियाल्दा प्रत्येक व्यक्तिलाई सूचना माग्ने, पाउने र प्रवाह गर्ने हकको सुनिश्चिता देखिन्छ । यसर्थ संविधानको धारा २७ मा पनि ‘प्रवाहको हक’ थप गर्नु पर्छ । १.३ प्रादेशिक सूचना आयोगको स्थापना गर्नेः नेपालको संविधानले नेपाललाई ७ वटा प्रदेशमा विभाजन गरेको छ । संघीय शासन पद्धति अवलम्बन गरेका प्रायः सबै मुलुकमा संघीय सूचना आयोग र प्रादेशिक सूचना आयोग स्थापना गर्ने प्रचलन छ । यसर्थ नेपालमा पनि प्रादेशिक सूचना आयोग स्थापनाको सबैधानिक प्रत्याभूति हुनु पर्दछ । १.४ छाता कानून निर्माण गर्नेः नेपालमा सूचनाको हकको अभियानले औपचारिकता पाएको करिब २५ वर्ष पुग्यो । यसर्थ हालका लागि संघीय सूचना आयोग र प्रादेशिक सूचना आयोगको गठन र कार्य क्षेत्रको बाँडफाँड एउटै छाता कानूनद्वारा गर्नु उपयुक्त हुनेछ । १.५ प्रतिबन्धात्मक वाक्यको भ्रम हटाउनेः संविधानको धारा २७ मा रहेको प्रतिबन्धात्मक वाक्यमा रहेको तर कानूनबमोजिम गोप्य राख्नु पर्ने सूचना दिन बाध्य गरिने छैन भन्ने कुरा सूचनाको हकसम्बन्धी ऐनले प्रवाह नगरिने सूचना दिन बाध्य गरिने छैन भन्ने भावनामा लेखिएको हो । तर, केही व्यक्तिले क्षेत्रगत कानूनमा रहेको गोप्य प्रावधानसमेतलाई जोडेर यस विषयलाई बुझ्दा भ्रम भ्रजना भएको छ । यसर्थ संविधानको धारा २७ को प्रतिबन्धात्मक वाक्यमा ‘तर सूचनाको हकसम्बन्धी कानूनमा प्रवाह नगरिने भनिएका सूचना दिन कसैलाई पनि बाध्य गरिने छैन’ भनी परिमार्जन गरिनु पर्छ ।	कार्यान्वयन भएको जानकारी प्राप्त हुन नसकेका
२	सूचनाको हकसम्बन्धी ऐनमा संशोधनः ऐन जारी भएको दश वर्ष भयो । यस अवधिमा नयाँ संविधान नै जारी भएको र राजनैतिक क्षेत्रमा व्यापक परिवर्तन भएकाले सूचनाको हकसम्बन्धी ऐन, २०६४ मा केही विषय वस्तुमा आधारभूत रूपमै परिमार्जन गर्नु परेको छ । जो निम्नानुसार छन्ः २.१ प्रादेशिक सूचना आयोगको व्यवस्थाः संविधान संशोधनको विषय प्रक्रियागत रूपमा बढी समय लाग्ने र जटिल हुनु स्वभाविकै हो । यसर्थ संघीय सूचना आयोग र प्रादेशिक सूचना आयोगको व्यवस्था गर्ने र अधिकार र कार्यक्षेत्र बाँडफाँड गर्ने गरी ऐनमा संशोधन गर्नु पर्छ । २.२ परिभाषाको दफालाई प्रष्ट पार्नेः ऐनको परिभाषा खण्डमा सार्वजनिक निकायको दफालाई बुझ्दा सरकारी कार्यालय, राजनैतिक दल र सार्वजनिक संस्थानलाई बुझाएको कुरा प्रष्ट छ । तर, गैह्र सरकारी संस्था र निजी क्षेत्रका सन्दर्भमा प्रष्ट हुने गरी परिभाषा खण्डमा लेखिनु पर्दछ । २.३ सार्वजनिक निकायको दायित्व प्रष्ट पार्नेः ऐनको दफा ४ मा सार्वजनिक निकायको दायित्व संक्षिप्तमा लेखिएको छ । तर, यी दायित्व अन्य दफाका अतिरिक्तका दायित्व हुन् । जुन कुरा यसै दफामा प्रष्ट गर्न नसक्दा कुनै सार्वजनिक निकायले पूरा गर्नु पर्ने दायित्वहरू दफा ४ मा सीमित केही बुँदा मात्रै हुन कि भन्ने जस्तो देखिन्छ । जसलाई सुधार गर्न जरुरी छ । २.४ स्वतः प्रकाशन र दण्डको व्यवस्थाः सूचनाको हकसम्बन्धी ऐनको मूल उद्देश्य भनेकै नागरिकले सूचना माग नगरे पनि सार्वजनिक निकायको तर्फबाट निरन्तर सूचना प्रवाह भइरहनु पर्ने हो । यसका लागि ऐनको दफा ५ मा प्रत्येक ३३ महिनामा सार्वजनिक निकायले स्वतः प्रकाशन गर्नु पर्ने व्यवस्था छ । तर यस्तो विवरण सार्वजनिक नगरेमा दण्ड हुने वा बजेट रोक्का गरिने वा अन्य विभागीय सजाय हुने गरी प्रष्ट व्यवस्था गर्न अति नै जरुरी छ । २.५ सूचना अधिकारीको योग्यता र सुविधाः सूचनाको हकसम्बन्धी कानूनबमोजिम नागरिकलाई सूचना प्रवाह गर्न सर्वाधिक महत्वपूर्ण भूमिका निर्वाह गर्ने पदाधिकारी नै सूचना अधिकारी हो । यसर्थ निज कार्यालय प्रमुख पछिको दोस्रो व्यक्ति तोकिनु पर्ने वा प्रचार विभागको प्रमुख वा निश्चित महाशाखाको प्रमुख तोकिनु पर्दछ । निजले सूचना प्रवाहको तालिम लिएको हुनु पर्छ । निज नागरिकको अधिकारको प्रचलनमा सकारात्मक सोच भएको हुनु पर्छ । निजलाई सूचना अधिकारी भई काम गरे बापत केही सुविधा दिने गरी याकेज घोषणा गर्नु पर्छ । वार्षिक रूपमा उत्कृष्टसूचना अधिकारीलाई पुरस्कृत गर्नु पर्छ । यी कुरा ऐन र नियमावलीमा प्रष्ट गर्न जरुरी छ । २.६ कार्यविधि छोट्याउनेः वर्तमान सूचनाको हकसम्बन्धी ऐनले सूचना माग गरेको १५ दिनभित्र सूचना अधिकारीले सूचना उपलब्ध नगराएमा वा निजले सूचना दिन इन्कार गरेमा कार्यालय प्रमुखसमक्ष उजुरी गर्नुपर्ने, त्यसपछि प्रमुखले ७ दिनभित्र सूचना दिनु उपलब्ध गराउनु पर्ने, निजबाट पनि सूचना उपलब्ध नभए पुनरावेदनमार्फत् राष्ट्रिय सूचना आयोगले सूचना दिनु भन्ने आदेश जारी गर्नुपर्ने व्यवस्था छ । यो प्रक्रिया लामो र भ्रष्टपूर्ण भएको अनुभवले देखाएको छ । यसर्थ सामान्य, माध्यमस्तरीय र जटिल सूचना गरी क्रमशः ३ देखि ५ दिन, ५ देखि १० दिन र १० देखि	कार्यान्वयन भएको जानकारी प्राप्त हुन नसकेका

२.७	१५ दिनभित्र सूचना उपलब्ध गराउने गरी कार्यदिन घटाउनु पर्छ। यसैगरी सूचना अधिकारी र कार्यालय प्रमुखको दुई तहको प्रणाली पनि साइबेजानिक देखिएको छैन। व्यवहारमा यी दुवैको निर्णय सर्वत्र एकै देखिएको छ। यसर्थ यसमा पनि सुधारको खाँचो देखिएको छ। साथै, मौखिक सूचना माग र प्रवाहको पनि अभिलेख राख्ने प्रणालीको विकास गरी वार्षिक रुपमा कति बटा सूचना प्रवाह भयो ? सोको दुरुस्त विवरण सार्वजनिक गर्नु पर्दछ। यस विषयलाई ऐनद्वारा नै बाध्य नगरी लागू हुने देखिदैन।	
२.८	दस्तुरमा छुट दिने: नेपालको सूचनासम्बन्धी कानूनले विपन्न, प्राकृतिक विपत्तीमा परेका वा प्रत्यक्ष सरोकारवाला वा जनतामा सूचना पुर्‍याउने प्रयोजनका लागि सूचना माग गर्ने संचारकर्मी लगायत कसैलाई पनि निःशुल्क सूचना दिने व्यवस्था छैन। यो व्यवस्था गर्नु अन्तर्राष्ट्रिय प्रचलन अनुरूप हुने छ। सबै सूचना मागको निवेदनमा कुनै दस्तुर नलाने, रु दशको हुलाक टिकट पनि टाँस गर्नु नपर्ने र पहिलो २५ पृष्ठसम्मको सूचना निःशुल्क हुने लगायतका प्रावधान ऐनमा समावेश गर्नु पर्दछ।	
२.९	आयोगका पदाधिकारीसम्बन्धी व्यवस्था: राष्ट्रिय सूचना आयोगका पदाधिकारीसम्बन्धी व्यवस्थामा पनि सिफारिस समिति, सुविधा र पदावधिमा सुधारको आवश्यकता बोध भएको छ। विश्वव्यापी प्रचलनलाई हेर्दा प्रधानमन्त्रीको अध्यक्षतामा विपक्षी दलको नेतासमेत रहेको सिफारिस समितिको सिफारिसका आधारमा आयोगका पदाधिकारीहरू राष्ट्रपतिबाट नियुक्ति गर्नु पर्छ। साथै, सूचना आयुक्तहरू प्रमुख सूचना आयुक्तमा नियुक्ति हुन एक पदावधिदेखि बाधा नपर्ने कुरा पनि प्रष्ट्याउनु जरुरी छ। साथै, आयोगको निरन्तरताका लागि दुई जना आयुक्तको हकमा चक्रीय प्रणालीद्वारा प्रत्येक साइँ दुई वर्षमा एक जना नियुक्ति गर्ने प्रवन्ध गर्न सके राम्रो हुने अनुभवले देखाएको छ।	
२.१०	सूचना वर्गीकरणको समयावधि तोकिनु पर्ने: सूचनाको हकसम्बन्धी ऐन, २०६४ को दफा २७ मा सूचना वर्गीकरण गर्ने व्यवस्था छ। हाल सूचना वर्गीकरण नभएको स्थिति छ। यसमा अधिकतम ३ महिनाभित्र सूचना वर्गीकरण गर्नु पर्ने गरी समय सिमा किटान गर्नु जरुरी देखिन्छ।	
३	सूचनाको हकसम्बन्धी नियमावलीमा संशोधन: समय र परिस्थितिको गतिशीलतासँगै मौजूदा ऐन र नियमावलीमा संशोधनको आवश्यकता पर्दछ। हाल सूचनाको हकले नागरिकमा सचेतना बृद्धि गर्दै लगेको परिवेशमा सूचनाको हकसम्बन्धी नियमावली, २०६४ मा पनि समय सापेक्ष निम्नानुसारको परिमार्जन आवश्यक देखिएको छ। ३.१ स्वतः प्रकाशनको प्रावधानमा संशोधन: नियमावलीको नियम नं. ३ मा ३३ महिने स्वतः प्रकाशनमा ऐनको प्रावधानमा अतिरिक्त ७ वटा बुँदा थप गरिएको छ। यी बुँदा प्रायः सरकारी कार्यालयको लागि मात्रै अनुकूल हुँदा विशेषगरी राजनैतिक दल र निजी क्षेत्रका लागि आवश्यक नपर्ने गरी यस प्रावधानलाई परिमार्जन गर्नु पर्दछ। ३.२ मौखिक र विद्युतीय सूचनाको व्यवस्था: नेपालमा मौखिक सूचना माग गर्ने र दिने, तर अभिलेख नराख्ने प्रचलन छ। यसमा सुधार गर्न जरुरी छ। साथै, विद्युतीय सञ्जालबाट सूचना प्रवाह गर्ने प्रावधान नियमावलीमा समावेश गरी सोही अनुरूपको कार्य पद्धति अनुशरण गर्नु पर्दछ। ३.३ पुनरावलोकन दर्ता प्रक्रिया सरल गर्ने: नेपालमा अर्भक आमनागरिकले सूचनाको हकको व्यापक रुपमा प्रयोग गर्न नसकेको स्थितिलाई मध्यनजर गरी नियमावलीमा उल्लेखित पुनरावलोकनको प्रक्रियालाई सरल तुल्याउन जरुरी छ। साथै, पुनरावेदन प्रस्तुत गर्ने अनुसूचीको ढाँचालाई पनि सरल तुल्याउन आवश्यक छ। ३.४ आयोगको कर्मचारीसम्बन्धी व्यवस्था: सम्भव भए आयोगको छुट्टै सेवा समूहको कर्मचारी र सो नहुँदासम्म सरकारले आयोगसँग समन्वय गरी कर्मचारी खटाउने र तिनको अधिकार र काम आयोगले तोक्ने प्रवन्ध गर्दा काममा चुस्तता आउने हुन्छ। ३.५ आयोगको कामको कार्यविधि निर्धारण: आयोगबाट सम्पादन हुने प्रशासनिक काम, विनियोजन बजेटको खर्च, दाताको सहयोगको परिचालन लगायतका प्रशासनिक कार्यमा आयोगले निर्णय गरी कार्यान्वयन गर्ने व्यवस्थाले आयोगको काममा सरलता र सहजता पैदा हुनेछ। यसकालागि छुट्टै प्रशासनिक र आर्थिक कार्यविधि स्वयम् आयोगले तर्जुमा गरी लागू गर्न सक्ने दिशा तर्फ जानुपर्छ। ३.६ विज्ञ र विशेषज्ञको नियुक्ति: आयोगले आफ्नो काममा सरलता र सहजताका लागि विज्ञ र विशेषज्ञ नियुक्ति गर्न पाउने व्यवस्था गरिनु पर्दछ। ३.७ आयोगलाई विशेष अधिकार: नियमावलीबाट सूचनाको हकको संरक्षण, सम्बर्द्धन र प्रचलनमा आवश्यक पर्ने सबै कार्य आयोगले स्वतन्त्र रुपमा गर्न सक्ने गरी कानूनी व्यवस्था गर्नुपर्छ।	कार्यान्वयन भएको जानकारी प्राप्त हुन नसकेका
४	आयोगको पचहत्तर जिल्लामा सम्पर्क बिन्दु खडा गर्ने: सूचनाको हकलाई लोकतन्त्रको प्राणवायूका रुपमा लिइन्छ। नागरिकका सबै मौलिक हक मध्ये यसलाई श्रेष्ठ अधिकार ठानिन्छ। नागरिकमा सूचनाको हकको प्रचलनको उत्प्रेरणाले अन्य अधिकारको प्रयोगमा सहजता आउनु स्वाभाविकै हो। यस्तो महत्वपूर्ण सूचनाको हकको संरक्षण, सम्बर्द्धन र प्रचलन गराउन स्थापित राष्ट्रिय सूचना आयोगको काममाडौँ बाहेक नेपालभरी कार्यालय छैन। यस्तो पचहत्तर जिल्लामा निम्नानुसारको सम्पर्क बिन्दु (Focal Point) खडा गर्न सुझाव गरिन्छ। ४.१ पचहत्तर जिल्लाको जिल्ला प्रशासन कार्यालयमा एउटा छुट्टै कोठा दिई साईनबोर्डसहित राष्ट्रिय सूचना आयोगको सम्पर्क बिन्दु खडा गर्ने। ४.२ राष्ट्रिय सूचना आयोगको प्रत्यक्ष नियन्त्रण र निर्देशनमा रही काम गर्ने गरी प्रमुख जिल्ला अधिकारीको सुपरीवेक्षणमा सञ्चालन हुने गरी यस्तो सम्पर्क बिन्दु खडा गर्ने। ४.३ प्रजिअ रा.प. प्रथम श्रेणी हुने जिल्लामा शाखा अधिकृत सरहको र प्रजिअ रा.प. द्वितीय श्रेणी हुने जिल्लामा नायब सुब्बा सरहको एक जना कर्मचारीलाई यस सम्पर्क बिन्दुमा खटाउने। ४.४ यस सम्पर्क बिन्दुमा सामान्य प्रशासन मन्त्रालयले तत् जिल्ला कै कुनै कर्मचारी वा घर पायक पर्ने गरी कर्मचारीलाई काजमा खटाउने प्रवन्ध गर्ने। यसरी काज खटिने कर्मचारीलाई तालिमसमेत दिई काममा खटाइने हुँदा सामान्यतः एक वर्षसम्म काज फिर्ता नगर्ने। ४.५ यसरी खटिने कर्मचारीको लागि कम्प्युटर, टेलिफोन लगायतको लजिष्टिक आयोगले उपलब्ध गराउने र आयोगले निजको तलब बराबरको रकम भत्ता स्वरूप उपलब्ध गराउने। ४.६ यस सम्पर्क बिन्दुमार्फत सूचनाको हकका क्षेत्रमा आयोगले विविध रचनात्मक कार्यक्रमहरू निरन्तर सञ्चालन गर्ने गराउने।	कार्यान्वयन भएको जानकारी प्राप्त हुन नसकेका
५	RTI Audit / RTI Budget को बालनी गर्ने: नेपालमा पहिलो पटक राष्ट्रिय सूचना आयोगले ३१ वटा मन्त्रालयको सूचनाको हकको प्रचलनको स्थितिको समीक्षा गर्न Right to Informaion Audit गरेको छ। यसलाई क्षेत्रगत र जिल्लागत रुपमा व्यापकता दिनसके सूचनाको हकको कार्यान्वयनमा देखिएका कमी कमजोरी निदान भई नागरिकको सूचनाको हकको प्रयोगमा बृद्धि हुने थियो। यसबाट मुलुकमा सुशासन कायम हुन मद्दत पुग्नेछ। यसैगरी सबै सार्वजनिक निकायले आफूले कुनै पनि कार्यक्रम सञ्चालन गर्दा त्यसको जनतामा पुग्ने लाभको बारेमा प्रचार प्रसार गर्ने, सेवाग्राही जनतासँग अन्तरक्रिया गर्ने, कार्यक्रमबाट प्रत्यक्ष लाभान्वित हुनेहरूको पनि सक्रियता र सहयोग विस्तार गर्न निर्देशक समिति गठन गर्ने र भए गरेका कामको सूचना प्रवाह गरी सरकार प्रतिको भरोसा र विश्वास बढाउने प्रयास गर्न Right to Informaion Budget को आरम्भ गर्नुपर्छ।	कार्यान्वयन भएको जानकारी प्राप्त हुन नसकेका
६	विश्व विद्यालय र स्कूलको पाठ्यक्रममा समावेश गर्ने: त्रिभुवन विश्व विद्यालय वा अन्य कुनै विश्व विद्यालयमा सूचनाको हकको छुट्टै विभाग स्थापना गर्नुपर्छ। यस विभागमा अन्य मिल्दो विषयहरू पनि समावेश गर्न सकिन्छ। यस विद्याको अध्ययनले नेपालमा लोकतन्त्रको प्रवर्द्धन र स्थायित्वलाई बल पुर्‍याउने छ। यस विषयमा स्नातक वा स्नातकोत्तर गरेकालाई छुट्टै सेवा समूह गठन गरी सूचना अधिकारीमा नियुक्ति गर्न पनि सकिन्छ। हुनतः हालका लागि पत्रकारिता वा कानून विषयमा स्नातक वा	कार्यान्वयन भएको जानकारी

	स्नातकोत्तर गरेकालाई सूचना अधिकारीमा नियुक्ति गर्ने गरी निजामती सेवा ऐनमा आवश्यक संशोधन गर्नु उपयुक्त हुनेछ। यसैगरी स्कूलको कक्षा ६ देखि १२ कक्षासम्मको पाठ्यक्रममा सूचनाको हकलाई समावेश गर्दा विद्यार्थीहरूले पारदर्शिता, जवाफदेहिता, उत्तरदायित्व र सुशासनको बोध गर्नेछन्। यसबाट भावि पुस्ताले सञ्चालन गर्ने राजनीति, प्रशासन, गैरसरकारी संस्था र निजी प्रतिष्ठान तुलनात्मक रुपमा पारदर्शी हुने कुरामा विश्वस्त हुन सकिन्छ। यस अतिरिक्त सबै सरकारी तालिम केन्द्र र उपभोक्ता समूह लगायत सबै संस्था र निकायका कार्यक्रममा सूचनाको हकलाई अनिवार्य रुपमा समावेश गर्ने प्रवन्ध गर्नुपर्छ। यसबाट अफ नागरिकमा सशक्तीकरणको माध्यमद्वारा राज्य प्रणालीको काम कारवाहीमा प्रत्यक्ष संलग्न हुने पद्धतिको विकास हुनेछ। जुन सहभागितामूलक लोकतन्त्रको ध्येय हो।	प्राप्त हुन नसकेका
७	आयोगका विगतमा सुझावहरूलाई आत्मसात् गर्ने राष्ट्रिय सूचना आयोगले आ. व. २०६५/६६ देखि २०७१/७२ सम्म सातवटा वार्षिक प्रतिवेदन प्रस्तुत गरिसकेको छ। आयोगको यो आठौँ प्रतिवेदन हो। आयोगले यस पूर्व प्रस्तुत गरेका निम्न लिखित सात वर्षका सुझावहरू आज पनि उत्तिकै सान्दर्भिक छन्। तिनको साक्षिपता पुनरावृत्ति गर्ने प्रयास गरिएको छ। जो निम्नानुसार छन्। ७.१ सूचनाको हकको दायरालाई फराकिलो पार्ने। ७.२ सूचनाको हकको कानूनसँग वाफिएका कानूनहरूलाई यस ऐन अनुरूप तुल्याउन केही नेपाल ऐन संशोधनद्वारा मिलाउने। ७.३ Whistle Blower Protection Act र Privacy Act तर्जुमा गरी जारी गर्ने। ७.४ स्वतः प्रकाशन हुने सामग्रीलाई एकीकृत गरी राख्ने छुट्टै पोर्टलको प्रवन्ध गर्ने। ७.५ Online सूचना माग्ने पद्धति मुलुकभरी लागू गर्ने। ७.६ पञ्चतैरी जिल्ला र सबै गा. वि. स.मा नागरिकको सूचनाको हकको प्रचार-प्रसार गर्ने कार्यक्रमलाई प्राथमिकताका साथ लागू गर्ने। ७.७ पुरस्कार कोषको स्थापना गरी सूचनाको हकका क्षेत्रमा योगदान पुर्‍याउने कर्मचारी, सूचनाको हकको अभियन्ता वा संचारकर्मीलाई नियमित रुपमा पुरस्कृत गर्ने। ७.८ गोप्य, अति गोप्य जस्ता प्रचलनमा रहेका छाप हटाउने। कर्मचारीको शपथ ग्रहणबाट गोपनीय शब्द हटाउने। ७.९ सार्वजनिक निकायहरूले सूचनाको हकसम्बन्धी कानूनले सुम्पिएका दायित्व पूरा गर्ने गरी वार्षिक कार्य योजना बनाएर लागू गर्ने। ७.१० सूचनाको हकको क्षेत्रमा क्रियाशील गैर सरकारी संस्था, सूचनाको हकको अभियन्ता वा पत्रकार वा नागरिक समाजको अगुवालाई उत्प्रेरित गर्ने कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने। ७.११ सार्वजनिक निकायका बैठक, छलफल, कार्य सञ्चालन प्रक्रियालाई पूर्णतः पारदर्शी तुल्याउने। ७.१२ गोपनीयता कायम गरे बापत होईन, खुल्लापना अपनाए बापत कर्मचारीहरू पुरस्कृत हुने गरी कार्य संस्कृतिमा परिवर्तन गर्ने। ७.१३ राष्ट्रिय सूचना आयोगको छुट्टै जमिन र भवनको व्यवस्था गर्ने। ७.१४ आयोगका पदाधिकारी र कर्मचारीको क्षमता अभिवृद्धिका कार्यक्रम सञ्चालन गर्नुका साथै प्रोत्साहनमा आधारित भत्ता प्रणाली लागू गर्ने। ७.१५ सार्वजनिक निकायका सबै काम कारवाहीमा नागरिकको सूचनाको हकको सम्मान गर्ने कार्य संस्कृतिको विकासको लागि सरकार, राजनैतिक दल, गैर सरकारी संस्था, निजी क्षेत्र र समाजका अन्य सबै वर्ग र पक्षले यस विषयलाई सम्वेदनशील रुपमा ग्रहण गरी उच्च प्राथमिकतामा राख्ने।	कार्यान्वयन भएको जानकारी प्राप्त हुन नसकेका

२०७३/७४ को वार्षिक प्रतिवेदनमा दिइएका सुझाव

क्र. सं.	सुझावहरू	कार्यान्वयनको अवस्था
१	आयोगको प्रादेशिक कार्यालय स्थापना गर्ने राष्ट्रिय सूचना आयोगले प्रादेशिक सूचना आयोग स्थापनाको पहल गरी रहेको छ। तर, यो विषय आयोग मावैको काबूभित्र छैन। यसर्थ मुलुकमा स्थापना भएका सात ओटा प्रदेशमा आयोगको कार्यालय स्थापना गर्ने नितान्त जरुरी भएको कुरा सरकारले महशुस गर्नुपर्छ। सूचनाको हकसम्बन्धी ऐन, २०६४ को दफा २१ मा 'आयोगले आवश्यकतानुसार नेपालका विभिन्न स्थानमा आफ्नो कार्यालय खोल्न सक्नेछ' भन्ने व्यवस्था छ। यस सम्बन्धमा नेपाल सरकारले आयोगमा ७ ओटा प्रदेश हेर्ने गरी ७ जना उपसचिवको दरबन्दी थप गरिदिएको पनि छ। अब यिनै ७ जना उपसचिवलाई एक एक जनाका दरले प्रदेशमा कार्यालय खोल्ने गरी उपयुक्त हुनेछ। साथै प्रत्येक प्रदेशमा हालका लागि सानो आकारको कार्यालय खोल्न निम्नानुसारको दरबन्दी प्रस्तावित गरिन्छ: क) उपसचिव, कार्यालय प्रमुख - १ जना ख) शाखा अधिकृत - २ जना ग) नायब सुब्बा - २ जना घ) लेखापाल/सहलेखापाल - १ जना ङ) कम्प्युटर अपरेटर - १ जना च) ड्राईभर - १ जना छ) कार्यालय सहयोगी - २ जना जम्मा १० जना यस प्रादेशिक कार्यालयलाई निम्न अधिकार प्रत्यायोजन गर्न सूचनाको हकसम्बन्धी ऐन, २०६४ को दफा १० अनुसार आयोग सक्षम रहेको छ: क) आफ्नो प्रदेशभित्रका कार्यालयमा ३३ महिनामा स्वतः प्रकाशन गर्न आदेश जारी गर्ने। ख) सबै निकायमा सूचना अधिकारी नियुक्ति गर्न आदेश जारी गर्ने। ग) कति सूचना माग र प्रवाह भयो ? सोको छुट्टै अभिलेख राख्न आदेश जारी गर्ने। घ) तालिम, अन्तर्क्रिया, अभिमुखीकरण कार्यक्रम सञ्चालन र चेतनामूलक कार्यहरू गर्ने। ङ) सूचनाको हकको प्रचलनको निरीक्षण र अनुगमन गर्ने। च) कानूनवमोजिम निवेदन, उजुरी र पुनरावेदन स्वीकार गरी आयोगमा पठाउने। छ) आयोगको आदेशको कार्यान्वयन गर्ने गराउने। ज) अन्य उपयुक्त र रचनात्मक कार्यहरू गर्ने।	कार्यान्वयन भएको जानकारी प्राप्त हुन नसकेका
२	स्थानीय तहमा आरिटआई अम्बुड्सम्यान गठन गर्ने हाल निर्वाचन भई कार्यरत रहेका ७५३ ओटा स्थानीय तहमा सूचनाको हकको प्रभावकारी प्रचलनका लागि निम्नानुसारको आरिटआई अम्बुड्सम्यान गठन गर्ने: क) स्थानीय निकाय उपप्रमुख/उपाध्यक्ष - संयोजक ख) स्थानीय सूचनाको हकको अभियन्ता (एक जना) - सदस्य ग) स्थानीय सञ्चारकर्मी (एक जना) - सदस्य घ) स्थानीय नागरिक समाजका अगुवा (एक जना) - सदस्य ङ) वडाध्यक्ष (एक जना) - सदस्य च) वडा सदस्य (एक जना) - सदस्य छ) प्रमुख कार्यकारी अधिकृत - सदस्य सचिव यस समितिको बैठक महिनामा कम्तिमा एक पटक बस्नु पर्नेछ। यसले नागरिकको सूचनाको हकको कार्यान्वयनका लागि कार्ययोजना बनाई लागू गराउने काम गर्ने छ।	कार्यान्वयन भएको जानकारी प्राप्त हुन नसकेका
३	विद्युतीय सञ्जालबाट सूचना पाउने व्यवस्था गर्ने राष्ट्रिय सूचना आयोगले ३३ महिने स्वतः प्रकाशनको सहज निर्माण र सार्वजनिकीकरणका लागि Proactive Disclosure Management System (PDMS) विद्युतीय प्रणाली लागू गरेको छ। नेपाल सरकारका सबै निकायले यसको व्यापक प्रयोग गर्नुका साथै तीन महिने स्वतः प्रकाशन एउटै पोर्टलमा राख्नु पर्छ। यसबाट सरकार र जनता दुवैलाई लाभ प्राप्त हुनेछ। यसैगरी राष्ट्रिय सूचना आयोगले ईमेलबाट सूचना माग्ने र पाउने	

	Management Information System (MIS) विद्युतीय प्रणाली तयार गरेको छ। यसको पनि सरकारी निकायले व्यापक प्रयोग गरेरमा आमजनताले घरमै बसी सूचना माग्न गर्न सक्नेछन्। सरकारी पदाधिकारीले पनि आफ्नो अनुकूल समय विहान वा बेलुकी पनि सूचना प्रवाह गरी नागरिकमा आफ्नो कार्यालयको छरी बढाउन सक्ने छन्। यसर्थ PDMS/ MIS विद्युतीय प्रणालीलाई पूर्वरूपमा अनिवार्य प्रयोग गर्न नेपाल सरकार (मं. प.) ले निर्णय गरी सरकारी निकायमा तत्कालै निर्देश हुन सिफारिश गरिन्छ।	कार्यान्वयन भएको जानकारी प्राप्त हुन नसकेका
४	राणाकालीन र पञ्चायतकालीन अवशेष हटाउने नेपालमा अत्यन्त तिव्र गतिमा राजनैतिक परिवर्तन भएको छ। हाल हामी संघीय लोकतान्त्रिक गणतन्त्रात्मक पद्धतिमा छौं। तर, राणाकालीन र पञ्चायतकालीन कदमः जहाजिता र एकतन्त्रीय शासन जोगाउन सरकारी कागजातमा गोप्य र अतिगोप्य छाप लगाउने पद्धतिलाई हामीले हटाउन सकिरहेका छैनौं। सरकारी कागजातलाई सूचनाको हकसम्बन्धी ऐनको दफा २७ अनुसार वर्गीकरण गरी ३० वर्षसम्म गोप्य राख्न सकिन्छ। पत्र वा खाममा गोप्य/अतिगोप्य छाप लगाएर गोपनियता संरक्षण गर्ने होइन। स्वयम् राज्य प्रणाली नै विधिको शासनमा विचरण गर्न उत्सुक नभएसम्म मुलुकका अन्य निकायलाई सदाचार, नैतिकता र सुशासनको पाठ पढाउन सकिँदैन भन्नेतर्फ विचार पुर्‍याउन आवश्यक छ। यसैगरी विगतकै सामन्ती शासन प्रणालीको भ्रष्टाचारको दिने गरी आज उपान्त नेपालको मुलुकी प्रशासनमा कर्मचारीको शपथ ग्रहणमा गोपनियताको कायम भइरहेको छ। एकातिर सूचनाको हकसम्बन्धी ऐन, सुशासन ऐनको माध्यमद्वारा सरकारी काम कारवाही पूर्णतः पारदर्शी र खुल्ला गर्न कानुनी व्यवस्था गर्ने अर्कोतिर कार्यालय सहयोगीदेखि मुख्य सचिवसम्म, सिपाहीदेखि प्रधानसेनापतिसम्म र प्रहरी जवानदेखि प्रहरी महानिरीक्षकसम्मका पदाधिकारीलाई गोपनियताको शपथ ग्रहण गर्न लगाई कुनै पनि सूचना सार्वजनिक गरे पदिय अनुशासन पालन नगरेको ठहराई विभागीय कारवाही हुन्छ भन्ने व्यवहारले कानुनको उल्लंघन त हुन्छ नै, हामी लोकतन्त्रको सही गन्तव्यमासमेत पुग्न सक्दैनौं। कम्तिमा वर्तमान राजनैतिक स्थितिमा राज्यबाट यस्तो दोहोरो र गैरलोकतान्त्रिक चरित्र अपनाउन उचित हुँदैन। यसर्थ तत्कालै कर्मचारीको शपथबाट गोपनीय शब्द हटाउने र सरकारी कागजातमा गोप्य/अतिगोप्य छाप लगाउने प्रणाली खारेज गर्नुपर्छ भन्ने आयोगको ठहर छ।	कार्यान्वयन भएको जानकारी प्राप्त हुन नसकेका
५	खुल्ला सरकारी तथ्याङ्कको राष्ट्रिय कार्ययोजना कार्यान्वयन गर्ने राष्ट्रिय सूचना आयोगले सूचनाको हकसम्बन्धी ऐन, २०६४ को दफा १९ अनुसार वर्तमान विश्वपरिवेश सुहाउँदो खुल्ला सरकारी तथ्याङ्क (Open Government Data-OGD)सम्बन्धी राष्ट्रिय कार्ययोजनाको प्रस्तावित स्वरूप सुझावका रूपमा प्रस्तुत गरेको छ। यसलाई नेपाल सरकार (मं. प.) बाट निर्णय गरी तत्काल कार्यान्वयनमा ल्याउन आयोग पुनः नेपाल सरकार समक्ष सिफारिश गर्दछ।	कार्यान्वयन भएको जानकारी प्राप्त हुन नसकेका
६	RTI Audit को अवधारणा लागू गर्ने नेपाल सरकार (मं. प.) को निर्णयानुसार सूचनाको हकसम्बन्धी ऐनको प्रभावकारी कार्यान्वयन गर्न प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषदको कार्यालयका सचिवको संयोजकत्वमा केन्द्रीय अनुगमन इकाई र सूचना तथा सञ्चार मन्त्रालयका सचिवको संयोजकत्वमा कार्यान्वयन अनुगमन इकाईहरू गठन भएका छन्। यी संयन्त्रहरू सर्वप्रथम साधन, स्रोत र जनशक्तिद्वारा क्रियाशील हुनुपर्छ। साथै यसै संयन्त्रले नेपाल सरकारभित्रका विभिन्न निकायको सूचनाको हकसम्बन्धी ऐनको कार्यान्वयनको स्थिति के छ भनी जान्न Right to Information Audit गर्न जरुरी छ। राष्ट्रिय सूचना आयोगबाट नेपाल सरकारका मन्त्रालय र केन्द्रीयस्तरका निकायहरूको आ. व. २०७२/७३ र २०७३/७४ को RTI Audit भएको छ। आयोगले प्रयोगमा ल्याएको सूचाङ्क मै आधारित भई यस्तो Audit गर्न सकिनेछ।	कार्यान्वयन भएको जानकारी प्राप्त हुन नसकेका
७	RTI Budget को अवधारणा लागू गर्ने नेपाल सरकारले अझै पनि यथेष्ट मात्रामा सेवाको बजारीकरण (Administrative Marketing) गर्न सकेको छैन। सरकार जहिले पनि जनताले देखिरहने, जनताले अनुभूति गरिरहने र जनतामा आशा र अपेक्षा जगाउने हुनुपर्छ। यसबाट सरकार र जनताबीच नजिकको सम्बन्ध निर्माण हुन पुग्छ। यसका लागि सरकारले कुनै कार्यक्रम सञ्चालन गर्दा, कुनै विकास-निर्माणको काम गर्दा वा कुनै नीति निर्माण गर्दा सो काम गर्नुका साथै सो विषयलाई जनतामा पुर्‍याउन सूचना प्रवाह गर्ने ध्येय लिनु पर्दछ। यसको लागि त्यस्तो कार्यक्रमको कूल बजेटको ०.२५% वा ०.५०% वा १% बजेट छुट्ट्याउन नेपाल सरकार समक्ष आयोग सिफारिश गर्दछ।	कार्यान्वयन भएको जानकारी प्राप्त हुन नसकेका
८	पाँच वर्षे रणनीति कार्यान्वयन गर्ने राष्ट्रिय सूचना आयोगले सूचनाको हकको प्रभावकारी प्रचलनका लागि माग पक्षको सबलीकरण, आपूर्ति पक्षको उत्प्रेरणा र आयोगको क्षमता अभिवृद्धिका लागि सन् २०१६-२० का लागि पाँच वर्षे रणनीतिपत्र निर्माण गरी लागू गरेको छ। यस्तो पाँच वर्षे रणनीतिपत्र निर्माण र कार्यान्वयन गर्दा तथा सो अनुरूप सोत जुटाउन नेपाल सरकारले पनि सहकार्य र प्रतिबद्धता व्यक्त गरेको छ। यस स्थितिमा नेपाल सरकारले यसै कार्ययोजनालाई आधार मानी यस क्षेत्रमा व्यापकरूपमा सुधारात्मक कार्य सञ्चालन गर्न गराउन आयोग सिफारिश गर्दछ।	कार्यान्वयन भएको जानकारी प्राप्त हुन नसकेका
९	नमूना सूचना पुस्तिका प्रकाशित गर्ने नागरिकको सूचनाको हकको पहिलो र आधारभूत शर्त भनेको सरकारी निकायसँग भएका सम्पूर्ण सूचनालाई नागरिक मैत्री ढाँचामा सार्वजनिक गर्नु हो। सूचना शक्ति भएकाले सरकारी सूचनाको प्रयोगमार्फत् नागरिकले लाभ लिन सक्नु भन्ने ध्येय राख्नु पर्छ। यस सन्दर्भमा आयोगले राज्यद्वारा महिलालाई प्रदान गरेको सेवा, सुविधा, सहूलियत र छुटहरू सङ्कलन गरी सोको छुट्टै पुस्तिका प्रकाशित गरेको छ। यो सूचनाको हकको नमूना पुस्तिका हो। यसैगरी नेपाल सरकारले स्वास्थ्य, शिक्षा, कृषि लगायतका क्षेत्रमा आमजनतालाई प्रदान गरेका छुट, सुविधा र राहतको प्रावधान सङ्कलन गरी एकीकृत पुस्तिका प्रकाशित गरी जनताले लाभ प्राप्त गर्ने अवस्था सिर्जना गर्न आयोग सिफारिश गर्दछ।	कार्यान्वयन भएको जानकारी प्राप्त हुन नसकेका
१०	स्वतः प्रकाशन नगर्ने र सूचना अधिकारी नतोक्ने कार्यालयको बजेट रोक्का गर्ने सूचनाको हकसम्बन्धी ऐन, २०६४ ले जनताको सूचनाको अधिकार प्रत्याभूत गर्न प्रत्येक सार्वजनिक निकायले अनिवार्य रूपमा सूचना अधिकारी तोक्नुपर्ने र ३३ महिनामा सूचना स्वतः खुलासा गर्नु (Proactive-Discloser) पर्ने व्यवस्था गरेको छ। कानून कार्यान्वयनमा आएको दश वर्ष वितिसक्दा पनि अझै कतिपय कार्यालयहरूले कानूनको यो अनिवार्य व्यवस्थाको पालना गरेका छैनन्। कानूनको पालना गराउनु सरकारको दायित्व हो। त्यसैले कानूनको निर्दिष्ट गरेका यी दुई व्यवस्था कार्यान्वयन नगर्ने सार्वजनिक निकाय (सरकारी कार्यालय) लाई त्यो कार्यान्वयन नहुँदासम्म बजेट निकासामा रोक लगाउने जस्ता कारवाही प्रक्रियाको घोषणा गर्न आयोग सिफारिश गरिन्छ।	कार्यान्वयन भएको जानकारी प्राप्त हुन नसकेका

२०७४/७५ को वार्षिक प्रतिवेदनमा दिइएका सुझाव

क्र. सं.	सुझावहरू	कार्यान्वयनको अवस्था
१	सूचनाको हकलाई कार्यसम्पादन मूल्यांकनको आधार बनाउने: नागरिक सूचना माग्न आएपनि वा नआएपनि सार्वजनिक निकाय आफै खुला, पारदर्शी र जवाफदेही हुँदै सुशासन कायम गर्न सूचना प्रवाह गर्नु आवश्यकको धारा २७ र सूचनाको हकसम्बन्धी ऐन, २०६४ को मूल मर्म हो। संविधान र कानूनको यो मूल मर्म कार्यान्वयनमा ल्याउन सार्वजनिक निकायका पदाधिकारी/कर्मचारीलाई जनतामा सूचना प्रवाह गर्ने उत्प्रेरित, जागरुक र सचेत गराउन अनिवार्य हुन्छ। यही कारण अहिलेलाई कम्तिमा सार्वजनिक निकायमध्ये जनताप्रति बढि जवाफदेही हुनुपर्ने सरकारी कार्यालयका कर्मचारीहरूलाई सूचना प्रवाह गरेर पारदर्शी र जवाफदेही बनाउन उनीहरूको कार्यसम्पादन र मूल्यांकनको आधारहरूमध्ये सूचनाको हक कार्यान्वयनलाई पनि समावेश गर्ने गरी सम्बन्धित कानूनमा व्यवस्था गर्ने।	कार्यान्वयन भएको जानकारी प्राप्त हुन नसकेका
२	सरकारी संयन्त्रको सक्रियताको अनिवार्य व्यवस्था: सार्वजनिक निकायको पारदर्शिता, जवाफदेहीता र सुशासन, एवं नागरिक सशक्तीकरण तथा लोकतन्त्रको भविष्य सँग जोडिएको सूचनाको हकसम्बन्धित कानूनको जानकारी, यसको प्रयोगको प्रभावको बारेमा नागरिकमा चेतनाको अभिवृद्धि गर्दै यसको कार्यान्वयनको अवस्थाबारे अनुगमन गर्ने प्रमुख दायित्व सरकारको भए पनि यी सबै जिम्मेवारी नियामक निकाय राष्ट्रिय सूचना आयोगको मात्र हो भन्ने मनोवृत्ति बढ्दै गएको पाइन्छ। तसर्थ, सूचनाको हकसम्बन्धी कानून कार्यान्वयनको समन्वय र अनुगमन गर्न मन्त्रिपरिषदद्वारा गठित प्रधानमन्त्री कार्यालयका सचिवको संयोजकत्वको समिति तथा सञ्चार तथा सूचना प्रविधि मन्त्रालयका सचिवको नेतृत्वमा गठित कार्यान्वयन समितिको कार्य प्रगतिको बारे अनुगमन गर्न मुख्य सचिवको नेतृत्वमा अर्को सरकारी संयन्त्र गठन गर्ने जसबाट ती दुवै समितिको सक्रियता बढ्न गई सरकारी स्तरबाट सूचनाको हकको कार्यान्वयनमा तिव्र दबाव सिर्जना हुन्छ।	कार्यान्वयन भएको जानकारी प्राप्त हुन नसकेका

३	कार्यालय प्रमुख र सूचना अधिकारी बाहेकका पदाधिकारीलाई पनि दायित्व तोक्ने: सूचनाको हकसम्बन्धी ऐन, २०६४ बमोजिम नागरिकमा सूचना प्रवाह गर्नुपर्ने गरी कार्यालय प्रमुख र सूचना अधिकारीको मात्र दायित्व स्पष्ट रूपमा किटान भएको अहिलेको अवस्थामा कतिपय कार्यालयहरूमा दायित्व स्पष्ट किटान नभएका अन्य शाखा सम्बद्ध कर्मचारीहरूबाटै सूचना अधिकारीको सूचनाको पहुँचमा अवरोध पुगिरहेको भन्ने व्यापक गुनासो आईरहेको सन्दर्भमा सूचना प्रवाहमा विलम्ब हुनु वा अवरोध पुर्‍याउने र कार्यालय प्रमुख वा सूचना अधिकारीले अन्य कर्मचारी संलग्न भएको भन्ने उजुरी/निवेदन गरेमा त्यस्ता कर्मचारीलाई पनि सूचनाको हकसम्बन्धी कानूनबमोजिम आवश्यक कारवाहीको प्रक्रिया अघि बढाउनु सक्ने गरी कानूनी व्यवस्था गर्ने ।	कार्यान्वयन भएको जानकारी प्राप्त हुन नसकेका
४	मन्त्रिपरिषद्लाई पनि जवाफदेही बनाउनुपर्ने: सूचनाको हकसम्बन्धी ऐन, २०६४ बमोजिम सूचना उत्पादन गर्ने निकाय नै सूचना प्रवाहका लागि जिम्मेवार हुने व्यवस्था छ । तर मन्त्रिपरिषद्बाट हुने निर्णयहरू मन्त्रालयबाट प्रस्तावका रूपमा जाने र कतिपय अवस्थामा प्रधानमन्त्रीबाट सोझै ठाउँमा प्रस्ताव पनि आउने प्रचलन रहेकोमा सूचना मान्ने जनतालाई सूचना उत्पादन गर्ने निकायको किटानी गर्न भ्रष्टाचार गर्ने र सूचना नदिने प्रवृत्ति देखिएको तथा मन्त्रिपरिषदले गरेका निर्णयहरू मध्ये अनुकूल हुने निर्णय तत्काल सार्वजनिक गर्ने र प्रतिकूल हुने जस्ता निर्णयहरू लुकाएर राख्ने प्रवृत्ति हावी हुँदै जाँदा मन्त्रिपरिषद्को निर्णयमा पारदर्शिताको अभाव भई कृशसन बढ्ने खतरा देखिएको भनी आलोचना भएको सन्दर्भमा सिङ्गो मन्त्रिपरिषद्लाई एउटा सार्वजनिक निकाय मानी मन्त्रिपरिषद्को निर्णयको सूचना अनिवार्य प्रवाह गर्ने सुप्रवन्धका लागि सूचना अधिकारी तोक्ने गरी कानूनी व्यवस्था मिलाउने ।	कार्यान्वयन भएको जानकारी प्राप्त हुन नसकेका
५	सूचनादाताको संरक्षणसम्बन्धी नियमावली बनाउने: सार्वजनिक निकायमा भएको वा हुने वैधित्व, अनियमितता वा भ्रष्टाचार नियन्त्रण गर्न सूचनाको हकसम्बन्धी ऐन, २०६४ को दफा २९ मा राखिएको सूचनादाताको संरक्षणसम्बन्धी व्यवस्थामा रहेका पाँच वटा उपदफा यो उद्देश्य प्राप्तिका लागि पर्याप्त नभएको महशुस गरी सूचनादाताको संरक्षणसम्बन्धी अलग्गै कानूनको आवश्यकता बोधसहित यस अघि सुझाव दिइसकेको सन्दर्भमा यो कानून निर्माणको गहनता, अन्तर्राष्ट्रिय अभ्यासको अध्ययन, यसमाथिको व्यापक छलफल र निष्कर्षसमेतलाई विचार गर्दा यसको निर्माण गर्न केही लामो समय लाग्ने भएको हुँदा सार्वजनिक निकायमा हुने वा भएको वैधित्व, अनियमितता र भ्रष्टाचार नियन्त्रणमा तत्काल तदारुकता आवश्यक भएकाले हाललाई सूचनाको हकसम्बन्धी ऐनको दफा-२९ को व्यवस्थालाई थप स्पष्ट र प्रभावकारी बनाउनु सूचनादाताको संरक्षणसम्बन्धी नियमावली पारित गरी कार्यान्वयनमा ल्याउने ।	कार्यान्वयन भएको जानकारी प्राप्त हुन नसकेका
६	मागपक्ष र आपूर्ति पक्षलाई प्रोत्साहन गर्ने: सूचनाको हकको प्रभावकारी कार्यान्वयनमा माग पक्ष र आपूर्ति पक्ष दुवैलाई थप उत्प्रेरित गर्न सूचना प्रवाहमा उत्कृष्ट काम गर्ने सूचना अधिकारी एक जना तथा सूचना मागेर सार्वजनिक जीवनमा महत्वपूर्ण परिवर्तन ल्याउनु महत्वपूर्ण योगदान गर्ने उत्कृष्ट नागरिक एक जनालाई हरेक वर्ष एक/एक लाखको पुरस्कारसहित सम्मान गर्ने र त्यसको जिम्मेवार निकाय प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालयका सचिव एवम् सञ्चार तथा सूचना प्रविधि मन्त्रालयका सचिवको संयोजकत्वमा रहेका दुई समितिको अनुगमन गर्ने मुख्य सचिवको संयोजकत्वको समिति बनाउने गरी आवश्यक व्यवस्था गर्ने ।	कार्यान्वयन भएको जानकारी प्राप्त हुन नसकेका

२०७५/७६ को वार्षिक प्रतिवेदनमा दिइएका सुझाव

क्र. सं.	सुझावहरू	कार्यान्वयनको अवस्था
१	संविधानको धारा २७ परिमार्जन गर्ने नेपालको संविधानको धारा २७ मा “प्रत्येक नागरिकलाई आफ्नो वा सार्वजनिक सरोकारको कुनै पनि विषयको सूचना मान्ने र पाउने हक हुनेछ । तर कानूनबमोजिम गोप्य राख्नु पर्ने सूचनाको जानकारी दिन कसैलाई बाध्य पारिने छैन” भन्ने व्यवस्था छ । यसमा निम्नानुसारको संशोधन गरी परिमार्जन गर्नु पर्ने देखिन्छ: १.१ प्रतिबन्धात्मक वाक्यको भ्रम हटाउने: संविधानको धारा २७ मा रहेको प्रतिबन्धात्मक वाक्यमा रहेको “तर कानूनबमोजिम गोप्य राख्नु पर्ने सूचना दिन बाध्य गरिने छैन” भन्ने कुरा सूचनाको हकसम्बन्धी ऐनले प्रवाह नगरिने सूचना दिन बाध्य गरिने छैन भन्ने भावनामा लेखिएको हो । तर, केही व्यक्तिहरूले क्षेत्रगत कानूनमा रहेको गोप्य प्रावधानसमेतलाई जोडेर यस विषयलाई बुझ्दा भ्रम श्रृजना भएको छ । यसर्थ संविधानको धारा २७ को प्रतिबन्धात्मक वाक्यमा “तर सूचनाको हकसम्बन्धी कानूनमा प्रवाह नगरिने भनिएका सूचना दिन कसैलाई पनि बाध्य गरिने छैन” भनी परिमार्जन गर्ने । १.२ प्रवाहको हक थप गर्ने: सन् १९४८ मा जारी गरिएको मानव अधिकारसम्बन्धी घोषणापत्रको दफा १९ मा र विश्वव्यापी प्रचलनलाई निर्यादा प्रत्येक व्यक्तिलाई सूचना मान्ने, पाउने र प्रवाह गर्ने हकको सुनिश्चिता देखिन्छ । यसर्थ संविधानको धारा २७ मा पनि ‘प्रवाहको हक’ थप गर्ने । १.३ नागरिकको सट्टा व्यक्तिलाई अधिकार: हाल हामी विश्वव्यापी सञ्जालमा आवद्ध छौ । नेपालले विश्वका प्रायः सबै अन्तर्राष्ट्रिय संयन्त्र/सञ्जालको सदस्यता लिनुका साथै तिनीहरूको संरचनाप्रति प्रतिबद्धता जनाएको छ । हामीले प्रत्यक्ष वैदेशिक लगानी (FDI) को आव्हान गरेका छौ । गैह्र आवासीय नेपालीले पनि नेपालमा लगानी बृद्धि गर्दैछन् । नेपालको प्रार्थमिकतामा पर्यटन व्यवसाय पर्दछ । यी सबै पक्षलाई मनन गर्दा अब ‘नेपाली नागरिक’ लाई प्रदान गरिएको आफूसँग सम्बन्धित सूचना मान्ने हक ‘व्यक्ति’ लाई प्रदान गर्ने गरी संविधान संशोधन गर्ने । १.४ प्रादेशिक सूचना आयोगको स्थापना गर्ने: नेपालको संविधानले नेपाललाई ७ वटा प्रदेशमा विभाजन गरेको छ । संघीय शासन पद्धति अवलम्बन गरेका प्रायः सबै मुलुकमा संघीय सूचना आयोग र प्रादेशिक सूचना आयोग स्थापना गर्ने प्रचलन छ । यसर्थ नेपालमा पनि प्रादेशिक सूचना आयोग स्थापनाको संवैधानिक प्रत्याभूति गर्ने ।	कार्यान्वयन भएको जानकारी प्राप्त हुन नसकेका
२	सूचनाको हकसम्बन्धी ऐनमा संशोधन गर्ने: ऐन जारी भएको एघार वर्ष बितिसकेको छ । यस अवधिमा नयाँ संविधान नै जारी भएको र राजनैतिक क्षेत्रमा व्यापक परिवर्तन भएकाले सूचनाको हकसम्बन्धी ऐन, २०६४ मा केही विषय वस्तुमा आधारभूत रूपमै परिमार्जन गर्नुपर्ने महसुस गरिएको छ । जो निम्नानुसार छन्: २.१ परिभाषाको दफालाई प्रष्ट पार्ने: ऐनको परिभाषा खण्डमा सार्वजनिक निकाय भन्नाले सरकारी कार्यालय, राजनैतिक दल र सार्वजनिक संस्थानलाई बुझाएको कुरा प्रष्ट छ । तर, गैह्र सरकारी संस्था र निजी क्षेत्रका सन्दर्भमा प्रष्ट हुने गरी परिभाषा खण्डमा लेखिनु आवश्यक छ । २.२ स्वतः प्रकाशन र दण्डको व्यवस्था: सूचनाको हकसम्बन्धी ऐनको मूल उद्देश्य भनेकै नागरिकले सूचना माग नगरे पनि लोकतन्त्रमा सार्वजनिक निकाय आफै खुल्ला, पारदर्शी, र जवाफदेही हुनु ती निकायबाट निरन्तर सूचना प्रवाह भइरहनु पर्ने हो । यसका लागि ऐनको दफा ५ मा प्रत्येक ३३ महिनामा सार्वजनिक निकायले स्वतः प्रकाशन गर्नु पर्ने व्यवस्था भएपनि अधिकांश निकायले यो व्यवस्थाको पालना गरेको पाइँदैन । कानूनी रूपमा दण्डित हुने प्रष्ट व्यवस्था नभएकाले यस्तो हेलचेक्र्याई भएको महसुस गरिएको छ । त्यसैले यस्तो विवरण सार्वजनिक नगरेमा दण्ड हुने वा बजेट रोक्का गरिने वा अन्य विभागीय सजाय हुने गरी प्रष्ट व्यवस्था गर्न अति नै जरुरी छ । २.३ सूचना अधिकारीको योग्यता र सुविधा: सूचनाको हकसम्बन्धी कानूनबमोजिम नागरिकलाई सूचना प्रवाह गर्न सर्वाधिक महत्वपूर्ण भूमिका निर्वाह गर्ने पदाधिकारी नै सूचना अधिकारी हो । यसर्थ निज कार्यालय प्रमुख पछिको दोस्रो व्यक्ति तोकिनु पर्ने वा प्रचार विभागको प्रमुख वा निश्चित महाशाखाको प्रमुख तोकिनु पर्दछ । निजले सूचना प्रवाहको तालिम लिएको हुनु पर्छ । निज नागरिकको अधिकारको प्रचलनमा सकारात्मक सोच भएको हुनु पर्छ । निजलाई सूचना अधिकारी भई काम गरे बापत केही सुविधा दिने गरी प्याकेज घोषणा गर्नु पर्छ । वार्षिक रूपमा उत्कृष्ट सूचना अधिकारीलाई पुरस्कर्त गर्नु पर्छ । यी विषयलाई सम्बोधन हुने गरी ऐन र नियमावलीमा प्रष्ट व्यवस्था गर्ने । २.४ कार्यविधि छोट्याउने: वर्तमान सूचनाको हकसम्बन्धी ऐनले सूचना माग गरेको १५ दिनभित्र सूचना अधिकारीले सूचना उपलब्ध नगराएमा वा निजले सूचना दिन इन्कार गरेमा कार्यालय प्रमुखसमक्ष उजुरी गर्नुपर्ने, त्यसपछि प्रमुखले ७ दिनभित्र सूचना दिनु उपलब्ध गराउनु पर्ने, निजबाट पनि सूचना उपलब्ध नभए पत्रावेदनमार्फत राष्ट्रिय सूचना आयोगले सूचना दिनु भन्ने आदेश जारी गर्नुपर्ने व्यवस्था छ । यो प्रक्रिया लामो र भ्रष्टाचारपूर्ण	कार्यान्वयन भएको जानकारी प्राप्त हुन नसकेका

२.५	भएको आमतानागिकको गुनासो छ। यसर्थ सामान्य, माध्यमस्तरीय र जटिल सूचना गरी क्रमशः ३ देखि ५ दिन, ५ देखि १० दिन र १० देखि १५ दिनभित्र सूचना उपलब्ध गराउने गरी कार्यदिन वर्गीकरण गर्नु उपयुक्त हुन्छ। यसैगरी सूचना अधिकारी र कार्यालय प्रमुखको दुई तहको प्रणाली पनि साह्रै वैज्ञानिक देखिएको छैन। व्यवहारमा यी दुवैको निर्णय सबैभन्दा एकै देखिएको छ। यसर्थ यसमा पनि सुधारको खाँचो देखिएको छ। साथै, मौखिक सूचना माग र प्रवाहको पनि अभिलेख राख्ने प्रणालीको विकास गरी वार्षिक रूपमा कति बढा सूचना प्रवाह भयो ? सोको दुरुस्त विवरण सार्वजनिक गर्नु पर्दछ। यस विषयलाई बाध्य हुने गरी ऐन संशोधन गर्ने। आयोगका पदाधिकारीसम्बन्धी व्यवस्था: राष्ट्रिय सूचना आयोगका पदाधिकारीसम्बन्धी व्यवस्थामा पनि सिफारिस समिति र पदाधिम सूधारको आवश्यकता बोध भएको छ। विश्वव्यापी प्रचलनलाई हेर्दा प्रधानमन्त्रीको अध्यक्षतामा विपक्षी दलको नेतासमेत रहेको सिफारिस समितिको सिफारिसका आधारमा आयोगका पदाधिकारीहरू राष्ट्रपतिबाट नियुक्ति गर्नु पर्छ। साथै, सूचना आयुक्तहरू प्रमुख सूचना आयुक्तमा नियुक्ति हुन एक पदावधिदेखि बाधा नपर्ने कुरा पनि प्रष्टयाउनु जरुरी छ। साथै, आयोगको निरन्तरताका लागि दुई जना आयुक्तको हकमा चक्रीय प्रणालीद्वारा प्रत्येक साढे दुई वर्षमा एक जना नियुक्ति गर्ने प्रवन्ध गर्न सके राम्रो हुने अनुभवले देखाएकोले सोवर्गमोजिम कानून संशोधन गर्ने। सूचना वर्गीकरणको समयावधि तोक्ने: सूचनाको हकसम्बन्धी ऐन, २०६४ को दफा २७ मा सूचना वर्गीकरण गर्ने व्यवस्था छ। हाल सूचना वर्गीकरण नभएको स्थिति छ। यसमा अधिकतम ३ महिनाभित्र सूचना वर्गीकरण गर्नु पर्ने गरी समय सिमा फिटान गर्ने। कार्यालय प्रमुख र सूचना अधिकारी बाहेकका पदाधिकारीलाई पनि दायित्व तोक्ने: सूचनाको हकसम्बन्धी ऐन, २०६४ बमोजिम नागरिकमा सूचना प्रवाह गर्नुपर्ने गरी कार्यालय प्रमुख र सूचना अधिकारीको मात्र दायित्व स्पष्ट रूपमा फिटान भएको अहिलेको अवस्थामा कतिपय कार्यालयहरूमा दायित्व स्पष्ट फिटान नभएको अन्य शाखा सम्बद्ध कर्मचारीहरूलाई सूचना अधिकारीको सूचनाको पहुँचमा अवरोध पुगिरहेको भन्ने व्यापक गुनासो आईरहेको सन्दर्भमा सूचना प्रवाहमा विलम्ब हुनु वा अवरोध पुर्‍याउने र कार्यालय प्रमुख वा सूचना अधिकारीले अन्य कर्मचारी संलग्न भएको भन्ने उजुरी/निवेदन गरेमा त्यस्ता कर्मचारीलाई पनि सूचनाको हकसम्बन्धी कानूनबमोजिम आवश्यक कारवाहीको प्रक्रिया अघि बढाउन सक्ने गरी कानूनी व्यवस्था गर्ने। मन्त्रिपरिषदलाई पनि जवाफदेही बनाउने: सूचनाको हकसम्बन्धी ऐन, २०६४ बमोजिम सूचना उत्पादन गर्ने निकाय नै सूचना प्रवाहका लागि जिम्मेवार हुने व्यवस्था छ। तर मन्त्रिपरिषदबाट हुने निर्णयहरू मन्त्रालयबाट प्रस्तावका रूपमा जाने र कतिपय अवस्थामा प्रधानमन्त्रीबाट सोभै ठाउँ प्रस्ताव पनि आउने प्रचलन रहेकोमा सूचना मान्ने जनतालाई सूचना उत्पादन गर्ने निकायको किटानी गर्न सक्ने हुँदा सिधै मन्त्रिपरिषदलाई एउटा सार्वजनिक निकाय मान्ने मन्त्रिपरिषदको निर्णयको सूचना अनिवार्य प्रवाह गर्ने सुप्रबन्धका लागि सूचना अधिकारी तोक्ने गरी कानूनी व्यवस्था मिलाउने।	
३	सूचनाको हकसम्बन्धी नियमावलीमा संशोधन: समय र परिस्थितिको गतिशीलतासँगै मौजुदा ऐन र नियमावलीमा संशोधनको आवश्यकता पर्दछ। हाल सूचनाको हकले नागरिकमा सचेतना बढि गदै लगेको परिवेशमा सूचनाको हकसम्बन्धी नियमावली, २०६५ मा पनि समय सापेक्ष निम्नानुसारको परिमार्जन आवश्यक देखिएको छ: ३.१ स्वतः प्रकाशनको प्रावधानमा संशोधन: नियमावलीको नियम नं. ३ मा ३३ महिने स्वतः प्रकाशनमा ऐनको प्रावधानमा अतिरिक्त ७ वटा बुँदा थप गरिएको छ। यी बुँदा प्रायः सरकारी कार्यालयको लागि मात्रै अनुकूल हुँदा विशेषगरी राजनैतिक दल र निजी क्षेत्रका लागि आवश्यक नपर्ने गरी यस प्रावधानलाई परिमार्जन गर्ने। ३.२ मौखिक र विद्युतीय सूचनाको व्यवस्था: नेपालमा मौखिक सूचना माग गर्ने र दिने, तर अभिलेख नराख्ने प्रचलन छ। यसमा सुधार गर्न जरुरी छ। साथै, विद्युतीय सञ्जालबाट सूचना प्रवाह गर्ने प्रावधान गर्नु तथा विद्युतीय सञ्जालबाटै सूचना मान्ने, पाउने र नपाए पुनरावेदन गर्ने कुरालाई वैधानिकता दिने गरी नियमावलीमा थप गर्ने।	कार्यान्वयन भएको जानकारी प्राप्त हुन नसकेका
४	विश्व विद्यालय र स्कूलको पाठ्यक्रममा समावेश गर्ने: त्रिभुवन विश्व विद्यालय वा अन्य कुनै विश्व विद्यालयमा सूचनाको हकको छुट्टै विभाग स्थापना गर्नुपर्छ। यस विभागमा अन्य मिल्दो विषयहरू पनि समावेश गर्न सकिन्छ। यस विद्याको अध्ययनले नेपालमा लोकतन्त्रको प्रवर्द्धन र स्वायत्ततालाई बल पुर्‍याउने छ। यस विषयमा स्नातक वा स्नातकोत्तर गरेकालाई छुट्टै सेवा समूह गठन गरी सूचना अधिकारीमा नियुक्ति गर्न पनि सकिन्छ। हुनतः हालका लागि पत्रकारिता वा कानून विषयमा स्नातक वा स्नातकोत्तर गरेकालाई सूचना अधिकारीमा नियुक्ति गर्ने गरी निजामती सेवा ऐनमा आवश्यक संशोधन गर्नु उपयुक्त हुनेछ। यसैगरी स्कूलको कक्षा ६ देखि १२ कक्षासम्मको पाठ्यक्रममा सूचनाको हकलाई समावेश गर्दा विद्यार्थीहरूले पारदर्शिता, जवाफदेहिता, उत्तरदायित्व र सुशासनको बोध गर्नेछन्। यसबाट भावि पुस्ताले सञ्चालन गर्ने राजनीति, प्रशासन, गैह्रसरकारी संस्था र निजी प्रतिष्ठान तुलनात्मक रूपमा पारदर्शी हुने कुरामा विश्वस्त हुन सकिन्छ। हाल कक्षा ६, ७, ९ र ११ मा समावेश भइसकेपनि कक्षा ८ र १२ को पाठ्यक्रममासमेत समावेश गर्ने। यस अतिरिक्त सबै सरकारी तालिम केन्द्र र उपभोक्ता समूह लगायत सबै संस्था र निकायका कार्यक्रममा सूचनाको हकलाई अनिवार्य रूपमा समावेश गर्ने प्रवन्ध गर्ने।	कार्यान्वयन भएको जानकारी प्राप्त हुन नसकेका
५	सूचनाको हकलाई कार्यसम्पादन मूल्यांकनको आधार बनाउने: नागरिक सूचना माग्न आएपनि वा नआएपनि सार्वजनिक निकाय आफै खुला, पारदर्शी र जवाफदेही हुँदै सुशासन कायम गर्न सूचना प्रवाह गर्नु संविधानको धारा २७ र सूचनाको हकसम्बन्धी ऐन, २०६४ को मूल मर्म हो। संविधान र कानूनको यो मूल मर्म कार्यान्वयनमा ल्याउन सार्वजनिक निकायका पदाधिकारी/कर्मचारीलाई जनतामा सूचना प्रवाह गर्न उत्प्रेरित, जागरुक र सचेत गराउन अनिवार्य हुन्छ। यही कारण अहिलेलाई कतिपय सार्वजनिक निकायमध्ये जनताप्रति बढि जवाफदेही हुनुपर्ने सरकारी कार्यालयका कर्मचारीहरूलाई सूचना प्रवाह गरेर पारदर्शी र जवाफदेही बनाउन उनीहरूको कार्यसम्पादन र मूल्यांकनको आधारहरूमध्ये सूचनाको हक कार्यान्वयनलाई पनि समावेश गर्ने गरी सर्वमन्थित कानूनमा व्यवस्था गर्ने।	कार्यान्वयन भएको जानकारी प्राप्त हुन नसकेका
६	सूचनादाताको संरक्षणसम्बन्धी नियमावली बनाउने: सार्वजनिक निकायमा भएको वा हुने वैधिति, अनियमितता वा भ्रष्टाचार नियन्त्रण गर्न सूचनाको हकसम्बन्धी ऐन, २०६४ को दफा २९ मा राखिएको सूचनादाताको संरक्षणसम्बन्धी व्यवस्थामा रहेका पाँच वटा उपदफा यो उद्देश्य प्राप्तिका लागि पर्याप्त नभएको महशुस गरी सूचनादाताको संरक्षणसम्बन्धी अलग्गै कानूनको आवश्यकता बोधसहित यस अघि सुभाव दिइसकेको सन्दर्भमा यो कानून निर्माणको गहनता, अन्तर्राष्ट्रिय अभ्यासको अध्ययन, यसमाथिको व्यापक छलफल र निष्कर्षसमेतलाई विचार गर्दा यसको निर्माण गर्न केही लामो समय लाग्ने भएको हुँदा सार्वजनिक निकायमा हुने वा भएको वैधिति, अनियमितता र भ्रष्टाचार नियन्त्रणमा तत्काल तदारुकता आवश्यक भएकाले हाललाई सूचनाको हकसम्बन्धी ऐनको दफा-२९ को व्यवस्थालाई थप स्पष्ट र प्रभावकारी बनाउन सूचनादाताको संरक्षणसम्बन्धी नियमावली पारित गरी कार्यान्वयनमा ल्याउने।	कार्यान्वयन भएको जानकारी प्राप्त हुन नसकेका
७	सरकारी कर्मचारीहरूलाई गोपनीयताको सङ्ग पारदर्शीताको शपथ दिने व्यवस्था गर्ने: हाल सरकारी कर्मचारीलाई पद तथा गोपनीयताको शपथ गराउने गरिएको छ। एकातिर यस प्रकारको शपथ गराउने र अर्कोतिर सूचना प्रवाह गर, पारदर्शी हुनुपर्छ भन्ना मिल्नेको जस्तो महशुस भएको छ। यसर्थ सम्भव भए गोपनीयताको शपथ नै हटाउनु पर्छ, हाल सो सम्भव नदेखिए सूचनाको कानून अनुसार सूचना प्रवाह गर्न भने यो गोपनीयताको शपथले बाधा नपर्ने कुरा प्रष्ट पार्न जरुरी छ।	कार्यान्वयन भएको जानकारी प्राप्त हुन नसकेका
८	७३३ वटा स्थानीय तहहरूमा आरिटबाई अन्वुडसम्यान गठन गर्ने: नेपालका ७ ओटा प्रदेशमा सातओटा सूचना आयोग गठन गर्नु पर्छ। यसैगरी ७३३ ओटा स्थानीय तहमा सूचना प्रवाहको प्रवन्ध गर्नका लागि उपप्रमुख वा उपाध्यक्षको संयोजकत्वमा कतिपय स्थानीय संचारकर्मी, सूचनाको हकका अभियन्ता र नागरिक समाजका प्रतिनिधिसमेत रहने गरी एउटा सूचना प्रवाहको जिम्मेवार सञ्जाल गठन गर्नुपर्छ।	कार्यान्वयन भएको जानकारी प्राप्त हुन नसकेका
९	आयोगको प्रतिकक्षा गर्ने प्रणाली व्यवस्थित गर्ने: राष्ट्रिय सूचना आयोगले सार्वजनिक निकायको प्रमुख वा सूचना अधिकारीलाई सूचना प्रवाह गर्न दिएको आदेशका विरुद्धमा सम्मानित सर्वोच्च अदालत वा पुनरावेदन अदालतमा पुनरावेदन वा रिट निवेदन दिएको अवस्थामा आयोगको तर्फबाट महान्यायाधिवक्ताको कार्याले अनिवार्यरूपमा बहस चैरवी गनुपर्ने कानूनी व्यवस्था गर्नुपर्छ।	कार्यान्वयन भएको जानकारी प्राप्त हुन नसकेका

१०	बाफिएका कानून संशोधन गर्ने: सूचनाको हकसम्बन्धी ऐन, २०६४ सँग बाफिएका कानूनहरूका प्रावधानहरूलाई केही नेपाल ऐन संशोधन गरी परिमार्जन/संशोधन/खारेज गर्ने ।	प्राप्त हुन नसकेका
११	खुला सरकारी तथ्यांकसम्बन्धी प्रस्तावित कार्ययोजना लागू गर्ने: संवैधानिको धारा २७ र सूचनाको हकसम्बन्धी ऐन, २०६४ ले नेपाली नागरिकलाई सार्वजनिक निकायमा रहेका सूचनामा जनताको पहुँच स्थापित गर्न सूचनाको अधिकार प्रदान गरेकोको सन्दर्भमा तथ्य/तथ्याङ्क विनाको सूचना कोरा भुत्ने हुने भएकाले संविधान र कानूनको भावना र मर्मअनुसार नागरिकलाई सुसूचित गरेर साँचो अर्थमा सशक्तीकरण गर्न सबै सार्वजनिक निकायमा रहेका तथ्य/तथ्याङ्कलाई नागरिकले निर्वाध उपयोग गर्ने गरी पुर्नयोग/वितरण गर्न सक्ने गरी मेशीन रिडेबल फर्मेटमा सार्वजनिक गर्न जरुरी छ । यस्का लागि सार्वजनिक निकायलाई पारदर्शी र जवाफदेही बनाउन राष्ट्रिय सूचना आयोगले सरकारलाई बुझाएको खुला सरकारी तथ्याङ्कसम्बन्धी प्रस्तावित कार्ययोजना लागू गर्ने ।	कार्यान्वयन भएको जानकारी प्राप्त हुन नसकेका

२०७६/७७ को वार्षिक प्रतिवेदनमा दिइएका सुझाव

क्र. सं.	सुझावहरू	कार्यान्वयनको अवस्था
१	सूचनाको हकसम्बन्धी संवैधानिक व्यवस्था तथा कानूनको कार्यान्वयन गर्ने गराउने प्राथमिक दायित्व सार्वजनिक निकायको हो भन्नेमा कुनै दुविधा हुनसक्दैन । तर पुनरावेदन तथा उजुरी सुनुवाई गर्ने निकायका रूपमा स्थापित आयोगले सूचनाको हक प्रचलनमा ल्याउन निरन्तर रूपमा अभियान चलाईरहेको अवस्था छ । यसबाट सूचनाको हक कार्यान्वयन गर्न गराउन सार्वजनिक निकायहरूको बढ्दो उदासिनता चिन्ताजनक देखिन्छ । सूचनाको हकको कार्यान्वयनको प्रथम स्तम्भका रूपमा रहेको सूचना अधिकारी तोक्ने र स्वतः प्रकाशन गर्ने सम्बन्धमा हाले आयोगबाट गरिएको अध्ययनबाट सूचनाको हकको कार्यान्वयन कमजोर रहेको स्पष्ट हुन्छ । तसर्थ यसको प्रभावकारी कार्यान्वयनको उच्चतहबाट नै जिम्मेवारी लिने, समन्वय गर्ने व्यवस्था गर्न केन्द्रमा सम्माननीय प्रधानमन्त्री वा सम्माननीय प्रधानमन्त्रीले तोकिएको वरिष्ठ उपप्रधानमन्त्रीको संयोजकत्वमा समन्वय समिति र प्रदेश र स्थानीय तहका सार्वजनिक निकायहरूका हकमा प्रदेशका मुख्यमन्त्रीको संयोजकत्वमा समन्वय समिति गठन गरी प्रभावकारी रूपमा कार्यान्वयन गर्न गराउन उपयुक्त हुने ।	कार्यान्वयन भएको जानकारी प्राप्त हुन नसकेका
२	सूचनाको हकको कार्यान्वयनमा महत्वपूर्ण भूमिका निर्वाह गर्ने सूचना अधिकारीलाई सक्षम सबल अधिकारसम्पन्न तथा प्रोत्साहित बनाई राख्न आवश्यक छ । यसका लागि सूचना अधिकारीलाई नियमित रूपमा प्रशिक्षण दिने व्यवस्था तथा श्रोत साधनले युक्त बनाउन जरुरी हुन्छ । साथै सूचना मागकर्ताले साजिलै सम्पर्क गर्ने सहजताका लागि सूचना अधिकारीलाई स्थायी प्रकारको मोबाइल सेट, सीम कार्ड, तथा इन्टरनेट सुविधा उपलब्ध गराईनुको साथै देहायबमोजिम गर्न आवश्यक देखिन्छ । ● ५० जना भन्दा बढी कर्मचारी रहने वा रु २० करोड भन्दा बढी वार्षिक बजेट हुने सार्वजनिक निकायहरूले छुट्टै सूचना शाखा नै स्थापना गर्नु पर्ने । ● सूचना अधिकारीबाट सूचना उपलब्ध गराउन, अभिलेख राख्न, स्वतः प्रकाशन गर्न, सूचना नियमित रूपमा प्रवाह गरिरहने र भौतिक सुविधा व्यवस्थापन गर्ने प्रत्येक सार्वजनिक निकायमा सूचनाको हकसम्बन्धी कार्यक्रमका लागि प्रत्येक वर्ष छुट्टै बजेट शीपकबाट बजेट विनियोजन गर्ने व्यवस्था गर्न पर्ने । ● सूचनाको हकको महत्त्वलाई ध्यानमा राखी प्रत्येक सार्वजनिक निकायले सूचना अधिकारी तोकदा प्रमुख भन्दा एक तह मुनिको पदाधिकारीलाई तोकने व्यवस्था गर्न पर्ने ।	कार्यान्वयन भएको जानकारी प्राप्त हुन नसकेका
३	सिंहदरवारको परिसरभित्र अवस्थित मन्त्रालय तथा कार्यालयहरूको हकमा सुरक्षाका कारण सर्वसाधारणलाई परिसरभित्र प्रवेश गर्न सहज गर्न सहज वातावरण नभएको अवस्थामा सूचना माग गर्ने नागरिकलाई सूचना माग गर्न सहजताका लागि सिंहदरवार प्रवेश द्वारमा सूचनाको हकसम्बन्धी डेस्क राखी प्राप्त सूचनाको हकसम्बन्धी आवेदन दर्ता गरी निस्सा प्रदान गर्ने, प्राप्त आवेदन सम्बन्धित निकायमा पुर्‍याउने र सार्वजनिक निकायबाट प्राप्त सूचना सूचना मागकर्तालाई उपलब्ध गराउने व्यवस्था मिलाउनु पर्ने ।	कार्यान्वयन भएको जानकारी प्राप्त हुन नसकेका
४	सूचनाको हकसम्बन्धी ऐन २०६४ को दफा २७ ले सूचनाको वर्गीकरण गर्ने व्यवस्था गरेको छ तर हालसम्म यस व्यवस्थाको कार्यान्वयन हुन सकेको अवस्था छैन । वर्गीकरणका लागि आयोगले पटक पटक निर्देशन तथा अनुरोध गरेको छ । वर्गीकरण गर्दा सार्वजनिक निकायहरूलाई सूचना उपलब्ध गर्न गराउन सहज हुने अवस्था भएको हुँदा अविलम्ब यो कार्य सम्पन्न गर्ने पर्ने ।	कार्यान्वयन भएको जानकारी प्राप्त हुन नसकेका
५	सूचनाको हकसम्बन्धी ऐन २०६४ को दफा २९ ले सूचनादाताको संरक्षणसम्बन्धी महत्वपूर्ण व्यवस्था गरेको छ । सार्वजनिक निकायमा भएको वा भइरहेको वा हुनसक्ने भ्रष्टाचार, अनियमितता र प्रचलित कानूनबमोजिम अपराध मानिने कुनै कार्यको सूचना दिनु सम्बन्धित सार्वजनिक निकायका कर्मचारीको दायित्व हुनेछ भनी गरिएको व्यवस्था र यसरी सूचना दिने सूचनादाताको पहिचान गोप्य राख्ने र संरक्षण गर्न भएको व्यवस्थाको कार्यान्वयन हुन सकेको अवस्था छैन । यसको कार्यान्वयन हुँदा सार्वजनिक निकायहरूमा हुन सक्ने अनियमितता नियन्त्रणमा महत्वपूर्ण भूमिका निर्वाह हुन सक्ने हुँदा यसको कार्यान्वयनका लागि सूचनादाताको संरक्षणसम्बन्धी नियमावली ल्याउनु पर्ने ।	कार्यान्वयन भएको जानकारी प्राप्त हुन नसकेका
६	नेपालको संविधानले नेपाली भाषाका साथ साथै राष्ट्रभाषालाई मान्यता दिन सकिने व्यवस्था गरेको छ । सूचनाको हकसम्बन्धी ऐन, २०६४ को दफा ४ को उपदफा (३) मा “सार्वजनिक निकायले उपदफा (२) को खण्ड (क) बमोजिम सूचना सार्वजनिक, प्रकाशन वा प्रसारण गर्दा विभिन्न राष्ट्रिय भाषा तथा आमसञ्चारका माध्यमबाट गर्न सक्नेछ” भन्ने व्यवस्था गरेको अवस्थामा सार्वजनिक निकायले प्रकाशन वा प्रकाशन गर्ने गराउने सूचना स्वाभाविक रूपमा सबै नागरिकको पहुँचमा पुगोस भन्ने उद्देश्य रहेको हुन्छ । तसर्थ सार्वजनिक निकायहरूले सूचना प्रवाह वा प्रकाशन तथा प्रसारण गर्दा नेपाली भाषाका साथ साथै स्थानीय राष्ट्रभाषामासमेत प्रवाह गर्दा सर्वसाधारण नागरिकलाई बुझ्न बुझाउन सहज हुने हुँदा सार्वजनिक निकायहरूले नेपाली भाषाका साथ साथै स्थानीय राष्ट्रभाषामा पनि सूचना प्रवाह, प्रकाशन वा प्रसारण गर्ने व्यवस्था नेपाल सरकार, प्रदेश सरकार र स्थानीय तहका सार्वजनिक निकायहरूले मिलाउने ।	कार्यान्वयन भएको जानकारी प्राप्त हुन नसकेका
७	सार्वजनिक निकायको नेतृत्व वा उच्च पदमा पुग्ने व्यक्तिलाई सदाचार, सुशासन, जवाफदेहिता, पारदर्शिता प्रतिको प्रतिबद्धताले महत्वपूर्ण भूमिका खेल्छ भन्ने कुरामा कुनै दुई मत हुन सक्दैन । यसलाई मापन गर्ने थुप्रै मापदण्डहरू मध्ये सूचनाको हकको पालना एउटा महत्वपूर्ण मापदण्ड हो । जसले सूचना प्रवाह गर्ने, उपलब्ध गराउन र स्वतः प्रकाशनका माध्यमबाट उल्लेखित कार्यहरू गर्न तत्पर रहन्छ त्यस्तो व्यक्तिलाई उच्च तहको पदमा पुर्‍याउदा सार्वजनिक निकाय, सरकार र देशको विकासमा महत्वपूर्ण योगदान पुर्‍याउँछ । तसर्थ सूचनाको हकको कार्यान्वयनलाई सार्वजनिक निकायको उच्च पदमा पुग्ने मूल्याङ्कनको आधार बनाउन आवश्यक र उपयुक्त रहेको हुँदा राजनैतिक नियुक्ति वा बहुदा गर्दा यस आयोगबाट सजाय भए नभएको बुझि सजाय नभएको व्यक्तिलाई मात्र नियुक्तिको व्यवस्था गर्ने ।	कार्यान्वयन भएको जानकारी प्राप्त हुन नसकेका
८	सूचनाको हकसम्बन्धी ऐन २०६४ को दफा २५ मा भएको व्यवस्थाबमोजिम आयोगले आफ्नो वार्षिक प्रतिवेदन सम्माननीय प्रधानमन्त्री समक्ष पेश गर्ने गरेको छ तर यस प्रतिवेदनउपर व्यवस्थापिका संसद वा संसदीय समितिमा छलफल हुने गरेको छैन । यस वर्षको वार्षिक प्रतिवेदन प्रदेश सरकारमाफर्त्त प्रदेश सभा र स्थानीय तहमा पनि आयोगले उपलब्ध गराउने छ । वार्षिक प्रतिवेदनउपर व्यवस्थापिका संसद वा सम्बन्धित संसदीय समिति, प्रदेश सभा वा विषयगत समिति र स्थानीय तह वा विषयगत समितिमा छलफल हुँदा जनप्रतिनिधिहरूमाफर्त्त नागरिकको मौलिक हकको रूपमा रहेको सूचनाको हकका क्षेत्रमा भएका काम कारवाहीका बारेमा बहस हुँदा यस क्षेत्रमा गरिन पर्ने सुधारका क्षेत्रहरूको पहिचान हुनुका साथै आयोगलाई र सार्वजनिक निकायहरूलाई सूचनाको हकको संरक्षण, सम्बर्द्धन र प्रचलनमा थप जिम्मेवारीका साथ कर्तव्य निर्वाह गराउन सकिने विश्वास आयोगको रहेको छ ।	कार्यान्वयन भएको जानकारी प्राप्त हुन नसकेका
९	लोकतान्त्रिक पद्धतीमा जनताका लागि जनताद्वारा निर्वाचित जनप्रतिनिधिहरूबाट सुचित सार्वजनिक निकायहरूले गर्ने क्रियाकलापहरू निर्णयहरू नीतिहरू गोप्य रहनु हुँदैन भन्ने मान्यता अनुरूप संवैधानिक रूपमा सूचना माग्न पाउने र सूचना प्राप्त गर्ने हक नागरिकमा रहेकोले सीमित विषयहरूमा मात्र सूचना प्रवाह गरिने छैन भनिएको छ । यसैको आधारमा आयोगको मिति २०७६ चैत २० गतेको बैठकबाट निर्णय गरी कानून निर्माण वा संशोधन गर्दा सूचनाको हकसम्बन्धी ऐन, २०६४ को दफा ३ को उपदफा (३) ले व्यवस्था गरेका बाहेकका विषयमा कुनै पनि कुरा गोप्य रहने वा हुने गरी कानून निर्माण वा संशोधन नगर्न नगराउन व्यवस्थापिका संसदका विषयगत समितिहरू, प्रदेश सभा र विषयगत समितिहरू र स्थानीय तहहरूलाई अनुरोध गरिएको छ । यसै क्रममा सामान्यतया कानूनको मस्यौदा गर्दा नेपाल सरकार, प्रदेश सरकार र स्थानीय तहबाट नै हुने हुँदा सूचनाको हकसम्बन्धी ऐन, २०६४ को दफा ३ को उपदफा (३) बाहेकका विषयमा गोप्य रहने गरी कानूनको निर्माण नगर्ने र गोप्य रहने गरी रहेका प्रचलित कानूनहरू संशोधन गरी त्यस्तो व्यवस्था हटाउने तर्फ नेपाल सरकार, प्रदेश सरकार र स्थानीय तहबाट पहल हुन पर्ने ।	कार्यान्वयन भएको जानकारी प्राप्त हुन नसकेका

१०	सूचनाको माग गरेको र प्राप्त गरेको विवरण सार्वजनिक निकायमा रहन्छ। सूचनाको हक प्रचलन गर्न गराउन यस्तो विवरण सहयोगी हुन्छ। साथै सूचनाको माग गर्ने प्रवृत्ति, नागरिकको समूह तथा मागको प्रकार जस्ता तथ्याङ्कले सूचनाको हक सम्बन्धमा आयोग र सार्वजनिक निकायहरूले आगामी दिनमा लिनु पर्ने रणनीतिक क्रियाकलापमा सहयोग गर्दछ। तसर्थ यस प्रकारको अभिलेख अनिवार्य रूपमा राख्न र आयोगमा उपलब्ध गराउनका साथै स्वतः प्रकाशन गर्न गराउन नेपाल सरकार, प्रदेश सरकार र स्थानीय तहका सार्वजनिक निकायहरूलाई निर्देशन हुनपर्ने।	कार्यान्वयन भएको जानकारी प्राप्त हुन नसकेका
११	एउटा निश्चित प्रकारको कानूनी प्रक्रिया पुरा गरी सैद्धान्तिक दायित्व निर्वाह गर्न गठन गरिएको आयोगलाई विवास गर्न र जिम्मेवार बनाउन आवश्यक छ। सूचनाको हकको कार्यान्वयन गर्न गठित आयोगलाई स्वतन्त्र आयोग कानूनले नै मानेको छ। आयोग कति स्वतन्त्र छ वा छैन भन्ने विषयमा छलफल वा चर्चा हुँदै गर्दा प्राय सोधित प्रश्न भनेको नै वित्तीय स्वतन्त्रता छ कि छैन, यदि उत्तर छ भनियो भने मात्र आयोग स्वतन्त्र छ भन्ने हुन्छ भन्ने भनाई छ। यस क्रममा नेपाल सरकारले आयोगको दायित्व निर्वाह गर्न आवश्यक (सीमित) बजेट उपलब्ध गराउने गरेको छ, यसका लागि नेपाल सरकार र विशेष गरी अर्थ मन्त्रालयप्रति आयोग आभार व्यक्त गर्दछ। तर आयोगले लामो छलफल र यथेष्ट मात्रामा आवश्यकताको तथ्यगत मूल्याङ्कन गरी कार्यक्रम र यसका लागि आवश्यक बजेटको प्रस्ताव तयार गरेको हुन्छ। यसरी प्रस्ताव गरिएको कार्यक्रम तथा बजेटलाई मन्त्रालयमार्फत् प्राप्त हुने बजेट सीलिङ्ग र बजेट छलफलका क्रममा फरक प्रकारबाट स्वीकृत गरिने प्रणालीका कारण कतिपय कार्यक्रम नै काटिने वा स्वीकृत भए पनि अपर्याप्त बजेट उपलब्ध हुने कारणबाट कार्यक्रम सञ्चालन गर्न नै बाधा पुग्ने गरेको अवस्था छ। यसका कारण आयोग आफ्नो उद्देश्य अनुरूप कार्य सम्पादन गर्न समस्यामा पर्ने गरेको छ। आयोगको स्वतन्त्रताको परिक्षणमा उत्तिर्ण हुन अहिले भइरहेको व्यवस्थामा केहि परिवर्तन गर्न सकियो भने स्वाभाविक रूपमा सूचनाको हकप्रति रहेको नेपाल सरकारको प्रतिवद्धता र अग्रसरतामा थप समृद्ध हुने विश्वास आयोगको रहेको छ। यसका लागि नेपाल सरकारले आयोगसँग छलफल गरी आयोगलाई एकमुष्ट बजेट उपलब्ध गराउने र आयोगले प्रचलित निकायको परिधिभित्र रही स्वीकृत गरेको कार्यक्रमहरूमा खर्च गर्न पाउने व्यवस्था हुनुपर्ने। यो प्रचलन नेपालका केहि निकायहरू र विभिन्न देशहरूमा अपनाइने प्रणाली नै भएकोले यस्तो प्रणाली अपनाउन उपयुक्त हुने देखिन्छ।	कार्यान्वयन भएको जानकारी प्राप्त हुन नसकेका
१२	सूचनाको हकसम्बन्धी ऐन, २०६४ को दफा २१ मा "आयोगको केन्द्रीय कार्यालय काठमाडौं उपत्यकामा रहनेछ र आयोगले आवश्यकता अनुसार नेपालका विभिन्न स्थानमा आफ्नो कार्यालय खोल्न सक्नेछ" भन्ने व्यवस्था गरेको छ। नेपालको संविधानले तीन तहको शासकीय संरचना बनाएको र प्रदेश तथा स्थानीय स्तरका सार्वजनिक निकायहरूबाट नागरिक तहमा अधिकतम सेवा प्रवाह हुने गरेको छ। यसका कारण सूचनाको हकको प्रयोग अर्थात् सूचनाको माग स्थानीय तहमा बढी हुने गरेको छ। आयोगको कार्यालय काठमाडौंमा मात्र रहँदा नेपालभर छरिएर रहेका सूचना मागकर्ताहरूलाई सूचना नपाएको उजुरी वा पुनरावेदन गर्न काठमाडौंमा नै आउनु पर्ने बाध्यताका कारण बाधा पुगिरहेको गुनासो प्रशस्त मात्रामा आउने गरेको छ। तसर्थ शुरुआती चरणमा आयोगले प्रत्येक प्रदेशमा थोरै कर्मचारी रहने गरी एक एक वटा सम्पर्क कार्यालय खोल्न आवश्यक देखिएको छ।	कार्यान्वयन भएको जानकारी प्राप्त हुन नसकेका
१३	आयोग स्थायी प्रकृति भएको र हालसम्म पनि आफ्नो जग्गा वा भवन नभएकोले भाडामा बस्नु परिरहेको अवस्था हुँदा प्रत्येक वर्ष भाडा बृद्धि भई नै रहेको हुन्छ। भाडा कै कारण आयोग एक ठाउँबाट अर्को ठाउँमा सर्नु पर्ने अवस्था पनि आउने गरेको छ। सेवाग्राहीलाई स्थायी ठेगाना दिन नसकिएको अवस्था रहेको कारणबाट बाधा पर्ने गरेको छ। यसबाट वर्षेनी ठूलो रकम भाडामा रूपमा खर्च गरीरहनु पदा देशको लागि अनावश्यक व्ययभार बढ्दै गईरहेको छ। आयोगले आयोगका लागि स्थायी रूपमा आयोग कै नाममा रहने गरी भवन उपलब्ध गराउन वा निर्माण गरिदिन सम्पर्क मन्त्रालय सञ्चार तथा सूचना प्रविधि मन्त्रालयमार्फत् नेपाल सरकारलाई पटक पटक अनुरोध गरिसकेकोमा संबोधन हुन सकेको छैन। कतिपय प्रयोगमा आउन नसकेको तथा निकट भविष्यमा प्रयोगमा पनि आउने सम्भावना नरहेका सरकारी जग्गा र भवन एकातर्फ खेर जानु र अर्को तर्फ सरकारी कार्यालय व्यक्तिको घरमा महङ्गो भाडा तिरेर बस्नुले नेपाल सरकार माथि परेको अनावश्यक आर्थिक व्ययभार पनि देखिदा नेपाल सरकारले आयोगका लागि उपयुक्त भवन वा जग्गा उपलब्ध गराई भवन निर्माण गर्ने व्यवस्था गर्ने।	कार्यान्वयन भएको जानकारी प्राप्त हुन नसकेका

२०७७/७८ का सुझाव

क्र.सं.	सुझावहरू	कार्यान्वयनको अवस्था
१	सन् २०२० सम्म संयुक्त राष्ट्र संघले निर्धारण गरेको दिगो विकास लक्ष्य हासिल गर्नका लागि नेपाल योजनाबद्ध रूपमा अगाडि बढिरहेको छ। दिगो विकास लक्ष्य कार्यन्वयनका लागि व्यक्त प्रतिवद्धतालाई कार्यान्वयनमा उतार्नु स्वाभाविक रूपमा त्यति सहज छैन। दिगो विकास लक्ष्यको १९.१०.२ मा रहेको सूचनामा पहुँचसम्बन्धी सूचकांक प्राप्तिाका लागि भएको तयारी त्यति सन्तोषजनक नरहेकोप्रति यस आयोगको ध्यानाकर्षण भएको छ। जब कि सूचनाको हकका क्षेत्रमा नेपालमा भएका प्रयासहरू र यस आयोगबाट सम्पादन भएका कार्यहरूका कारण अन्य देशहरूको तुलनामा नेपालको अवस्था त्यति खराब छैन तर यसलाई नेपाल र नेपालीका लागि थप फलदायी बनाउन स्पष्ट कार्ययोजनाका साथ अगाडि बढ्नु पर्ने हुन्छ। तसर्थ, उल्लेखित सूचकांक प्राप्तिाका लागि राष्ट्रिय सूचना आयोगको संलग्नतामा कार्ययोजना बनाई पर्याप्त बजेट व्यवस्थासहित कार्यान्वयन गर्नेतर्फ सक्रियतापूर्वक लाग्नु पर्ने।	कार्यान्वयन भएको जानकारी प्राप्त हुन नसकेका
२	सन् २०११ मा पारदर्शी, सहभागितामूलक, समावेशी र जवाफदेही शासन प्रवर्द्धनका लागि सरकारी नेतृत्व र नागरिक समाजका अभियन्ताहरूका बीचको सहकार्यका रूपमा खुला सरकार सहकार्य (Open Government Partnership) सम्बन्धी अभियान शुरु भएको र यसमा हाल ७८ देश र ७६ स्थानीय सरकारहरू सदस्य रहेका छन्। सदस्य हुन मात्र पनि निकै कडा शर्तहरू रहेको यस सहकार्यमा नेपालले सदस्यका लागि आवश्यक शर्त पूरा गरिसकेको अवस्था रहेको हुँदा खुला सरकार सहकार्यमा नेपाल सहभागी हुँदा अन्तर्राष्ट्रिय क्षेत्रमा नेपालको छवि राम्रो देखिन्छ। यसका लागि राष्ट्रिय सूचना आयोगले विगतमा सरोकारवालासँग व्यापक छलफलपश्चात् प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालयमा बुझाएको कार्ययोजना यथावत रहेको छ। नेपाल सरकारले आयोगले पेश गरेको कार्ययोजनालाई आधार मानेर थप काम गर्न आवश्यक ठानेको हो भने त्यसका लागि आवश्यक सहयोगका लागि आयोग तयार छ।	कार्यान्वयन भएको जानकारी प्राप्त हुन नसकेका
३	नेपाल सरकारबाट स्वीकृत सूचनाको हक कार्यान्वयनसम्बन्धी अनुगमन निर्देशिका २०७६ बमोजिम प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालयका सचिवको नेतृत्वमा केन्द्रीय अनुगमन इकाई, सञ्चार तथा सूचना प्रविधि मन्त्रालयका सचिवको नेतृत्वमा कार्यान्वयन अनुगमन इकाई, प्रदेशमा मुख्यमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालयको सचिवको नेतृत्वमा प्रदेश अनुगमन इकाई र जिल्लामा प्रमुख जिल्ला अधिकारीको नेतृत्वमा जिल्ला अनुगमन इकाई रहने व्यवस्था तथा ती समिति वा इकाईहरूले नियमित रूपमा सूचनाको हकको कार्यान्वयनको अनुगमन, सहजीकरण तथा समन्वय गरी गराई आयोगमासमेत त्रैमासिक रूपमा प्रतिवेदन पेश गर्ने व्यवस्था रहेको छ। तर यससम्बन्धमा आयोगलाई हालसम्म कुनै पनि प्रतिवेदन प्राप्त भएको अवस्था छैन। यसबाट सूचनाको हक कार्यान्वयनमा प्रतिवद्धता अनुरूप काम नभएको देखिन्छ। तसर्थ, कानून बमोजिम सिर्जना भएका यस्ता समितिहरूलाई सक्रिय बनाई सूचनाको हक कार्यान्वयनलाई सशक्त बनाउनु पर्ने।	कार्यान्वयन भएको जानकारी प्राप्त हुन नसकेका
४	सूचनाको हकसम्बन्धी कानूनको परिधिभित्र रही सूचना माग गर्न सार्वजनिक निकायमा जाँदा सूचना मागकर्तालाई सहज वातावरण बनाई दिनु पर्नेमा कतिपय सार्वजनिक निकायमा सूचना मागकर्तालाई असहज वातावरण सिर्जना गरिएको, निरुत्साहित गरिएको, दुःख दिएको, निवेदन दर्ता गर्न मात्र पनि समस्या सिर्जना गरिएको तथा कतिपय अवस्थामा त सूचना माकर्तामाथि बल प्रयोगसमेत भएका घटनाका जानकारी आयोगमा प्राप्त भइरहेको छ। यस्तो अवस्थाले आयोगलाई स्वाभाविक रूपमा र्चिन्तित बनाएको छ। कतिपय अवस्थामा आयोगले त्यस्ता सार्वजनिक निकायका प्रमुखसँग सम्बन्ध गरी सूचना मागकर्ताका लागि सहजीकरण गर्ने गरेको छ। सूचनाको हकसम्बन्धी कानूनको पालना गर्ने/गराउने कानूनी दायित्व र जिम्मेवारी सार्वजनिक निकायको भएको हुँदा नागरिकलाई सूचना माग गर्न र प्राप्त गर्न सहज वातावरण बनाउन नेपाल सरकारबाट निर्देशन हुनुपर्ने।	कार्यान्वयन भएको जानकारी प्राप्त हुन नसकेका
५	सूचनाको हकसम्बन्धी ऐन २०६४ को दफा ११ मा सूचनाको हकको संरक्षण, सम्बर्द्धन र प्रचलन गर्न कामका लागि एक स्वतन्त्र राष्ट्रिय सूचना आयोग रहनेछ भन्ने व्यवस्था भएबमोजिम यस आयोगले पुनरावेदन तथा उजुरी लिनेबाहेक सूचनाको हकको प्रचलनका लागि प्रचारप्रसारका विभिन्न कार्यक्रमहरू गरिरहनु पर्ने हुन्छ। तर, केही वर्षदेखि आयोगका लागि विनियोजन हुने बजेट निरन्तर रूपमा घटिरहेको कारणबाट अपेक्षित र प्रभावकारी रूपमा कार्यसम्पादन गर्न/गराउन आयोगलाई बाधा पुगिरहेको अवस्था छ। तसर्थ, आयोगको आवश्यकताका आधारमा नेपाल सरकारबाट आयोगसँग छलफल गरी पर्याप्त बजेट विनियोजन गर्ने व्यवस्था हुनुपर्ने।	कार्यान्वयन भएको जानकारी प्राप्त हुन नसकेका
६	पारदर्शिता तथा सुशासनका लागि कुनै पनि निकायले रु २५ हजारभन्दा बढीको भुक्तानी हुनासाथ यस्तो भुक्तानीसम्बन्धी विवरण त्यस निकायको वेबसाइटमार्फत् सार्वजनिक गर्ने गरिएकोमा हाल यस्तो व्यवस्था कार्यान्वयनमा शिथिलता आएको छ। खर्च स्वतः सार्वजनिक गर्ने व्यवस्थाबाट पारदर्शिता र जवाफदेहिता कायम गरी सुशासन कायम गर्न सघाउ पुग्ने हुँदा भइरहेको व्यवस्थाको प्रभावकारी कार्यान्वयन वा नयाँ निर्णय गरी पारदर्शिता र सुशासनका लागि अझ प्रभावकारी व्यवस्था कार्यान्वयनमा ल्याइनु पर्ने।	कार्यान्वयन भएको जानकारी प्राप्त हुन नसकेका
७	नेपाल सरकारले देशको आर्थिक समृद्धि तथा विकासका लक्ष्य प्राप्तिाका लागि ठूलो मात्रामा प्रत्येक वर्ष लगानी गरिरहेको छ। यसरी गरिने लगानीको ठूलो हिस्सा सार्वजनिक खरीदका लागि हुन्छ। सार्वजनिक खरीद पारदर्शी र भ्रष्टाचारमुक्त गराउन सकियो भने मात्र यस्तो लगानीको प्रतिफल	

	उपलब्धीमूलक वन सञ्चल र राजनैतिक नेतृत्वले अपेक्षा गरेको लक्ष्य प्राप्तिका लागि सहयोग पुगे हुन्छ । तसर्थ, सार्वजनिक खरीदको प्रक्रिया सार्वजनिक गर्ने सम्बन्धमा आयोगबाट मिति २०७८/१२/२८ मा भएको निर्देशनको पालना र सार्वजनिक खरीदसम्बन्धी नीति तथा कानून निर्माण गर्दा यथाशक्य पारदर्शी हुने गरी गर्ने व्यवस्था गर्ने ।	कार्यान्वयन भएको जानकारी प्राप्त हुन नसकेका
८	सूचनाको हकसम्बन्धी नियमावली २०६४ को नियम २४ (क) मा सार्वजनिक निकायले ऐनको दफा ६ बमोजिम सूचना अधिकारी तोक्दा सार्वजनिक निकायमा कार्यरत प्रशासकीय प्रमुखले आफूभन्दा दोश्रो वा तेश्रो मुनिको अधिकारीलाई तोक्नु पर्नेछ भनिएकोमा धेरै सार्वजनिक निकायले प्रशासकीय प्रमुखभन्दा धेरै मुनिको अधिकारीलाई सूचना अधिकारीको जिम्मेवारी तोक्ने गरिएको अवस्था छ । यसबाट सूचनाको हकसम्बन्धी कानूनी व्यवस्थाको परिपालनामा स्वाभाविक असर पर्ने नै भयो । नियममा व्यवस्था भएबमोजिम प्रशासकीय प्रमुखले वरियतामा आफूभन्दा दोश्रो मुनिको अधिकारी तोक्ने व्यवस्था कडाइका साथ लागू गराउने । जस्तै मन्त्रालयको सचिवपछि सबैभन्दा जेष्ठ सहसचिवलाई सूचना अधिकारी तोक्ने व्यवस्था हुनुपर्ने ।	कार्यान्वयन भएको जानकारी प्राप्त हुन नसकेका
९	सिंहदरबारको परिसरभित्र प्रायः मन्त्रालयहरू अवस्थित रहेको र सुरक्षाका कारण सर्वसाधारणलाई परिसरभित्र प्रवेश गर्न सहज र सजिलो छैन । सूचना माग गर्ने नागरिकलाई सूचना माग गर्न सहज बनाउनु सबै सार्वजनिक निकायको दायित्वभित्रै पर्ने हुँदा सिंहदरबारको दक्षिण ढोका प्रवेशद्वारमा सूचनाको हकसम्बन्धी डेस्क राखी सूचनाको हकसम्बन्धमा प्राप्त आवेदन दर्ता गरी निस्सा प्रदान गर्ने, प्राप्त आवेदन सम्बन्धित निकायमा पुर्याउने र सार्वजनिक निकायबाट प्राप्त सूचना सूचना मागकर्तालाई उपलब्ध गराउने व्यवस्था मिलाउने ।	कार्यान्वयन भएको जानकारी प्राप्त हुन नसकेका
१०	सूचनाको हकसम्बन्धी ऐन २०६४ को दफा २७ ले दफा ३ उपदफा ३ सँग सम्बन्धित सूचनाको संरक्षणका लागि नीतिगत रूपमा सूचनाको वर्गीकरण गर्न नेपाल सरकारका मुख्य सचिवको अध्यक्षतामा एक समिति रहने व्यवस्था गरेको छ । तर हालसम्म यस व्यवस्थाको कार्यान्वयन हुन सकेको अवस्था छैन । वर्गीकरणका लागि आयोगले पटकपटक निर्देशन तथा अनुरोध गरेको छ । वर्गीकरण गर्दा सार्वजनिक निकायहरूलाई सूचना उपलब्ध गर्न गराउन सहज हुने हुँदा अविलम्ब यो कार्य सम्पन्न गर्ने पर्ने ।	कार्यान्वयन भएको जानकारी प्राप्त हुन नसकेका
११	नेपालको संविधानको धारा ६ अनुसार “नेपालमा बोलिने सबै मातृभाषाहरू राष्ट्रभाषा हुन्” भनिएको छ भने धारा ७ को उपधारा २ मा “नेपाली भाषाका अतिरिक्त प्रदेशले आफ्नो प्रदेशभित्र बहुसङ्ख्यक जनताले बोल्ने एक वा एकभन्दा बढी अन्य राष्ट्रभाषालाई प्रदेश कानूनबमोजिम प्रदेशको सरकारी कामकाजको भाषा निर्धारण गर्न सक्नेछ” भनिएको छ । भाषा आयोगले हालै पेश गरेको आफ्नो वार्षिक प्रतिवेदनमा पनि सूचना प्रवाह गर्दा मातृभाषाको प्रयोग गर्न सिफारिश गरेको छ । सार्वजनिक निकायबाट सम्पादन हुने क्रियाकलापहरूबारेमा जानकारी सार्वजनिक गर्दा नेपाली भाषाका साथसाथै अन्य राष्ट्रभाषामासमेत गर्ने गर्दा सबै भाषाभाषीसमेत मूलधारमा समेटिने, भिन्नभिन्न भाषिक समुदायलाई राज्यका नीतिगत बुझाउन सकिने तथा राज्यका क्रियाकलापमा उनीहरूको स्वामित्व ग्रहण हुने र लक्षित वर्गमा पुग्ने हुन्छ । तसर्थ, सार्वजनिक निकायहरूले त्यस्तो भाषाको बाहुल्यता भएका क्षेत्रहरू पहिचान गरी ती भाषामासमेत सूचना दिने र प्रवाह गर्ने पर्ने ।	कार्यान्वयन भएको जानकारी प्राप्त हुन नसकेका
१२	सूचनाको हकसम्बन्धी ऐन, २०६४ को दफा ३८ मा “यसको उद्देश्य कार्यान्वयन गर्न नेपाल सरकारले आयोगसँग परामर्श गरी आवश्यक नियम बनाउन सक्नेछ” भन्ने व्यवस्था भएकोमा सूचनाको हकसम्बन्धी नियमावली २०६४ मा आयोगको परामर्शविना नै २०७७ सालमा तैयारी संशोधन भएको अवस्था छ । यसबाट कानून पालना गर्नु/गराउनु पर्ने निकायबाट नै कानूनको पालना नहुँदा अरुलाई कानून पालना गर्न गराउन बाधा पुग्ने देखिन्छ । तसर्थ, नियमावली संशोधन गर्दा आयोगसँग परामर्श नलिई संशोधन नगर्ने ।	कार्यान्वयन भएको जानकारी प्राप्त हुन नसकेका
१३	सूचनाको हकसम्बन्धी संवैधानिक तथा कानूनी व्यवस्थाको संरक्षण, सम्वर्द्धन र प्रचलन गर्नका लागि स्थापित राष्ट्रिय सूचना आयोगको कार्यप्रकृति, आवश्यकता र महत्त्वलाई ध्यानमा राखी सूचनाको हकसम्बन्धी नियमावली २०६४ को नियम २० को उपनियम २ मा “नेपाल सरकारले निजामति सेवाको राजपत्रांकित विशिष्ट श्रेणीको कुनै अधिकृतलाई आयोगको सचिवको रूपमा काम गर्न तोक्नेछ” भन्ने व्यवस्था गरेको र सोही अनुरूप नेपाल सरकारले कानून सेवाको विशिष्ट श्रेणीका अधिकृतलाई आयोगको प्रशासकीय प्रमुखका रूपमा तोक्दै आएको थियो । आयोगको आवश्यकताको विश्लेषण तथा आयोगसँग कुनै परामर्श, सल्लाह वा छलफल नै नगरी संघीय मामिला तथा सामान्य प्रशासन मन्त्रालयले मिति २०७७/०७/२४ मा पत्र लेखी अचानक प्रशासकीय प्रमुखका रूपमा निजामति सेवाको राजपत्रांकित प्रथम श्रेणीको अधिकृत रहने निर्णय भएकोप्रति आयोगले मिति २०७७/०८/११ को बैठकबाट असहमति प्रकट गरिसकेको छ । तसर्थ, आयोगको कार्यप्रकृति तथा आवश्यकतालाई ध्यानमा राखी आयोगको सचिवालयको प्रमुखका रूपमा निजामति सेवाको कानून सेवाको विशिष्ट श्रेणीको अधिकृत नै रहने व्यवस्था गर्नु पर्ने ।	कार्यान्वयन भएको जानकारी प्राप्त हुन नसकेका
१४	आयोग स्थायी प्रकृतिको भएको र हालसम्म पनि आफ्नो जग्गा वा भवन नभएकोले भाडामा वस्तु परिहरेको अवस्था छ । फेरि प्रत्येक वर्ष भाडा वृद्धि भई नै रहेको हुन्छ । भाडाकै कारण आयोग एक स्थानबाट अर्को स्थानमा सार्नु पर्ने अवस्था पनि आउने गरेको छ । सेवाग्राहीलाई स्थायी ठेगाना दिन नसकेको अवस्था रहेका कारण सेवा प्रवाहमा बाधा पर्ने गरेको छ भने वर्षेनी ठूलो रकम भाडाका रूपमा खर्च गरिरहनु पर्दा देशको लागि अनावश्यक व्ययभार बढ्दै गइरहेको छ । आयोगले आयोगका लागि स्थायी रूपमा आयोगकै नाममा रहने गरी भवन उपलब्ध गराउन निर्माण गरिदिन सम्पर्क मन्त्रालय सञ्चार तथा सूचना प्रविधि मन्त्रालयमार्फत नेपाल सरकारलाई पटकपटक अनुरोध गरिसकेको छ । तसर्थ, यथाशीघ्र नेपाल सरकारले आयोगका लागि उपयुक्त भवन वा जग्गा उपलब्ध गराई भवन निर्माण गर्ने व्यवस्था गर्ने ।	कार्यान्वयन भएको जानकारी प्राप्त हुन नसकेका
१५	नेपालको संविधानको मौलिक हक खण्डअन्तर्गतको धारा २७ मा सूचनाको हकको व्यवस्था गरिएको छ । सूचनाको हकलाई विशिष्ट हक पनि भनिन्छ । विशिष्ट यस अर्थमा कि संविधानप्रदत्त अन्य हक वा अधिकारको उपभोगका लागि सूचनाको हकको प्रयोग गर्न सकिन्छ । विश्वभर नै आम बन्दै गएको सूचना माग गर्ने र प्राप्त गर्ने नागरिकको अधिकारका बारेमा राष्ट्रिय सूचना आयोगबाट सम्पादन भएका गतिविधि तथा कार्यहरू वार्षिक प्रतिवेदनका रूपमा सम्माननीय प्रधानमन्त्रीमार्फत व्यवस्थापिका संसदमा छलफलका लागि प्रस्तुत हुनुपर्ने कानूनी व्यवस्थाबमोजिम यो प्रक्रिया पुरा हुँदै आएको छ । अपितु नागरिकलाई संवैधानिक रूपमा प्रत्याभूत गरिएको विशिष्ट व्यवस्था तथा त्यसको कार्यान्वयनको अवस्थाबारे व्यवस्थापिका संसदमा पर्याप्त छलफल हुन नसकेको भन्ने आम गुनासो रहँदै आएको छ ।	कार्यान्वयन भएको जानकारी प्राप्त हुन नसकेका

२०७८/७९ का सुझाव

क्र. सं.	सुझावहरू	कार्यान्वयनको अवस्था
१	सुशासनका लागि महत्त्वपूर्ण माध्यमका रूपमा पारदर्शितालाई लिइन्छ । विश्वमा र नेपालमा पनि विभिन्न संस्था (कंपनी, प्रतिष्ठान, संगठन, समिति, संस्था इत्यादी) हरू खोल्ने र ति संस्थाहरूको नाममा नक्कली वा गलत कृयाकलाप गर्ने, भ्रष्टाचार गरेको आम्दानी लगानी गर्ने वा लुकाउने, कालो धन शुद्धीकरण गर्ने जस्ता कृयाकलापहरू हुने गरेको साथ समयमा हुने घटनाहरूबाट प्रमाणित हुने गरेको पाइन्छ । विश्व वैकिको एउटा अध्ययन अनुसार विश्वमा ७० प्रतिशत भन्दा बढी ठुला भ्रष्टाचारमा यसरी खडा भएका संस्थाहरूको संलग्नता रहेको पाइएको छ । यस्तो कृयाकलाप रोक्ने एउटा शसक्त माध्यमका रूपमा कुनै पनि संस्थामा संलग्न रहेका प्राकृतिक व्यक्तिहरूको नामावली र लगानी सबै नागरिकले थाहा पाउन सक्ने बनाउन जरुरी देखिएको छ । विश्वमा १०० भन्दा बढी देशहरूले Transparency Beneficial Ownership लागु गर्न सहमति प्रकट गरिसकेका छन् । तसर्थ यस्ता संस्थाहरूको एकीकृत लगत खडा गरी सबैले हेर्न मिल्ने व्यवस्था मिलाउन आवश्यक भइसकेको हुँदा यस तर्फ आवश्यक पहल गर्न पर्ने ।	
२	सार्वजनिक पद धारण गर्ने सूचनाको हकसम्बन्धी संविधान तथा कानूनबमोजिम शपथ ग्रहण गराउने व्यवस्था छ । यसरी गरिने शपथमा गोपनियता शब्द राख्ने गरिएको छ । लोकतान्त्रिक पद्धतिमा नागरिकबाट गोप्य राख्नुपर्ने विषय सीमित हुन्छ । साथै कानूनले नै गोप्य राख्ने भनेको विषय शपथ नलिँदा पनि सार्वजनिक गर्ने विषय हुन सक्दैन । गोपनियताको शपथका कारण सार्वजनिक गरिन पर्ने विषय सार्वजनिक गर्न हिचकिचाउन पर्ने तथा बहानाका रूपमा प्रयोग हुने गरेको अवस्था छ । तसर्थ शासन पद्धतीमा भइरहेको विकास र सुशासनको आवश्यकतालाई ध्यानमा राखी गोपनियताको शपथ गराउन सान्दर्भिक हुन सक्दैन । तसर्थ सार्वजनिक पद ग्रहण गर्नेहरूका लागि शपथमा रहेको गोपनियता शब्द पूर्ण रूपमा हटाउने ।	
३	सूचनाको हक कार्यान्वयन गर्ने प्राथमिकता दायित्व सार्वजनिक निकायको हो । कार्यान्वयनका लागि आफ्ना निकायका कर्मचारीलाई पर्याप्त तालिम दिनु र साजन श्रोत उपलब्ध गराउन आवश्यक हुन्छ । आयोगले सूचनाको हक प्रचलन गर्न गराउन नियमित रूपमा प्रयासहरू गरिरहेको छ । सीमित श्रोत साधनका साथ । तर यसरी गरिएका प्रयासहरू पर्याप्त हुन सक्दैनन् । सूचनाको हक कार्यान्वयनलाई प्रभावकारी बनाउन नेपाल सरकारले स्वीकृत गरी लागू गरेको सूचनाको हक कार्यान्वयनसम्बन्धी कार्यान्वयन निर्देशिका २०७९ मा भएका व्यवस्थाहरूको पालना गर्न गराउन नेपाल सरकारका तर्फबाट प्रभावकारी पहल हुनुपर्ने ।	

४	सार्वजनिक खरिद अनुगमन कार्यालयको वार्षिक प्रतिवेदन २०७७ का अनुसार विद्युतीय माध्यमबाट मात्र बोलपत्र आह्वान भएको लागत ५३ खर्ब ९३ अर्ब रुपिया भन्दा बढी रहेको पाइन्छ। त्यस भन्दा बाहेक पनि खरिद गरिने हुँदा कूल खरिद गरिने रकमको आकार निकै ठूलो हुने स्पष्ट छ। यस्ता खरिद प्रक्रियामा पारदर्शिताको अभावमा अनियमितता हुन सक्ने सम्भावनालाई नकार्न सकिँदैन। सार्वजनिक निकायहरू खरिद प्रक्रियामा स्वच्छ, पारदर्शी र जवाफदेही भइदिदा सार्वजनिक खर्च उपयुक्त ठाउँमा भई उपलब्धमूलक हुन सक्छ भने अनियमितता तथा दुरुपयोग भइदिँदा खोजेको प्रतिफल प्राप्त हुन सक्दैन। सार्वजनिक खरिदसम्बन्धी सम्पूर्ण कार्यहरू (शुरुदेखि अन्त्यसम्म) पारदर्शी बनाउने। यसका लागि प्रत्येक सार्वजनिक निकायले आफ्नो वेबसाइटमाफर्त र अन्य माध्यमबाटसमेत सार्वजनिक गर्दै जाने। सार्वजनिक खरिदसम्बन्धी सम्भौता खरिद कार्य सम्पन्न भएको समयदेखि १ वर्षसम्म अनिवार्य रुपमा सार्वजनिक निकायको वेबसाइटमा राख्ने। सार्वजनिक खरिदसम्बन्धी विषयलाई सार्वजनिक निकायले सूचनाको हकसम्बन्धी ऐन, २०६४ को दफा ५ को उपदफा (४) बमोजिम प्रत्येक तीन महिनामा प्रकाशन गर्ने प्रकाशनमा अनिवार्य रुपमा समावेश गर्ने।	
५	सार्वजनिक निकायहरूले समय समय भएका घटना, समस्या, परिस्थितिको अनुसन्धान तथा अध्ययन गर्नका लागि कानूनबमोजिम वा निर्णय गरी समय समयमा विभिन्न कार्यदल, टोली, समिति आदी बनाउने गरिएको छ। यसरी हुने अध्ययन तथा अनुसन्धानबाट प्राप्त प्रतिवेदनहरू मध्ये कतिपय समयमै सार्वजनिक नहुँदा यसबाट प्राप्त भएका परिणाम तथा सुझावहरू वारेमा सर्वसाधारण नागरिक थाहा पाउन पर्ने अधिकारबाट वञ्चित हुने गरेको छ। यसबाट सार्वजनिक निकायप्रति नै नकरात्मक धारणा बल्ने हुन्छ। तसर्थ सार्वजनिक निकायहरूले गरेका यस्ता अध्ययन तथा अनुसन्धान प्रतिवेदनहरू यथाशिघ्र सार्वजनिक सार्वजनिक गर्ने व्यवस्था गर्ने।	
६	सार्वजनिक निकायलाई पारदर्शी बनाई सर्वसाधारण नागरिकप्रति जिम्मेवार बनाउने प्रमुख दायित्व सार्वजनिक निकायका प्रमुखको हो। यसका लागि प्रत्येक सार्वजनिक निकायमा सूचनाको हकसम्बन्धी कानूनको इमान्दार पालना गर्नु/गराउनु आवश्यक छ। पछिल्लो अवधिमा सार्वजनिक निकायका प्रमुखहरूमा सूचनाको हक लगायतका नागरिक हक कार्यान्वयनमा उदासिनता देखिने गरेको छ। तसर्थ सूचनाको हकको कार्यान्वयन नगर्ने नगराउने सार्वजनिक निकायका प्रमुख माथि तालक निकायले अनुगमन गरी विभागीय कारवाही गर्न पर्ने।	
७	सूचनाको हकको संरक्षण, संबर्द्धन र प्रचलन गर्न गराउन राष्ट्रिय सूचना आयोगको गठन भएको हो। यो जिम्मेवारी पुरा गर्न गराउन आयोगले नियमित रुपले अन्तरक्रिया, प्रशिक्षण, गोष्ठीका कार्यक्रमहरू सञ्चालन गरिरहेको छ। केहि वर्ष देखि आयोगका लागि विनियोजित बजेटमा कार्यक्रम बजेट घट्दो क्रममा रहेको छ। यसबाट सूचनाको हक कार्यान्वयनमा नेपाल सरकारको प्रतिबद्धता माथि प्रश्न उठ्ने अवस्था आउने गरेको छ। नेपाल सरकारबाट आयोगका लागि विनियोजित बजेट बृद्धी गर्न पर्ने।	
८	नेपाल सरकारका विभिन्न निकायहरूले विद्युतीय प्रणालीमाफर्त सेवा प्रदान गर्न प्रारम्भ गरेको देखिएको छ। यस प्रणालीमाफर्त सेवा प्रदान भएका र हुने निकायहरूले त्यस्ता प्रणाली अवलम्बन गरी सञ्चालन गर्दा सूचनाको हकको पक्षलाईसमेत मध्यनजर गरी सूचना प्रणालीको निर्माण र सञ्चालन गर्न आवश्यक देखिन्छ। विशेष गरी त्यस्तो प्रणालीको प्राविधिक क्षमता, प्रणालीको कार्यपद्धति, प्रणालीले काम गर्ने अवधि, प्रणालीका काम प्रतिको उत्तरदायित्वको विषयहरूमा प्रयोगकर्तालाई पूर्वजानकारी सुनिश्चित गरी सञ्चालन गर्ने व्यवस्था मिलाउनु पर्ने।	

२०७९/८० का सुझाव

क्र. सं.	सुझावहरू	कार्यान्वयनको अवस्था
१	प्रत्येक व्यक्तिको जीउ, आवास, सम्पत्ति, लिखत, तथ्याङ्क, पत्राचार तथा चरित्र सम्बन्धी विषयको गोपनीयताको हकलाई सुनिश्चित गर्ने, सार्वजनिक निकाय वा संस्थामा रहेका वैयक्तिक सूचनाको संरक्षण र सुरक्षित उपयोगको व्यवस्था गर्ने तथा व्यक्तिको गोपनीयता अतिक्रमण हुन नदिने व्यवस्था गरी मर्यादित जीवनस्तर प्रवर्द्धन गर्ने सम्बन्धमा कानूनी व्यवस्था गर्न २०७५ सालमा वैयक्तिक गोपनीयता सम्बन्धी ऐन, २०७५ जारी भएको हो। ऐनको दफा ३० को उपदफा १ मा दफा २९ को उपदफा (३) मा उल्लेख भएकोमा बाहेक यस ऐन अन्तर्गतका अन्य कुनै कसूर गरेकोमा सरोकारवाला व्यक्तिले सम्बन्धित जिल्ला अदालतमा उजुर गर्न सक्ने व्यवस्था गरेको छ। यसबाट वैयक्तिक गोपनीयता भंग भएमा जिल्ला अदालत जान पर्ने व्यवस्थाले गर्दा सर्वसाधारण नागरिकलाई त्यति सहज नभएको भनाई सरोकारवालाहरूबाट समय समयमा व्यक्त भएको सन्दर्भ र कतिपय देशमा सूचनाको हक र गोपनीयता सम्बन्धी जिम्मेवारी एउटै निकायलाई प्रदान गरी Information and Privacy Commissioner नियुक्त गर्ने प्रचलन रहेको सन्दर्भलाई ध्यानमा राखी वैयक्तिक गोपनीयता सम्बन्धी ऐनलाई संशोधन गरी शुरु उजुरी सुन्ने निकायका रुपमा राष्ट्रिय सूचना आयोग हुने व्यवस्था गर्ने।	
२	नेपालको संविधानको धारा २७ मा नेपाली नागरिकलाई सार्वजनिक निकायमा रहेको सूचना माग्ने र पाउने मौलिक हक कायम गर्न र सूचनाको हकसम्बन्धी ऐन, २०६४ जारी गरी सवैधानिक व्यवस्थाको कार्यान्वयनमा महत्वपूर्ण भूमिका निर्वाह गरेका अधिकांश राजनैतिक दलहरूले नै सूचनाको हकसम्बन्धी कानूनले व्यवस्था गरेका दायित्व पालना नगरेको अवस्था विद्यमान रहेको छ। राजनैतिक दलहरू पारदर्शी, जवाफदेही र जिम्मेवार हुँदा सर्वसाधारण नागरिकमा उत्साह थपिन्छ। तसर्थ राजनैतिक दलहरूले सूचनाको हकसम्बन्धी कानून बमोजिम अनिवार्य रुपमा पालना गर्नु पर्ने सूचना अधिकारी तोकने, स्वतः प्रकाशन गर्ने र सूचना माग भएमा तत्काल उपलब्ध गराउने व्यवस्था कार्यान्वयन गर्नु पर्ने।	
३	सूचनाको हक कार्यान्वयनमा र सूचना माग भएको तथ्याङ्क संकलनका लागि अत्यन्त महत्वपूर्ण रहेको नेपाल सरकारले स्वीकृत गरी कार्यान्वयनमा ल्याएको सूचनाको हक कार्यान्वयन अनुगमन निर्देशिका, २०७६ को कार्यान्वयन अवस्थामा सुधार हुन सकेको छैन। निर्देशिकाको प्रभावकारी कार्यान्वयनका लागि प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रीपरिषदको कार्यालयमा रहेको केन्द्रीय समन्वय इकाई, सञ्चार तथा सूचना प्रविधि मन्त्रालयमा रहेको कार्यान्वयन अनुगमन इकाई, प्रदेशको मुख्यमन्त्री तथा मन्त्रीपरिषदको कार्यालयमा रहेका प्रदेश अनुगमन इकाई र जिल्ला प्रशासन कार्यालयमा रहेको जिल्ला अनुगमन इकाईहरूको सक्रियता अत्यन्त आवश्यक र अनिवार्य रहेकोले ती समन्वय र अनुगमन इकाईहरूलाई सक्रिय बनाउनु पर्ने।	
४	सूचनाको हकसम्बन्धी ऐन, २०६४ को दफा २७ मा रहेको सूचना वर्गीकरण सम्बन्धी व्यवस्था बमोजिम सूचनाको वर्गीकरण हुन सकेको अवस्था छैन। सूचनाको वर्गीकरण गर्दा विश्वमा पारदर्शिताका लागि भएका प्रयासहरू, लोकतन्त्रको स्थायित्वका लागि आवश्यक जवाफदेहिता, पारदर्शिता र जिम्मेवारीको आवश्यकता, सर्वसाधारण नागरिकको अपेक्षा, सुशासनका लागि आवश्यक शर्त, २०६४ सालमा बनेको कानूनी व्यवस्था भन्दा अगाडि बढेर अपवादका रुपमा र अत्यन्त थोरै र अत्यावश्यक सूचना मात्र छोटो समयका लागि गोप्य रहने गरी र नेपालको संविधान र सूचनाको हकसम्बन्धी कानूनले नेपाली नागरिकलाई प्रदान गरेको सूचनाको हकमा कुनै पनि हिसाबबाट संकुचन नहुने गरी वर्गीकरण गरिनुपर्ने।	
५	विश्वका १३६ देशमा सूचनाको हकसम्बन्धी कानून बनी कार्यान्वयनमा रहँदै गर्दा सूचनाको हकका लागि स्थापित आयोगहरूको स्वायत्तता माथि प्रश्न उठिरहेको अवस्था छ। राष्ट्रिय सूचना आयोगका सन्दर्भमा धेरै विषयमा स्वयत्तता रहँदा रहँदै पनि वित्तीय स्वायत्तता नभएको कारणबाट अन्तर्राष्ट्रिय मूल्याङ्कनमा कमजोर रहने गरेको सन्दर्भलाई ध्यानमा राखी आयोगलाई आवश्यक पर्ने बजेटका सम्बन्धमा सूचनाको हकसम्बन्धी संसदीय समितिमा अर्थ मन्त्रालय समेतको सहभागितामा छलफल गरी समितिको निर्णय अनुसारको बजेट विनियोजन गर्ने व्यवस्था हुन पर्ने।	
६	सूचनाको हक सर्वसाधारण नागरिकले प्रयोग गर्ने सवैधानिक र कानूनी अधिकार भएको र पछिल्लो अवधिमा सूचनाको माग गर्न जाँदा कतिपय सार्वजनिक निकायमा सूचना मागकर्ता उपर दुर्व्यवहार हुने तथा कतिपय अवस्थामा सूचना मागकर्ताको ज्यान समेत जोखिममा पर्ने गरेको अवस्थालाई ध्यानमा राखी नेपाल सरकारले सूचना मागकर्ताको सुरक्षाका लागि आवश्यक व्यवस्था गर्नु पर्ने।	
७	सूचनाको हकसम्बन्धी ऐन २०६४ को दफा २७ मा रहेको सूचनादाताको संरक्षण सम्बन्धी व्यवस्थाको प्रभावकारी कार्यान्वयनका लागि नियमावली बनाउन आवश्यक भएको सन्दर्भलाई ध्यानमा राखी राष्ट्रिय सूचना आयोगले गत वर्ष सरोकारवालाहरूसँगको राय तथा पुठपोषण, गोष्ठी, सर्वसाधारणको प्रतिक्रिया समेत लिई अन्तिम रुप दिइएको सूचनादाताको संरक्षण (Whistleblower's Protection) सम्बन्धी नियमावलीको मस्यौदा आयोगको मिति २०७९ भदौ १६ गतेको बैठकले स्वीकृत गरी नेपाल सरकार समक्ष सञ्चार तथा सूचना प्रविधि मन्त्रालय माफर्त स्वीकृतिका लागि पेश गरेको छ, उक्त नियमावली जारी गर्ने व्यवस्था गर्नु पर्ने।	
८	सूचनाको हक कार्यान्वयनका सन्दर्भमा सूचनाको हकको संरक्षण, सम्बर्द्धन र प्रचलनका लागि स्थापित राष्ट्रिय सूचना आयोगका लागि हुने बजेट विनियोजनमा आईरहेको ह्रास त्यसमा पनि कार्यक्रम बजेटमा आईरहेको निरन्तरको कमीका कारण आयोगले पुरा गर्नु पर्ने जिम्मेवारी र दायित्व पुरा गर्न बाधा पुगिरहेको विषयलाई गम्भीरतापूर्वक लिई बजेट विनियोजन हुने व्यवस्था गर्नु पर्ने।	

अनुसूची- १२

उच्च अदालत पाटनमा राष्ट्रिय सूचना आयोगलाई विपक्षी बनाइएका मुद्दाको विवरण

क्र. सं.	दर्ता मिति	मुद्दा नं.	मुद्दाको विषय	फैसला मिति	वादी	कैफियत
१.	०७९/०७०६	०७९-DP-०६४९	दफा १०(३)(क) बमोजिम जारी आदेश बढाएको माग गरेको	२०८०/०१/१५	महानिदेशक, भन्सार विभाग	फैसला भएको
२	२०८०/०२/०९	०७९-DP-१५७७	दफा १०(३)(क) बमोजिम जारी आदेश बढाएको माग गरेको	२०८०/०६/२२	प्राइम बैंक	फैसला भएको
३	२०७९/०७/१६	०७९-DP-०६४९	कर फर्छ्यौट आयोगको प्रतिवेदन उपलब्ध गराउनु भनी भएको आदेश विरुद्ध	२०८०/१०/०७	अर्थ मन्त्रालय	फैसला भएको
४		०८०-WO-१५५४	दफा १०(३)(क) बमोजिम जारी आदेश बढाएको माग गरेको		नेपाल लाईफ इन्स्योरेन्स कं. लि.	फैसला हुन बाँकी
५		०८०-WO-०९२९	दफा १०(३)(क) बमोजिम जारी आदेश बढाएको माग गरेको		पाल्पा सिमेन्ट ई. प्रा. लि.	फैसला हुन बाँकी
६		०७९-DP-०१६९	दफा ३२ बमोजिम भएको कारवाहीको निर्णय बढा माग गरेको		पुष्पराज जोशी	फैसला भएको । पुनः आदेश गर्न नपर्ने आदेश
७	२०७९/०४/२९	०७९-DP-०११५	उच्च अदालत पाटनबाट भएको फैसला बढा माग गरी सर्वोच्च अदालतमा पुनरावेदन गरेको		राष्ट्रिय सूचना आयोग	फैसला हुन बाँकी

१७ औँ राष्ट्रिय सूचना दिवसका अवसरमा सम्माननीय प्रधानमन्त्री पुष्पकमल दाहाल 'प्रचण्ड' बाट व्यक्त शुभकामना सन्देश

काठमाडौं, नेपाल

प्रधानमन्त्री

शुभकामना

नेपालको संविधानको धारा २७ मा प्रत्येक नेपाली नागरिकलाई सार्वजनिक निकायमा रहेका कुनै पनि सूचना माग्ने र पाउने हकको ग्यारेण्टी गरिएको छ। सूचनाको हक सम्बन्धी ऐन, २०६४ मा सार्वजनिक निकायमा रहेका सार्वजनिक महत्वको सूचनामा नागरिकको पहुँच स्थापित गरिएको छ। नेपालको संविधान र सूचनाको हक सम्बन्धी ऐनको व्यवस्थाले राज्यका सबै अंग, तह र कानून बमोजिम स्थापित राजनीतिक दल, संघ संस्थासहित सार्वजनिक निकायमा रहेका सबै सूचनाका वास्तविक मालिक नागरिक हुन् र नागरिकले चाहेको वा खोजेको बेला ती सूचना सरल र सहजदंगले प्राप्त गर्न सक्नुपर्दछ भन्ने कानूनको उद्देश्य देखिन्छ। महत्वपूर्ण सूचनाको हक सम्बन्धी कानून लागू भएको महत्वपूर्ण दिन भाद्र ३ गतेलाई स्मरण गर्दै मनाउँदै आइएको राष्ट्रिय सूचना दिवसका अवसरमा शुभकामना व्यक्त गर्न पाउँदा खुशी लागेको छ।

नागरिकको महत्वपूर्ण अधिकारका रूपमा सूचनाको अधिकारलाई ग्यारेण्टी गर्ने सूचनाको हक सम्बन्धी कानून निर्माण भएको १६ वर्ष पूरा भएको छ। यति लामो समय हुँदा पनि नागरिकले जुन रूपमा यो अधिकारको व्यापक प्रयोग गर्नुपर्ने हो त्यसो हुन सकिरहेको छैन। कुनै पनि लोकतान्त्रिक व्यवस्थामा नागरिक अधिकारका रूपमा सूचनाको अधिकार सुनिश्चित गर्नुको अर्थ राज्यका विभिन्न अंग, राजनीतिक दल, संघ संस्थासहित हरेक सार्वजनिक निकायका काम कारवाहीमा नागरिकको निगरानी, हस्तक्षेप र खबरदारी बढाउनु हो अर्थात् खुल्ला, पारदर्शी र सुशासनयुक्त समाज निर्माण गरी जनसहभागितामूलक लोकतन्त्रको असल अभ्यास गर्नु हो। वास्तविक लोकतन्त्रको अभ्यास गर्नेहरूले सूचना लुकाउँदैन, बरु कोही माग्न नआए पनि कानून बमोजिम गोप्य राख्नेपर्ने केही सूचनावाहेक सबै प्रकारका सार्वजनिक सूचना नियमित रूपमा सार्वजनिक गर्छन्। राष्ट्रहित, लोकतन्त्र र अग्रगामी परिवर्तनका लागि नेपाली जनताले गरेको ऐतिहासिक जनआन्दोलन, सशस्त्र संघर्ष, त्याग र बलिदानको गौरवपूर्ण इतिहासको मूल मर्म भनेकै संघीय लोकतान्त्रिक गणतन्त्रात्मक शासन व्यवस्थाको माध्यमद्वारा दिगो शान्ति, सुशासन र सम्बृद्धिको आकांक्षा पूरा गर्नु रहेको छ, जसलाई नेपालको संविधानले आत्मसात् गरेको छ। जनताको यस किसिमको आकांक्षालाई सम्बोधन गर्न राज्य प्रणालीका सबै निकायहरू जनचाहना अनुरूप निर्देशित र परिचालित हुनु अनिवार्य शर्त हो।

अन्त्यमा, १७ औँ राष्ट्रिय सूचना दिवसका अवसरमा सार्वजनिक निकायका सूचना अधिकारीहरू, सूचनाको हकका अभियन्ताहरू तथा सम्पूर्ण नागरिकहरूमा सूचनाको हकप्रति थप क्रियाशील रहन आव्हान गर्दछु। साथै, यसका लागि सरकारको सदैव साथ र सहयोग रहने प्रतिवद्धता समेत व्यक्त गर्दै राष्ट्रिय सूचना दिवसका अवसरमा सम्बद्ध सबैमा हार्दिक शुभकामना व्यक्त गर्दछु।

३ भदौ २०८०

YavS
पुष्पकमल दाहाल 'प्रचण्ड'

१७ औं राष्ट्रिय सूचना दिवस र आयोगको शुभकामना एवं प्रतिबद्धता

राष्ट्रिय सूचना आयोग

काठमाडौं

पत्र संख्या ८०/८१

च. नं.

०१-४५९३९५४
०१-४५९६५४४

१७ औं राष्ट्रिय सूचना दिवसको शुभकामना एवम् प्रतिबद्धता

नेपालको संविधानको धारा २७ बमोजिम सूचनाको हकसम्बन्धी ऐन, २०६४ जारी भई कार्यान्वयनमा आएको दिन भदौ ३ लाई राष्ट्रिय सूचना दिवसका रूपमा मनाउने गरिएको छ । लोकतान्त्रिक पद्धतिमा नागरिकलाई प्राप्त अधिकारहरूमध्ये सबैभन्दा महत्वपूर्ण अधिकारका रूपमा रहेको सूचनाको हकको प्रयोग दिनानुदिन बढिरहेको छ । सुशासन कायम गरी देशलाई आर्थिक समृद्धिको बाटोमा लैजान सार्वजनिक निकायबाट सम्पादन हुने सबै क्रियाकलापमा सर्वसाधारण नागरिकको अर्थपूर्ण सहभागिताका लागि सूचनाको हक अत्यन्त उपयोगी माध्यमका रूपमा रहेको हुँदा सूचनाको हकको प्रयोग गर्न गराउन सर्वसाधारण नागरिकसम्म पुऱ्याउनु पर्ने आवश्यकता महसुस भएको छ । यसका लागि आयोग प्रयत्नशील रहेको भएता पनि आयोगको मात्र प्रयास पर्याप्त नभएको देखिएको छ । सूचना माग गर्ने र प्राप्त गर्ने नागरिकको संवैधानिक हकको कार्यान्वयनका लागि ल्याइएको कानून जारी गर्न तथा कार्यान्वयनमा महत्वपूर्ण योगदान पुऱ्याउने, यसको पक्षमा पैरवी गर्ने सबै पक्षबाट थप सक्रियतासहित सूचनाको हकको प्रचलन, प्रयोग र सम्बर्द्धनमा थप क्रियाशील हुनु पर्ने आवश्यकता भन्ने बढ्दै गएको छ ।

सूचनाको हकसम्बन्धी संवैधानिक तथा कानुनी व्यवस्थाको प्रभावकारी कार्यान्वयन गर्न/गराउन सार्वजनिक निकायको भूमिका महत्वपूर्ण रहन्छ । माग गरेको सूचना सहज रूपमा प्राप्त गर्दा सार्वजनिक निकायप्रति स्वाभाविक रूपमा नागरिकको धारणा सकारात्मक रहन्छ । तसर्थ, सबै सार्वजनिक निकायले सूचनाको हकको कार्यान्वयनमा सक्रियतापूर्वक आफ्नो भूमिका निर्वाह गर्न/गराउन आयोग आह्वान गर्दछ ।

गत वर्ष आयोगमा १०६८ पुनरावेदन र ६ वटा उजुरी प्राप्त भएकोमा आयोगबाट ९९ प्रतिशत फछ्यौट भएको छ । सूचनादाताको संरक्षणसम्बन्धी कानुनी व्यवस्थाको प्रयोग शुरु भएको छ । यसबाट सार्वजनिक निकायमा भइरहेको वा हुनसक्ने भ्रष्टाचार तथा अनियमितताका बारेमा सूचना दिई सुशासन कायम गर्न महत्वपूर्ण हुने विश्वास आयोगको रहेको छ । आ.व. २०७९/०८० मा नागरिकले माग गरेको सूचना उपलब्ध नगराउने ४ वटा सार्वजनिक निकायका कार्यलय प्रमुखउपर आयोगबाट जरिवाना भएको छ । साथै आयोगले यस आर्थिक वर्षमा १७ वटा कार्यक्रम सम्पन्न गरी १६९८ जनालाई सूचनाको हकका बारेमा अभिमुखीकरण गरेको छ ।

सूचनाको हकको प्रभावकारी कार्यान्वयनका लागि राजनैतिक दल तथा नेतृत्व, सार्वजनिक निकायका पदाधिकारी, सूचनाको हकका अभियन्ता, सञ्चारकर्मी, नागरिक समाजको महत्वपूर्ण भूमिका रहन्छ । सूचनाको हकजस्तो महत्वपूर्ण मौलिक हकको प्रचलन र संरक्षणका लागि सबै पक्षबाट राष्ट्रिय सूचना आयोगलाई नियमित रूपमा प्राप्त सुझाव र सहयोगप्रति आयोग आभार व्यक्त गर्दछ । आफूलाई दिइएको जिम्मेवारीमा खरो उत्रने प्रतिबद्धतासहित १७ औं राष्ट्रिय सूचना दिवसको अवसरमा आयोग सबैमा शुभकामना व्यक्त गर्दछ ।

(रत्नप्रसाद मैनाली)
सूचना आयुक्त

(कमला ओली थापा)
सूचना आयुक्त

(महेन्द्र मान गुरुङ्ग)
प्रमुख सूचना आयुक्त

२०८० भदौ ३ आइतवार

info@nic.gov.np

www.nic.gov.np

@suchanaayog

facebook.com/rtnepal

सम्माननीय प्रधानमन्त्री पुष्पकमल दाहाल 'प्रचण्ड' बाट राष्ट्रिय सूचना आयोगको १७ औं स्थापना दिवसको अवसरमा दिइएको शुभकामना सन्देश

प्रधानमन्त्री

काठमाडौं, नेपाल

शुभकामना

संविधानले आधारभूत मौलिक हकको रूपमा प्रत्याभूत गरेको सूचनाको हकको प्रवर्द्धन, संरक्षण र प्रचलनका लागि स्थापना भएको राष्ट्रिय सूचना आयोगको १७ औं स्थापना दिवसको अवसरमा आयोगलगायत सबै सरोकारवालाहरूमा हार्दिक शुभकामना व्यक्त गर्दछु।

नागरिकको सूचना पाउने अधिकार सुनिश्चित गरी लोकतान्त्रिक शासन व्यवस्थालाई सुदृढ बनाउने उद्देश्यका साथ नेपालको संविधानको धारा २७ मा प्रत्येक नागरिकलाई आफ्नो वा सार्वजनिक सरोकारको कुनै पनि विषयको सूचना माग्ने र पाउने हक हुने व्यवस्था रहेको छ। यस सन्दर्भमा, सूचनाको हकको संरक्षण, प्रवर्द्धन र प्रचलनमा आयोगले खेलेको भूमिकाबाट पारदर्शी, जनमुखी एवम् उत्तरदायी शासकीय प्रणाली विकास तथा खुला सरकारको अवधारणालाई प्रवर्द्धन गर्न योगदान पुगेको अनुभूत गरेको छु।

लोकतन्त्रमा नागरिक सर्वोच्चतालाई प्रत्याभूत गर्न सूचनाको हकको महत्वपूर्ण भूमिका रहन्छ। नागरिकले राज्य सञ्चालनका विषय एवम् क्रियाकलापहरूमा चासो र सरोकार राख्ने एक महत्वपूर्ण औजारको रूपमा रहेको सूचनाको हकलाई थप व्यापक एवम् प्रभावकारी बनाउन आवश्यक छ।

लोकतन्त्रको संस्थागत विकास तथा सुशासन कायम गर्न सूचनामा नागरिकको सहज पहुँचको सुनिश्चितता हुनुपर्दछ। नागरिक सुसूचित हुन सकेमात्रै संघीय लोकतान्त्रिक गणतन्त्रको संस्थागत विकास एवम् सुदृढीकरण हुने तथा राज्यबाट प्रदत्त अवसरमा लक्षित वर्ग, समुदाय तथा क्षेत्रको पहुँच सम्भव हुन्छ। सही सूचनाको सम्प्रेषणबाट नागरिकको राज्यप्रतिको विश्वास र जिम्मेवारीबोध विकास हुने हुँदा नवीन सूचना प्रविधिको विकास र विश्वव्यापीकरणले सिर्जना गरेका नवीनतम चुनौतीको सामना गर्न आयोगको भूमिकामा सामाजिक सुधार तथा सक्षमता विकास गर्नुपर्ने महशुस भएको छ।

आगामी दिनमा आयोगले आधुनिक सूचना प्रविधिको अवलम्बन गरी नागरिकमा सूचनाको हकको प्रत्याभूति दिलाउन संविधान र प्रचलित कानूनमा व्यवस्था भएबमोजिम सूचनाको हकको कार्यान्वयनका मार्फत सु-सूचित समाजको निर्माण, सुशासन, सामाजिक न्याय र समृद्धि हासिल गर्न थप रचनात्मक एवम् सिर्जनात्मक भूमिका निर्वाह गर्नेछु भन्ने विश्वास लिएको छु।

अन्त्यमा, सूचनाको हक जस्तो महत्वपूर्ण नागरिक हकलाई आगामी दिनमा थप प्रभावकारी बनाउन यस दिवसले हामी सबैलाई प्रेरणा मिलोस् भन्दै राष्ट्रिय सूचना आयोगको उत्तरोत्तर प्रगतिको समेत शुभकामना व्यक्त गर्दछु।

१७ बैशाख, २०८१

ने.सं.११४४, चौला गा, पञ्चमी

YavS
पुष्प कमल दाहाल 'प्रचण्ड'

राष्ट्रिय सूचना आयोगको १७ औं स्थापना दिवसका अवसरमा प्रतिबद्धता

राष्ट्रिय सूचना आयोग

काठमाडौं

प्रमुख सूचना आयुक्त

०१-४५९६५४६

राष्ट्रिय सूचना आयोगको १७ औं स्थापना दिवसका अवसरमा आयोगको प्रतिबद्धता

राष्ट्रिय सूचना आयोग गठन भएको आज १६ वर्ष पूरा भई १७ वर्षमा प्रवेश गरेको छ । नेपालको संविधानको धारा २७ मा सूचनाको हकलाई महत्वपूर्ण मौलिक हकका रूपमा स्वीकार गरिएको छ । लोकतन्त्रको संस्थागत विकासका निम्ति राज्यको कामकारवाही र सार्वजनिक सूचनामा नागरिकको सहज पहुँच हुनु पर्दछ । सूचनाको हकले शासकीय व्यवस्थामा पारदर्शिता र जवाफदेहिता कायम गर्दै नागरिकको सशक्तीकरणद्वारा सुशासनको प्रवर्द्धन र लोकतन्त्रको सुदृढीकरण गर्दछ ।

सूचनाको हकलाई संघर्षदेखि स्थानीय तहसम्मका सार्वजनिक निकाय, नागरिक तथा सूचनाको हकका अभियन्ताहरुसम्म पुऱ्याउने तथा सूचनाको हकसम्बन्धी कानूनी व्यवस्थाको पालना गर्ने/गराउन आयोगले उत्प्रेरित तथा सचेतना गर्ने गराउने कार्य नियमित रूपमा गरिरहेको छ । सूचना माग गर्ने र सूचनाको हक कार्यान्वयन गर्ने सहज होस् भन्ने ध्येयबाट सूचना मागकर्ताका लागि र सार्वजनिक निकायका लागि छुट्टा छुट्टै सहयोगी पुस्तिका तयार गरी वितरण गरिएको छ ।

मौलिक हकका रूपमा रहेको सूचनाको हकको कार्यान्वयनको प्राथमिक दायित्व सार्वजनिक निकायको हुन्छ । सूचना अधिकारी तोकन, स्वतः प्रकाशन गर्न र सूचना सहज रूपमा उपलब्ध गराउने कार्यमा अझैपनि अपेक्षित प्रगति भएको पाइदैन । तसर्थ, सार्वजनिक निकायको अग्रसरता र प्रयासको अपेक्षा आयोगले गरेको छ । साथै सार्वजनिक निकायहरुले सूचनाको हकको कार्यान्वयन गरे नगरेको अनुगमन गर्न नेपाल सरकारले संघ, प्रदेश र जिल्लास्तरमा बनाइएका संयन्त्रको प्रभावकारी रूपमा क्रियाशील बनाउन आयोग अनुरोध गर्दछ ।

सूचना पाउन नसकी आयोगमा पुनरावेदन गर्नेको संख्या वर्षेनी बृद्धि हुँदै गइरहेको छ । आयोगमा प्राप्त हुने पुनरावेदनको संख्या १० हजारभन्दा बढी नापी सकेको छ । सूचना माग गर्ने र प्राप्त गर्ने नागरिकको संवैधानिक र कानूनी अधिकारको सम्मान र पालना नगर्ने ४० भन्दा बढी सार्वजनिक निकायका प्रमुखहरु माथि कारवाही भएको छ । यसबाट सार्वजनिक निकायका जिम्मेवार अधिकारीहरुलाई थप सजगता अपनाउन सचेत गराउनेछ भन्ने विश्वास आयोगको रहेको छ ।

सूचनाको हकको कार्यान्वयनलाई प्रभावकारी बनाउन र नागरिक तहसम्म पुऱ्याउन थप प्रयासहरु गर्न आवश्यक छ । यस सन्दर्भमा सूचनाको हकका अभियान्ता, सञ्चारकर्मी, नागरिक समाजका तहबाट भएका प्रयासहरु सहान्वित छन् । सूचनाको हकको प्रयोगमा महत्वपूर्ण योगदान पुऱ्याउनु हुने सञ्चारकर्मी, नागरिक समाज, सूचनाको हकका अभियान्ता, सूचना अधिकारी लगायत प्रति आयोग सदा आभारी छ । आयोगका कार्यलाई उपलब्धिमूलक बनाउन निरन्तर लागि रहने आयोगका सचिवालयमा कार्यरत राष्ट्रसेवक कर्मचारी लगायत सबैप्रति आभार व्यक्त गर्दै आगामी दिनमा पनि साथ र सहयोग प्राप्त हुने अपेक्षा आयोगले गरेको छ । आयोग स्थापना दिवसको यो अवसरमा आफूलाई दिइएको जिम्मेवारीमा खरो उत्रने प्रतिबद्धता व्यक्त गर्दै आयोग सबैमा हार्दिक शुभकामना व्यक्त गर्दछ ।

२०८१ वैशाख २२ शनिवार

महेन्द्र मान गुरुङ्ग
प्रमुख सूचना आयुक्त

परिशिष्ट- १

आर्थिक वर्ष ०८०/८१ मा आयोगमा परेको पुनरावेदनउपर भएको कारवाहीको संक्षिप्त विवरण

क्रम संख्या: १

मु.नं.	१/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		अंग राज भारती
विपक्ष :		नेपाल राष्ट्र बैंक, केन्द्रीय कार्यालय, बालुवाटार
१.	२०८०१०४१०२	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०१०४१०४	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८०१०४११८	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: २

मु.नं.	२/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		कमल कृष्ण अधिकारी
विपक्ष :		बागमती प्रदेश सरकार, स्वास्थ्य मन्त्रालय, हेटौँडा
१.	२०८०१०४१०१	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०१०४१०४	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८०१०४१२५	दफा १०(३)(ख) बमोजिम पुनरावेदन खारेज गर्नु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: ३

मु.नं.	३/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		दुर्गा कुमार शाक्य
विपक्ष :		नेत्रावती डबजोड गाउँपालिकाको कार्यालय, धादिङ्ग
१.	२०८०१०३१२९	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०१०४१०४	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८०१०४११५	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: ४

मु.नं.	४/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		कमल कृष्ण अधिकारी
विपक्ष :		जिल्ला आयुर्वेद स्वास्थ्य केन्द्र, सिन्धुपाल्चोक
१.	२०८०१०४१०१	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०१०४१०४	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८०१०४१०४	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: ५

मु.नं.	५/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण

पक्ष :	शारदा भुसाल (भा)	
विपक्ष :	जिल्ला प्रशासन कार्यालय, स्याङ्गजा	
१.	२०८०।०४।०१	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०।०४।०४	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८०।०४।११	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: ६

मु.नं.	६/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		शारदा भुसाल (भा)
विपक्ष :		जिल्ला प्रशासन कार्यालय, बाँके
१.	२०८०१०४१०१	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०१०४१०४	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८०१०६१११	दफा १०(३)(ख) बमोजिम पुनरावेदन खारेज गर्नु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: ७

मु.नं.	७/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		शारदा भुसाल (भा)
विपक्ष :		जिल्ला प्रशासन कार्यालय, कपिलवस्तु
१.	२०८०१०४१०१	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०१०४१०४	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: ८

मु.नं.	८/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		शारदा भुसाल (भा)
विपक्ष :		जिल्ला प्रशासन कार्यालय, गोरखा
१.	२०८०१०४१०१	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०१०४१०४	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८०१०४११५	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: ९

मु.नं.	९/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		अमिरका राउत
विपक्ष :		धोबिनी गाउँपालिकाको कार्यालय, पर्सा
१.	२०८०१०४१०१	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०१०४१०४	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८१०३१२४	थप आदेश गर्नु नपर्ने ।

क्रम संख्या: १०

मु.नं.	१०/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण

पक्ष :	नारायण श्रेष्ठ समेत
विपक्ष :	गतिशिल वचत तथा ऋण सहकारी संस्था लि., लगनखेल, ललितपुर
१.	२०८०।०३।२४ सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०।०४।०४ दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८०।०५।१५ दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: ११

मु.नं.	११/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		शैलेन्द्र भा
विपक्ष :		फतुवाविजयपुर नगरपालिकाको कार्यालय, रौतहट
१.	२०८०।०३।२७	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०।०४।०४	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८०।०५।१८	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: १२

मु.नं.	१२/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		शैलेन्द्र भा
विपक्ष :		फतुवाविजयपुर नगरपालिकाको कार्यालय, रौतहट
१.	२०८०।०३।२७	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०।०४।०४	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८०।०५।१८	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: १३

मु.नं.	१३/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		रघुनाथ साह
विपक्ष :		फतुवाविजयपुर नगरपालिकाको कार्यालय, रौतहट
१.	२०८०।०४।०१	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०।०४।०४	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८०।०६।०१	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: १४

मु.नं.	१४/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :	अर्जुन खनाल	
विपक्ष :	चापाकोट नगरपालिकाको कार्यालय, स्याङ्गजा	
१.	२०८०।०४।०१	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०।०४।०४	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८०।०६।२२	दफा १०(३)(ख) बमोजिम पुनरावेदन खारेज गर्नु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: १५		
मु.नं.	१५/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :	हरि राम कोण्डा	
विपक्ष :	आन्तरिक राजश्व कार्यालय, जगाती, भक्तपुर	
१.	२०८०।०४।०२	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०।०४।०४	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८०।०४।३२	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: १६

मु.नं.	१६/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :	हरि राम कोण्डा	
विपक्ष :	जिल्ला मालपोत कार्यालय, भक्तपुर	
१.	२०८०।०४।०२	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०।०४।०४	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८०।०५।१८	दफा १०(३)(ख) बमोजिम पुनरावेदन खारेज गर्नु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: १७

मु.नं.	१७/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :	गोमा के. सी.	
विपक्ष :	राष्ट्रिय निजामती किताबखाना, हरिहरभवन, ललितपुर	
१.	२०८०।०३।२६	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०।०४।०४	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्न भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: १८

मु.नं.	१८/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :	अरुण पौडेल खत्री	
विपक्ष :	शहीद गंगालाल हृदय केन्द्र, बाँसवारी, काठमाडौं	
१.	२०८०।०३।२४	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०।०४।०४	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८०।०४।३२	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: १९

मु.नं.	१९/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :	पुर्णेश्वर श्रेष्ठ	
विपक्ष :	प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय, सिंहदरबार	
१.	२०८०।०३।१३	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०।०४।०८	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८०।०९।१२	थप आदेश गर्न नपर्ने ।

क्रम संख्या: २०

मु.नं.	२०/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		शैलेन्द्र भ्वा
विपक्ष :		बौधीमाई नगरपालिकाको कार्यालय, रौतहट
१.	२०८०१०३२८	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०१०४१०८	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८०१०६१०४	दफा १०(३)(ख) बमोजिम पुनरावेदन खारेज गर्नु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: २१

मु.नं.	२१/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		शैलेन्द्र भ्वा
विपक्ष :		श्री नि. मा. वि., पथरा, राजदेवी, रौतहट
१.	२०८०१०३२८	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०१०४१०८	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८०१०५११८	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: २२

मु.नं.	२२/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		हरि नारायण श्रेष्ठ
विपक्ष :		पुँजी विकास बचत तथा ऋण सहकारी सं. लि., न्युरोड, काठमाडौं
१.	२०८०१०४१०४	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०१०४१०८	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८०१०५११५	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: २३

मु.नं.	२३/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		सुरेन्द्र बहादुर थापा
विपक्ष :		श्रम, रोजगार तथा सामाजिक सुरक्षा मन्त्रालय, सिंहदरवार
१.	२०८०१०४१०३	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०१०४१०८	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८०१०४१२९	दफा १०(३)(ख) बमोजिम पुनरावेदन खारेज गर्नु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: २४

मु.नं.	२४/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		चन्द्र बहादुर थापा क्षेत्री
विपक्ष :		बौधीमाई नगरपालिकाको कार्यालय, रौतहट
१.	२०८०१०४१०४	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०१०४१०८	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।

३.	२०८०१०५१०९२	दफा १०(३)(ख) बमोजिम पुनरावेदन खारेज गर्नु भन्ने आदेश ।
----	-------------	--

क्रम संख्या: २५

मु.नं.	२५/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		शारदा भुसाल (भा)
विपक्ष :		जिल्ला प्रशासन कार्यालय, डोटी
१.	२०८०१०४१०९	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०१०४१०८	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: २६

मु.नं.	२६/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		शारदा भुसाल (भा)
विपक्ष :		नेपाल पत्रकार महासंघ, सिरहा
१.	२०८०१०४१०९	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०१०४१०८	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८०१०५११५	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।
४.	२०८११०९१२०	दफा ३२(१) बमोजिम कारवाही किन नगर्ने भन्ने आदेश

क्रम संख्या: २७

मु.नं.	२७/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		शारदा भुसाल (भा)
विपक्ष :		जिल्ला प्रशासन कार्यालय, सप्तरी
१.	२०८०१०४१०९	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०१०४१०८	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८०१०४१२९	दफा १०(३)(ख) बमोजिम पुनरावेदन खारेज गर्नु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: २८

मु.नं.	२८/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		शारदा भुसाल (भा)
विपक्ष :		जिल्ला प्रशासन कार्यालय, पर्सा
१.	२०८०१०४१०९	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०१०४१०८	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८०१०४१३२	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: २९

मु.नं.	२९/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		शारदा भुसाल (भा)
विपक्ष :		नेपाल पत्रकार महासंघ, काठमाडौं
१.	२०८०१०४१०९	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०१०४१०८	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८०१०५११५	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: ३०		
मु.नं.	३०/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :	शारदा भुसाल (भा)	
विपक्ष :	जिल्ला प्रशासन कार्यालय, कास्की	
१.	२०८०/०४/०९	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०/०४/०८	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८०/०४/३२	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: ३१		
मु.नं.	३१/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :	गणेशदत्त भट्ट	
विपक्ष :	शुक्लाफाँटा नगरपालिकाको कार्यालय, कञ्चनपुर	
१.	२०८०/०४/०४	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०/०४/०८	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८१/०३/१९	थप आदेश गर्नु नपर्ने ।

क्रम संख्या: ३२		
मु.नं.	३२/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :	सुदिप कुमार यादव	
विपक्ष :	मिथिला माध्यमिक विद्यालय, कचुरी, मिथिलाविहारी, धनुषा	
१.	२०८०/०४/०४	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०/०४/०८	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८०/०६/०२	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।
४.	२०८१/०३/१९	दफा ३२(१) बमोजिम कारवाही किन नगर्ने आदेश ।

क्रम संख्या: ३३		
मु.नं.	३३/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :	रघुनाथ साह	
विपक्ष :	कोष तथा लेखा नियन्त्रक कार्यालय, रौतहट	
१.	२०८०/०४/०४	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०/०४/०८	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८०/०६/०९	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: ३४		
मु.नं.	३४/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :	ईश्वरीप्रसाद ढकाल	
विपक्ष :	वेहेरेश्वर मा. वि., रामप्रसादराई, बैकुण्ठे, भोजपुर	
१.	२०८०/०४/०४	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।

२.	२०८०/०४/०८	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८०/०४/०२	दफा १०(३)(ख) बमोजिम पुनरावेदन खारेज गर्नु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: ३५		
मु.नं.	३५/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :	शारदा भुसाल (भा)	
विपक्ष :	जिल्ला प्रशासन कार्यालय, काभ्रेपलाञ्चोक	
१.	२०८०/०४/०९	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०/०४/१९	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८०/०५/०४	दफा १०(३)(ख) बमोजिम पुनरावेदन खारेज गर्नु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: ३६		
मु.नं.	३६/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :	शारदा भुसाल (भा)	
विपक्ष :	जिल्ला प्रशासन कार्यालय, भक्तपुर	
१.	२०८०/०४/०९	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०/०४/१९	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८०/०४/३२	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: ३७		
मु.नं.	३७/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :	शारदा भुसाल (भा)	
विपक्ष :	जिल्ला प्रशासन कार्यालय, ललितपुर	
१.	२०८०/०४/०९	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०/०४/१९	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८०/०४/३२	दफा १०(३)(ख) बमोजिम पुनरावेदन खारेज गर्नु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: ३८		
मु.नं.	३८/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :	शारदा भुसाल (भा)	
विपक्ष :	जिल्ला प्रशासन कार्यालय, धादिङ्ग	
१.	२०८०/०४/०९	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०/०४/१९	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८०/०५/१८	दफा १०(३)(ख) बमोजिम पुनरावेदन खारेज गर्नु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: ३९		
मु.नं.	३९/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :	शारदा भुसाल (भा)	
विपक्ष :	जिल्ला प्रशासन कार्यालय, चितवन	
१.	२०८०/०४/०९	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०/०४/१९	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।

३.	२०८०।०४।२९	दफा १०(३)(ख) बमोजिम पुनरावेदन खारेज गर्नु भन्ने आदेश ।
----	------------	--

क्रम संख्या: ४०

मु.नं.	४०/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		शारदा भुसाल (भा)
विपक्ष :		जिल्ला प्रशासन कार्यालय, वारा
१.	२०८०।०४।०१	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०।०४।११	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८०।०४।१८	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: ४१

मु.नं.	४१/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		शारदा भुसाल (भा)
विपक्ष :		जिल्ला प्रशासन कार्यालय, महोत्तरी
१.	२०८०।०४।०१	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०।०४।११	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८०।०४।१८	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: ४२

मु.नं.	४२/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		शारदा भुसाल (भा)
विपक्ष :		जिल्ला प्रशासन कार्यालय, धनुषा
१.	२०८०।०४।०१	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०।०४।११	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८०।०४।१८	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: ४३

मु.नं.	४३/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		शारदा भुसाल (भा)
विपक्ष :		जिल्ला प्रशासन कार्यालय, भोजपुर
१.	२०८०।०४।०१	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०।०४।११	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८०।०४।०४	दफा १०(३)(ख) बमोजिम पुनरावेदन खारेज गर्नु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: ४४

मु.नं.	४४/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		रुक्शना कपाली
विपक्ष :		वडा नं. १६ को कार्यालय, वीरगञ्ज महानगरपालिका, पर्सा
१.	२०८०।०४।०७	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०।०४।११	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।

३.	२०८०।०४।१५	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।
----	------------	---

४. २०८१।०३।१९ थप आदेश गर्नु नपर्ने ।

क्रम संख्या: ४५		
मु.नं.	४५/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :	शारदा भुसाल (भा)	
विपक्ष :	जिल्ला प्रशासन कार्यालय, बैतडी	
१.	२०८०।०४।०१	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०।०४।१८	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८०।०९।०२	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: ४६

मु.नं.	४६/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		यदुनाथ वज्जारा
विपक्ष :		जिल्ला प्रशासन कार्यालय, काभ्रेपलाञ्चोक
१.	२०८०।०४।१४	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०।०४।१८	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८०।०६।०१	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: ४७

मु.नं.	४७/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		शारदा भुसाल (भा)
विपक्ष :		जिल्ला प्रशासन कार्यालय, डडेल्धुरा
१.	२०८०।०४।०१	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०।०४।१८	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८१।०३।२४	थप आदेश गर्न नपर्ने ।

क्रम संख्या: ४८

मु.नं.	४८/०८०/८१	
क्र.सं.	मिति	विवरण
पक्ष :		शारदा भुसाल (भा)
विपक्ष :		जिल्ला प्रशासन कार्यालय, कञ्चनपुर
१.	२०८०।०४।०१	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०।०४।१८	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८०।०४।२५	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: ४९

मु.नं.	४९/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		बलराम पाण्डे समेत
विपक्ष :		नागरिक उड्डयन प्राधिकरण, बबरमहल, काठमाडौं
१.	२०८०।०४।११	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०।०४।१८	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।

३.	२०८०१०५१५	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।
----	-----------	---

क्रम संख्या: ५०

मु.नं.	५०/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		विष्णु कुमार काकी
विपक्ष :		काठमाडौं महानगरपालिकाको कार्यालय, काठमाडौं
१.	२०८०।०४।१४	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०।०४।१८	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८०।०६।१५	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: ५१

मु.नं.	५१/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		शारदा भुसाल (भा)
विपक्ष :		जिल्ला प्रशासन कार्यालय, दोलखा
१.	२०८०।०४।०९	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०।०४।१८	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८०।०५।०४	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: ५२

मु.नं.	५२/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		शारदा भुसाल (भा)
विपक्ष :		जिल्ला प्रशासन कार्यालय, मकवानपुर
१.	२०८०।०४।०९	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०।०४।१८	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८०।०४।३२	दफा १०(३)(ख) बमोजिम पुनरावेदन खारेज गर्नु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: ५३

मु.नं.	५३/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		शारदा भुसाल (भा)
विपक्ष :		जिल्ला प्रशासन कार्यालय, सुनसरी
१.	२०८०।०४।०९	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०।०४।१८	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८०।०६।०९	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: ५४

मु.नं.	५४/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		शारदा भुसाल (भा)
विपक्ष :		जिल्ला प्रशासन कार्यालय, सर्लाही
१.	२०८०।०४।०९	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०।०४।१८	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्न भन्ने आदेश ।

३.	२०८०१०६१०९	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।
----	------------	---

क्रम संख्या: ५५

मु.नं.	५५/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		यदुनाथ वज्जारा
विपक्ष :		पश्चिमाञ्चल सामुदायिक अस्पताल, कास्की
१.	२०८०।०४।१४	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०।०४।१८	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८०।०६।०९	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: ५६

मु.नं.	५६/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		यदुनाथ वज्जारा
विपक्ष :		वडा नं. १५ को कार्यालय, पोखरा म. पा., कास्की
१.	२०८०।०४।१४	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०।०४।१८	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८०।०६।०१	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: ५७

मु.नं.	५७/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		यदुनाथ वज्जारा
विपक्ष :		शहीद लखन गाउँपालिकाको कार्यालय, गोरखा
१.	२०८०।०४।१४	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०।०४।१८	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८१।०३।२४	थप आदेश गर्न नपर्ने ।

क्रम संख्या: ५८

मु.नं.	५८/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		यदुनाथ वज्जारा
विपक्ष :		२ नं. वडाको कार्यालय, पोखरा म. पा., कास्की
१.	२०८०/०४/१४	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०/०४/१८	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८०/०६/१५	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: ५९

मु.नं.	५९/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		यदुनाथ वज्जारा
विपक्ष :		पार्कल्याण्ड हस्पिटल प्रा. लि., कास्की
१.	२०८०१०४१४	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।

२.	२०८०/०४/१८	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८०/०६/०१	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: ६०

मु.नं.	६०/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :	खिम कुमारी चन्द वोहरा	
विपक्ष :	भेरी सहकारी वित्तीय संस्था लि., वैकिङ्ग कार्यालय, नेपालगञ्ज, बाँके	
१.	२०८०/०४/१६	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०/०४/१८	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८१/०३/१९	थप आदेश गर्नु नपर्ने ।

क्रम संख्या: ६१

मु.नं.	६१/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		चेत बहादुर वली
विपक्ष :		राप्ती प्रादेशिक अस्पताल, तुलसीपुर, दाङ
१.	२०८०/०४/१७	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०/०४/२२	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८१/०३/१९	थप आदेश गर्नु नपर्ने ।

क्रम संख्या: ६२

मु.नं.	६२/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		मोहन बहादुर चन्द
विपक्ष :		मेलौली नगरपालिकाको कार्यालय, बैतडी
१.	२०८०/०४/१९	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०/०४/२२	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८०/०५/२५	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।
४.	२०८१/०३/२६	थप आदेश गर्नु नपर्ने ।

क्रम संख्या: ६३

मु.नं.	६३/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		विद्या राई
विपक्ष :		नेपाल नागरिक उड्डयन प्राधिकरण, बबरमहल, काठमाडौं
१.	२०८०/०४/१७	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०/०४/२२	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८०/०६/०१	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।
४.	२०८०/०८/१८	दफा ३२(१) बमोजिम कारवाही किन नगर्ने भन्ने आदेश

क्रम संख्या: ६४

मु.नं.	६४/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		देवराज पन्त

विपक्ष :		नेपाल विद्युत प्राधिकरण, पालुङ वितरण केन्द्र, मकवानपुर
१.	२०८०/०४/१९	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०/०४/२२	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.		

क्रम संख्या: ६५

मु.नं.	६५/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		विनोद बस्नेत
विपक्ष :		परराष्ट्र मन्त्रालय, सिंहदरबार, काठमाडौं
१.	२०८०/०४/१९	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०/०४/२२	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८०/०५/२५	दफा १०(३)(ख) बमोजिम पुनरावेदन खारेज गर्नु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: ६६

मु.नं.	६६/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		शिवलाल पौडेल
विपक्ष :		उद्योग विभाग, त्रिपुरेश्वर, काठमाडौं
१.	२०८०/०४/१९	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०/०४/२२	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८०/०५/०७	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: ६७

मु.नं.	६७/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		ज्ञान बहादुर थापा
विपक्ष :		रेल विभाग, विशालनगर, काठमाडौं
१.	२०८०/०४/२१	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०/०४/२२	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८०/०५/२०	थप आदेश गर्न नपर्ने ।

क्रम संख्या: ६८

मु.नं.	६८/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		यदुनाथ बज्जारा
विपक्ष :		पोखरा विश्वविद्यालय, पोखरा, कास्की
१.	२०८०/०४/१८	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०/०४/२२	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८०/०६/०१	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: ६९

मु.नं.	६९/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		प्रमोद कुमार सहनी
विपक्ष :		हंसपुर नगरपालिकाको कार्यालय, धनुषा
१	२०८०/०४/१९	सचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।

२.	२०८०।०४।२२	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८०।०६।०१	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: ७०

मु.नं.	७०/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		हरि नारायण श्रेष्ठ
विपक्ष :		काठमाडौं उपत्यका अपराध अनुसन्धान कार्यालय, काठमाडौं
१.	२०८०।०४।२२	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०।०४।२५	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८०।०५।०४	दफा १०(३)(ख) बमोजिम पुनरावेदन खारेज गर्नु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: ७१

मु.नं.	७१/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		महेश कुमार यादव
विपक्ष :		भगवानपुर गाउँपालिकाको कार्यालय, सिरहा
१.	२०८०।०४।२५	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०।०४।२५	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८०।०६।०८	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: ७२

मु.नं.	७२/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		हरि राम कोण्डा
विपक्ष :		नेपाल चार्टर्ड एकाउन्टेन्ट संस्था, सातदोबाटो, ललितपुर
१.	२०८०।०४।२२	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०।०४।२५	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८०।०५।१५	दफा १०(३)(ख) बमोजिम पुनरावेदन खारेज गर्नु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: ७३

मु.नं.	७३/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		विनय राज त्रिपाठी
विपक्ष :		डडुवा गाउँपालिकाको कार्यालय, बाँके
१.	२०८०।०४।२२	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०।०४।२५	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८०।०६।१५	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।
४.	०८।०१।०३	दफा ३२(१) बमोजिम कारवाही किन नगर्ने भन्ने आदेश

क्रम संख्या: ७४

मु.नं.	७४/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण

पक्ष :		काशीराम शर्मा
विपक्ष :		शिवालय गाउँपालिकाको कार्यालय, जाजरकोट
१.	२०८०।०४।२२	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०।०४।२५	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८०।०६।०८	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: ७५

मु.नं.	७५/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		काशीराम शर्मा
विपक्ष :		बारबर्दिया नगरपालिकाको कार्यालय, बर्दिया
१.	२०८०।०४।२२	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०।०४।२५	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८०।०६।०८	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: ७६

मु.नं.	७६/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		काशीराम शर्मा
विपक्ष :		नलगाड नगरपालिकाको कार्यालय, जाजरकोट
१.	२०८०।०४।२२	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०।०४।२५	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८१।०३।१९	थप आदेश गर्नु नपर्ने ।

क्रम संख्या: ७७

मु.नं.	७७/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		काशीराम शर्मा
विपक्ष :		कुशे गाउँपालिकाको कार्यालय, जाजरकोट
१.	२०८०।०४।२२	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०।०४।२५	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८०।०६।०८	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: ७८

मु.नं.	७८/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		काशीराम शर्मा
विपक्ष :		जुनीचिदि गाउँपालिकाको कार्यालय, जाजरकोट
१.	२०८०।०४।२२	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०।०४।२५	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८०।०६।२५	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: ७९

मु.नं.	७९/०८०/८१	
--------	-----------	--

क्रम संख्या: १९		
मु.नं.	१९/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		नारायण प्रसाद अर्याल
विपक्ष :		अधिकार सम्पन्न बागमती सभ्यता एकीकृत विकास समिति, काठमाडौं

१.	२०८०/०४/२२	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०/०४/२५	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८१/०३/२९	थप आदेश गर्नु नपर्ने ।

क्रम संख्या: १००

मु.नं.	१००/०८०/८१	
क्र.सं.	मिति	विवरण
पक्ष :		हरि नारायण श्रेष्ठ
विपक्ष :		पूँजी विकास बचत तथा ऋण स. सं. लि., न्यूरोड, काठमाडौं
१.	२०८०/०४/२२	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०/०४/२५	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८१/०३/२९	थप आदेश गर्नु नपर्ने ।

क्रम संख्या: १०१

मु.नं.	१०१/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		हरि नारायण श्रेष्ठ
विपक्ष :		हिमालयन बैंक लि., नयाँसडक शाखा, विशाल बजार, काठमाडौं
१.	२०८०/०४/२२	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०/०४/२५	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८०/०६/२५	दफा १०(३)(ख) बमोजिम पुनरावेदन खारेज गर्नु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: १०२

मु.नं.	१०२/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		राकेश कुमार सिंह
विपक्ष :		प्रादेशिक अस्पताल, सिरहा
१.	२०८०/०४/२२	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०/०४/२५	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८०/०६/१५	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: १०३

मु.नं.	१०३/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		महेन्द्र प्रकाश सिवाकोटी
विपक्ष :		शिक्षा, विज्ञान तथा प्रविधि मन्त्रालय, सिंहदरबार, काठमाडौं
१.	२०८०/०४/२२	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०/०४/२५	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८०/०६/१५	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: १०४

मु.नं.	१०४/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		महेश कुमार यादव
विपक्ष :		भगवानपुर गाउँपालिकाको कार्यालय, सिरहा

१.	२०८०/०४/२६	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०/०४/२९	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८०/०६/१८	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: १०५

मु.नं.	१०५/०८०/८१	
क्र.सं.	मिति	विवरण
पक्ष :		विनोद बस्नेत समेत
विपक्ष :		कीर्तिपुर नगरपालिकाको कार्यालय, काठमाडौं
१.	२०८०/०४/२४	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०/०४/२९	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८०/०६/२५	दफा १०(३)(ख) बमोजिम पुनरावेदन खारेज गर्नु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: १०६

मु.नं.	१०६/०८०/८१	
क्र.सं.	मिति	विवरण
पक्ष :		खड्ग भक्त पौडेल
विपक्ष :		प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय, सिंहदरबार, काठमाडौं
१.	२०८०/०४/२८	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०/०४/३२	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८०/०५/१८	दफा १०(३)(ख) बमोजिम पुनरावेदन खारेज गर्नु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: १०७

मु.नं.	१०७/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		खड्ग भक्त पौडेल
विपक्ष :		राष्ट्रिय योजना आयोग, सिंहदरबार, काठमाडौं
१.	२०८०/०४/२८	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०/०४/३२	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८०/०६/२५	दफा १०(३)(ख) बमोजिम पुनरावेदन खारेज गर्नु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: १०८

मु.नं.	१०८/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		खड्ग भक्त पौडेल
विपक्ष :		कृषि तथा पशुपन्छी विकास मन्त्रालय, सिंहदरबार, काठमाडौं
१.	२०८०/०४/२८	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०/०४/३२	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८०/१२/२२	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: १०९

मु.नं.	१०९/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण

पक्ष :	श्यामलाल दुलाल
विपक्ष :	बागमती प्रदेशसभा सचिवालय, हेटौडा, मकवानपुर
१.	२०८०१०५१०९ सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०१०५१०४ दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८११०३२९ थप आदेश गर्नु नपर्ने ।

क्रम संख्या: ११०

मु.नं.	११०/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		नारायणप्रसाद अवस्थी
विपक्ष :		मालपोत कार्यालय, जगाती, भक्तपुर
१.	२०८०।०५।०९	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०।०५।०४	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८०।०६।१८	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।
४.	२०८०।१२।१५	दफा ३२(१) बमोजिम कारवाही किन नगर्ने भन्ने आदेश

क्रम संख्या: १११

मु.नं.	१११/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		किशोर बुढाथोकी
विपक्ष :		मुख्यमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय, कोशी प्रदेश
१.	२०८०।०५।०९	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०।०५।०४	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८१।०२।०७	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: ११२

मु.नं.	११२/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		सीमा तामाङ
विपक्ष :		भन्सार विभाग, त्रिपुरेश्वर, काठमाडौं
१.	२०८०१०५१०४	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०१०५१०४	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८११०३२१	थप आदेश गर्नु नपर्ने ।

क्रम संख्या: ११३

मु.नं.	११३/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		यदुनाथ वज्जारा
विपक्ष :		राष्ट्रिय किताबखाना (शिक्षक), छाउनी, काठमाडौं
१.	२०८०।०५।०४	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०।०५।०४	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८०।०८।०७	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: ११४

मु.नं.	११४/०८०/८१
--------	------------

क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		विद्या राई
विपक्ष :		वाणिज्य, आपूर्ति तथा उपभोक्ता संरक्षण विभाग
१.	२०८०।०५।१०४	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०।०५।१०४	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८१।०३।२९	थप आदेश गर्न नपर्ने ।

क्रम संख्या: ११५

मु.नं.	११५/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		किशोर बृद्धाथोकी
विपक्ष :		उद्योग कृषि तथा सहकारी मन्त्रालय, विराटनगर कोशी प्रदेश
१.	२०८०१०५१०४	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०१०५१०४	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८११०२१०७	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: ११६

मु.नं.	११६/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		कुमार श्रेष्ठ
विपक्ष :		फ्लोरिकल्चर एशोसियसन नेपाल, बत्तीसपुतली, काठमाडौं
१.	२०८०१०५१०५	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०१०५१०७	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८११०३२९	थप आदेश गर्न नपर्ने ।

क्रम संख्या: ११७

मु.नं.	११७/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		आशामाङ तामाङ (लामा)
विपक्ष :		चौतारासाँगाचोकगढी नगरपालिका, सिन्धुपाल्चोक
१.	२०८०१०५।०४	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०१०५।०७	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८०१०६।०४	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।
४.	२०८०।१२।०८	दफा १०(३)(ख) बमोजिम पुनरावेदन खारेज गर्नु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: ११८

मु.नं.	११८/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		सागर जोशी
विपक्ष :		संघीय संसद सचिवालय, सिंहदरवार, काठमाडौं
१.	२०८०।०५।०५	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०।०५।०७	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्न भन्ने आदेश ।

३.	२०८०/०५/२५	दफा १०(३)(ख) बमोजिम पुनरावेदन खारेज गर्नु भन्ने आदेश ।
----	------------	--

क्रम संख्या: ११९

मु.नं.	११९/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		शैलेन्द्र भा
विपक्ष :		परोहा नगरपालिकाको कार्यालय, रौतहट
१.	२०८०/०५/१०५	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०/०५/१०७	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८०/०६/१८	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।
४.	२०८१/०१/१३	दफा ३२(१) बमोजिम कारवाही किन नगर्ने भन्ने आदेश

क्रम संख्या: १२०

मु.नं.	१२०/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		किशोर बुढाथोकी
विपक्ष :		जिल्ला कारागार, मोरङ, विराटनगर
१.	२०८०/०५/१०५	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०/०५/१०७	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८०/०५/०२	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: १२१

मु.नं.	१२१/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		किशोर बुढाथोकी
विपक्ष :		आन्तरिक मामिला तथा कानून मन्त्रालय, कोशी प्रदेश
१.	२०८०/०५/१०५	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०/०५/१०७	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८०/०८/२१	थप आदेश गर्न नपर्ने ।

क्रम संख्या: १२२

मु.नं.	१२२/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		ज्ञानेन्द्र निरौला
विपक्ष :		मेचीनगर नगरपालिकाको कार्यालय, भापा
१.	२०८०/०५/१०५	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०/०५/१०७	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८१/०३/२६	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: १२३

मु.नं.	१२३/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		किशोर बुढाथोकी
विपक्ष :		सामाजिक विकास मन्त्रालय, कोशी प्रदेश
१.	२०८०/०५/१०६	सचता पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।

२.	२०८०/०५/१२	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
----	------------	--

३.	२०८०/०५/२०	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।
----	------------	---

क्रम संख्या: १२४

मु.नं.	१२४/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		किशोर बुढाथोकी
विपक्ष :		भौतिक पूर्वाधार विकास मन्त्रालय, कोशी प्रदेश
१.	२०८०/०५/१०६	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०/०५/१२	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८०/०६/१०४	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: १२५

मु.नं.	१२५/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		किशोर बुढाथोकी
विपक्ष :		पर्यटन, वन तथा वातावरण मन्त्रालय, कोशी प्रदेश
१.	२०८०/०५/१०६	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०/०५/१२	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८१/०२/१७	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: १२६

मु.नं.	१२६/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		किशोर बुढाथोकी
विपक्ष :		खानेपानी, सिँचाई तथा उर्जा मन्त्रालय, कोशी प्रदेश
१.	२०८०/०५/१०६	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०/०५/१२	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८०/०५/२०	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: १२७

मु.नं.	१२७/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		रवि सुब्बा
विपक्ष :		वडा नं. १६ को कार्यालय, विराटनगर म. पा., मोरङ
१.	२०८०/०५/१०६	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०/०५/१२	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८१/०३/२४	थप आदेश गर्न नपर्ने ।

क्रम संख्या: १२८

मु.नं.	१२८/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		लक्ष्मण बस्नेत
विपक्ष :		भद्रपुर नगरपालिकाको कार्यालय, भापा

१.	२०८०१०५/१०	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०१०५/१२	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: १२९

मु.नं.	१२९/०८०/८१	
क्र.सं.	मिति	विवरण
पक्ष :		किशोर बुढाथोकी
विपक्ष :		आर्थिक मामिला तथा योजना मन्त्रालय, कोशी प्रदेश
१.	२०८०।०५।१०	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०।०५।१२	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८०।०५।२०	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: १३०

मु.नं.	१३०/०८०/८१	
क्र.सं.	मिति	विवरण
पक्ष :		किशोर बृढाथोकी
विपक्ष :		स्वास्थ्य मन्त्रालय, कोशी प्रदेश
१.	२०८०१०५/१०	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०१०५/१२	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८०१०६/०४	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: १३१

मु.नं.	१३१/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		किशोर बृढाथोकी
विपक्ष :		पथरी शानिश्चरे नगरपालिकाको कार्यालय, मोरङ
१.	२०८०।०५।१०	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०।०५।१२	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८०।०६।२२	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: १३२

मु.नं.	१३२/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		सागर जोशी
विपक्ष :		औषधि व्यवस्था विभाग, बिजुलीबजार, काठमाडौं
१.	२०८०१०५/१०	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०१०५/१२	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८०१०५/२०	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: १३३

मु.नं.	१३३/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		जगतदल जनाला विक
विपक्ष :		सुर्खेत जिल्ला अदालत, सुर्खेत
१.	२०८००१/१२	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।

२.	२०८०१०५/१५	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८१०३/२६	थप आदेश गर्नु नपर्ने ।

क्रम संख्या: १३४

मु.नं.	१३४/०८०/८१	
क्र.सं.	मिति	विवरण
पक्ष :		काशीराम शर्मा
विपक्ष :		जानकी गाउँपालिकाको कार्यालय, बाँके
१.	२०८०/०५/१२	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०/०५/१५	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८०/०७/१३	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: १३५

मु.नं.	१३५/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		काशीराम शर्मा
विपक्ष :		कोहलपुर नगरपालिकाको कार्यालय, बाँके
१.	२०८००५/१२	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८००५/१५	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८००७/१३	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: १३६

मु.नं.	१३६/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		काशीराम शर्मा
विपक्ष :		नरैनापुर गाउँपालिकाको कार्यालय, बाँके
१.	२०८००५/१२	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८००५/१५	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८०१०/१३	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: १३७

मु.नं.	१३७/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		मोनिका कोइराला
विपक्ष :		मनमोहन कार्डियोथोरासिक तथा भाष्कुलर तथा ट्रान्सप्लान्ट सेन्टर
१.	२०८०१०५/१०	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०१०५/१५	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८०१०८/१८	थप आदेश गर्नु नपर्ने ।

क्रम संख्या: १३८

मु.नं.	१३८/०८०/८१	
क्र.सं.	मिति	विवरण
पक्ष :	धुवलाल श्रेष्ठ	
विपक्ष :	नेपाल कानून व्यवसायी परिषद्, कुपण्डोल, ललितपुर	
१.	२०८०१०५/१२	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०१०५/१५	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्न भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: १३९		
मु.नं.	१३९/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		आसिं ढकाल
विवक्ष :		अखिल नेपाल फुटबल संघ, सातदोबाटो, ललितपुर
१.	२०८०।०५।१९	सूचना पार्सल भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०।०५।२५	ढफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८०।०६।१८	ढफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।
४.	२०८०।०८।१८	ढफा ३२(१) बमोजिम कारवाही किन नगर्ने भन्ने आदेश

क्रम संख्या: १४०		
मु.नं.	१४०/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		जयन्ती बिक्रम राणा
विपक्ष :		काठमाडौं महानगरपालिकाको कार्यालय, कमलादी काठमाडौं
१.	२०८०।०५।२१	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०।०५।२५	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८०।०७।१३	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: १४१		
मु.नं.	१४१/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		शिवलाल पौडेल
विपक्ष :		उद्योग विभाग, त्रिपुरेश्वर, काठमाडौं
१.	२०८०।०५।२२	सूचना पार्डन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०।०५।२५	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८०।०६।२२	दफा १०(३)(ख) बमोजिम पुनरावेदन खारेज गर्नु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: १४२		
मु.नं.	१४२/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		कविता आचार्य
विपक्ष :		स्तुपा स्वास्थ्य सेवा सहकारी संस्था लि., जोरपाटी, काठमाडौं
१.	२०८०।०५।२७	सूचना पार्डन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०।०६।०१	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: १४३		
मु.नं.	१४३/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		शिव प्रसाद अधिकारी
विपक्ष :		नेपाल मेडिकल काउन्सिल, काठमाडौं
१.	२०८०।०५।२९	सूचना पार्डन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०।०६।०१	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्न भन्ने आदेश ।

३.	२०८०।०६।१८	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।
----	------------	---

क्रम संख्या: १४४		
मु.नं.	१४४/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :	शिव प्रसाद अधिकारी	
विपक्ष :	काठमाडौं उपत्यका खानेपानी लि., काठमाडौं	
१.	२०८०।०५।२९	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०।०६।०१	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८०।०६।१८	दफा १०(३)क सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

ક્રમ સંખ્યા: ૧૪૫		
મુ.નં.	૧૪૫/૦૬૦/૯૧	
ક્ર.સં	મિતિ	વિવરણ
પક્ષ :		સુભાષ શાહ
વિપક્ષ :		ડિશ મિડિયા નેટવર્ક લિ., લલિતપુર
૧.	૨૦૬૦૦૫/૨૯	સૂચના પોર્ડન બની પુનરાવેદન गरेको ।
૨.	૨૦૬૦૦૬/૦૧	દફા ૧૦(૨) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
૩.	૨૦૬૦૦૮/૧૮	દફા ૧૦(૩)(ક) સૂચના ઉપલબ્ધ ગરાડનું ભન્ને આદેશ ।

क्रम संख्या: १४६		
मु.नं.	१४६/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		विकास पौडेल
विपक्ष :		राप्ती नगरपालिकाको कार्यालय, चितवन
१.	२०८०।०५।२९	सूचना पार्डन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०।०६।०१	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८०।०८।२१	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: १४७		
मु.नं.	१४७/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		अशोक कुमार यादव
विपक्ष :		सोनमा गाउँपालिकाको कार्यालय, महोत्तरी
१.	२०८०।०५।२५	सूचना पार्डन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०।०६।०१	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८०।०८।२१	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: १४८		
मु.नं.	१४८/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		काशीराम शर्मा
विपक्ष :		डिभिजन सडक कार्यालय, नेपालगञ्ज, बाँके
१.	२०८०।०५।३१	सूचना पार्डन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०।०६।०४	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।

३.	२०८१०३१०	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।
----	----------	---

क्रम संख्या: १४९

मु.नं.	१४९/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		यदुनाथ वज्जारा
विपक्ष :		हेल्दी लिभिड नेपाल प्रा. लि., मैतीदेवी, काठमाडौं
१.	२०८०।०६।०७	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०।०६।०८	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: १५०

मु.नं.	१५०/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		सुभाष शाह
विपक्ष :		कम्पनी रजिष्ट्रारको कार्यालय, काठमाडौं
१.	२०८०।०६।०७	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०।०६।०८	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८०।०७।१३	दफा १०(३)(ख) बमोजिम पुनरावेदन खारेज गर्नु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: १५१

मु.नं.	१५१/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		सुभाष शाह
विपक्ष :		बुढानीलकण्ठ नगरपालिकाको कार्यालय, काठमाडौं
१.	२०८०१०६१०८	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०१०६१०८	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८०१०९१२६	थप आदेश गर्नु नपर्ने ।

क्रम संख्या: १५२

मु.नं.	१५२/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		सुभाष शाह
विपक्ष :		कम्पनी रजिष्ट्रारको कार्यालय, काठमाडौं
१.	२०८०।०६।०८	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०।०६।०८	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८१।०२।३२	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: १५३

मु.नं.	१५३/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		सुभाष शाह
विपक्ष :		कम्पनी रजिष्ट्रारको कार्यालय, काठमाडौं
१.	२०८०।०६।०७	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०।०६।०८	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८०।०७।१३	दफा १०(३)(ख) बमोजिम पुनरावेदन खारेज गर्नु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: १५४

मु.नं.	१५४/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		कुस्माकर ढकाल समेत
विपक्ष :		बर्दघाट नगरपालिकाको कार्यालय, नवलपरासी
१.	२०८०।०६।०७	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०।०६।०८	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८०।०८।१८	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: १५५

मु.नं.	१५५/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		यदुनाथ वज्जारा
विपक्ष :		सामाजिक विकास शिक्षा तथा खेलकुद मन्त्रालय, गण्डकी प्रदेश
१.	२०८०।०६।०६	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०।०६।१५	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: १५६

मु. नं.	१५६/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :	सोनुकुमार दास समेत	
विपक्ष :	जिल्ला सरकारी वकीलको कार्यालय, मोरङ	
१.	२०८०।०६।०९	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०।०६।१५	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८०।०७।२०	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।
४.	२०८१।०३।२४	थप आदेश गर्नु नपर्ने ।

क्रम संख्या: १५७

मु.नं.	१५७/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		रामतपस्या कुमार साह
विपक्ष :		बिन्दवासिनी गाउँपालिकाको कार्यालय, पर्सा मधेश प्रदेश
१.	२०८०।०६।०९	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०।०६।१५	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८०।०८।२१	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।
४.	२०८१।०३।१९	दफा ३२(१) बमोजिम कारवाही किन नगर्ने भन्ने आदेश

क्रम संख्या: १५८

मु.नं.	१५८/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		सागर जोशी
विपक्ष :		स्वास्थ्य तथा जनसंख्या मन्त्रालय, रामशाहपथ, काठमाडौं
१.	२०८०।०६।०९	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।

२.	२०८०/०६/१५	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८१/०३/१९	थप आदेश गर्नु नपर्ने ।

क्रम संख्या: १५९

मु.नं.	१५९/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		इश्वरी पौडेल
विपक्ष :		नेपाल पत्रकार महासंघ, केन्द्रीय कार्यालय काठमाडौं
१.	२०८०/०६/०९	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०/०६/१५	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८१/०३/१९	थप आदेश गर्नु नपर्ने ।

क्रम संख्या: १६०

मु.नं.	१६०/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		देवी प्रसाद दुलाल
विपक्ष :		मालपोत कार्यालय, ललितपुर जिल्ला, महाकाल गा. पा. -३
१.	२०८०।०५।१८	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०।०६।१५	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८१।०३।१९	थप आदेश गर्न नपर्ने ।

क्रम संख्या: १६१

मु.नं.	१६१/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		श्याम कृष्ण खत्री
विपक्ष :		हरिसिद्धी ईटा तथा टायल कारखाना लि., ललितपुर
१.	२०८०/०६/०२	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०/०६/१५	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८०/०८/१८	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: १६२

मु.नं.	१६२/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		हरि राम कोण्डा
विपक्ष :		अख्तियार दुरुपयोग अनुसन्धान आयोग, टंगाल, काठमाडौं
१.	२०८०/०६/१४	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०/०६/१८	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८०/०७/२०	थप आदेश गर्न नपर्ने ।

क्रम संख्या: १६३

मु.नं.	१६३/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		हरि राम कोण्डा
विपक्ष :		अख्तियार दुरुपयोग अनुसन्धान आयोग, टंगाल, काठमाडौं
१.	२०८०/०६/१८	सचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।

२.	२०८०/०६/१८	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८०/०७/२०	थप आदेश गर्नु नपर्ने ।

क्रम संख्या: १६४

मु.नं.	१६४/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		रामतपस्या कुमार साह
विपक्ष :		अधिकार सम्पन्न बागमती सभ्यता एकीकृत विकास समिति गुहेश्वरी काठमाडौं
१.	२०८०।०६।१७	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०।०६।१८	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८०।०९।१९	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: १६५

मु. नं.	१६५/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		यदुनाथ बज्जारा
विपक्ष :		गण्डकी मेडिकल कलेज, कास्की
१.	२०८०/०६/१७	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०/०६/१८	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८१/०३/२९	थप आदेश गर्न नपर्ने ।

क्रम संख्या: १६६

मु.नं.	१६६/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		सागर जोशी
विपक्ष :		काठमाडौं महानगरपालिकाको कार्यालय, काठमाडौं
१.	२०८०/०६/१७	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०/०६/२२	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८०/०९/१२	थप आदेश गर्न नपर्ने ।

क्रम संख्या: १६७

मु.नं.	१६७/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		सुभाष शाह
विपक्ष :		भन्सार विभाग, त्रिपुरेश्वर, काठमाडौं
१.	२०८०/०६/१७	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०/०६/२२	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८०/०९/२६	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: १६८

मु.नं.	१६८/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		शम्भु कुमार अधिकारी
विपक्ष :		नेसनल प्याब्सन, केन्द्रीय कार्यालय, काठमाडौं
१.	२०८०/०६/१७	सचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।

२.	२०८०/०६/२२	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८०/०८/१८	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: १६९

मु.नं.	१६९/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		संजय अधिकारी
विपक्ष :		रजिष्ट्रारको कार्यालय, सूचना तथा जनसम्पर्क महाशाखा, त्रि. वि.
१.	२०८०/०६/१७	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०/०६/२२	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८०/०८/०७	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: १७०

मु.नं.	१७०/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		हरिश चन्द्र बाग समेत
विपक्ष :		बेलौरी नगरपालिकाको कार्यालय, कञ्चनपुर
१.	२०८०/०६/१९	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०/०६/२२	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८०/०८/१८	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: १७१

मु.नं.	१७१/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		सुदिप कुमार यादव
विपक्ष :		मिथिलाविहारी नगरपालिकाको कार्यालय
१.	२०८०।०६।१७	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०।०६।२२	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: १७२

मु.नं.	१७२/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		निरज रेग्मी
विपक्ष :		मुकुल सेभिङ्ग एण्ड को-अपरेटिभ लि., बालुवाटार, काठमाडौं
१.	२०८०/०६/१७	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०/०६/२२	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८१/०३/१९	थप आदेश गर्नु नपर्ने ।

क्रम संख्या: १७३

मु.नं.	१७३/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		हरि राउत
विपक्ष :		श्री देवी बाल सुधार मा. वि., गोकर्णेश्वर-३, काठमाडौं
१.	२०८०/०६/२१	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।

२.	२०८०/०६/२५	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८०/०८/१८	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: १७४

मु.नं.	१७४/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		उमेश ठाकुर समेत
विपक्ष :		कानून संकाय डीनको कार्यालय, प्रदर्शनीमार्ग काठमाडौं
१.	२०८०/०६/१९	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०/०६/२५	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८०/०८/१८	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: १७५

मु.नं.	१७५/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		प्रकाश पराजुली
विपक्ष :		आन्तरिक राजस्व कार्यालय, कोटेश्वर, काठमाडौं
१.	२०८०/०६/२३	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०/०६/२५	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८१/०३/१९	थप आदेश गर्न नपर्ने ।

क्रम संख्या: १७६

मु.नं.	१७६/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		२०८०/०८/०२
विपक्ष :		बलरा नगरपालिकाको कार्यालय, सर्लाही
१.	२०८०/०६/२९	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०/०८/०२	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८०/०८/२८	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: १७७

मु.नं.	१७७/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		शिवलाल पौडेल
विपक्ष :		उद्योग विभाग, त्रिपुरेश्वर, काठमाडौं
१.	२०८०/०६/२४	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०/०८/०२	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८०/०८/१८	थप आदेश गर्न नपर्ने ।

क्रम संख्या: १७८

मु.नं.	१७८/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		शिवलाल पौडेल
विपक्ष :		खानी तथा भूगर्भ विभाग, लैनचौर, काठमाडौं
१.	२०८०/०६/२४	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।

२.	२०८०।०।०२	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८०।०।०२३	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: १८९

मु.नं.	१७९/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		भेष राज लुइटेल
विपक्ष :		नेपाल बैंक लि., धर्मपथ, काठमाडौं
१.	२०८०।०६।३०	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०।०७।०२	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८१।०३।१९	थप आदेश गर्नु नपर्ने ।

क्रम संख्या: १८०

मु.नं.	१८०/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		भेष राज लुइटेल
विपक्ष :		नेपाल आयल निगम, टेकु, काठमाडौं
१.	२०८०।०६।३०	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०।०७।०२	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८०।०९।०२	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: १८१

मु.नं.	१८१/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		भेष राज लुइटेल
विपक्ष :		साल्ट ट्रेडिङ्ग कर्पोरेशन, कालिमाटी, काठमाडौं
१.	२०८०।०६।३०	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०।०७।०२	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८०।०१।१६	थप आदेश गर्न नपर्ने ।

क्रम संख्या: १८२

मु.नं.	१८२/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		संतोष कुमार झा समेत
विपक्ष :		वडा नं. ३ को कार्यालय, दुर्गाभगवती गाउँपालिका, मत्सरी
१.	२०८०।०६।३०	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०।०७।०२	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८०।०८।२८	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: १८३

मु.नं.	१८३/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		शिवलाल पौडेल
विपक्ष :		नेपाल आयल निगम, टेकु, काठमाडौं
१.	२०८०।०६।१३	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०।०७।१३	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्न भन्ने आदेश ।

३.	२०८०।०८।०४	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।
----	------------	---

क्रम संख्या: १८४

मु.नं.	१८४/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		ध्रुवलाल श्रेष्ठ
विपक्ष :		श्री सर्वोच्च अदालत, रामशाहपथ, काठमाडौं
१.	२०८०।०।०३	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०।०।०१३	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८०।०।०७	थप आदेश गर्न नपर्ने ।

क्रम संख्या: १८५

मु.नं.	१८५/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		हरि बहादुर के. सी.
विपक्ष :		नेपाल आयल निगम, टेकु, काठमाडौं
१.	२०८०।०।०१२	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०।०।०१३	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: १८६

मु.नं.	१८६/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		सरिष्मा योङहाङ
विपक्ष :		श्री सरस्वती मा. वि., रोङ ६, इलाम
१.	२०८०।०।०१३	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०।०।०१३	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८०।०१।०२	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: १८७

मु.नं.	१८७/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :	ब्रह्म देव यादव समेत	
विपक्ष :	लक्ष्मीपुरपतारी गाउँपालिकाको कार्यालय, सिरहा	
१.	२०८०।०७।१२	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०।०७।१३	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८०।०९।१२	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: १८८

मु.नं.	१८८/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		अञ्जुला भट्ट
विपक्ष :		भीमदत्त नगरपालिकाको कार्यालय, कञ्चनपुर
१.	२०८०।०७।१२	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०।०७।१३	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८१।०३।२६	थप आदेश गर्न नपर्ने ।

क्रम संख्या: १८९

मु.नं.	१८९/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		राकेश कुमार सिंह
विपक्ष :		प्रादेशिक अस्पताल, सिरहा
१.	२०८०/०७/१३	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०/०७/१३	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८०/०९/०२	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: १९०

मु.नं.	१९०/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		शशि प्रसाद आचार्य
विपक्ष :		दुष्पेश्वर गाउँपालिकाको कार्यालय, नुवाकोट
१.	२०८०/०७/१४	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०/०७/२०	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८०/०९/०२	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: १९१

मु.नं.	१९१/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		नारायणी थापा
विपक्ष :		ग्लोबल आइएमई बैंक, कुमारीपाटी शाखा, ललितपुर
१.	२०८०/०६/२२	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०/०७/२०	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: १९२

मु.नं.	१९२/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :	काशीराम शर्मा	
विपक्ष :	ठाकुरबाबा नगरपालिकाको कार्यालय, बर्दिया	
१.	२०८०/०६/२३	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०/०७/२०	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८०/०८/२८	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: १९३

मु.नं.	१९३/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		काशीराम शर्मा
विपक्ष :		मधुवन नगरपालिकाको कार्यालय, बर्दिया
१.	२०८०/०६/२३	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०/०७/२०	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८०/०९/०२	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: १९४

मु.नं.	१९४/०८०/८१
--------	------------

क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		काशीराम शर्मा
विपक्ष :		गुराँस गाउँपालिकाको कार्यालय, दैलेख
१.	२०८०/०६/२३	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०/०७/२०	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८०/०९/०२	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: १९५

मु.नं.	१९५/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		काशीराम शर्मा
विपक्ष :		नौमुले गाउँपालिकाको कार्यालय, दैलेख
१.	२०८०/०६/२३	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०/०७/२०	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८०/०९/०२	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।
४.	२०८१/०३/२४	थप आदेश गर्नु नपर्ने ।

क्रम संख्या: १९६

मु.नं.	१९६/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		काशीराम शर्मा
विपक्ष :		कालिमाटी गाउँपालिकाको कार्यालय, सल्यान
१.	२०८०/०६/२३	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०/०७/२०	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.		

क्रम संख्या: १९७

मु.नं.	१९७/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		काशीराम शर्मा
विपक्ष :		भेरी नगरपालिकाको कार्यालय जाजरकोट
१.	२०८०/०६/२३	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०/०७/२०	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८०/०९/०२	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: १९८

मु.नं.	१९८/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		काशीराम शर्मा
विपक्ष :		वीरेन्द्रनगर नगरपालिकाको कार्यालय, सुर्खेत
१.	२०८०/०६/२३	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०/०७/२०	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८०/०९/०२	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: १९९

मु.नं.	१९९/०८०/८१
--------	------------

क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		काशीराम शर्मा
विपक्ष :		खजुरा गाउँपालिकाको कार्यालय, बाँके
१.	२०८०।०६।२३	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०।०७।२०	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८०।०९।०५	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: २००

मु.नं.	२००/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		वसन्त गिरी
विपक्ष :		तिलौराकोट साभेदारी वन व्यवस्थापन समूह, कपिलवस्तु
१.	२०८०।०७.२०	सूचना पार्डन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०।०७.२०	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८०।०८.२८	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।
४.	२०८०।१२।१५	दफा ३२(१) बमोजिम कारवाही किन नगर्ने भन्ने आदेश

क्रम संख्या: २०१

मु.नं.	२०११/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		काशीराम शर्मा
विपक्ष :		भैरवी गाउँपालिकाको कार्यालय, दैलेख
१.	२०८०।०६।२३	सूचना पार्डन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०।०७।२३	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८०।०९।१२	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: २०२

मु.नं.	२०२/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		काशीराम शर्मा
विपक्ष :		जुनीचदि गाउँपालिकाको कार्यालय, जाजरकोट
१.	२०८०।०६।२३	सूचना पार्डन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०।०७।२३	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८०।०९।१२	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: २०३

मु.नं.	२०३/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		काशीराम शर्मा
विपक्ष :		भगवतीमाई गाउँपालिकाको कार्यालय, दैलेख
१.	२०८०।०६।२३	सूचना पार्डन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०।०७।२३	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।

३.	२०८०।०९।१२	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।
----	------------	---

क्रम संख्या: २०४

मु.नं.	२०४/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		काशीराम शर्मा
विपक्ष :		चामुण्डाविन्दासैनी नगरपालिकाको कार्यालय, दैलेख
१.	२०८०।०६।२३	सूचना पार्डन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०।०७।२३	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८०।०९।१२	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: २०५

मु.नं.	२०५/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		काशीराम शर्मा
विपक्ष :		जानकी गाउँपालिकाको कार्यालय, बाँके
१.	२०८०/०६/२३	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०/०७/२३	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८०/०९/१२	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: २०६

मु.नं.	२०६/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		काशीराम शर्मा
विपक्ष :		घोराही उपमहानगरपालिकाको कार्यालय, दाङ
१.	२०८०/०६/२३	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०/०७/२३	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८१/०३/२१	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: २०७

मु.नं.	२०७/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		काशीराम शर्मा
विपक्ष :		दार्मा गाउँपालिकाको कार्यालय, सल्यान
१.	२०८०/०६/२३	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०/०७/२३	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८०/०९/१९	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: २०८

मु.नं.	२०८/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		काशीराम शर्मा
विपक्ष :		डुडुवा गाउँपालिकाको कार्यालय, बाँके
१.	२०८०/०६/२३	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०/०७/२३	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्न भन्ने आदेश ।

३.	२०८०/०९/१२	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।
----	------------	---

क्रम संख्या: २०९

मु.नं.	२०९/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		काशीराम शर्मा
विपक्ष :		सिमता गाउँपालिकाको कार्यालय, सुर्खेत
१.	२०८०/०६/२३	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०/०७/२३	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८०/०९/१२	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: २१०

मु.नं.	२१०/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		काशीराम शर्मा
विपक्ष :		तुलसीपुर उपमहानगरपालिकाको कार्यालय, दाङ
१.	२०८०/०६/२३	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०/०७/२३	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८०/०९/१२	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: २११

मु.नं.	२११/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		काशीराम शर्मा
विपक्ष :		राजापुर नगरपालिकाको कार्यालय, बर्दिया
१.	२०८०/०६/२३	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०/०७/२३	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८०/०९/१२	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: २१२

मु.नं.	२१२/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		काशीराम शर्मा
विपक्ष :		छत्रेश्वरी गाउँपालिकाको कार्यालय, सल्यान
१.	२०८०/०६/२३	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०/०७/२३	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८०/०९/१९	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: २१३

मु.नं.	२१३/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		शिव प्रसाद अधिकारी
विपक्ष :		तारकेश्वर नगरपालिकाको कार्यालय, धर्मस्थली, काठमाडौं
१.	२०८०/०५/१२	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।

२.	२०८०/०८/०८	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
----	------------	--

३. २०८१/०३/२६ थप आदेश गर्नु नपर्ने ।

क्रम संख्या: २१४

मु.नं.	२१४/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		हरि राम कोण्डा
विपक्ष :		आन्तरिक राजश्व विभाग, लाजिम्पाट, काठमाडौं
१.	२०८०/०७/२२	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०/०८/०४	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८१/०३/२४	थप आदेश गर्न नपर्ने ।

क्रम संख्या: २१५

मु.नं.	२१५/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		भेष राज लुइटेल
विपक्ष :		तारकेश्वर नगरपालिकाको कार्यालय, धर्मस्थली, काठमाडौं
१.	२०८०/०७/२३	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०/०८/०४	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८०/१०/२५	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: २१६

मु.नं.	२१६/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		शिव प्रसाद अधिकारी
विपक्ष :		राष्ट्रिय स्वतन्त्र पार्टी, केन्द्रीय कार्यालय, काठमाडौं
१.	२०८०।०७।२३	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०।०८।०४	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८१।०३।२६	थप आदेश गर्न नपर्ने ।

क्रम संख्या: २१७

मु.नं.	२१७/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		हरि राम कोण्डा
विपक्ष :		नेपाल चार्टर्ड एकाउन्टेन्टस् संस्था, सातदोबाटो, ललितपुर
१.	२०८०/०७/२२	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०/०८/०४	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८०/१२/२२	थप आदेश गर्न नपर्ने ।

क्रम संख्या: २१८

मु.नं.	२१८/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		नारायण प्रसाद अधिकारी
विपक्ष :		नेपाल राष्ट्र बैंक, बालुवाटार, काठमाडौं
१.	२०८०/०७/२३	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०/०८/०४	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।

३.	२०८१०३१२६	थप आदेश गर्नु नपर्ने ।
क्रम संख्या: २१९		
मु.नं.	२१९/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		लवदेव हुंगाना
विपक्ष :		कान्तिपुर पब्लिकेसन्स लि., थापाथली, काठमाडौं
१.	२०८०१०७२३	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०१०८१०४	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८१०३१२६	थप आदेश गर्नु नपर्ने ।

क्रम संख्या: २२०		
मु.नं.	२२०/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		काशीराम शर्मा
विपक्ष :		नारायण नगरपालिकाको कार्यालय, दैलेख
१.	२०८०१०६१२३	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०१०८१०४	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८१०३१२४	थप आदेश गर्नु नपर्ने ।

क्रम संख्या: २२१		
मु.नं.	२२१/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		काशीराम शर्मा
विपक्ष :		बडैयाताल गाउँपालिकाको कार्यालय, बर्दिया
१.	२०८०१०६१२३	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०१०८१०४	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८०११०३	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: २२२		
मु.नं.	२२२/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		काशीराम शर्मा
विपक्ष :		बराहताल गाउँपालिकाको कार्यालय, सुर्खेत
१.	२०८०१०६१२३	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०१०८१०४	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८०११०३	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: २२३		
मु.नं.	२२३/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		काशीराम शर्मा
विपक्ष :		शिवालय गाउँपालिकाको कार्यालय, जाजरकोट
१.	२०८०१०६१२३	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०१०८१०४	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।

३.	२०८०११०३	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।
क्रम संख्या: २२४		
मु.नं.	२२४/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		काशीराम शर्मा
विपक्ष :		सिद्धकुमाख गाउँपालिकाको कार्यालय, सल्यान
१.	२०८०१०६१२३	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०१०८१०४	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८०११०३	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: २२५		
मु.नं.	२२५/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		काशीराम शर्मा
विपक्ष :		शारदा नगरपालिकाको कार्यालय, सल्यान
१.	२०८०१०६१२३	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०१०८१०४	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८०११०३	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: २२६		
मु.नं.	२२६/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		शिव प्रसाद अधिकारी
विपक्ष :		तारकेश्वर नगरपालिकाको कार्यालय, धर्मस्थली, काठमाडौं
१.	२०८०१०६१२३	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०१०८१०४	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८१०३१२६	थप आदेश गर्नु नपर्ने ।

क्रम संख्या: २२७		
मु.नं.	२२७/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		शिवप्रसाद हुंगाना
विपक्ष :		मानेभन्ज्याङ गाउँपालिकाको कार्यालय, ओखलढुङ्गा
१.	२०८०१०८१०४	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०१०८१०७	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८०१०१२९	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: २२८		
मु.नं.	२२८/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		शैलेन्द्र भ्वा
विपक्ष :		बुन्दावन नगरपालिकाको कार्यालय, रौतहट
१.	२०८०१०८१०४	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।

२.	२०८०।०८।०७	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८०।०९।१९	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।
४.	२०८१।०९।१३	दफा ३२(१) बमोजिम कारवाही किन नगर्ने भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: २२९

मु.नं.	२२९/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		शैलेन्द्र भ्वा
विपक्ष :		कटहरिया नगरपालिकाको कार्यालय, रौतहट
१.	२०८०।०८।०४	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०।०८।०७	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८१।०२।२८	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: २३०

मु.नं.	२३०/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		शैलेन्द्र भ्वा
विपक्ष :		दुर्गाभगवती गाउँपालिकाको कार्यालय, रौतहट
१.	२०८०।०८।०४	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०।०८।०७	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८०।०९।१९	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: २३१

मु.नं.	२३१/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		शैलेन्द्र भ्वा
विपक्ष :		माधवनारायण नगरपालिकाको कार्यालय, रौतहट
१.	२०८०।०८।०४	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०।०८।०७	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८०।१०।२५	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: २३२

मु.नं.	२३२/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		शैलेन्द्र भ्वा
विपक्ष :		चन्द्रपुर नगरपालिकाको कार्यालय, रौतहट
१.	२०८०।०८।०४	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०।०८।०७	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८०।०९।१२	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: २३३

मु.नं.	२३३/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण

पक्ष :		शैलेन्द्र भा
विपक्ष :		यमुनामाई गाउँपालिकाको कार्यालय, रौतहट
१.	२०८०।०८।०४	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०।०८।०७	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८०।०९।१९	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: २३४

मु.नं.	२३४/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		यदुनाथ वज्जारा
विपक्ष :		साई अर्चना हस्पिटल, पोखरा, कास्की
१.	२०८०।०८।०४	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०।०८।०७	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८०।१०।२९	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: २३५

मु.नं.	२३५/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		यदुनाथ वज्जारा
विपक्ष :		वडा नं. ९ को कार्यालय, पोखरा महानगरपालिका, कास्की
१.	२०८०।०८।०४	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०।०८।०७	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८०।१२।०१	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: २३६

मु.नं.	२३६/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		यदुनाथ वज्जारा
विपक्ष :		नापी कार्यालय, महेन्द्रनगर, कञ्चनपुर
१.	२०८०।०८।०४	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०।०८।०७	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८०।१२।१९	थप आदेश गर्नु नपर्ने ।

क्रम संख्या: २३७

मु.नं.	२३७/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		काशीराम शर्मा
विपक्ष :		नलगाड नगरपालिकाको कार्यालय, जाजरकोट
१.	२०८०।०८।२३	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०।०८।०७	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८०।११।०३	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: २३८

मु.नं.	२३८/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण

पक्ष :	काशीराम शर्मा
विपक्ष :	महाबु गाउँपालिकाको कार्यालय, दैलेख
१.	२०८०।०६।२३ सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०।०८।०७ दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८०।१०।२५ दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: २३९

मु.नं.	२३९/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		काशीराम शर्मा
विपक्ष :		चिङ्गाड गाउँपालिकाको कार्यालय, सुर्खेत
१.	२०८०।०६।२३	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०।०८।०७	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८०।११।०३	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: २४०

मु.नं.	२४०/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		काशीराम शर्मा
विपक्ष :		कुमाख गाउँपालिकाको कार्यालय, सल्यान
१.	२०८०।०६।२३	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०।०८।०७	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८०।११।०३	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: २४१

मु.नं.	२४१/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		काशीराम शर्मा
विपक्ष :		कुशे गाउँपालिकाको कार्यालय, जाजकोट
१.	२०८०।०६।२३	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०।०८।०७	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८०।११।०३	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: २४२

मु.नं.	२४२/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		अंग राज भारती
विपक्ष :		प्राइम कमर्सियल बैंक लि., केन्द्रीय कार्यालय, कमलपोखरी
१.	२०८०।०८।०४	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०।०८।०७	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८०।०९।१२	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: २४३

मु.नं.	२४३/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :	विरेन्द्र शर्मा	

विपक्ष :	मिथिलाविहारी नगरपालिकाको कार्यालय, धनुषा
१.	२०८०।०६।२३ सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०।०८।०७ दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८०।०९।१६ दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: २४४

मु.नं.	२४४/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :	हरि शंकर खड्का	
विपक्ष :	ग्लोबल आइएमई बैंक लि., केन्द्रीय कार्यालय, नक्साल काठमाडौं	
१.	२०८०।०६।२३	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०।०८।०७	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८१।०३।२६	थप आदेश गर्नु नपर्ने ।

क्रम संख्या: २४५

मु.नं.	२४५/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :	काशीराम शर्मा	
विपक्ष :	बंगलाचुली गाउँपालिकाको कार्यालय, दाङ	
१.	२०८०।०६।२३	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०।०८।११	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८०।११।०३	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: २४६

मु.नं.	२४६/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :	काशीराम शर्मा	
विपक्ष :	राजपुर गाउँपालिकाको कार्यालय, दाङ	
१.	२०८०।०६।२३	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०।०८।११	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८०।११।०३	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: २४७

मु.नं.	२४७/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		काशीराम शर्मा
विपक्ष :		गढवा गाउँपालिकाको कार्यालय, दाङ
१.	२०८०।०६।२३	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०।०८।११	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८०।११।०३	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: २४८

मु.नं.	२४८/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :	काशीराम शर्मा	
विपक्ष :	ठाँटीकाँध गाउँपालिकाको कार्यालय, दैलेख	

१.	२०८०।०६।२३	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०।०८।११	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८०।११।०३	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: २४९

मु.नं.	२४९/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		काशीराम शर्मा
विपक्ष :		आठवीस नगरपालिकाको कार्यालय, दैलेख
१.	२०८०।०६।२३	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०।०८।११	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८०।११।०३	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: २५०

मु.नं.	२५०/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		काशीराम शर्मा
विपक्ष :		डुंगेश्वर गाउँपालिकाको कार्यालय, दैलेख
१.	२०८०।०६।२३	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०।०८।११	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८०।१०।२५	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: २५१

मु.नं.	२५१/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		काशीराम शर्मा
विपक्ष :		सुशील कोइराला प्रखर क्यान्सर अस्पताल, बाँके
१.	२०८०।०८।०६	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०।०८।११	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८१।०३।१९	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: २५२

मु.नं.	२५२/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		काशीराम शर्मा
विपक्ष :		बनगाडकुपिण्डे नगरपालिकाको कार्यालय, सल्यान
१.	२०८०।०६।२३	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०।०८।११	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८१।०३।१९	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: २५३

मु.नं.	२५३/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		भेष राज लुइटेल
विपक्ष :		रेल विभाग, विशालनगर, काठमाडौं

१.	२०८०।०८।०६	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०।०८।११	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: २५४

मु.नं.	२५४/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		शिव प्रसाद अधिकारी
विपक्ष :		नेपाल कम्युनिस्ट पार्टी, (एकीकृत समाजवादी), काठमाडौं
१.	२०८०।०८।०६	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०।०८।११	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८०।१०।०८	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: २५५

मु.नं.	२५५/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		भेष राज लुइटेल
विपक्ष :		नेपाल वायु सेवा निगम, कान्तिपथ, काठमाडौं
१.	२०८०।०८।०६	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०।०८।११	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८१।०३।२९	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: २५६

मु.नं.	२५६/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		चक्र लाल श्रेष्ठ
विपक्ष :		प्रहरी वृत्त, बानेश्वर, तीनकुने, काठमाडौं
१.	२०८०।०८।०५	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०।०८।११	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८१।०३।१९	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: २५७

मु.नं.	२५७/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		दिपकराज जोशी
विपक्ष :		भौतिक पूर्वाधार तथा यातायात मन्त्रालय, सिंहदरबार, काठमाडौं
१.	२०८०।०८।०५	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०।०८।११	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८१।०३।२६	थप आदेश गर्न नपर्ने ।

क्रम संख्या: २५८

मु.नं.	२५८/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		विद्यानन्द राम
विपक्ष :		जलस्रोत तथा सिंचाई विकास डिभिजन, राजविराज, सप्तरी
१.	२०८०।०८।१३	सचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।

२.	२०८०।०८।१४	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८०।११।२९	थप आदेश गर्नु नपर्ने ।

क्रम संख्या: २५९

मु.नं.	२५९/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		सीमा तामाङ
विपक्ष :		राष्ट्रिय भूमि आयोग, बालुवाटार, काठमाडौं
१.	२०८०।०८।०५	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०।०८।१४	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८१।०३।२६	थप आदेश गर्नु नपर्ने ।

क्रम संख्या: २६०

मु.नं.	२६०/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		सुभाष शाह
विपक्ष :		एनसेल आजियाटा लि., लैनचौर, काठमाडौं
१.	२०८०।०८।१३	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०।०८।१४	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८०।१२।०९	थप आदेश गर्न नपर्ने ।

क्रम संख्या: २६१

मु.नं.	२६१/०८०/८१		
क्र.सं	मिति	विवरण	
पक्ष :		सुभाष शाह	
विपक्ष :		इन्फोमेरिक्स क्रेडिट रेटिड नेपाल लि., काठमाडौं	
१.	२०८०।०८।१३	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।	
२.	२०८०।०८।१४	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।	
३.	२०८०।०९।०२	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।	

क्रम संख्या: २६२

मु.नं.	२६२/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		सुभाष शाह
विपक्ष :		इन्फोमेरिक्स क्रेडिट रेटिड नेपाल लि., काठमाडौं
१.	२०८०।०८।१३	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०।०८।१४	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८०।१२।१५	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: २६३

मु.नं.	२६३/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		सुभाष शाह
विपक्ष :		एनसेल आजियाटा लि., लैनचौर, काठमाडौं
१.	२०८०।०८।१३	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।

२.	२०८०।०८।१४	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८०।१०।०८	थप आदेश गर्नु नपर्ने ।

क्रम संख्या: २६४

मु.नं.	२६४/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		सुभाष शाह
विपक्ष :		धितोपत्र बोर्ड, खुमलटार, ललितपुर
१.	२०८०।०८।१३	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०।०८।१४	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८१।०२।२७	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: २६५

मु.नं.	२६५/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		सुभाष शाह
विपक्ष :		एनसेल आजियाटा लि., लैनचौर, काठमाडौं
१.	२०८०।०८।१३	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०।०८।१४	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८०।०९।२६	थप आदेश गर्न नपर्ने ।

क्रम संख्या: २६६

मु.नं.	२६६/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		सुभाष शाह
विपक्ष :		कानून, न्याय तथा संसदीय मामिला मन्त्रालय, सिंहदरबार
१.	२०८०।०८।१३	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०।०८।१४	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८१।०३।२६	थप आदेश गर्न नपर्ने ।

क्रम संख्या: २६७

मु.नं.	२६७/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		सुभाष शाह
विपक्ष :		मारुती सिमेन्ट लि., त्रिपुरेश्वर, काठमाडौं
१.	२०८०।०८।१३	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०।०८।१४	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८०।१२।१५	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: २६८

मु.नं.	२६८/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		कृष्ण बहादुर श्रेष्ठ
विपक्ष :		नेपाल इन्भेष्टमेन्ट मेगा बैंक, केन्द्रीय कार्यालय, दरबारमार्ग
१.	२०८०।०८।०८	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०।०८।१४	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्न भन्ने आदेश ।

३.	२०८०/११/२१	थप आदेश गर्नु नपर्ने ।
क्रम संख्या: २६९		
मु.नं.	२६९/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		काशीराम शर्मा
विपक्ष :		लमही नगरपालिकाको कार्यालय, दाङ
१.	२०८०/०६/२३	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०/०८/१४	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८१/०३/१९	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: २७०		
मु.नं.	२७०/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		सुभाष शाह
विपक्ष :		उद्योग विभाग, त्रिपुरेश्वर, काठमाडौं
१.	२०८०/०८/१३	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०/०८/१८	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८०/१२/२२	थप आदेश गर्नु नपर्ने ।

क्रम संख्या: २७१		
मु.नं.	२७१/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		रुक्मिणी कपाली
विपक्ष :		परीक्षा नियन्त्रण कार्यालय, त्रि. वि., बल्खु, काठमाडौं
१.	२०८०/०८/१४	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०/०८/१८	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८०/०९/०५	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।
४.	२०८१/०२/१९	दफा ३२(१) बमोजिम कारवाही किन नगर्ने भन्ने आदेश

क्रम संख्या: २७२		
मु.नं.	२७२/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		हरि राम कोण्डा
विपक्ष :		आन्तरिक राजश्व कार्यालय, जगाती, भक्तपुर
१.	२०८०/०८/१७	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०/०८/२१	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८०/११/२४	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: २७३		
मु.नं.	२७३/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		माधवप्रसाद पौडेल
विपक्ष :		नेपाल बाल संगठन, केन्द्रीय कार्यालय, नक्शाल
१.	२०८०/०८/१२	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।

२.	२०८०/०८/२१	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८०/११/०८	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: २७४		
मु.नं.	२७४/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		तज बहादुर हमाल
विपक्ष :		जिल्ला प्रहरी कार्यालय, बाँके
१.	२०८०/०८/१७	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०/०८/२१	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८१/०२/३२	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: २७५		
मु.नं.	२७५/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		प्रमानन्द जोशी
विपक्ष :		वैजनाथ मध्यवर्ती सामुदायिक वन उपभोक्ता समूह, वेलौरी न. पा.-९, कञ्चनपुर
१.	२०८०/०८/१९	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०/०८/२१	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८०/१०/२५	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।
४.	२०८०/११/१५	दफा ३२(१) बमोजिम कारवाही किन नगर्ने भन्ने आदेश

क्रम संख्या: २७६		
मु.नं.	२७६/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		यदुनाथ वज्जारा
विपक्ष :		एनआईसी एशिया बैंक लि., न्यूरोड शाखा, पोखरा, कास्की
१.	२०८०/०८/१९	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०/०८/२१	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८१/०३/२१	थप आदेश गर्नु नपर्ने ।

क्रम संख्या: २७७		
मु.नं.	२७७/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		सुभाष शाह
विपक्ष :		केयर रेटिड नेपाल लि., काठमाडौं
१.	२०८०/०८/२०	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०/०८/२८	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८१/०३/२६	थप आदेश गर्नु नपर्ने ।

क्रम संख्या: २७८		
मु.नं.	२७८/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		सुभाष शाह

विपक्ष :	कानून, न्याय तथा संसदीय मन्त्रालय, काठमाडौं
१.	२०८०।०८।२० सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०।०८।२८ दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: २७९		
मु.नं.	२७९/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :	रामप्रसाद दाहाल	
विपक्ष :	प्रेस काउन्सिल नेपाल, सञ्चारग्राम, काठमाडौं	
१.	२०८०।०८।२८	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०।०८।२८	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८०।११।२१	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: २८०		
मु.नं.	२८०/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :	राजिव दास	
विपक्ष :	त्रिभुवन विश्वविद्यालय, सूचना तथा जनसम्पर्क महाशाखा, कीर्तिपुर	
१.	२०८०।०८।२८	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०।०८।२८	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८०।१२।१५	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: २८१		
मु.नं.	२८१/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		सुभाष शाह
विपक्ष :		हिमालयन डिस्टिलरी लि., ललितपुर
१.	२०८०।०८।२८	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०।०८।२८	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८०।०९।२६	थप आदेश गर्नु नपर्ने ।

क्रम संख्या: २८२		
मु.नं.	२८२/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :	सुरेन्द्र थापा	
विपक्ष :	भौतिक पूर्वाधार तथा यातायात मन्त्रालय, सिंहदरबार, काठमाडौं	
१.	२०८०।०८।२८	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०।०८।२८	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८०।०९।२६	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: २८३		
मु.नं.	२८३/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		भाई राजा भण्डारी
विपक्ष :		नापी कार्यालय, कलंकी, काठमाडौं

१.	२०८०।०८।२५	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०।०९।०२	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८१।०३।२६	थप आदेश गर्नु नपर्ने ।

क्रम संख्या: २८४		
मु.नं.	२८४/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		माधव नेपाल
विपक्ष :		राष्ट्रिय समाचार समिति, भद्रकालीप्लाजा, काठमाडौं
१.	२०८०।०८।२६	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०।०९।०२	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: २८५		
मु.नं.	२८५/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		सरिता गिरी
विपक्ष :		जिल्ला, प्रशासन कार्यालय, काठमाडौं
१.	२०८०।०८।२२	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०।०९।०२	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८०।११।१०	दफा १०(३)(ख) बमोजिम भएको आदेश ।

क्रम संख्या: २८६		
मु.नं.	२८६/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		हरि नारायण श्रेष्ठ
विपक्ष :		पुँजी विकास बचत तथा ऋण सहकारी सं. लि., न्यूरोड, काठमाडौं
१.	२०८०।०८।२८	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०।०९।०२	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८०।१०।०८	थप आदेश गर्न नपर्ने ।

क्रम संख्या: २८७		
मु.नं.	२८७/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		रेवती प्रसाद तिमल्सिना
विपक्ष :		हेटौँडा उपमहानगरपालिकाको कार्यालय, मकवानपुर
१.	२०८०।०९।०१	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०।०९।०५	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: २८८		
मु.नं.	२८८/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :	पृथ्विन्दु महर्जन	
विपक्ष :	ललितपुर महानगरपालिकाको कार्यालय, ललितपुर	
१.	२०८०।०८।२९	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०।०९।०५	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८०।१०।२५	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

४.	२०८१।०३।१२	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।
----	------------	---

क्रम संख्या: २८९

मु.नं.	२८९/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		परशुराम साह
विपक्ष :		भूमिसुधार तथा मालपोत कार्यालय, सिरहा
१.	२०८०।०९।०१	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०।०९।०५	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: २९०

मु.नं.	२९०/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		परशुराम साह
विपक्ष :		प्रसोनी बहुप्राविधिक शिक्षालय, बारा
१.	२०८०।०९।०१	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०।०९।०५	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८१।०१।१०	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: २९१

मु.नं.	२९१/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		विष्णु धिमाल
विपक्ष :		मालपोत कार्यालय, चन्द्रगढी, भापा
१.	२०८०।०९।०१	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०।०९।०५	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८०।१२।१९	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: २९२

मु.नं.	२९२/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		अंग राज भारती
विपक्ष :		प्राइम कमर्सियल बैंक लि., केन्द्रीय कार्यालय, कमलपोखरी
१.	२०८०।०९।०४	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०।०९।०५	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८०।१०।२५	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: २९३

मु.नं.	२९३/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		अंग राज भारती
विपक्ष :		हिमालयन बैंक लि., केन्द्रीय कार्यालय, कमलादी, काठमाडौं
१.	२०८०।०९।०४	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०।०९।०५	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८०।१२।१९	थप आदेश गर्नु नपर्ने ।

क्रम संख्या: २९४

मु.नं.	२९४/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :	अंग राज भारती	
विपक्ष :	नेपाल बैंक लि., केन्द्रीय कार्यालय, धर्मपथ, काठमाडौं	
१.	२०८०।०९।०४	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०।०९।०५	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८०।१२।२२	थप आदेश गर्न नपर्ने ।

क्रम संख्या: २९५

मु.नं.	२९५/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		अंग राज भारती
विपक्ष :		एनआईसी एसिया बैंक लि., केन्द्रीय कार्यालय, थापाथली, काठमाडौं
१.	२०८०।०९।०४	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०।०९।०५	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८०।१२।१९	थप आदेश गर्न नपर्ने ।

क्रम संख्या: २९६

मु.नं.	२९६/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :	अंग राज भारती	
विपक्ष :	कुमारी बैंक लि., केन्द्रीय कार्यालय, टंगाल, काठमाडौं	
१.	२०८०।०९।०४	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०।०९।०५	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८०।१२।१९	थप आदेश गर्न नपर्ने ।

क्रम संख्या: २९७

मु.नं.	२९७/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :	अंग राज भारती	
विपक्ष :	सिद्धार्थ बैंक लि., केन्द्रीय कार्यालय, हात्तीसार, काठमाडौं	
१.	२०८०।०९।०४	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०।०९।०५	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८०।१२।०५	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: २९८

मु.नं.	२९८/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		अंग राज भारती
विपक्ष :		लक्ष्मीसनराईज बैंक लि., केन्द्रीय कार्यालय, हात्तीसार, काठमाडौं
१.	२०८०।०९।०४	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०।०९।०५	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८०।१२।१९	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: २९९		
मु.नं.	२९९/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :	सुरेश धामी	
विपक्ष :	बुंगल नगरपालिकाको कार्यालय, बभ्राड	
१.	२०८०१०९१०५	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०१०९१०५	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८०११११७	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: ३००		
मु.नं.	३००/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :	राजु ठकाल	
विपक्ष :	प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय, सिंहदरबार, काठमाडौं	
१.	२०८०१०९१०६	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०१०९११२	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८११०३१२६	थप आदेश गर्नु नपर्ने ।

क्रम संख्या: ३०१		
मु.नं.	३०१/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :	अंग राज भारती	
विपक्ष :	नेपाल बैंक लि., धर्मपथ, काठमाडौं	
१.	२०८०१०९१०४	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०१०९११२	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८११०३१२६	थप आदेश गर्नु नपर्ने ।

क्रम संख्या: ३०२		
मु.नं.	३०२/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :	राजेश बहादुर धिमाल	
विपक्ष :	मालपोत कार्यालय, चन्द्रगढी, भापा	
१.	२०८०१०९१०६	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०१०९११२	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८११०३१२६	थप आदेश गर्नु नपर्ने ।

क्रम संख्या: ३०३		
मु.नं.	३०३/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :	यदुनाथ वज्जारा	
विपक्ष :	वडा नं. ९ को कार्यालय, पोखरा महानगरपालिका, कास्की	
१.	२०८०१०९१०८	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०१०९११२	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८११०३१२४	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: ३०४		
मु.नं.	३०४/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण

पक्ष :		खुम प्रसाद पोखरेल
विपक्ष :		मालारानी गाउँपालिकाको कार्यालय, अर्घाखाँची
१.	२०८०१०९/०५	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०१०९/१२	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८०१२/१९	थप आदेश गर्नु नपर्ने ।

क्रम संख्या: ३०५		
मु.नं.	३०५/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :	शर्मिला भट्टराई	
विपक्ष :	बडिगाड गाउँपालिकाको कार्यालय, बागलुङ	
१.	२०८०१०९१०५	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०१०९११२	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: ३०६		
मु.नं.	३०६/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :	भाई राजा भण्डारी	
विपक्ष :	मालपोत कार्यालय, कलकी, काठमाडौं	
१.	२०८०१०९११२	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०१०९११६	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: ३०७		
मु.नं.	३०७/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :	सुभाष शाह	
विपक्ष :	कम्पनी रजिष्ट्रारको कार्यालय, काठमाडौं	
१.	२०८०१०६१२३	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०१०९११६	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८११०१११०	थप आदेश गर्नु नपर्ने ।

क्रम संख्या: ३०८		
मु.नं.	३०८/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :	चक्र लाल श्रेष्ठ	
विपक्ष :	सहकारी समस्या समाधान समितिको कार्यालय, बबरमहल	
१.	२०८०१०९१११	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०१०९११६	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८०११०१२५	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: ३०९		
मु.नं.	३०९/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :	सुभाष शाह	
विपक्ष :	हिमालयन बैंक लि., कमलादी, काठमाडौं	
१.	२०८०१०९११६	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०१०९११९	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।

३.	२०८०।१०।२९	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।
----	------------	---

क्रम संख्या: ३१०

मु.नं.	३१०/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		सुभाष शाह
विपक्ष :		नेपाल लाइफ इन्स्योरेन्स कम्पनी लि., कमलादी, काठमाडौं
१.	२०८०।०९।१६	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०।०९।१९	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८०।१०।२९	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: ३११

मु.नं.	३११/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		सुभाष शाह
विपक्ष :		नेपाल स्टक एक्सचेन्ज लि., भद्रकाली, काठमाडौं
१.	२०८०।०९।१६	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०।०९।१९	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८०।१०।०८	थप आदेश गर्नु नपर्ने ।

क्रम संख्या: ३१२

मु.नं.	३१२/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		सुभाष शाह
विपक्ष :		नेपाल धितोपत्र बोर्ड, खुमलटार, ललितपुर
१.	२०८०।०९।१६	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०।०९।१९	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८१।०१।०३	थप आदेश गर्नु नपर्ने ।

क्रम संख्या: ३१३

मु.नं.	३१३/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		सुभाष शाह
विपक्ष :		कम्पनी रजिष्टारको कार्यालय, काठमाडौं
१.	२०८०।०९।१६	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०।०९।१९	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८०।१२।२२	थप आदेश गर्न नपर्ने ।

क्रम संख्या: ३१४

मु.नं.	३१४/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		सुभाष शाह
विपक्ष :		सिडिएस एण्ड क्लियरिड लि., पुतलीसडक, काठमाडौं
१.	२०८०।०९।१६	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०।०९।१९	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८१।०१।०३	थप आदेश गर्नु नपर्ने ।

क्रम संख्या: ३१५

मु.नं.	३१५/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		गोविन्दबहादुर विष्ट
विपक्ष :		मिर्चैया नगरपालिकाको कार्यालय, सिरहा
१.	२०८०।०९।१६	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०।०९।१९	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८०।११।२१	थप आदेश गर्नु नपर्ने ।

क्रम संख्या: ३१६

मु.नं.	३१६/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		गोविन्दबहादुर विष्ट
विपक्ष :		लहान नगरपालिकाको कार्यालय, सिरहा
१.	२०८०।०९।१६	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०।०९।१९	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८०।११।२१	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: ३१७

मु.नं.	३१७/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		गोविन्दबहादुर विष्ट
विपक्ष :		कर्जन्हा नगरपालिकाको कार्यालय, सिरहा
१.	२०८०।०९।१६	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०।०९।१९	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८०।११।२१	थप आदेश गर्नु नपर्ने ।

क्रम संख्या: ३१८

मु.नं.	३१८/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		पूर्णप्रसाद मिश्र
विपक्ष :		कान्तिभैरव बचत तथा ऋण सहकारी संस्था लि., गोकर्णेश्वर, काठमाडौं
१.	२०८०।०९।२०	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०।०९।२३	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८०।११।१७	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: ३१९

मु.नं.	३१९/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		पूर्णप्रसाद मिश्र
विपक्ष :		कान्तिभैरव बचत तथा ऋण सहकारी संस्था लि., गोकर्णेश्वर, काठमाडौं
१.	२०८०।०९।२२	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०।०९।२३	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८०।११।१७	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: ३२०

मु.नं.	३२०/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण

पक्ष :	सुभाष शाह
विपक्ष :	नेपाल दुरसञ्चार कम्पनी लि., केन्द्रीय कार्यालय, भद्रकाली
१.	सूचना पार्सल भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: ३२१

मु.नं.	३२१/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		सुभाष शाह
विपक्ष :		नेपाल दुरसञ्चार कम्पनी लि., केन्द्रीय कार्यालय, भद्रकाली
१.	२०८०।०९।१६	सूचना पार्डन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०।०९।२३	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८०।१२।०५	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: ३२२

मु.नं.	३२२/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		सुभाष शाह
विपक्ष :		त्रिभुवन विश्वविद्यालय, टिचिङ्ग हस्पिटल, महाराजगञ्ज
१.	२०८०।०९।१८	सूचना पार्डन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०।०९।२३	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८१।०३।२४	थप आदेश गर्न नपर्ने ।

क्रम संख्या: ३२३

मु.नं.	३२३/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		गोविन्दबहादुर विष्ट
विपक्ष :		नरहा गाउँपालिकाको कार्यालय, सिरहा
१.	२०८०।०९।१६	सूचना पार्डन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०।०९।२३	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८०।११।२१	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: ३२४

मु.नं.	३२४/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		गोविन्दबहादुर विष्ट
विपक्ष :		नरहा गाउँपालिकाको कार्यालय, सिरहा
१.	२०८०।०९।१६	सूचना पार्डन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०।०९।२३	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८०।११।२१	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: ३२५

मु.नं.	३२५/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण

पक्ष :	गोविन्दबहादुर विष्ट
विवक्ष :	भगवानपुर गाउँपालिकाको कार्यालय, सिरहा
१.	२०८०।०९।१६ सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०।०९।२३ दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८१।०३।२४ दफा १०(३)क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: ३२६

मु.नं.	३२६/०८०/८१	
क्र.सं.	मिति	विवरण
पक्ष :		गोविन्दबहादुर विष्ट
विपक्ष :		धनगढीमाई नगरपालिकाको कार्यालय, सिरहा
१.	२०८०।०९।१६	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०।०९।२३	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८१।०३।२४	थप आदेश गर्न नपर्ने ।

क्रम संख्या: ३२७

मु.नं.	३२७/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		गोविन्दबहादुर विष्ट
विपक्ष :		गोलबजार नगरपालिकाको कार्यालय, सिरहा
१.	२०८०।०९।१६	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०।०९।२३	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८०।११।२४	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: ३२८

मु.नं.	३२८/०८०/८१	
क्र.सं.	मिति	विवरण
पक्ष :		गोविन्दबहादुर विष्ट
विपक्ष :		अर्नमा गाउँपालिकाको कार्यालय, सिरहा
१.	२०८०।०९।१६	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०।०९।२३	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८१।०३।२४	थप आदेश गर्न नपर्ने ।

क्रम संख्या: ३२९

मु.नं.	३२९/०८०/८१	
क्र.सं.	मिति	विवरण
पक्ष :		मनोज कुमार गिरी
विपक्ष :		गूठी संस्थान, केन्द्रीय कार्यालय, त्रिपुरेश्वर, काठमाडौं
१.	२०८०।०९।१९	सूचना पार्डन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०।०९।२६	दफा १०।२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: ३३०

मु.नं.	३३०/०८०/८१	
क्र.सं.	मिति	विवरण
पक्ष :		विनोद बन्नेत

विपक्ष :	दक्षिणकाली नगरपालिकाको कार्यालय, दक्षिणकाली
१.	२०८०।०९।२३ सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०।०९।२६ दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८१।०९।१७ थप आदेश गर्नु नपर्ने ।

क्रम संख्या: ३३१

मु.नं.	३३१/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		काली कुमारी साउद समेत
विपक्ष :		सृजना बचत तथा ऋण सहकारी संस्था लि., डडेलधुरा
१.	२०८०।०९।१६	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०।०९।२६	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८०।१२।०५	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: ३३२

मु.नं.	३३२/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		हरि राम कोण्डा
विपक्ष :		आन्तरिक राजश्व कार्यालय, जगाती, भक्तपुर
१.	२०८०।०९।१९	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०।०९।२६	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८०।११।२४	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: ३३३

मु.नं.	३३३/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		हरि राम कोण्डा
विपक्ष :		आन्तरिक राजश्व कार्यालय, जगाती, भक्तपुर
१.	२०८०।०९।१९	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०।०९।२६	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८०।१२।२२	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: ३३४

मु.नं.	३३४/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		गोविन्द बहादुर बिष्ट
विपक्ष :		औरही गाउँपालिकाको कार्यालय, सिरहा
१.	२०८०।०९।२२	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०।०९।२६	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८०।११।२४	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: ३३५

मु.नं.	३३५/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण

पक्ष :	गोविन्द बहादुर बिष्ट	
विपक्ष :	सुखीपुर नगरपालिकाको कार्यालय, सिरहा	
१.	२०८०।०९।२२	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०।०९।२६	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८१।०३।२४	थप आदेश गर्नु नपर्ने ।

क्रम संख्या: ३३६

मु.नं.	३३६/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		गोविन्द बहादुर बिष्ट
विपक्ष :		वरियारपट्टी गाउँपालिकाको कार्यालय, सिरहा
१.	२०८०।०९।२२	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०।०९।२६	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८०।११।२४	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: ३३७

मु.नं.	३३७/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		विनोद बस्नेत
विपक्ष :		पर्यटन विभाग, काठमाडौं
१.	२०८०।०९।२५	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०।१०।०२	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८१।०९।१७	थप आदेश गर्न नपर्ने ।

क्रम संख्या: ३३८

मु. नं.	३३८/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		विनोद बस्नेत
विपक्ष :		विजय मेमोरियल माध्यमिक विद्यालय, डिल्लीबजार, काठमाडौं
१.	२०८०।०९।२५	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०।१०।०२	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८१।०९।१७	थप आदेश गर्न नपर्ने ।

क्रम संख्या: ३३९

मु. नं.	३३९/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		परशुराम साह
विपक्ष :		ठाडी भन्सार कार्यालय, ठाडी, सिरहा
१.	२०८०।०९।२५	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०।१०।०२	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८१।०३।२६	थप आदेश गर्न नपर्ने ।

क्रम संख्या: ३४०

मु.नं.	३४०/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		परशुराम साह
विपक्ष :		प्रधानमन्त्री कृषि आधुनिकीकरण परियोजना, धनगढी, सिरहा
१	२०८०।०९।२५	सचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।

२.	२०८०।१०।०२	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८०।११।२४	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: ३४१		
मु.नं.	३४१/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		परशुराम साह
विपक्ष :		प्रादेशिक अस्पताल, लहान, सिरहा
१.	२०८०।०९।२५	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०।१०।०२	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८०।११।२४	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: ३४२		
मु.नं.	३४२/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		परशुराम साह
विपक्ष :		जलस्रोत तथा सिंचाई डिभिजन कार्यालय, सिरहा
१.	२०८०।०९।२५	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०।१०।०२	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८१।०३।२६	थप आदेश गर्नु नपर्ने ।

क्रम संख्या: ३४३		
मु.नं.	३४३/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		सुभाष शाह
विपक्ष :		इन्फोमेरिक्स क्रेडिट रेटिङ नेपाल लि., काठमाडौं
१.	२०८०।०९।२५	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०।१०।०२	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८०।१२।२२	थप आदेश गर्नु नपर्ने ।

क्रम संख्या: ३४४		
मु.नं.	३४४/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		सुभाष शाह
विपक्ष :		नेपाल प्रहरी प्रधान कार्यालय, नक्साल, काठमाडौं
१.	२०८०।०९।२५	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०।१०।०२	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८०।१२।१५	थप आदेश गर्नु नपर्ने ।

क्रम संख्या: ३४५		
मु.नं.	३४५/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		सुभाष शाह
विपक्ष :		जिल्ला प्रशासन कार्यालय, बबरमहल, काठमाडौं
१.	२०८०।०९।२५	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।

२.	२०८०।१०।०२	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८०।१२।२२	थप आदेश गर्नु नपर्ने ।

क्रम संख्या: ३४६		
मु.नं.	३४६/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		सुभाष शाह
विपक्ष :		महालेखा परीक्षकको कार्यालय, अनामनगर, काठमाडौं
१.	२०८०।०९।२५	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०।१०।०२	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८१।०२।२७	थप आदेश गर्नु नपर्ने ।

क्रम संख्या: ३४७		
मु.नं.	३४७/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		रुक्शना कपाली
विपक्ष :		संस्कृति, पर्यटन तथा नागरिक उड्डयन मन्त्रालय, सिंहदरबार
१.	२०८०।०९।२६	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०।१०।०४	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८०।१२।३०	थप आदेश गर्नु नपर्ने ।

क्रम संख्या: ३४८		
मु.नं.	३४८/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		रुक्शना कपाली
विपक्ष :		मुख्यमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय, मधेश प्रदेश
१.	२०८०।०९।२६	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०।१०।०४	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८०।१२।१९	थप आदेश गर्नु नपर्ने ।

क्रम संख्या: ३४९		
मु.नं.	३४९/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		रुक्शना कपाली
विपक्ष :		मुख्यमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय, लुम्बिनी प्रदेश
१.	२०८०।०९।२६	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०।१०।०४	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८१।०३।२१	थप आदेश गर्नु नपर्ने ।

क्रम संख्या: ३५०		
मु.नं.	३५०/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		रुक्शना कपाली
विपक्ष :		मुख्यमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय, कर्णाली प्रदेश
१.	२०८०।०९।२६	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०।१०।०४	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।

क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		सुभाष शाह
विपक्ष :		हिमालयन डिप्टिलरी लि., जावलाखेल, ललितपुर
१.	२०८०।१०।०३	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०।१०।०८	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८०।१२।२२	थप आदेश गर्नु नपर्ने ।

क्रम संख्या: ३६२

मु.नं.	३६२/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		सुभाष शाह
विपक्ष :		कानून, न्याय तथा संसदीय मामिला मन्त्रालय, सिंहदरबार, काठमाडौं
१.	२०८०।१०।०३	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०।१०।०८	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: ३६३

मु.नं.	३६३/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		सुभाष शाह
विपक्ष :		जिल्ला प्रहरी परिसर, टेकु, काठमाडौं
१.	२०८०।१०।०३	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०।१०।०८	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८०।११।२९	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: ३६४

मु.नं.	३६४/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		शिव प्रसाद अधिकारी
विपक्ष :		नेपाल विद्युत प्राधिकरण, केन्द्रीय कार्यालय, काठमाडौं
१.	२०८०।१०।०३	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०।१०।०८	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८१।०३।२४	थप आदेश गर्नु नपर्ने ।

क्रम संख्या: ३६५

मु.नं.	३६५/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		राजेश कुमार विष्ट
विपक्ष :		कान्तिभैरव बचत तथा ऋण सहकारी संस्था लि., गोकर्णेश्वर
१.	२०८०।१०।०२	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०।१०।०८	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८०।११।२९	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: ३६६

मु.नं.	३६६/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		नारायण प्रसाद शर्मा

विपक्ष :		जिल्ला प्रशासन कार्यालय, बबरमहल, काठमाडौं
१.	२०८०।१०।०३	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०।१०।०८	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८१।०३।१९	थप आदेश गर्नु नपर्ने ।

क्रम संख्या: ३६७

मु.नं.	३६७/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		चक्र लाल श्रेष्ठ
विपक्ष :		सहकारी विभाग, नयाँबानेश्वर, काठमाडौं
१.	२०८०।१०।०२	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०।१०।०८	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८०।१२।१५	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: ३६८

मु.नं.	३६८/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		नारायणी थापा
विपक्ष :		ग्लोबल आईएमई बैंक लि., कुमारीपाटी, ललितपुर
१.	२०८०।०९।२९	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०।१०।०८	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८१।०३।१९	थप आदेश गर्न नपर्ने ।

क्रम संख्या: ३६९

क्र.सं. ३६९/०८०/८१

मु.नं.	क्र.सं.	मिति	विवरण
	पक्ष :		परशुराम साह
	विपक्ष :		कमला सिँचाई व्यवस्थापन कार्यालय, धनुषा
१.	२०८०।१०।०३		सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०।१०।०८		दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८०।११।२९		दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: ३७०

मु.नं.	३७०/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		परशुराम साह
विपक्ष :		सबैला नगरपालिकाको कार्यालय, धनुषा
१.	२०८०।१०।०३	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०।१०।०८	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८०।११।२९	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: ३७१

मु.नं.	३७१/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		परशुराम साह
विपक्ष :		पर्सगढी नगरपालिकाको कार्यालय, पर्सा

विपक्ष :	गोकर्णेश्वर नगरपालिका वार्ड नं. ०६, काठमाडौं
१.	२०८०।१०।०७ सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०।१०।१२ दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८०।११।२९ थप आदेश गर्नु नपर्ने ।

क्रम संख्या: ३९२

मु.नं.	३९२/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		पूर्ण प्रसाद मिश्र
विपक्ष :		पशुपती मित्र माध्यमिक विद्यालय, का.म.न.पा. ०७ चावहिल काठमाडौं
१.	२०८०।१०।०७	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०।१०।१२	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८०।१२।०१	थप आदेश गर्नु नपर्ने ।

क्रम संख्या: ३९३

मु.नं.	३९३/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		पूर्ण प्रसाद मिश्र
विपक्ष :		काठमाडौं महानगरपालिका वडा नं. २०, काठमाडौं
१.	२०८०।१०।०७	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०।१०।१२	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८१।०३।१९	थप आदेश गर्नु नपर्ने ।

क्रम संख्या: ३९४

मु.नं.	३९४/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		पूर्ण प्रसाद मिश्र
विपक्ष :		काठमाडौं महानगरपालिका वडा नं. १८, काठमाडौं
१.	२०८०।१०।०७	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०।१०।१२	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८१।०३।१९	थप आदेश गर्न नपर्ने ।

क्रम संख्या: ३९५

मु.नं.	३९५/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		पुर्ण प्रसाद मिश्र
विपक्ष :		काठमाडौं महानगरपालिका वडा नं. २४, काठमाडौं
१.	२०८०।१०।०७	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०।१०।१२	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८०।१२।२२	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: ३९६

मु.नं.	३९६/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		सभाष शाह

विपक्ष :		एन. आइ. सि. एसिया बैंक, थापाथली काठमाडौं
१.	२०८०।१०।०८	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०।१०।१२	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८१।०१।०३	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: ३९७

मु.नं.	३९७/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		शैलेन्द्र कुमार महता
विपक्ष :		बटेश्वर गाउँपालिकाको कार्यालय, धनुषा
१.	२०८०।१०।०५	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०।१०।१५	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८१।०१।०३	थप आदेश गर्न नपर्ने ।

क्रम संख्या: ३९८

मु.नं.	३९८/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		हरिराम कोण्डा
विपक्ष :		आन्तरिक राजश्व कार्यालय, भक्तपुर
१.	२०८०।१०।०८	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०।१०।१२	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८०।१२।१९	थप आदेश गर्न नपर्ने ।

क्रम संख्या: ३९९

मु.नं.	३९९/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		सुभाष शाह
विपक्ष :		सर्वोच्च अदालत, रामशाहपथ, काठमाडौं
१.	२०८०।०९।२५	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०।१०।१५	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८१।०३।३१	थप आदेश गर्नु नपर्ने ।

क्रम संख्या: ४००

मु.नं.	४००/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :	महेश भट्टराई	
विपक्ष :	स्वतन्त्र विद्यार्थी युनियन, नेपाल ल क्याम्पस, प्रदर्शनीमार्ग, काठमाडौं	
१.	२०८०।१०।०५	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०।१०।१५	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८१।०३।३१	थप आदेश गर्न नपर्ने ।

क्रम संख्या: ४०१

मु.नं.	४०१/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		हरि राम कोण्डा
विपक्ष :		आन्तरिक राजश्व कार्यालय, जगाती, भक्तपुर
१	२०८०।१०।०७	सचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।

૨.	૨૦૮૦૧૦૧૫	દફા ૧૦(૨) બમોજિમ લિખિત જવાફ પેશ ગર્નૂં મળ્ને આદેશ .
૩.	૨૦૮૦૧૨૨૨	દફા ૧૦(૩)(ક) સૂચના ઉપલબ્ધ ગરાડનૂં મળ્ને આદેશ .
૪.	૨૦૮૧૦૧૧૭	થપ આદેશ ગર્ન તપર્ને .

क्रम संख्या: ४०२

सू.नं.	४०२/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		हरि राम कोण्डा
विपक्ष :		आन्तरिक राजश्व कार्यालय, जगाती, भक्तपुर
१.	२०८०।१०।०७	सूचना पार्डन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०।१०।१५	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८०।१२।२२	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।
४.	२०८१।०१।१७	थप आदेश गर्न तपर्ने ।

क्रम संख्या: ४०३

सू.नं.	४०३/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		हरि राम कोण्डा
विपक्ष :		आन्तरिक राजश्व कार्यालय, जगाती, भक्तपुर
१.	२०८०।१०।०७	सूचना पार्डन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०।१०।१५	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८०।१२।२२	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।
४.	२०८१।०१।१७	थप आदेश गर्नु तपर्ने ।

क्रम संख्या: ४०४

सू.नं.	४०४/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		हरि राम कोण्डा
विपक्ष :		आन्तरिक राजश्व कार्यालय, जगाती, भक्तपुर
१.	२०८०।१०।०७	सूचना पार्डन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०।१०।१५	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८०।१२।२२	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।
४.	२०८१।०१।१७	थप आदेश गर्नु तपने ।

क्रम संख्या: ४०५

મુ.નં.	૪૦૫/૦૮૦/૮૧	
ક્ર.સં	મિતિ	વિવરણ
પક્ષ :		હરિ રામ કોળડા
વિપક્ષ :		આન્તરિક રાજશ્વ કાર્યાલય, જગાતી, ભક્તપુર
૧.	૨૦૮૦૧૦૧૦	સૂચના પાર્ડન મ્હની પુનરાવેદન ગરેકો ।
૨.	૨૦૮૦૧૦૧૫	દફા ૧૦(૨) વમોજિમ લિખિત જવાફ પેશ ગર્નુ મ્હને આદેશ ।
૩.	૨૦૮૦૧૨૩૦	દફા ૧૦(૩)(ક) સૂચના ઉપલબ્ધ ગરાડનુ મ્હને આદેશ ।

क्रम संख्या: ४०६		
मु.नं.	४०६/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		हरि राम कोण्डा
विपक्ष :		आन्तरिक राजस्व कार्यालय, जगाती, भक्तपुर
१.	२०८०।१०।१०	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०।१०।१५	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८०।१२।३०	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: ४०७

मु.नं.	४०७/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		हरि राम कोण्डा
विपक्ष :		आन्तरिक राजश्व कार्यालय, जगाती, भक्तपुर
१.	२०८०१०१०	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०१०१५	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८०१२३०	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: ४०८

મુ.નં.	૪૦૬/૦૬૦/૬૧	
ક્ર.સં	મિતિ	વિવરણ
પક્ષ :		હરિ રામ કોળડા
વિપક્ષ :		આન્તરિક રાજશ્વ કાર્યાલય, જગાતી, ભક્તપુર
૧.	૨૦૬૦૧૦૧૦	સૂચના પાઈન બની પુનરાવેદન ગરેકો ।
૨.	૨૦૬૦૧૦૧૫	દફા ૧૦(૨) બમોજિમ લિખિત જવાફ પેશ ગર્નુ બન્ને આદેશ ।
૩.	૨૦૬૦૧૨૩૦	દફા ૧૦(૩)(ક) સૂચના ઉપલબ્ધ ગરાડનુ બન્ને આદેશ ।

क्रम संख्या: ४०९

मु.नं.	४०९/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		हरि राम कोण्डा
विपक्ष :		आन्तरिक राजश्व कार्यालय, जगाती, भक्तपुर
१.	२०८०।१०।०७	सूचना पार्सद भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०।१०।१५	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८०।१२।२२	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: ४१०

मु.नं.	४१०/०८०/८१	
क्र.सं.	मिति	विवरण
पक्ष :		रुक्शना कपाली
विपक्ष :		प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय, सिंहदरबार, काठमाडौं
१.	२०८०/१०/१०	सचना पार्डन भनी पुनरावेदन गरेको ।

पक्ष :	सुभाष शाह
विपक्ष :	बलेफी हाइड्रोपावर लि., सानेपा ललितपुर
१. २०८०।१०।१७	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२. २०८०।१०।२२	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३. २०८१।०१।२०	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: ४२२

मु.नं.	४२२/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		सुभाष शाह
विपक्ष :		नेपाल दूरसञ्चार प्राधिकरण, जमल, काठमाडौं
१.	२०८०।१०।१७	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०।१०।२२	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८१।०१।०३	थप आदेश गर्नु नपर्ने ।

क्रम संख्या: ४२३

मु.नं.	४२३/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		सुभाष शाह
विपक्ष :		रिडी पावर कम्पनी लि., थापाथली, काठमाडौं
१.	२०८०।१०।१७	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०।१०।२२	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८१।०२।३२	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: ४२४

मु.नं.	४२४/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :	सुभाष शाह	
विपक्ष :	कुमारीचोक तथा केन्द्रीय तहसिल कार्यालय, बबरमहल, काठमाडौं	
१.	२०८०।१०।१७	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०।१०।२२	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: ४२५

मु.नं.	४२५/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		सुभाष शाह
विपक्ष :		लाइफ इन्स्योरेन्स कर्पोरेशन लि., काठमाडौं
१.	२०८०।१०।१६	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०।१०।२२	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: ४२६

मु.नं.	४२६/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		खुम प्रसाद पोखरेल
विपक्ष :		शिक्षा विकास तथा समन्वय इकाई, अर्घाखाँची

१. २०८०।१०।१७	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२. २०८०।१०।२२	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३. २०८१।०३।२४	थप आदेश गर्नु नपर्ने ।

क्रम संख्या: ४२७

मु.नं.	४२७/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :	खुम प्रसाद पोखरेल	
विपक्ष :	शिक्षा विकास तथा समन्वय इकाई, अर्घाखाँची	
१.	२०८०।१०।१७	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०।१०।२२	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: ४२८

मु.नं.	४२८/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :	खुम प्रसाद पोखरेल	
विपक्ष :	राष्ट्रिय परिचयपत्र तथा पञ्जिकरण विभाग, काठमाडौं	
१.	२०८०।१०।१७	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०।१०।२२	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८१।०३।२४	थप आदेश गर्न नपर्ने ।

क्रम संख्या: ४२९

मु.नं.	४२९/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :	शिव प्रसाद अधिकारी	
विपक्ष :	तारकेश्वर नगरपालिकाको कार्यालय, काठमाडौं	
१.	२०८०।१०।१७	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०।१०।२२	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: ४३०

मु.नं.	४३०/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		परशुराम साह
विपक्ष :		खानेपानी तथा सरसफाई डिभिजन कार्यालय, सप्तरी
१.	२०८०।१०।१७	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०।१०।२२	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८१।०३।२४	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: ४३१

मु.नं.	४३१/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :	परशुराम साह	
विपक्ष :	पकाहामैनपुर गाउँपालिकाको कार्यालय, पर्सा	
१.	२०८०।१०।१७	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०।१०।२२	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्न भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: ४४२		
मु.नं.	४४२/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		हरि राम कोण्डा
विपक्ष :		आन्तरिक राजश्व कार्यालय, जगाती, भक्तपुर
१.	२०८०।१०।१४	सूचना पार्डन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०।१०।२२	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८१।०१।१७	थप आदेश गर्नु नपर्ने ।

क्रम संख्या: ४४३		
मु.नं.	४४३/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		हरि राम कोण्डा
विपक्ष :		आन्तरिक राजश्व कार्यालय, जगाती, भक्तपुर
१.	२०८०।०।१४	सूचना पार्डन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०।०।२२	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८१।०१।१७	थप आदेश गर्नु नपर्ने ।

क्रम संख्या: ४४४		
मु.नं.	४४४/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		हरि राम कोण्डा
विपक्ष :		आन्तरिक राजश्व कार्यालय, जगाती, भक्तपुर
१.	२०८०।१०।१४	सूचना पार्डन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०।१०।२२	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्न भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: ४४५		
मु.नं.	४४५/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		हरि राम कोण्डा
विपक्ष :		आन्तरिक राजश्व कार्यालय, जगाती, भक्तपुर
१.	२०८०।०।१४	सूचना पार्सद भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०।१०।२२	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८१।०१।१७	थप आदेश गर्नु नपर्ने ।

क्रम संख्या: ४४६		
मु.नं.	४४६/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		हरि राम कोण्डा
विपक्ष :		आन्तरिक राजश्व कार्यालय, जगाती, भक्तपुर
१.	२०८०।१०।१४	सूचना पार्सद भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०।१०।२२	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८१।०१।२०	थप आदेश गर्नु नपर्ने ।

क्रम संख्या: ४४७		
मु.नं.	४४७/०८०/८१	
क्र.सं.	मिति	विवरण

पक्ष :	राम सुभक्त महतो
विपक्ष :	नागरिक उड्डयन प्राधिकरण, सिनामंगल, काठमाडौं
१.	२०८०।१०।१४ सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०।१०।२२ दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८०।१२।०८ दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: ४४८		
मु.नं.	४४८/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		पुर्ण प्रसाद मिश्र
विपक्ष :		पशुपति क्षेत्र विकास कोषको कार्यालय, वनकाली, काठमाडौं
१.	२०८०।०।१६	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०।०।२२	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८१।०३।१९	थप आदेश गर्न नपर्ने ।

क्रम संख्या: ४४९		
मु.नं.	४४९/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		पुर्ण प्रसाद मिश्र
विपक्ष :		ललितपुर महानगरपालिकाको कार्यालय, ललितपुर
१.	२०८०।१०।१७	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०।१०।२२	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८१।०३।२१	दफा १०(३)क सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: ४५०		
मु.नं.	४५०/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		पूर्ण प्रसाद मिश्र
विपक्ष :		शंखरापुर नगरपालिकाको कार्यालय, साँखु, काठमाडौं
१.	२०८०।१०।१७	सूचना पार्इत भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०।१०।२२	ढफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८१।०३।१९	थप आदेश गर्नु नपर्ने ।

क्रम संख्या: ४५१		
सू.नं.	४५१/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		पूर्ण प्रसाद मिश्र
विपक्ष :		बडा नं. ५ को कार्यालय, गोकर्णेश्वर नगरपालिका, काठमाडौं
१.	२०८०।१०।०७	सूचना पार्इत भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०।१०।२२	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८१।०३।१९	थप आदेश गर्नु नपर्ने ।

क्रम संख्या: ४५२		
मु.नं.	४५२/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण

पक्ष :	पूर्ण प्रसाद मिश्र
विपक्ष :	नागार्जुन नगरपालिकाको कार्यालय, सितापाइला, काठमाडौं
१.	२०८०।१०।१६ सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०।१०।२५ दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८०।१२।३० थप आदेश गर्नु नपर्ने ।

क्रम संख्या: ४५३

मु.नं.	४५३/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		पूर्ण प्रसाद मिश्र
विपक्ष :		तारकेश्वर नगरपालिकाको कार्यालय, काठमाडौं
१.	२०८०।१०।१६	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०।१०।२५	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८०।१२।०१	थप आदेश गर्नु नपर्ने ।

क्रम संख्या: ४५४

मु.नं.	४५४/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		पूर्ण प्रसाद मिश्र
विपक्ष :		टोखा नगरपालिकाको कार्यालय, काठमाडौं
१.	२०८०।१०।१६	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०।१०।२५	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८१।०३।१९	थप आदेश गर्न नपर्ने ।

क्रम संख्या: ४५५

मु.नं.	४५५/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		विमला खड्का
विपक्ष :		त्रि. वि., विश्वभाषा क्याम्पस, प्रदर्शनीमार्ग, काठमाडौं
१.	२०८०।१०।१७	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०।१०।२५	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८०।११।२१	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: ४५६

मु.नं.	४५६/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		अंग राज भारती
विपक्ष :		सानिमा बैंक लि., केन्द्रीय कार्यालय, नक्शाल, काठमाडौं
१.	२०८०।१०।१७	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०।१०।२२	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८०।१२।०५	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: ४५७

मु.नं.	४५७/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		सागर जोशी

विपक्ष :	स्वास्थ्य तथा जनसंख्या मन्त्रालय, काठमाडौं
१.	२०८०।१०।२१ सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०।१०।२५ दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८०।१०।२४ थप आदेश गर्नु नपर्ने ।

क्रम संख्या: ४५८

मु.नं.	४५८/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :	सुभाष शाह	
विपक्ष :	कानून, न्याय तथा संसदीय मामिला मन्त्रालय, सिंहदरबार	
१.	२०८०।१०।२१	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०।१०।२५	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्न भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: ४५९

मु.नं.	४५९/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		शिव प्रसाद अधिकारी
विपक्ष :		नापी विभाग, मनमैजु, काठमाडौं
१.	२०८०।१०।१८	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०।१०।२५	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८१।०३।१०	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: ४६०

मु.नं.	४६०/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		सन्दिप प्रसाद कानू
विपक्ष :		छिपहरमाई गाउँपालिकाको कार्यालय, पर्सा
१.	२०८०।१०।२१	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०।१०।२५	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८१।०१।१०	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: ४६१

मु. नं.	४६१/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		सौरभ यादव
विपक्ष :		कोशी पम्प चन्द्र नहर सिँचाई व्यवस्थापन कार्यालय, सप्तरी
१.	२०८०।१०।२१	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०।१०।२५	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८१।१०।२६	थप आदेश गर्न नपर्ने ।

क्रम संख्या: ४६२

मु.नं.	४६२/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		गणेशदत्त भट्ट
विपक्ष :		माया मेट्रो हस्पिटल प्रा. लि., धनगढी, कैलाली

१.	२०८०।१०।२१	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०।१०।२९	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८१।०३।२१	थप आदेश गर्नु नपर्ने ।

क्रम संख्या: ४६३

मु.नं.	४६३/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		गणेशदत्त भट्ट
विपक्ष :		नवजीवन हस्पिटल प्रा. लि., धनगढी, कैलाली
१.	२०८०।१०।२१	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०।१०।२९	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: ४६४

मु.नं.	४६४/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		काशीराम शर्मा
विपक्ष :		सिम्ता गाउँपालिकाको कार्यालय, सुर्खेत
१.	२०८०।१०।२१	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०।१०।२९	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८१।०३।२१	थप आदेश गर्नु नपर्ने ।

क्रम संख्या: ४६५

मु.नं.	४६५/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		सुभाष शाह
विपक्ष :		काठमाडौं उपत्यका प्रहरी कार्यालय, रानीपोखरी, काठमाडौं
१.	२०८०।१०।२५	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०।१०।२९	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८०।१२।१५	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: ४६६

मु.नं.	४६६/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		प्रेम दास थारु
विपक्ष :		जिराभवानी गाउँपालिकाको कार्यालय, पर्सा
१.	२०८०।१०।२६	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०।१०।२९	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८१।०१।१३	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।
४.	२०८१।०३।२६	दफा ३२(१) बमोजिम कारवाही किन नगर्ने भन्ने आदेश

क्रम संख्या: ४६७

मु.नं.	४६७/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		रुक्शना कपाली
विपक्ष :		मकवानपुर जिल्ला अदालत, मकवानपुर
१.	२०८०।१०।२६	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।

२.	२०८०।१०।२९	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८१।०१।१७	थप आदेश गर्नु नपर्ने ।

क्रम संख्या: ४६८

मु.नं.	४६८/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		रुक्शना कपाली
विपक्ष :		भक्तपुर जिल्ला अदालत, भक्तपुर
१.	२०८०।१०।२६	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०।१०।२९	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८०।१२।३०	थप आदेश गर्नु नपर्ने ।

क्रम संख्या: ४६९

मु.नं.	४६९/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		रुक्शना कपाली
विपक्ष :		नापी कार्यालय, ललितपुर
१.	२०८०।१०।२६	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०।१०।२९	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८१।०१।०६	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: ४७०

मु.नं.	४७०/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		रुक्शना कपाली
विपक्ष :		नापी कार्यालय, टोखा, काठमाडौं
१.	२०८०।१०।२६	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०।१०।२९	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८०।१२।३०	थप आदेश गर्न नपर्ने ।

क्रम संख्या: ४७१

मु.नं.	४७१/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		रुक्शना कपाली
विपक्ष :		नापी कार्यालय, काभ्रेपलाञ्चोक
१.	२०८०।१०।२६	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०।१०।२९	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८१।०१।१७	थप आदेश गर्नु नपर्ने ।

क्रम संख्या: ४७२

मु.नं.	४७२/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		रुक्शना कपाली
विपक्ष :		नापी कार्यालय, बनेपा, काभ्रेपलाञ्चोक
१.	२०८०।१०।२६	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०।१०।२९	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८१।०१।१३	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: ४७३

मु.नं.	४७३/०८०/८१
--------	------------

क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		रुक्थना कपाली
विपक्ष :		नापी कार्यालय, मनमैजु, काठमाडौं
१.	२०८०।१०।२६	सूचना पार्डन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०।१०।२९	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८०।१२।२२	थप आदेश गर्नु नपर्ने ।

क्रम संख्या: ४७४

मु.नं.	४७४/०८०/८१	
क्र.सं.	मिति	विवरण
पक्ष :		रुक्शना कपाली
विपक्ष :		नापी कार्यालय, हेटौंडा, मकवानपुर
१.	२०८०।१०।२६	सूचना पार्डन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०।१०।२९	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८०।१२।२२	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: ४७५

मु.नं.	४७५/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		दिपेन्द्र कुमार यादव
विपक्ष :		औरही गाउँपालिकाको कार्यालय, सिरहा
१.	२०८०।१०।२८	सूचना पार्डन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०।११।०३	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८१।०१।१३	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: ४७६

મુ.નં.	૪૭૬/૦૮૦/૮૧	
ક્ર.સં	મિતિ	વિવરણ
પક્ષ :		રામભજન દાસ
વિપક્ષ :		સંખુવાનાન્કારકટ્ટી ગાउँપાલિકાકો કાર્યાલય, સિરહા
૧.	૨૦૮૦૧૦૨૮	સૂચના પાઈન મ્હની પુનરાવેદન ગરેકો ।
૨.	૨૦૮૦૧૧૧૦૩	દફા ૧૦(૨) મોઝિમ લિખિત જવાફ પેશ ગર્નૂ મ્હને આદેશ ।
૩.	૨૦૮૧૦૧૧૦	દફા ૧૦(૩)(ક) સૂચના ઉપલબ્ધ ગરાડનૂ મ્હને આદેશ ।

क्रम संख्या: ४७७

मु.नं.	४७७/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		रामभजन दास
विपक्ष :		औरही गाउँपालिकाको कार्यालय, सिरहा
१.	२०८०।१०।२८	सूचना पार्डन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०।१।०३	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८१।०१।१०	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: ४७८

मु.नं.	४७८/०८०/८१	
क्र.सं.	मिति	विवरण
पक्ष :		रामभजन दास

विषय :	नरहा गाउँपालिकाको कार्यालय, सिरहा
१.	२०८०/१०/२८ सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०/११/०३ दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८१/०१/१० दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: ४७९

मु.नं.	४७९/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		रामभजन दास
विपक्ष :		विष्णुपुर गाउँपालिकाको कार्यालय, सिरहा
१.	२०८०।०।२८	सूचना पार्सल भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०।१।०३	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८१।०।१०	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: ४८०

मु.नं.	४८०/०८०/८१	
क्र.सं.	मिति	विवरण
पक्ष :		रामभजन दास
विपक्ष :		भगवानपुर गाउँपालिकाको कार्यालय, सिरहा
१.	२०८०।१०।२८	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०।१।०३	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८१।०३।२४	थप आदेश गर्न नपर्ने ।

क्रम संख्या: ४८१

मु.नं.	४८१/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		रामभजन दास
विपक्ष :		लक्ष्मीपुरपतारी गाउँपालिकाको कार्यालय, सिरहा
१.	२०८०।०।२८	सूचना पार्डन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०।१।०३	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८१।०।०६	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: ४८२

मु.नं.	४८२/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		रामभजन दास
विपक्ष :		सुखीपुर नगरपालिकाको कार्यालय, सिरहा
१.	२०८०।१।०२८	सूचना पार्डन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०।१।०३	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८१।०३।२४	थप आदेश गर्न नपर्ने ।

क्रम संख्या: ४८३

मु.नं.	४८३/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		रामभजन दास
विपक्ष :		अर्नमा गाउँपालिकाको कार्यालय, सिरहा
१.	२०८०११०१२८	सचन्या पाईन भनी पत्रावेदन गरेको ।

२.	२०८०/११०३	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८१/०३१२४	थप आदेश गर्न नपर्ने ।

क्रम संख्या: ४८४

मु.नं.	४८४/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		रामभजन दास
विपक्ष :		बरियारपट्टी गाउँपालिकाको कार्यालय, सिरहा
१.	२०८०।०।२८	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०।१।०३	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८१।०१।१०	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: ४८५

मु.नं.	४८५/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		रामभजन दास
विपक्ष :		नवराजपुर गाउँपालिकाको कार्यालय, सिरहा
१.	२०८०।०।२८	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०।१।०३	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८१।०१।१०	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: ४८६

मु.नं.	४८६/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		टेक बहादुर रोका
विपक्ष :		कर्मचारी सञ्चय कोष, ललितपुर
१.	२०८०।१।०२८	सूचना पार्डन भनी पुनरावेदन गरेको।
२.	२०८०।१।०३	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश।
३.	२०८१।०३।२४	थप आदेश गर्न तपर्ने।

क्रम संख्या: ४८७

मु.नं.	४८७/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		रुक्शना कपाली
विपक्ष :		नापी कार्यालय, नुवाकोट
१.	२०८०।१०।२६	सूचना पार्सद भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०।१।०३	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८०।१२।०१	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: ४८८

मु.नं.	४८८/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		रुक्शना कपाली
विपक्ष :		काठमाडौं जिल्ला, अदालत, काठमाडौं
१.	२०८०।१०।२६	सूचना पार्डन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०।११।०३	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्न भन्ने आदेश ।

३.	२०८१।०१।१०	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।
----	------------	---

क्रम संख्या: ४८९

मु.नं.	४८९/०८०/८१	
क्र.सं.	मिति	विवरण
पक्ष :		रुक्शना कपाली
विपक्ष :		सर्वोच्च अदालत, काठमाडौं
१.	२०८०।१०।२६	सूचना पार्डन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०।११।०३	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८१।०१।१७	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: ४९०

मु.नं.	४९०/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		रुक्शना कपाली
विपक्ष :		काभ्रेपलाञ्चोक जिल्ला, अदालत, काभ्रेपलाञ्चोक
१.	२०८०।०।२६	सूचना पार्सिन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०।१।०३	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८१।०।२७	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: ४९९

मु.नं.	४९१/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		रुक्शना कपाली
विपक्ष :		नापी कार्यालय, चारबिहल, काठमाडौं
१.	२०८०।१०।२६	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०।११।०३	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८१।०१।०६	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: ४९२

मु.नं.	४९२/०८०/८१	
क्र.सं.	मिति	विवरण
पक्ष :		रुक्शना कपाली
विपक्ष :		नापी कार्यालय, सांखु, काठमाडौं
१.	२०८०।१।०२६	सूचना पार्डिन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०।१।०३	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८०।१२।१२	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: ४९३

मु.नं.	४९३/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		रुक्शना कपाली
विपक्ष :		नुवाकोट जिल्ला, अदालत, नुवाकोट
१.	२०८०।१।०२६	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०।१।०३	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्न भन्ने आदेश ।

३.	२०८१।०१।१०	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।
----	------------	---

क्रम संख्या: ४९४

मु.नं.	४९४/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		रुक्शना कपाली
विपक्ष :		नापी कार्यालय, डिल्लीबजार, काठमाडौं
१.	२०८०।१०।२६	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०।११।०३	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८०।१२।०१	थप आदेश गर्नु नपर्ने ।

क्रम संख्या: ४९५

मु.नं.	४९५/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		रुक्शना कपाली
विपक्ष :		नापी कार्यालय, दोलखा
१.	२०८०।१०।२६	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०।११।०८	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८०।१२।१५	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: ४९६

मु.नं.	४९६/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		सुभाष शाह
विपक्ष :		सर्वोच्च अदालत, काठमाडौं
१.	२०८०।१०।२८	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०।११।०८	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: ४९७

मु.नं.	४९७/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		रुक्शना कपाली
विपक्ष :		दोलखा जिल्ला, अदालत, दोलखा
१.	२०८०।१०।२६	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०।११।०८	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८१।०१।२७	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: ४९८

मु.नं.	४९८/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		रुक्शना कपाली
विपक्ष :		नापी कार्यालय, कलंकी
१.	२०८०।१०।२६	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०।११।०८	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८०।१२।१२	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: ४९९

मु.नं.	४९९/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण

पक्ष :		रुक्शना कपाली
विपक्ष :		नापी कार्यालय, भक्तपुर
१.	२०८०।१०।२६	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०।११।०८	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८०।१२।१५	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: ५००

मु.नं.	५००/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		रुक्शना कपाली
विपक्ष :		ललितपुर जिल्ला अदालत, ललितपुर
१.	२०८०।१०।२६	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०।११।०८	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्न भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: ५०१

मु.नं.	५०१/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		रुक्शना कपाली
विपक्ष :		उच्च अदालत, पाटन, हेटौडा इजलास मकवानपुर
१.	२०८०।१०।२६	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०।११।०८	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८१।०१।१०	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: ५०२

मु.नं.	५०२/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		पूर्ण प्रसाद मिश्र
विपक्ष :		महाकाल गाउँपालिकाको कार्यालय, ललितपुर
१.	२०८०।१०।२९	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०।११।०८	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८०।१२।१५	थप आदेश गर्न नपर्ने ।

क्रम संख्या: ५०३

मु.नं.	५०३/०८०/८१		
क्र.सं	मिति	विवरण	
पक्ष :		पूर्ण प्रसाद मिश्र	
विपक्ष :		कागेश्वरीमनहरा नगरपालिकाको कार्यालय, काठमाडौं	
१.	२०८०।१०।२८	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।	
२.	२०८०।११।०८	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।	
३.	२०८१।०३।१९	थप आदेश गर्नु पर्ने ।	

क्रम संख्या: ५०४

मु.नं.	५०४/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		पूर्ण प्रसाद मिश्र
विपक्ष :		चाँगुनारायण नगरपालिकाको कार्यालय, भक्तपुर

१.	२०८०।१०।२८	सूचना पार्सद भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०।१।१०८	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८०।१२।१५	थप आदेश गर्न तपने ।

क्रम संख्या: ५०५

मु.नं.	५०५/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		पूर्ण प्रसाद मिश्र
विपक्ष :		गोकर्णेश्वर नगरपालिकाको कार्यालय, काठमाडौं
१.	२०८०।१०।२८	सूचना पार्डन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०।११।०८	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८०।१२।१५	थप आदेश गर्नु नपर्ने ।

क्रम संख्या: ५०६

मु.नं.	५०६/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		पूर्ण प्रसाद मिश्र
विपक्ष :		कोन्ज्योसोम गाउँपालिकाको कार्यालय, ललितपुर
१.	२०८०।१०।२८	सूचना पार्डन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०।११।०८	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८०।१२।१९	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: ५०७

मु.नं.	५०७/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		रामभजन दास
विपक्ष :		कल्याणपुर नगरपालिकाको कार्यालय, सिरहा
१.	२०८०।०।२८	सूचना पार्डन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०।१।०८	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८१।०१।१०	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: ५०८

मु.नं.	५०८/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		रामभजन दास
विपक्ष :		कर्जन्हा नगरपालिकाको कार्यालय, सिरहा
१.	२०८०।१०।२८	सूचना पार्डन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०।११।०८	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८१।०१।१०	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: ५०९

मु.नं.	५०९/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		रामभजन दास
विपक्ष :		गोलबजार नगरपालिकाको कार्यालय, सिरहा

१.	२०८०।०।२८	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०।१।०८	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८१।०१।१०	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: ५१०

मु.नं.	५१०/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		रामभजन दास
विपक्ष :		धनगढीमाई नगरपालिकाको कार्यालय, सिरहा
१.	२०८०।१०।२८	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०।११।०८	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८१।१०।२४	थप आदेश गर्न तपर्थे ।

क्रम संख्या: ५११

मु.नं.	५११/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		रामभजन दास
विपक्ष :		लहान नगरपालिकाको कार्यालय, सिरहा
१.	२०८०।१०।२८	सूचना पार्डन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०।११।०८	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८१।०३।२४	थप आदेश गर्नु नपर्ने ।

क्रम संख्या: ५१२

मु.नं.	५१२/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		रामभजन दास
विपक्ष :		मिचैया नगरपालिकाको कार्यालय, सिरहा
१.	२०८०।०।२८	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०।१।०८	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८१।०१।१०	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: ५१३

मु.नं.	५१३/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		अमरेश कुमार यादव समेत
विपक्ष :		सुखिपुर नगरपालिकाको कार्यालय, सिरहा
१.	२०८०।११।०४	सूचना पार्डन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०।११।१०	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८१।०३।२४	थप आदेश गर्नु नपर्ने ।

क्रम संख्या: ५१४

मु.नं.	५१४/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		उज्ज्वल कृष्ण श्रेष्ठ
विपक्ष :		परराष्ट्र मन्त्रालय, सिंहदरबार, काठमाडौं
१.	२०८०।१।०१	सूचना पार्डन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०।१।१०	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८०।१।२३०	थप आदेश गर्न नपर्ने ।

पक्ष :	इन्द्र प्रसाद बन्जारा
विपक्ष :	जिल्ला ट्राफिक प्रहरी कार्यालय, मकवानपुर
१.	२०८०।११।०४ सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०।११।१० दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८०।१२।१९ थप आदेश गर्नु नपर्ने ।

क्रम संख्या: ५२६

मु.नं.	५२६/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		भेष राज लुइटेल
विपक्ष :		नेपाल सरकार, प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय
१.	२०८०।११।०८	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०।११।१४	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८०।१२।२२	थप आदेश गर्नु नपर्ने ।

क्रम संख्या: ५२७

मु.नं.	५२७/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		शारदा भुसाल (भा)
विपक्ष :		जनकपुर उपमहानगरपालिकाको कार्यालय, धनुषा
१.	२०८०।११।०८	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०।११।१४	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८१।०१।१०	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: ५२८

मु.नं.	५२८/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		दिपेन्द्र कुमार यादव
विपक्ष :		औरही गाउँपालिकाको कार्यालय, सिरहा
१.	२०८०।११।०८	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०।११।१४	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८१।०१।१३	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: ५२९

मु.नं.	५२९/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		काशीराम शर्मा
विपक्ष :		बाँसगढी नगरपालिकाको कार्यालय, बर्दिया
१.	२०८०।११।०९	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०।११।१४	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८१।०३।२१	थप आदेश गर्नु नपर्ने ।

क्रम संख्या: ५३०

मु.नं.	५३०/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		गणेशदत्त भट्ट

विपक्ष :	निसर्ग हस्पिटल एण्ड रिसर्च सेन्टर प्रा. लि., धनगढी, कैलाली	
१.	२०८०।११।०८	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०।११।१४	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८१।०३।२१	थप आदेश गर्नु नपर्ने ।

क्रम संख्या: ५३१

मु.नं.	५३१/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		रुक्शाना कपाली
विपक्ष :		महिला तथा सामाजिक मामिला समिति, संघीय संसद सचिवालय, सिंहदरबार, काठमाडौं
१.	२०८०।११।०८	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०।११।१४	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८१।०१।२७	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: ५३२

मु.नं.	५३२/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		विपिन कडायत
विपक्ष :		परीक्षा नियन्त्रण कार्यालय, त्रि. वि., बल्खु, काठमाडौं
१.	२०८०।११।०९	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०।११।१४	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८१।०१।२०	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: ५३३

मु.नं. ५३३/०८०/८१		
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		पूर्ण प्रसाद मिश्र
विपक्ष :		८ नं. वडा कार्यालय, कागेश्वरीमनोहरा नगरपालिका, काठमाडौं
१.	२०८०।११।०८	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०।११।१४	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८१।०१।२०	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: ५३४

मु.नं.	५३४/०८०/८१	
क्र.सं.	मिति	विवरण
पक्ष :		पूर्ण प्रसाद मिश्र
विपक्ष :		९ नं. बडा कार्यालय, कागेश्वरीमनोहरा नगरपालिका, काठमाडौं
१.	२०८०।११।०८	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०।११।१४	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८१।०१।२०	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: ५३५

क्रम संख्या: ५३६

क्रम संख्या: ५३७

क्रम संख्या: ५३८

क्रम संख्या: ५३९

[illegible]

क्रम संख्या: ५४०

क्रम संख्या: ५४९

क्रम संख्या: ५४२

क्रम संख्या: ५४३

क्रम संख्या: ५४४

6	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35	36	37	38	39	40	41	42	43	44	45	46	47	48	49	50	51	52	53	54	55	56	57	58	59	60	61	62	63	64	65	66	67	68	69	70	71	72	73	74	75	76	77	78	79	80	81	82	83	84	85	86	87	88	89	90	91	92	93	94	95	96	97	98	99	100
---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	-----

२.	२०८०।११।१४	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८०।१२।१५	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: ५४५

मु.नं.	५४५/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		पूर्ण प्रसाद मिश्र
विपक्ष :		५ नं. वडा कार्यालय, बुढानीलकण्ठ नगरपालिका, काठमाडौं
१.	२०८०।११।०८	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०।११।१४	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८०।१२।०८	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: ५४६

मु.नं.	५४६/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		पुर्ण प्रसाद मिश्र
विपक्ष :		६ नं. वडा कार्यालय, बुढानीलकण्ठ नगरपालिका, काठमाडौं
१.	२०८०।११।०८	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०।११।१४	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८०।१२।१५	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: ५४७

मु.नं.	५४७/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		पुर्ण प्रसाद मिश्र
विपक्ष :		७ नं. वडा कार्यालय, बुढानीलकण्ठ नगरपालिका, काठमाडौं
१.	२०८०।११।०८	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०।११।१४	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८०।१२।१५	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: ५४८

मु.नं.	५४८/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		रुक्शना कपाली
विपक्ष :		गृह मन्त्रालय, सिंहदरबार, काठमाडौं
१.	२०८०।११।०८	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०।११।१७	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८१।०१।२७	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: ५४९

मु.नं.	५४९/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		रुक्शना कपाली

विपक्ष :		स्वास्थ्य तथा जनसंख्या मन्त्रालय, काठमाडौं
१.	२०८०।११।०८	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०।११।१७	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८१।०१।३१	थप आदेश गर्नु नपर्ने ।

क्रम संख्या: ५५०

मु.नं.	५५०/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		रुक्शना कपाली
विपक्ष :		महान्यायाधिवक्ताको कार्यालय, रामशाहपथ, काठमाडौं
१.	२०८०।११।०८	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०।११।१७	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८०।१२।१९	थप आदेश गर्न नपर्ने ।

क्रम संख्या: ५५१

मु.नं.	५५१/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		रुक्शना कपाली
विपक्ष :		महिला, बालबालिका तथा ज्येष्ठ नागरिक मन्त्रालय, सिंहदरबार
१.	२०८०।११।०८	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०।११।१७	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८१।०३।२१	थप आदेश गर्नु नपर्ने ।

क्रम संख्या: ५५२

मु.नं.	५५२/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		रुक्शना कपाली
विपक्ष :		प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय, सिंहदरबार, काठमाडौं
१.	२०८०।११।०८	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०।११।१७	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८०।१२।१९	थप आदेश गर्न नपर्ने ।

क्रम संख्या: ५५३

मु.नं.	५५३/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		रुक्शना कपाली
विपक्ष :		राष्ट्रिय महिला आयोग, भद्रकाली, काठमाडौं
१.	२०८०।११।०८	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०।११।१७	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८१।०२।०३	थप आदेश गर्न नपर्ने ।

क्रम संख्या: ५५४

मु.नं.	५५४/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		राजेन्द्र बराल
विपक्ष :		साल्ट ट्रेडिङ्ग कर्पोरेशन लि., केन्द्रीय कार्यालय, कालिमाटी, काठमाडौं

વિપક્ષ :	૧ નં. વડા કાર્યાલય, બુદ્ધાનીલકળ નગરપાલિકા, કાઠમાડૌ
૧.	૨૦૮૦૧૧૧૪ સૂચના પાઈન બની પુનરાવેદન ગરેકો ।
૨.	૨૦૮૦૧૧૨૧ દફા ૧૦(૨) વમોજિમ લિખિત જવાફ પેશ ગર્નુ બન્ને આદેશ ।
૩.	૨૦૮૦૧૨૧૫ દફા ૧૦(૩)(ક) સૂચના ઉપલબ્ધ ગરાડનુ બન્ને આદેશ ।

क्रम संख्या: ५६५

મુ.નં.	૫૬૫/૦૮૦/૮૧	
ક્ર.સં	મિતિ	વિવરણ
પક્ષ :		પુર્ણ પ્રસાદ મિશ્ર
વિપક્ષ :		૧૦ નં. વડા કાર્યાલય, વુઢાનીલકળ્ઠ નગરપાલિકા, કાઠમાઢૌ
૧.	૨૦૮૦૧૧૧૧૪	સૂચના પાર્ડન ઢની પુનરાવેદન ગરેકો ।
૨.	૨૦૮૦૧૧૧૨૧	દફા ૧૦(૨) ઢમોર્જિમ લિખિત જવાફ પેશ ગર્નુ ઢન્ને આદેશ ।
૩.	૨૦૮૧૦૧૧૨૦	દફા ૧૦(૩)(ક) સૂચના ઉપલબ્ધ ગરાડનુ ઢન્ને આદેશ ।

क्रम संख्या: ५६६

મુ.નં.	૫૬૬/૦૮૦/૮૧	
ક્ર.સં	મિતિ	વિવરણ
પક્ષ :		પુર્ણ પ્રસાદ મિશ્ર
વિપક્ષ :		૧૧ નં. વડા કાર્યાલય, બુઢાનીલકળ્ઠ નગરપાલિકા, કાઠમાઢૌ
૧.	૨૦૮૦૧૧૧૧૪	સૂચના પાઈન બની પુનરાવેદન ગરેકો ।
૨.	૨૦૮૦૧૧૧૨૧	દફા ૧૦(૨) વમોર્જિમ લિલ્લિત જવાફ પેશ ગર્નું બલ્ને આદેશ ।
૩.	૨૦૮૦૧૨૧૧૪	દફા ૧૦(૩)(ક) સૂચના ઉપલલ્લ્લ ગરાડનું બલ્ને આદેશ ।

क्रम संख्या: ५६७

મુ.નં.	૫૬૭/૦૮૦/૮૧	
ક્ર.સં	મિતિ	વિવરણ
પક્ષ :		પુર્ણ પ્રસાદ મિશ્ર
વિપક્ષ :		૧૨ નં. વડા કાર્યાલય, બુઢાનીલકળ્ઠ નગરપાલિકા, કાઠમાઢૌ
૧.	૨૦૮૦૧૧૧૧૪	સૂચના પાર્ડન બની પુનરાવેદન ગરેકો .
૨.	૨૦૮૦૧૧૧૨૧	દફા ૧૦(૨) વમોજિમ લિખિત જવાફ પેશ ગર્નૂ બન્ને આદેશ .
૩.	૨૦૮૧૦૧૧૨૦	દફા ૧૦(૩)(ક) સૂચના ઉપલબ્ધ ગરાડનૂ બન્ને આદેશ .

क्रम संख्या: ५६८

મુ.નં.	૫૬૮/૦૮૦/૮૧	
ક્ર.સં	મિતિ	વિવરણ
પક્ષ :		પુર્ણ પ્રસાદ મિશ્ર
વિપક્ષ :		૫ નં. વડા કાર્યાલય, કીર્તિપુર નગરપાલિકા, કાઠમાઢૌ
૧.	૨૦૮૦૧૧૧૧૪	સૂચના પાઈન બની પુનરાવેદન ગરેકો ।
૨.	૨૦૮૦૧૧૧૨૧	દફા ૧૦(૨) બમોજિમ લિખિત જવાફ પેશ ગર્નુ બન્ને આદેશ ।
૩.	૨૦૮૧૦૧૧૨૦	દફા ૧૦(૩)(ક) સૂચના ઉપલબ્ધ ગરાડનુ બન્ને આદેશ ।

क्रम संख्या: ५६९

मु.नं.	५६९/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		पूर्ण प्रसाद मिश्र
विवक्ष :		८ नं. वडा कार्यालय, सूर्यविनायक नगरपालिका, भक्तपुर
१.	२०८०।१।१४	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०।१।२१	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८०।१।२१	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: ५७०

मु.नं.	५७०/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		पूर्ण प्रसाद मिश्र
विपक्ष :		१३ नं. बड़ा कार्यालय, बुढानीलकण्ठ नगरपालिका, काठमाडौं
१.	२०८०।१।१४	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०।१।२१	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८०।१।२१५	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: ५७१

मु.नं.	५७१/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		बाबुराम के. सी.
विपक्ष :		खौलालांकुरी मा. वि., कुशमा, पर्वत
१.	२०८०११११३	सूचना पार्इन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०१११२१	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८१०११०६	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: ५७२

मु.नं.	५७२/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		किशोर बुढाथोकी
विपक्ष :		कोशी अस्पताल, विराटनगर, मोरङ
१.	२०८०।१।१४	सूचना पार्इन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०।१।२१	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८१।०१।१०	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: ५७३

मु.नं.	५७३/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		यदुनाथ बज्जारा
विपक्ष :		माछापुच्छ्रे गाउँपालिकाको कार्यालय, कास्की
१.	२०८०।१।१६	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०।१।२१	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८०।१।२७	थप आदेश गर्न नपर्ने ।

क्रम संख्या: ५७४

मु.नं.	५८४/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		पुर्ण प्रसाद मिश्र
विपक्ष :		२ नं. वडा कार्यालय, मध्येपुरथिमी नगरपालिका, भक्तपुर
१.	२०८०।११।१४	सूचना पार्डन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०।११।२४	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८०।१२।२२	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: ५८५

मु.नं.	५८५/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		पूर्ण प्रसाद मिश्र
विवक्ष :		५ नं. वडा कार्यालय, सूर्यविनायक नगरपालिका, भक्तपुर
१.	२०८०।११।१४	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०।११।२४	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८०।१२।१५	थप आदेश गर्न नपर्ने ।

क्रम संख्या: ५८६

मु.नं.	५८६/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		पूर्ण प्रसाद मिश्र
विपक्ष :		९ नं. बडा कार्यालय, सूर्यविनायक नगरपालिका, भक्तपुर
१.	२०८०।११।१४	सूचना पार्डन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०।११।२४	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८०।१२।२२	थप आदेश गर्न नपर्ने ।

क्रम संख्या: ५८७

मु.नं.	५८७/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		पूर्ण प्रसाद मिश्र
विपक्ष :		१० नं. बड़ा कार्यालय, कीर्तिपुर नगरपालिका, काठमाडौं
१.	२०८०११११४	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०१११२९	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८१०११०३	थप आदेश गर्न नपर्ने ।

क्रम संख्या: ५८८

मु.नं.	५८८/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		पूर्ण प्रसाद मिश्र
विवक्ष :		१० नं. वडा कार्यालय, सूर्यविनायक नगरपालिका, भक्तपुर
१.	२०८०।११।१४	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०।११।२९	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८१।०१।२०	थप आदेश गर्नु नपर्ने ।

क्रम संख्या: ५८९

म.नं.	५८९/०८०/८९
-------	------------

क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		पुर्ण प्रसाद मिश्र
विपक्ष :		९ नं. बडा कार्यालय, कीर्तिपुर नगरपालिका, काठमाडौं
१.	२०८०।११।१४	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०।११।२९	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८१।०१।०३	थप आदेश गर्न नपर्ने ।

क्रम संख्या: ५९०

मु.नं.	५९०/०८०/८१	
क्र.सं.	मिति	विवरण
पक्ष :		पूर्ण प्रसाद मिश्र
विपक्ष :		१ नं. वडा कार्यालय, मध्यपुरथिमी नगरपालिका, भक्तपुर
१.	२०८०/११/१४	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०/११/२९	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८०/१२/२२	थप आदेश गर्न नपर्ने ।

क्रम संख्या: ५९९

मु.नं.	५९१/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		पूर्ण प्रसाद मिश्र
विपक्ष :		३ नं. बड़ा कार्यालय, मध्यपुरथिमी नगरपालिका, भक्तपुर
१.	२०८०/११/१४	सूचना पार्डिन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०/११/२९	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८०/१२/२२	थप आदेश गर्न नपर्ने ।

क्रम संख्या: ५९२

मु.नं.	५९२/०८०/८१	
क्र.सं.	मिति	विवरण
पक्ष :		काशीराम शर्मा
विपक्ष :		कोहलपुर नगरपालिकाको कार्यालय, बाँके
१.	२०८०।११।१६	सूचना पार्डन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०।११।२४	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८१।०१।३१	दफा १०(३)क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: ५९३

मु. नं.	५९३/०८०/८१	
क्र.सं.	मिति	विवरण
पक्ष :		विनोद वस्नेत
विपक्ष :		नापी कार्यालय, कलंकी, काठमाडौं
१.	२०८०।११।१६	सूचना पार्डन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०।११।२४	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८१।०२।३२	थप आदेश गर्नु नपर्ने ।

क्रम संख्या: ५९४

मु.नं.	५९४/०८०/८१	
क्र.सं.	मिति	विवरण
पक्ष :		शारदा भुसाल (भा)
विपक्ष :		बेलवारी नगरपालिकाको कार्यालय, मोरङ

१.	२०८०१११२३	सूचना पार्सद भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०१११२४	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८१०३१२४	थप आदेश गर्नु नपर्ने ।

क्रम संख्या: ५९५

मु.नं.	५९५/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		शारदा भुसाल (भा)
विपक्ष :		रंगेली नगरपालिकाको कार्यालय, मोरङ
१.	२०८०११।२३	सूचना पार्डन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०११।२४	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८१०३।२४	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: ५९६

मु.नं.	५९६/०८०/८१	
क्र.सं.	मिति	विवरण
पक्ष :		शारदा भुसाल (भा)
विपक्ष :		सुन्दरहरैचा नगरपालिकाको कार्यालय, मोरङ
१.	२०८०।१।२३	सूचना पार्डन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०।१।२४	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८१।०।१३	थप आदेश गर्न नपर्ने ।

क्रम संख्या: ५९७

मु.नं.	५९७/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		शारदा भुसाल (भा)
विपक्ष :		पथरीशानिशचरे नगरपालिकाको कार्यालय, मोरङ
१.	२०८०११।२३	सूचना पार्डन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०११।२४	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८१।०१।२४	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: ५९८

मु.नं.	५९८/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		शारदा भुसाल (भा)
विवक्ष :		चैनपुर नगरपालिकाको कार्यालय, संखुवासभा
१.	२०८०१११२३	सूचना पार्डन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०१११२४	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८१०११२४	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: ५९९

मु.नं.	५९९/०८०/८१
क्र.सं	मिति
पक्ष :	शारदा भुसाल (भा)
विपक्ष :	धर्मदेवी नगरपालिकाको कार्यालय, संखुवासभा

૧.	૨૦૮૦૧૧૧૨૩	સૂચના પાઈન મની પુનરાવેદન શરેકો ।
૨.	૨૦૮૦૧૧૧૨૪	દફા ૧૦(૨) ઢમોજિમ લિલિત જવાફ પેશ ગર્નૂ મ્ને આદેશ ।
૩.	૨૦૮૧૦૧૧૨૪	દફા ૧૦(૩)ક સૂચના ઉપલલ્લ ગરાડનૂ મ્ને આદેશ ।

क्रम संख्या: ६००

मु.नं.	६००/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		शारदा भुसाल (भा)
विपक्ष :		खाँदबारी नगरपालिकाको कार्यालय, संखुवासभा
१.	२०८०।११।२३	सूचना पार्डन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०।११।२४	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८१।०१।१३	थप आदेश गर्न नपर्ने ।

क्रम संख्या: ६०१

क्र.सं.	६०१/०८०/८१	
क्र.सं.	मिति	विवरण
पक्ष :		शारदा भुसाल (भा)
विपक्ष :		शिवसताक्षी नगरपालिकाको कार्यालय, भापा
१.	२०८०१११२३	सूचना पार्डन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०१११२४	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८१०१११३	थप आदेश गर्न तपर्ने ।

क्रम संख्या: ६०२

मु.नं.	६०२/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		शारदा भुसाल (भा)
विपक्ष :		पडानन्द नगरपालिकाको कार्यालय, भोजपुर
१.	२०८०११।२३	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०११।२४	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८१०१।२४	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: ६०३

क्र.सं.	मिति	विवरण
१.	२०८०/११/२३	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०/११/२४	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८१/०१/१३	थप आदेश गर्न नपर्ने ।

क्रम संख्या: ६०४

मु.नं.	६०४/०८०/८१	
क्र.सं.	मिति	विवरण
पक्ष :		शारदा भुसाल (भा)
विपक्ष :		लालबन्दी नगरपालिकाको कार्यालय, सर्लाही
१	२०८०११।२३	सचिवा पार्सद भनी पनरावेदन गरेको ।

२.	२०८०१११२९	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८१०११३	थप आदेश गर्न नपर्ने ।

क्रम संख्या: ६०५

मु.नं.	६०५/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		शारदा भुसाल (भा)
विपक्ष :		हरिवन नगरपालिकाको कार्यालय, सर्लाही
१.	२०८०।११।२३	सूचना पार्डन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०।११।२९	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८१।०१।१३	थप आदेश गर्न नपर्ने ।

क्रम संख्या: ६०६

मु.नं.	६०६/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		शारदा भुसाल (भा)
विपक्ष :		लोहारपट्टी नगरपालिकाको कार्यालय, महोत्तरी
१.	२०८०।११।२३	सूचना पार्डन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०।११।२९	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८१।०१।२४	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: ६०७

मु.नं.	६०७/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		शारदा भुसाल (भा)
विपक्ष :		मटिहानी नगरपालिकाको कार्यालय, महोत्तरी
१.	२०८०।१।२३	सूचना पार्डन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०।१।२९	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८१।०।१३	थप आदेश गर्न तपर्ने ।

क्रम संख्या: ६०८

मु.नं.	६०८/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		शारदा भुसाल (भा)
विपक्ष :		बलबा नगरपालिकाको कार्यालय, महोत्तरी
१.	२०८०११।२३	सूचना पार्डन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०११।२९	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८१०१।२४	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: ६०९

मु.नं.	६०९/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		शारदा भुसाल (भा)
विपक्ष :		क्षिरेश्वर नगरपालिकाको कार्यालय, धनुषा
१.	२०८०।१।२३	सूचना पार्डन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०।१।२९	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८१।०३।२१	थप आदेश गर्न नपर्ने ।

क्रम संख्या: ६१०

मु.नं.	६१०/०८०/८१	
क्र.सं.	मिति	विवरण
पक्ष :		शारदा भुसाल (भा)
विपक्ष :		मिथिलाविहारी नगरपालिकाको कार्यालय, धनुषा
१.	२०८०।११।२३	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०।११।२९	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८१।०१।२४	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: ६११

मु.नं.	६११/०८०/८१	
क्र.सं.	मिति	विवरण
पक्ष :		शारदा भुसाल (भा)
विपक्ष :		मेचीनगर नगरपालिकाको कार्यालय, भापा
१.	२०८०।१।२३	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०।१।२९	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८१।०३।२४	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: ६१२

मु.नं.	६९२/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		शारदा भुसाल (भा)
विपक्ष :		गौरादह नगरपालिकाको कार्यालय, भापा
१.	२०८०११/२३	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०११/२९	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८१/०१/१३	थप आदेश गर्न नपर्ने ।

क्रम संख्या: ६१३

मु.नं.	६९३/०८०/८१	
क्र.सं.	मिति	विवरण
पक्ष :		शारदा भुसाल (भा)
विपक्ष :		कन्काई नगरपालिकाको कार्यालय, भापा
१.	२०८०/११/२३	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०/११/२९	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८१/०१/२४	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: ६१४

क्र.सं.	६९४/०८०/८९	
क्र.सं.	मिति	विवरण
पक्ष :		अरुण कुमार तिवारी
विपक्ष :		१ नं. बड़ा कार्यालय, नरैनापुर गाउँपालिका, बाँके
१.	२०८०।१।२२	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०।१।२९	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८१।०३।२९	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

विपक्ष :	शहिदनगर नगरपालिकाको कार्यालय, धनुषा
१.	२०८०।११।२३ सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०।१२।०१ दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८१।०१।२४ दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: ६३६

मु.नं.	६३६/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		शारदा भुसाल (भा)
विपक्ष :		हंसपुर नगरपालिकाको कार्यालय, धनुषा
१.	२०८०।११।२३	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०।१२।०१	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८१।०१।१३	थप आदेश गर्नु नपर्ने ।

क्रम संख्या: ६३७

मु.नं.	६३७/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		सकुन्तला ढुङ्गना
विपक्ष :		राष्ट्रिय सहकारी बैंक, केन्द्रीय कार्यालय, कुपण्डोल, ललितपुर
१.	२०८०।११।२९	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०।१२।०१	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८१।०३।२९	थप आदेश गर्नु नपर्ने ।

क्रम संख्या: ६३८

मु.नं.	६३८/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		सानुमैया के. सी.
विपक्ष :		राष्ट्रिय सहकारी बैंक, केन्द्रीय कार्यालय, कुपण्डोल, ललितपुर
१.	२०८०।११।२९	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०।१२।०१	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८१।०३।२९	थप आदेश गर्नु नपर्ने ।

क्रम संख्या: ६३९

मु.नं.	६३९/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		पुर्ण प्रसाद मिश्र
विपक्ष :		मिसिल बचत तथा ऋण सहकारी संस्था लि., नारायणटार, काठमाडौं
१.	२०८०।११।२४	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०।१२।०५	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८१।०१।२४	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: ६४०

मु.नं.	६४०/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		विनोद बस्नेत

विपक्ष :	३ नं. वडा कार्यालय, दक्षिणकाली नगरपालिका, काठमाडौं
१.	२०८०।११।२४ सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०।१२।०५ दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८१।०१।२४ दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: ६४१

मु.नं.	६४१/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		विनोद बस्नेत
विपक्ष :		६ नं. वडा कार्यालय, दक्षिणकाली नगरपालिका, काठमाडौं
१.	२०८०।११।२४	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०।१२।०५	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८१।०१।२७	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: ६४२

मु.नं.	६४२/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		विनोद बस्नेत
विपक्ष :		४ नं. वडा कार्यालय, दक्षिणकाली नगरपालिका, काठमाडौं
१.	२०८०।११।२४	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०।१२।०५	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८१।०१।१७	थप आदेश गर्न नपर्ने ।

क्रम संख्या: ६४३

मु.नं.	६४३/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		सुभाष शाह
विपक्ष :		सर्वोच्च अदालत, रामशाहपथ, काठमाडौं
१.	२०८०।११।२४	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०।१२।०५	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: ६४४

मु.नं.	६४४/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		शारदा भुसाल (भा)
विपक्ष :		बुन्दावन नगरपालिकाको कार्यालय, रौतहट
१.	२०८०।११।२४	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०।१२।०५	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८१।०१।२७	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: ६४५

मु.नं.	६४५/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		शारदा भुसाल (भा)
विपक्ष :		बहदरमाई नगरपालिकाको कार्यालय, पर्सा

૧.	૨૦૮૦૧૧૨૪	સૂચના પાઈન મની પુનરાવેદન गरेको ।
૨.	૨૦૮૦૧૨૦૫	દફા ૧૦(૨) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
૩.	૨૦૮૧૦૧૨૭	દફા ૧૦(૩)(ક) સૂચના ઉપલબ્ધ મારાઝનૂ ભન્ને આદેશ ।

क्रम संख्या: ६४६

मु.नं.	६४६/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		शारदा भुसाल (भा)
विपक्ष :		पोखरिया नगरपालिकाको कार्यालय, पर्सा
१.	२०८०१११२४	सूचना पार्डन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०१२१०५	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८१०११२७	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: ६४७

क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		शारदा भुसाल (भा)
विपक्ष :		कोल्हवी नगरपालिकाको कार्यालय, बारा
१.	२०८०११/१२४	सूचना पार्डन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०१२/०५	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८१०१/१२७	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: ६४८

मु.नं.	६४८/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		शारदा भुसाल (भा)
विपक्ष :		महागढीमाई नगरपालिकाको कार्यालय, बारा
१.	२०८०।११।२४	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०।१२।०५	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८१।०१।२७	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: ६४९

मु.नं.	६४९/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		शारदा भुसाल (भा)
विपक्ष :		मौलापुर नगरपालिकाको कार्यालय, रौतहट
१.	२०८०।११।२४	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०।१२।०५	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८१।०१।२७	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: ६५०

मु.नं.	६५०/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		शारदा भुसाल (भा)
विपक्ष :		निजगढ नगरपालिकाको कार्यालय, बारा

૧.	૨૦૮૦/૧૧/૨૪	સૂચના પાઈન મની પુનરાવેદન गरेको ।
૨.	૨૦૮૦/૧૨/૦૫	દફા ૧૦(૨) ઘમોજિમ લિખિત જવાફ પેશ ગર્નૂ મન્ને આદેશ ।
૩.	૨૦૮૧/૦૧/૨૭	દફા ૧૦(૩)(ક) સૂચના ઉપલબ્ધ ગરાડનૂ મન્ને આદેશ ।

क्रम संख्या: ६५१

क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		शारदा भुसाल (भा)
विपक्ष :		पचरौता नगरपालिकाको कार्यालय, वारा
१.	२०८०।११।२४	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०।१२।०५	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८१।०१।२७	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: ६५२

क्र.सं.	मिति	विवरण
पक्ष :		शारदा भुसाल (भा)
विपक्ष :		बौद्धीमाई नगरपालिकाको कार्यालय, रौतहट
१.	२०८०/११/२४	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०/१२/०५	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८१/०१/२७	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: ६५३

मु.नं.	६५३/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		शारदा भुसाल (भा)
विपक्ष :		फतुवाविजयपुर नगरपालिकाको कार्यालय, रौतहट
१.	२०८०।११।२४	सूचना पार्डन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०।१२।०५	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८१।०१।३१	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: ६५४

क्र.सं.	मिति	विवरण
पक्ष :		शारदा भुसाल (भा)
विपक्ष :		गौर नगरपालिकाको कार्यालय, रौतहट
१.	२०८०/११/२४	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०/१२/०८	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८१/०१/३१	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: ६५५

मु.नं.	६५५/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		शारदा भुसाल (भा)
विपक्ष :		गरुडा नगरपालिकाको कार्यालय, रौतहट

૧.	૨૦૮૦૧૧૨૪	સૂચના પાઈન મની પુનરાવેદન गरेको ।
૨.	૨૦૮૦૧૨૦૮	દફા ૧૦(૨) બમોર્જિમ લિખિત જવાફ પેશ ગર્નૂ મ્ને આદેશ ।
૩.	૨૦૮૧૦૧૩૧	દફા ૧૦(૩)(ક) સૂચના ઉપલબ્ધ ગરાડનૂ મ્ને આદેશ ।

क्रम संख्या: ६५६

मु.नं.	६५६/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		शारदा भुसाल (भा)
विपक्ष :		चन्द्रपुर नगरपालिकाको कार्यालय, रौतहट
१.	२०८०१११२४	सूचना पार्डन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०१२००८	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८१०११३१	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: ६५७

मु.नं.	६५७/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		शारदा भुसाल (भा)
विपक्ष :		कटरिया नगरपालिकाको कार्यालय, रौतहट
१.	२०८०।११।२४	सूचना पार्डन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०।१२।०८	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८१।०१।३१	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: ६५८

मु.नं.	६५८/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		शारदा भुसाल (भा)
विपक्ष :		गढीमाई नगरपालिकाको कार्यालय, रौतहट
१.	२०८०११२४	सूचना पार्डन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०१२०८	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८१०१२१	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: ६५९

मु.नं.	६५९/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		शारदा भुसाल (भा)
विपक्ष :		गुजरा नगरपालिकाको कार्यालय, रौतहट
१.	२०८०।११।२४	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०।१२।०८	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८१।०१।३१	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: ६६०

मु.नं.	६६०/०८०/८१	
क्र.सं.	मिति	विवरण
पक्ष :		शारदा भूसाल (भा)
विपक्ष :		देवाहीगोनाही नगरपालिकाको कार्यालय, रौतहट

૧.	૨૦૮૦/૧૧/૨૪	સૂચના પાઈન મની પુનરાવેદન गरेको ।
૨.	૨૦૮૦/૧૨/૦૮	દફા ૧૦(૨) બમોર્જિમ લિખિત જવાફ પેશ ગર્નૂ મન્ને આદેશ ।
૩.	૨૦૮૧/૦૧/૩૧	દફા ૧૦(૩)(ક) સૂચના ઉપલબ્ધ ગરાડનૂ મન્ને આદેશ ।

क्रम संख्या: ६६९

मु.नं.	६६१/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		रन्जित कुमार साह
विपक्ष :		औरही गाउँपालिकाको कार्यालय, सिरहा
१.	२०८०।११।२४	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०।१२।०८	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८१।०१।३१	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: ६६२

क्र.सं.	मिति	विवरण
पक्ष :		रन्जित कुमार साह
विपक्ष :		औरही गाउँपालिकाको कार्यालय, सिरहा
१.	२०८०।१।२४	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०।१।०८	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८१।०१।३१	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: ६६३

मु.नं.	६६३/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		दिपेन्द्र कुमार यादव
विपक्ष :		औरही गाउँपालिकाको कार्यालय, सिरहा
१.	२०८०।१।२४	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०।१।२०	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८१।०१।३१	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: ६६४

मु.नं.	६६४/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		दिपेन्द्र कुमार यादव
विपक्ष :		औरही गाउँपालिकाको कार्यालय, सिरहा
१.	२०८०।१।२४	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०।१।२।०८	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८१।०।३१	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: ६६५

मु.नं.	६६५/०८०/८१	
क्र.सं.	मिति	विवरण
पक्ष :		सन्तोष कुमार यादव
विपक्ष :		औरही गाउँपालिकाको कार्यालय, सिरहा
१.	२०८०।११।२४	सचना पार्डन भनी पुनरावेदन गरेको ।

२.	२०८०।१२।०८	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८१।०१।३१	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: ६६६

मु.नं.	६६६/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		नागेन्द्र कुमार यादव
विपक्ष :		औरही गाउँपालिकाको कार्यालय, सिरहा
१.	२०८०।११।२४	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०।१२।०८	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८१।०१।३१	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: ६६७

मु.नं.	६६७/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		नागेन्द्र कुमार यादव
विपक्ष :		औरही गाउँपालिकाको कार्यालय, सिरहा
१.	२०८०।११।२४	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०।१२।०८	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८१।०१।३१	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: ६६८

मु.नं.	६६८/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		भेष राज लुइटेल
विपक्ष :		रक्षा मन्त्रालय, सिंहदरवार, काठमाडौं
१.	२०८०।११।२३	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०।१२।०८	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: ६६९

मु.नं.	६६९/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		बिन्नु लिम्बु
विपक्ष :		गृह मन्त्रालय, सिंहदरवार, काठमाडौं
१.	२०८०।११।१५	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०।१२।०८	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८०।१२।२२	थप आदेश गर्नु नपर्ने ।

क्रम संख्या: ६७०

मु.नं.	६७०/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		मन कुमार राई
विपक्ष :		तारकेश्वर नगरपालिकाको कार्यालय, काठमाडौं
१.	२०८०।१२।०७	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०।१२।०८	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: ६७१

मु.नं.	६७१/०८०/८१
--------	------------

क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		पुर्ण प्रसाद मिश्र
विपक्ष :		लोकसेवा आयोग, केन्द्रीय कार्यालय, कमलपोखरी, काठमाडौं
१.	२०८०।१२।०७	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०।१२।१२	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८१।०२।१७	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: ६७२

मु.नं.	६७२/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :	पुर्ण प्रसाद मिश्र	
विपक्ष :	८ नं. वडा कार्यालय, काठमाडौं महानगरपालिका, काठमाडौं	
१.	२०८०।१२।०८	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०।१२।१२	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८१।०१।२७	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: ६७३

मु.नं.	६७३/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		हरि राम कोण्डा
विपक्ष :		आन्तरिक राजश्व कार्यालय, जगाती, भक्तपुर
१.	२०८०।१२।०४	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०।१२।१२	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८१।०१।२७	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: ६७४

मु.नं.	६७४/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		हरि राम कोण्डा
विपक्ष :		आन्तरिक राजश्व कार्यालय, जगाती, भक्तपुर
१.	२०८०।१२।०४	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०।१२।१२	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८१।०१।२७	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: ६७५

मु.नं.	६७५/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		हरि राम कोण्डा
विपक्ष :		आन्तरिक राजश्व कार्यालय, जगाती, भक्तपुर
१.	२०८०।१२।०४	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०।१२।१२	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: ६८६		
मु.नं.	६८६/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :	सुभाष शाह	
विपक्ष :	कम्पनी रजिष्टारको कार्यालय, काठमाडौं	
१.	२०८०।१२।०५	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०।१२।१२	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८१।०१।२०	थप आदेश गर्नु नपर्ने ।

क्रम संख्या: ६८७		
मु.नं.	६८७/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :	अंग राज भारती	
विपक्ष :	नेपाल राष्ट्र बैंक, केन्द्रीय कार्यालय, बालुवाटार, काठमाडौं	
१.	२०८०।१२।०८	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०।१२।१२	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८१।०३।२१	थप आदेश गर्नु नपर्ने ।

क्रम संख्या: ६८८		
मु.नं.	६८८/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :	मैया पुतुवार	
विपक्ष :	गोकर्णेश्वर नगरपालिकाको कार्यालय, काठमाडौं	
१.	२०८०।१२।०८	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०।१२।१२	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: ६८९		
मु.नं.	६८९/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :	विसुन देव ठाकुर	
विपक्ष :	औरही गाउँपालिकाको कार्यालय, सिरहा	
१.	२०८०।१२।०५	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०।१२।१२	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८१।०१।३१	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: ६९०		
मु.नं.	६९०/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :	रामतपस्या कुमार साह	
विपक्ष :	विन्धवासिनी गाउँपालिकाको कार्यालय, पर्सा	
१.	२०८०।१२।०४	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०।१२।१२	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८१।०१।३१	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: ६९१		
मु.नं.	६९१/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण

पक्ष :	शुभ नारायण कामती	
विपक्ष :	नेपाल विद्युत प्राधिकरण, सिराहा वितरण केन्द्र, सिरहा	
१.	२०८०।१२।०५	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०।१२।१२	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८१।०१।३१	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: ६९२		
मु.नं.	६९२/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :	शैलेन्द्र भ्वा	
विपक्ष :	गौर नगरपालिकाको कार्यालय, रौतहट	
१.	२०८०।१२।०७	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०।१२।१२	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८१।०२।२७	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: ६९३		
मु.नं.	६९३/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :	काशीराम शर्मा	
विपक्ष :	कोहलपुर नगरपालिकाको कार्यालय, बाँके	
१.	२०८०।१२।०७	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०।१२।१२	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: ६९४		
मु.नं.	६९४/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :	काशीराम शर्मा	
विपक्ष :	कोहलपुर नगरपालिकाको कार्यालय, बाँके	
१.	२०८०।१२।०५	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०।१२।१२	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८१।०२।२७	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: ६९५		
मु.नं.	६९५/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :	सालिक महर्जन	
विपक्ष :	एन. आई. सी. एशिया बैंक लि., ग्वाको, ललितपुर	
१.	२०८०।१२।१५	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०।१२।१९	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: ६९६		
मु.नं.	६९६/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :	रविन्द्र कुमार गौतम	
विपक्ष :	मनहरी गाउँपालिकाको कार्यालय, मकवानपुर	
१.	२०८०।१२।१५	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।

२.	२०८०।१२।१९	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८१।०२।०३	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: ६९७

मु.नं.	६९७/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		मोनिका कोइराला
विपक्ष :		रजिष्ट्रारको कार्यालय, त्रि. वि., कीर्तिपुर
१.	२०८०।१२।१२	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०।१२।१९	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८१।०१।२४	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: ६९८

मु.नं.	६९८/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		पुर्ण प्रसाद मिश्र
विपक्ष :		मञ्जुश्री बचत तथा ऋण सहकारी संस्था, लि., जोरपाटी, काठमाडौं
१.	२०८०।१२।१३	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०।१२।१९	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८१।०२।०३	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: ६९९

मु.नं.	६९९/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		मिना देवी खड्का
विपक्ष :		ज्योति विकास बैंक लि., शाखा कार्यालय सिनामंगल
१.	२०८०।१२।१८	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०।१२।१९	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८१।०१।१७	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: ७००

मु.नं.	७००/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		प्रवेश कुमार मिश्र
विपक्ष :		डाक्नेश्वरी नगरपालिकाको कार्यालय, सप्तरी
१.	२०८०।१२।१३	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०।१२।१९	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८१।०२।२७	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: ७०१

मु.नं.	७०१/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		सुदिप कुमार यादव
विपक्ष :		श्री मिथिला मा. वि., कचरी, धनुषा

१.	२०८०।१२।२०	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०।१२।२२	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८१।०२।३२	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: ७०२

मु.नं.	७०२/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		रुक्शना कपाली
विपक्ष :		गृह मन्त्रालय, सिंहदरबार, काठमाडौं
१.	२०८०।१२।१८	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०।१२।२२	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८१।०१।२७	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: ७०३

मु.नं.	७०३/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		रामप्रसाद दाहाल
विपक्ष :		गृह मन्त्रालय, सिंहदरबार, काठमाडौं
१.	२०८०।१२।२०	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०।१२।२२	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८१।०३।१९	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: ७०४

मु.नं.	७०४/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		पुर्ण प्रसाद मिश्र
विपक्ष :		पशुपति क्षेत्र विकास कोष, काठमाडौं
१.	२०८०।१२।२०	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०।१२।२२	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्न भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: ७०५

मु.नं.	७०५/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		रति सुमन रत्न गुप्ता
विपक्ष :		कञ्चनरूप नगरपालिकाको कार्यालय, सप्तरी
१.	२०८०।१२।२१	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०।१२।२७	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८१।०३।१९	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: ७०६

मु.नं.	७०६/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		जीतेन्द्र कुमार भा
विपक्ष :		गृह मन्त्रालय, सिंहदरबार, काठमाडौं
१.	२०८०।१२।२१	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०।१२।२७	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्न भन्ने आदेश ।

३.	२०८१।०२।१४	थप आदेश गर्नु नपर्ने ।
क्रम संख्या: ७०७		
मु.नं.	७०७/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :	त्रिफुल बरिही ठाकुर	
विपक्ष :	५ नं. वडा कार्यालय, भिमेश्वर नगरपालिका, दोलखा	
१.	२०८०।१२।२२	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०।१२।२७	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८१।०२।०७	थप आदेश गर्नु नपर्ने ।

क्रम संख्या: ७०८		
मु.नं.	७०८/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :	रामशरण न्यौपान	
विपक्ष :	तारकेश्वर नगरपालिकाको कार्यालय, काठमाडौं	
१.	२०८०।१२।२१	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०।१२।२७	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: ७०९		
मु.नं.	७०९/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :	सुभाष शाह	
विपक्ष :	प्रहरी वृत्त, सिंहदरबार, काठमाडौं	
१.	२०८०।१२।२१	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०।१२।२७	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८१।०२।०३	थप आदेश गर्नु नपर्ने ।

क्रम संख्या: ७१०		
मु.नं.	७१०/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :	सुभाष शाह	
विपक्ष :	एनसेल अजियाटा लिमिटेड, लैनचौर, काठमाडौं	
१.	२०८०।१२।२०	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०।१२।२२	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: ७११		
मु.नं.	७११/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :	सुभाष शाह	
विपक्ष :	हिमालयन डिस्टिलरी लिमिटेड, जावलाखेल, ललितपुर	
१.	२०८०।१२।२०	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०।१२।२२	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: ७१२		
मु.नं.	७१२/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :	सुभाष शाह	
विपक्ष :	जिल्ला प्रहरी परिसर, टेकु, काठमाडौं	

१.	२०८०।१२।२१	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०।१२।२७	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: ७१३		
मु.नं.	७१३/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :	विनोद बस्नेत	
विपक्ष :	तारकेश्वर नगरपालिकाको कार्यालय, काठमाडौं	
१.	२०८०।१२।२१	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०।१२।२७	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८१।०२।०३	थप आदेश गर्नु नपर्ने ।

क्रम संख्या: ७१४		
मु.नं.	७१४/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :	विनु लिम्बु	
विपक्ष :	गृह मन्त्रालय, सिंहदरबार, काठमाडौं	
१.	२०८०।१२।२१	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०।१२।२७	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८१।०२।०३	थप आदेश गर्नु नपर्ने ।

क्रम संख्या: ७१५		
मु.नं.	७१५/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :	सुभाष शाह	
विपक्ष :	सर्वोच्च अदालत, रामशाहपथ, काठमाडौं	
१.	२०८०।१२।२१	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०।१२।२७	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८१।०२।२७	थप आदेश गर्नु नपर्ने ।

क्रम संख्या: ७१६		
मु.नं.	७१६/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :	सुभाष शाह	
विपक्ष :	नेपाल प्रहरी प्रधान कार्यालय नक्साल, काठमाडौं	
१.	२०८०।१२।२०	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०।१२।२७	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: ७१७		
मु.नं.	७१७/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :	विसुन देव ठाकुर	
विपक्ष :	औरही गाउँपालिकाको कार्यालय, सिरहा	
१.	२०८०।१२।२७	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०।१२।३०	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८१।०२।१४	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: ७१८		
मु.नं.	७१८/०८०/८१	

क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		रविन्द्र कुमार गौतम
विपक्ष :		कृषि तथा पशुपन्छी विकास मन्त्रालय, बागमती प्रदेश
१.	२०८०।१।२७	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०।१।३०	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८१।०१।२७	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: ७१९

क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		इन्द्र प्रसाद बन्जारा
विपक्ष :		नेपाल विद्युत प्राधिकरण, प्रदेश डिभिजन कार्यालय, बागमती
१.	२०८०।१।२७	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०।१।३०	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: ७२०

क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		यदुनाथ बन्जारा
विपक्ष :		विटुमिन एण्ड व्यारेल उद्योग लि. (पञ्चकन्या गुप), पाटन, ललितपुर
१.	२०८०।१।२७	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०।१।३०	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८१।०२।११	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: ७२१

क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		परशुराम साह
विपक्ष :		लक्ष्मीपुरपतारी गाउँपालिकाको कार्यालय, सिरहा
१.	२०८०।१।२७	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०।१।३०	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८१।०२।१४	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: ७२२

क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		परशुराम साह
विपक्ष :		कल्याणपुर नगरपालिकाको कार्यालय, सिरहा
१.	२०८०।१।२७	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०।१।३०	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८१।०२।१४	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: ७२३

क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		परशुराम साह
विपक्ष :		नगराईन नगरपालिकाको कार्यालय, धनुषा
१.	२०८०।१।२७	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०।१।३०	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८१।०२।११	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: ७२४

क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		पूर्ण प्रसाद मिश्र
विपक्ष :		२ नं. वडा कार्यालय, महालक्ष्मी नगरपालिका, ललितपुर
१.	२०८०।१।२७	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०।१।३०	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८१।०१।३१	थप आदेश गर्नु नपर्ने ।

क्रम संख्या: ७२५

क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		पूर्ण प्रसाद मिश्र
विपक्ष :		३ नं. वडा कार्यालय, महालक्ष्मी नगरपालिका, ललितपुर
१.	२०८०।१।२७	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०।१।३०	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८१।०२।०७	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: ७२६

क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		पूर्ण प्रसाद मिश्र
विपक्ष :		१ नं. वडा कार्यालय, शङ्करापुर नगरपालिका, काठमाडौं
१.	२०८०।१।२७	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०।१।३०	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८१।०२।१४	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: ७२७

क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		पूर्ण प्रसाद मिश्र
विपक्ष :		१० नं. वडा कार्यालय, महालक्ष्मी नगरपालिका, ललितपुर
१.	२०८०।१।२७	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०।१।३०	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८१।०२।१४	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

ક્રમ સંખ્યા: ૭૨૮		
મુ.નં.	૭૨૮/૦૬૦/૬૧	
ક્ર.સં	મિતિ	વિવરણ
પક્ષ :		પુર્ણ પ્રસાદ મિશ્ર
વિપક્ષ :		૧ નં. વડા કાર્યાલય, મહાલક્ષ્મી નગરપાલિકા, લલિતપુર
૧.	૨૦૬૦/૧૨૨૭	સૂચના પાઈડન બની પુનરાવેદન गरेको ।
૨.	૨૦૬૦/૧૨૩૦	દફા ૧૦(૨) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
૩.	૨૦૬૧/૦૨૧૪	દફા ૧૦(૩)(ક) સૂચના ઉપલબ્ધ ગરાડનું ભન્ને આદેશ ।

क्रम संख्या: ७२९		
मु.नं.	७२९/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :	पूर्ण प्रसाद मिश्र	
विपक्ष :	२ नं. वडा कार्यालय, शङ्करापुर नगरपालिका, काठमाडौं	
१.	२०८०।१२।२७	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०।१२।३०	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८१।०२।१४	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: ७३०		
मु.नं.	७३०/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		पूर्ण प्रसाद मिश्र
विपक्ष :		१ नं. बड़ा कार्यालय, महालक्ष्मी नगरपालिका, ललितपुर
१.	२०८०।१२।२७	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०।१२।३०	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८१।०१।३१	थप आदेश गर्न नपर्ने ।

क्रम संख्या: ७३१		
म.नं.	७३१/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :	पूर्ण प्रसाद मिश्र	
विपक्ष :	४ नं. वडा कार्यालय, महालक्ष्मी नगरपालिका, ललितपुर	
१.	२०८०।१२।२७	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०।१२।३०	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८१।०२।१४	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: ७३२		
मु.नं.	७३२/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		पूर्ण प्रसाद मिश्र
विपक्ष :		५ नं. वडा कार्यालय, महालक्ष्मी नगरपालिका, ललितपुर
१.	२०८०।१२।२७	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०।१२।३०	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।

३.	२०८१।०२।१४	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।
----	------------	---

क्रम संख्या: ७३३		
मु.नं.	७३३/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		पूर्ण प्रसाद मिश्र
विपक्ष :		६ नं. वडा कार्यालय, महालक्ष्मी नगरपालिका, ललितपुर
१.	२०८०।१२।२७	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०।१२।३०	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८१।०१।३१	थप आदेश गर्नु नपर्ने ।

क्रम संख्या: ७३४		
मु.नं.	७३४/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		पूर्ण प्रसाद मिश्र
विपक्ष :		७ नं. बडा कार्यालय, महालक्ष्मी नगरपालिका, ललितपुर
१.	२०८०।१२।२७	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०।१२।३०	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८१।०२।१४	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: ७३५		
मु.नं.	७३५/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		पूर्ण प्रसाद मिश्र
विपक्ष :		८ नं. वडा कार्यालय, महालक्ष्मी नगरपालिका, ललितपुर
१.	२०८०।१२।२७	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८०।१२।३०	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८१।०१।३१	थप आदेश गर्नु नपर्ने ।

क्रम संख्या: ७३६		
मु.नं.	७३६/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		गंगा बहादुर थापा
विपक्ष :		सानोठिमी क्याम्पस, सानोठिमी, भक्तपुर
१.	२०८०।१०।१८	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको।
२.	२०८१।०१।०३	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश।
३.	२०८१।०२।१४	थप आदेश गर्नु नपर्ने।

क्रम संख्या: ७३७		
मु.नं.	७३७/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		गीता बानिया बन्जारा
विपक्ष :		कृषि तथा पशुपन्थी विकास मन्त्रालय, बागमती प्रदेश
१.	२०८०।१।२७	सूचना पार्सद भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८१।०१।०३	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्न भन्ने आदेश ।

३.	२०८१।०२।०३	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।
----	------------	---

क्रम संख्या: ७३८

मु.नं.	७३८ / ०८० / ८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		शारदा भुसाल (भा)
विपक्ष :		लोक सेवा आयोगको कार्यालय, कमलपोखरी, काठमाडौं
१.	२०८०।१२।२८	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८१।०१।०३	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८१।०३।२८	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: ७३९

मु.नं.	७३९/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		विनोद बस्नेत
विपक्ष :		टोखा नगरपालिकाको कार्यालय, काठमाडौं
१.	२०८१।०१।०२	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८१।०१।०३	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८१।०२।०३	थप आदेश गर्नु नपर्ने ।

क्रम संख्या: ७४०

मु.नं.	७४०/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		हरि राम कोण्डा
विपक्ष :		आन्तरिक राजश्व कार्यालय, जगाती, भक्तपुर
१.	२०८१।०१।०२	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८१।०१।०३	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८१।०२।१४	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: ७४१

मु.नं.	७४१/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		हरि राम कोण्डा
विपक्ष :		आन्तरिक राजश्व कार्यालय, जगाती, भक्तपुर
१.	२०८१।०१।०२	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८१।०१।०३	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८१।०२।२८	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: ७४२

मु.नं.	७४२/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		हरि राम कोण्डा
विपक्ष :		आन्तरिक राजश्व कार्यालय, जगाती, भक्तपुर
१.	२०८१।०१।०२	सचन पार्डन भनी पुनरावेदन गरेको ।

२.	२०८१।०१।०३	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
----	------------	--

३.	२०८१।०२।२८	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।
----	------------	---

क्रम संख्या: ७४३

मु.नं.	७४३/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		अंग राज भारती
विपक्ष :		राष्ट्रिय स्वतन्त्र पार्टी, केन्द्रीय कार्यालय, बनस्थली, काठमाडौं
१.	२०८०।१२।३०	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८१।०१।०३	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८१।०२।२७	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: ७४४

मु.नं.	७४४/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		अंग राज भारती
विपक्ष :		नेपाल राष्ट्र बैंक, केन्द्रीय कार्यालय, बालुवाटार, काठमाडौं
१.	२०८१।०१।०२	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८१।०१।०३	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८१।०३।१९	थप आदेश गर्न नपर्ने ।

क्रम संख्या: ७४५

मु.नं.	७४५/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		इन्द्र प्रसाद बन्जारा
विपक्ष :		कोहल्वी गाउँपालिकाको कार्यालय, बारा
१.	२०८०।१२।३०	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८१।०१।०३	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८१।०२।३२	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: ७४६

मु.नं.	७४६/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		इन्द्र प्रसाद बन्जारा
विपक्ष :		साम्सी गाउँपालिकाको कार्यालय, महोत्तरी
१.	२०८१।०१।०३	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८१।०१।०३	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८१।०२।३२	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: ७४७

मु.नं.	७४७/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		इन्द्र प्रसाद बन्जारा
विपक्ष :		नेपाल विद्युत प्राधिकरण, प्रदेश डिभिजन कार्यालय, बागमती
१.	२०८१।०१।०३	सचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।

૨.	૨૦૮૧/૦૧/૦૩	દફા ૧૦(૨) બમોજિમ લિખિત જવાફ પેશ ગર્નૂ મન્ને આદેશ ।
૩.	૨૦૮૧/૦૨/૩૨	દફા ૧૦(૩)(ક) સૂચના ઉપલબ્ધ ગરાડનૂ મન્ને આદેશ ।

क्रम संख्या: ७४८

मु.नं.	७४८/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		तज बहादुर हमाल
विपक्ष :		राष्ट्रिय भूमि आयोगको कार्यालय, नेपालगञ्ज, बाँके
१.	२०८०।१।२७	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८१।०१।०६	दफा १०।२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८१।०३।२८	थप आदेश गर्न नपर्ने ।

क्रम संख्या: ७४९

मु.नं.	७४९/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		रिंकुकुमारी सिंह
विपक्ष :		स्वास्थ्य तथा जनसंख्या मन्त्रालय, रामशाहपथ, काठमाडौं
१.	२०८१।०१।०३	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८१।०१।०६	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८१।०२।२७	थप आदेश गर्न तपर्ने ।

क्रम संख्या: ७५०

मु.नं.	७५०/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		पूर्ण प्रसाद मिश्र
विपक्ष :		३ नं. बडा कार्यालय, शङ्करपुर नगरपालिका, काठमाडौं
१.	२०८१।०१।०२	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८१।०१।०६	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८१।०१।३१	थप आदेश गर्न नपर्ने ।

क्रम संख्या: ७५१

मु.नं.	७५१/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		पूर्ण प्रसाद मिश्र
विपक्ष :		९ नं. वडा कार्यालय, शङ्करपुर नगरपालिका, काठमाडौं
१.	२०८१।०१।०३	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८१।०१।०६	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८१।०१।०३	थप आदेश गर्न नपर्ने ।

क्रम संख्या: ७५२

मु.नं.	७५२/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		पूर्ण प्रसाद मिश्र
विपक्ष :		गुठी संस्थान, केन्द्रीय कार्यालय, त्रिपुरेश्वर, काठमाडौं
१.	२०८१/०१/०२	सचना पार्डन भनी पत्ररावेदन गरेको ।

૨.	૨૦૮૧૧૦૧૧૦૬	દફા ૧૦(૨) બર્મોજિમ લિખિત જવાબ પેશ ગર્નૂ મળ્ને આદેશ .
૩.	૨૦૮૧૧૦૨૧૨૭	દફા ૧૦(૩)(ક) સૂચના ઉપલબ્ધ ગરાડનૂ મળ્ને આદેશ .

क्रम संख्या: ७५३

मु.नं.	७५३/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		पुर्ण प्रसाद मिश्र
विपक्ष :		५ नं. बडा कार्यालय, शङ्करपुर नगरपालिका, काठमाडौं
१.	२०८१।०१।०३	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८१।०१।०६	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८१।०२।३२	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: ७५४

मु.नं.	७५४/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		पूर्ण प्रसाद मिश्र
विपक्ष :		६ नं. वडा कार्यालय, शङ्करपुर नगरपालिका, काठमाडौं
१.	२०८१०११०३	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८१०११०६	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८१०२१३२	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: ७५५

मु.नं.	७५५/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		पुर्ण प्रसाद मिश्र
विपक्ष :		७ नं. वडा कार्यालय, शङ्करपुर नगरपालिका, काठमाडौं
१.	२०८१।०१।०३	सूचना पार्डिन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८१।०१।०६	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८१।०२।३२	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: ७५६

मु.नं.	७५६/०८०/८१	
क्र.सं.	मिति	विवरण
पक्ष :		पूर्ण प्रसाद मिश्र
विपक्ष :		४ नं. वडा कार्यालय, शङ्करापुर नगरपालिका, काठमाडौं
१.	२०८१।०१।०२	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८१।०१।०६	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८१।०१।३१	थप आदेश गर्न नपर्ने ।

क्रम संख्या: ७५७

मु.नं.	७५७/०८०/८१	
क्र.सं.	मिति	विवरण
पक्ष :		अर्जन प्रसाद प्रसाई

मु.नं.	७६८/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		अशोक कुमार यादव
विपक्ष :		औरही गाउँपालिकाको कार्यालय, सिरहा
१.	२०८१।०१।०२	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८१।०१।०६	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८१।०२।३२	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: ७६९

मु.नं.	७६९/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		प्रवेश कुमार मिश्र
विपक्ष :		शम्भुनाथ नगरपालिकाको कार्यालय, सप्तरी
१.	२०८१।०१।०२	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८१।०१।०६	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८१।०३।०५	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: ७७०

मु.नं.	७७०/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		गौरव मोर
विपक्ष :		भन्सार विभाग, त्रिपुरेश्वर, काठमाडौं
१.	२०८१/०१/०४	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८१/०१/०६	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८१/०२/२७	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: ७७१

मु.नं.	७७१/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		शिव कुमार यादव
विपक्ष :		औरही गाउँपालिकाको कार्यालय, सिरहा
१.	२०८१/०१/०७	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८१/०१/१०	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८१/०२/३२	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: ७७२

मु.नं.	७७२/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		परशुराम साह
विपक्ष :		औरही गाउँपालिकाको कार्यालय, सिरहा
१.	२०८१/०१/०७	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८१/०१/१०	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८१/०२/३२	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: ७७३

मु.नं.	७७३/०८०/८१
--------	------------

क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		परशुराम साह
विपक्ष :		रामगोपालपुर नगरपालिकाको कार्यालय, महोत्तरी
१.	२०८१/०१/०७	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८१/०१/१०	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८१/०२/३२	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: ७७४

मु.नं.	७७४/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		राकेश कुमार यादव
विपक्ष :		सिराहा नगरपालिकाको कार्यालय, सिरहा
१.	२०८१/०१/०७	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८१/०१/१०	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: ७७५

मु.नं.	७७५/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		सुरेन्द्र बहादुर भुल
विपक्ष :		रामगोपालपुर नगरपालिकाको कार्यालय, महोत्तरी
१.	२०८१/०१/०७	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८१/०१/१०	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८१/०३/२४	थप आदेश गर्नु नपर्ने ।

क्रम संख्या: ७७६

मु.नं.	७७६/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		रामहरि कार्की
विपक्ष :		ललितपुर महानगरपालिकाको कार्यालय, ललितपुर
१.	२०८१/०१/०७	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८१/०१/१०	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८१/०२/३२	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: ७७७

मु.नं.	७७७/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		रविन्द्र कुमार गौतम
विपक्ष :		कैलाश गाउँपालिकाको कार्यालय, मकवानपुर
१.	२०८१/०१/१०	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८१/०१/१३	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८१/०२/२७	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: ७७८

मु.नं.	७७८/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण

क्रम संख्या: ७८८		
मु.नं.	७८८/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :	अर्जुन कुमार थपलिया	
विपक्ष :	गोलबजार नगरपालिकाको कार्यालय, सिरहा	
१.	२०८१/०१/१२	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८१/०१/१३	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८१/०२/२८	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: ७८९		
मु.नं.	७८९/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :	अर्जुन कुमार थपलिया	
विपक्ष :	गोलबजार नगरपालिकाको कार्यालय, सिरहा	
१.	२०८१/०१/१२	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८१/०१/१३	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८१/०२/२८	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: ७९०		
मु.नं.	७९०/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :	अर्जुन कुमार थपलिया	
विपक्ष :	गोलबजार नगरपालिकाको कार्यालय, सिरहा	
१.	२०८१/०१/१२	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८१/०१/१३	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८१/०२/२८	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: ७९१		
मु.नं.	७९१/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :	अर्जुन कुमार थपलिया	
विपक्ष :	गोलबजार नगरपालिकाको कार्यालय, सिरहा	
१.	२०८१/०१/१२	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८१/०१/१३	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८१/०२/२८	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: ७९२		
मु.नं.	७९२/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :	आदर्श क्षेत्री समेत	
विपक्ष :	गोकर्णेश्वर नगरपालिकाको कार्यालय, काठमाडौं	
१.	२०८१/०१/१०	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।

२.	२०८१/०१/१३	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८१/०२/१७	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: ७९३		
मु.नं.	७९३/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :	यदुनाथ वञ्जारा	
विपक्ष :	स्वास्थ्य तथा जनसंख्या मन्त्रालय, रामशाहपथ, काठमाडौं	
१.	२०८१/०१/१०	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८१/०१/१३	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८१/०२/३२	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: ७९४		
मु.नं.	७९४/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :	शैलेन्द्र भ्वा	
विपक्ष :	प्रादेशिक अस्पताल, गौर, रौतहट	
१.	२०८१/०१/१३	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८१/०१/१७	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८१/०३/१२	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: ७९५		
मु.नं.	७९५/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :	शैलेन्द्र भ्वा	
विपक्ष :	भेटेरीनरी अस्पताल तथा पशु सेवा केन्द्र, गौर, रौतहट	
१.	२०८१/०१/१३	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८१/०१/१७	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८१/०३/१२	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: ७९६		
मु.नं.	७९६/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :	परशुराम साह	
विपक्ष :	तिलाठीकोइलाडी गाउँपालिकाको कार्यालय, सप्तरी	
१.	२०८१/०१/१२	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८१/०१/१७	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८१/०३/०२	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: ७९७		
मु.नं.	७९७/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :	परशुराम साह	
विपक्ष :	नरहा गाउँपालिकाको कार्यालय, सिरहा	

१.	२०८१।०१।१२	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८१।०१।१७	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८१।०३।०२	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: ७९८

मु.नं.	७९८/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		परशुराम साह
विपक्ष :		सप्तकोशी नगरपालिकाको कार्यालय, सप्तरी
१.	२०८१।०१।१२	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८१।०१।१७	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: ७९९

मु.नं.	७९९/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		परशुराम साह
विपक्ष :		कञ्चनरूप नगरपालिकाको कार्यालय, सप्तरी
१.	२०८१।०१।१२	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८१।०१।१७	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: ८००

मु.नं.	८००/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		परशुराम साह
विपक्ष :		लक्ष्मिनिर्याँ गाउँपालिकाको कार्यालय, धनुषा
१.	२०८१।०१।१२	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८१।०१।१७	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८१।०३।०२	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: ८०१

मु.नं.	८०१/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		परशुराम साह
विपक्ष :		हंसपुर नगरपालिकाको कार्यालय, धनुषा
१.	२०८१।०१।१२	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८१।०१।१७	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८१।०३।०२	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: ८०२

मु.नं.	८०२/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		परशुराम साह
विपक्ष :		विदेह नगरपालिकाको कार्यालय, धनुषा
१.	२०८१।०१।१२	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८१।०१।१७	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्न भन्ने आदेश ।

३.	२०८१।०३।०२	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।
----	------------	---

क्रम संख्या: ८०३

मु.नं.	८०३/०८०/८१	
क्र.सं.	मिति	विवरण
पक्ष :		परशुराम साह
विपक्ष :		गणेशमानचारनाथ नगरपालिकाको कार्यालय, धनुषा
१.	२०८१।०१।१२	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८१।०१।१७	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८१।०२।३२	थप आदेश गर्न नपर्ने ।

क्रम संख्या: ८०४

मु.नं.	८०४/०८०/८१	
क्र.सं.	मिति	विवरण
पक्ष :		राकेश चन्द
विपक्ष :		पशु सेवा विभाग, हरिहरभवन, ललितपुर
१.	२०८१।०१।१३	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८१।०१।१७	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८१।०३।३२	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: ८०५

मु.नं.	८०५/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		पुर्ण प्रसाद मिश्र
विपक्ष :		पुरातत्व विभाग, केन्द्रीय कार्यालय, रामशाहपथ, काठमाडौं
१.	२०८१।०१।१६	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८१।०१।२०	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८१।०२।२७	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: ८०६

मु.नं.	८०६/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		पुर्ण प्रसाद मिश्र
विपक्ष :		सागर बचत तथा ऋण सहकारी संस्था लि., जोरपाटी, काठमाडौं
१.	२०८१।०१।१६	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८१।०१।२०	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८१।०३।०२	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: ८०७

मु.नं.	८०७/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :	सञ्जय काफ्ले	
विपक्ष :	राष्ट्रिय बीमा कम्पनी लि., रामशाहपथ, काठमाडौं	
१.	२०८१।०१।२०	सचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।

२.	२०८१/०९/२०	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
----	------------	--

क्रम संख्या: ८०८

मु.नं.	८०८/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		रविन्द्र राज रेग्मी
विपक्ष :		राष्ट्रिय बीमा कम्पनी लि., रामशाहपथ, काठमाडौं
१.	२०८१/०९/२०	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८१/०९/२०	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: ८०९

मु.नं.	८०९/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		उपेन्द्र कुमार रजक
विपक्ष :		औरही गाउँपालिकाको कार्यालय, सिरहा
१.	२०८१/०९/१६	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८१/०९/२०	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८१/०३/०२	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: ८१०

मु.नं.	८१०/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		परशुराम साह
विपक्ष :		औरही गाउँपालिकाको कार्यालय, सिरहा
१.	२०८१/०९/१६	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८१/०९/२०	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८१/०३/०२	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: ८११

मु.नं.	८११/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		परशुराम साह
विपक्ष :		औरही गाउँपालिकाको कार्यालय, सिरहा
१.	२०८१/०९/१६	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८१/०९/२०	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८१/०३/०२	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: ८१२

मु.नं.	८१२/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		तिर्थराज पोखरेल
विपक्ष :		उदयपुर सिमेन्ट उद्योग लि., उदयपुर
१.	२०८१/०९/२९	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८१/०९/२४	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८१/०२/२७	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: ८१३

मु.नं.	८१३/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		राम प्रवेश यादव
विपक्ष :		औरही गाउँपालिकाको कार्यालय, सिरहा
१.	२०८१/०९/१८	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८१/०९/२४	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८१/०३/०२	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: ८१४

मु.नं.	८१४/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		राम प्रवेश यादव
विपक्ष :		औरही गाउँपालिकाको कार्यालय, सिरहा
१.	२०८१/०९/१८	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८१/०९/२४	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८१/०३/०२	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: ८१५

मु.नं.	८१५/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		इन्द्र प्रसाद बन्जारा
विपक्ष :		चुरे गाउँपालिकाको कार्यालय, कैलाली
१.	२०८१/०९/२३	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८१/०९/२४	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: ८१६

मु.नं.	८१६/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		काशीराम शर्मा
विपक्ष :		सडक डिभिजन कार्यालय, नेपालगञ्ज, बाँके
१.	२०८१/०९/१८	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८१/०९/२४	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: ८१७

मु.नं.	८१७/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		इन्द्र प्रसाद बन्जारा
विपक्ष :		हिमा गाउँपालिकाको कार्यालय, जुम्ला
१.	२०८१/०९/२३	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८१/०९/२४	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८१/०३/०२	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: ८१८

मु.नं.	८१८/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		इन्द्र प्रसाद बन्जारा
विपक्ष :		भूमिकृषि तथा सहकारी मन्त्रालय, मधेश प्रदेश

१.	२०८१।०१।२३	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८१।०१।२४	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: ८१९

मु.नं.	८१९/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		इन्द्र प्रसाद बन्जारा
विपक्ष :		विष्णुपुर गाउँपालिकाको कार्यालय, सिरहा
१.	२०८१०१।२३	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८१०१।२४	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८१०३।०२	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: ८२०

मु.नं.	८२०/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		इन्द्र प्रसाद बन्जारा
विपक्ष :		बाल जागृति अंग्रेजी स्कूल, हेटौँडा, मकवानपुर
१.	२०८१।०१।२३	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८१।०१।२४	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८१।०२।२७	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: ८२१

मु.नं.	८२१/०८०/८१	
क्र.सं.	मिति	विवरण
पक्ष :		इन्द्र प्रसाद बन्जारा
विपक्ष :		कृषि तथा पशुपन्छी विकास मन्त्रालय, बागमती प्रदेश
१.	२०८१।०१।२३	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८१।०१।२४	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८१।०२।२७	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: ८२२

मु.नं.	८२२/०८०/८१	
क्र.सं.	मिति	विवरण
पक्ष :		इन्द्र प्रसाद बन्जारा
विपक्ष :		महाकाल गाउँपालिकाको कार्यालय, ललितपुर
१.	२०८१।०१।२३	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८१।०१।२४	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८१।०३।१९	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: ८२३

मु.नं.	८२३/०८०/८१	
क्र.सं.	मिति	विवरण
पक्ष :		इन्द्र प्रसाद बन्जारा
विपक्ष :		सोलिडारिटी इन्टरनेशनल एकेडेमी उ. मा. वि., हेटौँडा

१.	२०८१।०१।२३	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८१।०१।२४	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।

३.	२०८१।०३।०२	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।
----	------------	---

क्रम संख्या: ८२४

मु.नं.	८२४/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		इन्द्र प्रसाद बन्जारा
विपक्ष :		सामाजिक विकास मन्त्रालय, बागमती प्रदेश
१.	२०८१।०१।२३	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८१।०१।२४	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्न भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: ८२५

मु.नं.	८२५/०८०/८१	
क्र.सं.	मिति	विवरण
पक्ष :		रामहरि कार्की
विपक्ष :		गोकर्णेश्वर नगरपालिकाको कार्यालय, काठमाडौं
१.	२०८१।०१।१८	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८१।०१।२४	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८१।०३।०२	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: ८२६

मु.नं.	८२६/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		गीता बानिया बन्जारा
विपक्ष :		बालहित प्राथमिक विद्यालय, बकैया, मकवानपुर
१.	२०८१।०१।२३	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८१।०१।२४	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: ८२७

मु.नं.	८२७/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		भेष राज लुइटेल्
विपक्ष :		व्यापार निर्यात प्रवर्द्धन केन्द्र, ललितपुर
१.	२०८१।०१।१८	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८१।०१।२४	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: ८२८

मु.नं.	८२८/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :	राजु सुनार समेत	
विपक्ष :	गोकर्णेश्वर नगरपालिकाको कार्यालय, काठमाडौं	
१.	२०८१।०१।१८	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८१।०१।२४	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।

३.	२०८१/०२/१७	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।
----	------------	---

क्रम संख्या: ८२९

मु.नं.	८२९/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		राकेश चन्द
विपक्ष :		स्वास्थ्य सेवा विभाग, काठमाडौं
१.	२०८१/०१/१६	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८१/०१/२४	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८१/०३/०२	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: ८३०

मु.नं.	८३०/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		शिरिष के. सी.
विपक्ष :		गृह मन्त्रालय, सिंहदरबार, काठमाडौं
१.	२०८१/०१/२३	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८१/०१/२७	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८१/०३/०२	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: ८३१

मु.नं.	८३१/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		शिव प्रसाद अधिकारी
विपक्ष :		मालपोत कार्यालय, मनमैजु, काठमाडौं
१.	२०८१/०१/२०	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८१/०१/२७	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: ८३२

मु.नं.	८३२/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		सागर जोशी
विपक्ष :		राष्ट्रिय स्वतन्त्र पार्टी, वनस्थली, काठमाडौं
१.	२०८१/०१/२५	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८१/०१/२७	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८१/०२/३२	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: ८३३

मु.नं.	८३३/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		पूर्ण प्रसाद मिश्र
विपक्ष :		पशुपति क्षेत्र विकास कोष, देवपतन, काठमाडौं
१.	२०८१/०१/२५	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८१/०१/२७	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: ८३४

मु.नं.	८३४/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण

पक्ष :	दिपक कृ. चौरसिया
विपक्ष :	विन्दवासिनी गाउँपालिकाको कार्यालय, पर्सा

१.	२०८१/०१/२४	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८१/०१/२७	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८१/०३/०५	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: ८३५

मु.नं.	८३५/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		विकाश पटेल
विपक्ष :		विन्दवासिनी गाउँपालिकाको कार्यालय, पर्सा
१.	२०८१/०१/२४	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८१/०१/२७	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८१/०३/१०	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: ८३६

मु.नं.	८३६/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		बाबुराम थापा
विपक्ष :		शिक्षा विज्ञान तथा समन्वय इकाई, स्याङ्जा
१.	२०८१/०१/२७	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८१/०१/३१	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: ८३७

मु.नं.	८३७/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		दिपक कु. चौरसिया
विपक्ष :		विन्दवासिनी गाउँपालिकाको कार्यालय, पर्सा
१.	२०८१/०१/२८	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८१/०१/३१	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८१/०३/०५	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: ८३८

मु.नं.	८३८/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		बिसुन देव ठाकुर
विपक्ष :		औरही गाउँपालिकाको कार्यालय, सिरहा
१.	२०८१/०१/३०	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८१/०१/३१	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८१/०३/०५	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: ८३९

मु.नं.	८३९/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण

पक्ष :	विकास पटेल
विपक्ष :	विन्दवासिनी गाउँपालिकाको कार्यालय, पर्सा
१.	२०८१।०१।२८ सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८१।०१।३१ दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८१।०३।०५ दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: ८४०

मु.नं.	८४०/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		रामप्रसाद दाहाल
विपक्ष :		भन्सार विभाग, त्रिपुरेश्वर, काठमाडौं
१.	२०८१।०१।२७	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८१।०१।३१	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: ८४१

मु.नं.	८४१/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		विनोद बस्नेत
विपक्ष :		टोखा नगरपालिकाको कार्यालय, काठमाडौं
१.	२०८१।०१।२७	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८१।०१।३१	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८१।०३।०५	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: ८४२

मु.नं.	८४२/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		विनोद बस्नेत
विपक्ष :		बुढानीलकण्ठ नगरपालिकाको कार्यालय, काठमाडौं
१.	२०८१।०१।२७	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८१।०१।३१	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८१।०३।२१	थप आदेश गर्न नपर्ने ।

क्रम संख्या: ८४३

मु.नं.	८४३/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		विनोद बस्नेत
विपक्ष :		गोकर्णेश्वर नगरपालिकाको कार्यालय, काठमाडौं
१.	२०८१।०१।२७	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८१।०१।३१	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८१।०३।०५	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: ८४४

मु.नं.	८४४/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		विनोद बस्नेत

विपक्ष :		चन्द्रागिरी नगरपालिकाको कार्यालय, काठमाडौं
१.	२०८१।०१।२७	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८१।०१।३१	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८१।०३।१४	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: ८४५

मु.नं.	८४५/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		विनोद बस्नेत
विपक्ष :		तारकेश्वर नगरपालिकाको कार्यालय, काठमाडौं
१.	२०८१।०१।२७	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८१।०१।३१	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८१।०३।०५	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: ८४६

मु.नं.	८४६/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		पुरूषोत्तम सुवेदी
विपक्ष :		नागरिक लगानी कोष, नयाँबानेश्वर, काठमाडौं
१.	२०८१।०१।२८	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८१।०१।३१	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८१।०३।१७	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: ८४७

मु.नं.	८४७/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		मकर बहादुर श्रेष्ठ
विपक्ष :		शिक्षा, विज्ञान तथा प्रविधि मन्त्रालय, सिंहदरबार, काठमाडौं
१.	२०८१।०१।२५	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८१।०१।३१	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८१।०२।२७	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: ८४८

मु.नं.	८४८/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		अंग राज भारती
विपक्ष :		एनआईसी एशिया बैंक, केन्द्रीय कार्यालय थापाथली, काठमाडौं
१.	२०८१।०१।३०	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८१।०१।३१	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८१।०३।२१	थप आदेश गर्नु नपर्ने ।

क्रम संख्या: ८४९

मु.नं.	८४९/०८०/८१
--------	------------

क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		अंग राज भारती
विपक्ष :		नेपाल राष्ट्र बैंक, केन्द्रीय कार्यालय, बालुवाटार, काठमाडौं
१.	२०८१/०१/२७	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८१/०१/३१	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८१/०३/२१	थप आदेश गर्नु नपर्ने ।

क्रम संख्या: ८५०

मु.नं.	८५०/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		प्रेम बहादुर कार्की
विपक्ष :		लुम्बिनी विकास बैंक, डिल्लीबजार, काठमाडौं
१.	२०८१/०१/०३	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८१/०२/०३	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८१/०२/३२	थप आदेश गर्नु नपर्ने ।

क्रम संख्या: ८५१

मु.नं.	८५१/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		पूर्णमा बुढाथोकी
विपक्ष :		शिक्षक सेवा आयोगको कार्यालय, सानोठिमी, भक्तपुर
१.	२०८१/०२/०१	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८१/०२/०३	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८१/०३/२१	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: ८५२

मु.नं.	८५२/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		निर्मल अधिकारी
विपक्ष :		भन्सार विभाग, त्रिपुरेश्वर, काठमाडौं
१.	२०८१/०२/०२	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८१/०२/०३	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८१/०३/०२	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: ८५३

मु.नं.	८५३/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		सुनयमान श्रेष्ठ
विपक्ष :		पशुपति क्षेत्र विकास कोष, वनकाली, पशुपति
१.	२०८१/०२/०१	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८१/०२/०३	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८१/०३/१७	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: ८५४

मु.नं.	८५४/०८०/८१
--------	------------

क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		वीरेन्द्र कुमार यादव
विपक्ष :		श्री जनता नमूना मा. वि., चन्द्रलालपुर, गोलबजार, सिरहा
१.	२०८१/०२/०३	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८१/०२/०३	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८१/०३/१०	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: ८५५

मु.नं.	८५६/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		हरि राम कोण्डा
विपक्ष :		आन्तरिक राजश्व कार्यालय, जगाती, भक्तपुर
१.	२०८१/०२/०२	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८१/०२/०३	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८१/०३/१२	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: ८५६

मु.नं.	८५६/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		हरि राम कोण्डा
विपक्ष :		आन्तरिक राजश्व कार्यालय, जगाती, भक्तपुर
१.	२०८१/०२/०२	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८१/०२/०३	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८१/०३/१२	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: ८५७

मु.नं.	८५७/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		हरि राम कोण्डा
विपक्ष :		आन्तरिक राजश्व कार्यालय, जगाती, भक्तपुर
१.	२०८१/०२/०२	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८१/०२/०३	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८१/०३/१२	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: ८५८

मु.नं.	८५८/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		हरि राम कोण्डा
विपक्ष :		आन्तरिक राजश्व कार्यालय, जगाती, भक्तपुर
१.	२०८१/०२/०२	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८१/०२/०३	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।

पक्ष :	पिकी कुमारी
विपक्ष :	महेन्द्रनगर हेल्थ केयर, महेन्द्रनगर, धनुषा
१. २०८१।०२।०६	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२. २०८१।०२।०७	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३. २०८१।०३।१२	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: ८७०

मु.नं.	८७०/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		पिंकी कुमारी
विपक्ष :		इलाका प्रहरी कार्यालय, महेन्द्रनगर, धनुषा
१.	२०८१।०२।०६	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८१।०२।०७	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८१।०३।१२	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: ८७१

मु.नं.	८७१/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		हरि बहादुर के. सी.
विपक्ष :		अर्थ मन्त्रालय, सिंहदरबार, काठमाडौं
१.	२०८१।०२।०४	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८१।०२।०७	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८१।०३।१०	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: ८७२

मु.नं.	८७२/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		कृष्णहरी के. सी.
विपक्ष :		टोखा नगरपालिकाको कार्यालय, काठमाडौं
१.	२०८१।०२।०३	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८१।०२।०७	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८१।०३।१२	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: ८७३

मु.नं.	८७३/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		रविन्द्र कुमार गौतम
विपक्ष :		फाकफोकथुम गाउँपालिकाको कार्यालय, इलाम
१.	२०८१।०२।०४	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८१।०२।०७	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८१।०३।१०	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: ८७४

मु.नं.	८७४/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		पिंकी कुमारी

विपक्ष :	देउमाई नगरपालिकाको कार्यालय, इलाम
१. २०८१।०२।०४	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२. २०८१।०२।०७	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३. २०८१।०३।१०	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: ८७५

मु.नं.	८७५/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :	उमेशजंग थापा समेत	
विपक्ष :	मदन भण्डारी स्मृति प्रतिष्ठान नेपाल, उर्लावारी-३, मोरङ	
१.	२०८१।०२।०४	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८१।०२।०७	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८१।०३।१०	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: ८७६

मु.नं.	८७६/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		ताराबहादुर भण्डारी
विपक्ष :		चम्पादेवी गाउँपालिकाको कार्यालय, ओखलढुङ्गा
१.	२०८१।०२।०२	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८१।०२।०७	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८१।०३।१०	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: ८७७

मु.नं.	८७७/०८०/८१	
क्र.सं.	मिति	विवरण
पक्ष :		ताराबहादुर भण्डारी
विपक्ष :		चुलाचुली गाउँपालिकाको कार्यालय, इलाम
१.	२०८१।०२।०२	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८१।०२।०७	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८१।०३।१०	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: ८७८

मु.नं.	८७८/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		ताराबहादुर भण्डारी
विपक्ष :		गौरीगञ्ज गाउँपालिकाको कार्यालय, भापा
१.	२०८१।०२।०२	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८१।०२।०७	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८१।०३।२१	थप आदेश गर्न नपर्ने ।

क्रम संख्या: ८७९

मु.नं.	८७९/०८०/८१		
क्र.सं	मिति	विवरण	

२.	२०८१/०२/११	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८१/०३/१९	थप आदेश गर्नु नपर्ने ।

क्रम संख्या: ९२०

मु.नं.	९२०/०८०/८१	
क्र.सं.	मिति	विवरण
पक्ष :		ताराबहादुर भण्डारी
विपक्ष :		भोक्राहानरसिंह गाउँपालिकाको कार्यालय, सुनसरी
१.	२०८१/०२/०४	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८१/०२/११	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८१/०३/१९	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: ९२१

मु.नं.	९२१/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		ताराबहादुर भण्डारी
विपक्ष :		माइजोगमाई गाउँपालिकाको कार्यालय, सुनसरी
१.	२०८१/०२/०४	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८१/०२/११	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८१/०३/१९	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: ९२२

मु.नं.	९२२/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		ताराबहादुर भण्डारी
विपक्ष :		माडी नगरपालिकाको कार्यालय, संखुवासभा
१.	२०८१/०२/०४	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८१/०२/११	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८१/०३/१९	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: ९२३

मु.नं.	९२३/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		ताराबहादुर भण्डारी
विपक्ष :		महाकुलुङ गाउँपालिकाको कार्यालय, सोलुखुम्बु
१.	२०८१/०२/०४	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८१/०२/११	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८१/०३/१९	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: ९२४

मु.नं.	९२४/०८०/८१	
क्र.सं.	मिति	विवरण
पक्ष :		ताराबहादुर भण्डारी

विपक्ष :		मिक्लाजुङ गाउँपालिकाको कार्यालय, पाँचथर
१.	२०८१/०२/०४	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८१/०२/११	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८१/०३/१९	थप आदेश गर्नु नपर्ने ।

क्रम संख्या: ९२५

मु.नं.	९२५/०८०/८१	
क्र.सं.	मिति	विवरण
पक्ष :		ताराबहादुर भण्डारी
विपक्ष :		माप्यदुधकोशी गाउँपालिकाको कार्यालय, सोलुखुम्बु
१.	२०८१/०२/०४	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८१/०२/११	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८१/०३/१९	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: ९२६

मु.नं.	१२६/०८०/८१	
क्र.सं.	मिति	विवरण
पक्ष :		यज्ञबहादुर ढकाल
विपक्ष :		काठमाडौं उपत्यका खानेपानी लि., केन्द्रीय कार्यालय, त्रिपुरेश्वर
१.	२०८१/०२/०७	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८१/०२/११	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८१/०३/२६	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: ९२७

मु.नं.	९२७/०८०/८१	
क्र.सं.	मिति	विवरण
पक्ष :		शिव प्रसाद अधिकारी
विपक्ष :		गाण्डी हस्पिटल, धापासी, काठमाडौं
१.	२०८१/०२/०६	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८१/०२/११	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८१/०३/१९	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: ९२८

मु.नं.	९२८/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		यदुनाथ वज्जारा
विपक्ष :		हेटौँडा उपमहानगरपालिकाको कार्यालय, मकवानपुर
१.	२०८१/०२/०६	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८१/०२/११	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८१/०३/१७	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: ९२९

मु.नं.	९२९/०८०/८१		
क्र.सं.	मिति	विवरण	

पक्ष :	अम्बिका भण्डारी
विपक्ष :	बेलबारी नगरपालिकाको कार्यालय, मोरङ
१.	२०८१।०२।११ सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८१।०२।१४ दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८१।०३।२१ दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: ९३०

मु.नं.	९३०/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		रामप्रसाद दाहाल
विपक्ष :		काठमाडौं महानगरपालिकाको कार्यालय, काठमाडौं
१.	२०८१।०२।०९	सूचना पार्डन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८१।०२।१४	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्न भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: ९३१

मु.नं.	९३१/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		यदुनाथ वज्जारा
विपक्ष :		गण्डकी बोर्डिङ स्कूल, पोखरा-१६, कास्की
१.	२०८१।०२।०६	सूचना पार्सल भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८१।०२।१४	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८१।०३।२४	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: ९३२

मु.नं.	१३२/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		रविन्द्र कुमार गौतम
विपक्ष :		मेरिडदेन गाउँपालिकाको कार्यालय, ताप्लेजुङ
१.	२०८१/०२/०८	सूचना पार्डन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८१/०२/१४	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८१/०३/२१	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: ९३३

मु.नं.	९३३/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		रविन्द्र कुमार गौतम
विपक्ष :		आठराईत्रिवेणी गाउँपालिकाको कार्यालय, ताप्लेजुङ
१.	२०८१।०२।०८	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८१।०२।१४	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८१।०३।२१	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: ९३४

मु.नं.	१३४/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		रविन्द्र कुमार गौतम

विपक्ष :		फताडलुङ गाउँपालिकाको कार्यालय, ताप्लेजुङ
१.	२०८१।०२।०८	सूचना पार्सल भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८१।०२।१४	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८१।०३।२१	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: ९३५

मु.नं.	१३५/०८०/८१	
क्र.सं.	मिति	विवरण
पक्ष :		रविन्द्र कुमार गौतम
विपक्ष :		मेन्छयायेम गाउँपालिकाको कार्यालय, तेह्रथुम
१.	२०८१।०।२०८	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८१।०२।१४	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८१।०३।२१	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: ९३६

म. नं.	१३६/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		रविन्द्र कुमार गौतम
विपक्ष :		म्याडलुड नगरपालिकाको कार्यालय, तेह्रथुम
१.	२०८१।०२।०८	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८१।०२।१४	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८१।०३।२१	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: ९३७

मु.नं.	१३७/०८०/८१	
क्र.सं.	मिति	विवरण
पक्ष :		रविन्द्र कुमार गौतम
विपक्ष :		मेचीनगर नगरपालिकाको कार्यालय, भापा
१.	२०८१।०२।०८	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८१।०२।१४	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८१।०३।२१	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: ९३८

मु. नं.	१३८/०८०/८१	
क्र.सं.	मिति	विवरण
पक्ष :		रविन्द्र कुमार गौतम
विपक्ष :		कन्काई नगरपालिकाको कार्यालय, भापा
१.	२०८१।०२।०८	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८१।०२।१४	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८१।०३।२४	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: ९३९

म.नं.	९३९/०८०/८१
-------	------------

૨.	૨૦૮૧૦૨૧૪	દફા ૧૦(૨) બર્મોજિમ લિખિત જવાફ પેશ ગન્નું ભન્ને આદેશ ।
૩.	૨૦૮૧૦૩૨૧	દફા ૧૦(૩)(ક) સૂચના ઉપલબ્ધ ગરાડનૂ ભન્ને આદેશ ।

क्रम संख्या: ९५०

मु.नं.	९५०/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		ताराबहादुर भण्डारी
विपक्ष :		बुद्धशान्ति गाउँपालिकाको कार्यालय, भापा
१.	२०८१।०२।०९	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८१।०२।१४	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८१।०३।१९	थप आदेश गर्न नपर्ने ।

क्रम संख्या: ९५१

मु.नं.	१५१/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		ताराबहादुर भण्डारी
विपक्ष :		चौबिसे गाउँपालिकाको कार्यालय, धनकुटा
१.	२०८१०२११	सूचना पार्डन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८१०२१४	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८१०३२१	थप आदेश गर्न तपर्ने ।

क्रम संख्या: ९५२

मु.नं.	१५२/०८०/८१
क्र.सं	मिति
पक्ष :	ताराबहादुर भण्डारी
विपक्ष :	तुम्घेवा गाउँपालिकाको कार्यालय, पाँचथर
१.	२०८१/०२/११ सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८१/०२/१४ दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८१/०३/१९ थप आदेश गर्न तपर्ने ।

क्रम संख्या: ९५३

मु.नं.	९५३/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		ताराबहादुर भण्डारी
विपक्ष :		फालेलुङ गाउँपालिकाको कार्यालय, पाँचथर
१.	२०८१।०२।०९	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८१।०२।१४	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८१।०३।२१	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: ९५४

मु.नं.	९५४/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		ताराबहादुर भण्डारी
विपक्ष :		फुड्लिङ नगरपालिकाको कार्यालय, ताप्लेजुङ
१.	२०८१।०२।०९	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८१।०२।१४	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्न भन्ने आदेश ।

३.	२०८१०३२१	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।
----	----------	---

क्रम संख्या: ९५५

मु.नं.	१५५/०८०/८१	
क्र.सं.	मिति	विवरण
पक्ष :		ताराबहादुर भण्डारी
विपक्ष :		फक्ताडलुङ गाउँपालिकाको कार्यालय, ताप्लेजुङ
१.	२०८१।०२।०९	सूचना पार्इन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८१।०२।१४	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८१।०३।२१	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: ९५६

मु.नं.	१५६/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		रविन्द्र कुमार गौतम
विपक्ष :		फेदाप गाउँपालिकाको कार्यालय, तेह्रथुम
१.	२०८१।०२।०८	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८१।०२।१७	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८१।०३।२१	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: ९५७

मु.नं.	१५७/०८०/८१	
क्र.सं.	मिति	विवरण
पक्ष :		रविन्द्र कुमार गौतम
विपक्ष :		छथर गाउँपालिकाको कार्यालय, तेह्रथुम
१.	२०८१।०२।०८	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८१।०२।१७	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८१।०३।२१	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: ९५८

मु.नं.	१५८/०८०/८१	
क्र.सं.	मिति	विवरण
पक्ष :		रविन्द्र कुमार गौतम
विपक्ष :		आठराई गाउँपालिकाको कार्यालय, तेह्रथुम
१.	२०८१/०२/०८	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८१/०२/१७	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८१/०३/२१	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: ९५९

मु.नं.	१५९/०८०/८१	
क्र.सं.	मिति	विवरण
पक्ष :		रविन्द्र कुमार गौतम
विपक्ष :		मिक्वाखोला गाउँपालिकाको कार्यालय, ताप्लेजुङ
१.	२०८१।०२।०८	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८१।०२।१७	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्न भन्ने आदेश ।

पक्ष :	ताराबहादुर भण्डारी
विपक्ष :	देवानगञ्ज गाउँपालिकाको कार्यालय, सुनसरी
१.	२०८१।०२।०८ सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८१।०२।१७ दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८१।०३।१९ थप आदेश गर्नु नपर्ने ।

क्रम संख्या: ९७०

मु.नं.	९७०/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		ताराबहादुर भण्डारी
विपक्ष :		धनपालथान गाउँपालिकाको कार्यालय, मोरङ
१.	२०८१।०२।०८	सूचना पार्डन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८१।०२।१७	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८१।०३।२४	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: ९७१

मु.नं.	१७१/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		ताराबहादुर भण्डारी
विपक्ष :		दुहवी नगरपालिकाको कार्यालय, सुनसरी
१.	२०८१०२०८	सूचना पार्डन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८१०२१७	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८१०३१२४	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: ९७२

क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		ताराबहादुर भण्डारी
विपक्ष :		जन्तेदुङ्गा गाउँपालिकाको कार्यालय, खोटाङ
१.	२०८१।०२।११	सूचना पार्डन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८१।०२।१७	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८१।०३।२४	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: ९७३

મુ.નં.	૧૭૩/૦૬૦/૮૧	
ક્ર.સં	મિતિ	વિવરણ
પક્ષ :		તારાવહાદુર ભણ્ડારી
વિપક્ષ :		દિક્તેલરુપાકોટમધુવાગઢી નગરપાલિકાકો કાર્યાલય, છોટાડુ
૧.	૨૦૮૧૦૨૧૧	સૂચના પાઈન બની પુનરાવેદન ગરેકો ।
૨.	૨૦૮૧૦૨૧૭	દફા ૧૦(૨) વમોર્જિમ લિહિત જવાફ પેશ ગર્નુ બન્ને આદેશ ।
૩.	૨૦૮૧૦૩૧૨૪	દફા ૧૦(૩)(ક) સૂચના ઉપલબ્ધ ગરાડનુ બન્ને આદેશ ।

क्रम संख्या: ९७४

म.नं.	१७४/०८०/८१
-------	------------

क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		ताराबहादुर भण्डारी
विपक्ष :		थुलुडुधकोशी गाउँपालिकाको कार्यालय, सोलुखुम्बु
१.	२०८१०२११	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८१०२१७	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: ९७५

मु.नं.	१७५/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		ताराबहादुर भण्डारी
विपक्ष :		चैनपुर नगरपालिकाको कार्यालय, संखुवासभा
१.	२०८१०२११	सूचना पार्डन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८१०२१७	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८१०३१२४	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: ९७६

मु.नं.	९७६/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		ताराबहादुर भण्डारी
विपक्ष :		त्रियुगा नगरपालिकाको कार्यालय, उदयपुर
१.	२०८१।०२।११	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८१।०२।१७	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८१।०३।२४	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: ९७७

मु.नं.	९७७/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		ताराबहादुर भण्डारी
विपक्ष :		टेम्केमैयुङ गाउँपालिकाको कार्यालय, भोजपुर
१.	२०८१/०२/११	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८१/०२/१७	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८१/०३/२४	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: १७८

मु.नं.	१७८/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		ताराबहादुर भण्डारी
विपक्ष :		बराहक्षेत्र नगरपालिकाको कार्यालय, सुनसरी
१.	२०८१।०२।०९	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८१।०२।१७	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८१।०३।२४	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: १७९

म.नं.	१७९/०८०/८१
-------	------------

૨.	૨૦૮૧૦૨૨૭	દફા ૧૦(૨) બર્મોજિમ લિખિત જવાફ પેશ ગર્નૂ મન્ને આદેશ ।
૩.	૨૦૮૧૦૩૧૭	દફા ૧૦(૩)(ક) સૂચના ઉપલબ્ધ ગરાડનૂ મન્ને આદેશ ।

क्रम संख्या: ९९०

मु.नं.	१९०/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		गोविन्द दर्शनधारी
विपक्ष :		जिल्हा प्रशासन कार्यालय, ललितपुर
१.	२०८१।०२।१७	सूचना पार्डन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८१।०२।२७	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८१।०३।१७	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: १११

मु.नं.	१९१/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		ताराबहादुर भण्डारी
विपक्ष :		पडानन्द नगरपालिकाको कार्यालय, भोजपुर
१.	२०८१/०२/२१	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८१/०२/२७	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८१/०३/२६	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: ११२

मु.नं.	९९२/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		ताराबहादुर भण्डारी
विपक्ष :		सुनवर्षी नगरपालिकाको कार्यालय, मोरङ
१.	२०८१।०२।२१	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८१।०२।२७	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८१।०३।२६	दफा १०(३)क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: ९९३

मु.नं.	१९३/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		ताराबहादुर भण्डारी
विपक्ष :		सोताङ गाउँपालिकाको कार्यालय, सोलुखुम्बु
१.	२०८१/०२/२१	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८१/०२/२७	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८१/०३/२६	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: ९९४

मु.नं.	९९४/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		ताराबहादुर भण्डारी
विपक्ष :		हलेसीतुवाचुङ नगरपालिकाको कार्यालय, खोटाङ

१.	२०८१।०२।२१	सूचना पॉइन्ड भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८१।०२।२७	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८१।०३।२६	थप आदेश गर्न नपर्ने ।

क्रम संख्या: ९९५

मु.नं.	११५/०८०/८१	
क्र.सं.	मिति	विवरण
पक्ष :		तारावहादुर भण्डारी
विपक्ष :		हल्दीबारी गाउँपालिकाको कार्यालय, भापा
१.	२०८१।०२।२१	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको।
२.	२०८१।०२।२७	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश।
३.	२०८१।०३।२६	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश।

क्रम संख्या: ११६

मु.नं.	११६/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		तारावहादुर भण्डारी
विपक्ष :		सोलुदुधकुण्ड नगरपालिकाको कार्यालय, सोलुखुम्बु
१.	२०८१।०२।२१	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८१।०२।२७	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८१।०३।२६	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: ११७

मु.नं.	११७/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		ताराबहादुर भण्डारी
विपक्ष :		हतुवागढी गाउँपालिकाको कार्यालय, भोजपुर
१.	२०८१/०२/२१	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८१/०२/२७	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८१/०३/२१	थप आदेश गर्न तपर्ने ।

क्रम संख्या: ११८

मु.नं.	११८/०८०/८१	
क्र.सं.	मिति	विवरण
पक्ष :		ताराबहादुर भण्डारी
विपक्ष :		सूर्योदय नगरपालिकाको कार्यालय, इलाम
१.	२०८१।०२।२१	सूचना पार्डन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८१।०२।२७	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८१।०३।३१	थप आदेश गर्न नपर्ने ।

क्रम संख्या: ९९९

मु.नं.	१९९/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		ताराबहादुर भण्डारी
विपक्ष :		हरिनगर गाउँपालिकाको कार्यालय, सुनसरी
१.	२०८१/०२/२१	सूचना पाईन भनी पत्रावेदन गरेको ।

२.	२०८१।०२।२७	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८१।०३।२६	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: १०००

मु.नं.	१०००/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		ताराबहादुर भण्डारी
विपक्ष :		सिलिचोड गाउँपालिकाको कार्यालय, संखुवासभा
१.	२०८१।०२।२१	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८१।०२।२७	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८१।०३।२६	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: १००१

मु.नं.	१००१/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		ताराबहादुर भण्डारी
विपक्ष :		लिखुपिके गाउँपालिकाको कार्यालय, सोलुखुम्बु
१.	२०८१।०२।२१	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८१।०२।२७	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८१।०३।२६	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: १००२

मु.नं.	१००२/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		बिनु लिम्बु
विपक्ष :		प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय, सिंहदरबार
१.	२०८१।०२।२१	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८१।०२।२७	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८१।०३।१७	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: १००३

मु.नं.	१००३/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		आरोन थापा
विपक्ष :		जिल्ला प्रशासन कार्यालय, काभ्रेपलाञ्चोक
१.	२०८१।०२।२१	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८१।०२।२७	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८१।०३।२६	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: १००४

मु.नं.	१००४/०८०/८१	
क्र.सं.	मिति	विवरण
पक्ष :		शुभ नारायण कामती
विपक्ष :		पूर्वाधारण विकास कार्यालय, सिरहा

१.	२०८१।०२।२२	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८१।०२।२७	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८१।०३।२६	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: १००५

मु.नं.	१००५/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		केदार रिमाल
विपक्ष :		बैतेश्वर गाउँपालिकाको कार्यालय, दोलखा
१.	२०८१।०२।२१	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८१।०२।२७	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८१।०३।१९	थप आदेश गर्नु नपर्ने ।

क्रम संख्या: १००६

मु.नं.	१००६/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		धन बहादुर महारा
विपक्ष :		शिक्षा तथा मानव स्रोत विकास केन्द्र, सानोठिमी, भक्तपुर
१.	२०८१।०२।०९	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८१।०२।२८	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८१।०३।२१	थप आदेश गर्न नपर्ने ।

क्रम संख्या: १००७

मु.नं.	१००७/०८०/८१	
क्र.सं.	मिति	विवरण
पक्ष :		सागर जोशी
विपक्ष :		श्री सर्वोच्च अदालत, रामशाहपथ
१.	२०८१।०२।१३	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८१।०२।२८	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८१।०३।२६	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: १००८

मु.नं.	१००८/०८०/८१	
क्र.सं.	मिति	विवरण
पक्ष :		जिमी कपाली डंगोल
विपक्ष :		जिल्ला प्रशासन कार्यालय, ललितपुर
१.	२०८१।०२।१७	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८१।०२।२८	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८१।०३।१७	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: १००९

मु.नं.	१००९/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		जेनी डंगोल
विपक्ष :		जिल्ला प्रशासन कार्यालय, ललितपुर
१.	२०८१०२१७	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८१०२१८	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्न भन्ने आदेश ।

३.	२०८१।०३।१७	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।
----	------------	---

क्रम संख्या: १०१०

मु.नं.	१०१०/०८०/८१	
क्र.सं.	मिति	विवरण
पक्ष :		राजु कपाली
विपक्ष :		जिल्ला प्रशासन कार्यालय, ललितपुर
१.	२०८१०२१७	सूचना पार्डन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८१०२१८	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८१०३१७	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: १०११

मु.नं.	१०११/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		गोपाल दर्शनधारी
विपक्ष :		जिल्ला प्रशासन कार्यालय, ललितपुर
१.	२०८१।०२।१७	सूचना पार्डन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८१।०२।२८	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८१।०३।१७	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: १०१२

મુ.નં.	૧૦૧૨/૦૬૦/૬૧	
ક્ર.સં	મિતિ	વિવરણ
પક્ષ :		કિશોર બુઢાથોકી
વિપક્ષ :		આન્તરિક મામિલા તથા કાનૂન મન્ત્રાલય, કોશી પ્રદેશ
૧.	૨૦૬૧૦૨૧૬	સૂચના પાઈન બની પુનરાવેદન ગરેકો ।
૨.	૨૦૬૧૦૨૧૮	દફા ૧૦(૨) વમોર્જિમ લિખિત જવાફ પેશ ગર્નુ બન્ને આદેશ ।
૩.	૨૦૬૧૦૩૧૨૬	દફા ૧૦(૩)(ક) સૂચના ઉપલબ્ધ ગરાડનુ બન્ને આદેશ ।

क्रम संख्या: १०१३

मु.नं.	१०१३/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		ताराबहादुर भण्डारी
विपक्ष :		मेन्ड्यायुम गाउँपालिकाको कार्यालय, तेह्रथुम
१.	२०८१०२१७	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८१०२१२८	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८१०३१२६	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: १०१४

मु.नं.	१०१४/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		ताराबहादुर भण्डारी
विपक्ष :		मोलुङ गाउँपालिकाको कार्यालय, ओखलढुङ्गा
१.	२०८१०२१७	सचना पार्डन भनी पनरावेदन गरेको ।

૨.	૨૦૮૧૧૦૨૧૨૮	દફા ૧૦(૨) વમોજિમ લિખિત જવાબ પેશ ગર્તુ મન્ને આદેશ ।
----	------------	---

३.	२०८१।०३।२६	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।
----	------------	---

क्रम संख्या: १०१५

मु.नं.	१०१५/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		तारावहादुर भण्डारी
विपक्ष :		रौतामाई गाउँपालिकाको कार्यालय, उदयपुर
१.	२०८१।०२।१७	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८१।०२।२८	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८१।०३।२६	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: १०१६

मु.नं.	१०१६/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		ताराबहादुर भण्डारी
विपक्ष :		लिखु गाउँपालिकाको कार्यालय, ओखलढुङ्गा
१.	२०८१।०२।१७	सूचना पार्सल भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८१।०२।२८	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८१।०३।२६	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: १०१७

मु.नं.	१०१७/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		ताराबहादुर भण्डारी
विपक्ष :		मिक्वाखोला गाउँपालिकाको कार्यालय, ताप्लेजुङ
१.	२०८१/०२/१७	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८१/०२/२८	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८१/०३/२६	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: १०१८

मु.नं.	१०१८/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		ताराबहादुर भण्डारी
विपक्ष :		मिक्लाजुङ गाउँपालिकाको कार्यालय, मोरङ
१.	२०८१।०२।१७	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८१।०२।२८	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८१।०३।२६	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: १०१९

मु.नं.	१०११/०८०/८१	
क्र.सं.	मिति	विवरण
पक्ष :		ताराबहादुर भण्डारी

विपक्ष :	लालीगुराँस नगरपालिकाको कार्यालय, तेह्रथुम
१.	२०८१/०२/१७ सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८१/०२/२८ दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८१/०३/२६ दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: १०२०

मु.नं.	१०२०/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		ताराबहादुर भण्डारी
विपक्ष :		मैवाखोला गाउँपालिकाको कार्यालय, ताप्लेजुङ
१.	२०८१/०२/१७	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८१/०२/२८	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८१/०३/२६	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: १०२१

मु.नं.	१०२१/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		रामचन्द्र साह
विपक्ष :		नापी कार्यालय, लहान, सिरहा
१.	२०८१/०२/२५	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८१/०२/३०	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८१/०३/२६	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: १०२२

मु.नं.	१०२२/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		ताराबहादुर भण्डारी
विपक्ष :		मेचीनगर नगरपालिकाको कार्यालय, भापा
१.	२०८१/०२/१७	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८१/०२/३०	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८१/०३/२६	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: १०२३

मु.नं.	१०२३/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		ताराबहादुर भण्डारी
विपक्ष :		रंगेली नगरपालिकाको कार्यालय, मोरङ
१.	२०८१/०२/१७	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८१/०२/३०	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८१/०३/२६	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: १०२४

मु.नं.	१०२४/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण

पक्ष :	दिपेन्द्र कुमार यादव	
विपक्ष :	औरही गाउँपालिकाको कार्यालय, सिरहा	
१.	२०८१।०२।१४	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८१।०२।३०	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८१।०३।२६	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: १०२५

मु.नं.	१०२५/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :	शिव प्रसाद अधिकारी	
विपक्ष :	राष्ट्रिय स्वतन्त्र पार्टी, केन्द्रीय कार्यालय, काठमाडौं	
१.	२०८१/०१/१५	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८१/०२/३०	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: १०२६

मु. नं.	१०२६/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		शिव प्रसाद अधिकारी
विपक्ष :		राष्ट्रिय सूचना आयोगको कार्यालय, काठमाडौं
१.	२०८१/०१/१६	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८१/०२/३०	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८१/०३/२९	थप आदेश गर्नु नपर्ने ।

क्रम संख्या: १०२७

मु.नं.	१०२७/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		हरि राम कोण्डा
विपक्ष :		वातावरण विभाग, बबरमहल, काठमाडौं
१.	२०८१/०२/२९	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८१/०२/३०	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८१/०३/१९	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: १०२८

मु.नं.	१०२८/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		हरि राम कोण्डा
विपक्ष :		खानेपानी तथा ढल निकास विभाग, पानीपोखरी, काठमाडौं
१.	२०८१/०२/२९	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८१/०२/३०	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८१/०३/२८	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: १०२९

मु.नं.	१०२९/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		ताराबहादुर भण्डारी

३.	२०८१।०३।२६	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।
----	------------	---

क्रम संख्या: १०३९

मु.नं.	१०३९/०८०/८१	
क्र.सं.	मिति	विवरण
पक्ष :		ताराबहादुर भण्डारी
विपक्ष :		सरिजङ्घा गाउँपालिकाको कार्यालय, ताप्लेजुङ
१.	२०८१/०२/२१	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८१/०२/३०	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८१/०३/२६	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: १०४०

मु.नं.	१०४०/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		शारदा भुसाल (भा)
विपक्ष :		लिम्चुङबुङ गाउँपालिकाको कार्यालय, उदयपुर
१.	२०८१।०२।२५	सूचना पार्डन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८१।०२।३०	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: १०४१

मु.नं.	१०४१/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		शारदा भुसाल (भा)
विपक्ष :		साइपल गाउँपालिकाको कार्यालय, बझाङ
१.	२०८१/०२/२५	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८१/०२/३०	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: १०४२

मु.नं.	१०४२/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		शारदा भुसाल (भा)
विपक्ष :		बित्थडिचिर गाउँपालिकाको कार्यालय, बझाङ
१.	२०८१।०२।२५	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८१।०२।३०	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: १०४३

मु.नं.	१०४३/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		शारदा भुसाल (भा)
विपक्ष :		मष्टा गाउँपालिकाको कार्यालय, बफाइ
१.	२०८१।०२।२५	सूचना पार्डन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८१।०२।३०	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: १०४४

मु.नं.	१०४४/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		शारदा भुसाल (भा)
विपक्ष :		केदारस्य गाउँपालिकाको कार्यालय, वक्ताड

१.	२०८१।०२।२५	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८१।०२।३०	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: १०४५

मु.नं.	१०४५/०८०/८१	
क्र.सं.	मिति	विवरण
पक्ष :		शारदा भुसाल (भा)
विपक्ष :		अजयमेरू गाउँपालिकाको कार्यालय, डडेलधुरा
१.	२०८१।०२।२५	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८१।०२।३०	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: १०४६

मु.नं.	१०४६/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		शारदा भुसाल (भा)
विपक्ष :		दशरथचन्द नगरपालिकाको कार्यालय, बैतडी
१.	२०८१।०२।२५	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८१।०२।३०	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: १०४७

मु.नं.	१०४७/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		शारदा भुसाल (भा)
विपक्ष :		पुचौडी नगरपालिकाको कार्यालय, बैतडी
१.	२०८१।०२।२५	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८१।०२।३०	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: १०४८

मु.नं.	१०४८/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		शारदा भुसाल (भा)
विपक्ष :		मालिकार्जुन गाउँपालिकाको कार्यालय, दार्चुला
१.	२०८१/०२/२५	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८१/०२/३०	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: १०४९

मु.नं.	१०४९/०८०/८१	
क्र.सं.	मिति	विवरण
पक्ष :		शारदा भुसाल (भा)
विपक्ष :		डिलासैनी गाउँपालिकाको कार्यालय, बैतडी
१.	२०८१।०२।२५	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८१।०२।३०	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: १०५०

मु.नं.	१०१०/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		शारदा भुसाल (भा)
विपक्ष :		शिवनाथ गाउँपालिकाको कार्यालय, बैतडी

१.	२०८१।०२।२५	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८१।०२।३२	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: १०७५

मु.नं.	१०७५/०८०/८१	
क्र.सं.	मिति	विवरण
पक्ष :		शारदा भुसाल (भा)
विपक्ष :		मंगलसेन नगरपालिकाको कार्यालय, अछाम
१.	२०८१।०२।२५	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८१।०२।३२	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: १०७६

मु.नं.	१०७६/०८०/८१	
क्र.सं.	मिति	विवरण
पक्ष :		शारदा भुसाल (भा)
विपक्ष :		बुंगल नगरपालिकाको कार्यालय, बझाङ
१.	२०८१।०२।२५	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८१।०२।३२	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: १०७७

मु.नं.	१०७७/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		शारदा भुसाल (भा)
विपक्ष :		सुनर्या गाउँपालिकाको कार्यालय, बैतडी
१.	२०८१।०२।२५	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८१।०२।३२	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: १०७८

मु.नं.	१०७८/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		शिव प्रसाद अधिकारी
विपक्ष :		ग्राण्डी हस्पिटल, धापासी, काठमाडौं
१.	२०८१।०२।२८	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८१।०२।३२	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८१।०३।२८	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: १०७९

मु.नं.	१०७९/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		कृष्ण प्रसाद तिमिल्सेना
विपक्ष :		परराष्ट्र मन्त्रालय, सिंहदरबार, काठमाडौं
१.	२०८१।०२।२८	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८१।०२।३२	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८१।०३।३१	थप आदेश गर्नु नपर्ने ।

क्रम संख्या: १०८०

मु.नं.	१०८०/०८०/८१	
क्र.सं.	मिति	विवरण
पक्ष :		पर्ण प्रसाद मिश्र

विपक्ष :	चेतनशीलप्रभाव नेपाल, नवलपुर, सिन्धुपाल्चोक	
१.	२०८१।०२।२८	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८१।०२।३२	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: १०८१

मु.नं.	१०८१/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		रामेश्वर प्रसाद कानु
विपक्ष :		उदयपुर सिमेन्ट उद्योग लि., उदयपुर
१.	२०८१।०२।२८	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८१।०२।३२	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: १०८२

मु.नं.	१०८२/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		प्रविण शर्मा
विपक्ष :		लक्ष्मीनिया गाउँपालिकाको कार्यालय, धनुषा
१.	२०८१।०२।१८	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८१।०२।३२	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: १०८३

मु.नं.	१०८३/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		प्रविण शर्मा
विपक्ष :		लक्ष्मीनिया गाउँपालिकाको कार्यालय, धनुषा
१.	२०८१।०२।१८	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८१।०२।३२	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: १०८४

मु.नं.	१०८४/०८०/८१	
क्र.सं.	मिति	विवरण
पक्ष :	प्रविण शर्मा	
विपक्ष :	लक्ष्मीनिया गाउँपालिकाको कार्यालय, धनुषा	
१.	२०८१।०२।१८	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८१।०२।३२	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: १०८५

मु.नं.	१०८५/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		हिम बहादुर भुजेल
विपक्ष :		उदयपुर सिमेन्ट उद्योग लि., उदयपुर
१.	२०८१।०२।२८	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८१।०२।३२	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: १०८६

मु.नं.	१०८६/०८०/८१	
क्र.सं.	मिति	विवरण
पक्ष :		मोहन शेर राई

पक्ष :	शारदा भुसाल (भा)
विपक्ष :	शुभकालिका गाउँपालिकाको कार्यालय, कालिकोट
१.	२०८१।०२।३० सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८१।०३।०२ दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: १०९९

मु.नं.	१०९९/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		शारदा भुसाल (भा)
विपक्ष :		भैरवी गाउँपालिकाको कार्यालय, दैलेख
१.	२०८१।०२।३०	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८१।०३।०२	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: ११००

मु.नं.	११००/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		शारदा भुसाल (भा)
विपक्ष :		खत्याड गाउँपालिकाको कार्यालय, मुगु
१.	२०८१।०२।३०	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८१।०३।०२	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: ११०१

मु.नं.	११०१/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		शारदा भुसाल (भा)
विपक्ष :		मुगुमकामारोड गाउँपालिकाको कार्यालय, मुगु
१.	२०८१।०२।३०	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८१।०३।०२	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: ११०२

मु.नं.	११०२/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		शारदा भुसाल (भा)
विपक्ष :		भगवतीमाई गाउँपालिकाको कार्यालय, दैलेख
१.	२०८१।०२।३०	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८१।०३।०२	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: ११०३

मु.नं.	११०३/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		शारदा भुसाल (भा)
विपक्ष :		सोरु गाउँपालिकाको कार्यालय, मुगु
१.	२०८१।०२।३०	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८१।०३।०२	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: ११०४

मु.नं.	११०४/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		अंग राज भारती

विपक्ष :	सानिमा बैंक लि., केन्द्रीय कार्यालय, नक्साल, काठमाडौं
१.	२०८१।०२।३२ सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८१।०३।०२ दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८१।०३।२८ दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: ११०५

मु.नं.	११०५/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		अंग राज भारती
विपक्ष :		प्राइम कमर्सियल बैंक लि., कमलपोखरी, काठमाडौं
१.	२०८१।०२।३२	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८१।०३।०२	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८१।०३।३१	थप आदेश गर्नु नपर्ने ।

क्रम संख्या: ११०६

मु.नं.	११०६/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		अंग राज भारती
विपक्ष :		स्ट्याण्डर्ड चार्टर्ड बैंक लि., नयाँबानेश्वर, काठमाडौं
१.	२०८१।०२।३२	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८१।०३।०२	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८१।०३।२८	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: ११०७

मु.नं.	११०७/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		अंग राज भारती
विपक्ष :		माछापुच्छ्रे बैंक लि., केन्द्रीय कार्यालय, लाजिम्पाट, काठमाडौं
१.	२०८१।०२।३२	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८१।०३।०२	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८१।०३।२९	थप आदेश गर्नु नपर्ने ।

क्रम संख्या: ११०८

मु.नं.	११०८/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		अंग राज भारती
विपक्ष :		नेपाल राष्ट्र बैंक, केन्द्रीय कार्यालय, बालुवाटार, काठमाडौं
१.	२०८१।०२।३२	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८१।०३।०२	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८१।०३।२९	थप आदेश गर्नु नपर्ने ।

क्रम संख्या: ११०९

मु.नं.	११०९/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		अंग राज भारती

विपक्ष :	एन. आई. सी. एशिया,, केन्द्रीय कार्यालय, थापाथली, काठमाडौं
१. २०८१।०२।२२	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२. २०८१।०३।०२	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: १११०

मु.नं.	१११०/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		रुक्शाना कपाली
विपक्ष :		स्वास्थ्य तथा जनसंख्या मन्त्रालय, रामशाहपथ, काठमाडौं
१.	२०८१।०३।०२	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८१।०३।०५	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: ११११

मु.नं.	११११/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		रुक्शाना कपाली
विपक्ष :		चिकित्सा विज्ञान राष्ट्रिय प्रतिष्ठान, वीर अस्पताल, काठमाडौं
१.	२०८१।०३।०२	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८१।०३।०५	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: १११२

मु.नं.	१११२/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		रुक्शाना कपाली
विपक्ष :		नेपाल मेडिकल काउन्सिल, बाँसबारी, काठमाडौं
१.	२०८१।०३।०२	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८१।०३।०५	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: १११३

मु.नं.	१११३/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		शारदा भुसाल (भा)
विपक्ष :		कनकासुन्दरी गाउँपालिकाको कार्यालय, जुम्ला
१.	२०८१।०२।३०	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८१।०३।०५	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: १११४

मु.नं.	१११४/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		शारदा भुसाल (भा)
विपक्ष :		नाम्खा गाउँपालिकाको कार्यालय, हुम्ला
१.	२०८१।०२।३०	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८१।०३।०५	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: १११५

मु.नं.	१११५/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण

पक्ष :	शारदा भुसाल (भा)
विपक्ष :	चिङगाड गाउँपालिकाको कार्यालय, सुर्खेत
१. २०८१।०२।३०	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२. २०८१।०३।०५	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: १११६

मु.नं.	१११६/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		शारदा भुसाल (भा)
विपक्ष :		ताँजाकोट गाउँपालिकाको कार्यालय, हुम्ला
१.	२०८१।०२।३०	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८१।०३।०५	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: १११७

मु.नं.	१११७/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		शारदा भुसाल (भा)
विपक्ष :		खार्पुनाथ गाउँपालिकाको कार्यालय, हुम्ला
१.	२०८१।०२।३०	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८१।०३।०५	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: १११८

मु.नं.	१११८/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		शारदा भुसाल (भा)
विपक्ष :		हिमा गाउँपालिकाको कार्यालय, जुम्ला
१.	२०८१।०२।३०	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८१।०३।०५	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: १११९

मु.नं.	१११९/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		शारदा भुसाल (भा)
विपक्ष :		गुठीचौर गाउँपालिकाको कार्यालय, जुम्ला
१.	२०८१।०२।३०	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८१।०३।०५	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: ११२०

मु.नं.	११२०/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		शारदा भुसाल (भा)
विपक्ष :		ठूलीभेरी नगरपालिकाको कार्यालय, डोल्पा
१.	२०८१।०२।३०	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८१।०३।०५	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: ११२१

मु.नं.	११२१/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :	शारदा भुसाल (भा)	
विपक्ष :	आठवीस नगरपालिकाको कार्यालय, दैलेख	
१.	२०८१।०२।३०	सचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।

क्रम संख्या: ११४६		
मु.नं.	११४६/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		रक्थना कपाली
विपक्ष :		प्रदेश लोक सेवा आयोग, गण्डकी प्रदेश
१.	२०८१।०३।०२	सूचना पार्सद भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८१।०३।०७	ढफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: ११४७		
मु.नं.	११४७/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :	रुक्मिणी कपाली	
विपक्ष :	सामाजिक विकास समिति, प्रदेश सभा, कोशी प्रदेश	
१.	२०८१/०३/०२	सूचना पार्डन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८१/०३/०७	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: ११४८		
मू.नं.	११४८/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		रुक्शना कपाली
विपक्ष :		उद्योग, श्रम तथा रोजगार मन्त्रालय, कोशी प्रदेश
१.	२०८१।०३।०२	सूचना पार्डन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८१।०३।०७	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: ११४९		
मु.नं.	११४९/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :	रुक्शना कपाली	
विपक्ष :	आन्तरिक मामिला तथा कानून मन्त्रालय, कोशी प्रदेश	
१.	२०८१।०३।०२	सूचना पार्डन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८१।०३।०७	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: ११५०		
मु.नं.	११५०/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :	रक्षणा कपाली	
विपक्ष :	मुख्यमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय, कोशी प्रदेश	
१.	२०८१।०३।०२	सूचना पार्डन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८१।०३।०७	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: ११५१		
मु.नं.	११५१/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :	रक्षणा कपाली	
विपक्ष :	कानून, सञ्चार तथा प्रदेश सभा मामिला मन्त्रालय, गण्डकी प्रदेश	
१.	२०८१।०३।०२	सूचना पाईन भनी पत्रावेदन गरेको ।

२.	२०८१।०३।०७	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।
----	------------	---

क्रम संख्या: ११५२		
मु.नं.	११५२/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		रुक्मिणी कपाली
विपक्ष :		सुशासन तथा योजना समिति, प्रदेश सभा, कोशी प्रदेश
१.	२०८१/०३/०२	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८१/०३/०७	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: ११५३		
मु.नं.	११५३/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		रुक्शना कपाली
विपक्ष :		न्याय, प्रशासन तथा विधायन समिति, प्रदेश सभा, कोशी प्रदेश
१.	२०८१०३०२	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८१०३०७	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: ११५४		
मु.नं.	११५४/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :	रुक्शना कपाली	
विपक्ष :	प्रदेश सभा, प्रदेश सभा सचिवालय, कोशी प्रदेश	
१.	२०८१।०३।०२	सूचना पार्डन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८१।०३।०७	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: ११५५		
क्र.नं.	११५५/०६०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		रुक्शना कपाली
विपक्ष :		प्रदेश लोक सेवा आयोग, कोशी प्रदेश
१.	२०८१।०३।०२	सूचना पार्डन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८१।०३।०७	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: ११५६		
मु.नं.	११५६/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :	रुक्शना कपाली	
विपक्ष :	मुख्यमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय, धनुषा, मधेश प्रदेश	
१.	२०८१।०३।०२	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८१।०३।०७	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: ११५७		
मु.नं.	११५७/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		रुक्शना कपाली
विपक्ष :		महिला, बालबालिका तथा सामाजिक न्याय समिति, प्रदेश सभा, मधेश प्रदेश

मु.नं.	११६९/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		रुक्शना कपाली
विपक्ष :		सामाजिक विकास मन्त्रालय, कर्णाली प्रदेश
१.	२०८१।०३।०२	सूचना पार्डन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८१।०३।०७	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: ११७०

मु.नं.	११७०/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		रुक्मिणी कपाली
विपक्ष :		मुख्यमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय, कर्णाली प्रदेश
१.	२०८१।०३।०२	सूचना पार्डन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८१।०३।०७	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: ११७१

मु.नं.	११७१/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		रुक्मिणी कपाली
विपक्ष :		सामाजिक विकास समिति, प्रदेश सभा सचिवालय, कर्णाली प्रदेश
१.	२०८१।०३।०२	सूचना पार्डन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८१।०३।०७	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: ११७२

मु.नं.	११७२/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		रुक्मिणी कपाली
विपक्ष :		प्रदेश मामिला समिति, प्रदेश सभा सचिवालय, कर्णाली प्रदेश
१.	२०८१।०३।०२	सूचना पार्डन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८१।०३।०७	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: ११७३

मु.नं.	११७३/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		रक्षणा कपाली
विपक्ष :		प्रदेश लोक सेवा आयोग, कर्णाली प्रदेश
१.	२०८१।०३।०२	सूचना पार्डन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८१।०३।०७	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: ११७४

मु.नं.	११७४/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		रुक्शना कपाली
विपक्ष :		मुख्यमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय, लुम्बिनी प्रदेश
१.	२०८१०३०२	सूचना पार्डन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८१०३०७	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: ११७५		
मु.नं.	११७५/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		रुक्शना कपाली
विपक्ष :		आन्तरिक मामिला तथा कानून मन्त्रालय, सुदूरपश्चिम प्रदेश
१.	२०८१।०३।०२	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८१।०३।०७	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: ११७६

मु.नं.	११७६/०८०/८१	
क्र.सं.	मिति	विवरण
पक्ष :		रुक्शना कपाली
विपक्ष :		प्रदेश सभा सचिवालय, कर्णाली प्रदेश
१.	२०८१।०३।०२	सूचना पार्डन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८१।०३।०७	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: ११७७

मु.नं.	११७७/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		रुक्शना कपाली
विपक्ष :		सामाजिक विकास मन्त्रालय, सुदूरपश्चिम प्रदेश
१.	२०८१०३।०२	सूचना पार्डन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८१०३।०७	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: ११७८

मु.नं.	११७८/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		रुक्शना कपाली
विपक्ष :		आन्तरिक मामिला, कानून तथा सहकारी मन्त्रालय, लुम्बिनी प्रदेश
१.	२०८१।०३।०२	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८१।०३।०७	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: ११७९

मु.नं.	११७९/०८०/८१	
क्र.सं.	मिति	विवरण
पक्ष :		सागर जोशी
विपक्ष :		स्वास्थ्य तथा जनसंख्या मन्त्रालय, रामशाहपथ, काठमाडौं
१.	२०८१।०३।१६	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८१।०३।२१	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: ११८०

मु. नं.	११८०/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		रविन्द्र कुमार गौतम
विपक्ष :		ब्रम्हदक एकेडेमी अंग्रेजी माध्यमिक विद्यालय, हेटौंडा, मकवानपुर
१.	२०८१।०३।०५	सचना पार्डन भनी पुनरावेदन गरेको ।

२.	२०८१।०३।१०	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।
----	------------	---

क्रम संख्या: ११८१		
मु.नं.	११८१/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :	रविन्द्र कुमार गौतम	
विपक्ष :	बाल जागृत अंग्रेजी माध्यमिक विद्यालय, हेटौडा, मकवानपुर	
१.	२०८१।०३।०५	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८१।०३।१०	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: ११८२		
मु.नं.	११८२/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :	रविन्द्र कुमार गौतम	
विपक्ष :	हेटौडा जी. एस. निकेतन माध्यमिक विद्यालय, हेटौडा, मकवानपुर	
१.	२०८१।०३।०५	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८१।०३।१०	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: ११८३		
मु.नं.	११८३/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :	रविन्द्र कुमार गौतम	
विपक्ष :	सोलिडारिटी इन्टरनेशनल अंग्रेजी माध्यमिक विद्यालय, हेटौडा, मकवानपुर	
१.	२०८१।०३।०५	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८१।०३।१०	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: ११८४		
मु.नं.	११८४/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :	रविन्द्र कुमार गौतम	
विपक्ष :	तासिर अंग्रेजी माध्यमिक विद्यालय, हेटौडा, मकवानपुर	
१.	२०८१।०३।०५	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८१।०३।१०	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: ११८५		
मु.नं.	११८५/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :	रविन्द्र कुमार गौतम	
विपक्ष :	सिद्धार्थ शिक्षासदन अंग्रेजी माध्यमिक विद्यालय, हेटौडा, मकवानपुर	
१.	२०८१।०३।०५	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८१।०३।१०	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: ११८६		
मु.नं.	११८६/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :	रविन्द्र कुमार गौतम	

विपक्ष :	हेटौडा एकेडेमी माध्यमिक विद्यालय, हेटौडा, मकवानपुर	
१.	२०८१।०३।०५	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८१।०३।१०	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: ११८७		
मु.नं.	११८७/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :	बलराम राजभण्डारी	
विपक्ष :	सल्लाघारी बहुउद्देश्यीय सहकारी संस्था लि., न्यूरोड, काठमाडौं	
१.	२०८१।०३।०२	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८१।०३।१०	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: ११८८		
मु.नं.	११८८/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :	पुष्प नारायण श्रेष्ठ	
विपक्ष :	जिल्ला प्रशासन कार्यालय, भक्तपुर	
१.	२०८१।०३।१३	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८१।०३।१७	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८१।०३।२८	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: ११८९		
मु.नं.	११८९/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :	हरि राम कोण्डा	
विपक्ष :	नेपाल बैंक लि., भक्तपुर	
१.	२०८१।०३।०४	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८१।०३।१०	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८१।०३।२८	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: ११९०		
मु.नं.	११९०/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :	हरि राम कोण्डा	
विपक्ष :	नेपाल बैंक लि., भक्तपुर	
१.	२०८१।०३।०४	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८१।०३।१०	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८१।०३।२८	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: ११९१		
मु.नं.	११९१/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :	हरि राम कोण्डा	
विपक्ष :	नेपाल बैंक लि., भक्तपुर	
१.	२०८१।०३।०४	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८१।०३।१०	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।

३.	२०८१।०३।२८	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।
----	------------	---

क्रम संख्या: ११९२		
मु.नं.	११९२/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		हरि राम कोण्डा
विपक्ष :		नेपाल बैंक लि., भक्तपुर
१.	२०८१।०३।०४	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८१।०३।१०	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८१।०३।२८	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: ११९३		
मु.नं.	११९३/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		विजय कार्की
विपक्ष :		नेपाल कानून व्यवसायी परिषद्, कुपण्डोल, ललितपुर
१.	२०८१।०३।०४	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८१।०३।१०	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८१।०३।२८	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: ११९४		
मु.नं.	११९४/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		शिव प्रसाद अधिकारी
विपक्ष :		नेपाल बैंक लि., भक्तपुर
१.	२०८१।०३।०५	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८१।०३।१०	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८१।०३।२८	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।
४.	२०८१।०३।३१	थप आदेश गर्नु नपर्ने ।

क्रम संख्या: ११९५		
मु.नं.	११९५/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		जीवन खनाल
विपक्ष :		बालापिठ आ. वि., सिनामङ्गल काठमाडौं
१.	२०८१।०३।०२	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८१।०३।१०	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८१।०३।३१	थप आदेश गर्नु नपर्ने ।

क्रम संख्या: ११९६		
मु.नं.	११९६/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		शिव प्रसाद अधिकारी
विपक्ष :		खाँदबारी नगरपालिकाको कार्यालय, संखुवासभा
१.	२०८१।०३।०५	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८१।०३।१२	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।

३.	२०८१।०३।३१	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।
----	------------	---

क्रम संख्या: ११९७		
मु.नं.	११९७/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		मुकेशकुमार यादव
विपक्ष :		श्री माध्यमिक विद्यालय, पथरा, रौटहट
१.	२०८१।०३।०६	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८१।०३।१२	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: ११९८		
मु.नं.	११९८/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		मंगल प्रसाद यादव
विपक्ष :		श्री माध्यमिक विद्यालय, पथरा, रौटहट
१.	२०८१।०३।०६	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८१।०३।१२	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: ११९९		
मु.नं.	११९९/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		एन्जल लामा
विपक्ष :		जिल्ला प्रशासन कार्यालय, काभ्रेपलाञ्चोक
१.	२०८१।०३।०५	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८१।०३।१२	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: १२००		
मु.नं.	१२००/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		हरि राम कोण्डा
विपक्ष :		नेपाल बैंक लि., भक्तपुर
१.	२०८१।०३।०९	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८१।०३।१२	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: १२०१		
मु.नं.	१२०१/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		हरि राम कोण्डा
विपक्ष :		राष्ट्रिय वाणिज्य बैंक लि., भक्तपुर
१.	२०८१।०३।०९	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८१।०३।१२	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: १२०२		
मु.नं.	१२०२/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		हरि राम कोण्डा
विपक्ष :		एभरेष्ट बैंक लि., भक्तपुर
१.	२०८१।०३।०९	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८१।०३।१२	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: १२०३		
मु.नं.	१२०३/०८०/८१	

क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		हरि राम कोण्डा
विपक्ष :		माछापुच्छे बैंक लि., सूर्यविनायक शाखा भक्तपुर
१.	२०८१।०३।०९	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८१।०३।१२	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: १२०४

मु.नं.	क्र.सं	मिति	विवरण
	१२०४/०८०/८१		
	क्र.सं	मिति	विवरण
	पक्ष :		हरि राम कोण्डा
	विपक्ष :		ग्लोबल आई. एम. ई. बैंक लि., भक्तपुर
	१.	२०८१।०३।०९	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
	२.	२०८१।०३।१२	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: १२०५

मु.नं.	क्र.सं	मिति	विवरण
	१२०५/०८०/८१		
	क्र.सं	मिति	विवरण
	पक्ष :		हरि राम कोण्डा
	विपक्ष :		कृषि विकास बैंक लि., भक्तपुर
	१.	२०८१।०३।०९	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
	२.	२०८१।०३।१२	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: १२०६

मु.नं.	क्र.सं	मिति	विवरण
	१२०६/०८०/८१		
	क्र.सं	मिति	विवरण
	पक्ष :		हरि राम कोण्डा
	विपक्ष :		हिमालयन बैंक लि., भक्तपुर
	१.	२०८१।०३।०९	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
	२.	२०८१।०३।१२	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: १२०७

मु.नं.	क्र.सं	मिति	विवरण
	१२०७/०८०/८१		
	क्र.सं	मिति	विवरण
	पक्ष :		हरि राम कोण्डा
	विपक्ष :		प्रभु बैंक लि., भक्तपुर
	१.	२०८१।०३।०९	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
	२.	२०८१।०३।१२	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: १२०८

मु.नं.	क्र.सं	मिति	विवरण
	१२०८/०८०/८१		
	क्र.सं	मिति	विवरण
	पक्ष :		विरेन्द्र कुमार महतो
	विपक्ष :		प्रादेशिक अस्पताल, सिरहा
	१.	२०८१।०३।०९	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
	२.	२०८१।०३।१४	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: १२०९

मु.नं.	क्र.सं	मिति	विवरण
	१२०९/०८०/८१		
	क्र.सं	मिति	विवरण
	पक्ष :		यदुनाथ वज्जारा

विपक्ष :		पर्वत उद्योग वाणिज्य संघको कार्यालय, कुश्मा, पर्वत
१.	२०८१।०३।०९	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८१।०३।१४	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: १२१०

मु.नं.	क्र.सं	मिति	विवरण
	१२१०/०८०/८१		
	क्र.सं	मिति	विवरण
	पक्ष :		विवेक चौधरी
	विपक्ष :		यातायात व्यवस्था विभाग, मीनभवन, काठमाडौं
	१.	२०८१।०३।१०	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
	२.	२०८१।०३।१४	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: १२११

मु.नं.	क्र.सं	मिति	विवरण
	१२११/०८०/८१		
	क्र.सं	मिति	विवरण
	पक्ष :		अंग राज भारती
	विपक्ष :		यातायात व्यवस्था विभाग, मीनभवन, काठमाडौं
	१.	२०८१।०३।०९	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
	२.	२०८१।०३।१४	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
	३.	२०८१।०३।२८	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: १२१२

मु.नं.	क्र.सं	मिति	विवरण
	१२१२/०८०/८१		
	क्र.सं	मिति	विवरण
	पक्ष :		परुषोत्तम सुवेदी
	विपक्ष :		नागरिक लगानी कोष, नयाँबानेश्वर, काठमाडौं
	१.	२०८१।०३।११	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
	२.	२०८१।०३।१४	
	३.	२०८१।०३।२८	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: १२१३

मु.नं.	क्र.सं	मिति	विवरण
	१२१३/०८०/८१		
	क्र.सं	मिति	विवरण
	पक्ष :		सागर जोशी
	विपक्ष :		औषधि व्यवस्था विभाग, बिजुलीबजार, काठमाडौं
	१.	२०८१।०३।१२	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
	२.	२०८१।०३।१४	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
	३.	२०८१।०३।२८	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: १२१४

मु.नं.	क्र.सं	मिति	विवरण
	१२१४/०८०/८१		
	क्र.सं	मिति	विवरण
	पक्ष :		सागर जोशी
	विपक्ष :		औषधि व्यवस्था विभाग, बिजुलीबजार, काठमाडौं

१.	२०८१।०३।११	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८१।०३।१४	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८१।०३।२८	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: १२१५

मु.नं.	१२१५/०८०/८१	
क्र.सं.	मिति	विवरण
पक्ष :		सागर जोशी
विपक्ष :		औषधि व्यवस्था विभाग, विजुलीबजार, काठमाडौं
१.	२०८१।०३।११	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८१।०३।१४	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८१।०३।२८	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: १२१६

मु.नं.	१२१६/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		सागर जोशी
विपक्ष :		औषधि व्यवस्था विभाग, विजुलीबजार, काठमाडौं
१.	२०८१।०३।११	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८१।०३।१४	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८१।०३।२८	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: १२१७

मु.नं.	१२१७/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		सागर जोशी
विपक्ष :		औषधि व्यवस्था विभाग, विजुलीबजार, काठमाडौं
१.	२०८१।०३।१२	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८१।०३।१४	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८१।०३।२८	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: १२१८

मु.नं.	१२१८/०८०/८१	
क्र.सं.	मिति	विवरण
पक्ष :		सागर जोशी
विपक्ष :		औषधि व्यवस्था विभाग, विजुलीबजार, काठमाडौं
१.	२०८१।०३।१२	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८१।०३।१४	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८१।०३।२८	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: १२१९

मु.नं.	१२१९/०८०/८१	
क्र.सं.	मिति	विवरण

पक्ष :		सागर जोशी
विपक्ष :		औषधि व्यवस्था विभाग, बिजुलीबजार, काठमाडौं
१.	२०८१।०३।१२	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८१।०३।१४	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: १२२०

मु.नं.	१२२०/०८०/८१	
क्र.सं.	मिति	विवरण
पक्ष :		सागर जोशी
विपक्ष :		औषधि व्यवस्था विभाग, बिजुलीबजार, काठमाडौं
१.	२०८१।०३।११	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८१।०३।१४	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: १२२१

मु.नं.	१२२१/०८०/८१	
क्र.सं.	मिति	विवरण
पक्ष :		सागर जोशी
विपक्ष :		सूचना तथा जनसम्पर्क शाखा, नेपाली सेना, प्रधान कार्यालय
१.	२०८१।०३।१२	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८१।०३।१४	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८१।०३।३१	थप आदेश गर्नु नपर्ने ।

क्रम संख्या: १२२२

मु.नं.	१२२२/०८०/८१	
क्र.सं.	मिति	विवरण
पक्ष :		सुदिप कुमार यादव
विपक्ष :		८ नं. वडा कार्यालय, मिथिलाविहारी नगरपालिका, धनुषा
१.	२०८१।०३।०४	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८१।०३।१२	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: १२२३

मु.नं.	१२२३/०८०/८१	
क्र.सं.	मिति	विवरण
पक्ष :		जयबहादुर बुढा
विपक्ष :		डिभिजन वन कार्यालय, जुम्ला
१.	२०८१।०३।१३	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८१।०३।१७	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: १२२४

मु.नं.	१२२४/०८०/८१	
क्र.सं.	मिति	विवरण
पक्ष :		नारायण श्रेष्ठ समेत
विपक्ष :		संस्कृति, पर्यटन तथा सहकारी मन्त्रालय, सहकारी महाशाखा, हेटौँडा
१.	२०८१।०३।१३	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८१।०३।१७	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।

३.	२०८१।०३।२८	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।
----	------------	---

क्रम संख्या: १२२५

मु.नं.	१२२५/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		शिव प्रसाद अधिकारी
विपक्ष :		सूचना तथा जनसम्पर्क शाखा, नेपाली सेना, प्रधान कार्यालय
१.	२०८१।०३।१४	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८१।०३।१७	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८१।०३।२८	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: १२२६

मु.नं.	१२२६/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		शिव प्रसाद अधिकारी
विपक्ष :		मालपोत कार्यालय, मनमैजु, काठमाडौं
१.	२०८१।०३।१४	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८१।०३।१७	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८१।०३।२८	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: १२२७

मु.नं.	१२२७/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		चक्र लाल श्रेष्ठ
विपक्ष :		समस्याग्रस्त सहकारी व्यवस्थापन समितिको कार्यालय, काठमाडौं
१.	२०८१।०३।१३	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८१।०३।१७	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८१।०३।२८	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: १२२८

मु.नं.	१२२८/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		लियाकत अली
विपक्ष :		जिल्ला निर्वाचन कार्यालय, पर्सा
१.	२०८१।०३।१४	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८१।०३।१७	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८१।०३।२९	थप आदेश गर्न नपर्ने ।

क्रम संख्या: १२२९

मु.नं.	१२२९/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		लियाकत अली
विपक्ष :		जिल्ला निर्वाचन कार्यालय, पर्सा
१.	२०८१।०३।१४	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८१।०३।१७	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८१।०३।२९	थप आदेश गर्न नपर्ने ।

क्रम संख्या: १२३०

मु.नं.	१२३०/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		राजु श्रेष्ठ
विपक्ष :		खाँदवारी नगरपालिकाको कार्यालय, संखुवासभा
१.	२०८१।०३।१३	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८१।०३।१७	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८१।०३।२९	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: १२३१

मु.नं.	१२३१/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		सुदिप कुमार यादव
विपक्ष :		मिथिलाविहारी नगरपालिकाको कार्यालय, धनुषा
१.	२०८१।०३।१३	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८१।०३।१७	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
३.	२०८१।०३।२९	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: १२३२

मु.नं.	१२३२/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		हरि राम कोण्डा
विपक्ष :		सूचना तथा जनसम्पर्क शाखा, नेपाली सेना, प्रधान कार्यालय
१.	२०८१।०३।२९	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८१।०३।२६	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: १२३३

मु.नं.	१२३३/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		हरि राम कोण्डा
विपक्ष :		कृषि विभाग, हरिहरभवन, काठमाडौं
१.	२०८१।०३।२९	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८१।०३।२६	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: १२३४

मु.नं.	१२३४/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		हरि राम कोण्डा
विपक्ष :		औषधि व्यवस्था विभाग, बानेश्वर, काठमाडौं
१.	२०८१।०३।२९	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८१।०३।२६	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: १२३५

मु.नं.	१२३५/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		हरि राम कोण्डा

विपक्ष :	भन्सार विभाग, त्रिपुरेश्वर, काठमाडौं
१. २०८१।०३।२१	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२. २०८१।०३।२६	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: १२३६

मु.नं.	१२३६/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		हरि राम कोण्डा
विपक्ष :		आन्तरिक राजश्व विभाग, लाजिम्पाट, काठमाडौं
१.	२०८१।०३।२१	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८१।०३।२६	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: १२३७

मु.नं.	१२३७/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		हरि राम कोण्डा
विपक्ष :		यातायात व्यवस्था विभाग, मीनभवन, काठमाडौं
१.	२०८१।०३।२१	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८१।०३।२६	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: १२३८

मु.नं.	१२३८/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		हरि राम कोण्डा
विपक्ष :		महालेखा नियन्त्रक कार्यालय, अनामनगर, काठमाडौं
१.	२०८१।०३।२१	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८१।०३।२६	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: १२३९

मु.नं.	१२३९/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		हरि राम कोण्डा
विपक्ष :		बालाजु औद्योगिक क्षेत्र व्यवस्थापन लि., बालाजु, काठमाडौं
१.	२०८१।०३।२१	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८१।०३।२६	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: १२४०

मु.नं.	१२४०/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		हरि राम कोण्डा
विपक्ष :		भक्तपुर औद्योगिक क्षेत्र व्यवस्थापन लि. व्यासी, भक्तपुर
१.	२०८१।०३।२१	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८१।०३।२६	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: १२४१

मु.नं.	१२४१/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण

पक्ष :	हरि राम कोण्डा
विपक्ष :	शिक्षा तथा मानव स्रोत विकास केन्द्र, सानोठिमी, भक्तपुर
१. २०८१।०३।२१	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२. २०८१।०३।२६	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: १२४२

मु.नं.	१२४२/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		ताराबहादुर भण्डारी
विपक्ष :		सुनकोशी गाउँपालिकाको कार्यालय, सिन्धुपाल्चोक
१.	२०८१।०३।३०	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८१।०३।३१	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: १२४३

मु.नं.	१२४३/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		ताराबहादुर भण्डारी
विपक्ष :		चौतारासाँगाचोकगढी नगरपालिकाको कार्यालय, सिन्धुपाल्चोक
१.	२०८१।०३।३०	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८१।०३।३१	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: १२४४

मु.नं.	१२४४/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		ताराबहादुर भण्डारी
विपक्ष :		मरिण गाउँपालिकाको कार्यालय, सिन्धुली
१.	२०८१।०३।३०	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८१।०३।३१	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: १२४५

मु.नं.	१२४५/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		ताराबहादुर भण्डारी
विपक्ष :		दुधौली नगरपालिकाको कार्यालय, सिन्धुली
१.	२०८१।०३।३०	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८१।०३।३१	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: १२४६

मु.नं.	१२४६/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		ताराबहादुर भण्डारी
विपक्ष :		विदुर नगरपालिकाको कार्यालय, नुवाकोट
१.	२०८१।०३।३०	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८१।०३।३१	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: १२४७

मु.नं.	१२४७/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		ताराबहादुर भण्डारी

मु.नं.	१२५९/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		ताराबहादुर भण्डारी
विपक्ष :		सिद्धलेक गाउँपालिकाको कार्यालय, धादिङ्ग
१.	२०८१।०३।३०	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८१।०३।३१	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: १२६०

मु.नं.	१२६०/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		ताराबहादुर भण्डारी
विपक्ष :		बिगु गाउँपालिकाको कार्यालय, दोलखा
१.	२०८१।०३।३०	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८१।०३।३१	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: १२६१

मु.नं.	१२६१/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		ताराबहादुर भण्डारी
विपक्ष :		वैतेश्वर गाउँपालिकाको कार्यालय, दोलखा
१.	२०८१।०३।३०	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८१।०३।३१	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: १२६२

मु.नं.	१२६२/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		ताराबहादुर भण्डारी
विपक्ष :		शैलुङ गाउँपालिकाको कार्यालय, दोलखा
१.	२०८१।०३।३०	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।

२.	२०८१।०३।३१	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।
----	------------	---

क्रम संख्या: १२६३

मु.नं.	१२६३/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :	ताराबहादुर भण्डारी	
विपक्ष :	लिखुतामाकोशी गाउँपालिकाको कार्यालय, रामेछाप	
१.	२०८१।०३।३०	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८१।०३।३१	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: १२६४

मु.नं.	१२६४/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		ताराबहादुर भण्डारी
विपक्ष :		रुवीभ्याली गाउँपालिकाको कार्यालय, धादिङ
१.	२०८१।०३।३०	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८१।०३।३१	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

क्रम संख्या: १२६५

मु.नं.	१२६५/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		ताराबहादुर भण्डारी
विपक्ष :		नेत्रावतीडबजोड गाउँपालिकाको कार्यालय, धादिङ
१.	२०८१।०३।३०	सूचना पाईन भनी पुनरावेदन गरेको ।
२.	२०८१।०३।३१	दफा १०(३)(क) सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश ।

परिशिष्ट- २

आर्थिक वर्ष ०८०/८१ मा आयोगमा परेको उजुरीउपर भएको कारवाहीको संक्षिप्त विवरण

क्रम संख्या: १			क्रम संख्या: ३		
मु.नं.	C1/०८०/८१		मु.नं.	C3/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण	क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		नौमूले खानेपानी तथा सरसफाई उपभोक्ता समिति, टौदह, कीर्तिपुर, काठमाडौं	पक्ष :		सानिमा बैंक लि., केन्द्रीय कार्यालयका सूचना अधिकारी तेज बहादुर चन्द
विपक्ष :		विनोद बस्नेत	विपक्ष :		अंग राज भारती
१.	२०८०।०४।१०	सूचना दुरुपयोग भएको भनी कारवाही अगाडी बढाउन उजुरी गरेको ।	१.	२०८१।०१।०४	सूचना दुरुपयोग भएको भनी कारवाही अगाडी बढाउन उजुरी गरेको ।
२.	२०८०।०४।२५	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।	२.	२०८१।०१।१३	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।
क्रम संख्या: २			क्रम संख्या: ४		
मु.नं.	C2/०८०/८१		मु.नं.	C4/०८०/८१	
क्र.सं	मिति	विवरण	क्र.सं	मिति	विवरण
पक्ष :		धर्मराज शाही	पक्ष :		सागर जोशी
विपक्ष :		श्री रजिष्ट्रारको कार्यालय, त्रि. वि. कार्यकारी परिषद्, कीर्तिपुर	विपक्ष :		देउराली जनता फर्मासुटिकल प्रा. लि.
१.	२०८०।०९।०५	सूचनादाताको संरक्षण गरी उपदफा (५) बमोजिम निर्णय बढेर गर्ने आदेश दिन माग गरेको ।	१.	२०८१।०२।१३	सूचनादाताको संरक्षण गरी उपदफा (५) बमोजिम निर्णय बढेर गर्ने आदेश दिन माग गरेको ।
२.	२०८०।०९।०५	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।	२.	२०८१।०३।०५	दफा १०(२) बमोजिम लिखित जवाफ पेश गर्नु भन्ने आदेश ।

१७ औं राष्ट्रिय सूचना दिवसका अवसरमा सम्माननीय राष्ट्रपति रामचन्द्र पौडेल, माननीय सञ्चार तथा सूचना प्रविधि मन्त्री रेखा शर्मा र प्रमुख सूचना आयुक्त महेन्द्र मान गुरु

आयोगको १७ औं स्थापना दिवसका अवसरमा राष्ट्रपति भवन, शितलनिवासमा आयोजित कार्यक्रमपश्चात् सम्माननीय राष्ट्रपति रामचन्द्र पौडेलसँग माननीय सञ्चार तथा सूचना प्रविधि मन्त्री रेखा शर्मा

१७ औं राष्ट्रिय सूचना दिवस मूल समारोहमा मन्तव्य राख्नु हुँदै
सम्माननीय प्रधानमन्त्री पुष्पकमल दाहाल 'प्रचण्ड'

१७ औं राष्ट्रिय सूचना दिवस मूल समारोहका अवसरमा आयोजित कार्यक्रममा
सम्माननीय प्रधानमन्त्री पुष्पकमल दाहाल 'प्रचण्ड'सँग आयोगका पदाधिकारीसहित सहभागी

वार्षिक प्रतिवेदन पेशपछि सम्माननीय प्रधानमन्त्री पुष्पकमल दाहाल 'प्रचण्ड' सँग आयोगका पदाधिकारी

सम्माननीय प्रधानमन्त्री पुष्पकमल दाहाल 'प्रचण्ड' समक्ष आयोगको आ.व. २०७९/०८० को वार्षिक प्रतिवेदन पेश गर्नु हुँदै प्रमुख सूचना आयुक्त महेन्द्रमान गुरुङ

राष्ट्रिय सभाअन्तर्गत विकास, आर्थिक मामिला तथा सुशासन समितिसँग आयोग

सूचनामा सर्वव्यापी पहुँचसम्बन्धी अन्तर्राष्ट्रिय दिवसका अवसरमा नागरिक र सार्वजनिक निकायका लागि आयोगद्वारा प्रकाशित सहयोगी पुस्तिका सार्वजनिक गर्दै माननीय सञ्चार तथा सूचना प्रविधि मन्त्री रेखा शर्मा

उच्च अदालत पाटनका न्यायाधीशसँग आयोजित सूचनाको हकसम्बन्धी कार्यक्रमका सहभागी

सोलुखुम्बु जिल्लामा आयोजित सूचनाको हकसम्बन्धी अन्तरक्रिया कार्यक्रममा प्रमुख सूचना आयुक्त महेन्द्र मान गुरुङ

अल्बानियाको तिरानामा आयोजित सूचना आयुक्तहरूको अन्तर्राष्ट्रिय सम्मेलनका सहभागी

पेशागत महासंघहरूसँग आयोजित सूचनाको हकसम्बन्धी कार्यक्रममा संघीय संसद प्रतिनिधिसभा अन्तर्गत शिक्षा, स्वास्थ्य तथा सूचना प्रविधि समिति सभापति माननीय अम्बरबहादुर थापासहित आयोगका पदाधिकारी र सहभागी

गुल्मीमा आयोजित जिल्लास्तरीय सूचनाको हकसम्बन्धी कार्यक्रमका सहभागीसँग
सूचना आयुक्त कमला ओली थापा

विर्तामोड नगरपालिकाद्वारा आयोजित कार्यक्रममा सहभागीका साथ सूचना आयुक्त कमला ओली थापा

सूचनाको हकसम्बन्धी सुदुपश्चिम प्रदेशस्तरीय कार्यक्रममा प्रमुख सूचना आयुक्त महेन्द्रमान गुरुङ

महिला सशक्तिकरणमा सूचनाको हकसम्बन्धी हेटौँडामा भएको कार्यक्रममा सूचना आयुक्त कमला ओली थापा

नेपाल राष्ट्र बैंकद्वारा आयोजित सूचनाको हकसम्बन्धी कार्यक्रममा सूचना आयुक्त रत्नप्रसाद मैनाली

ओखलढुङ्गामा आयोजित सूचनाको हकसम्बन्धी अन्तरक्रिया कार्यक्रममा प्रमुख सूचना आयुक्त महेन्द्र मान गुरुङलगायत सहभागी

धनकुटामा आयोजित सूचनाको हकमा महिला सशक्तीकरणसम्बन्धी अन्तरक्रिया कार्यक्रम

सिरहामा आयोजित सूचनाको हकसम्बन्धी अन्तरक्रिया कार्यक्रममा सूचनाको हकका अभियन्तासँग
सूचना आयुक्त रत्नप्रसाद मैनाली